

GOVERNMENT OF INDIA

DEPARTMENT OF ARCHAEOLOGY

**CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY**

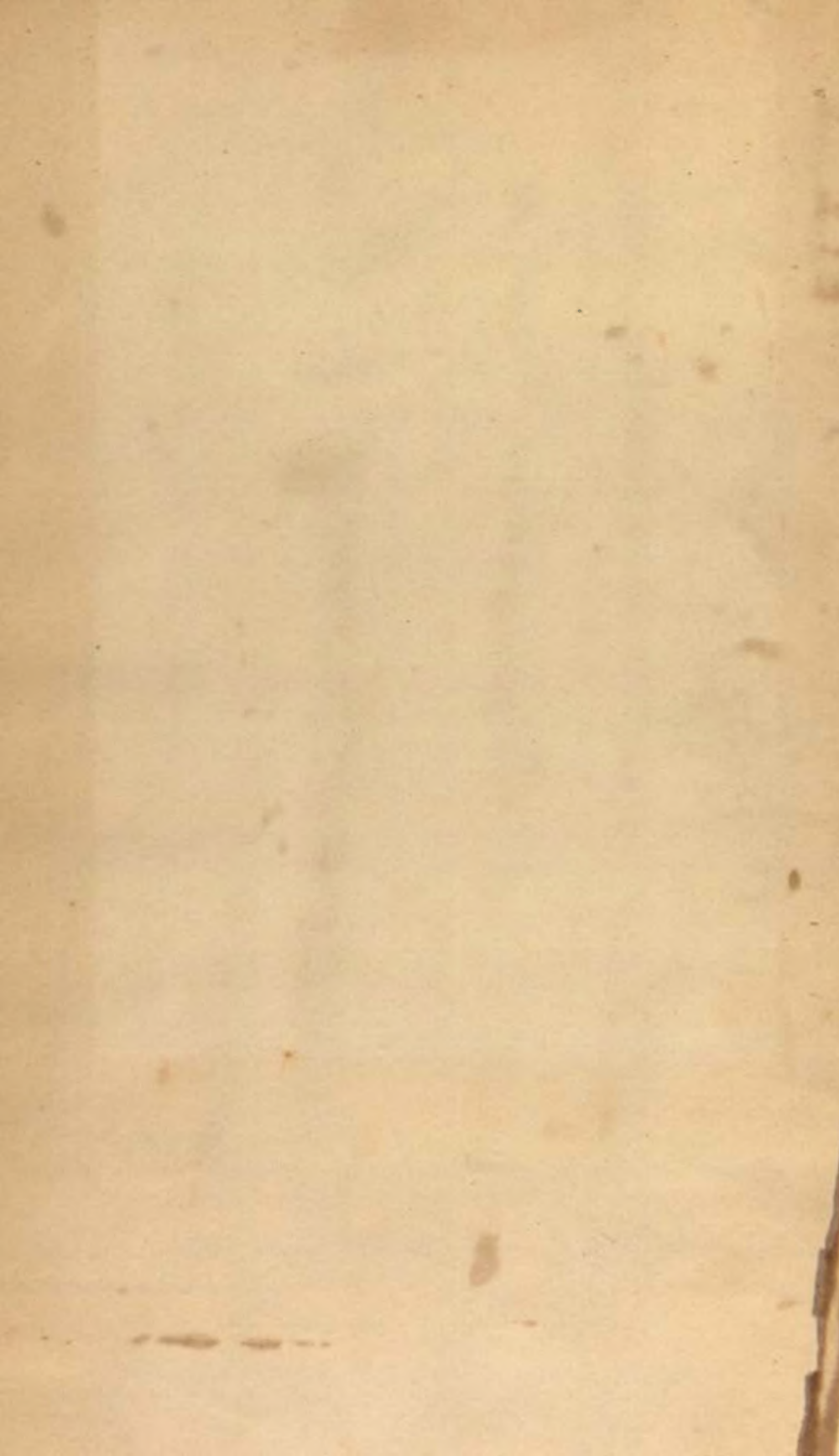
25074

CALL No.

891.05/J.M.B.R.A.S

D.G A. 79.

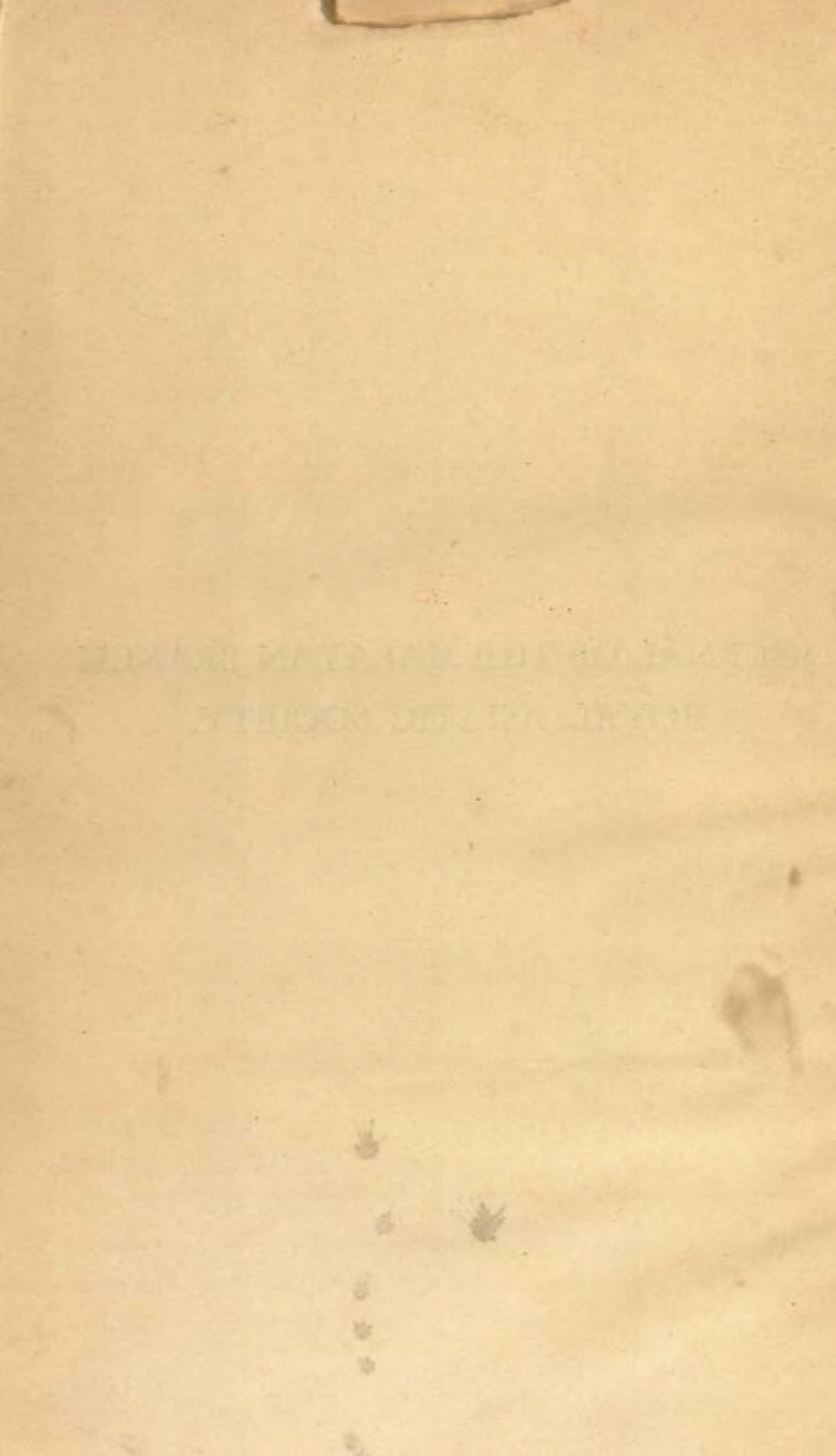

362

JOURNAL OF THE MALAYAN BRANCH
ROYAL ASIATIC SOCIETY.

(300)

Journal
of the
Malayan Branch
of the
Royal Asiatic Society

25074

Vol. X

1932

891.05
J.M.B.R.A.S.

A362

This Journal forms the continuation of the Journal of the Straits Branch, Royal Asiatic Society, of which Nos. 1-86 were published 1878-1922.

SINGAPORE:
PRINTERS LIMITED.

1932

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.

Acc. No. 25074

Date. 3.1.57

Call No. 891.05 / J. M. B. R. A. S.

CONTENTS Vol. X.

PART I.—JANUARY, 1932.

	Page
Title Page	i
Contents	ii
Council for 1932	iii
Proceedings of the Annual General Meeting	iv
Annual Report	v
List of Members for 1932	ix
Rules	xxxi
The Prehistory of Malaya by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.	1
Muslim Tombstones in Raffles Museum by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.	6
Mother-right among Khasis and Malays by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.	9
Three of Eredia's Illustrations by J. V. Mills, M.C.S.	14
Notes on some Malayan Place-names by J. V. Mills, M.C.S.	16
A Letter from Dr. J. Brandes on the Kerimun Inscription	21
I Murut Basketwork by G. C. Woolley	23
II Murut Basketwork by G. C. Woolley	27
The Temenggongs of Muar by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.	30
The Early Rulers of Perak, Pahang and Aceh by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.	32
The Early Sultans of Pahang by R. J. Wilkinson, C.M.G.	45
The Bendaharas and Temenggongs by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.	55
Some Malay Studies by R. J. Wilkinson, C.M.G.	67
The Malay Game of Apit by Raja Samusah	138
Shaër Dandan Sëtia by H. Overbeck	141
Neoliths from Johore by Engku Abdul-Aziz, D.K.	149
Notices of Books by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.	160
Tokin: A Correction by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.	163
A History of Johore (1673—ca. 1800 A.D.) by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt.	164

PART II.—AUGUST, 1932.

	Page
Malay Text of Tuhfat al Nafis	1
Summary of Contents by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt. (Oxon)	320

PART III.—DECEMBER, 1932.

A History of Johore (1365—1895 A.D.) by R. O. Winstedt, C.M.G., D.Litt. (Oxon)
--

LIST OF PLATES—VOL. X.

PART I.

- I. Winstedt: Palaeolithic Artefacts from Perak.
- II. Winstedt: Palaeolithic Artefacts from Perak.
- III. Winstedt: Bacsonian Proto-neolithic Artefact from Perak.
- IV. Winstedt: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.
- V. Winstedt: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.
- VI. Winstedt: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.
- VII. Winstedt: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.
- VIII. Winstedt: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.
- IX. Winstedt: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.
- X. Mills: Portrait of Master Francisco Xavier.
- XI. Mills: The Locality of the Fortress of Muar.
- XII. Mills: Portrait of Emanuel Godinho de Eredia.
- XIII. Woolley: Murut Basketwork.
- XIV. Woolley: Murut Basketwork.
- XV. Woolley: Murut Basketwork.
- XVI. Woolley: Murut Basketwork.
- XVII. Woolley: Murut Basketwork.
- XVIII. Woolley: Murut Basketwork.
- XIX. Woolley: Murut Basketwork.
- XX. Woolley: Murut Basketwork.
- XXI. Woolley: Murut Basketwork.
- XXII. Woolley: Murut Basketwork.
- XXIII. Engku Abdul Aziz: Stone Implements from Johore.

Note.—Although appearing as Vol. X, pt. I, 1932, this part was originally intended to be Vol. IX, pt. III, 1931 and the plates were printed and numbered accordingly: they should therefore be redated and renumbered from I to XXIII as above.

PART III.

- I. His Highness Colonel Sir Ibrahim, D.K., S.P.M.J.,
G.C.M.G., K.B.E., Sultan of Johore ..
- II. Grave of Sultan 'Ala'u'd-din Shah at Ulu Pagoh
- III. Grave of Sulaiman Shah, Sayong Pinang ..
- IV. Grave of Sulaiman Shah, Sayong Pinang ..
- V. A Grave and Grave-yard, Sayong Pinang ..
- VI. A Grave-yard at Kota Tinggi and a Grave-
stone on the grave of Sultan Mahmud
(d. 1699)
- VII. A Grave-stone from Sungai Telipok and (below)
the grave of Raja Puteh, Sungai Tukul,
Panchor
- VIII. Temenggong Daing Ibrahim, Sri Maharaja ..
- IX. His Highness Sultan Abu-Bakar, D.K., S.P.M.J.,
G.C.M.G., K.C.S.I.
- X. Reverse of grave-stone of Sultan 'Ala'u'd-din
Shah
- XI. Inscriptions (1) from 'Arabian Nights,' (2)
Sultan 'Ala'u'd-din's tomb—both at Ulu
Pagoh; and (3) from a Sayong Pinang
grave
- XII. Inscriptions from the graves of (1) Sulaiman
Shah and (2 and 3) another grave at
Sayong Pinang
- XIII. Reverse of grave-stone of Sulaiman Shah ..
- XIV. One of two graves near the river, Sayong Pinang
- XV & XVI. The footstone of Sultan 'Ala'u'd-din's grave
- XVII. The Arabian Nights stone at Ulu Pagoh ..
- XVIII. The reverse of the same stone
- XIX & XX. An Ulu Pagoh stone
- XXI & XXII. A grave at Sayong Pinang with inscrip-
tions (3) and (2) of Plate XII ..
- XXIII & XXIV. Two sides of a Sayong Pinang stone
- XXV & XXVI. The footstone of Sulaiman Shah's grave
- XXVII & XXVIII. Two sides of a Sayong Pinang stone
- XXIX to XXXII. Sides of a Sayong Pinang grave
shown at the bottom of Plate V
- XXXIII & XXXIV. Inscriptions on the head and foot-
stones of a Sayong Pinang grave

PLANS OF FORTS, ETC.

Sungai Telor. p. 15. Sayong Pinang. p. 18. Johor Lama. p. 20
One of the Panchor stones 129

MAP OF JOHORE RIVER.

INDEX.

Index to Vol. X (1932).

AUTHOR'S NAMES.

	Page
<i>Abdul Aziz, Engku</i> , Neoliths from Johore	159
<i>Brandes, J.</i> , A Letter on the Kerimun Inscription ..	21
<i>Mills, J. V.</i> , Three of Eredia's Illustrations	14
Notes on some Malayan Place-names	16
<i>Overbeck, H.</i> , Shaër Dandan Sëtia	141
<i>Samusah, Raja</i> , The Malay Game of Apit	138
<i>Wilkinson, R. J.</i> , The Early Sultans of Pahang	45
Some Malay Studies	67
<i>Winstedt, R. O.</i> , The Prehistory of Malaya	1
Muslim Tombstones in Raffles Museum	6
Mother-right among Khasis and Malays	9
The Temenggongs of Muar	30
The Early Rulers of Perak, Pahang and Acheh	32
The Bendaharas and Temenggongs	55
Notices of Books	160
Tokin: A Correction	163
A History of Johore (1673—ca. 1800 A.D.)	164
Malay Text of <i>Tuhfat al Nafis</i>	1 (2)
Summary of Contents of <i>Tuhfat al Nafis</i>	320(2)
A History of Johore (1365—1895 A.D.)	1 (3)
<i>Woolley, G. C.</i> , Murut Basketwork	23

Vol. X

Part I

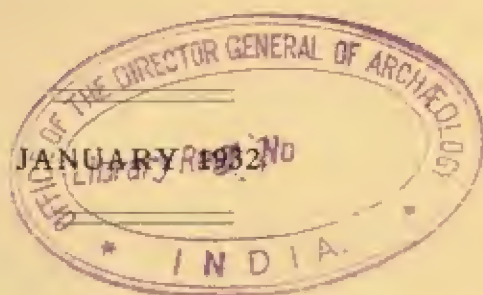
Journal

of the

Malayan Branch

of the

Royal Asiatic Society

Although appearing as Vol. X, pt. I, 1932 this journal was originally intended to be Vol. IX, pt. III, 1931 and the plates were printed and numbered accordingly: they should therefore be redated and renumbered from I to XXIII.

SINGAPORE
PRINTERS, LIMITED.

1932

CONTENTS.

	PAGE.
Title Page	i
Contents	ii
Officers and Council 1932	iii
Proceedings, Annual General Meeting 1932	iv
Annual Report, 1931	v
List of Members, 1932	viii
Rules	xxix

	PAGE.
The Prehistory of Malaya, by R. O. Winstedt, C.M.G., <i>D.Litt.</i>	1
Muslim Tombstones in Raffles Museum, by R. O. Winstedt, <i>C.M.G., D.Litt.</i>	6
Mother-right among Khasis and Malays, by R. O. Winstedt, <i>C.M.G., D.Litt.</i>	9
Three of Eredia's Illustrations, by J. V. Mills, M.C.S. ..	14
Notes on some Malayan Place-names, by J. V. Mills, M.C.S.	16
A letter from Dr. J. Brandes on the Kerimun Inscription ..	21
I. Murut Basketwork, by G. C. Woolley	23
II. Murut Basketwork, by G. C. Woolley	27
The Temenggongs of Muar, by R. O. Winstedt, C.M.G., <i>D.Litt.</i>	30
The Early Rulers of Perak, Pahang and Aceh, by R. O. <i>Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	32
The Early Sultans of Pahang, by R. J. Wilkinson, C.M.G. ..	45
The Bendaharas and Temenggongs, by R. O. Winstedt, <i>C.M.G., D.Litt.</i>	55
Some Malay Studies, by R. J. Wilkinson, C.M.G.	67
The Malay Game of Apit, by Raja Samusah	138
Shaër Dandan Sëtia, by H. Overbeck	141
Neoliths from Johore, by Engku Abdul-Aziz, D.K.	159
Notices of Books, by R. O. Winstedt, C.M.G., <i>D.Litt.</i>	160
Tokin: A Correction, by R. O. Winstedt, C.M.G., <i>D.Litt.</i> ..	163
A History of Johore (1673—ca. 1800 A.D.), by R. O. <i>Winstedt, C.M.G., D.Litt.</i>	164

The
Malayan Branch
of the
Royal Asiatic Society.

Patron.

H. E. SIR CECIL CLEMENTI, G.C.M.G., Governor of the Straits
Settlements, High Commissioner for the Malay States,
British Agent for Sarawak and North Borneo.

Council for 1932.

THE HON. MR. R. O. WINSTEDT, C.M.G.,			
D.LITT.	<i>President.</i>
MR. C. E. WURTZBURG, M.C.	} <i>Vice-Presidents for the S.S.</i>
DR. A. L. HOOPS	
THE HON. MR. M. B. SHELLEY	
MR. A. CALDECOTT, C.B.E.	} <i>Vice-Presidents for the F.M.S.</i>
MR. W. LINEHAN	
MR. C. C. BROWN	} <i>Vice-Presidents for the U.M.S.</i>
MR. A. H. HAMILTON	
MESSRS. R. E. HOLTUM, W. MARSH,	} <i>Councillors.</i>		
J. V. MILLS, W. M. MILLINGTON AND			
E. N. TAYLOR.			
MR. E. H. CORNER	<i>Hon. Treasurer.</i>
MR. F. N. CHASEN	<i>Hon. Secretary and Editor.</i>

PROCEEDINGS
OF THE
ANNUAL GENERAL MEETING.

The Annual General Meeting of the Society was held at the Raffles Museum, Singapore at 4.45 p.m. on Monday, 29th February, 1932.

The President, THE HON. DR. R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.LITT., in the Chair.

1. The Minutes of the Annual General Meeting held on 23rd February, 1931, were read and confirmed.
2. The Annual Report and Accounts as submitted by the Council were adopted.
3. The Officers and Council for 1931 were elected.
4. Mr. C. Boden Kloss was elected an Honorary Member of the Society.
5. An alteration of Rule V, increasing the Annual Subscription to six dollars from 1st January, 1933, was confirmed.

F. N. CHASEN,
Hon. Secretary.

Annual Report

OF THE

Malayan Branch, Royal Asiatic Society.

for 1931.

Membership. At the end of the year the membership roll included 16 Honorary Members, 2 Corresponding Members and 629 Ordinary Members. At the end of 1930 there were 711 Ordinary Members.

Thirty-five new members were elected during the year; the figures for 1930 and 1929 were forty and twenty-eight respectively.

The new members are:—

Dato Bentara Luar Mohamed Ghazaly	Miss J. Nesbitt
A. L. Birse	Mrs. J. McNicol
L. Coomans de Ruiter	H. D. Noone
G. Dawson	Osman bin Taat
L. R. F. Earl	E. F. Pearson
E. C. Gair	G. L. Peet
E. A. Gardiner	R. Phillips
D. G. L. Gibson	The Rev. A. S. Rego
C. P. Gregory	R. J. Richardson
C. C. Hough	P. Samuel
R. S. Jennings	J. S. Smith
Tengku Khalid bin Tengku Bendahara	Herman Marie de Souza, J.P.
W. A. Kirk	Thurai Raja Singam
T. M. Kirkwood	The University Library, Rangoon
Flight-Lieut. S. M. Knocker	Wee Kwee Theow
G. F. Leechman	R. Wendover
W. W. Little	W. A. White
	F. S. Walker

Annual General Meeting. The Annual General Meeting was held in the Society's Room at the Raffles Museum on 23rd February.

Council. The Council as elected at the Annual Meeting remained in office for the whole year.

Journal. Two journals were issued during the year and the volume for 1931 consists of pp. i-xxxiv, 1-300, plates i-xix, maps i-iii.

The first journal for the year was miscellaneous in character; it contained sixteen articles by eleven authors in addition to the usual reviews, etc.

The second journal was devoted to a well illustrated popular account of the mammals of Borneo written by Mr. E. Banks, the Curator of the Sarawak Museum.

Donations. By the Royal Command of His Majesty King Prajadhipok of Siam, a complete set of the "Tripitaka" or the Buddhist Scripture was printed as a memorial to the memory of His late Majesty King Rama VI of Siam. His Majesty was graciously pleased to present one set to the Society through H. H. Prince Devawongs Varodaya, Minister for Foreign Affairs. A set of Paramathamajusa Visuddhi-Maggatika (Commentary on Visudhi-Magga) in three volumes was presented by H. E. Chow Phya Abhai Raja of Siam who caused this work to be printed to commemorate his 60th birthday.

Finance. Financial support from the Government of the Federated Malay States ceased with their contribution of \$500 in 1930.

Expenditure for the year is slightly in excess of *Income* although the latter includes a grant of \$500 from the Government of the Straits Settlements and the payments side of the balance-sheet contains expenditure on account of two journals only.

F. N. CHASEN,

Hon. Secretary.

List of Members for 1932.

(As on 1st January, 1932.)

*LIFE MEMBERS.

Patron.

1930. CLEMENTI, H. E. SIR CECIL, G.C.M.G.

Honorary Members.

Year of Election.

- 1903, 1923. ABBOT, DR. W. L., North-east Maryland, U.S.A.
1890, 1918. BLAGDEN, DR. C. O., School of Oriental Studies,
Finsbury Circus, London, England.
1921. BRANDSTETTER, PROF. DR. R., Luzern, Switzerland.
1930. CLIFFORD, SIR HUGH, G.C.M.G., G.B.E., c/o The Crown
Agents, 4, Millbank, London, England. (Patron,
1927).
1930. CROSBY, SIR JOSIAH, K.B.E., c/o H. B. M. Consulate,
Panama.
1903, 1917. GALLOWAY, SIR D. J., The British Dispensary,
Singapore. (Vice-President, 1906-7; President,
1908-13).
1895, 1920. HANITSCH, DR. R., 99, Woodstock Road, Oxford,
England. (Council, 1897-1919; Hon. Treasurer,
1898-1906, 1910-11, 1914-19; Hon. Secretary,
1912-13).
1922. JOHORE, H. H. THE SULTAN OF, G.C.M.G., K.B.E., Johore
Bahru, Johore.
1903, 1927. MAXWELL, SIR W. G., K.B.E., C.M.G., 123, Oakwood
Court, Kensington, W. 14, London, England.
(Council, 1905, 1915; Vice-President, 1911-12, 1916,
1918, 1920; President, 1919, 1922-3, 1925-6).
1921. PERAK, H. H. THE SULTAN OF, K.C.M.G., K.C.V.O.,
Istana Negara, Bukit Chandan, Kuala Kangsar,
Perak.
1890, 1912. RIDLEY, H. N. C.M.G., F.R.S., 7, Cumberland Road,
Kew Gardens, Surrey, England.
1916. SARAWAK, H. H. THE RAJAH OF, G.C.M.G., Kuching,
Sarawak.
1885. SATOW SIR E. M., Beaumont, Ottery St. Mary,
Devon, England.
1894, 1921. SHELLABEAR, REV. DR. W. G., 20, Whitman Avenue,
West Hartford, Conn., U.S.A. (Council, 1896-1901,
1904; Vice-President, 1913; President, 1914-18).
1921. SNOUCK-HURGRONJE, PROF. DR., Leiden, Holland.
1921. VAN RONKEL, DR. P. H., Zoeterwoudsche Single 44,
Leiden, Holland.

Corresponding Members.

1920. LAIDLAW, DR. F. F., Eastfield, Uffculme, Devon, England.
 1920. MERRILL, DR. E. D., New York Botanical Garden, Bronx Park, New York City, U.S.A.

Ordinary Members.

1921. *ABDUL AZIZ, D. K., ENCKU, Johore Bahru.
 1927. ABDUL GHANI BIN MOHAMED, Medical College, Singapore.
 1926. ABDUL HAMID BIN DATO KAYA, DATO, Klang, Selangor.
 1926. ABDUL HAMID BIN HUSSAIN, District Office, Pasir Mas, Kelantan.
 1918. ABDUL MAJID BIN HAJI ZAINUDDIN, HAJI, 2, Treacher Road, Kuala Lumpur.
 1926. ABDUL MALEK BIN MOHAMED YUSUF, District Office, Kuala Klawang, Jekebu.
 1926. ABDUL RAHMAN BIN YASSIN, 3, Jalan Chat, Johore Bahru, Johore.
 1923. *ABDULLAH BIN JAAFAR DATO, Tarom, Johore Bahru, Johore.
 1916. ABRAHAM, H. C., Revenue Survey Office, Taiping, Perak.
 1907. *ADAMS, SIR A., K.B.E., "Rockleigh," Swanage, Dorset. (Vice-President, 1919).
 1909. *ADAMS, T. S., Kuala Kangsar, Perak.
 1919. *ADELBORG, F., Pelepah Valley Rubber Estates, Kota Tinggi, Johore.
 1927. AHI STON, A. T., Changkat Tin Dredging, Ltd., Batu Gajah, Perak.
 1926. AHMAD BIN MD. ISA, District Office, Sungei Patani, Kedah.
 1926. AHMAD BIN OSMAN, District Office, Pekan, Pahang.
 1922. ALEXANDER, C. S., c/o The Crown Agents, 4, Millbank, London, England.
 1927. ALLEN, B. W., Police Depot, Singapore.
 1914. ALLEN, H. C. W., Boustead & Co., Ltd., Singapore.
 1921. ALLEN, HON. MR. L. A., The Residency, Perlis, Kedah.
 1927. ALOR STAR GOVERNMENT ENGLISH SCHOOL UNION, Alor Star, Kedah.
 1930. ALTSON, R. A., Department of Agriculture, Kuala Lumpur.
 1930. AMBLER, D. B. J., Malay College, Kuala Kangsar, Perak.
 1926. AMBLER, G., Outram Road School, Singapore.
 1929. ANDERSON, D. K., Mercantile Bank, Kuantan, Pahang.

1926. ANDERSON, CAPT. H. A., Commissioner of Police, Kota Bharu, Kelantan.
1921. ANDREINI, CAPT. E. V., Sarawak.
1926. ARIFF, DR. K. M., The New Dispensary, 217, Penang Road, Penang.
1908. ARTHUR, J. S. W., Secretary for Postal Affairs, S.S. and F.M.S., Kuala Lumpur, Selangor.
1926. ATKIN-BERRY, H. C., Swan & Maclaren, Singapore.
1926. AUGUSTINE, J. F., Government English School, Alor Star, Kedah.
1908. *AYRE, C. F. C., Ipoh, Perak.
1926. *BAGNALL, HON. MR. J., The Straits Trading Co., Ltd., Singapore.
1919. *BAILEY, A. E., "Keecha," Park Road, Leamington Spa, England.
1926. *BAILEY, J., British Vice-Consulate, Nakawn Lampang, Siam.
1915. BAIN, N. K. Kuala Kangsar, Perak.
1926. BAIN, V. L., Forest Department, Bentong, Pahang.
1912. *BAKER, A. C., Land Office, Alor Star, Kedah, (Council, 1928), Vice President, 1931).
1899. *BANKS, J. E., Ambridge, Penn., U.S.A.
1920. BARBOUR, DR. T., Museum of Comparative Zoology, Harvard University, Cambridge, Mass., U.S.A.
1921. BARNES, J. R., 81, East Coast Road, Telok Kurau, Singapore.
1914. BAZELL, C., Malay College, Kuala Kangsar, Perak. (Hon. Librarian, 1916-20; Hon. Treasurer, 1921-22).
1926. BEACH, N. B., Kinta Kellas, Batu Gajah, Perak.
1928. BECKETT, O., Land Office, Malacca.
1925. BEE, R. J., P. W. D., Ipoh, Perak.
1921. BELGRAVE, W. N. C., Department of Agriculture, Kuala Lumpur, Selangor.
1931. BENTARA LUAR MOHAMED GHAYALY, DATO, Kota Bharu, Kelantan.
1910. *BERKELEY, CAPT. H., I.S.O., Clink Gate, Droitwich, England.
1930. BERNEY, H. A., c/o The Chartered Bank, Ipoh, Perak.
1927. BEST, G. A., Botanical Gardens, Singapore.
1912. *BICKNELL, J. W., U. S. Rubber Plantations, Medan, Sumatra.
1884. BICKNELL, W. A., 2, Phillips Avenue, Exmouth, Devon, England.
1924. BIRD, R., Batu Pahat, Johore.
1926. BIRKINSHAW, F., Department of Agriculture, Kuala Lumpur, Selangor.
1931. BIRSE, A. L., Kemaman, Trengganu.
1908. *BISHOP, MAJOR C. F.
1922. BISHOP, D. A.

1926. BIRTWISTLE, W., Fisheries Dept., Singapore.
1923. *BLACK, J. G. c/o Colonial Secretariat, Singapore.
1921. BLACK, MAJOR K., General Hospital, Singapore.
1926. BLACKBURN, H. K., Malim Nawar South Ltd., Malim Nawar, Perak.
1923. *BLACKER, DR. G. O., "Sentosa," Brooklands Road, Sale, Manchester, England.
1884. BLAND, R. N., C.M.G., 25, Earl's Court Square, London, S.W.5, England. (Council, 1898-1900; Vice-President, 1907-9).
1921. BLASDELL, REV. R. A., Paya Rumpit, Malacca.
1925. BLYTHE, W. L., Chinese Protectorate, Seremban.
1926. *BOSWELL, A. B. S., Forest Department, Taiping.
1910. BOULT, F. F., c/o Sarawak Govt., Office, Millbank House, Westminster, S.W.1.
1930. BOULTER, R., C.M.G., Fullerton Building, Singapore.
1919. *BOURNE, F. G., Coroner's Office, Singapore.
1921. BOYD, R., Co-operative Societies Department, Penang.
1928. BOYD, MR. JUSTICE T. STIRLING, Kuching, Sarawak.
1919. *BOYD, W. R., Colonial Secretariat, Singapore.
1913. BRADDELL, R. ST. J., Braddell Bros., Singapore.
1926. BRETHERTON, E. H. S., Sultan Idris Training College, Tanjong Malim, Perak.
1897. BROCKMAN, SIR E. L., c/o F. M. S. Agency, Cockspur Street, London, England.
1926. BROOKS, A. C., Government Analyst's Office, Singapore.
1915. *BROWN, C. C., The Residency, Trengganu, (Vice-President, 1925).
1910. BROWN, D. A. M., Glugor, Penang.
1913. *BRYAN, J. M., Borneo Co., Ltd., 28, Fenchurch Street, London, England.
1887. BRYANT, A. T., The Moorings, Falmouth, Cornwall, England. (Council, 1907-10; Vice-President, 1912, 1914-16).
1926. BUCKLE, MISS D. M., O.B.E., Raffles Girls School, Singapore.
1926. *BURTON, W., Judge's Chambers, Ipoh, Perak.
1921. BUTTERFIELD, H. M., Alor Star, Kedah.
1913. *CALDECOTT, THE HON. MR. A., C.B.E., Federal Secretariat, Kuala Lumpur (Vice-President, 1931).
1925. CALLENFELS, DR. P. VAN STEIN, Madiun, Ponorogo, Java.
1926. CARDON, REV. FR. R., Taiping, Perak.
1926. CARDWELL, H. F., Tangkah Estate, Tangkah, Johore.
1925. CAREY, H. R., Supt. of Education, Kelantan.
1924. CARR, C. E.
1927. CARROL, A. F., Forest Office, Kuala Lipis, Pahang.
1921. *CAVENDISH, A., Kuala Lumpur, Selangor.
1926. CHARTER, J. R. N., Forest House, Seremban, Negri Sembilan.

1921. CHASEN, F. N., Raffles Museum, Singapore.
(Council, 1925, Hon. Secretary, 1927-).
1924. *CHIESEMAN, H. R., Education Department, Johore
Bahru, Johore.
1926. CHELLIAH, D. D., Anglo Chinese School, Penang.
1913. *CHOO KIA PENG, Kuala Lumpur, Selangor.
1913. CHULAN IBINI AL-MARHUM SULTAN ABDULLAH, THE
HON. RAJA SIR, K.B.E., C.M.G., Kuala Kangsar,
Perak.
1927. CLARK, B. F., c/o Adamson Gilfillan & Co., Pontianak,
W. Borneo.
1926. *CLARKE, G. C., "Tilton," 14, Gallop Road, Singapore.
1929. CLARKE, W. L., Sibn, Sarawak.
1930. CLARKSON, S. W., Sanglop Estate, Batu Gajah, Perak.
1921. CLAYTON, G. E., c/o Colonial Secretariat, Singapore.
1926. CLAYTON, R. J. B.
1911. *CLAYTON, T. W., Alor Star, Kedah.
1925. CLEGG, R. P., Kuala Selangor.
1917. CLIFFORD, G. F. W., Lawas (Sarawak) Rubber
Estates, Ltd., Lawas, Labuan.
1929. COBDEN-RAMSAY, A. B., District Office, Alor Gajah.
1922. COCHRANE, HON. MR. C. W. H., C.M.G., c/o Crown
Agents.
1922. COE, CAPT. T. P., Kota Bahru, Kelantan.
1926. COLEMAN, C. G., High School, Malacca.
1920. *COLLENETTE, C. L., Gothic Lodge, Woodford Green,
Essex, England. (Council, 1922).
1926. COLLINS, G. E. P., Killaloe, Wroxham, Norwich,
England.
1928. COLOMB, R. E., Forest Department, Telok Anson,
Perak.
1926. COMMANDANT, THE, Police Depot, Kuala Lumpur,
Selangor.
1931. COOMANS DE RUITER, L., Singkawang, Dutch West
Borneo.
1926. COOPE, A. E., Federal Secretariat, Kuala Lumpur,
Selangor.
1928. COOPER, B., Survey Department, Batu Gajah, Perak.
1926. COOPER, R. H., The Eastern Smelting Co., Kuala
Lumpur, Selangor.
1930. CORBELL, H. E., Eastern Smelting Co., Chartered Bank
Chambers, Penang.
1929. CORNER, E. J. H., Botanical Gardens, Singapore.
1925. CORRY, W. C. S., Government House, Singapore.
1926. COSGRAVE, DR. A. K., Kuala Lumpur, Selangor.
1921. COULSON, N., Kota Bharu, Kelantan.
1921. COWAP, J. C., Government Analyst's Office, Singapore.
1923. *COWGILL, J. V., Land Office, Kuala Lumpur, Selangor.
1921. CRANNA, GORDON
1921. *CULLEN, W. G., Bartolome Mitre 559, Buenos Aires,
South America.

1925. CULLIN, E. G., Barrack Road, Penang.
 1927. CUMMING, C. E., Floral Villa, Ipoh, Perak.
 1923. CURTIS, R. J. F., Government House, Singapore.
 1930. DALE, L. S., c/o E. A. Barbour, Ltd., Taiping, Perak.
 1929. DALLEY, J. D., Chief Police Office, Johore Bahru, Johore.
 1922. DALTON, H. G., Swan Green, Lyndhurst, Hants.
 1910. *DALY, M. D., Cleve Hill, Cork, Irish Free State.
 1918. *DAVID, P. A. F., c/o The Crown Agents, 4, Millbank, London, England.
 1926. DAVIDSON, J., c/o Caldbeck Macgregor & Co., Kuala Lumpur, Selangor.
 1928. DAVIDSON, W. W., c/o Public Works Department, Batu Pahat, Johore.
 1925. DAVIES, D. J., Sungei Purun Estate, Semenyih, Selangor.
 1927. DAVIES, E. R.
 1927. *DAWSON, C. W., Colonial Secretariat, Singapore.
 1931. DAWSON, G., Kenneth Estate, Kelantan.
 1928. DAWSON, W., S. S. Police, Penang.
 1923. DAY, E. V. G., Besut, Trengganu.
 1926. DEL TUFO, M. V., Labour Office, Penang.
 1922. DENNY, A., Sungei Pelek Estate, Sepang, Selangor.
 1930. DE VOS, A. E. E., Taiping, Perak.
 1929. DICKINSON, MRS. W. J., Bandoeng, Java.
 1897. DICKSON, E. A., 118, Dunkeld Road, Bournemouth.
 1121. *DICKSON, REV. P. L., Long Marston Vicarage, Tring, Herts, England.
 1926. DIRECTOR OF FORESTRY, Kuala Lumpur.
 1927. DODD, G. C., c/o Colonial Secretariat, Singapore.
 1930. DOHOO, K. G. A., Colonial Secretariat, Singapore.
 1926. *DOLMAN, H. C., Forest Office, Kuala Kangsar, Perak.
 1930. DONLEVY, J., c/o S. Way Dredging, S. Way, Selangor.
 1923. *DOSCAS, A. E. Coleman, Department of Agriculture, Kuala Lumpur, Selangor.
 1922. DRURY, CAPT. F., Bukit Zahara School, Johore Bahru, Johore.
 1921. DRYBURGH, A. M.
 1926. DUFF, DR. W. R., 5, Wardie Road, Edinburgh, Scotland.
 1915. *DUSSEK, O. T., Sultan Idris Training College, Tanjong Malim, Perak.
 1931. EARL, L. R. F., Colonial Secretariat, Singapore.
 1922. EBDEN, W. S., Grik, Upper Perak.
 1922. ECKHARDT, H. C., Alor Star, Kedah.
 1922. EDGAR, A. T., Suffolk Estate, Sitiawan, Perak.
 1929. EDMETT, L. R. J., Linden Estate, Scudai, Johore.
 1927. EDUCATION DEPARTMENT, Alor Star, Kedah.
 1885. EGERTON, SIR WALTER, Fair Meadow, Mayfair, Sussex, England.

1929. EHLERS, R. H., 28, Hulre Crescent, Clifton, Bristol, England.
1921. ELDER, DR. E. A., The British Dispensary, Singapore.
1922. ELLES, HON. MR. B. W., The Residency, Alor Star, Kedah.
1918. ELLIOTT, F. M., Treskelly, Marnhull, Sturminster Newton, Dorset, England.
1926. ENSOR, T. D., c/o Messrs. Neill & Bell, 1, Old Market Square, Kuala Lumpur, Selangor.
1913. ERMEN, C., c/o Lloyds Bank, Brixham, South Devon, England.
1923. *EU TONG SEN, HON. MR., O.B.E., Sophia Road, Singapore.
1924. EVANS, I. H. N., The Museum, Taiping, Perak. (Vice-President, 1926-7; 1928-30).
1925. FAIRBURN, HON. MR. H., Chief Police Office, Kuala Lumpur.
1927. FARRELLY, G. A., Jesselton, British North Borneo.
1909. FARRER, R. J., C.M.G., Municipal Offices, Singapore. (Council, 1925-7).
1930. FERGUSON, N. G., Kuala Krai, Kelantan.
1911. *FERGUSON-DAVIE, THE RT. REV. C. J.
1909. FERRIER, J. C., 28, Fenchurch Street, London, England.
1928. FINDLAY, C. S., c/o Colonial Secretariat, Singapore.
1917. FINLAYSON, DR. G. A., "Changi," West Moors, Dorset, England.
1919. *FINNIE, W., 73, Forest Road, Aberdeen, Scotland.
1925. FITZGERALD, DR. R. D., c/o Director of Medical Services, Singapore.
1926. FLIPPANCE, F., Botanical Gardens, Penang.
1897. *FLOWER, MAJOR S. S., Spencersgreen, Tring, Herts, England.
1928. FOENANDER, E. C., Forest Office, Mentakab, Pahang.
1930. FORD, C. F., North Malay Rubber Estates, Ltd., Ulu Sapetang P. O., Perak.
1926. FORD, P. B., 60, Klyne Street, Kuala Lumpur, Selangor.
1923. FOREST BOTANIST, THE, Forest Research Institute, Dehra Dun, U. P., India.
1921. FORRER, H. A., District Court, Kuala Lumpur, Selangor.
1918. *FOXWORTHY, DR. F. W., Forest Department, Kuala Lumpur, Selangor. (Council, 1923, 1926-7).
1921. *FRASER, F. W., The Badminton Club, Piccadilly, London, W. 1, England.
1908. *FREEMAN, D., 16, St. Catherine's Road, Southbourne, Bournemouth, Hants, England.
1926. FRODA, A. H., Ipoh Club, Ipoh, Perak.
1910. *FROST, MEADOWS, Dernford Hall, Sweffling, nr. Saxmundham, Suffolk, England.
1931. GAIR, E. C., Kerilla Estate via Temangan, Kelantan.

1912. *GALLAGHER, W. J., General Rubber Coy., 22, Fenchurch Street, London, E.C. 3.
1931. GARDINER, E. A., Sungei Patani, Kedah.
1917. *GARNIER, REV. KEPPEL, Penang.
1923. GATER, B. A. R., College of Medicine, Singapore.
1926. GATFIELD, W. H., Chinese Protectorate, Singapore.
1928. GEAKE, F. H., c/o The Government Analyst, Singapore.
1920. GEALE, DR. W. J., Kuala Krai, Kelantan.
1926. *GEORGE, J. R., The Chartered Bank, Singapore.
1917. *GERINI, LT. COL. G. C.
1931. GIBSON, G. L., c/o Survey Dept., Kuala Lumpur.
1928. GILLET, PROF. E. W., Raffles College, Cluny Road, Singapore.
1923. GILMOUR, A., District Office, Kuala Krai, Kelantan.
1902. *GIMLETTE, DR. J. D., 15, St. Martins Avenue, Epsom, Surrey.
1922. *GLASS, DR. G. S., Municipal Offices, Penang.
1928. GLOVER, A. H., Municipal Offices, Malacca.
1918. GLOYNE, G. B., c/o Messrs. Burt Myrtle & Co., Batavia, Java.
1916. GOODMAN, HON. MR. A. M., Chinese Protectorate, Singapore.
1930. GORDON, A., Municipal Offices, Singapore.
1922. GORDON, T. I. M., c/o Hongkong & Shanghai Bank, 9, Gracechurch Street, London.
1920. GORDON-HALL, CAPT. W. A.
1926. GOSS, P. H., Survey Department, Malacca.
1909. GOULDING, R. R., Survey Department, Taiping, Perak.
1929. GRACIE, A. J., Kuala Trengganu, Trengganu.
1930. GRAHAM, H. C., c/o Perak Club, Taiping, Perak.
1927. GRAHAM, H. GORDON, Sungei Kruit Estate, Sungkai, Perak.
1924. GRAHAM, W. H., Malacca.
1929. GRAY, G. L., Sandakan, British North Borneo.
1928. GREAD, R. E., Sitiawan, Lower Perak.
1923. GREEN, DR. P. WITHERS, Johore Bahru, Johore.
1926. GREENE, R. T. B., Institute for Medical Research, Kuala Lumpur, Selangor.
1929. GREGG, J. F. F., c/o Colonial Secretariat, Singapore.
1931. GREGORY, C. P., Kerilla Estate, via Temangan, Kelantan.
1928. GREGSON, CAPT. H. ST. JOHN-RUSSEL-DE LYS, c/o Chartered Bank, Singapore.
1926. GRICE, N., Chinese Protectorate, Johore Bahru, Johore.
1923. GRIEVE, C. J. K., Post Box No. 58, Klang, Selangor.
1911. GRIST, D. H., Department of Agriculture, Kuala Lumpur, Selangor.
1922. GUBBINS, W. H. W., c/o Mansergh & Taylor, Seremban, Negri Sembilan.
1926. GUMMER, W. A., Survey Department, Kulim, Kedah.

1916. GUPTA, SHIVA PRASAD, Naudansahu Street, Benares City, India.
1923. *HACKER, DR. H. P., Zoological Department, University College, London, W.C. 1, England.
1923. HAINES, MAJOR O. B., S. O. S. Estate, Selama, Perak.
1911. *HALLIFAX, F. J., Oakwood, Brampton, Cumberland, England.
1915. HAMILTON, A. W., Commissioner of Police, Johore Bahru. (Vice-President, 1922, 1925, 1929-30).
1918. HAMPSHIRE, A. K. E., Kuala Lumpur, Selangor.
1922. HAMPSHIRE, D. H., c/o Boustead & Co., Ltd., Kuala Lumpur, Selangor.
1924. HAMZAH BIN ABDULLAH, Seremban, Negri Sembilan.
1923. HANCOCK, A. T., 22-2, Tanglin Road, Singapore.
1922. HANITSCH, P. H. V.
1922. HARROWER, PROF. G., Medical College, Singapore.
1921. HART, DR. H. H., 328, Post Street, San Francisco, U.S.A.
1921. HASHIM, CAPT. N. M., 12, Tanglin Road, Kuala Lumpur.
1926. *HASTINGS, W. G. W., 56, Klyne Street, Kuala Lumpur, Selangor.
1921. HAWKINS G., The Secretariat, Kuala Lipis, Pahang.
1925. HAY, A. W., Chinese Protectorate, Singapore.
1919. HAY, M. C., The Residency, Perlis.
1921. HAYES, L. J., Fraser & Co., Singapore.
1904. *HAYNES, A. S., Federal Secretariat, Kuala Lumpur, Selangor. (Council, 1920).
1928. HEAH JOO SEANG, c/o Hin Giap Co., 195, Victoria Street, Penang.
1930. HEATH, R. G., Agricultural Department, Kuala Lumpur, Selangor.
1922. HELLINGS, G. S., Estate Duty Officer, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. HELPS, A., Alor Star, Kedah.
1926. HENDERSON, CAPT. A. M., Sandala Estate, Sandakan, British North Borneo.
1921. HENDERSON, M. R., Botanical Gardens, Singapore. (Council, 1928; Hon. Treasurer, 1928).
1917. HEREFORD, G. A., 20, Circular Road, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. HERON, F. R., Singapore Cold Storage Co., Singapore.
1929. HERRING, MRS. J. M., c/o The Manager, Scarboro Estate, Sungei Patani, Kedah.
1923. *HICKS, E. C., Education Department, Muar, Johore.
1922. HILL, W. C., Singapore Oil Mills, Ltd., Havelock Road, Singapore.
1922. HINDE, C. T., Mersing, Johore.
1927. HIS MAJESTY'S STATIONERY OFFICE, Princes Street, Westminster, S.W.1, London, England.

1923. *HODGSON, D. H., Forest Department, Kuala Lumpur, Selangor.
1921. HOLGATE, M. R., c/o Education Department, Singapore.
1926. HOLL, E. S., Kuching, Sarawak.
1923. HOLLAND, A. D., Kapoewas Rubber Co., Ltd., Sungei Dekan, Pontianak, Borneo.
1922. HOLTUM, R. E., Botanical Gardens, Singapore (Hon. Treasurer, 1923-6, 1928; Vice-President, 1929-31).
1921. HOOPS, DR. A. L., Malacca. (Vice-President, 1930-).
1897. HOSE, E. S., C.M.G., The Manor House, Normandy, Guildford, England. (Vice-President, 1923, 1925; President, 1924).
1931. HOUGH, C. C., Raffles College, Singapore.
1926. HOWITT, C. R., c/o Colonial Secretariat, Singapore.
1923. HOWL, CAPT. F. W., c/o Federal Secretariat, Kuala Lumpur, Selangor.
1930. HOWMAN, CAPT. ROSS, 1/20th Burma Rifles, Taiping, Perak.
1909. HUBBACK, T. R., Sunlaws, Bukit Betong, Kuala Lipis, Pahang.
1922. HUGGINS, CAPT. J., District Office, Kuantan.
1909. HUGHES, J. W. W., Commissioner of Lands, Kuala Lumpur.
1922. HUNT, CAPT. H. NORTH, District Office, Kuala Lipis, Pahang.
1921. HUNTER, DR. P. S., Municipal Offices, Singapore.
1929. HUTCHINSON, DR. H., Kuching, Sarawak.
- 1926 *INCE, H. M., c/o Secretariat, Sandakan, British North Borneo.
1930. INCE, R. E., King Edward VII School, Taiping, Perak.
1929. INGLE, D., c/o Secretariat, Sandakan, British North Borneo.
1922. IRVINE, CAPT. R., Tampin, Negri Sembilan.
1921. ISMAIL BIN BACHOK, DATO, Johore Bahru, Johore.
1926. ISMAIL BIN HAJI PUTEH, District Office, Baling, Kedah.
1921. *IVERY, F. E., Alor Star, Kedah.
1925. JACQUES, E. V. H., Kuching, Sarawak.
1918. *JAMES, D., Goebilt, Sarawak.
1927. JAMIESON, M., c/o Government Analyst, Singapore.
1926. JEFFERSON, J. P., Miri, Sarawak.
1926. JEFFERSON, J. W., Education Office, Clark Street, Kuala Lumpur, Selangor.
1931. JENNINGS, R. S., c/o Messrs. McAuliffe, Davis and Hope, Penang.
1921. *JERMYN, L. A. S., c/o Education Office, Singapore.
1910. JOHNSON, B. G. H., Crossways, Littlehampton, Sussex, England.

1925. JONES, A. E. THORNLEY, Mansfield & Co., Ltd., Singapore.
1918. *JONES, E. P.
1913. *JONES, S. W., Johore Bahru, Johore.
1919. *JORDAN, A. B., Chinese Protectorate, Singapore.
1930. JOSEPH, J. D., King Edward VII School, Taiping, Perak.
1926. KAHAR BIN YAMTUAN ANTAH, TENGGU, Kuala Pilah, Negri Sembilan.
1921. KASSIM BIN SULTAN ABDUL HAMID HALIMSHAH, TENGGU, Alor Star, Kedah.
1921. *KAY-MOUAT, DR. J. R., Medical College, Singapore.
1926. KEIR, A., Education Office, Taiping, Perak.
1926. KEITH, H. G., Forest Department, Sandakan, British North Borneo.
1921. *KELLIE, J., Dunbar Estate, Neram Tunggal, P. O. Chegar Perah, Pahang.
1913. KEMPE, J. E., Klang, Selangor.
1920. *KER, W. P. W., Paterson, Simons & Co., Ltd., Singapore.
1920. *KERR, DS. A., Street House, Hayes, Kent, England.
1931. KHALID BIN TENGGU BENDAHARA, TENGGU.
1926. KHOO SIAN EWE, 24, Light Street, Penang.
1921. KIDD, G. M., District Office, Tampin, F.M.S.
1920. KING, E. M., Kong Lee (Perak) Plants, Ltd., Bagan Serai, Perak.
1927. KING, S. E., Chinese Protectorate, Malacca.
1926. KINGSBURY, DR. A. N., Medical Institute, Kuala Lumpur, Selangor.
1931. KIRK, W. A., Kulim, Kedah.
1931. KIRKWOOD, T. M., c/o Public Works Dept., Singapore.
1921. KITCHING, T., c/o Survey Office, Kuala Lumpur.
1900. KLOSS, C. BODEN. (Council, 1904-8, 1923, 1927-8; Vice-President, 1920-1, 1927; Hon. Secretary, 1923-6; President, 1930).
1915. KNIGHT, V., Fairgreen Cottage, Glemsford, Suffolk, England.
1931. KNOCKER, FLIGHT-LIEUT. S. M., Royal Air Force Base, Singapore.
1914. LAMBOURNE, J., Agricultural Department, Kuala Lumpur, Selangor.
1929. LANGLADE, BARON FRANCOIS DE, Budu Estate, Raub, Pahang.
1927. LAYCOCK, J., c/o Braddell Bros., Raffles Place, Singapore.
1926. LAYMAN, E. C. H., F.M.S. Railways Constr., Dept., Kuala Lumpur.
1923. *LEASE, F. E., The Shanty, Chislehurst Hill, Chislehurst, Kent, England.
1921. *LEE, L. G., Ladang Geddes, Bahau, Negri Sembilan.

1931. LEECHMAN, G. F., 7, Everton Park, Neil Road, Singapore.
1922. *LEGGATE, J., Railway Construction Dept., Kuala Lumpur, Selangor.
1913. *LEICESTER, DR. W. S., Kuantan, Pahang.
1894. *LEMON, A. H., C.M.G., Hillbrow, Reigate, Surrey, England. (Vice-President, 1916-18).
1920. LENDRICK, J., 30, Norre Alle, Aarhus, Denmark.
1926. LEONARD, THE HON. MR. H. G. R., Treasury, Kuala Lumpur, Selangor.
1925. *LEONARD, R. W. F., Mansfield & Co., Ltd., Penang.
1926. LEUTHOLD, W. H., Hooglandt & Co., Singapore.
1890. LEWIS, J. E. A., Harada 698, Kobe, Japan.
1928. LEWIS, T. P. M., Maxwell Road, Ipoh, Perak.
1922. LEYNE, E. G., c/o The Chartered Bank of India, 38, Bishopsgate, London, England.
1915. LIM CHENG LAW, 294, Brick Kiln Road, Penang.
1925. LINEHAN, W., Asst. Adviser, Kota Bharu, Kelantan, (Vice-President 1931).
1931. LITTLE, W. W., Govt. English School, Alor Star, Kedah.
1928. LOCH, C. W., Tronoh Mines, Ltd., Kampar, Perak.
1918. LOH KONG IMM, 12, Kia Peng Road, Kuala Lumpur, Selangor.
1930. LONDON, G. E.
1922. LOWINGER, V. A., C.B.E., Survey Department, Kuala Lumpur, Selangor.
1930. LUCKHAM, H. A. L., District Office, Telok Anson, Perak.
1907. *LYONS, REV. E. S., c/o Methodist Publishing House, Manila, Philippine Islands.
1926. MACASKILL, DR. D. C., Kuala Lumpur, Selangor.
1920. *MACBRYAN, G. T. M., Bedil House, Kuching, Sarawak.
1926. MACDONALD, J., Chartered Bank, Kuala Lumpur, Selangor.
1929. MACE, N., Survey Department, Kuching, Sarawak.
1910. *MACFADYEN, E., c/o Sports Club, London, England.
1920. MACKIE, VIVIAN, Kuala Lumpur, Selangor.
1922. MACKNESS, L. R., Kuala Lumpur, Selangor.
1921. MACMILLAN, I. C., S. S. Police, Malacca.
1930. MACNAUGHT, W. E., Game Warden's Office, Taiping, Perak.
1931. MCNICOL, J. MRS., Kuala Pertang Estate, Kelantan.
1930. MADDEN, L. J. B., Taiping, Perak.
1918. MADGE, RAYMOND, Kuala Lumpur, Selangor.
1929. MAHMUD BIN JINTAN, Malay College, Kuala Kangsar, Perak.
1924. MAHMUD BIN MAT, District Office, Kuala Lipis, Pahang.

1903. MAKEPEACE, W., 22, Holmes Grove, Henleaze, Bristol, England. (Council, 1914, 1916, 1920; Hon. Librarian, 1909-12; Vice-President, 1917; Hon. Secretary, 1918-19).
1926. MALAY COLLEGE, THE, Kuala Kangsar, Perak.
1927. MALLESON, B. K., Sungei Kruit Estate, Sungkai, Perak.
1921. MANCHESTER, H. L., Municipal Offices, Singapore.
1916. MANN, W. E., c/o Burt Myrtle & Co., Batavia, Java.
1929. MARJORIBANKS, DR. E. M., Kuching, Sarawak.
1907. *MARRINER, J. T., Pantiles, Frinton, Essex, England.
1920. MARSH, W., Municipal Offices, Singapore. (Council, 1929, 1931).
1927. MARSHALL, A. O., Borneo Motors, Ltd., Kuala Lumpur, Selangor.
1925. *MARTIN, W. M. E.
1921. MATHER, N. F. H., Federal Secretariat, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. MATTHEWS, J. J., Krubong Estate, Alor Gajah, P. O., Malacca.
1921. MAXWELL, C. N., Sitiawan, Perak.
1922. MAY, P. W., c/o Spicers Export, Ltd., 51, Robinson Road, Singapore.
1914. MEAD, J. P., Batu Gajah, Perak.
1928. MEE, B. S., Forest Department, Kuala Lumpur, Selangor.
1927. MEGAT YUNUS BIN ISA, Land Office, Telok Anson, Perak.
1928. MEYER, L. D., Revenue Surveys, Taiping, Perak.
1926. *MILES, HON. MR. C. V., Rodyk & Davidson, Singapore.
1926. MILLAR, G. R. M., Tranquerah, Malacca.
1925. MILLER, G. S., Mansfield & Co., Ltd., Penang.
1921. MILLER, J. I., Registrar General of Statistics, Singapore.
1926. MILLINGTON, W. M., c/o Colonial Secretariat, Singapore.
1925. MILLS, G. R., Kinta Kellas Estate, Batu Gajah, Perak.
1926. MILLS, J. V., Solicitor General's Chambers, Singapore. (Council, 1929-30).
1924. MILLS, L. L., Kuala Lipis, Pahang.
1925. MILNE, CHARLES, Lendu Estate, Alor Gajah, Malacca.
1919. MISSIONARY RESEARCH LIBRARY, 3041, Broadway, New York City, New York, U.S.A.
1924. MOHAMED IBNI SULTAN ABDUL HAMID HALIMSHAH, TENGGU, Alor Star, Kedah.
1922. MOHAMED ISMAIL MERICAN BIN VAFOO MERICAN NOORDIN, Legal Adviser's Office, Alor Star, Kedah.
1927. MOHAMED NOOR BIN MOHAMED, Free School, Penang.
1922. MOHAMED SAID, MAJOR DATO HAJI, Bukit Timbalan, Johore.

1921. MOHAMED SALLEH BIN ALI, DATO, Johore Bahru, Johore.
1921. MOHAMED SHERIFF BIN OSMAN, Land Office, Alor Star, Kedah.
1920. MONK, H. F., Alor Star, Kedah.
1926. MONTGOMERY, A.
1926. MOONSHI, DR. H. S., Moonshi Dispensary, 742, North Bridge Road, Singapore.
1921. MORGAN, S., c/o The Chartered Bank of India, 38, Bishopsgate, London, England.
1926. *MORICE, JAMES.
1920. *MORKILL, A. G.
1920. *MOWBRAY, G. A. de C., Commissioner of Land, Trengganu.
1930. MOYSEY, MAJOR L. LEWIS, Gopeng Consolidated Ltd., Gopeng, Perak.
1926. MUMFORD, E. W., Police Department, Ipoh, Perak.
1915. *MUNDELL, H. D., c/o Sisson & Delay, Singapore.
1930. MURDOCH, DR. J. W., Mental Hospital, Tanjong Rambutan, Perak.
1930. MURPHY, H. J., c/o District Office, Temerloh, Pahang.
1913. MURRAY, REV. W., Gilstead Road, Singapore.
1909. MCARTHUR, M. S. H., c/o The Crown Agents, 4, Millbank, London, England.
1920. MCCABE, DR. J. B., Kapoewas Rubber Estate, Sungei Dekan, Pontianak, Borneo.
1923. MCKERRON, P. A. B.
1921. MCLEOD, D., King Edward VII School, Taiping, Perak.
1917. NACIE, REV. J. S., 2732, N. Calvert Street, Baltimore, Md., U.S.A.
1922. NASH, G. H., Magistrate's Court, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. NEAVE, J. R., Assistant Adviser, Kota Tinggi, Johore.
1926. NEIL, W. H. E., Kuala Lipis, Pahang.
1921. NEILSON, J. B., Inspector of Schools, Malacca.
1931. NESBIT, MISS J., Singapore Chinese Girls' School, Singapore.
1928. NOBLE, C., Assistant Superintendent of Surveys, Trengganu.
1931. NOONE, H. D., Taiping Museum, Perak.
1916. ONG BOON TAT, 31, Robinson Road, Singapore.
1923. OPIE, R. S., 12, Treacher Road, Kuala Lumpur, Selangor.
1921. ORCHARD, H. A. L., Chinese Free School, Cecil Street, Singapore.
1920. O'SULLIVAN, T. A., Education Office, Kuala Lumpur, Selangor.
1931. OSMAN BIN TAAT, c/o District Office, Krian, Parit Buntar, Perak.
1913. OVERBECK, H., Bintaran, Kidoel, No. 2, Djokjakarta, Java.

1925. OWEN, A. T., Bukit Batu Estate, Tampin, Negri Sembilan.
1929. PAGDEN, H. T., Agricultural Department, Kuala Lumpur, Selangor.
1919. PARK, MUNGO, P. O. Delivery 19, Kuala Lumpur, Selangor.
1908. *PARR, C. W. C., C.M.G., O.B.E., Parrisees Hayne, Howley, nr. Chard, Somerset, England. (Vice-President, 1919).
1926. PARRY, B. B., Cia Mexicana Petroleo "El Aguila" S.A., Puerto Mexico, Mexico.
1921. *PATERSON, MAJOR H. S., c/o The Crown Agents, 4, Millbank, London, England.
1926. PEALL, G. T., c/o The District Court, Singapore.
1928. PEASE, R. L., Tarsus Estate, Port Dickson, Negri Sembilan.
1931. PEARSON, E. F., Penang Free School, Penang.
1921. PEDLOW, J., Deputy Public Prosecutor's Office, Singapore.
1922. PEEL, H. E. SIR W., C.M.G., Government House, Hongkong.
1931. PEET, G. L., c/o Straits Times, 27, Java Street, Kuala Lumpur.
1928. PENANG FREE SCHOOL, Green Lane, Penang.
1926. PENANG LIBRARY, Penang.
1921. *PENDLEBURY, H. M., Selangor Museum, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. *PENCILLEY, E. E., Land Office, Batu Gajah, Perak.
1924. PENNEFATHER-EVANS, J.P., F.M.S. Police, Kuala Lumpur, Selangor.
1925. *PENRICE, W., Mansfield & Co., Ltd., Singapore.
1914. PEPYS, W. E., c/o Federal Secretariat, Kuala Lumpur, Selangor.
1920. PESKETT, A. D., c/o Eastern Telegraph Co., Electra House, Moorgate, E.C. 2.
1920. PETERS, E. V., c/o Yukon Gold, Ampang, Selangor.
1931. PHILLIPS, R., Sokor Estate, Temau, Kelantan.
1925. PIJPER, DR. G. F., Batavia Centrum, Java.
1927. PITT, ISAAC, Brieb Estate, Bagan Serai, Perak.
1921. *PLUMMER, W. P.
1928. POWELL, I. B., Llanfihangel Talyllyn, Breconshire, Wales.
1924. PURCELL, V. W. W. S., Chinese Protectorate, Singapore.
1926. PURDOM, MISS N., Education Office, Kuala Lumpur, Selangor.
1906. PYKETT, REV. G. F., 5, Logan Road, Penang.
1926. QUAH BENG KEE, 15, China Street, Penang.
1926. RAE, CECIL, Ipoh, Perak.
1924. RAJA MUDA OF PERAK, Telok Anson, Perak.

1929. RAJA RAZMAN BIN RAJA ABDUL HAMID, Kuala Kangsar, Perak.
1926. RAJA YA'ACOB BIN JAAFAR, Kinta Sanitary Board, Ipoh, Perak.
1924. RAMBAUT, A. E., Forest Department, Kuala Lumpur, Selangor.
- RANGOON, The University Library.
1924. RASMUSSEN, H. C., c/o East Asiatic Co., Singapore.
1916. RAYMAN, L., Kuala Trengganu, Trengganu.
1926. *REAY, MR. JUSTICE J. McCABE, 29, Crystal Palace Park Road, Sydenham, S.E. 26, England.
1924. REED, J. G., Klang, Selangor.
1931. REGO, THE REV. A. S., Portuguese Mission, Victoria Street, Singapore.
1910. *REID, DR. ALFRED, Batang Padang Estate, Tapah, Perak.
1926. RENNIE, A. A., Kuching, Sarawak.
1930. RENTSE, A., Kuala Haw Estate, Kelantan.
1921. *REX, MARCUS, Kuala Lumpur, Selangor.
1930. REYNOLDS, L. N., Kuching, Sarawak.
1915. RICHARDS, H. E. MR. A. F., Government House, Jesselton, British North Borneo. (Council, 1923, 1926-7, 1929).
1929. RICHARDS, D., c/o The Sanitary Board, Taiping, Perak.
1931. RICHARDSON, R. J., Kenneth Estate, Kelantan.
1923. RIDOUT, F. G., c/o Harbour Board, Singapore.
1926. *RIGBY, W. E., c/o The Chartered Bank, Singapore.
1912. ROBERTSON, J., c/o W. H. Rose, Esq., Burgh House, Burgh, Woodbridge, Suffolk, England.
1911. *ROBINSON, H., 55, St. George's Square, London, S.W.1, England. (Council, 1916-20; Vice-President, 1922-3).
1926. ROBINSON, P. M., c/o The Eastern Smelting Co., Ltd., Penang.
1916. ROGERS, A., Public Works Department, Singapore.
1917. *ROWLAND, W. R., Schloss Kalling, Post Moosen a.d. Bills, Oberbayern, Germany.
1922. RUSSELL, D. J. A., Kuala Lumpur, Selangor.
1924. SAMAH BIN HAJI ALI, Pekan, Pahang.
1931. SAMUEL, P., Govt. English School, Alor Star, Kedah.
1926. SANGER-DAVIES, A. E., Forest Office, Taiping, Perak.
1923. *SANSOM, C. H., Police Headquarters, Kuala Lumpur, Selangor.
1919. *SANTRY, D., c/o Swan & Maclaren, Singapore.
1896. *SAUNDERS, C. J., The Lawn, Barcombe Mills, nr. Lewes, Sussex, England. (Vice-President, 1910-11, 1914-15; President, 1916-18).
1923. SAVAGE, H. E., Geological Survey Department, Batu Gajah, Perak.

1926. SAYID JAN BIN SAYID ASGAR ALI, Government English School, Sungei Patani, Kedah.
1922. SAYID MOHAMED IDID BIN ALI IDID, Alor Star, Kedah.
1926. SAYID SHAIDALI, Government English School, Batu Gajah, Perak.
1921. SCHIDER, DR. R., Miri, Sarawak.
1929. SCOTT, SIR JOHN, K.B.E., C.M.G., The Colonial Secretariat, Singapore.
1920. *SCOTT, DR. WAUGH, Sungei Siput, Perak.
1906. SCRIVENOR, J. B., 68, Chancer Road, Bedford, England. (Vice-President, 1922, 1924, 1926-30).
1915. *SEE TIONG WAH, Balmoral Road, Singapore.
1922. SEHESTED, S., c/o Eastern Smelting Building, Kuala Lumpur.
1927. *SELLS, H. C., Satuan, Burnham, Buckinghamshire, England.
1923. SHEARN, E. D., c/o Pooley & Co., Klyne Street, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. SHEFFIELD, J. N., Topographical Surveys, Taiping, Perak.
1923. SHEIKH ABDULLAH BIN YAHYA, CAPT., Bukit Timbalan, Johore.
1925. SHELLEY, HON. MR. M. B., c/o Colonial Secretariat, Singapore. (Council, 1930-31).
1929. SHEPPARD, M. C. FERANCK, Carcosa, Kuala Lumpur, Selangor.
1924. SIME, F. D., Bukit Lintang Estate, Malacca.
1926. SIMMONS, HON. MR. J. W. The Residency, Kuala Lumpur, Selangor.
1921. SIMPSON, P., Presgrave & Mathews, Penang.
1927. SIMPSON-GRAY, L. C., c/o Federal Secretariat, Kuala Lumpur.
1909. SIMS, W. A., The Lodge, Gander Green Lane, Cheam, Surrey, England.
1926. SKINNER, C. F., Beaufort, Jesselton, British North Borneo.
1921. SKRINE, W. F. de V., c/o The Chartered Bank, Singapore.
1926. *SLEEP, A., Kuala Selangor, Selangor.
1922. SMALL, HON. MR. A. S., Treasury, Singapore.
1922. SMART, DR. A. G. H., Senior Health Officer, Perak.
1924. SMEDLEY, N., Raffles Museum, Singapore. (Hon. Treasurer, 1926-7; Asst. Hon. Secretary, 1928-9).
1930. SMITH, DR. A. W. H., Central Mental Hospital, Tanjong Rambutan, Perak.
1929. SMITH, C. R., Keningau, via Jesselton, British North Borneo.
1912. SMITH, PROF. HARRISON W., Papeari, Tahiti, Society Islands.
1924. SMITH, J. D. MAXWELL, Parit Buntar, Perak.
1929. SMITH, J. H., Bruas Rubber Co., Ltd., Bruas, Perak.

1931. SMITH, J. S., c/o Forest Office, Batu Gajah, Perak.
 1930. SOANG, A. I. C., Batoe Doelang Estate, Semarangkai, Pontianak, Borneo.
 1928. SOLLIS, C. G., Inspector of Schools, Kuala Lumpur.
 1910. SONG ONG, SIANG, HON. MR., C.B.E., Aitken & Ong Siang, Singapore.
 1921. SOUTH, F. W., Department of Agriculture, Kuala Lumpur, Selangor.
 1931. SOUYA, HERMAN MARIE DE., J. P., 21, Church Street, Malacca.
 1921. SPEERS, W. E., "San Souci" House, Larne, Co-Antrim, Ireland.
 1925. SPROULE, HON. MR. JUSTICE P. J., Supreme Court, Singapore.
 1927. STAINES, E. A., General Post Office, Penang.
 1928. STANTON, W. A., Brooklands Estate, Banting, Selangor.
 1925. STARK, W. J. K., Labour Office, Kuala Lumpur, Selangor.
 1926. STEVENS, E. H., c/o The British American Tobacco Co., Ltd., Keppel Road, Singapore.
 1920. STEVENS, HON. MR. JUSTICE F. G., Supreme Court, Singapore. (Council, 1914-15, 1931).
 1917. *STIRLING, W. G., Chinese Protectorate, Singapore, (Council, 1923-5, 1927-31).
 1928. STOOKES, DR. V. A., Sandakan, British North Borneo.
 1921. STOWELL, DE LA M., Free School, Penang.
 1930. STRAHAN, A. C., Victoria Institution, Kuala Lumpur, Selangor.
 1926. STREET, A. C., 13, Palm Bungalow, Kuching, Sarawak.
 1926. STROUTS, E. A., Forest Department, Kuala Lumpur, Selangor.
 1927. STRUGNELL, E. J., Forest Office, Kuala Lumpur, Selangor.
 1910. STURROCK, A. J., Sanitary Board, Kuala Lumpur, Selangor. (Vice-President, 1924).
 1930. SUEUR, R. E. LE., Kuching Sarawak.
 1926. SULTAN IDRIS TRAINING COLLEGE, Tanjong Malim, Perak.
 1927. SUNGEI PATANI GOVERNMENT ENGLISH SCHOOL, Sungei Patani, Kedah.
 1912. SWAYNE, J. C., Sarawak.
 1923. SWORDER, G. H., Taiping, Perak.
 1918. *SYKES, G. R., Chinese Protectorate, Alor Star, Kedah.
 1930. SYMINGTON, C. F., Forest Research Institute, Kepong, Selangor.
 1927. TALLACK, C. C., Silimpopon, East Coast Residency, British North Borneo.
 1908. TAN CHENG LOCK, HON. MR., 59, Heeren Street, Malacca.
 1926. *TAN SOO BIN, 9, Boat Quay, Singapore.

1929. TATHAM, T. P. H., Budu Estate, Raub, Pahang.
 1913. TAYLER, C. J., Telok Manggis Estate, Sepang, Selangor.
 1928. *TAYLOR, E. N., Bankruptcy Department, Singapore.
 1925. TAYLOR, W. R., MacLaine Watson & Co., Batavia, Java.
 1926. TEMPLETON, T. V., Alor Star, Kedah.
 1926. TERMANSEN, V., Kuala Hau, Kelantan.
 1921. TERRELL, Mr. JUSTICE A. K. B., Supreme Court, Singapore.
 1929. TERRY, R. A., Survey Department, Singapore.
 1927. THILLAIMUTHU, S., Kennedy Burkill & Co., Ltd., Ipoh, Perak.
 1921. *THOMAS, L. A., Chief Police Office, Singapore.
 1926. THOMAS, T. J., 17, Fort Terrace, Malacca.
 1923. THORNE, Hon. Mr. JUSTICE W. H., Supreme Court, Singapore.
 1931. THURAI RAJA SINGAM, Government English School, Pekan.
 1930. TIVY, L. W., Katoyang Estate, Tanjong Malim, Perak.
 1926. TOYO BUNKO, 26, Kami-Fujimayecho, Hongo, Tokyo, Japan.
 1930. TRATHEN, R., Sime Darby & Co., Ltd., Malacca.
 1930. TREEBY, J. W. C., Tanjong Rambutan, Perak.
 1930. TURNER, H. G., c/o District Office, Ipoh, Perak.
 1923. UNDANG OF REMBAU, THE, Rembau, Negri Sembilan.
 1931. UNIVERSITY LIBRARY, THE, University of Rangoon, Rangoon, Burma.
 1925. VENABLES, O. E., c/o Land Office, Kuala Lumpur.
 1928. VERNON, DR. G. H., Thrusday Island, Australia.
 1927. VETHAVANAM, J. R., Bungsar Road, Kuala Lumpur, Selangor.
 1926. *WADDELL, Miss M. C., Government Girls School, Alor Star, Kedah.
 1922. WALKER, E. G., c/o United Engineers, Ltd., Singapore.
 1931. WALKER, F. S., District Forest Office, Malacca.
 1926. WALKER, H. HOPSON, Klang, Selangor.
 1926. *WALLACE, W. A., Tewantin, via Cooroy, Queensland.
 1930. WALTERS, G. J., Kuching Sarawak.
 1921. WALTON, B. S., Land Office, Malacca.
 1923. WAN IDRIS BIN IBRAHIM, Muar, Johore.
 1927. WATSON, E. L., Kuala Lumpur, Selangor.
 1917. WATSON, THE Hon. Mr. J., Education Office, Singapore.
 1916. WATSON, J. G., Forest Research Institute, Kepong, Selangor.
 1916. WATSON, SIR MALCOLM, Ross Institute, Putney Health, London, England.
 1930. WATSON-HYATT, R. D., Clifford School, Kuala Kangsar, Perak.

1931. WEE KWEE THEOW, Tumpat Kelantan.
1931. WENDOVER, R., Philippine Cutch Corp., Zamboanga, Philippine Ids.
1926. WHEATLEY, M., Victoria Institution, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. WHEELER, L. R., c/o Royal Empire Society, London, W.C.2, England.
1927. WHITE, THE VEN. GRAHAM, 1, Mt. Sophia Road, Singapore.
1931. WHITE, W. A., Kota Lama, Brustagi, Sumatra.
1923. WHITFIELD, L. D., Education Office, Muar, Johore.
1929. WHYTE, R. P., Posts and Telegraphs Dept., Kuala Lumpur, Selangor.
1926. *WILCOXSON, W. J., c/o The Straits Trading Co., Ltd., Singapore.
1926. WILHELM, DR. O., 114, Mittlere Strasse, Basel, Switzerland.
1923. WILKINSON, H. B., 65, Harcourt Terrace, London, S.W.10, England.
1920. *WILKINSON, R. J., C.M.G., Poste Restante, Mitylene, Greece.
1926. *WILLAN, T. L., Gopeng Road, Batu Gajah, Perak.
1921. WILLBURN, E. S., Batu Gajah, Perak.
1926. WILLIAMS, A., District Office, Dindings.
1921. WILLIAMS, E. T., Colonial Secretariat, Singapore.
1922. *WILLIAMS, F. L., Chinese Protectorate, Singapore.
1929. WILLIAMS, G. C. G., Singapore Club, Singapore.
1927. WILLIAMSON, PROF. K. B., Tana Rata, Cameron Highlands *via* Tapah.
1925. WILSON, C., Labour Office, Kuala Lumpur, Selangor.
1910. *WINKELMANN, H.,
1923. WINSON, V. H., Office of the Senior Engineer, P. & T. Department, Penang.
1904. WINSTEDT, THE HON. DR. R. O., C.M.G., D.LITT., Johore Bahru, Johore. (Vice-President, 1914-15, 1920-1, 1923-5, 1928; President, 1927, 1929, 1931).
1913. WOOD, W. L., Istana Gardens, Johore Bahru, Johore.
1920. WOOLLEY, G. C., Jesselton, British North Borneo.
1927. WOOLLEY, J. B., "Harbledown," Cambridge Road, Great Shelford, Cambridge, England.
1922. WORLEY, N. A., Education Office, Kuala Lumpur, Selangor.
1905. *WORTHINGTON, A. F., (Vice-President, 1924).
1921. WURTZBURG, MAJOR C. E., Mansfield & Co., Ltd., Singapore. (Council, 1924-6; 1930; Hon. Secretary, 1915; Vice-President, 1927, 1929, 1931).
1914. WYLY, A. J., Lebong Donok, Moeara Aman, Sumatra.
1923. WYNNE, M. L., Police Office, Kuala Lumpur, Selangor.
1926. YAHYA BIN AHMAD AFIFI, 70, The Arcade, Singapore.

1923. *YATES, H. S., Rt. 5, Box 114, Santa Rosa, California,
U.S.A.
1917. *YATES, MAJOR W. G.,
1920. *YEWDALE, CAPT. J. C., c/o Lloyds Bank, 6, Pall Mall,
London, W.1, England.
1927. YOUNG, C. G., Byram Estate, Nibong Tebal, Prov.
Wellesley.
1904. *YOUNG, H. S., Rosemount, Tain, Rosshire, England.
1920. ZAINAL ABIDIN BIN AHMAD, Sultan Idris Training
College, Tanjong Malim, Perak.

RULES
of
The Malayan Branch
of the
Royal Asiatic Society.

I. Name and Objects.

1. The name of the Society shall be 'The Malayan Branch of the Royal Asiatic Society.'

2. The objects of the Society shall be:—

- (a) The increase and diffusion of knowledge concerning British Malaya and the neighbouring countries.
- (b) The publication of a Journal and of works and maps.
- (c) The acquisition of books, maps and manuscripts.

II. Membership.

3. Members shall be of three kinds—Ordinary, Corresponding and Honorary.

4. Candidates for ordinary membership shall be proposed and seconded by members and elected by a majority of the Council.

5. Ordinary members shall pay an annual subscription of \$5 payable in advance on the first of January in each year.

No member shall receive a copy of the Journal or other publications of the Society until his subscription for the current year has been paid.

Newly elected members shall be allowed to compound for life-membership for \$100; other members may compound by paying \$50, or \$100 less the amount already paid by them as ordinary members in annual subscriptions, whichever of these two sums is the greater. Societies and Institutions are eligible for ordinary membership.

6. On or about the 30th of June in each year the Honorary Treasurer shall prepare and submit to the Council a list of those members whose subscriptions for the current year remain unpaid. Such members shall be deemed to be suspended from membership until their subscriptions have been paid, and in default of payment within two years shall be deemed to have resigned their membership*

* BYE-LAW, 1922. "Under Rule 6 Members who have failed to pay their subscription by the 30th June are suspended from membership until their subscriptions are paid. The issue of Journals published during that period of suspension cannot be guaranteed to members who have been so suspended."

7. Distinguished persons, and persons who have rendered notable service to the Society may on the recommendation of the Council be elected Honorary Members by a majority at a General meeting. Corresponding Members may, on the recommendation of two members of the Council, be elected by a majority of the Council, in recognition of services rendered to any scientific institution in British Malaya. They shall pay no subscription; they shall enjoy the privileges of members (except a vote at meetings and eligibility for office) and free receipt of the Society's publications.

III. Officers.

8. The officers of the Society shall be:—
A President.

Vice-Presidents not exceeding six, ordinarily two each from (i) the Straits Settlements, (ii) the Federated Malay States and (iii) the Unfederated or other Protected States, although this allocation shall in no way be binding on the electors.

An Honorary Treasurer.

An Honorary Secretary.

Five Councillors.

An Assistant Honorary Secretary.

These officers shall be elected for one year at the Annual General Meeting, and shall hold office until their successors are appointed.

9. Vacancies in the above offices occurring during any year shall be filled by a vote of the majority of the remaining officers.

IV. Council.

10. The Council of the Society shall be composed of the officers for the current year, and its duties and powers shall be:—

- (a) to administer the affairs, property and trusts of the Society.
- (b) to elect Ordinary and Corresponding Members and to recommend candidates for election as Honorary Members of the Society.
- (c) to obtain and select material for publication in the Journal and to supervise the printing and distribution of the Journal.
- (d) to authorise the publication of works and maps at the expense of the Society otherwise than in the Journal.
- (e) to select and purchase books, maps and manuscripts for the Library.
- (f) to accept or decline donations on behalf of the Society.
- (g) to present to the Annual General Meeting at the expiration of their term of office a report of the proceedings and condition of the Society.
- (h) to make and enforce by-laws and regulations for the proper conduct of the affairs of the Society. Every such bye-law or regulation shall be published in the Journal.

11. The Council shall meet for the transaction of business once a quarter and oftener if necessary. Three officers shall form a quorum of the Council.

V. General Meetings.

12. One week's notice of all meetings shall be given and of the subjects to be discussed or dealt with.

13. At all meetings the Chairman shall in the case of an equality of votes be entitled to a casting vote in addition to his own.

14. The Annual General Meeting shall be held in February in each year. Eleven members shall form a quorum.

15. (i) At the Annual General Meeting the Council shall present a report for the preceding year and the Treasurer shall render an account of the financial condition of the Society. Copies of such report and account shall be circulated to members with the notice calling the meeting.

(ii) Officers for the current year shall also be chosen.

16. The Council may summon a General Meeting at any time, and shall so summon one upon receipt by the Secretary of a written requisition signed by five ordinary members desiring to submit any specified resolution to such meeting. Seven members shall form a quorum at any such meeting.

17. Visitors may be admitted to any meeting at the discretion of the Chairman but shall not be allowed to address the meeting except by invitation of the Chairman.

VI. Publications.

18. The Journal shall be published at least twice in each year, and oftener if material is available. It shall contain material approved by the Council. In the first number of each volume shall be published the Report of the Council, the account of the financial position of the Society, a list of members and the Rules.

19. Every member shall be entitled to one copy of the Journal, which shall be sent free by post. Copies may be presented by the Council to other Societies or to distinguished individuals, and the remaining copies shall be sold at such prices as the Council shall from time to time direct.

20. Twenty-five copies of each paper published in the Journal shall be placed at the disposal of the author.

VII. Amendments of Rules.

21. Amendments to these Rules must be proposed in writing to the Council, who shall submit them to a General Meeting duly summoned to consider them. If passed at such General Meeting they shall come force upon confirmation at a subsequent General Meeting or at an Annual General Meeting.

Affiliation Privileges of Members.

Royal Asiatic Society. The Royal Asiatic Society has its headquarters at 74 Grosvenor Street, London, W., where it has a large library and collection of MSS. relating to oriental subjects, and holds monthly meetings from November to June (inclusive) at which papers on such subjects are read.

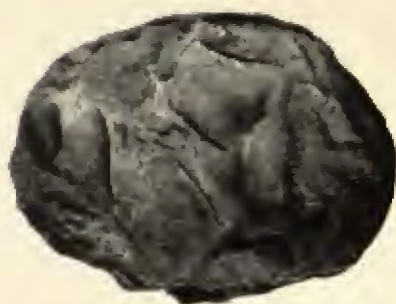
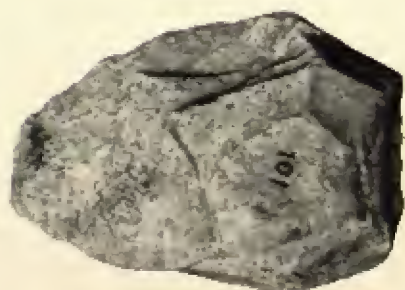
2. By Rule 105 of this Society all the Members of Branch Societies are entitled when on furlough or otherwise temporarily resident within Great Britain and Ireland, to the use of the Library as Non-Resident Members and to attend the ordinary monthly meetings of the Society. This Society accordingly invites Members of Branch Societies temporarily resident in Great Britain or Ireland to avail themselves of these facilities and to make their home addresses known to the Society so that notice of the meetings may be sent to them.

3. Under Rule 84, the Council of the Society is able to accept contributions to its Journal from Members of Branch Societies, and other persons interested in Oriental Research, of original articles, short notes, etc., on matters connected with the languages, archaeology, history, beliefs and customs of any part of Asia.

4. By virtue of the aforementioned Rule 105 all Members of Branch Societies are entitled to apply for election to the Society without the formality of nomination. They should apply in writing to the Secretary, stating their names and addresses, and mentioning the Branch Society to which they belong. Election is by the Society upon the recommendation of the Council.

5. The subscription for Non-Resident Members of the Society is 30/- per annum. They receive the quarterly journal post free.

Asiatic Society of Bengal. Members of the Malayan Branch of the Royal Asiatic Society, by a letter received in 1903, are accorded the privilege of admission to the monthly meetings of the Asiatic Society of Bengal, which are held usually at the Society's house, 1, Park Street, Calcutta.

Palaeolithic Artefacts from Perak.

The Prehistory of Malaya.

By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.Litt.

(Plates, XX—XXII).

Bijdrage tot de Chronologie van het Neolithicum in Zuid—Oost Azië by Dr. P. V. van Stein Callenfels (Royal Batavian Society's Oudheidkundig Verslag, 1926, pp. 174—180).

Report on Cave Explorations in Perak by Dr. van Stein Callenfels and I. H. N. Evans (*ib.* pp. 181—194, and also in F.M.S. Museums Journal, 1928, vol. XII, part 6.)

Beitrag zur Chronologie des Neolithiums in Südostasien by Dr. Robert Heine-Geldern, Vienna (Festschrift P. W. Schmidt, Wien 1928, pp. 809—843).

Zur Steinzeit Ostasiens by Oswald Menghin, Vienna (*ib.* pp. 908—942).

Problems of the Stone-Age in the Far East by Dr. P. V. van Stein Callenfels (Proceedings of the Fourth Pacific Science Congress, vol. III, Batavia, 1930, pp. 375—378).

Archaeology by N. J. Krom (Science in the Netherlands East Indies, Amsterdam, pp. 287—290).

Papers on the Ethnology and Archaeology of the Malay Peninsula by I. H. N. Evans (Cambridge, 1927).

F.M.S. Museums Journal (*passim* and notably Mr. Evans' articles in vol. XII, parts V (1928) and 7 (1929)).

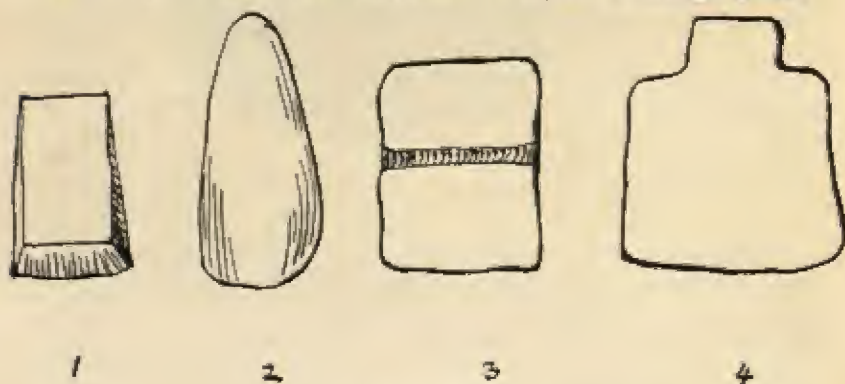
L'Age du Bronze au Tonkin et dans le Nord-Annam by M. Victor Goloubew (Bulletin de l'Ecole Francaise d'Extrême-Orient, T. XXIX, 1929).

In 1932 at Hanoi there will be a Conference if the pre-historians of the Far East. So new is the scientific study of celts and primitive relics of this region, that few even of the readers of this learned journal will be acquainted with the scanty and scattered literature of the subject and few therefore can know what problems will exercise the minds of delegates. It is hoped that this short sketch, based on the above articles and more particularly on the articles relating to Malaya, will give some hint of the problems of a wide field and show how the efforts of a few enthusiasts like Dr. Ph. van Stein Callenfels and Mr. Ivor H. N. Evans, whose work is a closed book to most people, is leading to valuable results.

Discoveries at Gunong Sennyum in Pahang and at Goa Kajang near Lenggong in Perak had revealed traces of palaeolithic and proto-neolithic civilisations in the rock-shelters of British Malaya. More recently scientific excavation at Gunong Pondok in Perak unearthed (a) palaeolithic artefacts (*coup-de-poing* and scrapers) chipped all over and without a trace of polishing (Plate XX), (b) palæo-proto-neolithic implements of Sumatra type (made of

fragments of river-stones, chipped on one side but on the other keeping their original surface) such as occur at Bac-Son in Tonkin and on the east coast of Sumatra (Plate XXI) and (c) Bacsonian protoneoliths with polished edges (Plate XXII). No pottery was found in the lower layers so that the Bacsonian period must be divided into two, an older—as in Sumatra—with no proto-neoliths and no pottery, a later that has not yet been found in Sumatra when protoneoliths and finally even pottery occur. The terms palaeolith and neolith are best used of types of stone-age culture, without reference to date, and at Gunong Pondok the three kinds of celt were associated throughout the deposits—as also were red body-paint, grinding and pounding stones and grinding slabs. It has been surmised, however, that the palaeolithic civilisation, which spread through Malaya, Indo-China, the Philippines and part of the Netherlands Indies is about seven or eight thousand years old. After it, came the Bacsonian civilisation, which grew out of a palaeolithic culture either after learning the art of polishing on bone and horn or from contact with a neolithic people. To the older Bacsonian civilisation have been attributed the institution of mother-right, the two-class culture of Australia and the cultivation of yams,—an attribution that would ascribe matriarchy (or more precisely mother-right) to the cave-woman.

Then we come to neolithic civilisations, when polished tools took the place of chipped. Several of these civilisations must have entered the Archipelago from the east and not down the Malay Peninsula. For Malaya lacks the perhaps oldest Malaysian neolithic type—so old that it is common to Java and the Philippines—a clumsy adze with a pronounced trapezoid cross-section (fig. 1). It also lacks the sharp-necked cylindrical Dravidian axe of India, Japan, the Celebes and Sumatra, which has in cross-section the shape of an ellipse or lens and from its present-day use in New Guinea is sometimes termed the Papuan axe (fig. 2). And it lacks the "Philippine" axe with back partly cut away for shafting purposes, a type found also in Hongkong, the Celebes and Polynesia (fig. 3). But though it lacks East Indonesian types, the Peninsula is rich

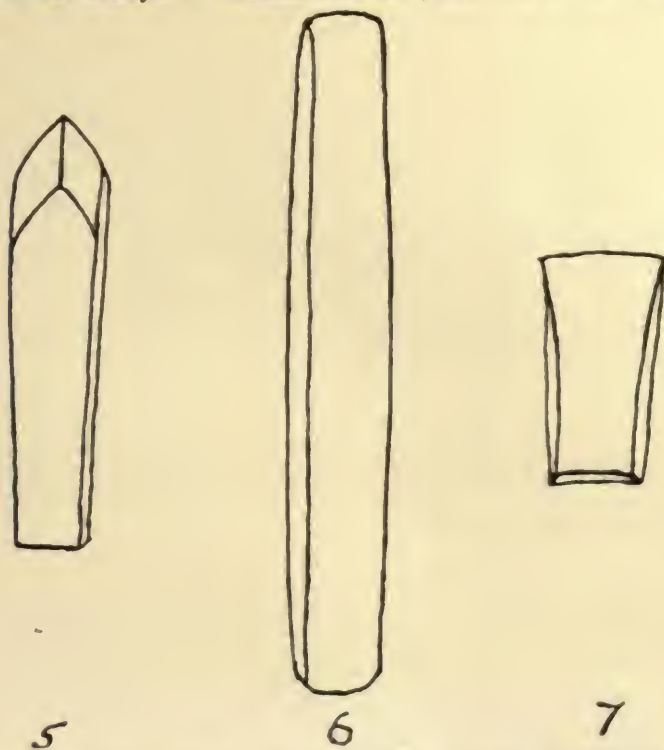
*Sumatra — type Palaeolithic Artefact from Perak
(upper figure front; middle figure back view).*

Bacsonian Proto-neolithic Artefact from Perak (front and side views).

in West Indonesian neolithic types that occur also in Sumatra, Java and Bali. Generally in Malaya these neoliths have been found not in caves but in rice-fields and near river-banks, as on the Tembeling, on the Bernam (at Tanjong Malim) and on the Kinta (at Batu Gajah).

Malaya knows only two specimens of the dented high-shouldered Mon-Khmer axe (fig. 4), one whose provenance is unknown, one from the Pahang River (fig. 2 Plate XL JRASMB vol. VIII, 1930). Probably they were imported by stray Mons, as their sphere stops above British Malaya. This high-shouldered or Austro-asiatic type occurs in the Philippines, in Indo-China, in Burma, in Assam Orissa and Chota-Nagpur in Northern India, and in the Munda district of southern India, and so covers the area of the Austro-asiatic language family. By 1500 B.C. Malay and Mon-Khmer late neolithic developed two distinctive types of axe, the high-shouldered Austro-asiatic type and the Malay pointed type* (*ib.* vol. VI, 1928, Plate XXXVIII fig. 2 with variants 1, 3 and 4 and Winstedt's "Malaya" p. 153), so that some time before this date must have been the epoch when the Malays of Sumatra and the Javanese left the continent

* Note.—Dr. Heine-Geldern notes fig. 5 as the 'pointed' axe characteristic of Malaya, with which the beaked axe of Java is associated. No. 6 is of a type recorded—till Mr. Evans illustrated it as common in

of Asia. Judging by the practical identity of the systems of mother-right obtaining among the Khassis of Assam and the Minangkabau Malays, that social institution must have been highly developed well before Austro-asiatics and Austronesians parted company, namely in 'Austrian' times or by 2000 B.C. at least:—cord-pottery and pig-rearing are thought to have belonged to the same civilisation.

A civilisation apparently associated with river-banks produced in Perak on the west coast of the Peninsula graves built of granite slabs. These graves have been unearthed at Changkat Mantri on the Bernam River, and at Sungai Kruit off the Sungkai River, while another is recorded from the Slim River:—one of them has been rebuilt in the garden of Taiping Museum. These cists are closely related to the dolmen and are of a type not uncommon in Java where they extend from a late neolithic to an iron age:—the Philippines, also, have tombs said to be of a similar type. With the Perak cists have been found iron socketted tools, cornelian beads, stone pounders, rough pottery and bronze utensils. These iron tools have also been unearthed at Klang (along with a bronze bell-like object—Winstedt's "Malaya" p. 155—), at Tanjong Rambutan and Sengat in Kinta and at Bengkong in Batang Padang. Thirteen iron implements including a spear-head and several of these socketted tools were found at Bukit Jong on the Tembeling River, close to a stone quoit disc, a cross-hatched stone pounder, cord-marked pottery and some fragments of bronze. From the wash-boxes of Kenaboi mine in Negri Sembilan have come two similar quoit-discs, a long late neolithic chisel and two bronze adzes (*ib.* p. 154) resembling specimens from Rasa and Tanjong Malim and Indo-China. Other objects from the Tembeling are several 'cut-outs' (from the centre of quoit-discs and stone bracelets) and an earpendant of black stone, as also the tympanum of a bronze gong of a kind common in Java and in Indo-China (JRASMB vol. VI, 1928, plate XLII). This type of gong belongs to the later Han period (1st cent. A.D.). In Tonkin and North Annam where also they are associated with socketted bronzes, neoliths, cord-marked pottery and shanks of worked iron, these gongs bear designs of magic boats identical with those still used for Dayak funerals, of figures pounding rice, of figures blowing a peculiar Dayak musical pipe and of birds identical with those on the Tembeling and Java gongs.

Pahang—only from the Mekong (Upper Laos). The Malayan types of neolith have not been found in Tonkin, Annam and Kambodia. Are they, Heine-Geldern asks, the artefacts of an early Austronesian civilisation, and did the Austro-asiatics take over these Austronesian neoliths and drop their own high-shouldered axe when they invaded Malaya and brought the Mon-Khmer language to the Semang and Sakai? Or did the Austro-asiatics come before they had the shouldered axe? Or very late in a metal age? Or did they come twice, once very early, once about 200 A.D. when Funan's Khmer rulers invaded Malaya? Stratigraphical excavations may throw light on the problem.

Later still in the iron-age comes the Indian settlement near Kuala Selinsing, Perak. Along this beach have been picked up hundreds of cornelian, glass or paste and shell beads, portions of bracelets in stone and in blue green glass, some pottery and cross-hatched pottery stamps. The commonest types of glass-beads are opaque yellow, opaque blue, opaque green, clear blue, clear yellow, dark red, and orange paste with dark-red striations. One type has "a core of non-translucent yellowish paste, plated with gold-leaf which is covered with clear yellow glass." Parti-coloured beads have been found in an East-Java dolmen, thought to be of Indian type. Beads of most of the Selinsing types occur in Philippine graves of the iron-age, at Santubong in Sarawak and glass-beads on Papan Island off Borneo. A gold ornament bearing the figures of Vishnu on his Garuda, has been unearthed at Selinsing and in a hole left by the roots of a fallen tree a cornelian seal engraved with the name of a Hindu prince Sri Vishnuvarman, in Pallava characters of the 5th century A.D. The Selinsing settlement, therefore, is no longer prehistoric but must have been an Indian trading station like others of the same period with Pallava inscriptions, Taruma in West Java and Kutai in Borneo.

The definition of the two Bacsonian periods and of the four neolithic periods, referred to in this paper, is the work of Callenfels. The surmise that the beads at Selinsing were Indian was made by Evans before he discovered the engraved seal of the gold ring. A paper by Mr. Evans will shortly appear describing his Selinsing discoveries. It cannot be emphasized too often that to be reliable modern prehistorical research must proceed by the method of meticulous scientific excavation adopted at Gunong Pondok, so that the position of the different layers of culture may be determined. Chance specimens have little value except as leading to places likely to yield the scientist results. Discoverers of chance specimens should invite scientific excavation before the site of their find is disturbed.

Muslim Tombstones in Raffles Museum.

By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.Litt.

(Plates XXIII—XXVIII.)

(1). In Number 85 of the Journal of the Straits Branch of the Royal Asiatic Society, March 1922, pp. 1-3, pls. I-III, the veteran Dutch scholar J. P. Moquette allowed the Society to print a translation of his article on the Grave-Stone of Sultan Mansur Shah of Malacca (died 1477 A.D.), now in the Raffles Museum, Singapore.

(2). In the same paper he distinguished the Sultan's grave-stone from another stone, that has a round hole pierced through it, —a hole perhaps used for the taking of oaths. On both sides are texts from the Quran, which the deceased Dutch scholar was unable to decipher—This stone also is in Raffles Museum and is illustrated in J.S.B., R.A.S. No. 78, June 1918, Plate II.

(3). Heer Moquette was also good enough to give his opinion on Plate XXIII, figs. I & II of this article. On fig. I he deciphered the following inscription:—

هذا قبر المغزور المرحوم الراجي الى رحمة الله تعالى (1)

ناخدا حاجي الكنبايي بن جمال الدين (2)

التاسع من شوال سنة ثلثة وستين وثمانماية (3)

On fig. II he read the following:—

On the topmost of the three sections (1) the *Kalimah* followed by the words:

وصلى الله على محمد واله وسلم

كل من عليها فان ويبقى وجه ربك (2)

ذي الجلال والاكرام (3)

Fig. I therefore bears the inscription "*This is the grave of the pious deceased who beseeches the mercy of Almighty God, Nakhoda Haji al-Kanbaii (the Sea-Captain Pilgrim from Cambay) son of Jamal-al-din who died on the 9th of the month Shawal in A.H. 863*" —9th August, 1459 A.D.

Fig. II in addition to the *Kalimah* is inscribed with verses 26 and 27 of Surah 55 of the Koran:—"All on earth shall pass away, But the face of thy Lord shall abide resplendent with majesty and glory."

R. O. WINSTEDT: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.

II

I

R. O. WINSTEDT: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.

R. O. WINSTEDT: *Muslim Tombstones in the Raffles Museum.*

Figs. I & II are photographs of *two* stones now in Raffles Museum, but in Moquette's opinion almost certainly both belong to the same grave. The shape, he adds in his unpublished letter, is not unusual for the date. Who Nakhoda Haji of Cambay was is unknown. The name makes it almost certain that the stone was one of those from the old Fort wall, Malacca, presented to the Museum in 1852 by the Resident Councillor. In Sumatra, also, Muslim influence from Gujerat was strong.

(4). Raffles Museum possesses another grave-stone (Plate XXIV figs. 1, 2, and Pl. XXV, figs. 1 & 2.) on which Moquette was kind enough to give his opinion. He deciphered its inscriptions as follows:—

Plate XXIV, fig. 1, the front-side of the stone, bears the words

المحتاج الى رحمة الله

الملك الجليل البار (ي)

اسماعيل بن حاجي ناصر الدين بن اسماعيل لاي

*Our hope is in the mercy of Allah
The King, the Lord, the Creator!
Ismail son of Haji Nasru'd-din son of
Ismail Lai (?).*

Plate XXIV, fig. 2, the back of the stone, reads:—

في تاريخ خامس شهر (ذي) القعدة في ليلة

الجمعة لسنة اربع وثمانين وثمانماية

من الهجرة النبوية عليه الرخوا (ن) والتحية

*On the date, the fifth of the month Dzu'l-Kaidah on
Friday night in the 884th year after the Hegira of the
Prophet on whom be grace and peace: (=18th
January, 1480 A.D.).*

Plate XXV, the edges of the stone, read:—

المغفور المرحوم المشهور الفقير الى رحمة

الله تعالى اسماعيل بن حاجي ناصر الد (ين)

*The pious deceased the renowned Fakir,
To the mercy of God Most High
Ismail son of Haji Nasru'd-din.*

On the top is the text (Surah XXVIII, 88).

كل شيء هالك الا وجهه

Everything shall perish except His Face.

Who was Ismail the son of Haji Nasru'd-din the son of Ismail (? Lai)? The date of his death makes it almost certain that this stone also came from Malacca. Actually the 18th January, 1480 A.D. was a Tuesday, but mistakes in the day of the week are common.

(5). There is only one other fragment of a tomb in Raffles Museum that bears an epitaph (which is illegible) beginning

هذا قبر العبد (?)

and verse 26 of Surah 55 of the Koran, which appears also on grave (3)—

كل من عليها فان

(6). There is a footstone inscribed on front (Plate XXVI) and back (Plate XXVII) with verses 22, 23 & 24 of Surah LIX, on the sides (plate XXVIII) with verses 16 & 17 of Surah III (as far as 'الاسلام' and on top, front, back and sides are repeated four times the verse 13 of Surah LXI.

نصر من الله وفتح قريب وبشر المؤمنين

Help from God and speedy victory. Bear thou these tidings to the faithful.

(7). There is one other fragment without value.

R. O. WINSTEDT: *Muslim Tombstones in the Raffles Museum.*

R. O. WINSTEDT: Muslim Tombstones in the Raffles Museum.

R. O. WINSTEDT: *Muslim Tombstones in the Raffles Museum.*

Mother-right among Khasis and Malays.

By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.Litt.

It is more than thirty years since Father Schmidt discovered a relationship between three sub-groups of languages, (a) Sakai, (b) Khasi, and (c) Mon-Khmer, Cham and Munda and labelled the whole group Austro-asiatic. He concluded that "the first two are in a stage of development earlier than that of the last, a fact which is important for determining the relative times of the migration of each group to its present seat." He also in 1899 labelled the languages of Oceania Austronesian, a name that includes three related sub-groups, Indonesian (to which Malay and Minangkabau belong), Melanesian and Polynesian. He included Austro-asiatic and Austronesian in one great united whole, the Austric family. There is therefore a remote linguistic affinity between Khasi (of Assam) and Malay. Considering the time since migration of these languages took place, the resemblance in the phonetic and morphological structure of Khasi and Malay and even the agreement in their vocabularies are remarkable. (The *Khasis* by Lt.-Col. P. R. T. Gurdon, C.S.I., London, 1914, pp. 200-219 and JRASSB. No. 77, 1917, pp. 251-257). The adze of Khasi is the high-shouldered neolith of Mon-Khmer type (of which only two stray specimens have been found in Malaya) and prehistorians tell us that by 2000 B.C. at the latest this Mon-Khmer late neolith was differentiated from the pointed Indonesian (Malay) type and that this must have been the epoch when the Malays of Sumatra and the Javanese left the continent of Asia. Both Khasis and Malays use menhirs for their dead, but those of the Khasis are more elaborate than the two-or-three-feet high granite flakes that mark the graves of the Muslim Malays of Negri Sembilan. Next to language, the most remarkable thing the two peoples have in common is almost identical systems of mother-right. Of the social system of the Sakais, in spite of the mass of material collected, we have few reliable data: the only trace of mother-right, if trace it is, is that the groom goes with his bride to her parents' hut for a few days, but the conditions of Sakai life would preclude an elaborate matriarchy. The matrilineal system of the Chams seems to resemble that of the Malays and Khasis. "Family," writes Baudesson in his book on 'Indo-China and its Primitive People,' "is traced through the mother. The children take her name, adopt her religion if they are the issue of a mixed marriage, and remain her property in case of divorce. Inheritance descends in the female line only. A woman is the principal figure in many of the domestic ceremonies and she retains at all times the right to select her husband."

Among the Khasis many clans trace their descent from ancestresses who are almost deified. Below the clan comes the sub-clan (*k'poh*=womb=Malay *pérut*, womb, sub-clan), all des-

cended from one great-grandmother. Below the sub-clan is the family. "Ancestor-worship in common and clan sepulchres in common seem to indicate that the original unit was the family, for there would be no reason for the members of a clan to worship the same household gods and to deposit the remains of the clan members in the same tomb, unless there was some strong tie, such as that of consanguinity, binding them together." Moreover the clans are strictly exogamous. "A Khasi can commit no greater sin than to marry within the clan." A Khasi cannot marry two sisters but he *can marry his deceased wife's sister... He cannot marry the daughter of his father's brother or of his father's paternal uncle.* But provided the brother is dead, he can marry the daughter of his mother's brother,—who belong to a different clan to that of the mother i.e. to the mother's brother's wife's clan. *His wife's elder brother is head of her house but her husband has executive control.* After divorce the mother always has custody of the children. Polygamy does not exist. If the female members of a family have died out, the males may adopt a girl from some other family to perform funeral and other religious ceremonies and therefore to inherit the family ancestral property. The girl takes her place as youngest daughter and becomes head of the house.

Let us compare this system with the Malay. There are many relics of ancestor-worship among the Malays, especially of the founders of settlements, medicine-men and Muslim saints. (*Shaman, Saiva and Sufi* pp. 14-17; JRASMB., Dec. 1924, pp. 264, 270-5). In the Minangkabau States of Negri Sembilan the names of the ancestresses of many clans and sub-clans are recorded in folklore, and the grave of at least one, Sendok Mas, the mother of the first territorial chief of Muar, is a sacred-place. But several reasons militated against the worship of ancestresses in Negri Sembilan. The States belonged originally to the *patriarchal* rulers of Malacca, who appointed male territorial chiefs. Again, when the Minangkabau colonists arrived, the country was populated by pagan proto-Malays. In some cases the colonists may have married pagan women; in all cases their matrilineal organisation made them invent a title to the land through the original female inhabitants. But to worship a pagan female, whether she is a fiction or an historical entity, is asking a lot from the laxest Muslim. In Negri Sembilan, however, there are the clan (*suku*), the sub-clan, whose name "*the womb*" is identical with the *Khasi* name, and the family. The clans are strictly exogamous. The inability of two sub-clans to trace descent to a common ancestress is their passport to intermarriage. The breach of exogamous custom is for Malays as for Khasis incest and used to be punished by death (or outlawry) and confiscation of property, though the territorial chief could commute this penalty to heavy fines and today the British Penal Code refuses to recognise it as a crime. By the Malays as by the Khasis *marriage with a deceased wife's sister is allowed* and is in fact a common practice. In spite of Islam and

the rubber boom, monogamy is the general rule with the matrilineal Malays. The children of a brother and sister can intermarry. The marriage of the children of sisters is of course prohibited *and, as with the Khasis, the marriage of the children of brothers, though outside the matrilineal ban is forbidden*—the modern fiction being that on the decease of a father the uncle becomes his niece's *wali* and on the decease of father and uncle, the male cousin becomes the *wali*—an objection not really raised by Muslim law. A Malay cannot marry during his wife's life another woman of her tribe. The Malay is a lodger in his wife's house. Her mother and eldest brother and the tribal authorities look after a girl's interests. In Minangkabau the head of a married household is the wife's eldest brother, as among the Khasis. On divorce the Malay like the Khasi mother has custody of the children. A girl or even a man may be adopted into a Malay sub-clan (JRASMB., Aug. 1929, pp. 39-47): full adoption of a child gives it full rights of inheritance.

Among Khasis only women inherit the property. *The youngest daughter*, whose house is the place for all the family's religious ceremonies, *gets the lion's share i.e. the family jewellery and the family house* with most of its contents. But all the other daughters get a share of their mother's property. They must repair the house of their youngest sister free of cost but she cannot sell it without their unanimous consent. If the youngest daughter dies, she is succeeded by her next youngest sister. Failing daughters, a mother's property goes to her sister's youngest daughter, who will be succeeded by her youngest daughter and so on. Failing sister's daughters, succession reverts to the mother's sisters and their female descendants. No man can possess landed property unless it has been self-acquired. Property acquired by a man before marriage belongs to his mother, that is, to his clan. If a married man dies and leaves acquired property, in some districts his heir will be his mother, excluding wife, sons and daughters:—if the wife undertakes not to remarry, she will inherit half of her husband's property, which will go at her death to her youngest daughter by him. In some districts the property acquired by a man after marriage goes to his wife and children, the youngest daughter getting the largest share on the death of her mother. If there are no daughters, acquired property is equally divided among the sons. A gift of acquired property to any amount can be made during a man's life but he cannot leave it by will except in accordance with the custom.

Among the Malays only women inherit ancestral property. In Rembau "should there be more than one daughter, it is a duty of the father, or the husband, to build a house for his daughter, or wife, on a convenient site on the ancestral property. *The mother's house is inherited normally by the youngest daughter*, who undertakes in return to look after her in her old age. The rice swamp is divided equally among the sisters. Should a daughter predecease her

1932] *Royal Asiatic Society*.

mother, her female descendants obtain collectively an equal share with their aunts." (JRASSB. No. 56, 1910, p. 68). Failing daughters, a woman's property goes to her sisters and her sisters' daughters and so on. Property acquired by a man as a bachelor goes to his mother or his aunts whether he dies unmarried or married. Property acquired by a man after marriage goes on his death to his wife and her issue by him—kampong, rice-land and orchards exclusively to girls, rubber land, money and movables equally to sons and daughters, the sons' shares in due course reverting to the sisters. In Minangkabau a father can transfer not more than half his acquired property to his children in his lifetime. After death, the distribution of his acquired property cannot be affected by will: it follows the custom.

Among Khasis and Malays tribal chieftainships of all ranks go to men, who become eligible through their mothers. By Malays these officers are elected. Among the Khasis the sons of the eldest uterine sisters inherit in order of priority of birth but they are subject to election. The Siems or Chiefs of the Khasis derives their revenue from State lands, from a voluntary contribution to meet the cost of public ceremonies and tolls levied on markets. The Ruler of Negri Sembilan used to be supported by the produce of certain court lands, by offerings on great festivals and a toll on cock-fights. In three Khasi States, there are two main branches of the Siem family, a Black and a White, from either of which Siem may be chosen as the electors wish. This reminds one of the Malay system of the rotation of offices and that there may be traces of "black" and "white" Malay families. (JRASMB. May, 1931, p. 136). And it rather looks (Gurdon, p. 73) as if the electoral divisions of the Khasi State may have been based on the number four, just as the Minangkabau State was once composed of four divisions. The Khasi priest, like the Malay shaman, has a female assistant.

The system of mother-right, occurring among American Indians, among the Nayars of Malabar, in Melanesia and in many other parts of the world, is too widespread to be evidence of racial relationship. But certainly the resemblances between the Khasi and the Malay systems are startling.

Often borrowed, customs and beliefs are not irrefragable evidence of any connection between races. But joined with the evidence of anthropology, linguistics and social organisation, the frequent similarity of customs that are apparently primitive perhaps deserves remark. By the Malay and by the Khasi, the umbilical cord is cut by a bamboo-knife and the placenta are preserved for some days in an earthen vessel. Both races call parents not by their own names but mother (or father)—of-so-and-so, naming the child. Both use eggs for divination, the Malay on bringing home the rice-baby and in cases of illness, the Khasi on the occasion of religious sacrifice and at funerals. Khasis, Sakais and Malays obtain

omens from dropping leaves into water (Gurdon, p. 119; SSS. p. 78). To both races it is tabu to use the sickle for reaping. Both races use the cock for sacrifices. Neither race cares for butter, ghee or (until tin milk was imported) milk. Both used ordeal by water (Gurdon p. 94; Skeat's "Malay Magic" p. 542).

Both races seem to have identical traps and snares. The spring-gun impelling an arrow, pit-falls with bamboo caltrops at the bottom, nooses for roping deer, a concealed platform which sinks under the weight of an animal and releases a roof weighted with stones that crushes the beast beneath, bird-snares of bamboo lined with the gum of the jack-tree—all these are common to both races. Tuba is used for fishing by Khasis and Malays. Children of both races fly kites and indulge—as in Trengganu—in spinning peg-tops. Neither race till recently used the potter's wheel.

All my information about the Khasis comes from Col. Gurdon's book, referred to above. The chief works on Malay mother-right are Parr and Mackray's "Rembau" (JRASSB. No. 56, 1910); E. N. Taylor's "Customary Law of Rembau" (JRASMB. August, 1929); Wilken's "Malayan Sociology" (Paper on Malay Subjects, Kuala Lumpur 1921)—translated from the Dutch, "Matriarchy in the Malay Peninsula" by G. A. de C. de Moubray (London 1931). There are also various other articles in the "Papers on Malay Subjects" and in the Journals of the Asiatic Society (Malayan Branch).

Three of Eredia's Illustrations.

By J. V. MILLS, Malayan Civil Service.

(Plates XXIX—XXXI.)

The accompanying illustrations, it has been represented, may be of interest to members. They are taken from the "Declaração de Malaca e India Meridional com o Cathay" written in 1613 by Emanuel Godinho de Eredia (born at Malacca in 1563).

The manuscript is preserved in the Bibliothèque Royale at Brussels (No. 7264). A Portuguese transcript with a French translation, and reproductions of Eredia's illustrations, was published in 1882 by Janssen, in a volume entitled "Malaca, l'Inde Méridionale et le Cathay." Copies of Janssen's book are to be found in Raffles Library at Singapore and in the Penang Library.

An English translation, based on Janssen's transcript, was published in JRASMB., Vol. VIII, Part I, 1930: which (p. 285) contains a note on the manuscript.

The present reproductions are photographs from the manuscript courteously supplied by the Conservator-in-Chief of the Bibliothèque Royale.

(Plate XXIX.)

Folio 47 R.

"Portrait of Master Francisco Xavier of the Order of the Company of Jesus. 1542 A.D." It has been said that this portrait of St. Francis does not resemble any of those which appear among the materials which the Bollandists collected in order to write the life of this saint in the *Acta Sanctorum*.

Several portraits of St. Francis will be found in "The Life of St. Francis Xavier" by E. A. Stewart: 1917.

A life of St. Francis in 4 volumes is being written by the Reverend Father Schurhammer, S.J., of Berlin.

(Plate XXX.)

Folio 61 V.

"Chorographic description of the locality of the fortress of Muar, founded by the "Descobridor" Manuel Godinho de Eredia. 1604 A.D."

Cf. JRASMB., Vol. VIII, Part I, 1930, p. 71, for Eredia's account of his naval and military activities and the foundation of the fortress at Muar.

"Descobridor" ("Discoverer") means 'officer commissioned to organize the work of exploration and discovery.'

The fortress was placed on the south bank of the Muar river immediately to the west of the stream now called Sungai Bentayan.

The scale of this illustration is about $\frac{3}{4}$ mile to 1 inch.

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

47.

RETRATO DE MICER FRANCISCO XAVIER
DA ORDEM DA COMP. DE IESV. *Anno. 1542.*

„Portrait of Master Francisco Xavier of the Order of the
Company of Jesus. 1542 A. D.”

„The Locality of the Fortress of Muar“.

82.

RETRATO: DE: EMANVEL: GODINHO:
DE: EREDIA:

„Portrait of Emanuel Godinho de Eredia“.

Key.

Os mattos—'the woods.'

Tanjon Gadin—'Tanjong Gading.'

ORTA DO XABANDAR—'Harbour Master's Garden.'

CASAS—'houses.'

XABANDARIA—'Harbour Master's Office.'

Janejaue—unexplained: a tree, perhaps jawi-jawi, *figus benjamina*.

FORTALEZA DE MUAR—'Fortress of Muar.'

N.S. de Esperanca—(The Church of) 'Our Lady of Hope.'

Tanjon Crobo—'Tanjong Kerbau.'

'*Padam*'—'Padang.'

(Plate XXXI.)

Folio 82 R.

"Portrait of Emanuel Godinho de Eredia."

For "Luca Antara" (which may perhaps represent Australia)

cf. JRASMB., Vol. VIII, Part I, 1930, p. 188.

Notes on some Malayan Place-names.

By J. V. MILLS, Malayan Civil Service.

I. *Batu Berantai*.

The 10th chapter of the "Malay Annals" relates the attack on Singapore made by the sword-fish (*todak*).

(*The Journal of the Indian Archipelago*: Vol. V, (1851), p. 319). "Rajah Sri Maharajah, attended by his nobles, came to the beach and formed a rampart with the legs of the people, endeavoured to prevent the Todaks from landing, but his efforts were ineffectual. The Todaks, numerous as the falling rain, cut through the legs of the people and were not restrained. At last a boy said "What use is there in our forming a rampart with our legs, it were better that we formed one of plantain stems." When the Raja heard this he commended the boy's quickness and ordered a rampart to be formed as advised. The Todaks now striking against the rampart became fixed and were easily destroyed..... Afterwards the great men represented to the Rajah that the talents of the boy, shown by his counsel to-day to be so great in his youth, might become dangerous to the state when he grew up, and they recommended that he should be put to death. Accordingly the Rajah ordered him to be killed, and he was killed."

A legend still current in Singapore qualifies this account of the boy's death.

According to this legend, the boy was kept in chains pending the Raja's decision as to his fate. The boy took this opportunity to emphasize that he could constitute no danger to Singapore or its Rajah if he was permitted to go to the island of Batam. The Rajah agreed, and ordered that, if the boy was able to swim in his chains to the island of Batam, his life was to be spared.

The boy made good headway across the Strait, but near the rocks now known as Batu Berantai he was unable to cope with the eddies and the weight of his chains, and sank beneath the surface. From this incident the rocks were known as "Alang berantai," the barrier of chains.

Below the surface of the water the rocks are cut away, and fish are plentiful beneath the over-hanging arch.

The Malay fishermen know this, and dispose their boats in such a position that the current will carry their lines underneath the rocks. There is great danger of their lines being caught in the rock, however, and when this occurs there is no alternative but to cut the line.

II. *Bulla*.

Resende (c. 1638), in his account of Malacca, after referring to "the chain of islands called Bintang," continues "Here close to the Straits of Singapore, is the port of Bulla, thickly populated with Malays and frequented to excess by numbers of merchants from all the southern tribes, who come here to sell their wares, from which the King of Pam (Pahang) receives great profit. They come here rather than go to Malacca because of the great abuses committed by the captains of that fortress."

(*JRASSB.*, No. 60. (1911), p. 9).

It seemed to the present writer, when examining the manuscript (Sloane MS. No. 197) at the British Museum, that Resende intended to write "Bullaõ"; which may represent "Bulang."

One suggests, therefore, that Resende refers to Bulang Bay on the north coast of the island of Batam.

Two hundred years later Bulang Bay appears to have played the same role, *mutatis mutandis*, as in the time of Resende: Horsburg (1843) writes "Boolang Bay, in Battam Island, or Pulo Battam, situated about 13 or 14 miles E.S.E. from Singapore, affords safe anchorage, and has lately been frequented by American ships; here they receive cargoes, and trade with Singapore, in order to evade the expenses that would be incurred by going direct to the latter port, as the former place is out of the limit of the British possessions. (*The India Directory*. II. p. 272).

III. *Hsi-li* (昔里)

Wang Ta-Yüan (汪大淵) in his *Tao i Chih lo* (島夷志畧) or "Description of the Barbarians of the Isles," written in 1350, recounts an attack made on Singapore by the people of Hsien (暹), Siam:—"(Thus) in recent years they came with seventy odd junks and raided Tan-ma-hsi (單馬錫) and attacked the city moat.

(The town) resisted for a month, the place having closed its gates and defending itself, and they not daring to assault it.

It happened just then that an Imperial envoy was passing by (Tan-ma-hsi), so the men of Hsien drew off and hid, after plundering Hsi-li (昔里)."

(*T'oung Pao*. Vol. XVI, (1915), p. 100).

1932] *Royal Asiatic Society*.

Clearly Hsi-li must have been within striking distance of Singapore, and the present writer suggests that the place plundered by the Siamese was situated in Keppel Harbour, the *Sēlat* (Malay 'strait'), of which Hsi-li (Cantonese, *Sik lei*) may be a transliteration.

The word *sēlat* is the origin of Shek Lat (石叻) often shortened to Lat, one of the Chinese names for Singapore; and the name Shek lat mun (*Sēlat*-gate, strait-gate) is used to designate the Keppel Harbour and Telok Blanga districts. (cf. JRASSB., No. 23. (1891), p. 59; No. 42. (1904), p. 134; No. 46. (1906), p. 203).

IV. *Ka-wang and Ki-pei Islands.*

Huang Shēng ts'ēng (黃省曾) in the *Hsi Yang Chao kuang tien lu* (西洋朝貢典錄) or "Record of the Tributary Nations of the West," written in 1520, gives the course followed by junks going from Malacca to Su-mén-ta-la (Sumudra, on the north coast of Sumatra). The course leads by the island of Ka-wang, or "the island of the false King" (假王之嶼), Ki-pei island, or "cotton island" (吉貝之嶼), and then by Ki-ku island or "Chicken-bone island" (鷄骨之嶼 the Aroa Islands), Shuang hsü or "Double Island" (雙嶼 The Brothers), and Tan Island or "Single Island" (單嶼 Pulau Berhala), to "A-lu" (Aru) on the east coast of Sumatra. (*Young Pao*. Vol. XVI, (1915), p. 145).

The sailing directions in the *Wu-pei-pi-shu* chart (c. 1400) give the course in the opposite direction: George Phillips translates "From which place [Aru] another five watches S.E. by E. bring the vessel up to Tan-seu 單嶼 (Varela island?) from which in a S.E. by a little E. direction four watches put the vessel off the Brothers, from which in a S.E. and a S.E. by E. direction for fifteen watches the Aroe islands (?) are reached, three watches further S.E. by E. bringing the vessel to the South Shoals, from which S.E. by E. in three watches Malacca is reached." (*Journal of the China Branch of the Royal Asiatic Society*. Vol. XXI.

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

(1886), p. 31). What Phillips calls "the South Shoals" are represented in the chart by the name Mien Hua Sha (緜花淺, "cotton shoals"): they are to be identified with the "south sands" of the British Admiralty Charts, e.g. No. 794 and 1355.

Now

(1) the *Wu-pei-pu-shu* chart marks two places on the coast between the Klang River and Malacca: the more northerly place is called Mien Hua hsü (緜花嶼) "cotton island" and the more southerly is called Ka wu hsü (假五嶼) "false five islands": just off the coast, close to "cotton island," the chart marks "cotton shoals":

(2) the proper course for a sailing-ship proceeding from the Aroa Islands to Malacca lies almost due east towards Parcellar Hill (Bukit Jugra): the Hill is an important leading mark in navigating the east-and-west channel between the North Sands and South Sands: so much so that, according to Dampier, pilots would lay-to in thick weather until they could see the Hill:

(3) Arab, Chinese, and Portuguese navigators all connected Parcellar Hill with the adjacent shoals: Ibn Majid (1462) speaks of "Pulaw Pasalar which is with Kafasi" (*Journal Asiatique*. Tome XII. (1918), p. 399): the Chinese call the South Sands "Cotton Shoals" and Parcellar Hill "Cotton Island": the Portuguese used the designation "Capacia," "Capasia" and "Capacea" to denote the Hill and the Shoals (*Journal Asiatique*. *l.c.*):

(4) cotton, before its introduction into China, "was called 吉貝 *Ke-pa* or 古貝 *Ku-pa*, a native name which we find back in the Malay *kapas* or *kapeh*" (Groeneveldt in *Essays relating to Indo-China*. Second Series, Vol. I. (1887), p. 259).

It seems reasonably certain, then, that Ki-pei island is Parcellar Hill; the occurrence of the form Ki-pei (*Ke-pa*) confirming the surmise made by the present writer (*JRASM.B.* Vol. VIII, Pt. I. (1930). p. 123) that the origin of the Arabic, Chinese and Portuguese names is to be found in Malay 'kapas' or, to go further back, in Hindustani 'kapâs,' meaning "cotton."

The designation 'island' apparently refers to a time when the hill was completely surrounded by water, as is Penang Island at the present day.

If 'Ki-pei island' is Parcellar Hill, 'Ka-wang island,' probably represents Cape Rachado: for it is difficult to suppose that this prominent feature of the coast-line would be ignored by the Chinese pilot.

1932] *Royal Asiatic Society*.

The name, "the island of the false king" is curious: and it would seem to be a confusion of two names, viz. the Malay name "the lord's cape" (tanjong tuan) and the old Chinese name "the false five islands" (i.e. "the false Malacca," for Malacca prior to 1409 was known to the Chinese as "the five islands"), which appears in the *Wu-pei-pi-shu* chart (*JRASSB.* No. 53. (1909), p. 158: *T'oung Pao.* Vol. XVI. (1915), p. 131).

The designation "island" may be derived from its original insular character or from its appearance: Horsburgh notes that "when first seen, in coming from westward, it appears like an island" (*The India Directory.* (1843), II, p. 253).

V. *Ku bo lut.*

The original Chinese name for Kuala Kubu was 師牙岳, Cantonese *Sz-nga-ngok*, i.e. 'Selangor;' but a fresh triumph has been won for the transliteration theory of which the Railway is the chief protagonist, for the new station at Kuala Kubu Road glorifies in the name of 古毛律, Amoy Hokkien *Ku bo lut*.

VI. *Pulau Ular.*

Eredia's Pulau Ular, 'Snake Island,' situated near the western end of the Johore Strait, has been tentatively identified with Pulau Merambong. (*JRASSB.* Vol. VIII, Pt. I. (1930), p. 225). The identification is confirmed by Horsburgh who refers to "Pulo Marambon, called also Isle Cobra," and speaks of the western entrance of the straight as a channel "formed between Singapore and Snake Island." (*The India Directory.* (1843), II, pp. 263. 273).

VII. *Suara.*

"Once upon a time there was a poor Malay fisherman who lived near the sea-coast about 14 miles north-west of Klang.

One day when cutting fishing-stakes in the jungle he got lost and after wandering for a long time he was eventually led to safety by certain supernatural sounds (*bunyi*) which were not like human voices (*suara*).

From this incident the village where he lived was called Bunyi." So runs the legend. But modern progress is great and must not be denied. In the year of grace 1919 the Federated Malay States railway administration found that dislocation was being caused through the confusion in their documents between the names Bunyi and Bangi. So the former name was changed to Suara—which is precisely what it ought not to be.

A letter from Dr. J. Brandes on the Kerimun Inscription.

The following copy of a letter from Dr. J. Brandes was recently found among old papers.

Welteveden, Oct. 13th 1887.

Dear Sir,

From our Secretary I received the photograph of the Pasir Panjang inscription (Kerimun Islands), sent by the Honorary Directory of the Straits Branch of the Royal Asiatic Society, through the intermediary of Mr. Lavino, the Dutch Consul. I beg to thank the Directory for the benevolence shown in sending it, and have the honour by means of this letter to acknowledge the receipt and make you acquainted with the results of my study.

The inscription, of which the language is the well-known and and wide spread Sanskrit, is done in a somewhat antique Nagari-type. The difference between the latter forms in the inscription and those commonly used in printing Sanskrit-texts in British India is rather minute, as will be clear, if after perusal of my reading the inscription is compared with some Nāgāri texts. This likeness makes it also difficult,—perhaps impossible, to fix the time of the inscription, but there are reasons making it probable that the date of the (undated) inscription, is between 700—900 Saka. The very few inscriptions in Nāgāri, so far found in the Archipelago, all date from that time, the older from the beginning of the period, (cf. Tijdschrift Indische Taal-Land-en Volkenkunde XXXI, 235 sqq.).

In Roman type the inscription is:—

Mahāyānika

Golayantritaśri

Gautama cripada (k)

Yantra in *golayantritaś* is written with lingual *nt*; the common spelling is with dentals *vantra*. Behind the last character of the inscription (*dā* in *cripādāh*) the *wisarga* is missing,

Literally translated into English it runs. "The illustrious feet of the illustrious Gautama, the Mahāyanist, who did possess an armillary sphere."

Golayantra is the Sanskrit name of the armillary sphere, an astronomical instrument formerly in common use. In his essay on Indian and Arabian divisions of the "Zodiac" by the only Colebrooke. (cf. his *Essays*, II 345 sqq.) this master of us all gives a description of the Hindu-form of the armillarium, and of other forms of this instrument. Even now it would be a phenomenon if some one in the Archipelago possessed such an armillarium, and used it to define an *eclijes*, for instance.

Gautama, the astronomer of the Kerimun Islands, was a Mahāyanist. As far as we know all Buddhism in the Archipelago was Mahāyana, of the northern church.

Cri, and also *pādāh*, are honorific. *Crigautama* is "the illustrious Gautama," *Cripādāh*, "the illustrious feet," just as *Gautama pādāh* "the feet of Gautama" would be "the illustrious Gautama." To illustrate the expression *Cri Gautama Cri pādāh* one may compare *Crimannarayana padair uhtam* "said by the feet of the illustrious Nārāyana" = "Nārāyana said": cf. the *Kang jeng* of modern Javanese (old Jav. *ikang jong*); the *Ka-bawah duli yang di-pertuwan* of Malay and the use of *paduka* as an equivalent of our "Majesty."

Before closing this letter of which the unidiomatic English I hope will be pardoned because the writer is a born Dutchman, who never had the opportunity of staying for sometime in an English country it will be of interest to call your attention to the printed Notulen Bat. Gen. K. S. W., XI, 97, XII, 107 and 133. In 1873 and 1874 it will be seen the Directory of our Society did try to produce a facsimile or squeeze, or something of this kind of the Kerimun inscription on the instigation of Mr. K. T. Holle of Waspada, but without success. The merits of Messrs. Skinner, Ashworth, and Haughton may not be underestimated for they did render the Kerimun inscription legible to interested people: theirs is the honour. And if you like to publish the essence of my results in one of the publications of the Society, I should be pleased if you would mention the fact here pointed out.

With my good wishes for your Society that she may flourish as she does, I have the honour, dear sir, to be

Your obedient servant,

(Sd.) Dr. J. Brandes.

To the Honorary Secretary
of the Straits Branch
of the Royal Asiatic Society.

13 Oct. '87

Gang Buntu,
Weltevreden.

I. Murut Basketwork.

By G. C. WOOLLEY.

(Plates XXXII—XXXVI.)

In its issue for September 1929 the Journal of the Malayan Branch, R. A. S. published some notes on Murut basketwork with illustrations of typical patterns. The present notes and illustrations deal with actual Murut articles in ordinary use, together with some further illustrations of patterns taken from photographs of mats made as samples to show patterns only. In some cases the photographer, in order to get better contrast, has photographed the back of the mat, and the black and white are therefore reversed.*

Figures 1, 2, 3 of Plate XXXII and 2 of Plate XXXIII are "Sitting mats," Tabir. A string is fastened in the centre of the upper triangular portion and tied round the waist, the mat hanging down behind. It is worn principally by the Tagals of Province Clarke and the upper waters of the Padas, and the Semambu, Peluan and Pensiangan tribes; it is not used now by the Muruts of Keningau or those of the Tenom plain. In figure 1, Pl. XXXII the black and white strands are arranged at regular intervals in each direction; in figures 2 & 3, Pl. XXXII the whole mat is made in black and short white strips are inserted over the black and the ends are neatly trimmed off so as not to project. Figure 2 of Pl. XXXII shows the Kinuai, "whetstone" pattern, and is made with the black and white strands going in opposite directions. The edges of the tabirs are bound with coloured cloth (imported, not native-made) with a further ornamentation of buttons; beads too are often used for this purpose.

Figures 4, 5, & 6 of Pl. XXXII and 4 of Pl. XXXIII are flat baskets like open satchels. They are called 'Tekiding' in the Upper Padas district, 'Balait' in Tenom, 'Barait' in Keningau, 'Kapa' in other parts. They are carried on the back by narrow strips of bark cloth forming two loops which go over the shoulder and under the arm. The cloth is passed through the two rings on the top outer edge of the basket (seen in Fig. 6, Pl. XXXII) or the loops at the top of the black strengthening bands seen in figs. 4 & 5 Pl. XXXII, then over the shoulder and under the arm back to the bottom of the basket where the ends are fastened in another ring or loop. This method of fastening keeps the mouth of the basket closed by its own weight. The principal patterns are:—Fig. 4, Pl. XXXIII, top and bottom, 'Simpalilit' (bands) and 'Sinusu' (triangular pattern) with a centre of the 'man' pattern, 'Pinongulun.' Fig. 5 has a similar top and bottom and a centre with 'split pinang' Inari Kusub or 'Pinongulansat' a bunch of 4 lansat fruit on a central stalk and small rings called 'Sinusulau;'

* I am indebted to the authorities of the British Museum for the photographs, except for those reproduced in Plate XXXVI which were taken for me by Mr. N. K. Pallant.

sulau are small discs of white shell which formerly were a form of currency, and were used also as a decoration on coats etc. The larger rings are called in Tenom 'Sinungkar bulu' *i.e.* the pattern left on the ground by section of the large bamboo which is used as a water jar: a Pensiangan name for them is 'Sinalaput' the end view of a blow-pipe. Fig. 6, Pl. XXXII has 'Simpalilit' bands at the top and bottom with bands of 'Tetagong' (snake) or 'Tinikotimog' (river) pattern; the centre part has a variety of 'Sinusu.' Fig. 4, Pl. XXXIII shows a variety of 'Senampang' check pattern. Fig. 1, Pl. XXXIII is a small flat basket called 'Tikapan' in Keningau used for carrying tobacco, sirih, etc.; it is worn slung over one shoulder by a cord of plaited rotan which passes through two loops on each side of the lid, to keep it in place. The pattern is a variety of 'Senampang' check.

Fig. 3, Pl. XXXIII is a small flat receptacle for tobacco etc. shaped like an envelope; the flap folds over, and it is carried inside another basket; it is called 'Tikapan' or 'Bundusan.' The pattern is 'Inari Kusub' the 'split pinang.'

Figs. 5 of Pl. XXXIII and 3 of Pl. XXXIV show the two sides of a round basket with a circular base made separately. It is carried on the back. The top of the basket is made into a series of loops through which a cord is passed by which the mouth of the basket can be drawn close. The name is 'Lawongan,' and it is used only in parts of Pensiangan district and across the border towards Bulongan. The central pattern is called 'Dinang kurau,' fern or bracken leaf, fronds on each side of a central stem, the whole being worked in lines of 'Simpalilit,' there called Sinipalilit.

Fig. 6, Pl. XXXIII is a similar to that in fig. 5, but of very much finer workmanship. It is made of rotan sega so thin and fine that the basket is almost as soft as a Panama hat. The pattern is the full Senampang check with borders top and bottom. These border patterns are continuous, but are difficult to follow in the pure white and pure black squares. The bottom of the basket is turned up; it is made of concentric rings of rotan, or a rotan spiral, laced together with coloured rotan strands.

Fig. 1, Pl. XXXIV is a bottle-shaped basket for carrying rice. I have seen these only in the Pensiangan district, where they are called 'Sesaab' or 'Tinatubong.' The main pattern is the square form of the 'Nomboyunan,' 'mad,' pattern.

Fig. 2, Pl. XXXIV comes from the upper waters of the Padas. It is a plain white basket with a square base, kept in shape by a thin strip of wood and with stiffening bars up the sides. The lattice work is added afterwards, in black and red rotan, and the top of the basket is made of concentric rings laced together with red white and black rotan.

Fig. 4, Pl. XXXIV represents the commonest type of Murut basket. The general name is 'Boyong' or 'Sesaging;' in the Dalit district the former becomes 'Beyung' and smaller sizes of the type

are called 'Bebotan.' The basket has a square base and the four uprights which help to keep the body in a square shape cross under the base. It has no cover. It is carried on the back, the straps being fastened to the loops at the top of two of the uprights and under the base. The pattern in the central portion is the 'Nombouunan.'

The usual name for a hat is 'Seraung,' with a Kwijau variant 'Sirong.' Other names are 'Jurok' in Keningau and 'Tadong' in the Boka district and in Pensiangan.

Fig. 5, Pl. XXXIV is a Tenom variety, and is usually of a reddish orange colour on a straw-coloured ground. The pattern covers the whole of the hat. The pattern is called 'Linalau,' said to be derived from 'Lalau' a marsh plant with curling leaves.

Fig. 6, Pl. XXXIV. A Tagul hat from the upper Padas. It is made from thin round rotan in concentric circles or spirals, with an inner lining of palm leaf, the whole stitched together with rather coarse thread: it is finished by being painted with black white and red.

Fig. 7, Pl. XXXIV. A Keningau type. The pattern covers the whole hat, and is in black on a greenish ground, due to the use of the outer portion of 'bemban' stems, with probably some colour added. The pattern was called 'Sinampitan' in Keningau, and in Tenom, where a sample was seen with a slight variation, 'Batik Lumut.'

Fig. 1, Pl. XXXV. A type from the Boka district of Keningau. The pattern inside the "frame" is called 'Inambau.'

Fig. 2, Pl. XXXV. One of the commonest types, made largely by the Kwijaus, and also worn by the coast Dusuns. There are three broad bands of pattern in black and white, each band often having a different pattern, and the three triangular portions in white have also a pattern of their own distinct from that of the bands. These hats generally have an inner lining of a coarsely woven bamboo or bemban. The front band shows a variety of the "hook" pattern, called 'Pinangko,' the 'bent head.'

Fig. 3, Pl. XXXV. From the Pensiangan District. The bands are not so broad as those in the previous figure, black and white are used for the triangular portions, which are more elaborate in design, and the hat has no strengthening uprights. The top is finished with some beadwork. The pattern on the bands is called 'Yinahong' or 'Kinahong:' it is often found, identical or with slight variations, on Kwijau hats; the front triangular section has part of the 'Nantupan' pattern—the Muruts do not trouble much about selecting a pattern which will fit entirely into the space available—the section on the right has a lozenge-shaped pattern called 'Pinandulog' or 'Batik Sandai' (also called 'Sinusosoian' in the Boka district). The section on the left has a hook pattern called in Pensiangan 'Pinansit;' a Kwijau name is 'Nongkoitan' or 'Linokuitan' (koitan means 'hooked, as two fingers are hooked together.')

Fig. 4, Pl. XXXV. Another Keningau hat, of the same type as fig. 7, Pl. XXXIV. The pattern is found in many districts; it is called 'Penuruh' in Keningau, 'Pinuntugit' or 'Tinuntubik' in Tenom, 'Inarus' or 'Kinawat' or 'Sinalari' in Pensiangan.

Fig. 5, Pl. XXXV. Hexagonal hat from Tenom district, where it is used by the Peluan tribe. As in the Kwijau type, the patterns on the black and white strips are independent of each other and of the pattern of the white ground. The hat often has an interior part, made separately and sewn in, like the upper part of a skull cap, to keep the hat in place. The diamond-shaped pattern of the strip on the left was called 'Inumbir' or 'Nagumbir'; that on the other two strips was not known.

Fig. 6, Pl. XXXV is a Pensiangan hat made of rotan rings or spirals laced with rotan. The pattern is painted on afterwards, and a bead top sewn on.

EXPLANATION OF PLATE XXXVI.

1. A hat made of palm leaf with a top and rings of rotan. It is worn by some of the Pensiangan Muruts, but principally by the Sakais, a Mohamedan tribe who come over from Dutch territory.

2. A Boyong, open basket. The pattern is in alternate strips of 'pinaluob' (crab) and the diamond-shaped 'sinusu.'

3. A tubular piece of basketwork, Bebato, intended to be fitted round a pole to be stuck up in the ground at a halting place in a path. The main patterns are the 'pinongulun' (man) and a variety of the 'pinansit' (hook).

4. A small tobacco pouch, 'ipok-ipok' or 'tikapan,' the upper part fitting right over the lower like a cigarette case. The pattern is the check 'senampang.'

5. A small bottle-shaped basket 'sesaab' for rice, from Pensiangan District. The pattern, 'sinulaiau,' represents a swarm of small 'sulaiau' fish, such as may be seen under the lee of a rock with all their heads pointing the same way.

6. A Tenom basket 'barait' made of plain uncoloured bamboo. The pattern is obtained by crossing inner and outer surfaces of cane. The pattern is 'Binusak rungin' (flower of the rungin tree.)

7—9. A Kwijau carrying basket, 'sabat' or 'kapi.' It is fastened on to a wooden back board. The cover has a light wood top. To make the basket more weather proof, it is sometimes lined with sago palm leaf.

10. A mat pattern.

'Binangkusangan' (horn-bill) Keningau.

'Pinangaian siku' (elbow pattern) Keningau.

'Inampoi' Bokan Murut.

'Binauk' or 'Lelingkong' Telekosan Bokan Murut.

11. A mat pattern.

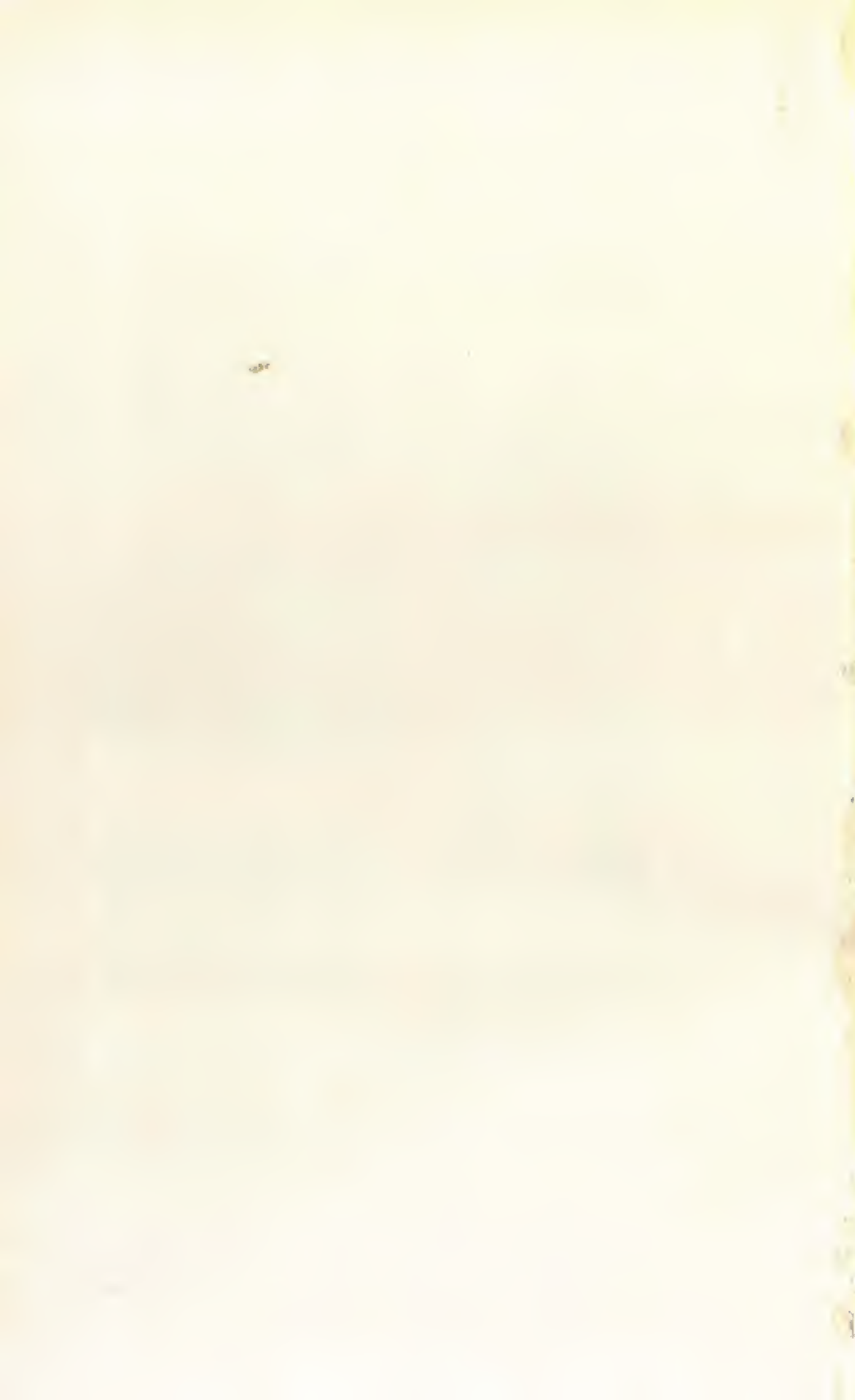
'Batik Lumut' Tenom.

'Sinampitan' Keningau.

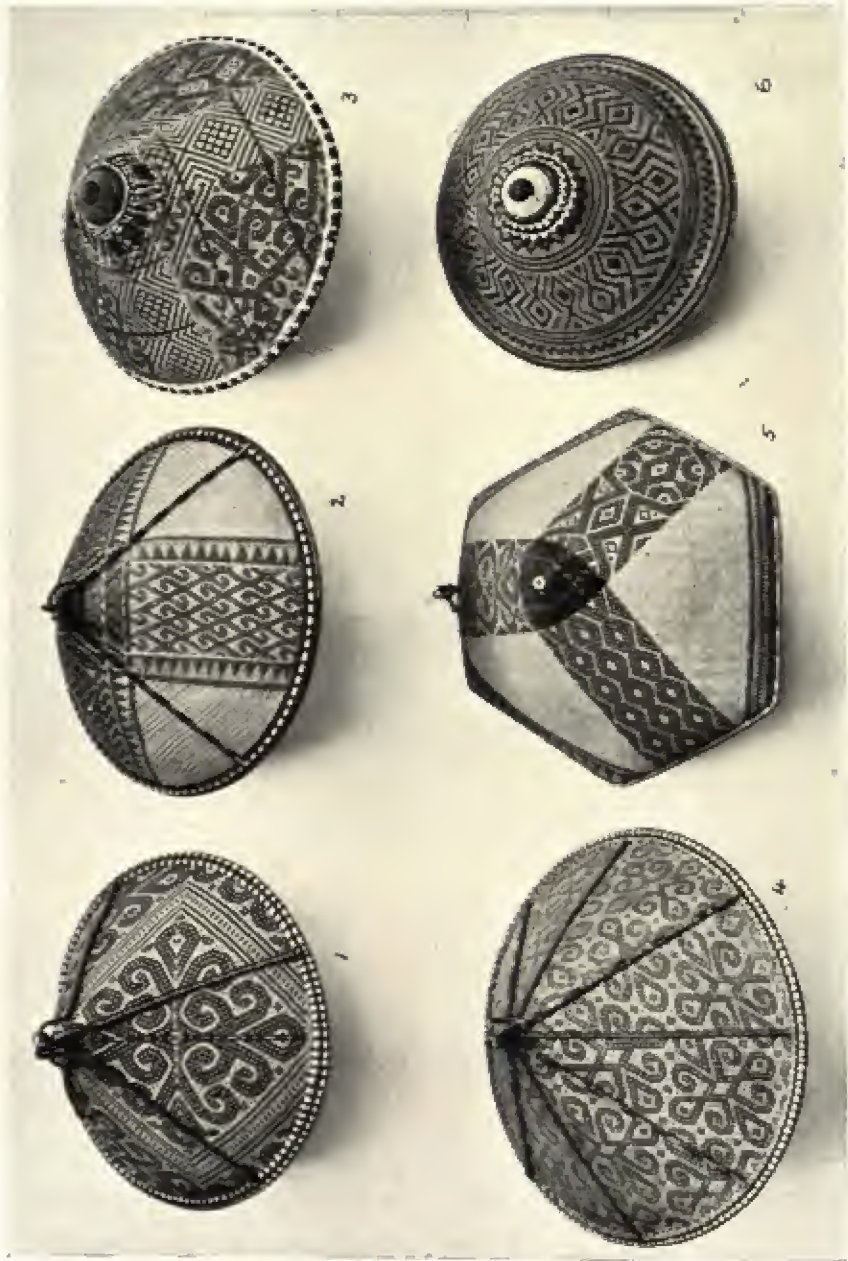

G. C. WOOLLEY: *Munt Basketwork.*

G. C. WOOLLEY: Murut Basketwork.

C. C. WOOLLEY: Munt Basketwork.

G. C. WOOLLEY: *Murut Basketwork.*

II. Murut Basketwork.

By G. C. WOOLLEY.

(Plates XXXVII—XLI.)

I am indebted to the authorities of the British Museum for the photographs from which the plates comprised in this article are taken.

The illustrations are supplementary to those which were published in the issue of this Journal in September 1929.

The mats illustrated are of two kinds: pieces made to order simply to show patterns, and small mats such as are used in the Pensiangan District to decorate wall planks or uprights in houses. The former are made of bamboo or "bemban" slips: the latter are of much narrower strips of rattan (*rotan sega*) and are distinguished by having more or less elaborate borders round the main pattern.

It was often impossible to obtain an interpretation of the meaning of the name given, and it was sometimes found that the same name was given to quite different patterns.

PLATE XXXVII.

1. Wall mat. Pattern "Sinumandak" "young girl." Duplicate of Plate I, Sept. 1929 Journal.
2. Wall mat. Pattern "Sinumandak" "young girl." Duplicate of Plate I, *ib.*
3. Pattern mat. "Nomboyunan" Duplicate of Plate II and fig. 3, *ib.*
4. Pattern mat. Pattern, (Tenom) "Tinumpaling" "fish spear."
(Tenom) "Kinaitapon" "barbed hook."
(Bokan) "Kinudu."
(Pensiangan) "Tinintuaian" a bird, the swallow, swift.
5. Wall mat. Pattern "Negimpong" Duplicate of fig. 14, *ib.*
6. Wall mat. Pattern "Pinongulansat" "Lansat fruit." A variety of "Inari Kusub" "split pinang," fig. 6 and Plate II, *ib.*
7. Pattern mat. "Nantuapan" Duplicate of fig. 16, *ib.*
8. Wall mat. Same No. 1 above.
9. Wall mat. (star pattern) (Dalit) "Inaiat-aiat" "butterfly's wings."
(Telecosan) "Minangaian" "fresh-water tortoise" *i.e.* the pattern on its shell.
(Pensiangan) "Sinalapa" "tobacco box."
(Pensiangan) "Binangoh" the bird "bangoh."
(lower pattern) "Sinumandak" same as No. 1 above.
10. Pattern mat. Upper, a variety of No. 4 above.
lower, duplicate of fig. 17, *ib.*

11. Wall mat. Duplicate of fig. 4, *ib.*
12. Pattern mat. (Pensiangan) "Inarus" also "Binuaia," "crocodile."
13. Pattern mat. (Bokan) "Penuroh."
(Tenom) "Pinuntugit," "Tinuntubik," "Batik Paralat."
(Pensiangan) "Kinawot," "Inarus." (Telecosan)
"Sinalari."

PLATE XXXVIII.

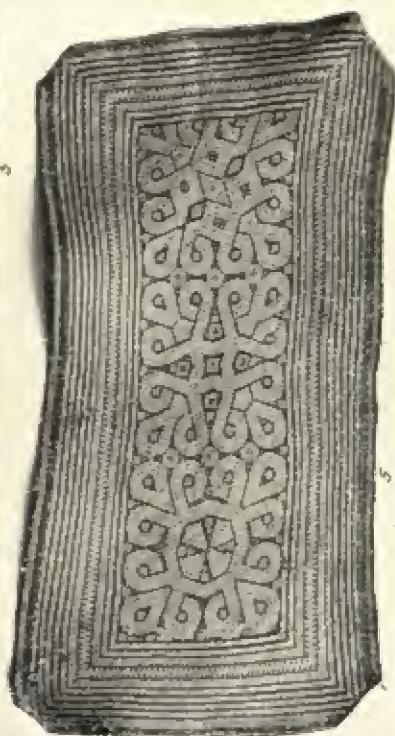
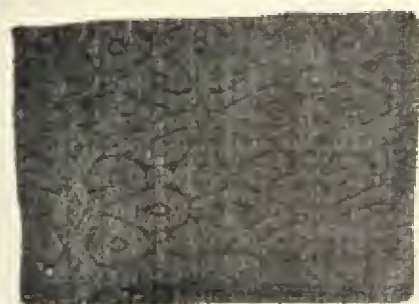
1. Pattern mat. (Tenom) "Kinirau Asu," "dog tracks."
2. Pattern mat. (Bokan) "Batik Belanai."
Pattern mat. (Tenom) "Batik Kalas."
3. Pattern mat. Same as Plate XXXVII, No. 13 above.
4. Pattern mat. Same as Plate XXXVII, No. 1 above.
5. Wall mat. (This, and some of the other mats, are photographed from the back, so black and white are reversed).
Left. (Pensiangan) "Nantorongan lalaing" "child's seat."
(Pensiangan) "Tinodungan Dalaiing" "child's seat."
Duplicate of Plate II, *ib.*
Centre. (Pensiangan) "Nagulalan" Duplicate of fig. 15, *ib.*
Right. (Pensiangan) "Inipi," "Linusu," "Linisiu."

PLATE XXXIX.

1. Pattern mat. (Pensiangan) "Simulausulu" or "Sinusulu" "shell rings" also used as a border pattern, fig. 13, *ib.*
Sulu, flat discs of shell, were largely used as decorations for war coats, etc.
(Tenom) "Sinungkar bulu" the print of a bamboo joint, lengths of bamboo are used for carrying water.
(Pensiangan) "Sinalaput" "bore of a blow-pipe" the central spot is the pith head of the dart in the tube.
2. Pattern mat. Duplicate of fig. 17, *ib.*
3. Pattern mat. (Tenom) "Batik Lumut" "fine pattern" Lumut *i.e.* "Halus" (Malay).
(Keningau) "Sinampitan."
4. Pattern mat. (Tenom) "Kinirau Asu" "dog tracks" a variety of Plate XXXVIII, No. 1.
5. Wall mat. Pattern (Sapulot) "Lingkakat."
(Telecosan) "Iningalo" "standing upright" (?)
6. Pattern mat. (Tenom) "Tambuakar" "Dragon" *i.e.* the scaly pattern on its back.
(Kwijau) "Kinaban."
This seems to be a variety of Pl. XXXVII, No. 9 Inaiat-aiat.
7. Pattern mat. (Tenom) "Tinatsambong" "Tambong" is a "spear blade."
8. Pattern mat. (Tenom) "Tungok delaio" "Bending the head."
(Keningau) "Kenapuk."
A variety of fig. 2, *ib.*

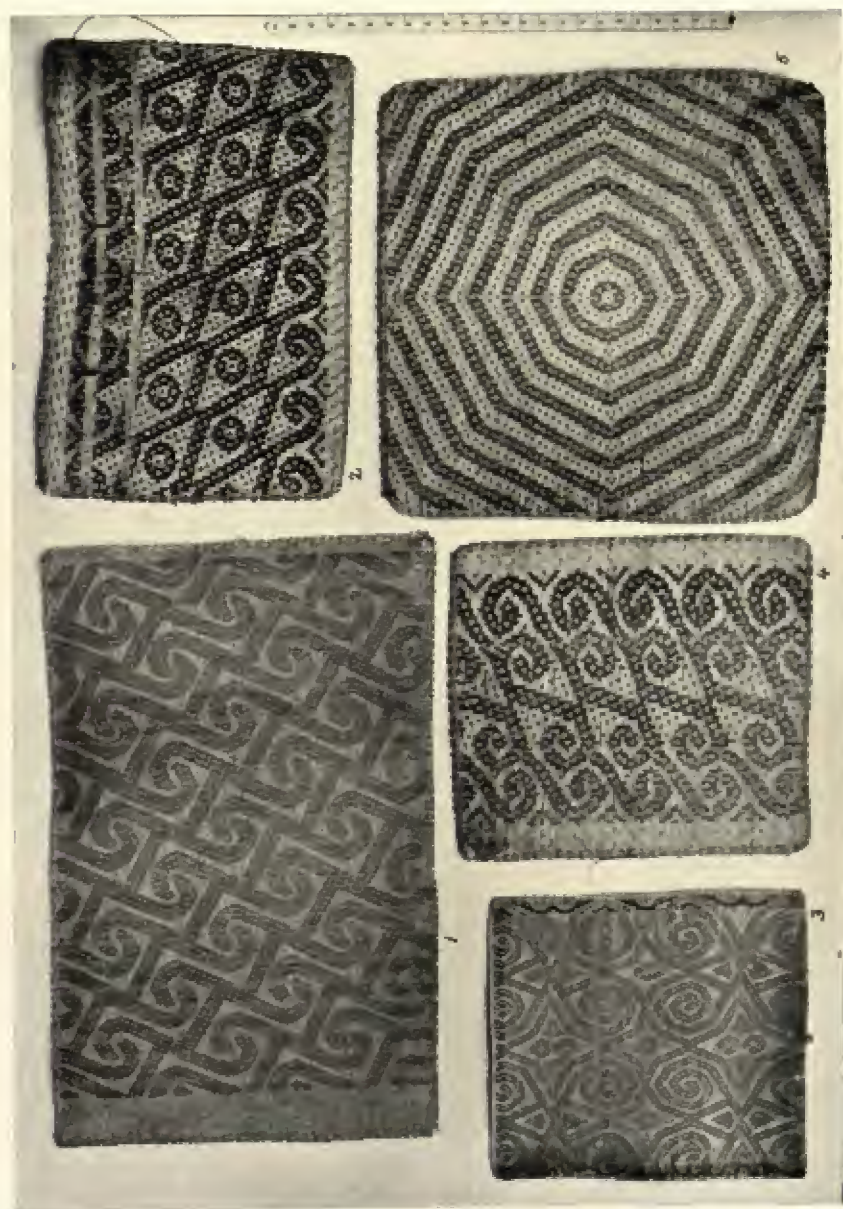

G. C. WOOLLEY: Malay Basketwork.

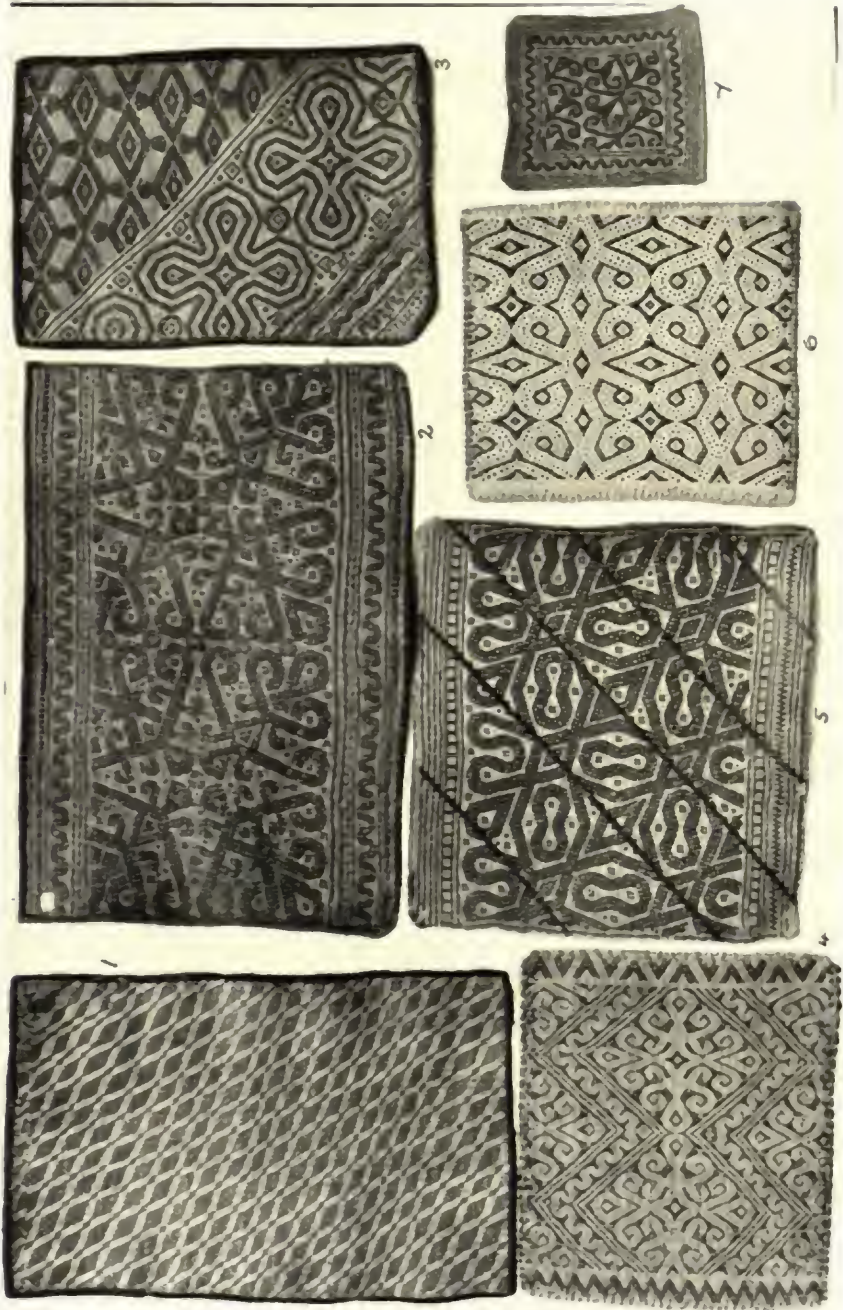

G. C. WOOLLEY: Murut Basketwork.

G. C. WOOLLEY: Marut Basketwork.

G. C. WOOLLEY: Murut Basketwork.

PLATE XL.

1. Pattern mat. (Kwijau) "Nongkoitan" "Linokuitan" "hooked."
(Telecosan) "Pinansit."
(Bokan) "Pinaku" "Fern tips."
(Bokan) "Sinowat" "Sawat" "Cross roads."
Duplicate of Plate II, *ib.*
2. Pattern mat. A variety of the "hook" pattern.
3. Pattern mat. (Tenom) "Linalau" said to be a marsh—or river-plant with curling leaves.
4. Pattern mat. (Bokan) "Sinuloi" a "hook" pattern variety.
5. Pattern mat. (Bokan) "Binalai lawar" made in broad coarse strands for the inner lining of a hat.

PLATE XLI.

1. Pattern mat. (Telecosan) "Sinusu sinalatan"; sinusu seems to be a general name for lozenge-shaped patterns.
2. Pattern mat. Duplicate of fig. 16, *ib.* and Pl. XXXVII, No. 7 above.
3. Pattern mat. Top right. (Pensiangan) "Pinandulu."
(Telecosan) "Batik Sandai."
(Bokan) "Sinususalan."
Duplicate of Plate II, *ib.*
Lower left. (Pensiangan) "Rulus Mandau" "Tiger face"
Also said to represent a bundle of four heads tied together with rotan.
4. Pattern mat. (Bokan) "Pinangkauitan." Very similar to Pl. II & III, *ib.*
5. Pattern mat. "Nomboyunan" "mad pattern." Duplicate of fig. 3, *ib.*
6. Pattern mat. Duplicate of fig. 2, Sept. Journal.
7. Wall mat. Duplicate of fig. 18, *ib.*

The Temenggongs of Muar.

By R. O. WINSTEDT, *C.M.G., D.Litt.*

Newbold writes as follows:—"A.H. 1119 (=1707 A.D.) a Mantri of high birth in Johore, named Samade Raja" (?=Sri Ma'raja 'diraja) "obtained a grant of the territory of Muar from the then Sultan of Johore, Abdu'l-Jalil Shah. He settled at a place called Pantai Layang on the banks of the river and ruled till 1145 A.H. (=1732 A.D.) when he died succeeded by his son Paduka Tuan; who, on his proceeding to the Court of Johore, on the occasion of his father's demise, was invested by Sultan Abdu'l-Jalil with the title of Temenggong Paduka Tuan. He died A.H. 1175 (1761 A.D.), succeeded by his son Burok or Ahok. Burok died at Bunga Tanjong on Muar river whither he had removed from Johore in 1214 A.H. (1801 A.D.), leaving two sons Konik and Ibrahim. The former went to Lingga to present himself to Sultan Mahmud III, by whom he was acknowledged as third Temenggong of Muar. Konik died in 1246 A.D. (1830 A.D.), leaving a son Syed, the present chief, who succeeded him: he also left a daughter. Syed proceeded to Singapore, where he was confirmed by the late Sultan Hussain Shah I, whom the English had recently placed on the throne. From him he obtained the title Temenggong Dato' Said. The Temenggong's sway is confined to the villages immediately on the banks of the Muar river and on those of the stream of Segamat. He appears to be popular from his easy temper. We had an interview with this Malay chief at a village, about 18 miles up the river called Grisek. He acknowledges himself a vassal of Johore and sends annually to the Sultan the amount of a duty levied on the houses of the settlers at Pahang (one dollar a house) and 200 kampits of rice" (Moor's Notices of the Indian Archipelago, Appendix p. 74, Singapore 1837). The family still exists and its head and the family of his predecessor draw political allowances. He gives the account of his house, which I set forth elsewhere in this number in my paper on "The

Bendaharas and Temenggongs," and he gives the following genealogical tree:—

It is strange that Newbold gives 1707 as the date on which Muar was given to this family. According to Netscher it was in that year that its head took to Kota Tinggi the pretender to the Johore throne, Raja Kechil, then a child, who was forthwith banished to Sumatra. Moreover history has never ascribed any child to Sultan Mahmud; not even accepting Raja Kechil, whose mother, tradition says, was Enche Apong daughter of the Laksamana.

The Early Rulers of Perak, Pahang and Acheh.

By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.Litt.

This paper illustrates the known relationship between the early rulers of Johore and Pahang and goes to corroborate relationship between the early rulers of Johore and Perak. Perak once gave Acheh a Sultan and so, too, did Pahang and throughout the period until the Dutch captured Malacca in 1641 A.D. and a series of women rulers enfeebled Acheh, that Sumatran State constantly raided Johore, Perak and Pahang. A comparison of the genealogical trees of the Rulers of the three Peninsular States with that of the Sultans of Acheh helps to throw light on several historical puzzles. The Johore tree will be handled fully in another paper.

The main sources of information are:—

- (a) *Sejarah Melayu* or "Malay Annals", ed. Shellabear, (romanised) 1909 Singapore.
- (b) *Bustanu's-Salatin*, Fasal XI—history of the princes of Malacca and Pahang from a copy in the possession of the late Sultan of Pahang; JRASSB. No. 81, 1921.
- (c) Variant version of the *Sejarah Melayu* (JRASMB, 1925). This was written by a Raja Bongsu. The date, the absence of a *bin*, the intimate account of the upper reaches of the Johore river make it very probable that this was Raja Bongsu, afterwards Abdullah Maayat Shah (b. 1571 d. 1623), the Sultan of Johore who inspired Tun Sri Lanang to write the "Malay Annals."
- (d) *Salasilah Perak* (JRASSB., No. 9, pp. 95-108), a detailed and valuable work, the earliest authority for Perak's rulers, and the only authority I have discovered for the personal name (Raja Bujang) of S. Abdul-Jalil Shah (nephew of Abdullah Maayat Shah) of Johore and for the name of the father of S. Ibrahim Shah of Johore. It ends with Marhum Muda, a ruler of Perak towards the end of the XVIIIth century.
- (e) References in Dutch records, for which I have mainly used Rouffaer's "Was Malaka emporium voor 1400 A.D. genaamd Malajoer? en waar lag Woerawari, Ma-Hasin, Langka, Batoe Sawar" (Bij. tot de Taal-Land-en Volkenkunde van N.I., Deel 77, 1921).
- (f) Gravestones of the Sultans of Acheh, worked out by J. P. Moquette and Dr. Husain Jayadiningrat (Encyclopaedie van Nederlandsch-Indie *sub* Atjeh).
- (g) *Salasilah Melayu dan Bugis* (Singapore)—not very reliable for this early period.
- (h) A vague Perak legend (JRASSB, No. 9, pp. 39-95).
- (i) The Dagh-Register Gehouden int Casteel Batavia.

Perak.

The "Malay Annals" (p. 228) give the following tree, without reference to Perak:—

S. Mahmud, last ruler of Malacca (d. 1528)

R. Muda Mudzafar
m. Tun Trang

R. Mansur

The variant version (p. 15), which is a hundred years older than Shetlabeur's Appendix, amplifies this:—

Raja Mudzafar

(Mudzafar Shah first Sultan of Perak)

m. (1) Tun Trang

m. (2) a concubine

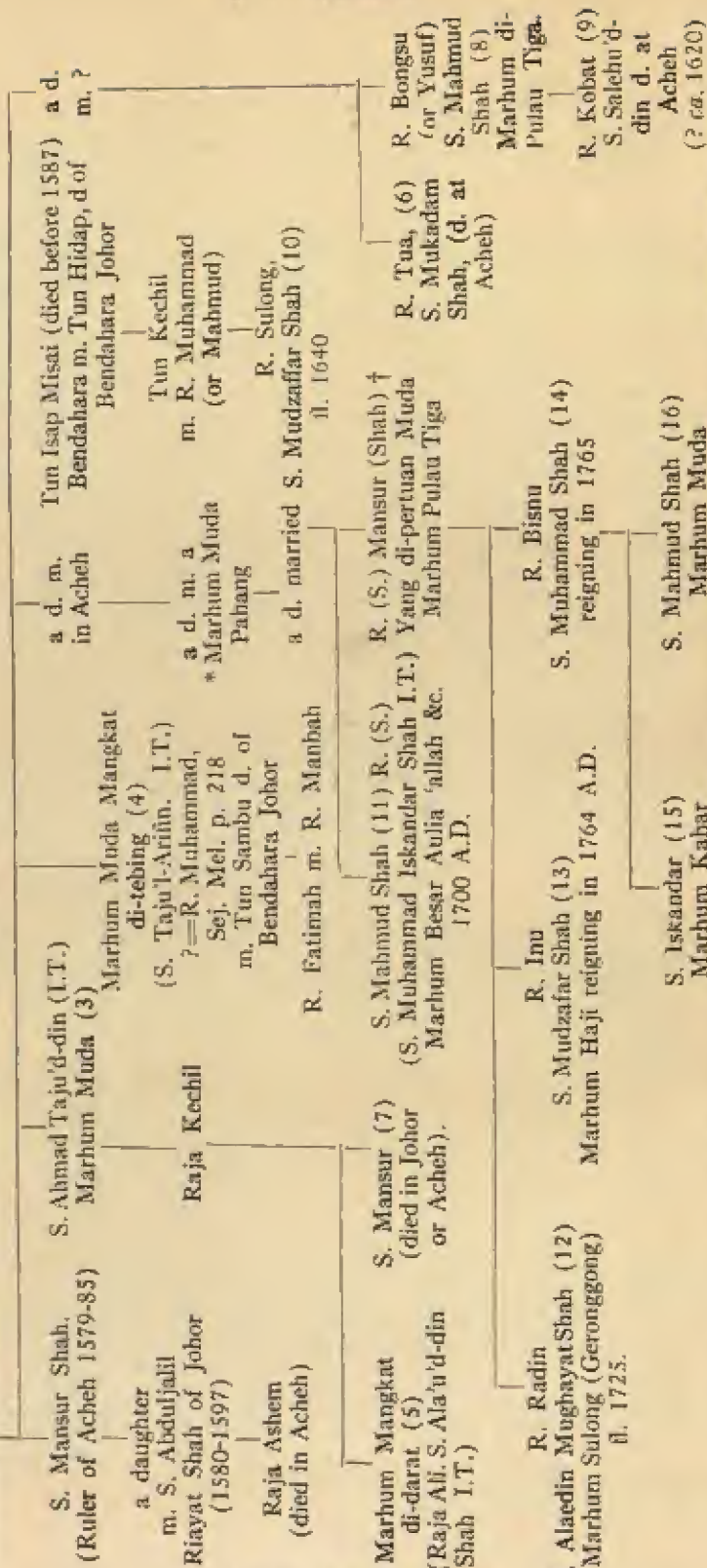
R. Mansur Shah R. Dewi R. Ahmad R. Abduljalil R. Fatimah R. Tengah R. Muhammad

This version gives Sultan Mudzafar 16 children, though naming only seven.

The Perak tree (JRASSB. vol. 9, p. 99) gives the 16 children (of whom three were sons—perhaps another coincidence) to the son, Raja Mansur Shah, and his royal wife and cousin, the sister of Raja Fatimah (Marhum Bukit) and sister-in-law of Sultan Abduljalil Riayat Shah II of Johore (reigned 1580-1597). This tree gives generally only the honorific names of Sultans after decease but comparing the tree with the list of rulers recorded in *Papers on Malay Subjects* (History. Parts I and II, pp. 105-6, by R. J. Wilkinson, 1908) I have added their titles as living rulers with the letters I.T. (Sultan Idris' tree) in brackets.

S. Mudzafar Shah (1)—circa 1528 A.D.
(Marhum Tanah Abang) m. Tun Trang

S. Mansur Shah (2)
(Marhum Kota Lama) m. his cousin, sister-in-law of Sultan of Johore

It should be remarked that the site of *Tanah Abang* (? Red Earth) is at Ayer Mati, in the mukim of Lambor Kanan, Kuala Kangsar district, and that it is now a custom for the Sultans of Perak to visit all the graves of past rulers—only the graves of the sixth, seventh and ninth rulers are missing, as they died in Aceh. (JRASSB, No. 48, 1907, pp. 97-106):

* "*Marhum Pahang*" (? Abdu'l-Jalil, seventh Sultan of Johore) "created his son" (? = cousin of a younger generation) "Raja Muda of Pahang, because he was about to ask for him a Perak princess" (JRASSB No. 9, p. 101).

† JRASSB, No. 14, p. 306.

Raja Mudzafar, the elder son of Sultan Mahmud (last ruler of Malacca) was passed over for the throne and so must have had to remove from the neighbourhood of his younger half-brother, the founder of the Johore dynasty. The mother of the Bendahara Johore (who helped Sultan Alaedin Riayat Shah to the new Johore throne) was a son of a Bruas princess (a. p. 167). What more likely than that this Bendahara suggested to the disappointed elder brother a visit to the home of his minister's mother? The variant version of the "Annals" relates circumstantially how the first Sultan of Johore resented the appointment of a Perak Bendahara by Sultan Mudzafar Shah (c. p. 15). The existence of the second Sultan of Perak, Mansur Shah, has been doubted because the "Malay Annals" (p. 168) state there was a Sultan Mansur Shah son of Raja Sulong,—Raja Sulong had been raised by Sultan Mughal of Aceh (reigned 1636–1641 A.D.) to the Perak throne as Sultan Mudzafar Shah:—"Sultan Mansur Shah is now Raja of Perak" say the "Malay Annals." In the first place interpolations are often inaccurate and this is an interpolation more than twenty years later than the original date of these Annals. Secondly it may have been due to the fact that the second son of the contemporary Sultan Mudzafar (Raja Sulong) was actually a Raja Mansur and Yang di-pertuan Muda of Perak—he is even called Sultan in one passage (JRASSB. No. 14, p. 306). The passage in the "Malay Annals" continues (p. 168) abruptly *Dan Raja Muda beranak dua orang perempuan*, as if "Sultan" Mansur Shah, "now Raja of Perak" were—as actually he was—Raja Muda then. Thirdly it may have been suggested by the identical sequence of the names of the traditional two first rulers of Perak. The first Raja Mansur Shah of Perak was a historical character (a. p. 228), the son of Tun Trang, a daughter of Tun Fatimah by Tun Ali whom Sultan Mahmud had murdered that he might marry his widow,—their son was the founder of Johore—and according to the Perak story he married another historical character, a sister of Marhum Bukit (? Seluyut) or Raja Fatimah, wife of Raja Omar of Pahang who reigned over Johor 1580–1597 as Sultan Abduljalil Riayat Shah (d. pp. 98, 99). In 1533 Paulo da Gama found off Malacca 27 *lanchars* which Sultan Alaedin, founder of Johore, had sent to help his *brother* the Sultan of Perak:—the commander whom Castanheda calls Tuan Barcalar (? =Laksamana) paid his respects to da Gama. Lastly we know that Aceh attacked Perak before 1579 A.D. and carried off the consort of a Perak ruler with her children, one of whom ruled Aceh as Sultan Mansur Shah from 1579 till 1585 (Encyclopaedie van Nederlandsch-Indie *sub* Atjeh). Clearly therefore Perak had a dynasty in the XVIth century, a dynasty respectable enough to furnish Aceh with a ruler as Pahang was to do later. All the evidence shows it was a branch of the Malacca—Johore royal house and this alone would account for the Achinese attacks on Perak. The fact that one vague Perak account makes Sultan Ahmad Taju'd'din the first ruler of the State is easily explained by the Achinese invasion before

1579, which temporarily broke the succession until as ruler of Aceh a Perak prince restored it. The other more detailed and apparently authentic tradition relates how this Sultan Ahmad was appointed by his brother, the Ruler of Aceh, to be the third of Perak's rulers: the vaguer and uncorroborated tradition wrongly states that he was brought from Johore and adds that he was succeeded after a short reign by a nephew from Johore with the vague title, Sultan Malik Shah (d. p. 92).

There is, of course, some doubt about the earlier names in many pedigrees but Malay genealogical trees seldom try to hide and hardly ever succeed in hiding their weaker links. The tree on p. 87 of Wilkinson's "History of the Peninsular Malays" 3rd ed., 1923 illustrates this. The place played by Raja Sulong in the Perak tree is pretty much that played by Raja Omar in the Johore house. Raja Sulong was the son of a Raja Mahmud (or Muhammad) by a lady of the house of the Bendaharas, but his wife "was daughter of *Marhum Muda, Pahang*, grand-niece of *Marhum mangkat ditebing*, grand-daughter of *Marhum Kota Lama* and great-grand-daughter of *Marhum Tanah Abang*" and she was the mother of the next Sultan of Perak. (d. p. 102). The eleventh ruler of Perak, son of Raja Sulong, had, it may be noted, the blood of the Bendaharas in his veins from Tun Trang and Tun Hidap.

The fulness of the early pedigrees, the fact that Aceh raided Perak in the XVIth century, and perhaps the existence of those Hindu relics, the *chiri* or coronation formula and the State secret (a. pp. 19, 20 and JRASSB, No. 10, pp. 287-9) as also the dragon amulets (*pontoh bernaga*) of the regalia, all go to support the claims of the Perak royal house to descent from the Indo-Javanese Sultans of Malacca.

The whole of the chapter on 'Early Perak History', especially pp. 84-88, in Wilkinson's "History of the Peninsular Malays" should be studied.

PAHANG.

A genealogy collated from relationships recorded in the *Sejarah Melayu* is given in the first of the following trees. For the early generations close to the days of the Malacca Sultanate it should be reliable: for the later generations it appears to be less reliable than the second tree, taken from the *Bustan*, whose author writing in Aceh in 1638 would be well informed about the immediate ancestry of Sultan Iskandar II of Aceh. The third tree is compiled in the light of Mr. R. J. Wilkinson's article in the present number of this Journal. It is an advance on anything yet done but is still perhaps doubtful in some respects.

It is clear that the Pahang branch of the Malacca royal house lost a throne it was incompetent to hold. In 1540 Pinto took goods to the factor Tome Lobo in Pahang, who besought him not

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

to leave before he had turned the goods into cash as the principal Malay, Tuão Xerrafão, had sworn to kill him and burn the factory because he had been cheated in Malacca. In a few days Lobo got rid of goods for gold of Minangkabau, diamonds of Tanjong Pura and Laut and pearls from Brunei and Solor. But when they were about to leave, a certain Khoja Zainal, envoy of the Sultan of Brunei, found the Sultan of Pahang with his wife and murdered him. In the outbreak that ensued more than 4000 men lost their lives and Lobo all his property (P. A. Tiele's "De Europeërs in den Maleischen Archipel," Bij. T. L. en V. ser. 4, vol. III, p. 67). Mansur Shah, the fourth Sultan in Tree III was killed before 1528. Probably it was his next successor but one, Sultan Mudzafar (=Tuan Mudzafar=Tuão Xerrafão) to whom Pinto refers as killed for adultery in 1540. In 1547 the Sultan of Pahang joined his 'brothers' the Sultans of Perak and Johore for an—abortive—attack on Patani. In 1607 Holland put the merchant Abraham van den Broeck in Pahang. In October 1607 Matelief invited Raja Bongsu of Johore to come to Pahang to devise an alliance against the Portuguese:—the son of the Raia of Pahang had married a daughter of the Raia of Kedah. Matelief doubted the Pahang Sultan's ability to fight the Portuguese. Pahang was a State of small consequence but it cast many guns of higher repute than the Javanese but of lesser repute than the Portuguese. A 3000 pound gun was being cast for Raja Bongsu. On 16 November Matelief left Pahang (*ib.* vol. VIII p. 74). Purchas cites the Dutch voyager, Floris as saying (1612) that the king of Pahang had married a younger sister of the Queen of Patani, who was then a comely woman of sixty and had not seen her sister for twenty-eight years. Collecting a fleet of 70 sail she sent it to bring the sister by friendship or force "so that Pahang shall have much to doe by reason of the great dearth, the burning of his house, rice and barnes, as also the warres of Joor." Floris continued: in July 1613 there arrived in Patani "the king of Pahang, with his wife, the Queen's sister, and two sonnes, much against his will, leaving his country in great povertie; famine, fire and warre having joyned conspiracie. He brought news that the Acheners had taken Joor" (6th June 1613) "None of the Grandes went to entertain this King of Pahang, only all the dogs were killed for his sake, because he can endure none. He took our shooting as he passed by us in his honour very kindly, desiring us to visit him and to trade in his countrey." On July 31 the king of Pahang "came to our house in great state." On August 1 the Queen "sent for us to the court, where was made a great feast in honour of the king of Pahang. On August 9th the king of Pahang departed, having been a mocking stocke to the Patanees; but the Queenes sister would not leave him but returned back with him: in lieu of getting great presents, having spent almost all shee had."

The Dutchman Peter Williamson Floris, one of Purchas' pilgrims, tells us how in September 1612 the king of Johore had "overran the suburbs of Pahang, burning all before him and likewise Campong Sina (? — China) which caused great dearth in Pahang." He adds that the king of Joor, "as is said, maketh great preparation to goe in his own person for Pahan and the king of Borneo prepareth on the other side to their succour." Apparently it was in continuation of this old quarrel that in 1614, after Aceh had conquered Johor Lama and forgiven and released its ruler, the Sultan of Johore sent "three Achinese galleys and a fleet of twenty vessels to Pahang to carry off the daughter of the deceased prince of that state, who was betrothed to the son of the Sultan of Johore but whom the Pahang chiefs refused to let go" (Netscher, p.30). Next in confirmation of their treaty with Johore at Malacca in August 1615, Aceh's enemy the Portuguese convoyed the son of the king of Johore to Pahang to take possession of that State. This treaty with the Portuguese naturally excited the anger of Iskandar Muda, ruler of Aceh, who having sacked Batu Sawar about September 1615 wasted Pahang in 1617 "where a son of the brother of Sultan Abdullah Mammatt of Johore ruled." (Bij. T. L. en V., Ser. 5, vol. II, p. 246). On the 12th August 1631 the Dag-Register records a report that forty Achinese ships had appeared at the river Dillij (Deli) to cooperate with the now tame king of Johore in an attack on Malacca and under 10th December 1632 the Achinese suggested a sea attack by themselves and the Dutch on Malacca with the king of Pahang as commander of the land force. But by 1634 Johore and Pahang were siding with the friends of Portugal against the Dutch. Under 9th November 1634 the Dag-Register records that 50 great galleons and 5000 men from Johore and Pahang had sailed to assist the rebel king of Patani in his war with Siam:—the Dutch had espoused the cause of Siam "against any forces sent from" the Portuguese at "Malacca, Johore, Pahang and other places" (11th May 1634). So, in 1634 (November 9) a Dutch fleet was instructed to sack Pahang where the Portuguese ships were harboured on their way to Malacca and in 1635 Iskandar Muda of Aceh again attacked Pahang and claimed the throne. On 25th November 1635 commander Coper of the yacht *Cleijn Nassouw* met an Achinese fleet of about ninety sail coming from Pahang, "Bitam" and other places which it had ruined taking many prisoners. In 1636 Iskandar Muda died and was succeeded by Iskandar Thani, son of Sultan Ahmad of Pahang who had been led captive to Aceh after the 1617 raid and married to Iskandar Muda's daughter. So, early in 1637 Pahang envoys made peace with Aceh at Bulang and in March of that year the "Sultan and Laksamana of Pahang" informed the Dutch they wished to ally with them against the Portuguese. *The Sultan said he would make a strong fort in Johore* (where was one before) to defend it against the Portuguese. On 16th March 1637 the treaty was signed in Pahang. The Dag-Register here suggests that this Sultan was

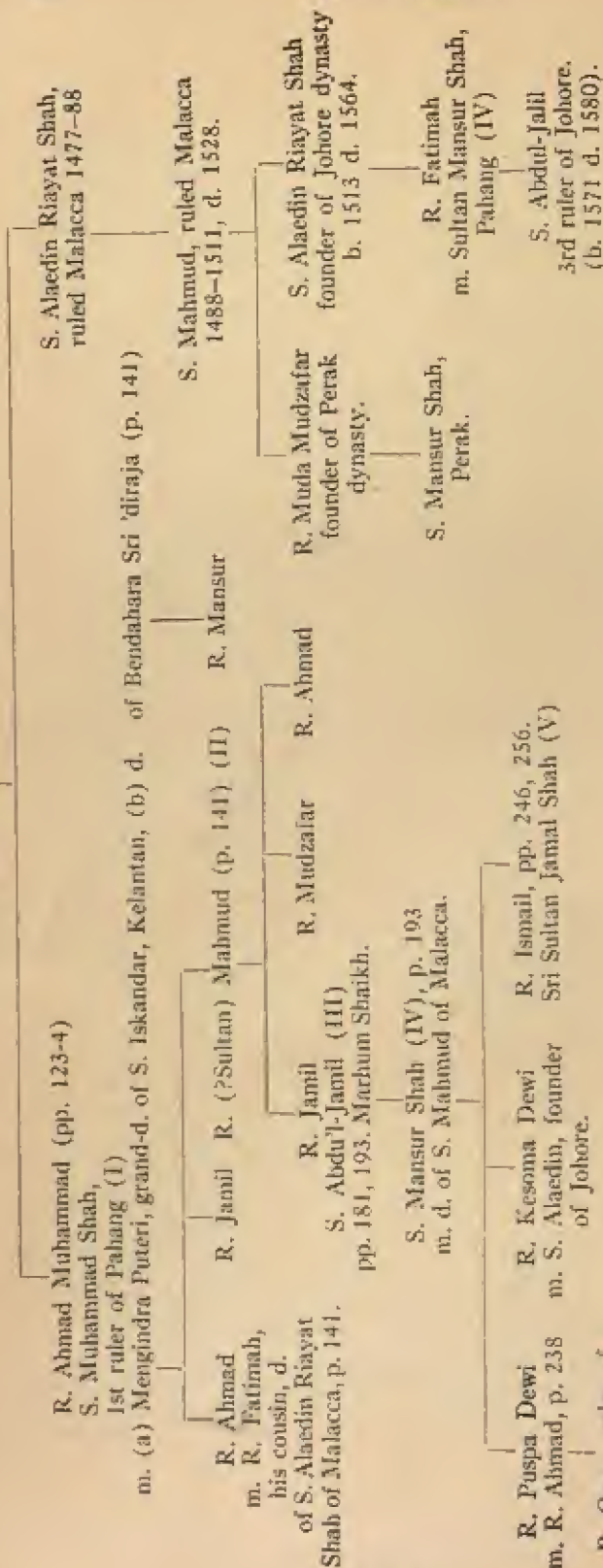
ruler of Johore and Pahang: how else could a ruler of Pahang promise to repair a fort in Johore? A copy of the treaty would decide. Shortly after this in 1638-9 when Sultan Iskandar Thani sent a stone for his father's grave in Pahang, the Achinese found that Johore was attacking that place.* (B.T.L.V. dl. 76, p. 171). At that time Pahang was more or less subject to Aceh and this attack broke up negotiations between the Dutch and the Achinese for co-operation in besieging Malacca. Iskandar Thani complained to the Dutch and refused to cooperate while they remained friends with Johore. The Company promised to help him to get possession of Pahang and used every means to get the help of Johore and Aceh. Malacca fell on 14 January 1641 and Iskandar Thani died on 15th February. A woman, Taj al-alam, succeeded and Aceh's claim to Pahang was abandoned (*ib.* dl. 65, p.184-5, 188). Under February 1644 the Dagh-Register records that the queen of Patani married the youngest brother of the king of Johore and under October 1644 how fearing treachery from the king of Johore (now the ally of their enemies the Dutch) "the Minangkabaus very bravely removed their property from *Pahang*"—and, so, probably Ulu Pahang ceased to be one of the Negri Sembilan. On 19th March 1648 three vessels arrived at Batavia bringing two envoys (Lela Wangsa and Tun Lela Pahlawan) and a letter from "the king of Johore and Pahang." The envoys stayed a month, were taken by Governor-General Cornelis van der Lijn for a sea-trip to inspect shipping-yards at Pulau Onrust and were entertained by the General. They sailed home with cargoes free of toll. In 1682 a letter from the Laksamana Paduka Tuan to the Governor-General of Batavia calls (evidently with reference to formal installation) Sultan Ibrahim Shah the first king of Johore and Pahang.

Not until the nineteenth century when the Bendahaas of Pahang broke away from the Sultans of Lingga, lineal representatives of the first Bendahara Sultan of Johore, did Pahang have Sultans of its own again.

* *Note.* Unfortunately the *Bustanu's-Salatin* is obscure:—Orang Kaya Besar Panglima Pahang pun lari-lah ka-hulu, anak-nya yang bergelar Paduka Sri Maharaja dan beberapa orang hulubalang serta-nya pun dapat habis di-bunoh Raja Johor. *Dan Raja pun sudah ka-Patani.* Which Raja? Of Pahang apparently, though in the same passage Iskandar Muda says he had hoped the Sultan of Johore would receive the stone he was taking to Pahang for his father's grave. Were the slain chiefs nominees of Aceh? Johore attacked Pahang hoping to destroy the Achinese fleet that escorted the grave-stone.

The Pahang tree, following the "Malay Annals."

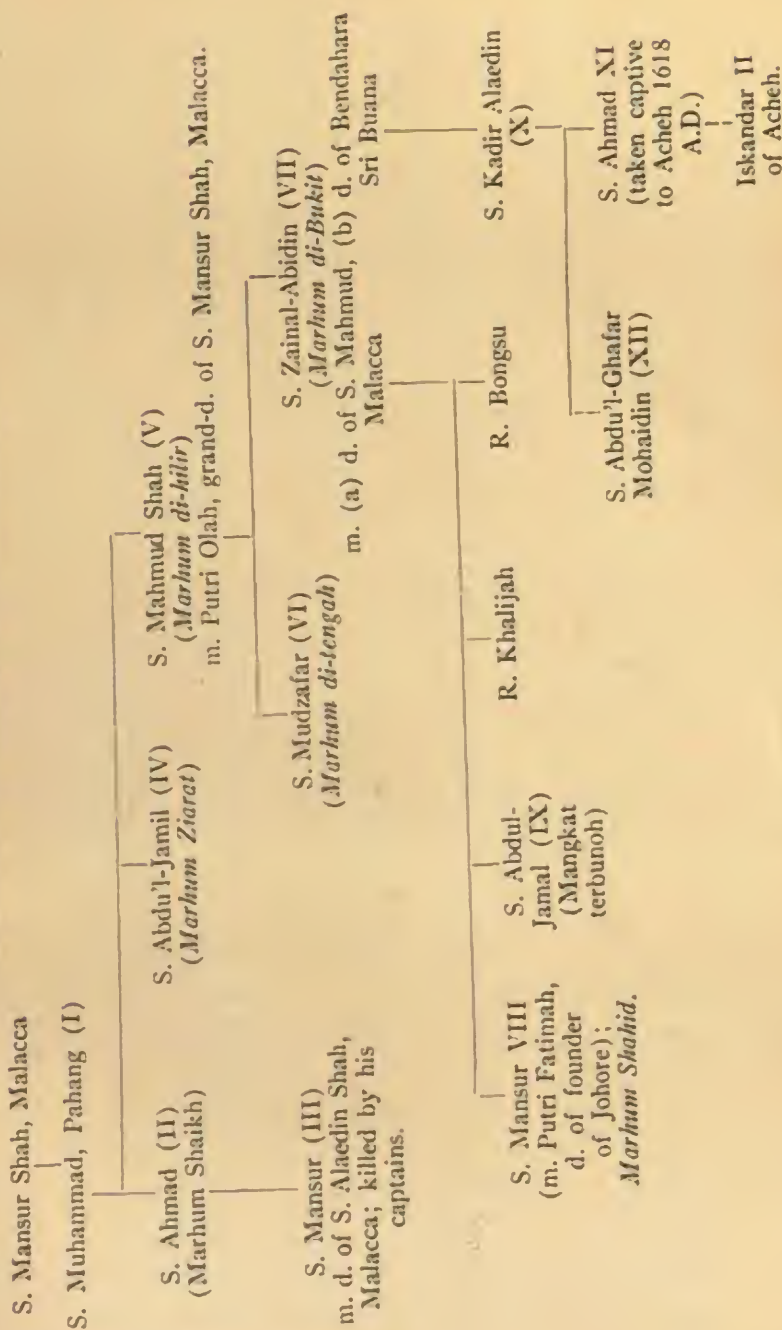
S. Mansur Shah, Malacca.

The pages refer to the "Malay Annals."

The variant version of the "Annals" (JRASMB, April, 1925, pp. 13, 21) states that S. Mansur Shah married a daughter of S. Mahmud of Malacca and was killed by his own father for adultery with one of his wives. The *Bustanul-Salat* says that he (and not R. Ahmad) married a Puteri Fatimah, daughter of S. Alaedrin Riayat Shah of Malacca had no children and was killed by his captains (JRASSB., No. 81, p. 920, pp. 44, 45). This variant version (p. 34) states that "a Sultan of Pahang" married Raja Hatijah, daughter of S. Mahmud of Malacca; also (p. 42) that Sultan Alaedrin, founder of Johore, married a relative of S. Mahmud of Pahang; and (p. 50) that S. Muhammad Shah of Pahang was succeeded by a relative, Zainad, to whom the founder of Johore gave the title S. Mudzafar Shah! These discrepancies in a work of apparently high authority show that the Pahang puzzle is not yet solved.

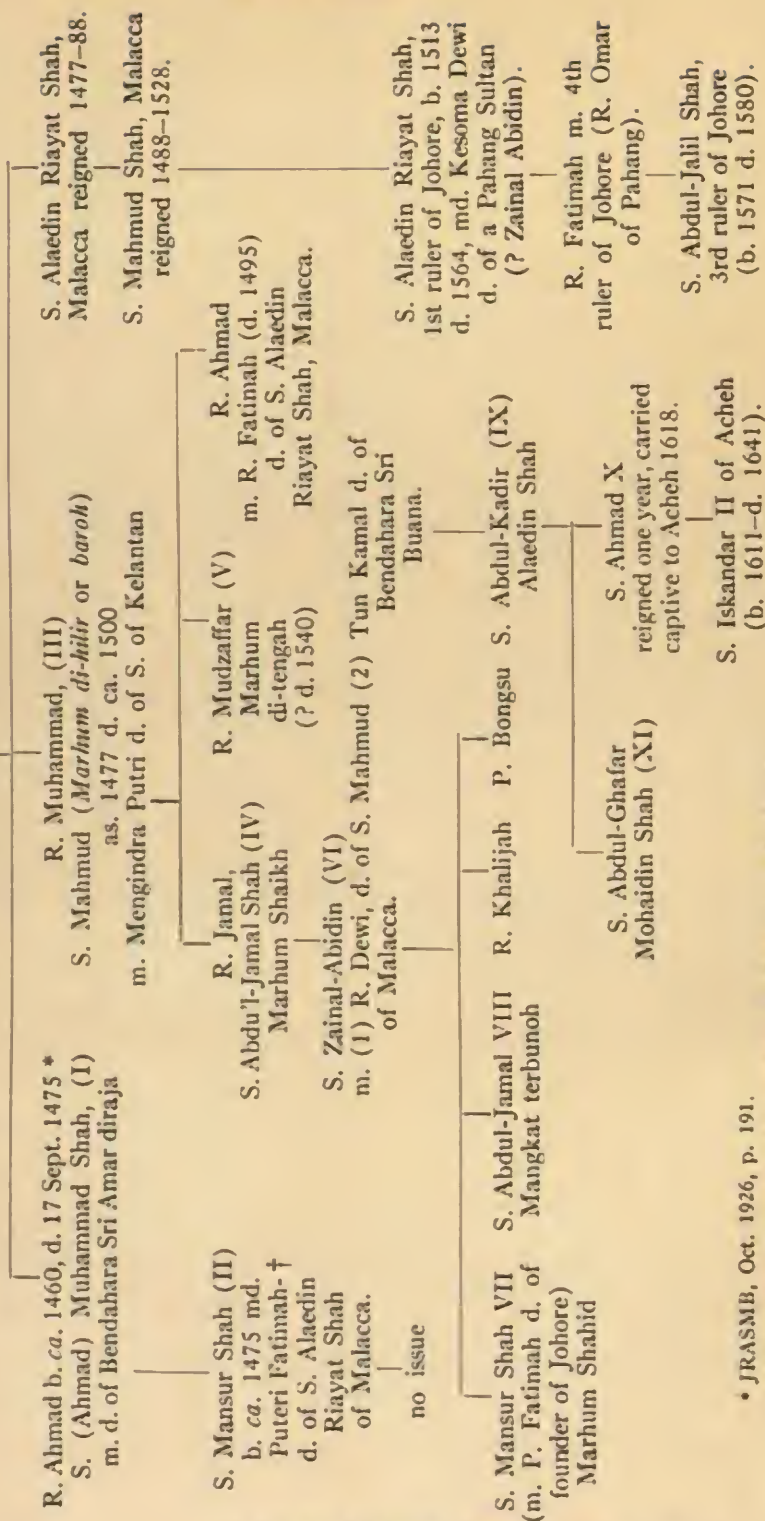
The Pahang tree following the "Bustanu's-Salatin."

The third (revised) Pahang tree.

S. Mansur Shah of Malacca

(ascended 1458 aged ca. 30, at once conquered Pahang and md. Wanang Sri a Pahang lady).

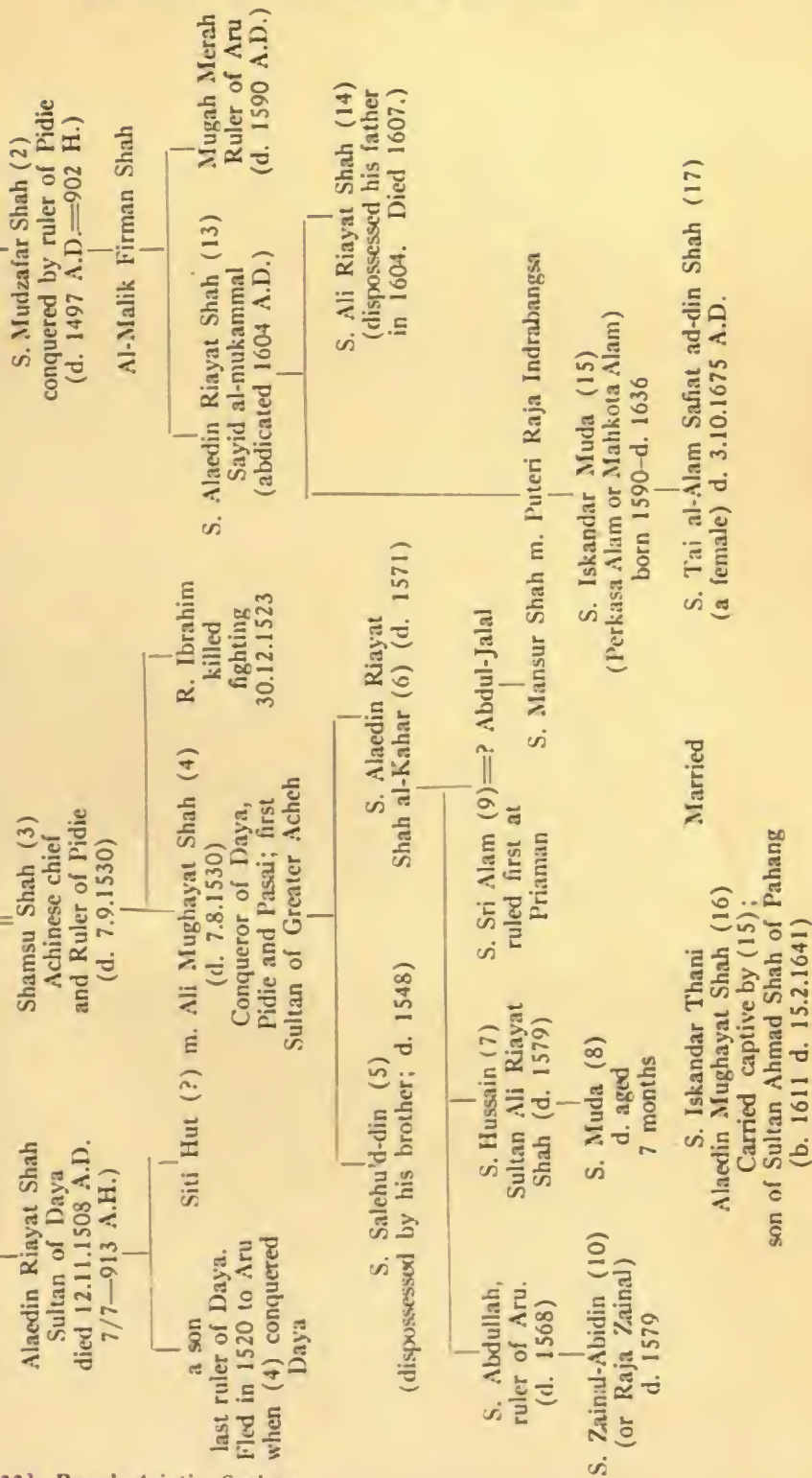
* JRASMB, Oct. 1926, p. 191.

† Married later the Ruler of Indragiri (*ib.* April, 1925 pp. 13, 21).

Abdullah Al-Malik Al-mubin

Munawar Shah

R. Inayat Shah (1)

No. (4) fought the Portuguese with success.

No. (6) failed in the two attacks on Malacca, attacked the Bataks to convert them to Islam and made himself prince of Aru but had to evacuate it for Johore (1540). In 1564 pretending to go to Patani he suddenly overwhelmed Johore, carrying off the Sultan and his family.

No. (11) was Sultan Alaedin Mansur Shah, son of Sultan (?) Ahmad Shah of Perak. The Achinese invaded Perak and carried off the widow of Sultan Ahmad Shah and her family to Acheh. Her son Mansur Shah married an Achinese lady of high rank and became Sultan of Acheh. He was very pious. In 1582 he sent a fleet to attack Johore without success. Murdered in 1585 he had one daughter who married Raja Omar—Sultan Ali Jala Abduljalil Shah, ruler of Johore and bore him a son Raja Ashem, who was murdered young by No. (13).

No. (12) was chosen by the chiefs to succeed—Sultan Buyong or S. Alaedin Riayat Shah, son of Munawar Shah, Sultan of Indrapura. He died in 1589.

No. (13) was old when he became Sultan. He killed Raja Ashem—and perhaps No. (11), the boy's father, also. He fought Johore, and Aru (or Deli) which had deserted Acheh for Johore. In his reign the European voyagers, Dutch, French and English first came.

No. (15) in June 1613 took Johore and carried off Sultan Alaedin Riayat Shah and Raja Abdullah (R. Sabrang) to Acheh; in 1618 he conquered Pahang, in 1619 Kedah and then Perak. In 1629 Acheh failed in an attack on Malacca which got help from Johore and Patani. In 1635 he re-conquered Pahang.

No. (16) was a son of Sultan Ahmad of Pahang, who was carried a prisoner to Acheh in 1618.

No. (17) was daughter of (15) and wife of (16). Acheh now grew weak. She lost all in Malaya except Perak, and in time her hold on Perak also.

No. (18) was a queen (whose pedigree is unknown) Sri Sultan Nur al-alam Nakiat ad-din Shah (died 1678).

No. (19) was a queen (of unknown pedigree) S. Inayat Shah Zakiat ad-din Shah (died 1688).

No. (20) was a queen Sultan Kamalat Shah—deposed in 1699.

No. (21) was an Arab, Sultan Badr-alam Sharif Hashim Jamal ad-din.

No. (22) was nephew of (21) S. Perkasa Alam Sharif Lamtui ibn Sharif Ibrahim.

The Early Sultans of Pahang.

By R. J. WILKINSON, C.M.G.

Mr. Linehan's discovery of the tombstone of Sultan Muhammad Shah of Pahang—see the second part of Vol. IV of this Journal—gives us only a date; yet that one date is enough to throw a flood of light on the tangled dynastic history of this Sultan's time.

Our main sources of information for the period are:

(i) certain passages from the *Bustan al-salatin* given in No. 81 of this Journal;

(ii) the *Sējarah Mēlayu* or "Malay Annals."—of which I give references to the romanized edition of 1898 (190 pp.)

To illustrate the tangle I may begin by quoting Mr. Linehan JRASSB. Vol. IV, ii, p. 192).

"The *Sējarah Mēlayu* afford some interesting details of this first Sultan of Pahang. He was the son of Sultan Mansur Shah of Malacca and Putri Wanang Sri the daughter of the captive Siamese Viceroy of Pahang. A youth of unbridled passions he slaughtered a playmate for an imaginary affront. For this he was declared by his father to have lost his claim to the succession and was sent to rule over Pahang from which the Siamese had lately been expelled. He took with him one hundred youths and one hundred maidens of noble family to colonize his new country. The boundaries of his territory extended from Sedili Besar to Trengganu. He married Mengindra Putri grand-daughter of Sultan Iskandar of Kelantan and by her had three children, Raja Ahmad, Raja Jamil, and Raja Mahmud."

All this passage is taken (as Mr. Linehan tells us) from the "Malay Annals,"—pp. 88 and 89 of the 1898 edition I am using. Now let us test the credibility of its last sentence.

Mansur Shah became Sultan of Malacca in 1458 or 1459 A.D. He began his reign by sending an expedition to conquer Pahang. After Pahang had been conquered he married a Pahang lady, the mother of the Sultan whose tomb Mr. Linehan discovered. That Sultan could hardly have been born before 1460 A.D. and was not more than fourteen or fifteen years of age at the time of his death. Sultans married early in those days; but, even so, we cannot be expected to believe that this boy died the father (by one wife) of three sons as well as a daughter whom Mr. Linehan does not mention. How then does his date help us?

The date sends us back to the "Malay Annals" for closer study and shows us that they twice mention a "Sultan Muhammad" as reigning in Pahang after the date in question, *i.e.*, in the days of Sultan Alaedin Riayat Shah of Malacca or between 1477 A.D. and (say) 1492 A.D. This cannot have been the boy whose tombstone

has been found. A little further study of the "Annals" shows us that there were two Pahang rulers of this time who are styled "Sultan Muhammad" by our chronicler. They were brothers. The elder was named Ahmad; he took officially the title "Sultan Muhammad" and is also called "Sultan Ahmad" and "Sultan Ahmad Muhammad." The younger was named Muhammad and took the title "Sultan Mahmud;" and the "Annals" speak loosely of him too as "Sultan Muhammad." This loose use of names causes the tangle. Mr. Linehan's date enables us to discriminate between the boy-king buried in 1475 A.D. and the royal paterfamilias, his brother, who fathered Raja Ahmad, Raja Jamal and Raja Mahmud.

We can turn now to the history of Pahang. The country was conquered by Mansur Shah's Malays in or about the year 1459 A.D. It put up little resistance. Its ruler is given in the Malay Annals as a certain "Maharaja Dewa Sura, a relative of the King of Siam." He was probably a Siamese governor with his headquarters at Langgar near Pahang Tua (Linehan, Vol. VI, part 4, of this Journal, p. 78). He tried to escape by the Tembeling route into Kelantan but was betrayed by a peasant-woman into the hands of the Dato' Sri Bija 'diraja who handed him over to his Commander-in-Chief, the *Bendahara*. Maharaja Dewa Sura's daughter (or some other Siamese girl of high rank) was also captured in Pahang and taken into Mansur Shah's harem. She was named Wanang Sri or Onang Sri; and the *Bustan* adds (p. 41) that her name was changed (probably on conversion to Islam) to Putri Lela Wangsa. Both the *Bustan* (p. 42) and the "Annals" (p. 61) agree that she bore Mansur Shah two sons: Raja Ahmad (or Ahmad Muhammad) and Raja Muhammad.

After Pahang had been subdued the Malacca Sultan nominated his Dato' Sri Bija' diraja,—the man who had captured Maharaja Dewa Sura,—to be a King's Deputy or Viceroy in the State. Sri Bija 'diraja was allowed some royal honours: once outside Malacca waters, *i.e.*, as soon as he passed Water Island, he was allowed to use six out of the eight instruments that make up a kingly band and to have a pair of fringed umbrellas borne before him or over his head. The royal instruments he could not use were the *nēgara* or kettle-drums (Annals, pp. 60, 61). He was expected to come to Malacca once a year and do homage to his ruler. For quite a number of years he was left to rule Pahang.

Some twelve or thirteen years after the conquest a deplorable incident happened. Raja Ahmad, the Malacca Sultan's eldest and favourite son, was riding past a group of boys who were kicking up a basket-ball in the Malay game known as *sepak raga*. Accidentally one of them so kicked the ball that in its fall it knocked off the young prince's headdress, causing him to cry out angrily at what he deemed an insult. One of his followers—the man who carried the betel-requisites—dashed out and stabbed the ball-player through the shoulder-blade to the heart. The luckless boy was Tun Besar,

son of the *Bëndahara* or prime-minister. The *Bëndahara's* household flew to arms at once to avenge the boy's death and were only held back by the *Bëndahara* telling them that vengeance on the prince would be treason to the King his father—the one thing unforgivable in a Malay. "But," said he, "let us refuse ever to be ruled by this boy."

Such is the tale of the murder given by the "Malay Annals" (pp. 88, 89); and they are always lenient to the failings of princes. The *Bëndahara's* followers charged the young prince openly with killing Tun Besar. Our other authority, the *Bustan* (p. 42), tells us that Prince Ahmad had been recognized as heir to the throne and that he "slew" (*měmbunuh*) the *Bëndahara's* son Tun Besar. As the result of this act Mansur Shah became very wroth with him, nominated another son to be Crown Prince in Malacca and sent Ahmad to rule Pahang as Sultan Muhammad Shah. There was certainly a boy's quarrel; and the furious young prince either stabbed his playmate or told his follower to stab him. The murder would not have been given such gravity by both sides had it been done without the prince's orders.

Sri Bija 'diraja, Viceroy of Pahang, led the young prince to his new kingdom and installed him there as ruler of the country. Sri Bija 'diraja then returned to Malacca. A certain Tun Hamza was made *Bëndahara* of Pahang with the title Sri Amar 'diraja; and a *Pěnghulu Bëndahari* and a *Těměnggong* were also installed, though the "Annals" do not tell us who they were (p. 88). One name, however, is given—seemingly without any special reason, as it is that of a minor official: "a son of Sri Bija 'diraja was made captain of the guard (*hulubalang bēsar*) with the title Sri Akar 'diraja." Why is he mentioned? We shall see; what the Annals leave out is often more significant than what they say.

This boy-king did not marry "Mengindra Putri, grand-daughter of Sultan Iskandar of Kelantan," as Mr. Linehan tells us. On p. 101 of the Annals we are told.

Ada-pun akan Raja Pahang yang bērnama Raja Ahmad anak Sultan Mansur Shah itu bēristērikan anak bēndahara Sēri Amar 'diraja, bēranak sa-orang laki-laki bērnama Raja Mansur.

In other words the boy-king married his own *Bëndahara's* daughter and died in 1475 at the age of fourteen or fifteen leaving an infant or posthumous son to succeed to the throne. The "Annals" make no further mention of this infant; the *Bustan* (pp. 44, 45) tells us that a Raja Mansur succeeded Sultan Ahmad Shah on the throne. Raja Mansur was only a baby; his grandfather, the *Bëndahara*, would be the child's natural guardian and regent of the country.

In 1477 A.D. the baby's other grandfather, Sultan Mansur Shah (of Malacca), died. He was succeeded by Raja Husain, Sultan Alaedin I, whom Mansur had chosen as his heir (*Bustan*, p. 42; Annals, p. 100). But the new Sultan's elder brother was sore; "It

1932] *Royal Asiatic Society.*

is I who should have been Sultan of Malacca for I am the elder and my late father willed it so" (*aku patut kērajaan di-Mēlaka karna aku tua, lagi aku sudah di-rajakan oleh paduka marhum di-Mēlaka*), said he at a later date (*Annals*, p. 106). This elder brother was Raja Muhammad; and he was the younger of the two sons born to Mansur Shah by his Pahang wife. The angry Muhammad asked leave to go to his dead brother's kingdom of Pahang (*Annals*, p. 101; *Bostan*, p. 42); and Alaedin's advisers let him go; indeed they must have been glad to be rid of a rival claimant to the throne.

The coming of this new prince to Pahang made a great change in the situation there. He was the next heir to the Pahang Sultanate; uncle (and so a natural guardian) of the infant king. We have no details of what happened beyond the fact (*Bustan*, p. 45) that the little Sultan, Mansur, was murdered by his *hulubalang*. We have seen already how the *Annals* went out of their way to tell us that the Pahang *hulubalang bēsar* was a Dato' Sri Akar 'diraja. From this time on, we get the uncle, Raja Muhammad, as Sultan of Pahang; and the Dato' Sri Akar 'diraja as his right-hand man.

Raja Muhammad took the throne under the name of Mahmud Shah. He was still smarting under the affront of having been passed over for the Sultanate of Malacca and went sometimes so far as to show his anger openly and indiscreetly. Hearing that the hereditary Chief of Trengganu, Tun Talani, had been to Malacca to do homage to Sultan Alaedin he sent the murderous captain of his guard, Sri Akar 'diraja, to kill Tun Talani (*mēnitahkan Sēri Akar Raja ka-Tērēngganu mēmbunoh Talani*; *Annals*, p. 106). Sri Akar 'diraja went to Trengganu and told off a gang of his men to waylay Talani and slay him,—which they did. The author of this crime was rewarded by being given his victim's place as feudal Chief of Trengganu where his descendants were still ruling when the "*Annals*" came to be written.

Sultan Alaedin of Malacca was not the man to overlook an outrage of this sort. When Talani's grandsons fled to Malacca and appealed to him for redress, he wished to declare war at once. He was dissuaded, by his ministers who, seeing no advantage in a fratricidal struggle, chose rather to pay the murderer in his own coin. Following their counsels the Sultan sent his Laksamana on a special mission to Pahang. According to Malay custom the credentials sent with the mission were received with royal honours and read out in the presence of the Sultan and the whole Court. As soon as they had been read out, one of the Laksamana's suite slew a cousin of the Dato' Sri Akar 'diraja. There was a hubbub at once and, in accordance with diplomatic usage, the Laksamana was asked to try his follower there and then. The man pleaded guilty. The Laksamana turned to the Sultan. "This man surely murdered Sri Akar 'diraja's cousin. But how can I pay him out when Your Highness has let Sri Akar 'diraja go free after slaying Tun Talani?" Sultan Muhammad smiled and said, "I had Talani slain because of his evil

tongue. 'This murder you can account for to the relatives'; and he left it at that. The Laksamana returned in all honour to Malacca, there to be praised and rewarded by his King (Annals, pp. 107, 108).

Of the time when the Talani family ruled in Trengganu there is a singular relic. The home of this ancient house is in Bentan. One of its Trengganu members brought to Bentan a number of Proto-Malayan retainers (*rayat*) recruited or bought in Pahang. Some of these *rayat*, being badly treated, sought shelter in the jungle, and, being forest-nomads, were able by their knowledge of jungle-craft to evade capture and create a small community or tribe—the *Orang Bĕnua*—that lives on in their descendants at the present day. The Protomalays of Bentan are mainly sea-gypsies, *Orang Laut*; and I have heard anthropologists express wonder at the existence of an "aboriginal tribe" like the *Orang Bĕnua* who live in a small island and yet have a dread of the sea. These men are not aborigines of Bentan; they are simply forest-nomads transplanted from continental Malaya.

This Raja Muhammad or Sultan Muhammad or Sultan Mahmud was the prince who married the Kelantan princess Mengindra Putri. The Annals tell us distinctly (p. 101), *Maka raja Muhammad pĕrgi ka-Pahang bĕristĕrikan chuchu Sultan Iskandar Shah raja Kĕlantan*. And they tell us also (p. 101) *Yang bĕrnama Sultan Mahmud Shah itu-pun bĕranak tiga orang laki-laki sa-orang pĕrĕmpuan; Raja Jamal sa-orang nama-nya Raja Mudzafar sa-orang nama-nya, Raja Ahmad sa-orang nama-nya*. Though a wicked uncle Sultan Mahmud was a good father who looked after his children's interests; he was succeeded by his son Abdul-jamal; he gave his daughter in marriage to Sultan Mahmud of Malacca to whom she bore Raja Ahmad, the prince who fought so gallantly against the Portuguese; and he secured for his son Ahmad the hand of a Malacca princess, Raja Fatimah, whose tombstone was found by Mr. W. D. Barnes. In spite of the confusion between the two brothers styled Sultan Muhammad it should be quite clear that it is the younger brother (and not the boy buried in 1475) who was the father of the three princes mentioned by Mr. Linehan.

Sultan Mahmud Shah of Pahang must have died towards the end of the fifteenth century, perhaps early in the sixteenth, as he is described as "old"—according to the standards of that short-lived generation of men. He was known after his death as *Marhum di-hilir* or *Marhum di-baroh*; and was followed on the throne by his son, Raja Jamal, Sultan Abdul-jamal Shah.

Like his father the new ruler began his reign with quarrels with Malacca. He had duly made known his father's death to his Malacca suzerain (Sultan Mahmud) and had received in return a mission headed by the Dato' Sri Dewa Raja to instal him as Sultan in his father's place and to grant him the honour of a full royal

band—a distinction that (seemingly) had not been given to his predecessor. All this was to the good; and we need not wonder that when the Sri Dewa Raja wished to go back to Malacca he was asked politely to prolong his stay a little and see some elephants trapped. Here trouble arose. He could not well stay on without the risk of finding himself tied to Pahang by the N.E. monsoon that stops communication by sea during several months of every year; but he was devoted to elephants and did not like to lose the chance of learning more about them. He explained how matters stood and asked if he could not be shown at once how the animals were caught, tame elephants being used instead of wild. His idea was distasteful to the trappers who thought that it was a reflection on their competence; and it became still more unpopular when the rehearsal went wrong, the tame beasts behaved improperly, and the experts were caught by some misadventure in the trap that they had meant for their prey. The Pahang people felt that the Sri Dewa had the laugh too much on his side; and Sultan Abdul-jamal tried a practical joke to level up the score. He sent the Sri Dewa Raja a greased elephant on whose back riding was extremely difficult; but that chief knew too much about elephants to fall into the trap that had been made ready for him. Briefly the ambassador was better as a mahout than as a diplomat; and when he went away he left behind him an atmosphere of somewhat strained relations (Annals, pp. 130-132).

Outwardly things still went smoothly. Sri Dewa Raja brought back with him the usual complimentary letter and pleased Sultan Mahmud with his report on his mission. "And what is Sultan Abdul-jamal's new fiancée like?"—said Sultan Mahmud who was then at a susceptible age. "I did not see the lady myself," said the envoy; "but from what I heard she must be the most beautiful girl in the country. She is, now, betrothed definitely to the Sultan; and it will not be long before they are united," Sultan Mahmud's envy was stirred; and he promised a great reward to any one who would break off the engagement and bring the lady to him. One of his warriors, Hang Nadim, slipped off to Pahang at once and by means of a go-between wheedled the girl—she was the *Bendahara's* daughter—into thinking that she would be better off as a reigning queen with Mahmud than as the junior spouse of his vassal-king. The girl fled with Hang Nadim to Malacca where the Sultan married her (Annals, pp. 132-136).

This incident failed to create a spirit of goodwill. Sultan Abdul-jamal began to talk of war in such a way that rumours of what he was saying filtered through to the metropolis. The Malacca government objected to fighting about a girl's elopement, so it sent off the Laksamana Khoja Husain with flattery and gifts to calm the angry Pahang ruler. The Laksamana's politeness earned a friendly reply from the injured potentate who expressed himself

ready to let the welfare of his people override his own personal feelings. But Malacca was not happy in her diplomats. The *Laksamana* left with every mark of honour and then stole the Sultan's favourite elephant as he was sailing away (*Annals*, p. 137).

It is said by the "Malay Annals" that the Pahang Sultan was so maddened by the way he had been treated and by the failure of his warriors to avenge the slights put upon him that he abdicated and became an ascetic. Certainly he died an ascetic; he is known as *Marhum Shoikh* to this day. But he was ruling his country long after the date of these occurrences; and all that we can say is that he seems for a time to have made one at least of his brothers, Raja Mudzafar, a junior king or Yamtuan Muda, to act as his deputy and take over part of his duties. This is told us in the "Annals" (p. 138); and the *Bustan* gives a Mudzafar Shah in its list of Pahang kings.

Some time later the Siamese Viceroy of Ligor sent a body of his men to invade Pahang. News of the attack reached Malacca and led to a strong force being despatched by sea under the *Bëndahara* himself to help the vassal-kingdom against the common foe. On its way to Pahang the fleet met the *Laksamana* coming back to the capital. The *Bëndahara* called on him to join the expedition. "But I have no orders from the King," said the *Laksamana*. "Take it from me that the King has given the orders," said the *Bëndahara*. "And I have not paid my proper respects to His Majesty." "Take it from me that you have," was the reply; "shake hands and come along." So the *Laksamana* went on to Pahang, nor did he spare himself; the "Annals" say that his hands, feet and mouth were all working at once. In other words he was doing the work of three men.

After having stolen the king's pet elephant the *Laksamana* may well have had doubts about the kind of welcome that awaited him in Pahang. But it was no time for raking up old grievances. The Siamese were loose in the land and may have been the people who burnt the fort at the capital itself. After repairing the stronghold in feverish haste the allied forces were able to hold it against the invaders and to drive them away—doubtless through lack of supplies—over the old trade-route into Kelantan. Pahang was saved. The *Bëndahara* sailed back to Malacca with gifts from the Pahang rulers, only to receive further gifts and honours at the hands of his own sovereign (*Annals*, p. 142).

The friendly feeling between Pahang and Malacca was now to be cemented by a marriage between Sultan Abdul-jamal's son, Raja Jenal, and Sultan Mahmud's daughter, Raja Dewi. But important events were to happen first. The jealousy underlying the *Laksamana's* unwillingness to take orders from the *Bëndahara* led to the former officer taxing the latter—rightly or wrongly—

with aiming at the throne. The quarrel ended in violence, perhaps in armed revolt; and the *Bëndahara* was killed. His confiscated wealth was being used up in merry-makings over the Pahang wedding at the very moment when the Viceroy Albuquerque cast anchor in the Malacca roadstead. Malacca was taken a few days later (A.D. 1511); and the royal father-in-law took refuge in Pahang.

From the Portuguese we know that the Pahang bridegroom (Raja Jenal) and the bride's brother (Raja Ahmad) were leaders of the war-party that counselled resistance to the Portuguese demands. From the "Annals" we learn nothing of the presence of the Pahang prince at Malacca; indeed we are informed (p. 161) that the marriage took place at a later date. We are told also by the Annals that the bridegroom's name was Mansur (p. 161); it is to the *Bustan* that we owe the name Jenal. These discrepancies have to be put on record.

Sultan Mahmud then went on to establish himself in Bentan; and was driven out of Bentan by Portuguese under Mascarenhas in A.D. 1526. He died at Kampar and is known as *Marhum Kampar* (*Bustan*, p. 45). He was succeeded by his youngest son Alaedin who left Kampar, travelled to Pahang and settled finally at Johor Lama. This must have been about the year 1530 A.D. He found Raja Jenal (Sultan Zain al-abidin) reigning in Pahang; and he married that ruler's daughter Kesoma Dewi (*Bustan*, p. 44; Annals, p. 175). By her he had two children: a son named Mahmud after his grandfather and a daughter, Fatimah, after her grandmother (*Bustan*, p. 44). After the date of this marriage our two chronicles differ hopelessly.

To begin with, the *Bustan* speaks of this Alaedin as "the Sultan of Johor who died in Acheen" (*Raja Ujong Tanah yang mangkat di-nēgēri Acheh itu*), *Bustan*, p. 45. We recall at once the words in the preface to the Annals about a later Sultan of the same name: *marhum yang mangkat di-Acheh Sultan Alaedin Riayat Shah*. Is the *Bustan* guilty of an anachronism? No; it is the writer of the addendum to the "Malay Annals" who is hiding part of the truth. There were two Sultans Alaedin carried captive to Acheen: the first about A.D. 1564, the second in A.D. 1613. Of the first captivity the "Annals" make no mention.

We know from Portuguese books that Sultan Alaedin (*Marhum Kahar*) of Acheen stormed Johor and carried off its people to Sumatra at some date between 1551 and 1568 A.D. Rouffaer gives reasons for thinking that it was in 1564 A.D.; see his *Was Malaka emporium genaamd Malajoer*, pp. 425, 592. The *Bustan* says (p. 44): *maka orang Acheh pun datang mēnyērang Johor lalu di-alahkan-nya, maka Sultan Alaedin Shah dēngan sēgala anak istēri-pun di-bawa mēreka-itu-lah ka-Acheh*. This passage bears out the view that the *Bustan* is the more faithful History; but, alas for its accuracy, it gives the glory of this conquest to the wrong Sultan of Acheen.

So it is with Alaedin's royal children. The *Bustan* is detailed disinterested and explicit. It tells us that Alaedin had two children by his queen-consort, and one son and many daughters by his secondary wives. It gives us for the royal children the names—Mahmud and Fatimah—that we should expect them to bear. It mentions the royal son's personal title, Raja Kechil Besar. It says that the royal daughter, Raja Fatimah, married her cousin Sultan Mansur of Pahang,—which would be a likely marriage for her though it belies altogether the story in the "Annals." It adds that Alaedin's one son by a non-royal wife was led into captivity with him and was sent back afterwards by the Sultan of Acheen to rule Johor as a vassal and to meet the fate that the story of the Annals would only lead us to suspect. Of the royal son Mahmud it says that he wedded a Pahang princess and died in Pahang. He was not carried captive to Acheen nor did he succeed his father on the throne of Johor.

The addendum to the "Malay Annals" (pp. 165 to 190) is made up largely of faked history; the *Bustan* (written by a foreigner) is more disinterested and closer to the truth. The latter (as we have seen) tells us of the Johor captivity of 1564—which the "Annals" omit to mention. It tells us again that Marhum Kahar of Acheen sent Radin Bahir (son of Alaedin II by a secondary wife) to rule Johor as a tributary prince. He did not rule it long. Rouffaer conjectured that this Sultan (or his shadowy son) was removed by poison in the interest of his successor, the usurper Sultan Ala Jala Abdul-Jalil; the *Bustan* tells us this in so many words (*di-bëri orang makan rachun lalu mangkat-lah ia*), p. 44. It tells us that the Johor dynasty ended with him and makes short work of the usurper's claim to the throne. It leaves it clear that the usurper was not the husband of Alaedin II's daughter, Raja Fatimah; she had married Mansur of Pahang. It finds no place for "Raja Omar" in the Pahang pedigree; he was simply a successful pretender to the Sultanate. But, as Sultan, he was the master served by Tun Sri Lanang, the author of the Annals; and it would be unfair of us to expect Tun Sri Lanang to tell us the tactless truth.

Sultan Mansur of Pahang is said to have died in battle against *Jawa kafir* (*Bustan*, p. 46). He is *Marhum shahid*. He was succeeded by Raja Ismail (Sultan Abdul-jamal II), his son or brother, who died at the hands of an assassin and was followed by a Sultan Abdul-kadir Muhaidin Shah, said to have been his half-brother and adopted son. Abdul-kadir left three sons, of whom all claimed the throne. Here history becomes guesswork. According to the *Bustan* (p. 46) the throne went first to the youngest son, Ahmad Shah, who held it for a year was then deposed as "too young" by his eldest brother Abdul-ghafar Alaedin Shah "who loved him dearly." Abdul-ghafar was the last Sultan of Pahang of this line.

He was driven out by the Achehnese; and Pahang became—temporarily—an Achehnese province. The Sultan's fate is not told us.

There is a curious epilogue to this dynastic history. The ex-Sultan Ahmad Shah of Pahang who was carried captive to Acheen had (by a Siak princess) a son who was fortunate enough to win the favour of the great Achehnese Sultan Mahkota Alam. Mahkota Alam gave this youth his own daughter in marriage and left him the throne of Acheen. This son was *Paduka Sēri Sultan Iskandar thani Alaedin Mughayat Shah*, patron of the author of the *Bustan al-salatin*. So, in a sense, the last of the old Pahang dynasty was the mightiest and most famous member of his line. But he died sonless. Acheen went to a succession of female rulers; Pahang to a prince of the usurping dynasty of Johore.

For impersonal reasons this short account of the early Pahang Sultans will end on a personal note. The publication by Dr. Winstedt (in March 1920) of certain passages from the Pahang Sultan's copy of the *Bustan*—one of our two sources of information—may be traced back to a single visit that had been paid by me many years before to the Leyden Library. By the courtesy of the librarian I was shown a copy of the *Bustan* and noticed at once that it contained a new account of the Malacca kings—of which I made a note at the time. My own version of the *Bustan* (published in 1900) had lacked these passages. I mentioned this to the late Mr. W. D. Barnes who copied the missing portions from the Pahang M.S. In this way they came to be published by Dr. Winstedt in 1920. But Dr. Winstedt lacked the evidence to remark on one fact. In my History published in 1908 (p. 16) I referred to these passages in the following terms, "the Annalist" (*i.e.* the author of the *Sējarah Mēlayu*) "gave another pedigree to his friend Nuru'ddin Raniri al-Hasanji the author of the *Bustan*'s-Salatin." Speaking from memory I am confident that the Leyden M. S. prefaces these passages with a personal acknowledgement of information given by Tun Sri Lanang who is mentioned by name. In view of the difference in date between the *Bustan* and the "Annals" and in view of questions arising as to the composition of the latter it would be well worth while to have the *Bustan*'s brief introductory note copied and published. It may have been in the Pahang M.S.; but, if it was, Mr. Barnes did not make a copy of it.

The Bendaharas and Temenggongs.

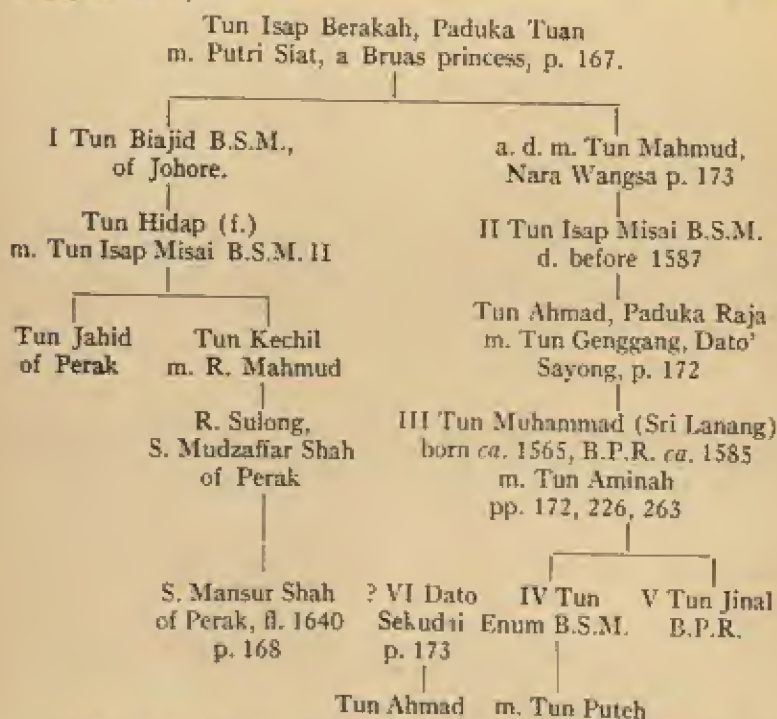
By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.Litt.

Prior to 1530 the history of the Bendaharas and Temenggongs is part of the history of old Malacca. The Bendahara tree for that period presents, thanks to the *Sejarah Melayu*, no difficulty and is given on pp. 65-66 of R. J. Wilkinson's "History of the Peninsular Malays," 3rd ed., Singapore, 1923. But Tun Sri Lanang, author of the *Sejarah Melayu*, (born ca. 1565, created Bendahara Paduka Raja ca. 1585) summarizes his ancestry in words on which the light of scholarship has only recently been thrown:—"Tun Muhammad nama-nya, Tun Seri Lanang timang-timangan-nya, Paduka Raja gelaran-nya, Bendahara, anak Orang Kaya Paduka Raja, chuchu Bendahara Seri Maharaja, chichit Bendahara Tun Narawangsa, piut Bendahara Seri Maharaja, anak Seri Nara 'diraja Tun Ali, anak *Baginda Mani Purindan, kaddasa Allahu sirrahum*, Melayu bangsa-nya dari Bukit Seguntang Maha Miru."

According to chapter 12 of the "Malay Annals," Mani Purindan (= in Tamil "keeper of jewels" = *bendahara*) was the son of a Muslim prince from Pahali in Tamil-land, who went first to Pasai and then came to Malacca where he ranked as a Mantri (Vizier) and married the daughter of Sri Nara 'diraja. His daughter, Tun Wati, married Sultan Muhammad Shah of Malacca and bore a son, Raja Kassim. The title *Baginda* and the descent from Bukit Seguntang both suggest, Rouffaer thinks (*Bij. T.L. en V. van N.J., dl. 77, p. 458*), that this Tamil of Malay descent was of mixed Minangkabau blood, *baginda* being a Minangkabau honorific by no means confined to royalty. Another notable detail is the formula, of Islamic mysticism, *kaddasa Allahu sirrahum* ("God bless their secret being"), which suggests that the early Bendaharas were religious mystics, unless the writer used it loosely and as a mark of special respect (Dr. Snouck Hurgronje, *ib. p. 460*). Raja Kassim, grandson of Mani Purindan, was passed over for the Malacca throne in favour of a younger brother, whose mother was a princess of Rokan, but after 17 months he (Sultan Abu Shahid) and the Raja of Rokan were murdered by Mani Purindan's party and Raja Kassim was put on the throne as Mudzaffar Shah (died ca. 1459). Immediately after giving his own genealogy Tun Sri Lanang gives that of his master Sultan Alaedin Riayat Shah of Johore (reigned 1597-1613) the descendant of this Sultan Mudzaffar Shah of Malacca and therefore his distant relative. Bendahara Tun Mutahir, the diplomat who worsted de Sequeira and was killed along with his family in 1511 A.D. by the Sultan's order,—perhaps he, too, was aspiring to a throne (Wilkinson, *op. cit. p. 42*). Anyhow this great house of the Bendaharas always stood very near the Malacca throne, and its members opened Klang, Negri Sembilan and Perak and followed the Sultans, when in place of Malacca their capital was in Johore, at Riau and finally at Lingga.

1932] *Royal Asiatic Society.*

The tree of the early Bendaharas of Johore (founded *ca.* 1530) is as follows:—S.=Sultan, B.S.M.=Bendahara Sri Maharaja, B.P.R.=Bendahara Paduka Tuan, b.=born, a.d.=daughter, d.=died, f.=female, m.=married, Tem.=Temenggong and the references are to the pages of the *Sejarah Melayu* (Shellabear, Singapore 1909).

The mother of Tun Sri Lanang was a descendant of the dandy Tun Hassan Temenggong (p. 172), son of Bendahara Tun Mutahir. She was also called the Dato' of Sayong, the birth-place of the Jakun champion of old Singapore (pp. 38, 40) and at one time the capital of the founder of Johore, Sultan Alaedin, (JRASMB., 1925 p. 15 *) where—at Sayong Pinang—there have been recently discovered more than twenty graves several of them beautifully carved with Kuranic texts and of an earlier type than those at Kota Tinggi, Panchor, Johor Lama and Tanjong Belading:—further and complete investigation is being made. Another interesting name is Dato' or Bendahara Sri Maharaja Sekudai, whom the rulers of Rembau and Sungai Ujong claim as an ancestor (Wilkinson's

* NOTE.—Blagden's variant version of the *Sejarah Melayu* ends in the reign of the first Sultan of Johore (d. 1564) and has all the signs of being written near that period (v.p. 32 of this Journal). Shellabear's Appendix was written after the sack of Johor Lama by Jambi in 1673.

"Malay History, Part V, Notes on Negri Sembilan," p. 10, Kuala Lumpur, 1911) and who colonized Sekudai in the south of Johore but of whom nothing else is known beyond the name and marriage of his son.

The "Malay Annals" now fail us, and we have to construct history from entries in the Dagh-Register at the castle of Batavia and from names in Dutch treaties and so on, while lately I obtained a MS. genealogy of the Temenggongs of Muar.

Under October, 1642, the Dagh-Register relates that "a report came to Malacca that the Bendahara had died in Johore and the Laksamana and many other nobles lay sick and the king was in great distress: he had changed the name of Makam Tauhid to Batu Sawar and had built a new settlement across the river." On 13th May, 1644 Johore envoys gave the Dutch Governor-General the interesting information that the Rembau people were not subjects of Johore but only tenants (*hijrjders*) of the Bendahara.

The big Johore chiefs from the '40s till 1688 were the Laksamanas. In 1641 a Laksamana helped the Dutch to take Malacca. In September, 1642 he was fortifying Makam Tauhid and in October he was sick there. In 1664 passes to go to Perak where given by the Dutch to a Laksamana (whom the Dutch treaty of 1685 *infra* describes as the son of a Laksamana) and the young king (=Raja Muda) of Johore, who was the companion of the Laksamana in the many sea-fights against Jambi and so got the nick-name of prince of pirates, Raja Bajau. The *Hikayat Negeri Johor* tells us that after Jambi sacked Johor Lama in 1673, the Laksamana Abdu'l-Jamil opened Riau,—and killed a Temenggong at Tanjong Batu. In 1679 the Laksamana and Temenggong Paduka Tuan wrote to Batavia that "the Dato' Paduka Raja, who holds authority under the Yang di-pertuan of Johore" had made peace with Jambi. Under 11 February, 1681 the Dagh-Register records that "the Dato' Laksamana *alias* Paduka Raja and his sons administer the whole of of the Johore kingdom." His daughter married Sultan Ibrahim of Johore (reigned 1677—1685)—Netscher, pp. 35, 36. Under the 6th of May 1681—"the old Laksamana or Paduka Raja is drawing all power into his hands and ingratiating himself with the nobles and has grown so bold that he no longer pays proper respect to the Sultan at Riau, who is thinking how to get rid of him. The Palembang campaign was perhaps to keep the Johore forces in his hands and to protect himself from attack." Under April 2nd, 1682 the Paduka Raja wrote to Batavia describing his son-in-law as the first king of Johore *and* Pahang:—he and the king were at Bintan (Riau) but about to remove to Johor Lama. On the 3rd April, 1685 "the Paduka Raja who governs Johore and Pahang" made a contract with the Dutch signed by *Dato Paduka (Raja) son of the Laksamana*—at the top in the place of honour; and then below by the *Dato' Bendera Maraja, son of Dato' Sri Maharaja*; by Orang

1932] *Royal Asiatic Society.*

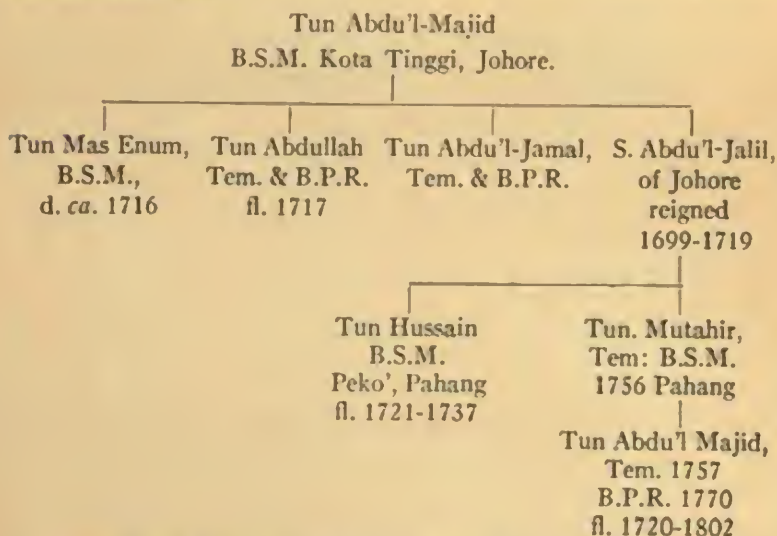
Kaya Laksamana, *son of Paduka Raja*, and by Orang Kaya Temenggong Paduka Tuan, *son of Dato' Paduka Raja* (Netscher, Ver. B.G. dl. XXXV, 1870, pp. VII and VIII):—here he signed before the Bendahara and along with two chiefs, who were apparently his own sons. Dutch authorities say that this “troublesome and malicious Paduka Raja, whose evil deeds and plans the Johorite himself had detested” died in Trengganu in 1688, a refugee from Riau. “The Laksamana promoted Paduka Raja died in Trengganu in 1009 A.H.,” says the *Hikayat Negeri Johor*. The Bendahara Sri Maharaja who signed the 1685 treaty was Tun Habib Abdu'l Majid, and is almost certainly the Bendahara buried at Padang Saujana, Kota Tinggi. He removed the young Sultan Mahmud from Riau to Kota Tinggi and signed another treaty with the Dutch on 11th April, 1689 (Netscher, pp. VIII—XI). According to the *Tuhfat al-Nafis* he died on Thursday, 7th Muharram, 1109 A.D. in the year *dal* (=1697 A.D.). It should be noted that Habib is an Achinese title for Sayids.

The Muar genealogy says that a Sayid Idrus came from the Hadramaut to Acheh, where he settled at Kampong Pasir. His son, Zainal-Abidin went to Johore and married al-Marhum Kaishi (كيسني) —?=ka-Acheh—of Kota Tinggi, who bore a son Maharaja Sri 'diraia, who married the daughter of a Muar chief and begat three children—(a) Dato' Pasir Raja who was given Muar by Sultan Mahmud (reigned 1685—99) as his sister's dowry and whose descendents have always been its Temenggongs, (b) Bendahara Padang Saujana—who became Sultan of Johore! (*sic*)—and (c) Marhum Bakal, a girl who married the mad Sultan Mahmud. One story (Netscher p. 48) says that Enche' Apong, daughter of the Laksamana, swore in 1699 that she was not with child by the murdered Sultan Mahmud, and being concealed by her father till she had born a son let him hand the child over to the Raja Negara, chief of Singapore, who in turn gave him to the Temenggong of Muar. When the child was seven years old, the Temenggong having to go to court took the boy to Johore to show to the Laksamana. The child was so like Sultan Mahmud and showed such a strong inclination to visit the Sultan's grave, that Sultan Abdu'l-Jalil got suspicious and the Laksamana handed the future Raja Kechil (pretender to the Johore throne) over to a Minangkabau trader to take to Sumatra. It is interesting to note that Raja Kechil was a candidate put up to recover for the Laksamanas the power they had lost to the Bendaharas since 1688.

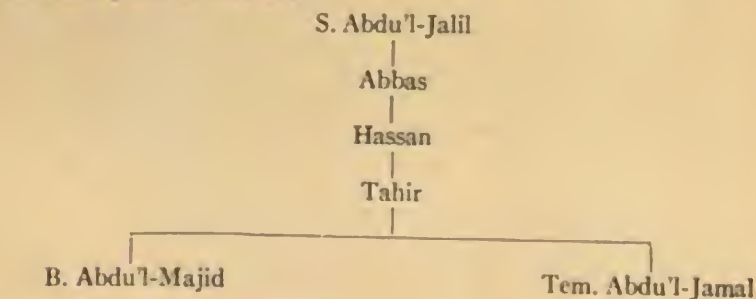
The genealogical tree even of the Bendaharas and Temenggongs of the XVIIIth century is still an insoluble problem. Chronicles generally give the title without the personal name. Sometimes there were Bendaharas of Trengganu as well as of Pahang and perhaps Temenggongs of Riau as well as of Johore. There were quarrels between Bugis and Malays that left historians biased.

Bendaharas travelled all over the Riau-Lingga territory, so that it is sometimes hard to say if one of these officers is a Riau officer or come temporarily from Pahang. At least one unknown holder of the title Indra Bongsu became Bendahara.

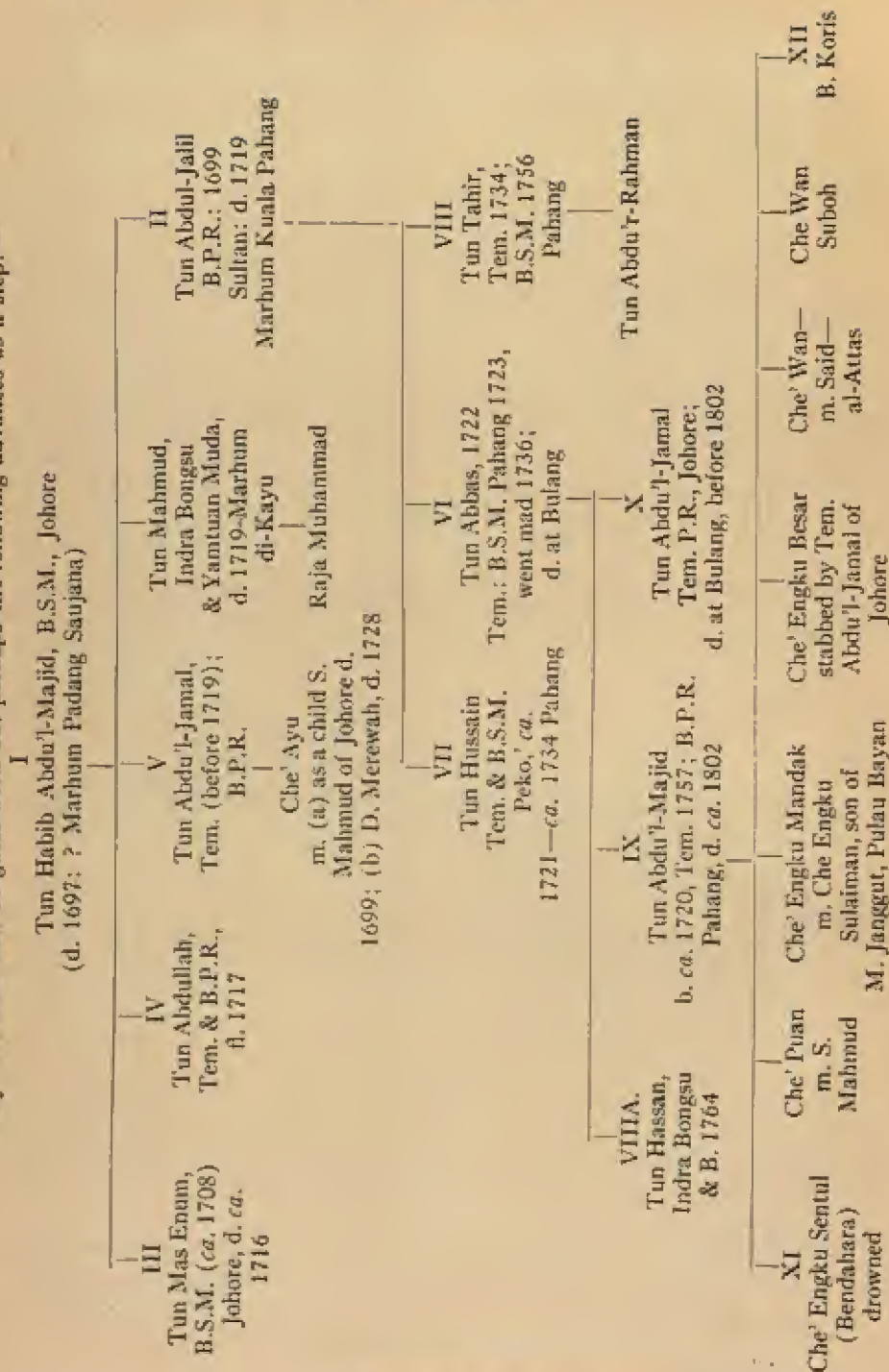
In JRASMB., 1931, pp. 32, 33, Mr. R. J. Wilkinson suggests the following tree:—

But this pedigree omits names mentioned in the *Tuhfat al-Nafs* and elsewhere:—Tun Abbas who lived in Riau and went mad in 1736 A.D. (*Tuhfat*), and Engku Raja Indra Bongsu appointed Bendahara Sri Maharaja (when Daeng Kemboja became Yamtuan Muda) in 1748 (28 Rajab 1161 A.H.; Meursinge's 'Maleisch Leesboek' 3rd ed., Leiden 1880, pp. 43, 44 and van Ponkel's CCCLVIII) and Tun Hassan, who was first Indra Bongsu and then by 1764 Bendahara Pahang (*Tuhfat*). Abbas is mentioned in the old Johore pedigree (Wilkinson's History of the Peninsular Malays, 3rd ed., 1923 p. 82) and Abbas and Hassan are both found in the Pahang tree (JRASMB., 1926, p. 335) which Mr. Linehan gives as follows:—

Any tree must still be guess-work but perhaps the following advances us a step:—

Abdu'l-Majid had 16 children in all. The last three given here were the children of humble mothers (*orang kechil*) (Johore MS. described below).

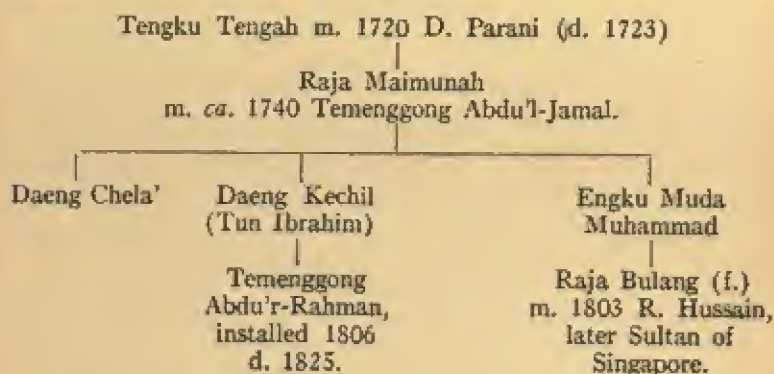
The parentage of Tun Hussain (VII) is taken from the *Hikayat Nēgēri Johor*: he was "brother of Sultan Sulaiman on his father's side." After installing Sultan Mansur Shah as ruler of Trengganu, Sultan Sulaiman returned to Riau "followed by a son of Bendahara Tun Hussain and by the old Bendahara of Pahang" (*Tuhfat*). Both the Johore and Pahang trees make Abbas (VI) a son of Sultan Abdu'l-Jalil:—Wilkinson makes Tun Tahir (VIII) another son of Sultan Abdu'l-Jalil: I have no alternative suggestion. A Johore MS. *Hikayat Kerajaan*—Compelled for Maharaja (*sic*) Abubakar "from Raja Haji Ali's larger work and the tales of old men"—relates that in 1722 Tun Abbas became first Bendahara of Pahang, though the *Tuhfat* implies that he went mad at Riau. A Batavian MS. (van Ronkel's CCCLVIII), the *Sejarah Raja-Raja Riau*, tells how Tun Abbas was made Bendahara Sri Maharaja when Sulaiman was made Sultan Sulaiman Badr-al-alam Shah (*i.e.* 4th October, 1722). The parentage and name of Engku Raja Indra Bongsu, who was Bendahara at Riau in 1748, I cannot trace: was he Tun Hassan? The parentage of Tun Hassan follows Linehan's Pahang tree. The same MS. and Sultan Abubakar's genealogy (Wilkinson's History, p. 82) make Tun Abdu'l-Majid (IX) a son of Tun Abbas (VI) and the former relates how after investiture as Bendahara at Lingga Abdu'l-Majid's eldest son, Che' Engku Sentul, was drowned when entering the Pahang river to take up office. The *Hikayat Nēgēri Johor* mentions a Tun Abdu'r-Rahman as son of Temenggong Tun Tahir and immediately after him mentions a Tun Abdu'l-Majid, who however is not described as the Temenggong's son:—"There were in Pahang (between 1733 and 1740) the Bendahara Tun Hussain (brother of S. Sulaiman on the father's side), Tun Abdu'l-Majid, Raja Muhammad son of Raja Muda Mangkat di-Kayu —, Tun Sulong Muda son of Dato' Paduka Maharaja etc." The Pahang tree the *Hikayat Nēgēri Johor* and the Johore MS. all describe Abdu'l-Jamal as Temenggong Riau and the last says that his title was Paduka Raja, that he was the son of a Paduka Raja, Tun Abbas, and that his grave is at Bulang.

So much for personalities. As for dates Wilkinson gives the references for I, II, III, IV, VIII and IX. The title of Hussain Bendahara Peko', Wilkinson points out, appears in a 1734 Dutch treaty viz. Sri Maharaja: the *Hikayat Negeri Johor* says he was Bendahara and Tun Mutahir was Temenggong of Pahang when S. Sulaiman went there after the installation of Mansur Shah as Sultan of Trengganu—the *Hikayat Negeri Johor* gives that date as 1740 though other authorities say 1733—and the *Tuhfat* relates how in 1721 Raja (later Sultan) Sulaiman went to Bendahara Peko' of Pahang for reinforcements against Raja Kechil. The *Tuhfat* says it was by the advice of Bendahara Tun Abbas that Daeng Merewah was made Yam-tuan Muda and the Bugis chiefs married the sisters of Sultan Sulaiman: it adds that in 1736 he went raving mad. As regards Tun Hassan the *Tuhfat-al-Nafis* alone gives us a date which appears to be too late or too early, if we consider the Pahang tree. From the evidence perhaps the list of Temenggongs should be approximately as follows:—

1699—1707	Tun Mas Enum	S. M.
1708—1716	Tun Abdullah	P. R.
1717—1718	Tun Hussain	S. M.
1718—1721	Tun Abdu'l-Jamal	P. R.
1722—1723	Tun Abbas	S. M.
1724—1734	Tun Hassan	? P. R.
1734—1750	Tun Tahir	S. M.
ca. 1750—1770	Tun Abdu'l-Majid	P. R.
?	?	S. M.
— ca. 1792	Tun Abdu'l-Jamal	P. R.
1792—1806	Engku Muda (not installed)	
1806—1825	Tun Abdu'r-Rahman	S. M.

The list of Bendaharas is far harder even to guess. Dutch treaties cited by Netscher show that there was a Bendahara Sri Maharaja in 1713 & again in 1745 & 1756. The alternate rotation of titles gives difficulty:—only a chance reference to the drowning of Che' Engku Sentul after his installation at Lingga saves us from two Paduka Rajas following one another and accidents may have happened to other earlier holders. Apparently Tun Hassan and an old man were Bendaharas at the same time. Tun Abdu'r-Rahman got the title before the death of Engku Muda. More than one Bendahara appears never to have been a Temenggong but instead a Raja Indra Bongsu. Chances and changes must have been manifold, as most of the holders must have succeeded to the office in late middle-age.

Tun Abdu'l-Jamal according to the *Tuhfat* and the Johore MS. married Raja Maimunah daughter of Raja Tengah (sister of Sultan Abdu'l-Jalil) by her husband Daeng Parani and the pair had three children:—

Daeng Parani died in 1723 so that his daughter must have been nubile in 1740. Abdu'l-Jamal's elder brother died very old about 1802, so that Abdu'l-Jamal was probably born in the early '20s. Engku Muda would be born between 1740 and 1750. Of him the Johore MS. has an interesting account:—

"In 1207 (= 1792) S. Muhammad Shah of Linggi handed Riau over to the governance of Engku Muda Raja Muhammad son of Dato' Temenggong Abdu'l-Jamal, who came from Siantan and opened Tanjong Unggit (اوڠگيت). He and the Raja Muda" (Yamtuan Muda Raja Ali) "disagreed and came to fighting. So on Monday 16th Jemada'l-awal 1218 the Sultan came and settled the matter and gave Riau to the Raja Muda. But Engku Muda had the rank of Temenggong and governed Riau and Johore, refusing however the title of Temenggong. 'If I can't be Raja Muda, I don't want a title. But all the islands and islets and Johore are under me and certainly Pahang belongs to my 'father' (*ayah-ku*) Dato' Bendahara Abdu'l-Majid: for today the Sultan no longer heeds Malays but lives at Lingga and gives Riau to the Raja Muda. Look at our case. We ought to own (*memilik*) the country because we are co-inheritors (*sa-pusaka*) with the Sultan. Why should he do as he likes. Like him we are descended from S. Abdu'l-Jalil (*Marhum-Kuala Pahang*) and custom ordains we rule the country and how can he stop us? Although I am not installed who shall object to my rule? If Engku Abdu'r-Rahman wants to be called Temenggong, let him seek audience at Lingga. I won't! If I die, you, Engku, will rule the islands and never lose Johore because to my mind if the Sultan behaves like this we've got to look after ourselves or be worsted (*kéchawa*). Moreover the man who did most to wrest Johore from Raja Kechil of Siak was our

grandfather Bendahara Tun Abbas and our grandmother, daughter or Marhum Mangkat di-Kuala Pahang, so that she consented to marry our grandfather Upu Daeng Parani'. . . . When Engku Muda ceased speaking, Abdu'r-Rahman said 'True. Please God I'll remember.' The Sultan heard of these remarks and came and told Engku Muda not to be hurt. 'As for the islets and Johore, do you, Enche' Muda and 'Drahman, take them.—I mean Temenggong Abdu'r-Rahman. And Hussain, my son, do you, Enche' Muhammad, do as you like with him—as you and Drahman like. Abdu'r-Rahman I'm giving to the Raja Muda, for he will succeed me. I hope that Enche' Muda and Drahman and all your relatives and Dato' Bendahara Abdu'l-Majid of Pahang will not desert me.' Engku Muda replied. 'True but if we do not assert ourselves, we are lost. You and your son will be Sultans but we though Bendaharas are slighted.' Then Engku Muda circumcised Tengku Hussain and married him to his daughter Raja Bulang. And the Sultan went to Riau and married Raja Hamidah (1218=1803). In 1221 the Sultan installed at Lingga Abdu'r-Rahman as Temenggong Sri Maharaja and Tun Ali as Bendahara Siwa Raja of Pahang in place of his father Tun Koris."

Netscher supplements this with a contemporary Dutch account of Engku Muda. In 1800 the Yamtuan Muda, Raja Ali, and Engku Kraing Talibak took Riau and Engku Muda fled to Bulang. In May 1801 Engku Muda blockaded Riau with eighty large vessels of which half were Ilanun. In 1801 the Bendahara of Pahang went to Bulang to make peace between Raja Ali and Engku Muda. He failed and the Sultan called them to Lingga but Engku Muda declined to risk it. His letter of refusal was signed, 'Engku Muda, Raja of Bulang and Bintang, ex-Sultan of Riau.' In 1802 the Sultan decreed that Raja Ali, aided by Daeng Talibak, should rule Riau for life only and that the office should not be hereditary, and some such arrangement in Bulang was decided for Engku Muda. Neither of the parties liked it. Daeng Talibak left in an English ship for Malacca apparently to solicit British intervention. On 3 September, 1803 the Sultan sailed from Lingga to the island of Bulang, met Raja (or Engku) Muda, Daeng Talibak and the Sultan of Siak and made peace between the Malays and the Bugis. On 21 December 1804 the Sultan settled Raja Ali as Yamtuan Muda at Penyengat where he died on Pulau Bayan in 1805—his widow, Ratu Mas, set up as a pirate with four ships! Raja Ali was succeeded by another Bugis, Raja Jaafar, a son of Marhum Ketapang.

Superficially everything about Engku Muda suggests Bugis descent. The old Malay honorific 'Tun' has gone: in place of it we get Che Engku and for his 'brothers' the Bugis title Daeng. Wilkinson suggest (History, p. 83) that Tun Abdu'l-Jamal had a daughter who married Daeng Kechil, a Bugis, so that her descendants naturally bore Bugis titles. Daeng Kechil never was

Temenggong but Netscher agrees with the Johore authorities in saying (p. 243) that Engku Muda was the son of a Temenggong. The *Tuhfat* says:—"The English took over Malacca and left Riau to Sultan Mahmud who entrusted it to Engku Muda, Dato' Temenggong, and lived at Lingga." The Dutch and the Johore MS. paint him as the Malay claimant to the office of Yamtuan Muda, vaunting his descent from Sultan Abdu'l-Jalil's family: if the Johore pedigree is correct, he would be descended from it on both the paternal and the maternal sides. An explanation of the Bugis titles of his 'brothers' might be that the children took the (in Riau) higher Bugis title of their grandfather, Daing Parani. The practice exists today when the mother is of exalted rank. Engku Muda must have depended on his mother's descent rather than on his father's when he claimed to be eligible for the office of Yam-tuan Muda. He was a difficult problem but he must have been of high rank on both sides for Sultan Muhammad to hand over to him his own eldest son Raja Hussain for circumcision and marriage especially as at that time Raja Hussain was apparently regarded as the heir apparent. (Buckley's '*Anecdotal History of Singapore*,' Singapore 1902, pp. 22-24). It is said of Raja Hussain as of Engku Muda that he had a Malay father and a Bugis mother. When in 1863 Raja Ali was consulted by Temenggong Abubakar as to his eligibility for the throne of Johore, that pro-Bugis court genealogist replied that the step to sovereignty was easier for him than for the Bendahara of Pahang. I can imagine no other explanation of that oracular remark than that unlike their relatives in Pahang the Temenggongs were not only Malay nobles but possessed Bugis royal blood in their veins. In deference to Riau-Lingga opinion Wan Abubakar assumed in 1868 the title of Maharaja only. In 1883 Sultan Sulaiman last of the descendants of Sultan Abdu'l-Jalil in the male line died and there was an interregnum of two years before the Sultanate of Lingga was conferred on Raja Abdu'r-Rahman, who inherited through his mother, great-grand-daughter of Temenggong Abdu'r-Rahman of Singapore. Maharaja Abubakar then assumed the title of Sultan.

Note.—The Johore MS. has two passages on Engku Muda of Bulang. I have translated one: the other I give here in Malay:—

Datang kapada masa S. Muhammad Shah Engku Muda ibni Temenggong Abdu'l-Jamal ibni Bendahara Paduka Raja saudara baginda Sulaiman itu dudok di-dalam mertabat Temenggong tetapi tiada bergelar sa-kadar di-panggil akan dia Engku Muda kerana ia tiada mahu jadi Temenggong: yang dia hendak jadi, Raja Muda juga tetapi tiada di-turutkan oleh Sultan Muhammad Shah akan kehendak-nya itu, kerana keturunan ganti Raja Muda dari pehak baka raja Bugis itu sudah ada serta pula sudah berchampur-champur

1932] *Royal Asiatic Society.*

nasab dengan anak chuchu Marhum yang mangkat di-Kuala Pahang. Maka dari sebab demikian itu pindah-lah Engku Muda itu dudok di-Bulang serta mengator diri-nya di-situ dengan kekerasan dan beberapa perahu peperangan-nya yang di-sediakan. Maka didalam antara yang demikian itu datang kerap-kerap dari pihak Raja Siak hendak mendatangkan pergaduhan dan bongkak ka-atas Raja Muda yang di-Riau itu, tiada-lah di-beri oleh Engku Muda itu kerana Raja Muda itu pun sudah berkerabat dengan dia sa-belah Bugis. Maka kesusahan-lah kapada baginda Sultan Muhammad Shah akan perchederaan hati di-antara mereka itu sakalian, pada sa-kali-persetua titah baginda itu kapada Engku Muda, 'Ada-lah bagi kita dua anak laki-laki, sa-orang bernama Hussain dan sa-orang bernama Abdu'r-Rahman. Pada niat hati-ku yang Hussain itu pulang-lah kapada Engku dengan anak saudara Engku Abdu'r-Rahman dan yang Abdu'r-Rahman biar kapada Raja Muda.' Maka di-terima-lah oleh Engku Muda akan titah itu dan kemudian di-ambil-nya akan Tengku Hussain itu ka-Bulang lalu di-khatankan-nya, kemudian di-kahwinkan-nya dengan putera-nya yang bernama Raja Bulang, ia-lah yang di-panggil Engku Puan Bulang. Maka sa-kali persetua kata Engku Muda kapada anak saudara-nya Tun Abdu'r-Rahman itu menyurohkan dia jadi Temenggong Johor, kerana Johor itu sudah ada tertinggal. "Kerajaan tiada sana, supaya kita ambil sa-kali akan Johor itu jadi bahagian milek kita, lagi pun yang bapa saudara kita Bendahara Abdu'l-Majid pun telah menaruh tangan atas negeri Pahang." Kemudian daripada itu tiada berapa antara-nya Tun Abdu'r-Rahman itu pun di-lantek-lah oleh baginda itu jadi Temenggong Sri Maharaja Johor tetapi waktu itu ia dudok di-Bulang juga.—Arakian kemudian daripada mangkat Engku Muda itu berpindah-lah Temenggong Abdu'r-Rahman itu ka-Singapura."

Some Malay Studies.

By R. J. WILKINSON, C.M.G.

Malay Beginnings.

On the Kendeng Hills near Trinil in Java a monument marks the spot where in A.D. 1892 Dr. Dubois found part of the calvarium or brain-pan of a being half-ape half-man. From this bit of bone he was able to deduce that the brain of his *Pithecanthropus erectus* was smaller than that of any existing type of primitive human being though larger than that of an anthropoid ape. Six years later he uncovered in this same Trinil soil the remains of many animals—contemporaries of the ape-man,—older forms of beasts still found in Java such as the tiger and the rhinoceros and even of mammals long extinct there such as the anoa and the hippopotamus.

We do not know precisely when this ape-man lived; but between him and the coming of the first negrito there must have been a huge interval of time. Who were the beings,—ape-men or early men,—who peopled the Malay islands during these many millenniums of which we have no knowledge? Conjecture is useless. None the less, if we are tempted to write down any folk as "aboriginal" or "indigenous," it is well to recall the monument put up to the find at Trinil.

Even now in the Peninsula we know that there are folk backward enough to suggest a hasty comparison with the ape-man of the Kendeng Hills. This is what a Malay, the well-known writer Abdullah Munshi, says of the *Jakun* whom he saw in Naning, not twenty miles from the town of Malacca itself:

"When I saw them I could do nothing but wonder, wonder, wonder and praise God Whose might alone could make men differ from us as much as they. For I saw that they were men in shape just as we are, but in manner mere animals, and even lower than animals, for the beasts of the field know at least how to keep themselves clean. They had matted hair; but I could not tell its hue, so plastered was it with dirt and tree-sap; it looked like tree-bark; God alone knows what lice and maggots were in it! They wore no coat, no skirt; not a stitch of cloth was upon them; only a strip of bark no bigger than a man's hand to serve as a loincloth and cover the privities. Their moustaches and beards were unkempt, all through life unshaven, untended; their skin was not like human skin as dirt was in layers upon it. When told to approach they stood in a cluster round a tree, one huddled up against the other and a child clinging to its mother's neck. They all looked as if they wanted to run away and sat twittering to one another like quarrelling birds—God only knows what they were saying!"

The speech of these wild men turned out to be a Malayan dialect akin to the tongues of similar nomad-hunters in Sumatra though puzzling to town-bred Malays like Abdullah. It shows us that all these primitive savages are "Proto-Malays" in the narrowest sense of the term. We do not mean thereby that these Proto-Malays are "pure-blooded" or a "racial element." Purity of blood to a small community means inbreeding and extinction. Most savages kidnap slaves from their neighbours and intermarry with them,—a custom that plays havoc with their physical type. It matters little; a Malay is a man of Malay speech and habits and not a somatological formula. The cranial index of these Proto-Malays averages less than 80. Hagen gives 79 for the Sumatran Kuba; Boden Kloss 76 for the Kenaboi Mantra of the Peninsula.

The civilised Malays are more mixed still in their blood; they owe their culture to the coming of foreign settlers with whom the Proto-Malays lived peacefully and intermarried. Old inscriptions in a South-Indian script lead us to believe that the settlers up to about 750 A.D. came from the Deccan. After 750 A.D. we find plain signs of Indo-Chinese influence in script, language, art and religion. From 1300 A.D. onwards we read in history of settlers from Arabia, China and all parts of India; and the Malay dynasties of the present day are of Indian, Arabian or Bugis origin. There is no such thing as a Malay "racial type;" and the expression "the real Malay" must be used with caution. One thing too is plain. The higher cranial index—82 or more of the present-day civilised Malay is due to some historic foreign strain (probably the Indo-Chinese for the Malay is cranially very like the Cambodian or Siamese) and should not be traced to an indigenous "Proto-Malayan" element as told us by Dr. Haddon. The primitive Malay has a lower index than the Malay of the towns. As against the Kuba's 79 and the Mantra's 76 Hagen gives us an index of 80 for the Minangkabau Malay, 81 for the Selangor Malay, 82.3 for the South Perak Malay, 83.6 for the East Coast Malay. Jousstra in his monograph and the Encyclopaedia of Netherlands India in its article on the Minangkabau Malays give their cranial index as 82 and 82.18 respectively.

Why did the foreign settlers come? The primitive Malay is an asset to commerce and has economic worth. He knows his forest and where its precious products may be found: gums, dammars, bezoars, camphor, dye-wood, scented or ornamental wood, rhinoceros-horn, gold-dust, ivory, peacocks. In the old trading records of the Chinese we hear of all these things being brought from the Indian Archipelago. Even to-day the Dyaks who trade with foreigners look upon the *Punan* nomad-hunters in their midst as an asset of value just as in 1864 Sultan Jafar of Perak made over Larut to the Mantri "with all its Chinese and Dutch." To make full use of the trade in jungle produce the merchants had to open stores

or marts on the banks of the great rivers as in later years the Europeans were to open factories " at Bantam and Batavia. It was the trade of two thousand years ago that brought civilisation to Malaya.

The work of training these primitive nomad-hunters may be seen and studied even now. In the Negri Sembilan the *Jakun* are honoured as the original lords of the soil; and wherever they chose to accept Malay culture were taken on a footing of equality into the " Malay " *suku* or clan of the Biduanda, a clan numerous and powerful. And against Abdullah's contemptuous account of the men who were " lower than the beasts of the field," we may cull from Malay romance the following reproof to a girl who sneered at a negrito,

" Oh, don't disdain a crooked jack,
A jack has many a luscious pod;
Nor curse a man for being black;
He may be black and dear to God."

As a further account of the Proto-Malayan nomad-hunters let us shorten a Dutch description of the " Kubu."

On the brink of a Sumatran river we pass a Kubu hut: a lean-to roof of thatch, with walls of bark and a floor of strips of bamboo. Upon this floor, raised some feet above the ground, sleeps the Kubu household along with its dogs and fowls. Under it a fire smoulders. At the first break of day a skinny apathetic figure wearing a loin-cloth of bark drops wearily from the hut and stirs up the embers to warm the morning meal. A little later the whole family—lean, listless and scurfy with itch—eat what is to be had and set out in the jungle to forage for more. If unlucky they go supperless to bed; if the ill-luck lasts they may starve. Death and sickness are always in their eyes. Death and sickness they put down to evil spirits against whom their shaman alone can screen them. Such is life as the Kubu knows it.

Once more, let us quote the good Father Borie who worked for many years as a missionary among the Proto-Malayan Mantra.

" Savage life to which morbid speculators would wish to see man brought back—the golden age so extolled by poets—is in reality nothing but a life of misery, helplessness and unreason."

It is a wonder to many that human beings can exist at all in the forest-swamps of the Equator. " Are you never taken by tigers," asked Abdullah.—" Well, now and again some one comes to grief before he can use his blowpipe; but tigers, as a rule, shun our woodlands; they fear our poisoned darts." Father Borie tells us that even a Mantra child would take a lighted torch and walk fearlessly through the jungle. When benighted a Mantra coils up between the buttresses of a tree, screens himself with leaves and goes to sleep. In places where wild beasts are most dangerous the wild men build platforms high up on trees and spend the night there with their dogs

and other belongings. Abdullah looked into their bags to see what they ate. He found a monkey's thigh, python-flesh, yams, fruit, a few condiments, tobacco and areca-nut. "And do you never wash or scrape the dirt off," said the irrepressible Abdullah.—"Well, we don't pour water on our bodies but we get wet when it rains; were we to wash at other times we should be ill as we are not inured to water." The layers of dirt are too thin, seemingly, to protect their wearers from flies and gnats; and the Mantra and Kubu sleep in the smoke of fires to keep mosquitoes away. It is certain that ringworm and itch torment unceasingly the lives of these poor primitive souls.

By what strange line of evolution did men of this listless and backward type grow into the artistic and intelligent Malays of to-day? In the first place there is a certain process of selection at work. When the Minangkabau settlers came to the Peninsula the best of the Proto-Malays copied their culture and became the "Biduanda;" and it was only the irreclaimable elements that fathered the modern Mantra and Jakun. Again, the Proto-Malays are not shy of strangers as are the Perak Sakai who shut themselves up in mountain-valleys and forswear all dealings with the outer world; they show friendly feeling if they are treated with kindness,—and the early Indian settlers, who came to trade, were anxious to please their customers. Lastly even in the wildest tribes there are always elements of progress.

Dr. Hose's account of the *Punan* nomad-hunters of Borneo reads exactly like a sketch of the forest-nomads of Malaya. It seems likely indeed that the two great islands of Sumatra and Borneo (and others as well) were peopled by folk of a "Proto-Malayan" culture before the coming of the so-called "Indonesians." These last were warlike mountaineers with great artistic gifts, but given to headhunting and (in one case) to cannibalism. It may have been that the earlier peoples copied in one or two places some features of the culture of the newcomers. That, at least, would explain the Minangkabau tribesman who is a mountain-dweller with a high sense of art, yet speaks Malay and rejects head-hunting. But this problem lies outside our present theme which is to find among the Proto-Malays certain root-features of Malay belief.

Illness, according to the Kubu, is the work of devils against whom the shaman alone can protect him. "If the Mantra are ill," says Father Borie, "it is a demon who is the cause of it." We shall see this idea again and again in Malay thought.

"The Mantras hold that every mountain has its good and bad spirit and that every mountain is a wishing-place." We shall hear more about this theory.

The Kubu make offerings to their evil spirits on curious open-work creels known as *anchak*. A Malay *anchak*, used for the same purpose, is pictured in Mr. Skeat's book on Malay Magic.

The Proto-Malayan sea-gypsies or Orang Laut put offerings to evil spirits on gaily decorated model-boats which are then cut adrift to sail out to sea taking the evil spirits along with them. One of these model-boats actually sailed into Singapore harbour to the great terror of the credulous Asiatic population who objected to the grisly immigrants it was supposed to bring. Whatever may have happened to the passengers the vessel itself found a resting-place in the Singapore Museum.

The Kubu believe in the evil spirit or vampire known to Malays as the *puntianak* or "child-killer." This demon plays a great part in Malay Belief.

There is one custom, trivial in itself, that shows a plain connection with Proto-Malayan habits. A large round ear-stud like a silver coin is worn by a Malay girl at her wedding, only to be taken off a few days later. It is not worn at other times and is looked upon as a token of the bride's maiden state. Malays cannot tell us, why it should have this meaning. A Dutch writer (van Dongen) has given us verses used at a Kubu marriage-ceremony that show the discarding of the ear-studs to be the main feature of the rite itself. One of these ear-studs is known as the "palm-leaf;" why? Among the Mantra, "Parents bore large holes in the ears of their little girls which are meant to hold silver ear-rings; if they cannot get these they fill them up by means of tender banana-leaves rolled up into a spiral form." So says Father Borie, who adds that his more sophisticated girls saw little to admire in the ornament and were giving it up. But the habit of making huge holes in the ear-lobe is still in vogue in Borneo where weights are attached to ear-rings to distend the lobe still further. To the modern Malays, as to us, this distension is hideous. But the practice takes time and needs appliances; and the spiral-spring ear-stud is one means of enlargement. It began when a girl was young and was only given up when she was married. The custom is dead; the symbol survives.

These *subang* or ear-stud emblems of the maiden state betoken also a clash of ideas between the "Indonesian" and the "Malay." To the latter it is a slur on a girl "to wear the *subang* and not be a maid." Among the sea-gypsies of Mergui a girl weds her first lover and the bond is one that is lasting. Far otherwise is it among the so-called "Dyak" tribes. There a girl may have many lovers and escape all blame, but when she is with child the father marries her. Are we to say that the Proto-Malays are "moral" and the Indonesians "charitable to human frailty?" It is no matter of morals. To one race marriage is the link between husband and wife, to the other it is the bond between father and mother.

The Adat.

There is a Malay book named "the Priceless Gem of the Law of the Minangkabau World." In plot it is the tale of a young reformer who tried to "hustle the East." Having been to a funeral [1932] *Royal Asiatic Society*.

among his own folk he saw that every mourner brought along with him the gift of a pall. Why? No one quite knew why; but it was the rule, the custom or the law,—for the word *adat* means all these things. He made up his mind to do away with this absurd *adat*, for what can a dead man's relatives do with fifty or sixty palls? He little knew his World of Minangkabau.

Our young reformer was a territorial Chief. He called together his tribal councillors and put it to them that the law should be altered and that every guest should bring rice with him as a little gift towards the funeral feast to which he was bound to be bidden. Minangkabau Headmen are slow thinkers who dislike change; still as they failed—on the spur of the moment—to find anything to say against a commonsense proposal, they made non-committal speeches and let their chairman have things his own way. One of the Elders indeed had the repute of being “a deep pool of intellect, a sea of brain;” but it was part of his wisdom always to stay away from Council Meetings. “Thought,” said he, “is the Lamp of the Mind; calm reflection is the Heaven of the intelligent; a bull's eye of wisdom is not to be scored at the first shot.” Time would show up the folly of young men in a hurry.

Surely enough an old lady came along to the next funeral with a pall in her hand. She was told to take the illegal thing away. To this she demurred; she was receiving hospitality and was bound to make a return. Did she not know that the custom had been changed? Yes, she had heard from her neighbours something about a change: but what was she to do? After all, you cannot well give a dead man any gift except a winding-sheet; nothing else is of the slightest good to him. She ended by weeping bitterly at the thought of the wickedness of men who were trying to rob the dead of their due.

Under Minangkabau Law an offender is dealt with first by his or her family and tribal Elders. In this case the old lady was plainly guilty; she had admitted *dago-dagi* or flouting the Chief's orders. Such an offence is serious,—punishable, indeed, in extreme cases with death. The Elders were in a dilemma. They rather agreed with the culprit; and they knew well that old women are a power in Minangkabau where all home-life is governed by Councils of Aunts. In their bewilderment they set off to seek advice of the “deep pool of intelligence, the sea of brain,” who had once again proved his canniness by staying away from the fatal council-meeting.

The old reactionary had been waiting for his chance. “Our customs are the work of men of old,” said he; “though they look unlovely they are not without beauty; where they seem to harm us they have their use; without our forefathers we should have had no Law. The *Adat* was not made up in a day nor yet in a week or month; for years was it tested and assayed, item by item, the good being weighed against the evil, agreement being sought in all.

Then when everything was settled our ancestors bound themselves by an oath on the *bisa kawi* not to abate one jot or tittle of Custom but to hand it on unimpaired to their successors for ever and ever, as long as crows are black and water flows downward and Mount Merapi holds its head aloft. My boys, if you change anything that your fathers did you will incur the curse of the *bisa kawi*. You will be as trees without roots; you will put out no shoots; you will be riddled by beetles between shoot and root. You will find no comfort in life and no hope in death; for what the Men of Old laid down they established for once and for ever."

In face of a curse of this sort—all the more awful because no one can hope to know what the *bisa kawi* was—the tribal headmen felt that a few palls more or less were a small matter. They dropped the change, so that their trees should go on putting out shoots and drawing sustenance through roots. They looked on the Law as a haunted thing. Even in the Sultanates men did the same. "Cannot you alter your wretched customs," said the enlightened Munshi Abdullah in Pahang.—"These customs," said the people, "are survivals of the past; whoso changes or breaks them is struck down by the ghosts of the Kings who made them." "My father tried again and again to better the system of coinage," said the Pahang Ruler's son," but the tigers took to man-eating and the crocodiles did the same; so he had to go back to a system which is co-eval with the beginnings of our history."

In this "priceless gem" of Minangkabau romance where are our sympathies meant to go? To the reformer-Chief with his common-sense proposal? We must confess that he made his law before his people understood it and were ready for it. To the Elder who never went to a Council-meeting because its decision was sure to be hasty and wrong? Without change there can be no progress. A Malay would say that both were right; "every man is right from his own point of view." Change is inevitable; yet changes weaken a law of which Malays have written that "transplanted it withers, uprooted it dies." They also create uncertainty, as in the *adat* of Sungai Ujong of which men proverbially say two things, "I don't know" and "Good Lord:"—"I don't know," when they are asked what it is, and "Good Lord" when they are told.

What then is the real power behind Sumatran common law? and how comes it that the whole people are jurists? We cannot believe in such a fable as the story of the *bisa kawi*. The interest taken in Minangkabau—with its common law, its constitutional government and, above all, its matriarchate—is apt to make us forget that its old inherited sayings are not confined to law; they deal with everything: the ways of the household, the limits of the State, the etiquette of feasting, the traditions of old history, the beauty of a bride. A child learns them because they enter into all that he has to do; he is nurtured, as it were, on this crystallized wisdom

of his forebears. From the very first he learns to speak in parables, they are his life and the genius of his language.

Malay literature itself would possess little interest if it began and ended with the stilted compositions of modern professional writers. It has more age and originality than that. In the Straits Asiatic Journal for 1921 Mr. J. L. Humphreys published a long Malay speech of which every single line was an old saw well-known to the audience. Such a speech, impossible in English, is within the powers of a tongue as rich in ancient sayings as Malay; and when well composed is extremely effective, for a phrase can be richer in associations than a mere word. Every Malay bard, rhapsodist or orator has in his memory a store of the wisdom and wit of his forefathers. If he speaks of the coast, it is:

"Wherever the wavelets break,
And the sands of the shore are broken,
Wherever the beaches whiten,
And the sandbanks stretch to sea,
Where the wind blows into the estuaries,
And the polers work and the oarsmen ply,
And the traders sell and the merchants buy;"—

or of a wild desolate country:

Rice-land, yes,—but its fields have no embankments;
Waters, yes,—where no fish are ever seen;
A place of tumbled rocks and heaped-up-sands,
Where leafy climbers intertwine and chafe,
A lonely scene where the ape howls and calls,
Where gibbons swing from branch to branch to drink,
A haunted bathing-place of shrieking ghosts;

or as in the famous passage of the slow-breaking of the Malay dawn:

Long had past the hour of midnight,
Lingered yet the coming daylight,
Twice ere now had wakening infants
Risen and sunk again in slumber;
Wrapped in sleep were all the elders;
Far away were pheasants calling;
In the woods the shrill cicada
Chirped and dew came dropping earthwards;
Now lowed oxen in the meadows;
Moaned the buffaloes imprisoned;
Cocks with voice and wings responded,
And with feebler note the robin;
Soon the first pale streak of morning
Rose, and upwards soared the night-birds;
Pigeons cooed beneath the roof-tree;
Fitful came the quail's low murmur;
On the hearth lay last night's embers,
Foot-long brands burned down to inches;
Heralds all of day's approaching.

Are we to write down this use of old sayings as a form of plagiarism or not? Malay is so rich in them that a native critic would object as little to the use of a saying that he had heard before as he would to a word that he had heard before. It is on the proper use of sayings (as with us on the proper use of words) that Malay criticism turns; and a speech so made up may be a challenge to others to better it,—if they can.

"What is this" (said Mr. Humphreys' orator), "no answer? Surely a drum should be beaten at both ends, not at one end only? Have I been displaying fine clothes to the blind, showing off a fine voice to the deaf? Am I both to spin the top and peg it as well? If you can go higher, show me the branches; if you can go deeper, show me the roots."

It was indeed the custom of Minangkabau to embody everything in its sayings. Quotation of old saws was a direct appeal to the ancient loyalties of the audience,

Goodly the bee, of golden wing,
Alighting on the flowery sprays;

Goodly the ancient song I sing,
A bond with bygone yesterdays.

But to realize to the full the force of such speech we should, as Mr. Humphreys says picture to ourselves the crowded feast, the concourse of strangers and the old man reciting (with gesture and beat of drum at each cadence of the rhythmical accented verse) his appeal to the sons of Minangkabau, now in an alien land.

The Alexander Legend.

"Raja Haji Yahya's father," said Sultan Idris of Perak," worked out my genealogy for me. I have lost what he wrote, but can recall how it began. Adam had two sons,—Seth and Kaiomorz. I am of the line of Kaiomorz." He was alluding to a well-known Eastern myth. But how has Kaiomorz, the Persian Deucalion or Adam, come to be taken as the forefather of Malay kings?

The tale is worth telling. In the second or third century B.C. there was published in Egypt a book that is without merit either as history or literature. It called itself a *Life of Alexander*. It made out Alexander to be an Egyptian, which is false; and clothed his deeds with miraculous details that are also untrue. It is known as the work of the Pseudo-Callisthenes because it is again untrue that it was written by Callisthenes the friend and comrade of Alexander. Yet this Greco-Egyptian Ananias has made more history than any writer of ten times his worth. His love of the wonderful redeemed his book from the drabness of the usual biography and gave it a vogue that makes its stories and characters crop up even to-day in the most unlikely places.

One example will be enough. The book tells us that Alexander made a journey in search of the Well of the Water of Life, a well that tradition located in the misty region of the Caucasus. Alexander failed to find it. His cook was luckier; chancing to picnic by a pond, he washed his meal of dried fish in its waters, upon which the bit of fish came to life and swam away. Divining where he was he drank deep of the Water of Life, kept his knowledge to himself and became an Immortal under the name of Glaucus of the Sea. As history has failed to record the names of Alexander's domestics the Pseudo-Callisthenes coined for this cook the name of "Andreas," which an Arab or Persian translator turned into "Idris," while rendering Glaucus by the word "Khizr" (glaucous, sea-green). We have turned "Andreas" into "Andrew." So we get from this legend the names of three great saints: our own St. Andrew, indirectly; Idris the Immortal, whom men confound with Enoch and Elias because ancient Scriptures make no mention of his existence; and the undying "Nabi Khizr," known throughout the Moslem World as the patron-saint of sailors,—and also to the West as "Ahasuerus" the Wandering Jew. To this day the humble Malay fisherman calls the sole the "half-fish" or the "leavings of the Prophet's meal" because it escaped half-eaten into the Pool of the Water of Life.

The Alexander romance was translated freely into many languages: most of the medieval tongues of Europe, Syriac, Ethiopic, Armenian, Turkish, Persian, Arabic, Hindustani and even Siamese. It appeared in Malay early in the seventeenth century. Naturally it could not have travelled so far in time and space without being altered and expanded; and in its latest versions it is many times the length of the little book that the Pseudo-Callisthenes had written. It is to two additions or improvements to the story that we owe the belief in the Macedonian origin of the Malay kings.

The Persian translator of the tale did not take kindly to the idea that Alexander was an Egyptian. He chose rather to think that Alexander must have been a Persian, an Achaemenid of the royal line, if his worldwide conquests were to be accounted for at all. Philip of Macedon, said he, had given his daughter in marriage to Darius; Darius had divorced her, not knowing that she was with child. The two sons of Darius fought afterwards for the succession; the elder, Alexander, won. This tale took out of Persian history the slur of a foreign conquest and made of the Conqueror a descendant of the ancient Kaiomorz. It then seemed wise to a courtier to go a step further and bring the reigning Sasanian house into the same long line by tracing their descent from the conquering Alexander. This he did. To this day the royal cradle-song of Perak speaks of its princes as "sons of Alexander and Chosroes the Great" (*anak Iskandar Nushirwan*).

The early part of the Perak genealogy was worked up in Persia and recorded in books that must have been known to scholarly

Malays like Raja Haji Yahya's father. It is indeed set down in black and white in more than one Malay history. But it fails to tell us of the coming of any Sasanian princes to Malaya, a detail for which we must look elsewhere. Between Chosroes the Great and Sultan Idris of Perak there lies a gap of over a thousand years. How are we to bridge it?

One Malay rendering of the Alexander romance tells us that when the great Conqueror had overrun North Africa he came to a spot where the sea narrowed (Ceuta) and saw in the distance the mountains of Andalus (Andalusia). He then built a causeway, crossed the sea, and conquered the lands beyond it. A Malay reader would be wide-eyed at such a piece of history. Of "Andalus" he would know nothing; of "Andalas" (spelt in the same way) he would know much. He would know it as his own Sumatra, the land just visible on a clear day from Cape Rachado when looking across the straits. Alexander must have built a causeway to Sumatra, crossed with his army and conquered the island. He—or one of his descendant—must have been the mysterious prince who (according to all local folklore) came from the water, revealed himself in the mountains of Palembang and was welcomed by all Malaya as her King.

Did we not say that the Alexander legend crops up in the most unlikely places? In the British Museum's Handbook to its ethnographical collections we read, "It is said that as late as A.D. 163 a narrow causeway existed between Sumatra and Malacca." Surely some vestige of such a work—forty miles long—should still be visible to-day. There is, of course, no trace of it. Can we wonder at imaginative ancient Malays believing in the Callisthenes saga when one of its wildest stories is taken seriously by the stolid learning of our own British Museum?

The Alexander legend in Malaya is not myth. It is bad historical research, the work of men who tried to make events fit in with their idea of the course that events should have taken. It is like our own attempts to reconcile history with the measurements of the Great Pyramid or to prove the descent of the English from the Lost Ten Tribes of Israel. It lacks the dignity of legend. There is more of myth in the tale of the prince himself, the reputed scion of Alexander's race, who appeared on Mount Si-guntang-guntang at the foot of Mahameru and turned all the crops into gold. His true name is part of the hereditary State Secret of Perak; but a name, right or wrong, tells us little. Who and what was this prince?

"On the first day of moonlight of the month Vaishakha" of the Sakya era 608 (A.D. 686) a ruler or *datu* of Sri Vijaya cut upon a rock at Kota Kapur in the isle of Banka an inscription telling how he had put down a revolt in Java "which had failed in its duty to Sri Vijaya." The words are Sanskrit and Malay; the script is

South Indian; the *datu's* faith (we learn from a contemporary writer) was the Hinayana or Southern school of Buddhism. The latest known local inscription in this South Indian script is dated 732 A.D.

Next in date are three inscriptions of A.D. 775, 778, 782. All three record gifts by the ruler of Sri Vijaya to Buddhist temples. They are in a North Indian script; they are in Sanskrit only; their Buddhism is of the Mahayana or Northern school of Buddhism. They show that the ruler himself was a *maharaja* of the "Shailendra" line. As two of these inscriptions are in Central Java and one in Lower Siam they make it clear that the Maharaja's dominions were wide.

Is it not a fair inference that there was a convulsion of some sort in these Malayan lands between A.D. 732 and 775? Script, religion, royal title,—all are changed. A prince "from the Mahameru foothills"—for that is what Shailendra really means—did cross the sea from the North and establish a dynasty in Sumatra or Java. He was not of the line of Alexander; he never turned rice into gold. But, stripped of the miraculous, the old legend is true.

The Daulat.

There is much that is striking in the enthronement of a Malay king. Simple enough in outline the ritual has about it an air of old-world mystery that is bound to stir the heart of any stranger, however disdainful; while to Malays it is made far more solemn by the supposed attendance of a host of unseen presences, the tutelary spirits of the state. Needless to say it is replete with myth.

Let us picture to ourselves, for instance, the installation of a Sultan of Perak. The new ruler is historically the thirtieth of his line and traces his lineage to a dynasty older still. Traditionally he has a genealogy that goes back without a break to Adam. The main features of his enthronement date back a thousand years; and in some cases time has robbed them of all meaning and has left us with mere shadows of the past. We are, in fact, watching all that is left of the ceremonial of a dead civilisation.

The rite begins with the lustration of the new ruler. He sits on a banana-trunk while the Dato' Sri Diraja pours water on a banana-leaf so that it may flow over the Sultan's shoulders. Why is he bathed in a way more mindful of the jungle than the palace? No one knows; it has been so for years without number. The Dato' then repeats over him the *chiri* or installation formula "in the language of ghosts"—really corrupt Sanskrit—that no one can interpret, not even Dato' himself. Who is the Dato'? He is the Perak head of the very old family of the *Muntah Lēmbu* whose founder crowned the first of the Palembang princes nearly twelve hundred years ago and who claim to have installed every Malay notable from that day to this. He is the hereditary keeper of the *chiri* and shares with the Sultan alone the State Secret of Perak.

After he has been purified the new Sultan dons his royal dress and insignia and proceeds to take his seat upon the dais-throne. There he must sit absolutely still while the State Band plays five, seven, or nine *man*. Seven is the usual number. What is a *man*? Nobody knows; it is what the band plays at this time. Why must the Sultan never stir? Let Sultan Idris answer: "When I was installed," said he, "the widow of Sultan Ali came up and put a pad on my shoulder where the gold chain of the Sword of Alexander rested. She told me that the ghostly enemies of the State would be likely to pull at the chain so as to get me to make some unlucky movement. All this is mere superstition, of course; but I humoured her. And I am bound to add that I felt three inexplicable tugs while the band was playing the seven *man*."

Many Eastern Rulers are installed by beat of drum.

When the State Band has finished playing its chosen number of *man* an elder of the Mosque comes forward and calls for God's blessing on the new Ruler and his State and on what has taken place. In doing so he has to quote the all-important Koran-text, "Lo, I have appointed a Caliph to be My Vicegerent on Earth." This blessing makes the new prince more than a mere Eastern ruler; it makes him the Leader of Islam and clothes him with the *daulat* or special holiness of Kings. In the words of the royal cradle song of Perak,

"Our Prince indeed is a Prince of the Faith,
Divine is his greatness for ever."

All that now remains is that those present should do homage to the new Sultan. Individual homage can be paid by a courtier advancing for two or three paces, raising (at each step) his hands in the attitude of supplication; then dropping to the ground and shuffling slowly forward with hands lifted prayerfully till he reaches the Sultan; then ending up by touching the Sultan's knees with his forehead and lips or putting his head under the Sultan's foot. The greater Chiefs may do obeisance in this deliberate way; but the fealty of the rest of the assembly has to be rendered less slowly: the silver trumpet sounds its mournful note and all present cry out *Daulat tuanku*, "O King, live for ever."

This ritual has very old history behind it. Near Buitenzorg in Java is an inscription of about 375 A.D., the oldest in Java. It shows two carved footprints under which is written in Sanskrit, "These footprints resembling those of Vishnu are the footprints of Purnawarnam, reigning prince of the City of Taruma." To this day Malay royalty is spoken of as "foot," or "footstep," or "sole," or "shoe," or "sandal," or "underneath the foot (or sole or shoe)," or "dust under the feet," or some such expression. Even a Governor writing on equal terms to a Sultan (or a Sultan to a Governor) addresses "the noble footprints of our friend." The word has become a title of the highest distinction. But what it

means is that while a Sovereign is too exalted to be addressed directly he may deign to overhear what is being said to his "foot-prints," the place underneath his foot where a subject's head should rest in homage.

The word *daulat* has been translated already in two ways and may be rendered in three. In classical Arabic it means "long life;" it is the biblical saying, "O King, live for ever," and the modern, "Long live the King." As a form of homage it is as old as the civilised world. Before Malaya became Moslem the word for the king's "long life" was the Sanskrit *dirgahayu*; *daulat* and *dirgahayu* are still bracketed as synonyms by the learned. In popular speech however *daulat* has supplanted *dirgahayu* and two other old words as well. It has taken the place of the *andeka* of the early Buddhist kings,—a word that meant the ghostly forces that lived around a sovereign and smote with evil any reckless person who blasphemed their majesty. In this sense it is our "divinity that doth hedge a King." It is also in Malaya taken to be the actual curse or *tulah* that smites the ill-doer against the dignity of rulers.

The ghostly powers were not limited to kings. *Daulat* (being a Moslem word) represents the greatest sacrosanctity of all, that which is linked with one of God's Vicegerents upon Earth. But the older word *andeka* lives on in use, both as the sacrosanctity of a non-Moslem ruler and as that of a great Malayan non-royal ruling Chief. Humbler beings have humbler ghostly powers. A saint has his *bérkat* or *afuah*; a Minangkabau warrior has his *sakti*; a tribal headman or village-elder has his *tuah*. It is all a matter of degree. All rank and dignity is thought to be served by unseen forces that punish insults to lawful authority in ways that are cruel and often (to our outlook) most unfair.

Malay chronicles give us tales of the working of this *daulat*. The poor girls who were made to wed the first Prince of Palembang were stricken with a foul disease for their presumption in being familiar with a man so highly placed. An Emperor of China, who wrote in his pride "from below the feet of the Son of Heaven to above the crown of the Sultan of Malacca," was afflicted with a form of itch for daring to insult a monarch who, though weak in power, was an anointed king none the less. The Sultan of Lemahang found it painful to sit down after he had taken unwittingly a disguised Johor prince into his domestic service. The house of Sang Ranjuna Tapa (who turned traitor to the last Singapore king) was "struck down, and his rice turned to dust; and the traitor and his wife were turned into boulders that may be seen in the Singapore moat even unto this day." Worst of all was the fate of Megat Sri Rama who slew the infamous Sultan Mahmud II at Kota Tinggi in Johor; he escaped all human punishment, but "by God's decree grass grew in his own wound and for five years he lingered on between life and death, suffering agony for his treason." Yet no

persons could have pleaded a crueller provocation than these last two victims of the *daulat*. The one had seen his daughter impaled on a mere suspicion of infidelity and without a trial; the other had seen his wife's body ripped open to find out whether she had eaten a small slice of jack-fruit belonging to the king.

Here a word may be said fitly about what makes "kingship" and can claim this *daulat*. Historically the oldest Malay words for "king" are *datu* (*ratu*) and *tuan*. Both terms are royal today in a derivative or modified form. Readers of Abdullah's autobiography may remember that he represents Raffles and Crawford as using the words *tuan Sultan* when speaking to the Sultan of Singapore. They did so because they had learnt to do it in Java where such expressions are still in use. A ruling prince in the Peninsula should be addressed as *tuanku* and bears (by office) the title of *yangdi-pertuan* or *yamtuan*. The terms "Sultan" and "Shah" were personal titles and were once borne by every *yamtuan* and *yamtuan muda*. Sultan Idris, for instance, was "Sultan Idris Merahid al-aazam Shah, *yangdi-pertuan* of Perak." The distinction now drawn between a "Sultan" and a "Yamtuan" and the creation of "Sultanates" in Malaya are things of recent date and are not based on local precedent. In Java, of course, such precedents may be said to exist.

From the cult of the divine right of kings it might be thought that the Malays are believers in absolute monarchy. They are not. Alone among Asiatic peoples they have—in Minangkabau and the Negri Sembilan—built up a working system of crowned democracy or constitutional government. This system they owe, wherever we find it, to a local respect for the unwritten law of the land; and even in the despotic Sultanates the rights of the people had some recognition. The dying Mansur Shah of Malacca warned his heir that monarchs have to answer to God for their treatment of their subjects. So also in the story of the first coming of princes to Palembang we read of a bond between King and people. bang we read of a bond between King and people.

"Sire," said Demang Lebar Daun, "my followers are willing to serve Your Highness and Your Highness's heirs and successors; but they are to be treated well. Even for grave offences they are not to be abused or insulted; and if an offence is deserving of the death-penalty that punishment should be inflicted only in accordance with God's Law."

"I accept that condition," said the new King. "But I have a stipulation to make. However tyrannical and oppressive my heirs may be, yours are not to hatch treason."

"Be it so, Sire," was the reply. "If your descendants keep to your part of the bond mine will hold to theirs."

Nor does the *daulat* hold any awe when it has to deal with alien magnates or Malays of alien training. The Bugis Viceroys of Riau had no use for divine majesty. "The Great King," said they, "is to be like a woman; when food is put before him he may eat. But the Viceroy is to be like her man; his will is always to prevail." Even in Perak in 1871 the Chiefs chose as their Sultan a prince who did not belong to the ruling house. The Malacca-bred Abdullah railed against the rajahs as the curse of their countries and put down their faults to a training in self-indulgence. Voluptuaries are careless of power. "When the East India Company gave me my rank," wrote Sultan Husain of Singapore, "it was put down in the bond that I should be allowed to sit still and amuse myself and be untroubled with any business whatsoever." Rulers of this sort are prone to leave their business in other hands, often in the unworthy hands of some flatterer or minion. It is this feature of local rule that has led a Malay poet to sum up the *daulat* as follows:

"The worms may master the tallest tree;
And the Dutchman's glass sees far and knows
That, seeming-great though our princes be,
They are stately ships that some dinghy tows."

The Nobat.

A European sovereign is "crowned"; a Malay ruler is "drummed" (*di-tabal*). The use of such a word for such an event is a tribute to the importance of the *nobat* or State Band, the king-maker, that we find in all Malay courts. Let us first see what it contains.

It is—or should be—made up of eight instruments. Four are "haunted"; two especially so. Its bandsmen are members of one family, *Orang Kalur*, who have been bandsmen from time immemorial. Its conductorship is a hereditary office. To blunder into the bandstand is a grave offence, even in a prince. Alone among men the *Orang Kalur* may sound or even touch the holy instruments. Any one else who handles them risks a serious illness; to tread on a drum is death; to blow the *nafiri* or silver trumpet is instant death—not at the hands of man but through the power of the ghost that dwells within. Great drops of perspiration are said to gather on the body of the *nafiri* when the ruler is dying; and once in every two or three years the haunted instruments have their powers renewed at a solemn service of incantation conducted by a King in the Black Art.

Behind all this myth is a straightforward meaning. The band is known as the *nobat*, the Persian *nan-bat*, a term translatable as "nine items." Four "items" are the haunted instruments; four are unhaunted; the ninth is the conductor himself. The big drum or *nobat-drum* is a heavy signal-drum, historically the *tabal* that stands outside a palace and announces a ruler's movements to his

people. It must have a loud boom that (like a Minangkabau Sultan's drum) "sends its sound throughout his wide dominions." It is a palace-drum, clumsy and unmusical though royal and sacrosanct. When a Sultan travelled up or down river he left his cumbersome big drum behind; but squatted in the bows of his boat a trumpeter blew the *nafiri's* one doleful note to let the people know that His Highness was passing. Both the *nobat*-drum and the silver trumpet are sounded only when a Sultan is present in person and are therefore holy in the first degree. The two *nēgara* or haunted kettle-drums may be said to deputize for the Sultan in his absence and to be holy in the second degree. They can be sent out to greet and escort an honoured guest or to call the people together to hear a royal proclamation; if a mere Chief had anything to say he assembled his vassals by the use of a gong. The *nobat*-drum, the silver trumpet and the kettledrums served their purposes by making sounds that no one could mistake; they were apt to fall harshly on a musical ear. If the State Band was to try anything in the nature of a tune the four haunted instruments had to be helped out by other "items," two fifes and two drums. These last were not haunted and might be duplicated by any one.

In a note in the Seventh Volume of this Journal Dr. Winstedt has told us that the Perak Royal Band is made up of five instruments only. If so—and there is no reason to doubt Dr. Winstedt—it must have fallen upon evil days and shrunk; for we know that it had more in the past. We know that the Selangor *nobat* (of seven instruments) was made in Perak on the model of the *nobat* in use there about 170 years ago. Even the Selangor band is a clarionet short of the ideal. For this shortage there may be a real reason. It would be unwise for one Malay Sultan to bestow his full *nobat* on another; the dignity of a ruler was measured by the size of his band.

The story of this curious institution is not as plain as it might be because the Malay Annals insist that the first Sultan of Malacca—the "Paramisora" of the Chinese and Portuguese—was already a King and needed no "drumming." He was (so they say) Iskandar Shah, the ex-prince of Singapore. But we can have very little doubt that he became a Mohammedan and was "drummed" by those who had converted him. We can learn what must have happened from the analogous case in the earlier Chronicle of Pasai.

"When the Appliances (*alat pērkakas*) for a King's installation had arrived and an auspicious day had been reached the warriors and people all came to the Court. The Sultan put on his robes of State—a gift from Mecca—for he was now to be installed king by beat of drum (*di-tabalkan*). The warriors were drawn up in successive lines facing the *nobat Ibrahim Khalil*; the chamberlains stood up and saluted; and each official did what was his duty. Then the drums of installation

(*gëndêrang tabal*) was beaten; all the music struck up; the installation-gun was fired; and the warriors and people did homage and obeisance by crying out "O King, Live for Ever, thou Shadow of God upon Earth" (*daulat dirgahayu shah alam dzil Allah fi'l-alami*).

In other words the Moslems of Pasai imported from India an installation-drum (*gëndêrang tabal*) and the instruments of a State Band (*nobat*), waited for the festival of "Abraham the Friend of God" (when it was usual for Moslems to do homage to their King), and solemnly "drummed" the new ruler, making Pasai part of the "world under the Peace of Islam" (*dar al-Islam*) instead of what it had been previously, an "Abode of War" (*dar al-harb*).

On his conversion to Islam the Malacca "paramisora" must have been "drummed" in much the same way. He was content with that. But his son, the second ruler, wanted more ceremony in his Palace. According to the Annals he appointed some mandarins (*mantêri*) to put courtiers in their proper places and forty pursuivants (*bêntara*) to stand about on duty in his hall of audience. It was left for the third Sultan to bring in the very elaborate ceremonial that the Annals delight to dwell on and that we see carried out today in the ancient and conservative Court of Perak. This third Sultan (whom the Annals would have us believe was the first Moslem ruler of Malacca) appointed a *bëndahara*, organized a bureaucracy of high officials bearing non-Moslem designations, introduced the use of the Sanskrit *chiri* or coronation-formula, made white the paramount colour instead of the Chinese orange-yellow, and created a titled aristocracy of men on whom he conferred Hindu honoriâcs. In a sense he represents a reaction against Islam. Where did he go to borrow his ideas?

We can only guess. We know that he had at his Court members of the ancient family of the *Muntah Lêmbu*, hereditary custodians of the older Palembang tradition. We know also from Chinese sources that the Malacca Sultans put forward claims to possession of Palembang territory, claims which the Chinese refused to encourage. So we need not wonder at this third Sultan's anxiety to make what was left of the traditions of the old Empire of Srivijaya live again at his Court. But while he surrounded the simple Moslem "drumming" with old-world Hindu ritual he let it remain the core or essence of the coronation ceremony itself. This is the description given us in the Perak Annals of the installation of a Perak Sultan in A.D. 1756.

When all had been settled the Crown Prince and his wife were adorned and invested with all their regalia and were surrounded by the bearers of the Swords of State and other insignia. Then in the presence of all the princes, nobles, warriors and people the band including the drums and the silver trumpet played seven times. When the seventh drumming

(*tabal*) was over the princes, nobles and people lifted their hands aloft and cried, "*Daulat*, Your Highness—may God lengthen your days upon the throne of Perak."

The third Sultan of Malacca did not forget his royal band in the many innovations that he introduced. He used it to receive and escort distinguished guests upon their arrival in Malacca, and even to do honour to those of his own people upon whom he had titles to confer. The Annals are explicit on these points. If a man was to have a title of the lesser sort he went to his installation on foot under an umbrella—blue or black according to his rank; and was followed by musicians playing one or two of the humbler instruments of the royal band. If he was to be made a chamberlain at Court or an officer in the army he went on horse-back under an umbrella of purple, red, or green; and he might have two flutes and two drums playing some sort of tune behind him. If he was a prince of the blood or about to receive one of the highest State dignities he came to Court on an elephant with a yellow umbrella over his head and the Sultan's haunted kettle-drums playing a tattoo behind. In very exceptional cases—as when a King was to be "drummed"—he might have a white umbrella held aloft on the elephant while the haunted *nafiri* or silver trumpet gave out its mournful note in the procession that followed.

Some thirty years after these innovations Sultan Mansur Shah of Malacca had occasion to appoint the Dato' Sri Bija Diraja to be his Viceroy or Deputy in Pahang. He allowed him the *nobat* less the haunted kettledrums and made it a condition that its music was not to be heard till the Dato' was well beyond Malacca waters. About twelve years after that date the Dato' was deprived of his government in favour of Mohammed Shah, eldest son of Mansur Shah and first Sultan of the new kingdom. The Dato' "drummed," the new ruler.

The history of the *nobat* makes it clear also that the significance of the instruments had been changed. The band itself was, in the first instance, a combination of a royal installation-drum (*gëndérang tabal*) with the seven instruments of the Indian *nobat*. On that point let a modern book, Shahinda's "Indian Music," speak for itself.

Noubat literally means nine performers:—Two Senaichees (Senai players), two Nakkarchees (drummers), one Jhanj (bellringer), one Karnaichee (Karnai player), one Damama (drum beater), one Baaridar (attendant to warm the drums and fill the hookas for the party), and one Jamadar (conductor and leader of the band).

Noubat was a band exclusively organised for the dignity and majesty of the kings and noblemen, dead or living, and

placed in the gateway of palaces, mansions, mausoleums, tombs, etc., of royalty, in recognition of their presence there, living or dead.

The Custom is still prevalent in India.

Noubat is played eight times during twenty-four hours at an interval of every three hours.

In the times of royalty it was also a war band and most stirring anecdotes are told of famous leaders of Noubat who stimulated the soldiers with courage and zeal.

The big palace-drum installed a king. The palace-band was an extra, a mark of honour that princes and great nobles allowed themselves if they could afford it. It was also a military band; and its main instruments were the two clarionets. To this day in Java a military band is a *gamēlan sērunen*, a *gamēlan* with one or more clarionets to supplement it. A *gamēlan* is made royal in Java by the addition of *sēkatī*. The royal instruments in the Indian "noubat" are the *nēgara* described by Shabinda as follows:

Nakkara. The royal drum. It accompanies the *senai* (*sērmai*) in the band *noubat*. They are two in number, one smaller than the other. * * * * * They are huge metal cups with thick hides stretched on their surface. The sound is loud, majestic and imposing.

We are left to wonder what was the music at the Court of the Shailendra Kings of Palembang. Nothing in the *noubat* can be traced back to their time; yet the royal *gamēlan* of the Sultan of Jokja, the finest in Java, is one that was in existence in Pre-Mohammedan days. The old Sri Vijaya rulers had surely a band of their own.

Regalia (Kēbēsaran).

In A.D. 1910, on the death of an important Malay Chief, his insignia of office were seized by members of his household who claimed that ownership of these emblems carried with it a right to the dignity itself. After months of wrangling the insignia were handed over to the care of the Ruler of the State. "Look at these tawdry objects," said the Ruler; "five dollars would buy the lot." In a sense he was right. Intrinsically the Iron Crown of Lombardy may be worth even less; symbols must be valued by what they betoken. Human nature expects however that emblems for which men have fought and died should represent in a worthy manner the things for which they stand; and if they fail to do it in reality they are made to do it in Myth.

The most time-honoured regalia of Malay history are a "sword," a "seal" and a "spear." Each has a personal name the meaning of which is lost in the mists of the Past. All three are said to have been shown by the first Prince of Palembang to prove his

right to the throne. That was some twelve hundred years ago; and they must have been old even then. Let us see what they are or were.

The first was the "sword" *churek si-mandang-kini*. A weapon claiming to be this very sword is the "sword of Alexander" worn by the Sultans of Perak,—a handsome Saracenic blade with a hilt mounted in gold and brightened with turquoises and Arabic lettering. Whatever its history it cannot have been a weapon owned either by Alexander or by the Buddhist princes of twelve centuries ago; nor does its blade show the "one hundred and ninety dents" ascribed to it by tradition. Another "sword" with the same name belongs to the Sumatran prince of Pasimpai and is a rough Indian tulwar with many dents. A third was included in the legendary regalia of the Sultans of Minangkabau. But was this *churek simandang-kini* a sword at all? A *churek* (or *chunri* or *chundërik*) is a planter's knife or chopper to which the Javanese ascribe magical properties even now. It is a primitive tool such as we might expect to find as a sort of mascot among the heirlooms of a Protomalayan Chief.

The second item in these old regalia is the "seal" of *kamat-wood*. In Perak it is shown as a silver seal with a hole in its handle in which the original *kamat-wood* had been embedded. The wood itself has rotted away and been replaced. The seal is relatively modern and bears the superscription "The Illustrious Sultan Mohammed Shah, God's Shadow on Earth." The Minangkabau list of regalia mentions the wood and says nothing about the seal; the *kamat* (or *makamat*) was a talisman and "caused matter to fly." It may have been some freak of the vegetable world, a thing that forest-dwellers regard as haunted and magical.

The third item was the spear *lëmbuara*. It is not shown in the Perak regalia though known in the State as a weapon of the Spectre Huntsman. In the list of Minangkabau heirlooms it figures as a wooden pike—a Protomalayan weapon—"made of a sprig of *ijok*."

A planter's lucky chopper, a bit of haunted wood, a wooden pike;—these three have been from time immemorial the historic regalia of Malaya. The originals exist no more; they may have been the prized possessions of some Protomalayan Caractacus to whose land the early Indian colonists brought the beginnings of a higher culture. Their seizure by the first Palembang prince would have confirmed him in his claims by conquest to the lordship of the State.

To these primitive heirlooms the first Palembang prince is said to have added a more pretentious ornament, the *pancha-upachara*, which the founder of the *Muntak Lëmbu* family attached to the ears of the ruler and his consort. This ornament is the modern *pancha-bichara*, a five-pronged gold hairpin or aigrette used at coronations

at the Lingga Pahang and Johore courts and at weddings in those countries. Later Malayan kings have added many other things; the Perak heirlooms are an unrivalled collection of the work of Malay goldsmiths and silversmiths. As for the Sultan of Minangkabau,

"His words are as grateful as rosewater to the thirsty; his breath is as the soft zephyrs of Paradise; his lips are the instruments of truth, sending forth perfumes more delightful than benzoin or myrrh; his nostrils breathe ambergris and musk; his countenance has the lustre of diamonds. He owns a cloth that weaves itself and adds yearly a thread of fine pearls, when that cloth shall be finished the world shall be no more. He possesses a kind of gold so heavy that a small lump will snap wood; the dagger known as *angin singa* is also his and will, at his command, fight of itself and has vanquished many nations. He has the lance *lěmbuara* which was given him by a denizen of the sea. He has horses of infinite strength and courage and mountains of spontaneous fire. He owns the shrub to which birds of all countries come to die."

There were other marks of greatness as well. Magnates of the highest rank were allowed a special colour each: white for a sovereign ruler; yellow for other princes; black for a *běndahara*; red for a *těměnggong*; purple for a Perak *orang kaya běsar*. They could use clothes and umbrellas of their own colour and fly flags of their distinctive hue. The Perak State-flag—with its bands of white, yellow and black—symbolizes its three highest dignities. The Kedah flag owes its complicated colouring to the unwillingness of the Penang harbour authorities to understand simplicities of grandeur; if a boat flew the princely yellow it was treated as infected; if the *těměnggong's* red it was directed to the gunpowder anchorage; if the *běndahara's* black it was accused of a silly piratical joke; if the imperial white it was asked why it wanted to surrender. Emblems of glory vary in meaning from place to place.

There was symbolism in much else: in the number of articles in a presentation "robe of honour"—five, four or three; in the folds of a sitting-mat—seven, five or three; in the number and shape of pillows or cushions; in the decoration of a kris, the form of a headdress, the drapery on a wall, the architecture of a house, the address on a letter,—indeed in almost every feature of Malay life. Even where distinctions of this sort were not enforced by law they were enforced by "ghosts." A Selangor headman at his daughter's wedding accepted buffaloes decorated as though they were gifts to royalty; the first gift-buffalo died at once, the headman died very shortly after. Co-incidence is always ready to lend its aid to Myth.

Even in these degenerate days a Malay raja never "walks"—he is "borne along"; he never "sleeps"—he only "reposes"; he never "eats"—he "regales himself"; he is never ill—he has

"maladies." He dwells in a palace which may be only a hut; but of which every architectural feature can be made a sign of royalty. In old Malacca the Sultan rode nothing meaner than an elephant,—with his War Minister squatted in front and his Dato' Sri Bija Diraja carrying the Sword of State behind him. If he preferred to be carried he went in a hammock-litter borne by his Secretaries of State and escorted by armed guards,—with insignia-bearers all about him, the metal standard of the country held aloft like a processional cross in front of him and the silver trumpet and royal kettle-drums blaring and thudding away in the van. Nor were the Malays the only believers in pageantry. At a later date the Portuguese Viceroys of Goa were to dine off gold plate and be waited on by Knights of the Cross; the Dutch provincial Governor of Samarang allowed himself a guard of honour every morning and a salute of 101 guns; and even the Harbour Master of Malacca had a local right to a velvet coat that only a Member of Council might wear at Batavia. Those were the days of the grand old Company; and the Dutch Commodore van Braam, who was not a Company's officer, expressed himself forcibly about the difference between a livery and a uniform when he found an officer in full regimentals waiting at table on the Governor-General.

Malay Dress.

There came once into the presence of a Resident of Perak a Malay district-headman in European dress. The Resident's conservative feelings were only equalled by his love of Circulars; and a few days later all Heads of Departments were told to urge Malay officers to wear their national costume as being healthier and handsomer than clothes designed for cold and cloudy climates. So far so good. But the Resident's zeal led him to submit the Circular for the approval of the Perak State Council where all the Malay Chiefs were sitting dressed as Europeans. An awkward silence followed. It was broken by the enquiry, "What diseases can European clothes give us?" The Resident was non-plussed; but a member whispered "Dhoby-itch," and silence reigned once more. Then a pious Councillor observed sententiously: "Islam tolerates European dress—all except hat-brims and ties." This remark made a sensation, no less a personage than the Heir Apparent clutching his tie of royal yellow and crying, "What, is this unholy?" The religious expert looked at it and said timidly that it was not what he would dare to call a tie. At this point Sultan Idris—than whom no finer diplomat ever lived—thought it wise to intervene. "What is Malay dress," said he. Then followed a history of changes in dress in Perak during the last two hundred years, the moral of it all being that Malay costume might be anything and everything.

It has been a matter of everlasting sorrow to one at least of that Council that he did not note down at the time all that the Sultan said. His Highness had a matchless knowledge of the by-

ways of his country's past; and his story of dress was of rare interest. One thing at least was made clear: fashion changes in the East as much as in the West. Today's dress is not yesterday's, nor will it be tomorrow's.

It is likely that the garments of the Malays in the days of primitive culture were a bark loin-cloth for men and a short bark petti-coat for women. We meet that dress still among the wild tribes whether negritos, Sakai or Proto-Malays. Then came Hinduism with its textiles but without tailoring. Men began to wear oblong pieces of cloth, a costume simple in principle but opening a wide field to fashion—witness the bas-reliefs on the old temples and the traditional figures of the shadow-play, as well as the Latin toga, the Greek chiton, the Siamese *panung* and the Javanese *dodot*. Hinduism had no horror of nudity; dress was decorative only. In the gala dress of a Javanese bridegroom and the *grande tenue* of a prince we see elaborate fashion below the waist combined with absolute bareness for the chest and arms. A bride, indeed has her breasts hidden; but this is a later concession to Mohammedan ideas of modesty.

Islam is against nakedness, be it of arms, legs or body; it looks on dress as meant to be decent. From its own point of view it objects to the tight trousers of the European as much as it does to the bare body of the Javanese, and insists that garments shall be loose and as unsuggestive of bodily shape as they can be. It has failed often to enforce its teaching; but for some centuries past in Malaya it has been a power pushing the people always in the direction of loose and rather voluminous clothing.

Islam brought in tailored garments: coats and trousers. Trousers, at least, are of honourable age; and when a European tells his Chinese servant to put out his *sêluar* he is using a word that can be traced back etymologically to the twenty-seventh verse of the third chapter of the Book of Daniel. *Saravara* were worn in the "burning fiery furnace." The two Moslem garments,—the trouser and coat—may have been introduced for the sake of decency, but they opened up possibilities of which fashion soon took advantage. Tailoring at that time was primitive. The first cut was known as the "simple cut" and aimed at making a plain short-sleeved coat out of a single piece of cloth with a slit in the centre. Then (if we are to believe the Malay Annals which are trustworthy on such points) Tun Hasan the Temenggong lengthened the skirts and sleeves of his coat and set a fashion that made him the most admired young man in Malacca. But the tailors murmured: the new style meant the "composite cut," and the use of two pieces of cloth to make a single coat. Prices went up. Finally the Portuguese introduced the complexities of European dress-making in what became known as the "camisole cut." Cloth patterns and tailoring were also full of possibilities for Malay nobles who wished

to show their rank by some detail of dress however minute. We have seen that the great magnates had each his own distinctive colour. On State occasions they wore suits of that one colour only so that every one knew who they were. Magnates of the second rank wore pied garments of two colours,—one for each trouser-leg,—a harlequin arrangement that drew attention to their importance at any gathering however choice. Those of the third rank wore cloth woven in four broad stripes only; those of the fourth rank cloth woven in eight. A man's position was thus shown at once. Patterns and embroidery made it possible to go further and indicate a man's exact office and his precedence among others of the same grade. All was minutely regulated.

There were also presentation dresses or robes of honour bestowed for special events. Of such were the clothes of his rank borne on silver platters—one for each garment—to a Chief or noble at his installation: five for a *bēndahara*; four for other officers of high rank and birth; three for lesser officials. Of such also were the robes given to a successful general on his return from war. One modern instance may be mentioned. At a royal wedding in Pahang the wealthy wife of a Perak Chief and some of her rich friends came down for the express purpose of outshining the Pahang ladies in the matter of silks and diamonds. All Pahang was in a turmoil; "if our wives see those jewels," said the impecunious local gentry, "our peace of mind is gone." "Leave it to me," said their Sultan. When the formal invitation-cards were sent out they contained a note, "Ancient Pahang costume; no jewellery." The Perak ladies were worried. They sent a spokesman to see the Sultan and tell him that as they had no ancient Pahang dress's they would like to be permitted to come in their own national attire with whatever jewellery went by custom with it. Sultan Ahmed listened with a kindly smile. He said that he had only been waiting for a chance of being useful to guests who had journeyed so far to honour his Court. He himself would present them with old-world costumes as a mark of distinction. So the Perak dames were present at the marriage, without jewellery, though in special robes of honour that had not been made to their exact measurements; and the ladies of Pahang were happy in the simple but well-fitting frocks that their spouses' means could afford. When the Perak delegates came back with their tale of woe to their sovereign Sultan Idris gave them all his sympathy and added, "And yet, when all is said and done, Sultan Ahmed acted wisely."

Invitation-cards are, of course, an innovation; they are now general and useful,—even though it is rumoured among the irreverent that a royal note calling in Siamese for "evening dress and decorations" was once translated to some English guests as "night dresses and ribbons."

Malays like dress to be full and formal. "Shorts" are too serviceable to be proper. There is a proverbial couplet in Batavia Malay that may be translated loosely,

Men in knicks and sleeveless coats
Raid our ricks and steal our goats.

One old fabric has become the subject of myth. It is the *chindai*, a very long Indian fringed cloth of fine silk marked with a bold gay pattern. In the best examples it was of so delicate a texture that the whole cloth could be made to pass through a finger-ring. What with its length and its fineness it could be wound many times round the body without burdening the wearer in any way, while the number of these folds suggested a guard against sword-cuts and made a broad sash of this material the ideal garment for a warrior's loins. Rumour indeed went further and said that in cases of extreme need the girdle would turn into a huge python (whose reticulate markings the *chindai*-pattern suggests) and fight for its owner against the enemy. It was an imported cloth of rarity and worth, but was copied—in pattern at least—in the tie-and-dye fabrics of Java and Malaya. These last have not the wonderful fineness of their original, though they are of lovely design. In Java they are the material from which are cut the gala-trousers of princes.

The history of the headdress in Malaya is like that of all garments. Among the aborigines a narrow band of bark might be wound round the head; and such a strip (but of cloth) still forms the core or basis of the huge horned headdresses of the women of Payakombo in Minangkabau. Afterwards there came square kerchiefs. These could be worn in many styles: sometimes with one point waxed and sticking up; sometimes with two points aloft; sometimes prominent in front; sometimes projecting behind. It is related of the great Prime Minister of Sultan Mahmud of Malacca that he had twenty or thirty blocks on which headdresses were tied ready for him to try on. He put on first the rest of his garments, sat on a swing and looked at himself in a mirror as tall as a man, then consulted his wife as to which headdress went best with his costume and ended up always by taking her advice. That was at the beginning of the Sixteenth Century. Caps and fezzes of all sorts have since been brought to Malaya and are handier to wear. They lack the distinction and suggestiveness of the old headdress which could be made to convey a hint of a man's rank or even a promise of "unchanging love" to some one whom the wearer was anxious to court;—and which offered also to the wags of the village a fine field of humour in their descriptions of it as "the fowl with the broken wing" or "the taut cover for the pickle underneath."

Footgear had its meaning. The peasant, if he wore anything at all on his feet, wore a rough sandal of untanned leather. The

gentleman and the wearer of Arab dress used a superior sandal or loose slipper made of tanned leather. The Prince had embroidered slippers or European pumps as soon as the latter came to be known in Java and Malaya. European boots were left to Europeans.

When Munshi Abdullah landed at Trengganu he asked what were the statutes that a law-abiding visitor like himself should observe. He was told,

“When you pass a raja's compound you must fold your umbrella; you may not go about in shoes nor wear fine gauze nor anything of a yellow colour; these things indeed are very serious crimes.”

Abdullah was furious at the pettiness of all this. He was an exceptional man; let us hear what was said by the Minangkabau headman who was honoured by his people as “a deep pool of learning, a sea of brain.” In the good old days, he tells us, men wore what custom ordained and were punished severely if they wore what was allowed to others. There was full dress and working dress, distinctive for every man according to his rank and village. A man of Tanah Datar wore a headcloth of bright bandanna, a dagger with a ferrule of coral, a Bugis ring, a purse with a chain to it, silk nether garments and a short-sleeved jacket of crimson. A man of Lobok Agam was known by a long puggaree with a gold aigrette and an ornamental walking-stave of unusual length. A man of Kota Lima Puloh wore a kris with a ferrule of gold and a ring of the finest pinchbeck, besides being entitled to special marks of distinction on his tobacco-box. What more could any men want?

Something may be said for these old Malay ideas. There are things that are “not done” even in England. A stranger may be thankful if he is cautioned against donning a Guards tie or a pale blue blazer or an unsuitable combination of garments; he cannot be expected to know the ways of the country. His own good taste will keep him from wearing a distinctive uniform or the ribbon of an order to which he has no claim. Conventions in dress extend beyond Malaya.

The Sultan Muda.

In Perak there were two titular rulers. One was the Sultan whom all men knew; the other was the Sultan whom no man mentioned. It is of the latter that we shall be indiscreet enough to speak.

Let us look back four centuries. Sultan Mahmud and his son Sultan Ahmed had been driven out of Malacca by Albuquerque and were living in poverty on the isle of Bentan. The two did not agree; so Sultan Mahmud put his son to death. At that time the Ruler was the father of a second son, Raja Mudzafar, a minor whom he now recognized as his heir and supplied with sundry royal mats

to sit on while he learnt his lessons. To Malays these mats are things of the first importance. A third son was then born to the Sultan, this time by a favourite wife. At her prompting, the baby was raised to full royal rank as Sultan Muda or King-Coadjutor, had his hair shaved with a pinchbeck razor to the music of the State Band, and was given the mats that his elder brother had been using up to that time. In 1526 the whole family was driven out of Bentan by the Portuguese. Sultan Mahmud and the youthful Sultan Muda took refuge in Kampar where the former died and the latter succeeded as Sultan Alaedin Riayat Shah II. The disinherited elder brother ended by finding his way to Perak where he founded the long line of Sultans of that State. In time one of his descendants came to have a "Sultan Muda" or king-coadjutor of his own; but the title was one of unhappy memory and it was laid down that a "Sultan Muda" should never succeed to the throne.

In an old Malay township the leading citizen in point of usefulness was the sorcerer or medium who did duty with the goblins of the place. But the tutelary spirits of the kingdom—the Guardian-Watchers of the Four Corners of the Earth—were too exalted to pay attention to any mere villager, charm he never so wisely. They wanted a liaison-officer of higher grade and were given the Sultan Muda, a prince of the blood, whose rank would secure his admission to the most exclusive spectral circles. The Sultan Muda had his own princely Deputy or Heir-Apparent (the Raja Kechil Muda), a suite of lesser shamans, and a ritual of his own resembling the ceremonial of the Perak Court. He was big enough to do business with any ghost, however disdainful.

Every three, five or seven years the Sultan Muda used to give the signal honour of a State Banquet to the tutelary Spirits of Perak. From every household in the country he collected a quart of rice, a little curzystuff and a few small coins, the last being meant for the purchase of sacrificial buffaloes. He always bought "pink" or "albino" buffaloes, never black; and he bought them in odd numbers. On the day chosen for the feast he had the buffaloes washed ceremoniously and then sprinkled with antidotes to evil, after which he slaughtered them himself in the Moslem ritual way. For use on the altar he kept back the gory heads of the slaughtered kine and certain titbits, notably the nails, nose-tips, ear-tips and eyelids. The rest he gave to be cut up and roasted for the people. He then turned his attention to building up the altar. He made it in a rude way, of peeled sticks lashed together with creepers and not with rattan, for the spirits of the country were the Gods of his primitive Protomalayan forebears whose type of altar he copied. But he built it massively in seven tiers to the greatest height that he could reach; and upon its highest platform (of about 16 square feet) he laid the raw heads and titbits of his buffaloes, a silver

coin for each animal slaughtered, and portions of the cooked meats, rice and cakes prepared for the feast. Over all he threw a liberal sprinkling of rice-antidotes to evil.

Round this great central altar all the spectators gathered and made merry on the good things provided; but before letting them disperse the Sultan Muda rose, veiled his face and, holding in his hand three strips of cloth (white, yellow and red), took up a position on the right-hand side of the top step of the altar itself. Looking Northward he raised his voice and called upon the genii of the four corners of the earth to come and feast, to protect the subjects of their friendly Sultan, and to forgive all their offences. Having issued this invitation he directed the spectators to return to their homes and on no account to leave them for the space of three days. The ghosts were about; and any encounter with them, however well-meant, might mean sickness or death.

For this ceremony of propitiation the Sultan Muda received a fee of \$100, a large sum for the Perak of that day. It was his regular charge for services rendered; and it kept back most people from asking for his help. But even so there might be times—when the Sultan was desperately ill or the State in great peril—when it was worth while to consult the Spiritual Ruler of the country. Once more let us watch him at work. His plan of campaign is simple in outline, complex in detail. He has first to get as many Spirits as possible to attend his reception, however far they may have to come. Next he has to win their friendship and goodwill. Having done so he must invite them to the sick-chamber, show them the plight of the patient and appeal to them for help. He has to keep them there till the crisis is over; and then let them depart in all honour lest they recall their favour and allow a relapse.

On the night of his arrival he holds his first *séance*. He uses a large room that has been decked out as a palace-interior with royal mats and hangings to do honour to the coming guests. In front of his own seat he places two or more open bowls with tapers attached to their rims. Facing the bowls, on his left he seats his Singer and bids her invite the Spirits to the meeting. While she sings or drones the song of invocation the royal shaman sits watching the flame of a taper. At last it flickers: a Spirit has arrived. He turns to the Singer and asks, "Is it well?" "It is well," says the Singer; and her attendant girls beat their timbrels and burst out in a chorus of greeting. When the chorus is over the Singer resumes her chant till the taper flickers again. This ritual may go on unvaried for hours, for the Spirits are many and the greater the number of comers the greater the chance of a cure. By morning all are exhausted; the *séance* ends.

On the morrow a nine-tiered pavilion is erected by the villagers of Pasir Garam whose feudal duty it is to provide it. It is sur-

mounted by the image of the *jěntayn*, a bird that is the emblem of restless longing. Under this image is laid the grisly head of a pink buffalo, symbol of the feast that is being got ready. About the pavilion are laid delicacies and decorations of every kind: titbits of buffalo-flesh; packets of sweet rice; cakes and pastry; jars of water, joints of sugar-cane; streamers of cloth and paper; strings of flowers and fronds;—everything that may be expected to gladden the eye of a hungry and fastidious ghost. Then in the half-light of the tropical evening, "when faces are just distinguishable," the Shaman-King comes out, mounts the scaffolding, and with veiled head bows to the four points of the compass and beckons to the Spirits to come and partake. He then leaves them to their feast.

When enough time has been allowed for a plentiful dinner the Shaman-King and his suite move to the palace to show the royal patient to the ghosts who can befriend him. Everything is done to honour the Spirits and rouse their pity. The sick Sultan is laid on a sixteen-sided mat used only on these occasions; the regalia of the State, the royal drums, even the maiden daughters of the Sultan are brought into the room. The tapers are lit; the songs of invocation recommence; wild appeals are made to the Spirits to aid the sovereign in his hour of trial. All eyes are on the Sultan to notice the first symptom of improvement. If it is delayed the songs become louder and louder and the appeals more deafening. The *séance* may last far into the night. Be it remembered always that the Sultan Muda's suite included the best herbalists in the country and that the patient had been helped by all that old medical skill could do. Sometimes he gets better; sometimes, of course, he dies.

A convalescent Sultan is taken to the nine-storeyed pavilion already referred to,—there to receive the ceremonial lustration that marks his recovery and, along with it, the right of the Shaman-King to the fee for his services. The Spirits are thanked for their kindness; the Sultan Muda and his suite disperse. Should the Sultan die the fee is reduced; and it is left to the shamans to explain why the Guardian Spirits of Perak were unwilling to help their King.

The Sorcerer-Sultan was expected also to preside at the triennial ceremony known as "setting abominations to drift downstream." At Chegar Galah he met his heir-apparent and the sorcerers from the villagers further down the river. When all were ready he slaughtered the customary pink buffalo and set its head on a decorated raft moored in the middle of the waters. He then held *séances* for seven consecutive nights to induce the evil spirits who plagued the neighbourhood—as ills or "abominations"—to embark upon the raft. After these ceremonies he cut the raft adrift and let it float down river, escorted by his deputy and by all the other wizards. At each stopping-place a further *séance* was held to allow

of more ghostly passengers being lured on board; until at last, at Kota Setia near the river-mouth the escort bade a courteous farewell to the raft and its grisly occupants, secure in the knowledge that it would be borne away by the current to destruction in the sea.

Another duty of the sorcerer-Sultan was the periodical reinvigoration of the ghostly powers of the State Drums and Trumpet. This ceremony was much the same as the others: first the song of invocation; then the feast at dusk at a nine-tiered pavilion surmounted by the bird *jēntayu*; lastly the *séance* at the palace when holy water was poured on the instruments and the Spirits were implored to descend upon them.

An example of one of these State *Séances* may be given as it is historic. In August 1875, one was held at Batak Rabit in Perak, the home of the then Sultan Abdullah. It was conducted by the Shaman-King's deputy; and the Sultan himself was present. The *séance* was said to be aimed at the life of the then Resident, Mr. J. W. W. Birch,—and so, in a way, it was. The Sultan and his Chiefs were of opinion that Mr. Birch's policy was imperilling the freedom of the State; and they appealed for protection to the Guardians of the Four Corners of the Earth. It was a new thing, this use of ghostly powers against a national foe; and it savoured greatly of attempting a man's life by witchcraft. Spirits were invoked; they came and were consulted. "Will what I wish come to pass," said the eager Sultan. The royal shaman demurred; the Spirits had to be rewarded, and so had he. He was promised his fee of a hundred dollars; and the spirits were told that they would be given a whole boatload of offerings as soon as the shadow of Mr. Birch ceased to darken the land. "Then," said the Spirits through the mouth of their shaman, "it shall be as the Sultan wishes." A little later they spoke more plainly: there was a ghost at Kuala Perak who would wreck Mr. Birch's launch and drown him in the river. Mr. Birch was killed some three months later, though not in the way predicted. He was speared when bathing by the river, fell into the water, and was sabred when he rose to the surface.

By a freak of fate Mr. Birch had been guilty of a curious *faux pas* over the title of Sultan Muda. Unaware of its Perak meaning he thought that it would be a fair rendering of "king-coadjutor" or *rex emeritus*; and offered it—with the Governor's authority—to the dispossessed Ex-Sultan Ismail. Ismail did not take kindly to the proposal. As a pious Moslem he thought that he could hardly accept with dignity the position of a liaison-officer with the Powers of Darkness. He declined courteously without giving his reasons; and left the Resident to comment in his diary upon the inexplicable difficulty of dealing with Malays.

The Pawang.

Everywhere on earth we meet folk who say that they can look into the future by means of arts or sciences to which they give learned names like prosopology, cheiromancy, divination, sortilege, oneiromancy, vaticination, astrology, odic force, geomancy and so on. Names matter little. A few of us indeed may be led to think that there must be "something" in claims that are put forward so perseveringly; but any such so-called "science," if real, would long since have changed the face of the world. Fortune-telling, as now carried on, is the art of preying on fools. The "Black Art" is no better. Few people confess to any belief in necromancy; yet most of us have "mascots," "lucky numbers" and other small superstitions of one sort and another. It is a relief to be able to turn to the study of more primitive men and see for ourselves the humble foundations upon which has been built this huge edifice of humbug.

In the old Malay State of Perak the "sorcerer" or *pawang* was a man of good repute, a paid servant of Government, whose business it was to heal the sick, direct the planters, watch over the mines and give expert advice to fishermen. He was, in short, the most important person in his village. This is what a digest of Perak Laws says of him:

"He must be a man of great prudence, a clever speaker, a careful and industrious man, refusing to speak a lie to any one, not running after women."

"He must not be a speaker of lies, nor arrogant, nor hot-tempered, and must not be too anxious to grasp his fees; if a man has these failings he should not become a sorcerer."

The author of the digest was a direct descendant of the Prophet, the grandson (or great-grandson) of a saint, and the very last man to speak well of traffickers with the Powers of Darkness. Why did he do it?

Let us answer this question by watching the "sorcerer" at work. It is, for instance, part of his duty (as Director of Agriculture) to act as a diviner and choose a "lucky day" for beginning to plant. He can get no help from the Mosque Elders who use a lunar calendar and cannot tell when the rice-year is over. But he has his own means of knowing. He may be aware, for instance, that the ripening of the *prah*-fruit coincides with the season when planting should begin or he may own a rod handed down to him by his forebears with the information that when the shadow of that rod (held erect) is of a certain length he should tell his people to start work. Or again he may have learnt that "When at 4.30 a.m. or thereabouts a few grains of rice slip off the palm of the hand (the arm being outstretched and pointing to the Pleiads), or when (the arm being so directed) a bracelet slides down the wrist, it is

time to put down the rice-nursery." His "divination" is based on the length of the solar or seasonal year and has come down to him from some observant wizard of the past. There is something scientific in it, after all.

Now let us put ourselves in the sorcerer's place. He knows nothing about the length of the solar year. What he thinks he knows is that the sight of a ripe *prah*-fruit is the "omen" for which he is to look before telling his people to plant; or that he owns a rod of magical might; or that the movements of the Pleiads have some effect on agriculture. In his very practical methods we see the beginnings of superstition; and we can follow him if he uses his wits and infers that a child born when the Pleiads are in the ascendant ought to become an excellent farmer. Here, of course, he would be quite wrong. Superstition is made up of a barleycorn of fact and a bushel of unwarrantable inference. Nor can we tell usually which is which.

Let us look at our sorcerer again when the "lucky day" arrives. He goes in state to the ricefields escorted by a crowd who carry pennons and other marks of dignity; and on arrival he puts up a little altar of peeled sticks and holds a service of propitiation in honour of the Spirits of the Soil and of the Crops. He then tells the people to fall to and plant. Co-operative and simultaneous work is the keynote of good rice-cultivation. Plots of waste land harbour rats and insect-pests of every sort; and it is only by working together under the guidance of the sorcerer—himself an old planter—that success can be assured. The sorcerer has earned his fee.

"But of what use," we may object, "is ritual to a skilled planter?" The sorcerer tells us that it brings "luck." His forefathers knew—as we all know—that Paul may plant and Apollos may water but it is God Who giveth the increase. They showed their submission to Providence by paying tribute to the Controller of Destinies; to omit it would have been "unlucky;" and their descendants continue in the same path to this day.

The sorcerer is unaware that his prayers are echoes of a forgotten religion; he thinks that they are runes possessing a mystic power over the Unseen. He may even have used his wits to improve upon his runes and so create new "magic;" and it is hard sometimes to know what is old and what is an accretion.

So was it also the sorcerer's business to heal the sick. He held *séances* or services over patients because he believed, like all Malays that illness is the work of evil spirits. He also used medicinal simples. In the herbarium of the Botanic Gardens at Singapore there is a collection of over 800 different plants gleaned from the drug-boxes of Malay wizards and midwives. Some of these drugs are in use in Europe; others may be of real value; others again may serve no purpose whatever; but taken as a whole

they represent the primitive medical science of the Malays. The sorcerer was a skilled herbalist. He may have owed much to faith-healing, for both he and his patients had most trust in the *séance*; but for minor complaints he used only his simples. And as a physician is judged by results it was usually the best herbalist who made the best sorcerer.

In every "aboriginal" settlement in Malaya there is an elder or wise man to whom the people look for guidance. It matters little whether we call him "priest" or "wizard;" there is nothing exactly like his position in the fine distinctions of civilised life. This elder is the custodian of Tradition, be it about industry or the ways of animals or the nature of the invisible world. He plays a great part among primitive men and is the prototype of our *pawang*. When the Malays were gathered into the fold of Islam they were given mosque-elders who spoke to them with all the authority of inspired books yet told them nothing about the arts of the jungle by which they lived. Between the *imam* who looked after their religious life and the *pawang* or director of industry there was a lack of real antagonism. Conflict came later over what the latter did for "luck." At first the religious overlooked the unorthodox side of the *pawang's* proceedings much as we allow a man to use a gollywog as a mascot without bringing him to book for his faith in graven images. In time the opposition stiffened. By many pious Moslems the *pawang* is denounced as a believer in groundless superstitions and a trafficker with the Devil himself.

We can honour an *imam* who tells his people to forego any "luck" that is bought by bowing the knee to the Powers of Darkness. Islam represents a higher stage of Belief than Animism. But the peoples who first accepted Islam had old Black Arts of their own. In the bazaars of Malaya a man may buy learned vernacular treatises on soothsaying, astrology, the meaning of dreams, the casting out of devils, the making of love-philtres and the use of magic squares for forecasting the future. These treatises are given to Malays as having the authority of Islam behind them. They are based on Arab or Indian theories and are really alien to Malaya; but, by now, they have been allowed entry into Malay Magic and take up a large portion of Mr. Skeat's book on that subject. Superstition is not driven out by Islam; it is growing fast. It is only its forms that are changing.

The study of these imported beliefs can best be undertaken in the countries from which they come; in Malaya itself their discussion leads us nowhere. The indigenous sorcery of the *pawang* was of another kind. In his ritual he represented the old shaman or medium between the world we live in and the invisible spirit-world. He held spiritualistic *séances* in which he appealed directly to the higher powers in terms of flattery or courtesy or sought their

goodwill by gifts. His runes are primitive hymns or prayers. The shaman is met with among the Protomalays, the Indonesians of Borneo and Celebes, the wavy-haired Sakai and even the negritos of the Peninsula. His procedure varies little among these peoples.

In Mergui there are a number of communities of pagan seagypsies akin in habits to the Orang Laut of Malaya and speaking a language that is half Malay. They have "wizards" for treating the sick. The wizard sits with a palm-leaf or bunch of grass in his hand and fans the patient vigorously with it. Near by he has a bowl or tray of wood, rather deep, with horned corners. Upon the edge of this tray he sticks a candle of bees-wax which he lights. Into the tray he puts parched rice to "cool" the "hot" or septic influence. He repeats incantations and from time to time sucks at the body and spits out the evil. A text of one of these incantations shows that it is an appeal to the spirits to drive out the cause of the sickness. Spirits who do that should not be called "demons." They are kindly and helpful.

In Malaya we get a fuller ritual, perhaps, but one that is the same in its leading features. We get a shaman who sits with shrouded head while his singer (a woman) chants an appeal to the spirits. He holds in his hand a tuft of *sambau*-grass and has before him one or more bowls with a lighted taper on the rim of each. His appeals are always for help from the Unseen World; he uses cooling rice-paste and tries to drive out the septic influence by his own efforts, eked out at times by the aid of a familiar. "Spitting out" enters largely into his way of acting.

In Borneo, among the Kayans, the shaman spits out the evil influence in pellet-form into his own hand. Among the primitive Punans the chief medicine-woman summons minor spirits who ask why they are wanted and are answered, "Tell your master that I have called you because there is a person here who is sick." The master whom they serve comes; and (if he finds the illness beyond his power) says, "I cannot help you; try someone else." Other spirits are then sent for till the patient recovers or is pronounced incurable.

It is indeed hardly fair to call the old Malay shaman a sorcerer and a trafficker with the Powers of Darkness. He was a herbalist and an expert in village-industries who laboured for the good of all and kept up for luck's sake much of the prayer and ritual that had been used with his work in the days of animism. He dealt with Spirits who were kindly to mankind. Such a man would have condemned anything of the nature of Black Magic, though that also existed in the old Perak villages. It took the form of appeal to a malignant demon (by prayers or bribes) to use his power against some person whose identity would be shown by a portrait-image or sample of his nails or hair. The image is of pith in Borneo, of wax in Mergui, in Malaya usually of wax. In Mergui

it is taken to a place haunted by a devil and left there for his guidance. In Malaya charms and invocations are used with the name of the person who is to be assailed. In all cases evil, even death, is expected to follow in the wake of the person depicted. Magic of this sort would be used by private individuals; it had nothing to do with the official sorcerer whose help, indeed, could be invoked against it. If brought home to a culprit it was punishable with death by drowning.

The modern Perak State has ceased to pay sorcerers to protect its hamlets against the evil spirits of the neighbourhood; but the old *pawang* still exists. Villagers trust him to direct the planting of their rice and look to him to keep up the time-honoured ritual for "luck," rewarding him with customary payments that represent his old official fees. Fishermen all along the coast work their large fishtraps in gangs each under its own sorcerer. The weatherwise navigator of a native ship may be a *pawang*,—and in this connection it is noteworthy that the word *pawang* itself once meant "ship-master." Such specialists bring no discredit upon the ancient name of wizard. But any man may call himself a wizard nowadays. The State ignores him; Religion frowns upon him. Everywhere in Malaya we find self-styled sorcerers who claim to work impossible cures, to grow dollar-bearing trees, to possess the gift of second-sight, to guide men to the recovery of their own lost property or to dig up the buried treasures of the past; and who sell charms for altering banknotes into notes of higher denomination, winning the love of women, sowing dissension among enemies, confusing hostile witnesses and bringing ghostly forces to bear on the mentality of a judge and jury. By their claim to communion with higher powers the disreputable wizards of the present time trace back to the honoured *pawang* who was himself the lineal successor of the priest, wizard or wise man of the old animistic Protomalayan tribes.

The Mystic.

Built upon ideas that are as old as history itself the mysticism of the East looks upon the world as an unreal thing, a mirage, illusion. From the seeming truth of dreams while they last it infers that life itself, however long and vivid, is a mere dream from which death some day shall wake us. It shares the doctrine of Euripides, "Who knoweth if the dead are truly dead, or our life death to those who have been through it?" Yet Euripides has been called a rationalist. "Here we part," said Socrates, "you to live and I to die; but which hath the better lot God alone knoweth." Eastern mysticism borrows its teaching from all kinds of sources; from the Neo-Platonists; from the Vedanta philosophy; above all, from the ascetics who for countless years have been a feature of Asia.

Well, if life is unreal, what do these mystics call real? Their aim is to get at the Great Truth that lies hidden behind the Veil

of our imaginations; to find the Creator of the Illusion, the "Being Whom we call God and of Whom we know nought else." Here they join hands with revealed religion since it teaches that before Creation was God and Is. God is the One Great Truth, the All-in-All. Beyond this they have little to learn from Islam; and choose rather to speak of the Creator as "He" or "Him," to the neglect of the name "Allah" by which He is known to "Illusion." Indeed they look upon all creeds as paths to Him. He alone Is; all else is folly or the fancy of foolish desire. "Since my heart is turned to God," said a mystic, "talk to me of nothing else."

The Eastern mystic is a pantheist. He holds that, as nature is illusive and God alone Is, nothing that we see can be real save for what is divine in it. In this sense he interprets the famous saying of a certain Abu Saïd, "There is nought inside my coat save only Allah." For him the human body was non-existent; all that had reality in it was the divine element in the soul,—and that same divinity permeates all nature and makes all things akin. Apart from this element man is a cypher, nothing. In the words of a mystic poet:

Nought but the effluence of Thy Light Divine,
Pervading worlds has reached my bosom too;
Yes, in my spirit doth Thy Spirit shine,
As shines the sunbeam in a drop of dew.
Nought, but I live and on hope's pinions fly
Eager toward Thy Presence for in Thee
I live and breathe and dwell; aspiring high,
E'en to the throne of Thy Divinity.
I am, O God, and therefore Thou must be.

"To lose oneself in God," said a General of the Franciscan Order, "is the only object towards which man should strive." He was only putting into words what every Eastern mystic is trying to put into practice. The Buddhist *nirvana* is annihilation in God. The aim of every *sufi* or dervish or *fakir* is, in this life, to get into communion with God.

Thou art! Directing, guiding all Thou art!
Direct my understanding then to Thee,
Control my spirit, guide my wandering heart,
Though but an atom in Immensity.

"To lose oneself in God" is a thing that lies open to all men, not merely to the rich or learned or well-born. As one Malay mystic proudly put it,

I, Hamza, live in naked poverty,
No Persian I, nor son of Araby;
Yet do I commune with Eternity.

Mysticism is known to Malays as "the doctrine of the Way." The "Way" in question is the Path to Communion with God.

Divided into four stages (of which the names do not always agree) it begins with the practice of religious duties (*shareat, islam*), expecting the *murid* or disciple to discipline himself by carrying out all the wearisome ritual of Islam before it allows him the relative liberty of its adepts. At this stage, which is made in some cases to last for 1001 days, it places him under the guidance of a *shaikh* or teacher to whose will he should submit without question, "as a dead body in the Imam's hands."

To some the second stage in Mysticism is known as that of "Faith" (*iman*); to others as that of the "Path" (*tarekat*). It is the period during which the pupil is initiated into mystic doctrine and expected to live up to the highest ethics of Islam. He has to learn to put aside the lusts and appetites that create the Veil of Illusion; to curb his angry passions by practising patience and forbearance; to rid himself of greed by giving up all that he has; to lose his love of company by living as a hermit; to give up every comfort by mortifying himself; to sever all home-ties by wandering among strangers. When he has lost all liking for the empty pleasures that the world has to offer him he may consider himself a free man; he has become a *mutawasit* or one "who has stepped outside Illusion." Throughout this stage he has been under the control of his instructor or *shaikh*; but in his thoughts and studies he has to model himself upon the example of the Founder of his Order.

The mystic has shaken off the hold that the world had upon him; he has still to learn to put God where the World stood before. This is the third stage. The pupil trains himself to see the kindly hand of God in all that happens; to find in evil a means of self-discipline; in good to disclaim all credit for himself and to ascribe all honour to his Maker; to trust to God by making no provision even for the morrow. As his exemplar he takes the "Perfected Man," Mohammed. His aim is to find in a life devoted to God's glory a happiness that the world's empty pleasures could never have given him; and when he has accomplished this he has become a *muntaki* or one who stands in the Almighty's very presence. In some places he is judged to have won *marifat* or the Wisdom of Holiness; in Malaya *marifat* is credited to the fourth stage, the term *tauhid* being used in the mystic sense of whole-hearted existence in God.

The fourth or final stage is that of Divine Truth (*hakikat*) or Divine Wisdom (*marifat*). The mystic has become a saint. He has rid himself of wordly prejudice and has lost himself in God. He has attained to a Judgment that is free from any chance of human error; and to him in his dreams and daydreams the joys of Paradise are known.

Eastern Mysticism is broadminded. It sees good in all creeds; all religions are Paths to God. It looks on men as brothers, not

only of one another but of all that lives. It doubts the doctrine of Eternal Punishment as being at variance with the all-embracing kindness of God. It wonders whether Sin itself may not be an illusion; who are we to question the good in any work of the Creator? There is no bigotry in Mysticism.

The Path of the Mystic is trodden by thousands of devotees throughout the East. It should train saints,—and has indeed given to Islam most of the saints that Islam can boast. Yet, in a sense, it has been a failure. In Turkey its Orders have been banned, its monasteries closed, its property sequestered, and some of its leaders hanged. In the Arabian Nights its “calendars” and dervishes play a disreputable part. In Malaya (where mystics are plentiful) their presence is never felt and little known. In India this is what a Moslem writer says about the dervishes of one Order:

“They go about the bazaars quarrelling and fighting with the shopkeepers for alms; and if their demands be not complied with they abuse people most obscenely, until they prevail on them to grant something.”

Mystic Orders are the work of men and, as such, are prone to err. They allow great power to their Shaikhs or Caliphs who may abuse it. They lend a suggestion of holiness to individual mystics who may be charlatans selling philtres and amulets to a credulous public. Of such impostors there are many in Malaya and they discredit the “Path.”

Monkery is unsocial. It was banned by Mohammed himself. It leads people to shut themselves up in retreats instead of living in the world and doing good to others. Even where it tells a monk or mystic to do good to others it bids him do so for the purpose of saving his own soul. It is self-centred, selfish.

Mysticism is at loggerheads with conventional religion. If a mystic is frank enough to question the existence of Sin, Hell and Eternal Punishment,—above all if he repeats the famous saying “There is nought inside my coat save only Allah,”—he is anathema at once. If he tries to be orthodox he has to quibble, to lose his broad-mindedness and his kindness to sinners and men of alien faiths. In Malaya he keeps to the illogical border-line; he dare not go too far. A teacher of mysticism who won the patronage of the Ruler of Negri Sembilan in 1910 was clapped into prison for heresy as soon as he tried to preach the same doctrines in Selangor.

Probably the weakest feature in Malay mysticism is its formalism or ritual. The Mystic Way professes to train a man by slow degrees to become indifferent to the world, acquire a spiritual sense and come into communion with the Divine. Blindness to one’s “illusive” surroundings may be got in simpler ways: by auto-suggestion; by trances or day dreams; by whirling and its giddiness; by music or sound; even by drugs and drink. All these things have

been tried by dervishes as short cuts on the Mystic Path. In Malaya divine intoxication is induced sometimes by silent meditation, more often by cries. A formula—such as “God is Great”—is repeated in a loud voice over and over again while the mind of the mystic dwells on the Greatness of God. This goes on till he is tired out; but before that stage is reached the shouter will have worked himself up into a state of rapture over the thoughts that the formula induces. Most Malay mystics are what are called profanely “howling dervishes.”

When all is said and done Mysticism has been a source of comfort and inspiration to many humble seekers after truth. With its teaching and its discipline few can quarrel. If the noisy ritual that is called a *ratib* helps any poor soul in the growth of a spiritual sense it is not for strangers to find fault with him.

The World Invisible.

On the mountain-ridge that parts Selangor from Jelebu there is one summit—not the highest of all, but flat-topped, with cliffs all round it, unclimbable,—that is known as the Haunted Height. From it there come at times the sounds of ghostly revelry; to it are said to go the souls of the mighty dead; should even a bird fall dead upon its tableland the body never decays and the eyes do not lose their lustre. It is only one of many haunted mountains: Mount Ophir, with its fairy princess; Rembau Peak with its guardian spirit; Indrapura, Dempo and Merapi in Sumatra; Sumeru in Java; Kinabalu and Batu Lawi in Borneo. Before climbing any such summit it is deemed wise to hold some small service of propitiation in honour of the Gods upon it.

Of course there is nothing new in this linking up of Gods with mountain-peaks; of Jove with Olympus and Ida; of the Indian divinities with the Himalayas. To the Hindu the King of Mountains is not Everest but Kailas, though the former also is of local repute. To reach Kailas he has to pass the ice-cave in which the Ganges has its source, and Lake Mansarowar out of which the Sutlej flows on one side and the Brahmaputra on the other, the sources of the Indus not being far away. Kailas itself, a superb pyramid of ice and rock, may be said to stand sentinel over the waters that are the wealth of India: it is the heart of Mahameru, the great mountain from whose foot came—or claimed to come—the Buddhist Shailendra princes who are to Malaya the earliest of all their native dynasties.

Local legend that knows nothing of Kailas has shifted Mahameru to Java and Sumatra. It is Mount Dempo to the natives of Palembang; Mount Merapi to those of Minangkabau; Mount Sumeru in Eastern Java. Each is the home of Spirits of whom we know little. Are they the souls of the mountains themselves? Are they the Gods of forgotten religions? Are they ghosts of past genera-

tions of men? No one knows. No one can trace the early story of a being like the Fairy Princess of Mount Ophir. All we can say is that every great height is an Olympus to those who live around it.

There are also sky-kingdoms of the Unseen, invisible fairylands (etymologically) the Heavens of Siva and Indra. These are peopled by forgotten Gods: fairies of Persia, genii of Arabia, Indonesian *mambang*, demigods, nymphs, solar and lunar divinities of India. Only the *mambang* (spirits of the Sunset-Glow) are local to Malaya; and all who have seen Malayan sunsets will know why they are symbols of loveliness with which the fairest girls on earth are compared. Yet like all beauties these fairies can be false; the lurid haze that gives a curious yellow tinge to all nature is a *mambang* and an evil thing. It is the Spirit of Jaundice. So also the *mambang* of the tide-rips is the most dangerous Spirit of the Sea.

Of the other spiritual races who dwell in Fairyland two are known to all Malays. One is the *jin*. *Jin* are Arabian genii, (etymologically) "the Invisible." "God made them in the semblance of shadows," says one Malay book; "they can be seen but only vaguely as in a dream," says another. They are spirits of the waste and wild, inhabiting "forests and desolate plains and all manner of unseemly places," and can assume any form they please. Some are of high character; Mohammed preached to the genii and converted many, the so-called "good genii" of romance. For this reason Malays think it courteous when speaking to an evil spirit to call him a *jin*; the word connotes no evil. To call him a demon or imp would hardly appeal to his good-will. But this Malay habit has added greatly to the list of titular "genii."

Almost as well-known are the *bidadari*, historically the nymphs of Indra's heaven. They play a great part as heroines of old romance. To the Malay villagers they are simply fairies, any fairies, even houris of the Moslem Paradise. The villagers think that these celestial beings keep very much to themselves, though they take a kindly interest in the affairs of human lovers and have been known at times to show favour to the sons of men. One of those so blessed—according to loyal legend—was Sultan Mahmud II of Johor whose love of celestial beauty made him care little for the earthly charms of his wives. The Sultan indeed could do no wrong in the eyes of his faithful followers; and if he chose to flout all the decencies of life a nymph of heaven was made to bear the blame. Not all his people were loyal. In the words of Capt. Alexander Hamilton who had cause to know the Sultan well, one Malay noble "passed a long lance through his heart and so made an end of the Beast." In this mean way died the last lover of a fairy.

There are fairylands also of another kind, unseen kingdoms that once existed but have long since passed away. Of such are
1932] *Royal Asiatic Society*.

the old States of Pajajaran, Priangan and Langkasuka. Doubtless they are peopled by the ghosts of their own dead. In Malaya the best-known is the Kedah fairyland of *alang-kah suka*, the so-called "land of anything one wishes." Langkasuka was once a great State that flourished for over a thousand years. It is nothing but a memory now; to Malays a cloud-kingdom of mirage, to Europeans a matter of learned controversy. Was it in Java? Was it in Johor? Was it a predecessor of the later State of Ligor? Each theory has its own supporters.

More real, perhaps, to the Malay are some smaller homes of the Invisible People. Bukit Baniang and Tanah Runtoh in Sumatra are two such places; at night you may hear the gongs and the shouts of unseen jubilations. From these places come the elves, the "hidden folk," of the Malay forest. Habitually invisible, they can show themselves if they will, coming into hamlets and mixing with the villagers. They may be detected by those in the know because of their habit of wearing a patch of yellow somewhere near their waist-belts. They know which old lady is most likely to welcome a passing stranger, so they put up at her house and bring luck in their train. They even go into markets to bargain and buy, and are easily cheated; but woe to the cheat when the elves have found him out! His crops fail; his ricks, his barns and even his dwelling-house may mysteriously be burnt.

In the jungle the Unseen Folk are rather more at home. They swing their cots from the trailing lianas; and if some poor rattan-cutter severs their hammock-ropes and brings them down to the ground with a crash they turn on him and make him invisible so that his people see him no more. They are also a danger to children playing hide-and-seek. In the shape of a mother or a playmate the elf may guide the child to a hiding-place where no seeker can ever find him again. Briefly, if any one is lost in the jungle,—a common mishap in Malaya,—it is the Unseen Folk who have spirited him away.

The Forest-Elves are also a danger to the hunter. They own the wild cattle, the deer and the jungle-fowl; so that sportsmen and fowlers are always robbing them of their kine or poultry. Naturally they resent it. Their mark of ownership is the *badi*.

"When a deer that has a *badi* is slain it rolls over and over and vapour rises from every part of its body. When it is in this state you must not go near it, for if you come in contact with the *badi* it will make you lose consciousness or drive you mad or make your limbs swell up."

To get away from this danger you have to utter charms and blow away the vapour by flapping a garment at it; after which you can go near the animal and administer, if necessary, the *coup-de-grace*. A Sumatran hunter is reported to have said that when tracking a wounded deer he found that its footprints changed into

those of a tiger; for a time the tracks were those of both tiger and deer; then they became the foot-prints of a little child. The child, he said, must have been one of the Unseen Folk. These elves are harmless in their way, unlike evil spirits whom to see is to be stricken with illness. These elves may be seen sunning themselves at one moment on some beach; a moment more and they are gone. They are like the head of a certain snail that appears and disappears. That snail, indeed, bears their name.

These sprites have two names, "the Hidden Ones" and "the Unseen Folk"; and a distinction is drawn in places between the two. The "Hidden Ones" are always elves. But in certain parts of the Peninsula the "Unseen Folk" are known only as a past race of giant wonderworkers who overran Malaya turning all whom they met into stone. The human mind was too much for them. By dressing up toothless old men as babies the villagers persuaded the Unseen Ones that they were likely to be assailed by giants even bigger than themselves. They fled and never came back. This is their story as Clifford gives it.

"There was formerly a race of gigantic spirits named Gedembai who could turn people whom they addressed into wood or stone. Many years ago they were very numerous and were a great danger to the forest-dwelling Malays. In many places there are still to be seen the clearest traces of their former presence and power. Near the head-waters of the Tembeling, close to the left bank of the river, stands a rock on which are still shewn the claw-marks of a tiger which escaped from the Gedembai by leaping the river (which is ten fathoms across), when a wild boar which it was pursuing was turned into stone. There, to this day, you may see the petrified boar; and the place is known by the name of "the Tiger's leap." Further down the river stands a high and solitary crag, the summit of which is the shelter where the Gedembai used to dry by day the fish they had caught during the previous night. There too you may see the big river-pool into which they threw their casting-net, and the rocks which they dropped into the river in place of the stones thrown in to attract the fish before the cast is made with the net.

"Such was the havoc wrought by the Gedembai that the older inhabitants at length conspired together to frighten them out of the land. For the Gedembai were incredible fools and could be cheated with great facility. And as they only went abroad at night the Malays used certain stratagems to frighten the Gedembai out of the country. Pulling down the long weeping sprays of bamboo that overhung the streams they cut them off short and then let them spring back again to an upright position so that the Gedembai might think that only giants could have reached up to cut them. Next they put an old man upwards of sixty years of age in a child's swinging cot, so that the Gedembai seeing his toothless gums

supposed him to be a newborn infant....At length the Gedembai lost heart and fled to the country at the Foot of the Sky; but; as they fled, they called upon everybody they met to follow after them, turning all who refused to obey into trees. Hence you will see in Malayan forests many lofty trees leaning over rivers. These were once men and women who refused to follow the Gedembai in their flight and were so severely kicked by them in consequence that they have never since been able to stand upright. Here and there you will see trees whose silvery outer bark peels off in strips. These too which are now *pahlawan*-trees were once human beings but were transformed into trees for refusing to follow the Gedembai who caused their bark to fall off in patches by stroking the skin of their own breasts."

These Gedembai have crept into local "history." The legend of the use of old men to scare away an enemy is used in the Malay Annals to tell us how a Chinese Emperor scared away an invasion of Raja Suran's "Klings." The Gedembai are known also to the "aboriginal" Sakai who show the house of Yei, a Gedembai King, on Mount Ireu in the Batang Padang range; and who say that Mount Banglak is crowned by the tomb of his son. And every Malay child born with elf-locks has had his hair "towzled by the Gedembai." The Gedembai are folk-lore and may be used to explain away anything, even the carved megaliths at Pengkalan Kempas that no savant can understand. It takes little time for Malays to colour old history with all the glowing tints of legend. The Laksamana Hang Tuah of A.D. 1470 is a saga-figure in his own biography of a century later; he is not dead but lives on in an Upper Perak Avalon of his own. The Perak *bendahara garang* of A.D. 1700 has become a legend, like the genii who helped him to fame. Myth in Malaya has played havoc with History and even with Romance by its reckless disregard for the credible. There is no better motto for the student of Malay Chronicles than the old saying of Epicharmus, "Be prudent and remember to disbelieve; these are the sinews of the mind."

The Powers of Darkness.

Like all pious people the Malays believe firmly in Iblis, the Evil One; the more pious the person the firmer his faith in the Devil. Etymologically Iblis is rendered as "he who has lost all hope"; but this root-meaning is rather fanciful. Iblis seems to be a shortened form of the word *Diabolos*. Historically Iblis is our Satan and is described rightly by Moslems as the ex-Archangel Azazel who rose in revolt against the Almighty and is doomed to perdition for his sin. But he is also the subject of much guesswork; some Moslems say that Marijah ("she of the smokeless flame") was his mother; others that she was his wife and the mother of all the devils. On disputes of this sort no man can arbitrate.

"Satan" means "the burnt one" and is the name given by Malays to the followers of Iblis, be they the angels who revolted with him or the devils borne to him by Her of the Smokeless Flame. Iblis and his Satans are the greatest of the Powers of Darkness, though they are not regarded by Islam as the custodians of Hell. They have a pit of their own far down in the bowels of the earth. The guardians of the seven Hells or places of human punishment are the "Pusher-Angels," so-called because they propel back into the Fiery Pit any poor soul who is trying to climb out of it.

The ordinary Malay peasant knows very little about Iblis and his following; he knows of them through books only, and he is not a great reader. But at his mother's knee he has learnt that Malaya is swarming from end to end with fiends of all sorts, local devils, whose attention is undistracted by the sins of other nations and who prey exclusively upon him and his kin. He is aware also that no man can hope to escape them altogether, for all sickness and ills are the work of these local fiends. He has to defer to them; to be polite to them; almost to worship them. He knows them all by the common name of *hantu*.

Hantu—crudely translated as "ghost"—is the name given in Malaya to evil spirits, police informers and the presiding genius of a masonic lodge. What have these three in common? *Hantu* is Evil that works in darkness or secrecy; the hidden hand behind a police prosecution; the wicked mystery in which freemasons veil their designs upon the human race. "Would that I could see these *hantu*," said an aboriginal free-thinker; "I should dodge them and escape all risk of injury or illness." But Evil takes a thousand shapes; and a demonological census in the Malay Peninsula would be a grim undertaking indeed.

There are first the "devils" of religion, to wit Iblis and his host. Of them we have already spoken. Next we have the "ogres" imported from India and Persia to add to the terrors of the Malay forest. It was the amiable habit of Aryan conquerors to apply the name of "ogre" to any enemy of an alien (and therefore hideous) race. When Kaiomorz came to Persia he found the land peopled by "ogres" who slew his son upon Mount Demavend; and to this day some Malay geographers divide the world between the descendants of Kaiomorz, such as the Persians and Malays, and those of the ogres, giving as instances Europeans and Chinese. The Aryans who conquered India had many kind of ogres to fight against: giants, ogres with huge teeth and sunken faces, dog-faced or monkey-faced ogres. All these are said to be found in Malaya; and nearly all are cannibals.

The Ogres are imported *hantu*, creatures of literature, best-known to the learned: while the peasant has a rich demonology of his own. He sees a devil in every huge tree, rock of weird shape or

monstrosity of any kind. Most of these are really the souls of the objects that they are said to haunt. He believes also in evil spirits of the soil, of the forest, of the mountains, of the rivers and of the sea. He has to propitiate them all. When at sea he must not use bad language lest he bring on a storm. In certain places he has to use secret forms of speech so that his plans may not be overheard and brought to naught by malignant spirits. When descending rapids in a river he must make offerings or shout out prayers at every dangerous corner. Meteors, will-o'-the-wisps, St. Elmo's fires,—all such phenomena are demons or the work of demons.

The jungle is full of evil spirits. At their head is a terrible being known to Malays as "the great *Hantu*," "the tall *Hantu*," "the Spectre Huntsman." He is pre-eminent among the Powers of Darkness;—whence his first name. He is of great height; and when you look at him he seems to grow taller and taller;—whence his second name. He is always hunting, his face turned skyward, a spear in his hand, a pack of dogs behind him, and a swarm of nightbirds flying for ever before him. What does he hunt? Tales differ; it is something that he can never hope to find; he is like the Phantom Ship, doomed to beat about for all eternity. All this sounds harmless enough; but he is a baneful spirit of disease, and even to cross his path is enough to bring on cholera. So whenever the cry of one of his night birds is heard by a household its members draw closer together and sit still in terror till the dread visitation is over.

Almost any "ghost" is a spirit of disease, but some are specialists in evil and have a ghastly greatness thrust upon them. There is, for instance, the Spirit of Smallpox. She is portrayed as a ragged old woman who wanders begging from door to door, taking the infection wherever she goes. Give her a wide berth; the holes in her garments foretell the scars that she will bring. Indeed one should have as little to do with such Spirits as possible; merely to breathe the air where they have passed is illness though of a mild type; to cross their path is worse; to be accosted by them is worse still; to be attacked by them is madness or death. One spirit gives smallpox; another gives epilepsy; many give stomach-trouble; malaria is the special province of the gnomes of the soil. No house should be built, no colony should be founded, without propitiating these gnomes; and it is on record in Malay chronicles that one State-Capital had to be given up because the spirits of the soil were too much for its inhabitants.

What is the ordinary Malay "ghost" like and how does he work? There is a queer story that tells us much about this matter. A Malay woman, living in the heart of the forest with her husband, was unlucky enough to lose him. Being unable to bury the body by herself she sent out to ask for help and stayed at home to

await it. But the Demons of the Forest had got wind of the remains and started out to find them. The poor woman was sitting by herself when she heard the patter of feet on the house-ladder and saw an old crone—hump-backed, gap-toothed, with long skinny fingers like talons—enter the house, go up to the body, lift up the shroud and sniff and lick what lay under it. The terrified widow looked up, and lo' on all the beams and rafters of the room she saw rows of ghosts, turbaned like pilgrims to Mecca, sitting with long legs dangling in the air. Needless to say she took to her heels and was lucky enough to escape when they chased her. The next morning, when the neighbours came, they found the body with its head turned awry and all its skin marked with purple bruises where the ghosts had been sucking it. Malay ghosts are suckers.

There are others. There are ghosts that are half visible, half unseen: limbs or heads without bodies, hands and nothing more. They fly through the air and attack their victims who can do little against the supernatural. When Sir Ernest Birch went to take over the ceded new territories from the Siamese one of his Malay followers said that he had been seeing elephant-trunks without any elephants linked on to them. He understood this, strangely enough, as an order to murder the Resident. Sir Ernest chanced to change his line of march; and the would-be assassin missed his opportunity. On speaking too openly about his vision and intentions the ghost-seer was arrested by a Siamese village-headman and died a few hours later, a raving maniac. But the form his mania took is a type mentioned in old Malay romances.

There are also devil-birds. They are often owls, notably the fish-owl, *Ketupa javanica*, which has a note like a horse's neigh and is supposed to be the soul of a woman who has died in torment, a victim of childbirth; the horned owl (*Scops lempiji*) and an owl with a mournful note (*Syrnium seloputo*) both of which are birds of ill-omen; and two other unidentified owls known in Java as *têtuku* and *kêtekek*. Dislike of the owl is found outside Malaya; and it is said that Kaiomorz, the Persian Adam, cursed the owl much as the snake was cursed at the expulsion from Eden. Nor is the owl the only bird disliked by Malays. There is a cuckoo, *Eudynamis honorata*, whose note is ominous of thieves; a cuckoo-shrike, *Lalage terat*, indicative of the presence of tigers; the bee-eater, *Merops sumatranus*, that gives warning of the Spectre-huntsman's coming; and some nightbirds, still unidentified, that are banshees or harbingers of death. There are, however, other birds—notably the bulbul—that are believed to bring luck.

The most-feared demons of all are the ghosts of the deeply-wronged. There is a wide-spread belief in Indonesia that an untimely death creates a spirit of vengeance. It is countered indeed by Islam which promises Paradise to women who die in childbirth or men slain for their faith and country; but the belief is there and

leads men to fear beyond all other things the ghosts of the victims of abortion, those of women dead in labour, and, above all, those of the murdered. The two first are *puntianak*, etymologically "child-killers"; they have a special hatred of childbirth. Sir Hugh Clifford speaks of "that weird little animal, the *mati-anak*, that makes beast-noises round the graves of children." He is writing of what is known in Sumatra as the *kangkong ngeang-ngeang*, the frog-embodiment of a poor unwanted child who whines pitifully outside the homestead of its parents to remind them of the wrong that they have done it. Innumerable are the tales of the vampire-souls of women killed by childbirth. They become ghost-birds, harpies, screech-owls, what you will.

The ghosts of the murdered are in a class by themselves. They are undescribed, though the weird forms of certain sunset-clouds are thought to represent them. Of their malignancy there is no doubt. The chronicles of old Johor tell us that no child could play safely at the tomb of the murdered Sultan Mahmud II at Kota Tinggi. It is said also that when the fort at Kuala Selangor was shelled and made untenable by the British its defenders took a young girl, slew her and sprinkled her blood over their guns, so that fort and guns should be a curse to the sailors who stormed and took the place. Let one more case be quoted. The exact facts are in dispute; the story here given is not official; it cannot be vouched for in every detail; it is only a Malay version given to illustrate a Malay belief.

A small body of men once entered a Malay village in chase of some fugitive enemies. The men had been tramping all day over a most back-breaking mountain-path and came into the hamlet surly and dead-beat, only to find that their foes had given them the slip. Staying in the place was an aged Malay Chief of very high rank who had taken no part in the fighting but might be suspected of sympathy with his own country-folk. He was questioned angrily by one of the men and gave evasive and unhelpful answers. He was threatened with arrest, and referred the questioner to his superior, the Resident. Maddened by failure the man raised his rifle and shot the Chief dead. An old Malay, sitting next the Chief, rose up at once and denounced the act as a cowardly murder. He also was shot. The two murdered men were buried near the hamlet where they fell; but the graves are now lonely and deserted for no one dares live by such a spot. It is haunted and accursed by the story of that crime.

The Soul.

There are seven Malay words that are sometimes translatable as "soul"; and, of the seven, not one tallies wholly with its rendering. No two peoples perhaps no two individuals, can have precisely the same idea of what a "soul" means; and it will be best therefore to write this chapter on historical lines.

The Negritos believe that they will go after death to an "Isle of Fruits" or Land of Plenty. Plainly they regard the soul as human in its tastes and probably in its shape. The wavy-haired Sakai leave blowpipes, bamboo vessels and food on the graves of their dead to help the soul on its journey elsewhere. The Proto-Malayan Jakun supply a Chief's tomb with a "soul-ladder" to help him to climb heavenward, and with a moat on which he may paddle a ghostly canoe. The "soul" in each case must be very like a man.

Primitive men like the negritos are unlikely to believe in eternal punishment, social distinctions among the dead, or the separation of the good from the wicked. They are unaware that such things exist even on earth. But when we get among the Proto-Malays and Indonesians we learn that all souls do not fare alike. The nomad Punans of Borneo believe in a slippery bridge over which the dead have to pass; and in a huge hornbill that tries to startle them into falling into the jaws of a fish waiting below. The Malanaus have a similar doctrine. The Kayans believe in a bridge that is shaken by its custodian so as to upset any unwary soul into a river where he is eaten by maggots or a huge fish. The Proto-Malayan Jakun and even the Malays themselves claim to know of a "shaking bridge" that may upset the travelling dead into a boiling brew below them. It is most unlikely that these ideas are taken from Islam, though the latter also speaks of a bridge across the midst of Hell, sharper than a sword and thinner than a hair, "and the Believers shall pass, while the People of the Fire shall slip into the Fire." Still the coincidence is startling.

It must not be thought that the poor souls who fail to cross this bridge of death are those of the wicked. The Punans and Malanaus supply their dead with an offering of beads with which to bribe the terrible being who wants to tilt them into the river. The Kayans think that a man who has been a head-hunter in this life is unlikely to have trouble over any bridge of this sort. We see now how the idea of this death-journey can be used to influence the funeral ceremonies or to enforce certain conduct during life.

If we leave the primitive Punans and Proto-Malays and come to the more advanced Indonesians we meet with a new idea, that a man's mode of death decides his fate afterwards. The Kayans divide the afterworld into five districts. They relegate the souls of those who have died natural deaths to a land where they live much as they lived on earth. They send the souls of those who have died violent deaths to the shores of a Lake of Blood where they wed the souls of women who have died in childbirth. They think that the souls of stillborn children go to a place of their own where they enjoy happiness because they have never known pain. They place the souls of the drowned in a home under the rivers where they are given the use of all property that has been lost in the waters. They tell off the souls of suicides to a miserable

existence on a diet of roots, berries and other jungle-produce. Incidentally the Kayans do not allow their dead to mix in the next life with those of other races; the next world, like this, has its political boundaries. The influence of these Indonesian ideas is seen clearly in the Malay fear of the ghosts of murdered men, unwanted children and women who have died in childbirth. They are visitors from the Sea of Blood.

Now and again among Malays we come upon the belief that the soul of a human being has become incarnate in an animal. In literature this is commonly an echo of an old Hindu or Buddhist legend; in real life we may have to find an explanation in the cry of the animal itself. That of a "devil-bird" or screech-owl, for instance, suggests the shriek of a woman in travail. Soul-embodiments of this sort are included in the long list of the Powers of Darkness.

Lycanthropy or the idea that a man may assume in his lifetime the form of a beast of prey is also common in Malaya. In books this may be made due to a curse by the Hindu divinity Kala; but in real life the belief is confined to the tiger, whose form certain people are credited with assuming at will. Ideas of this sort are found all over the world and have usually little to do with any theory of the soul. In Malaya the link is closer. Some persons and even families are said to be unable to become tigers while they live and yet turn into tigers when they die. Indeed the tiger-soul is so well-known in Malaya that it has to be given a chapter to itself.

As the Malays were once Buddhists or Hindus and are now Moslems we have to reckon among Malay Beliefs doctrines that are borrowed from three great World-Religions. The Hindu and Buddhist teaching of re-incarnation is met with in Malaya in literature and poetry more than in everyday life. The Moslem doctrine of the soul, officially accepted as the only truth, is really that of a risen body and can be discussed as such. But the mystics of Islam take rather a different view of the soul; to them it is the All-in-all while the body is "illusion." Mysticism has been given already a chapter to itself.

To sum up: there are in Malaya five distinct doctrines of the future life. One is that man survives as a shadowy unsubstantial ghost; another that his soul may become an animal; a third is the doctrine of metempsychosis; a fourth that he lives again in an incorruptible body; a fifth is the mystic teaching that the individual soul becomes one with the soul of the Universe. There is also a sixth idea of the soul—one that is linked up with Indonesian animism and has no special reference to the life to come. It is the theory that the spirit of man is a bird, timid and tenuous, that leaves the body in sleep, unconsciousness or death.

Malays believe that all Nature is alive; that there is a soul

in every tree, rock, or mountain; in iron, in rice, in alluvial tin; briefly, in everything that we consider animate or inanimate. Alarm the tin-soul in a mine and the tin disappears. Frighten the soul out of rice and the seed-grains will not germinate. All nature is teeming with invisible life; countless ears are listening to all we say. Take trees for instance. Every tree has its soul; exceptional trees have souls of exceptional power. Walk through the country and you will see small altars, strips of coloured cloth and other marks of veneration at the foot of any tree of unusual shape or size. Try to get Malays to fell such a tree; they refuse at once. The tree is "haunted"; to cut it down would mean sickness or worse.

Naturally there is much confused thinking in all these beliefs. A Malay feels that there is something "haunting" a tree; he does not wait to ask whether it is a soul, a tutelary spirit, or a mere ghost that is nesting in its branches. How, indeed, is he to find out? All he knows is that there is something very wrong about the tree and that he had better avoid it. A District Officer once had one of these large haunted trees in his grounds. His Malay friends gave it a wide berth but during a night of heavy rain a Malay was induced to accompany the D.O. on a short cut passing under the tree. Within a week the Malay was dead.

It need not be thought that all "souls" are aggressive like the soul of this tree; some are timid; others are only fastidious. The soul of tin-ore objects to raw cotton, limes and earthenware, and to a man wearing another man's clothes or mimicking the behaviour of a sorcerer. All such things are strictly taboo on Malayan mines. The soul of rice is so timorous that it has to be approached with terms of endearment and with elaborate ritual; above all things, the blade of the fatal reaping-knife has to be hidden under the hand and the rice-stalks must be drawn between the fingers so that the grains may not know what is happening when they are severed from their parent-plant. Otherwise the seed-rice will lose its "soul"; it will have no life and next year's crop will fail. Much, indeed, has been written about the ritual of the ricefield; the ricefield plays a great part in Malay life.

The soul of rice is a bird like the soul of man. But not all souls are birds. It is said in Patani that at night the souls of the soil may be seen "in waste places, leaning on long sticks, wearing red caps and eating earth." This description represents them as genii of Arabia; it flatters them. Elsewhere they are pictured as cattle, especially buffaloes; etymologically they may be pigs. Pigs or no they have to be propitiated. In Abdullah's time the spirits of the soil under St. Andrew's Cathedral were said to be clamouring for heads and to be threatening the Governor and his officials with death if a building of such a size was to be laid upon the earth without some *quid pro quo* to the poor souls living below it. To satisfy these ghostly complaints

Indian convicts were said to be hiding in ambush to waylay and slay the unwary and "bury their heads in a great hole under the building." The scare, of course, ended in nothing. The gnomes under the Raffles Institution were placated by the sacrifice of three luckless coolies who fell from the scaffolding while the building was going up. Panic about the need for heads is known to occur even now, and the more sophisticated Malays laugh at these scares as "bloater-seasons," because, in the Straits, sun-dried fish are sold headless. Even the great Bombay riots of 1929 were provoked by the malicious spread of a rumour of this sort.

One question remains; why should the human soul be thought to be a bird? Be it remembered that this "soul" of the animists has nothing to do with survival after death; it is the spirit of existence in this world, a thing that man shares with all nature. Being the consciousness that flies in dreams to visit absent friends or distant lands it is essentially bird-like. There are tales of such birds having been caught and caged, leaving their owners at the mercy of their captors; there are charms for snaring the wandering soul of a girl in the interest of her lover; there is also the well-known legend of the Sleeping Beauty, whose slumbers could never be broken till the bird of her consciousness was freed to return to her. The call to the Bird of Life,—though it has been translated by the unromantic words "Cluck, cluck, Soul of So-and-so,"—is really the tenderest expression in the Malay tongue, as in the local verse,

Though absence wrings this heart of mine,
And far apart are we,
Her braided tresses still entwine
The very soul of me.

The Risen Body.

Many people think that the Prophet was speaking in parables when he painted Heaven as a Paradise of sensual delights. They may be right. But there is little doubt that Mohammed believed firmly in the immortality of the senses. Once he was asked by an old Arab lady whether she might hope to enter Paradise. "No old woman can ever pass into Heaven," was his answer. He then went on to tell the disappointed dame that rejuvenation went with Eternal Life; and elsewhere he has given us details of the incorruptible body, even to its digestive processes. Of the soul as a distinct entity he seems to have thought little. It was immortal, certainly; it gave sentient life to the body both on earth and in Heaven; but it is treated as having no separate life of its own. In one passage, it is true, we are told that the souls of the unborn and even of the unconceived offered up praise to God. Such an event is treated as most exceptional and even miraculous, just as when Sun, Moon and Stars are said to worship the Almighty.

Apart from mystics—who look upon the body as illusive and the Soul as the only thing that Is—religious Malays think in terms

of the body only. A dead man is believed by them to come to life again at least twice soon after death. He is said to lift himself slightly on his right elbow to listen to the *talkin* or last exhortation to the dead,—an address that is meant to prepare him for the examination that he is about to undergo. He is again awake and living when he is questioned by Munkar and Nakir, the Angel-Interrogators of the Dead; and it is on his sentient limbs that their blows fall when his answers do not agree with their sense of the fitness of things. It is his body, not his soul, that is alive at these times. Certain bands on a dead man's winding-sheet are left undone to allow for movement; and marks on a newly-buried body are explained as bruises from the clubs of Munkar and Nakir.

Relief in a risen body does not tally with the older ideas of the Malays but it has affected them in two well-known cases at least. The first is that of a graveyard ghost that goes by many local names: the risen ghost, the parcel-ghost, the sheeted ghost, the roller-ghost, the huddler-ghost, the badger-ghost. It is the ghost of a man who has sworn falsely after calling on the earth to spit out his body should he be telling aught but the absolute truth. Malays who have watched over the grave of one of these perjurers claim to have seen vapour rise slowly from it and then condense into the grim form of a corpse in all its funeral wrappings. The earth has "spat out" the liar's body. The ghost is black-faced, long-nosed, hideous in aspect; it can move along only by rolling over and over on its side; it decays slowly, emitting a horrible stench. Last of all it falls to pieces and is scattered to the winds.

There is in Sumatra a strange badger known to science as *Mydaus meliceps*. It defends itself against its enemies by making a smell that can be sensed a mile away and at close quarters can almost stun or paralyze. This unpleasant animal is linked in name—perhaps identified—with the ghost that we are describing. The ghost has a thin squeaky voice and loves eating eggs; are these traits shared with *Mydaus meliceps*?

It is vindictive—rolling about the ground in quest of neighbours who plagued it in its lifetime and whom (if caught) it tickles till they die. It is an object of much dread to all who live near a cemetery.

Malays believe (as we have seen) that the souls of those who die violent or untimely deaths become ghosts of peculiar wickedness, but do not regard such ghosts as being the risen bodies of the dead. An occasional exception is that of a woman who has died in childbirth. She becomes a vampire and preys on women like herself. True, she ought to assume a bird-shape—that of the fish-owl, *Ketupa javanica*; but there is much confusion in demonology; and the fish-owl may become a harpy, and the harpy a beautiful woman. The true Malayan vampire (the "sucker") should be a woman, and one still in the land of the living. In any case there is an ex-corporal of police, Monoh by name, who has testified on oath as an eye-witness to the existence of such dead vampires or "ghosts."

"I had an experience of a vampire when I was stationed in Rembau. I had then to go on rounds at night past a cemetery; and my wife, who was a bit of a diviner, warned me once not to go that was lest evil befall me. Well, it was my business to go there; the night was bright moonlight; and, after all, as I said to myself, 'What do women know about anything?' So I went.

At the time I thought nothing of it; but when I came near the cemetery an old man who lived thereby gave me a word of warning. 'Be careful, my boy; five days ago a woman was buried here after death in childbirth and she is now a vampire and plaguing people.' I answered, 'Thank you, old man; it will be all right.'

It was about 9 p.m. and I was going along a little nervously when I saw a new-made grave and said to myself, 'Surely that must be the tomb of the woman who has turned vampire.' Then I walked on boldly as if I did not mind it at all; but God knows what I felt like, for the place was lonely and no houses were quite close by. As I neared the grave itself I turned and had a good look at it. May I be blessed if there was not something lying on it, just like a corpse in its winding-sheet! When I saw this, I looked hard at it once more after rubbing my eyes to be quite sure that they had not failed me; but, sure enough, there was no mistake; there was the body in its wrappings, motionless as in sleep. My hair stood on end; my flesh went hot and cold; my limbs shuddered; the blood left my cheeks; had anybody stabbed me with a knife I could not have bled. My feet felt like lead; my body was weighed down; my mouth could not even open to repeat a Koran text.

After that I simply bolted for all I was worth,—a bird would have been hard put to it to keep up with me; but I found myself then in an even worse plight, for there was the corpse clinging to my back! God alone can tell how startled and horrified I felt; my breath came in quick short pants, and I nearly fainted with terror. Knowing no better I turned and seized the body as if to cast it off. I found the ghost soft and yielding to the touch, but gave it so violent a jerk that even a man in his full strength would have been knocked down and battered. Then I took to my heels again as hard as I could run, without watching where I was running; and I only came to my senses when I found myself floundering in somebody's muddy rice-field. Even then, there was the corpse with her arms well round my waist.

This drove me desperate. In sheer despair I became bold and worked myself up, saying, 'What have I to fear?—this is a woman; I am a man; why be frightened?' I remembered my knife, drew it and stabbed the body time after time. To my surprise I neither cut her to bits, nor slew her, nor even wounded her; all I could hear was the "rip-rip" of her torn winding-sheet while through the rents I could see a thigh with flesh of the fairest colouring, and through her torn mouthband there came the panting of a woman in pain.

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

Haply, where we were struggling, there was a disused well with a little water in it; into this well I thrust the body; after which I closed the well-mouth with grass and took to my heels again. This time I found a house; and though it was pass midnight I knocked up the inmates and was let us in; but it was quite a long time before I could come out with a word of explanation."

The Sucker or Vampire.

In the State of Kedah (so Sir Frank Swettenham tells us) everybody who is anybody owns a familiar or *pêlēsīt*. A Kedah lady once told him that by means of this spirit she had secured a proper hold over her husband and could plague any of her friends who tried to spite her. How is a *pêlēsīt* to be got? It is quite an easy matter. You recite certain incantations and then swallow your shadow. During the night a child will appear suddenly and put out its tongue at you. Seize that tongue. It will turn into a small living creature, the *pêlēsīt*, while the rest of the child fades away. Mr. Skeat indeed knows of a simpler method. Dig up a child's dead body; bite off its tongue; that tongue will turn into a *pêlēsīt*.

So far, so good; but there is reason even in Myth and we are tempted to ask, "Why should a dead child's tongue turn into a familiar spirit?" Let us track the tale across the water into Sumatra where we get rather a different likeness of our *pêlēsīt*. The word means (literally) "sucker." If a Malay bleeds and there is no stopping the hæmorrhage a cry goes up, "The vampire is sucking still." If a child wastes away without any visible cause, "His blood is being sipped by a *pêlēsīt*." In each case the "sucker" is thought to be the sorcerer himself and not his familiar.

There are three kinds of these vampire-wizards: two are Sumatran; the third is a Peninsular type.

The first is a "corpse-sucker" or ghoul. He walks about the country like any other peasant; and when he sees a fine chubby little child he licks his lips in prospective enjoyment. Luring his victim to a quiet spot he takes a slight sip of its blood so as to make sure that it will pine away and die; and when the child is dead and buried he grovels on the grave at night-time and by the force of his sucking draws the little body out of the earth. He then carries off his prey to his own home, brings it to life by magic art, fattens it up again, slaughters it and cooks it. All this is believed implicitly by Sumatran Malays who tell tales of scoundrelly ghouls being caught in the act by sharp-sighted neighbours and blackmailed properly under threat of betrayal to the Dutch authorities. Corroborative detail of this sort gives quite a modern touch to a very old superstition.

The second kind of vampire-wizard is the "headless sucker." By great skill in magic, possibly by selling his soul to the devil, a sorcerer may hope to get the gift of detaching his head from its body and sending it off on errands of evil while the rest of him stays

quietly at home. The head blackens and changes in form; the eyes expand and stick out; the ears grow into wings and flap the head along through the air; the whole is an image of terror that palsies its victims into stillness. Or again the head may be invisible and so more dangerous still. Whatever it "sucks" is doomed. Let one story suffice.

A decent man was once married to one of these headless suckers. During the night she rose from her sleep to prey on a stillborn child, that is to say, her head went off on this errand and her body stayed behind rolled up in a sheet at her husband's side so as to look like a sleeping woman. By God's Will, the husband awoke. He then tried to wake his wife, but much as he shook her she would not get up. In his fright he pulled away her coverlet; and lo, there she lay, headless! Then he realized for the first time what it was he had married. He got some needles; stuck them point-upwards in his wife's neck; and pretended to be asleep. Presently his wife's head came flying back, fitted itself to the body, and went off to sleep. When morning came he heard his wife complain to her mother that her neck felt very sore. Thereupon he went off, took up pen and ink and wrote out a formula of divorce, saying, "Here is your divorce, you headless vampire."

The third type has grown out of the second by the use of simple reasoning. A sucker can hardly drink the blood of his victims with his head alone; he must take his viscera along with him to empouch the blood that he sucks. So, in the Peninsula, we hear of a *Pénang-galan* or "Severed Head," described by Sir Hugh Clifford as the "horrible wraith of a woman who has died in childbirth and comes to torment small children in the guise of a fearful face and bust with many feet of bloody training entrails in her wake." Or let the well-known Malay writer Abdullah Munshi describe this vampire in his own way.

"Sir," said I (to Mr. Milne), "listen to my tale of the Severed Head. It was once a woman. She used the magic arts of a demon in whom she believed, and devoted herself to his service night and day for an agreed term, after which she was able to fly. Her head and neck were then loosened from her body, the intestines being attached to them and hanging down in strings. The body remained where it was. Wherever the person whom she wished to injure chanced to live, thither flew head and bowels to suck his blood; and the person whose blood was sucked was sure to die. If the blood and water which dripped from the intestines touched any person, serious illness followed at once and his body broke out in open sores. For this reason it is usual at all houses where a birth occurs to hang up spiky leaves at the doors and windows or to place thorns wherever there is blood, lest the Severed Head come and suck it, for this vampire has a dread of thorns in which her entrails may get caught. It is said that a Severed Head came once to

a man's house at midnight and got caught; and she had to remain there till daylight when people saw her and slew her.

Any woman who has the power of becoming a Severed Head makes a point of keeping at her house a store of vinegar in a jar or tub of some kind. In this she soaks her intestines; for when they issue forth from the body they swell up and cannot be put back again; but after being soaked in vinegar they shrink to their former size and enter the body again. There are many people who have seen Severed Heads flying about with their entrails dangling all about them and shining at night like a swarm of fireflies. Such at least, is the tale that my seniors have told me, but God forbid that I should give it any credence."

In Negri Sembilan we hear again of this third vampire under another name. Skeat gives a charm for dealing with it:

"Hither, my white fowls; hither, my black fowls,
Peck at the trailing entrails of the *manjang*,
Peck at his heart, his liver and his spleen."

In name at least, this *manjang* shows some kinship with certain "familiars" (*hantu anjong*) of Kedah and the "clawed" *bajang* of Perak.

All vampires—be they "severed heads" or harpies or "child-killers" are birth-spirits—they prey on newly-born children and are the subject of many precautions. With a shrill cry of *i-i-i-i* they rush to any place where a young child lies or a birth is expected; and if they secure an entrance, woe betide mother and child! For this reason an expectant father never goes straight home; he looks in on some friends on the way in the hope that the spying vampire may mistake his address. Or again he puts thorns all about his house; or uses nets or coconut shells with many holes to bewilder her with their many entrances; or puzzles her with dummy babies; or induces her to run after a cat; or fills his room with the things she abhors such as iron, turmeric, rice-paste and the smoke of incense. Pious Moslems tell us that these child-killers are the souls of women who loved unwisely and met a horrible end; but the belief is older than Islam. They are the souls of women who wander disconsolate on their way to the Indonesian "Sea of Blood" where they are to meet their spouses, the Souls of the Murdered, a class of ghost that is more dangerous still.

The three "suckers" that have been depicted would give us an adequate idea of the Malayan vampire were it not for the tangled nature of local demonology. In various places we hear of "vampire-grasshoppers," "bird-vampires," "vampire-bracelets," "frog-vampires," "vampire clawmarks." Ideas of this sort may owe their birth to disorderly thinking but are too widespread to be overlooked.

We have first a cricket or grasshopper, a *Phasma*, that is said to fly in a wild somersaulting way suggestive of the flight of the

1932] *Royal Asiatic Society*.

"Severed Head." A "sucker" indeed has to fly backwards and must find it a matter of great difficulty—witness the tubs of vinegar—to get its viscera to drop through the neck-cavity into the body; so the *Phasma* that suggests its movements is known variously as "the vampire," "the demon" and the "familiar." In a sense it is all three. *Pêlêsit* in the Peninsula means "the rustler." It is the small living creature "that helps Kedah ladies to get the better of their husbands—and may also be put to blood-sucking and other unfair uses that expose its owner to the fate meted out by Malay custom to practioners of the Black Art. In that event it is said to rise to the surface and escape in air-bubbles when its master is gasping for breath as his head is held with a forked stick under water till life is extinct. If no grasshopper is seen to fly away the drowned man may be deemed to have been guiltless of witchcraft. All familiar spirits are really "suckers"; they have to be fed on blood. This is what Abdullah says of them.

"The blood of a murdered man must be taken and put into a narrow-necked bottle. Then prayers are said over it and something or other is read, I don't know what, but it has to be memorized. After seven days of this ritual (or twice seven, according to some people), a sound is heard proceeding from the bottle, like the cheep of a young bird. The wizard then cuts his finger and inserts it into the bottle for the familiar to suck. Every day he has to feed it with his blood."

The true vampire or sucker has come also to be confused with the fish-owl (*Ketupa javanica*), a "devil-bird" or "screech-hawk" that has a cry like that of a lost soul. It is said to be the spirit of a mother dead in childbirth and to take the form of a harpy—half woman half-bird—with long black trailing tresses covering a hole in her back or neck, through which it sucks the blood of children or through which its entrails may be seen. It is indeed a tangle of divergent ideas: the owl, as a bird of ill omen; the malignant ghost of a woman untimely dead; the "sucker" with its taste for blood its exposed intestines, and its attacks on childbirth—witness the thorns and brambles with which it is kept off. So also (as we have seen) the "frog-vampire" is only a birth-spirit, the ghost of a still-born child.

One demon alone remains, the "long-clawed one," the *bajang*, against whose attacks young children wear a protective "vampire-bracelet" of black thread. His "claw-marks" are seen on the thighs of women after childbirth; his spreading talons give their name to the tenon in carpentry and to the skirts of a swallow-tailed coat. Yet he has been identified with the vampire-cricket which has no claws; with the bottle-imp which is equally clawless; and with the "Severed Head," the *manjang* of Negri Sembilan, who flies off with intestines trailing behind him but leaves his talons at home. What then are the claws of the *bajang*? The *bajang*, as a wizard's familiar, may be a "sucker," a cricket or a bottle-imp; but he can

be identified also with another and better-known familiar, the long-clawed "tiger-spirit" of the aboriginal shaman. Of that "tiger-spirit" we have now to speak.

The Were-Tiger.

A District Officer in Jelebu chanced one day to ask the heirs of a dead man to take out letters of administration to his estate. They fidgeted and shirked replying. Pressed to obey they said that the deceased was "not exactly dead." Pressed still further they explained that he had become a tiger and might take exception to what they were asked to do.

This is no isolated case. Mr. Berkeley reported that the last man given tree-burial in Upper Perak was one Pawang Kwa; "he is now a tiger with a white patch." Mr. George Bellamy from Kuala Selangor wrote to a local journal, "When walking along the shore, if you chance to meet a very large tiger, let it pass unharmed; it is only Raja Abdullah's ghost and in proof thereof you will see it leaves no footmarks on the sand." Who are these human tigers?

In Jempol there are whole families of "tiger-breed" men. Outwardly they may resemble you or me; but this is what a Malay writer says about them.

"In their lifetime as human beings members of these families are said to be peculiarly related to certain tigers of the forest whom they vaguely recognize as incarnations of dead relatives. These tiger-relatives sometimes come to the compounds of their human kinsmen, protect their cattle from the attack of foreign tigers, their poultry from civet-cats, and their ricefields and tapioca-plantations from the ravages of wild boars."

Let us read also what happens when these men are ill.

"When a member of one of these families is ill there is always one tiger at least haunting the neighbourhood of the patient's house. He comes closer and closer as night approaches If the illness is serious or the patient is dying the tiger will show signs of trouble and uneasiness. He groans, makes piteous noises and restlessly moves from one end of the compound to the other."

It is only after their deaths that they become tigers.

"In ordinary cases the prospective tiger dies peacefully and then becomes a tiger. No one has ever cared or dared to go and watch what really happens at the grave during the few-nights following the burial. They say that some days after the burial the white shroud of the buried body is found lying beside the grave, torn and tattered; and a hole of the size of man's body is found to have been made into the grave, while the footprints of the tiger are seen everywhere. From this it is concluded that the tigers must take the corpse and bear it into the

forest where the metamorphosis takes place in some inexplicable way. A tiger representing the dead person makes his appearance shortly afterwards. . . . If the dead person had a deformed leg the new tiger also has a deformed leg. If the person was baldheaded the tiger also is baldheaded." Our authority ends his article on the tiger-breed families with the following statement.

"Belief in were-tigers whose transformation takes place during life is general all over the Peninsula. But as a rule the power is ascribed to the people of the Korinchi tribe from Sumatra. The possession of the power by a person is said to be indicated by the absence of the furrow which ordinary men have on their upper lip immediately below the nose. Tigers of this sort are called *harimau chēnaku* or *harimau jadi-jadian*. They change back into man just as the man changes into tiger.

This last paragraph can be confirmed from many sources. Sir Frank Swettenham writes of the Korinchi men.

"Another article of almost universal belief is that the people of a small State in Sumatra called Korinchi have the power of assuming at will the form of a tiger, and in that disguise they wreak vengeance on those they wish to injure. . . . At night when respectable members of society should be in bed the Korinchi man slips down from his hut and assuming the form of a tiger goes about seeking whom he may devour.

"It is only fair to say that the Korinchi people strenuously deny the tendencies and the power ascribed to them, but aver that they properly belong to the inhabitants of a district called Chenaku in the interior of the Korinchi country. Even there, however, it is only those who are practised in the occult arts who are thus capable of transforming themselves into tigers, and the Korinchi people profess themselves afraid to enter the Chenaku district."

Now let us follow these Korinchi people over to their home in Sumatra. There they not only charge the Chenaku people with being were-tigers but bring the same accusation against certain people in the Pasumah and Kembering districts, on Mount Dempo and among the Rejangs. All the accused plead "not guilty" as regards themselves while they believe firmly that the charge is true of others. All alike agree that there are "tiger-cities" of the type described by Marsden more than a century ago:

"They talk of a place in the country where the tigers have a court and maintain a regular form of government in towns the houses of which are thatched with women's hair."

These tiger-villages are located by Sumatrans mostly in the Chenaku country and on Mount Dempo. However much the

natives of the former locality may protest, to call a man a *Chenaku* or *Chindaku* is tantamount to calling him a were-tiger. Says a Sumatran writer:

"A *chindaku* is a man who can take the form of a tiger. When a *chindaku* sees a sambhur or barking-deer he turns into a tiger and catches it, after which he resumes his human shape and takes it home to dinner."

Nor has Sumatra any monopoly of tiger-villages. Sir William Maxwell referred in his time to "an extraordinary belief that in parts of the Peninsula there are regular enclosures where tigers possessed by human souls live in association." In Java, according to popular belief, similar villages are found at Broto and again at Gadongan in the Blitar Regency; a "*Gadongan tiger*" is the Javanese term for a were-tiger. Indeed the belief that men can turn themselves into animals is world-wide; it is found even in places as unlike Malaya as the Hebrides and Sierra Leone.

We have seen that the power of assuming tiger-shape in one's lifetime is believed by most Malays to be given only to adepts in the Black art. Among the Sakai tribes of the Perak-Pahang border we find a curious variant of this idea. The shaman or sorcerer is linked with the tiger. For this reason a dead shaman is never buried; he is placed in a raised hut or otherwise held up above the ground so that the tiger, his familiar, may tear open his body and release the soul. His son and successor should be present at this time to receive from the tiger himself or from the two attendant fairies full instruction in the dead man's magic; and should he show any signs of fear he is liable to be torn to pieces at once. It is said indeed that the death-rate among expectant shamans is rather high. But it is not claimed that these Sakai sorcerers can assume tiger-form when alive.

There are also among Malays the plainest hints that the tiger is a sorcerer's familiar. Sir Frank Swettenham mentions "the Tiger-Devil,—but out of politeness he is called *Blian* to save his feelings." Dr. Winstedt speaks of "the shaman's usual familiar, a tiger-spirit, as shown by growls and sniffing and crawling under a mat." Mr. Skeat witnessed one of these "tiger" seances and describes it in full detail.

"At length after many twitchings the shrouded figure (of the shaman) arose amid the intense excitement of the entire company and went upon his hands and feet. The Tiger Spirit had taken possession of the sorcerer's body; and presently a low but startlingly life-like growl—the unmistakable growl of the dreaded lord of the forest—seemed to issue from somewhere under our feet as the shrouded figure began scratching furiously at the mat upon which it had been quietly lying, and, with occasional pauses for the emission of the growls which had

previously startled us and the performance of wonderful cat-like leaps, rapidly licked up the handfuls of rice which had been thrown upon the floor in front of it. This part of the performance lasted however but a few minutes, and the evident excitement of the onlookers was raised to fever-pitch as the bizarre and (as it seemed to our fascinated senses) strangely brute-like form stooped suddenly forward and slowly licked over (as a tiger would lick its cub) the all-but-naked body of the patient—a performance of so nauseating a character that it can hardly be conceived that any human being could persist in it unless he was more or less unconscious of his actions. At all events, after his complete return to consciousness at the conclusion of the ceremony, even the sorcerer experienced a severe attack of nausea.....Meanwhile however the ceremony continued."

Sir Frank Swettenham's *kantu blian* does not mean (literally) "the tiger-devil" but "the shaman's devil." "Blian" is the old Indonesian word for "shaman,"—now superseded by politer equivalents such as *parwang*, *pyang*, *bomo* and *malim*. But in Java and Borneo *balian* still survives; and the description of the tiger as the "shaman's devil" points once more to the link between the sorcerer and the Malayan *loup-garou*.

"The existence of the Malayan *loup-garou*" says Sir Hugh Clifford, "to the native mind is a fact and not a mere belief. The Malay knows that it is true. Evidence, if it be needed, may be had in plenty; the evidence, too, of sober-minded men whose words in a Court of Justice would bring conviction to the mind of the most obstinate jurymen and be more than sufficient to hang the most innocent of prisoners." On this point let us digress for a moment.

In 1917 there was an outbreak of so-called "leopard-murders" in the Northern Province of Sierra Leone; and the local paramount Chief came down to Freetown to seek authority for exceptional measures against the men suspected of guilt in the matter. He was asked:

—When you speak of "human leopards" do you mean men who disguise themselves in leopard-skins or men who have the power of turning themselves into real leopards?

—I mean men who become real leopards.

—But, surely, no man can turn himself into a real leopard.

—So Europeans think. We, Africans, know that they can.

Ultimately a number of real leopards were shot down with rifles specially supplied; and the scare ceased.

But in 1913 the Colonial Office had sent out a special commission to stamp out "human leopardism" in the Imperri District of Sierra Leone; a number of men were hanged and many more were sentenced to long terms of imprisonment or banished as

undesirables. Were they wizards? They were given a fair trial by their judges and only condemned upon convincing testimony. Yes; and yet were they found guilty on the evidence of Clifford's "sober-minded men whose words in a Court of Justice would bring conviction to the mind of the most obstinate jurymen and be more than sufficient to hang the most innocent of prisoners?" British justice seldom makes mistakes. Murders, no doubt, there were; "Leopardism" may be quite another story.

Notes and References.

Introductory.

Good accounts of Malay superstitions are to be had in Skeat's "Malay Magic" (Macmillan, 1900) and Winstedt's "Shaman, Saiva and Sufi" (Constable, 1925). References to "Skeat" and "Winstedt" are to what they say in these books. Two excellent brochures in Malay by a Malay (M. T. Sutan Lembang Alam) have been published at Batavia by the Dutch *Commissie voor de Volkselectuur* to combat superstition; the first brochure is often quoted in this paper as "Perch. Mal." (*běrbagai-bagai kěpěrchayaan orang Mělayu*) as it gives first-hand accounts of the beliefs that it ridicules.

For Malay things in general the reader is referred to "P.M.S." (Papers on Malay Subjects published by direction of the Government of the Federated Malay States) and to "J.M.A.S." (the Journal of the Straits and Malayan Branch of the Royal Asiatic Society).

I. Malay Beginnings.

For further general information on this subject see the opening portion of P.M.S. (History) and Winstedt's introduction. The older inhabitants of the Malay Peninsula are the subject of Skeat and Blagden's "Pagan Races of the Malay Peninsula" (Macmillan, 1906); they are dealt with briefly in P.M.S. (Aboriginal Tribes) and more briefly still in P.M.S. (History). Abdullah's account of the Mantra is taken from the second part of the Hikayat Abdullah of which many editions have been published at Singapore. Books have been written by Hagen on the "Kubu" ("Die Orang Kubu," Frankfurt, 1908). White on "the Sea-gypsies of Malaya" (Seeley, Service, 1922) and Joustra on the Minangkabau Malays, a publication of the "Minangkabau Institute." The craniological data are taken from the first and third of these and from Kloss's article on the Kenaboi Mantra in the "Journal of the F.M.S. Museums," v. 58. Father Borie's article on the Mantra appears in Trubner's "Essays relating to Indo-China," 2nd Series, Vol. I, 1887, which include also Groeneveldt's Notices of the Indian Archipelago in old Chinese records. The "Dutch description" of the Kubu is abridged from the opening paragraphs of van Dongen's article on "De Koeboes" in a Dutch journal (*Tijdschrift Binnenlandsch Bestuur*, xxx, pp., 225-253.) For the Punan forest-nomads and the references to the Dyaks and to Hose and Haddon the reader may consult Hose and Macdougall's "Pagan Races of Borneo" (Macmillan, 1921.) esp. Vol. ii with its appendices. The *subang* ear-stud is illustrated in Veth's Midden-Sumatra, vol. II, pl. xii 3, 7, 8. (Leyden, 1881). The verse on the negrito is translated from a quatrain in the Malay romance "Awang Sulong Merah Muda" (Singapore, 1907), p. 81.

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

II. The Adat.

For the story in para. 1-6 see the *Moestiko Adat Alam Minangkabau*, (Batavia) 1920. Abdullah's references to Pahang *adat* (para. 6) are taken from his *Pelayaran*. The Sungei Ujong saying, (para. 7) is: *Entah-lah, hai, —adat Sêmujong*. The reference to Mr. Humphrey's work is to his "Naning recital" (J.M.A.S., No. 83, pp. 1-29). But to appreciate the wide range of Malay sayings one must go outside *adat* to folk-tales like the *Hikayat Raja Donan* (which contains Maxwell's passage about the Malay dawn) or, better still, to those published in the dialect of Minangkabau. The *pantun*-translation is by Mr. Humphreys.

III. The Alexander Legend.

There is a vast literature on this subject. For the original or "Egyptian" version the reader may be referred to the actual Greek text and to the Syriac and Ethiopic versions translated by Sir E. Wallis Budge. The Darius story appears in the Persian "Epic of Kings;" also in the Hindustani version which is discussed by Rehatseek (Journal of the Bombay Branch of the R.A.S., 1881); and in the Malay version, see P.M.S. (History; edition of 1920; pp. 18 to 24). The story that Alexander was the son of Darius appears again in the opening chapter of the Malay Annals and in the second book of the *Bustan al-Salatin* (Singapore, 1899). The Annals also by mentioning that Khizr converted people to the "religion of Abraham" help to explain the story that he was the wandering and immortal Jew Ahasuerus. I am personally indebted for much (including the identification of Idris with Andreas) to Mr. H. A. Rose's notes to Brown's "Darvishes" (Oxford 1927).

For the story of the coming of the "mountain" dynasty to Palembang (para. 9) see P.M.S. (History, Ed. 1923, pp. 16-27). The Kota Kapur inscription and other dated monuments are all described in the article of the Encyclopaedia of Netherlands India s.v. *Oudheden* (antiquities). The Malay name for a sole is *ikan sa-bêlah* or *sisa nabi*. The "causeway to Sumatra" statement appears on p. 86 of the ethnographical handbook of the British Museum (1920).

IV. The Daulat.

This account of a Perak enthronement is based mainly on information given me by H. H. the late Sultan Idris of Perak and his Dato' Sri Nara Diraja. They were good enough to allow me to see all the regalia, to copy the *chiri* and even to let me learn the State Secret; a summary of the information obtained was recorded at the time in P.M.S. (Circumstances of Malay Life), pp. 73-77. The Perak cradle-song is given also in P.M.S. (Incidents of Malay Life, second edition, pp. 68, 69. The Buitenzorg inscription from the footprints (para. 8) is illustrated in Colijn's "Nederlands 1932] *Royal Asiatic Society*.

Indie," vol. i, p. 210; and for the "footprint" terms used in letter-writing the reader may refer to P.M.S. (Literature iii, Proverbs and Letter-writing) or to the appendix to Dr. Winstedt's Malay Grammar. The stories of the working of the *daulat* (para. 11) are taken from the Malay Annals (Mission Press, Singapore, 1898, pp. 16, 42, 75, 78) and from the unpublished Hikayat Johor in the Batavian Society's Library at Weltevreden. The dying words of Mansur Shah and the covenant with Demang Lebar Daun are taken also from the Annals, pp. 100, 16. The account of the Riau Viceroy's position (para. 14) is taken direct from the *Hikayat Bugis* (Singapore, A.H. 1329), p. 36; cf. also P.M.S. (History), p. 78. This same History (second edition) gives Sultan Husain's letter referred to in the same paragraph. The verse closing the whole chapter is translated from a Malay quatrain given in my Malay-English Dictionary (Singapore, 1901), s.v. *jongkong*.

V. The Nobat.

The word *tabal* in Persian and Hindustani means "drum;" and its association with royalty appears in the well-known Omar Khayyam passage, "Nor heed the rumbling of a distant drum." A very good (illustrated) account of the Selangor *nobat* appears in Skeat's "Malay Magic" (pp. 39 to 42). The Pasai quotation is from the *Hikayat Raja-raja Pasai*, p. 12. The innovations of the third Malacca Sultan, the Mohammed Shah of the Annals, are given in the Annals pp. 45 to 49. The Perak Annals quotation is from *Misa Melayu*, p. 38. Shahinda's "Indian Music" was published in 1914; the passages quoted are on pp. 83, 84.

VI. Kěbēsaran.

For the regalia of Malaya cf.: P.M.S. (Circumstances of Malay Life), pp. 73-77; Marsden's History of Sumatra (1784), pp. 270-272. For the first Malay prince claiming the throne by showing the regalia see Malay Annals, p. 15. For the *pancha-upachara* or *panchabichara* cf. Mal. Annals p. 17, Hikayat Bugis p. 52. For the story of the headman and his buffaloes see Skeat pp. 38, 39. For the pageantry at Goa and Samarang see Campbell's "Java;" the Malacca Harbour-Master's velvet coat is referred to in Hoynek van Papendrecht's letters in this Journal; Commodore van Braam's grievance is in Netscher's History. The story of the Kedah flag is in our S.S. official records.

VII. Dress-distinctions.

An account of Malay dress is given in P.M.S. (Circumstances of Malay Life), pp. 52-57 and 79-90. The possibilities of untailored garments (para. 3) are brought out clearly in the illustrations to Jasper and Pirngadie's "Batikkunst" (Hague, 1916); especially in figures 99 to 105 for the *dodot* and in figures 83 to 95 for head-

dressess. The various "cuts" (*potongan*) described in para. 5 are taken from Poensen's article "*Iets over de kleeding der Javanen.*" For the etymology of *sěluar* (Java *sěruat*, Sumatra *sarwat*, *sarawat*, *shilawat*) see Yule's "Hobson Jobson," s.v. "Shulwaurs." The account of the Bendahara and his headdresses and of Tun Hasan the Temenggong setting new fashions is in the Malay Annals (p. 123). Presentation garments are also referred to in the Annals, e.g. on p. 47. Abdullah's account of Trengganu laws on dress is taken from his *Pělayaran Abdullah*; and the Minangkabau headman's description of Sumatran dress-customs is borrowed from the *Mustika Adat Alam Minangkabau*.

VIII. The Sultan Muda.

The existence of a Sultan Muda in Perak was first recorded in P.M.S. (Incidents of Malay Life), pp. 46-52. He is referred to also by Winstedt (pp. 42, 43, 97) and in P.M.S. (History, edition of 1920), pp. 145, 146. So far as I know this is all the literature about him. His existence is hardly ever mentioned by Malays and during my service in Perak I met him only once.

For the history paragraphs see P.M.S. (History, Edition of 1923), pp. 50, 51; Malay Annals, pp. 162, 163. The Batak Rabbit spirit-raising (para. 13) is recorded even in blue-books but they make no mention of the Sultan Muda. It was his deputy, the Raja Kechil Muda, who was the medium at that historic seance.

IX. The Shaman.

Accounts of the shaman and his *séance* are given by Winstedt (pp. 96-115), Skeat 56-61, the Encyclopaedia of Netherlands India s.v. "Sjananen," and in many books on Indonesian and Proto-Malayan tribes. Hagen indeed gives a good photograph of a Kubu shaman at work with his singer near him. The account of a Perak *pawang's* position is taken from P.M.S. (Ninety-nine Laws), pp. 41, 48; but reference can also be made to p. 25, "the *pawang* is king in the house of a sick patient, in the ricefield and in the mine." For his *séances* over the sick see: Winstedt 96-106; Skeat 409-455; Swettenham's "Malay Sketches," pp. 153-159; J.M.A.S. No xii 222-232; White's "Sea-Gypsies," Hose and Macdougall's "Pagan Tribes of Borneo," ii 129-135; Hagen's "Kubu," p. 139. For his work in the ricefield see: P.M.S. (Rice-planting), 75-95; J.M.A.S. xxx 297-304; J.M.A.S. xxix, 7-12. For his work in mines see Hale in J.M.A.S. xvi 303-320 and Pasqual in the Selangor Journal (quoted by Skeat 263-265).

X. The Mystic.

A general account of Moslem Mysticism and Mystic Orders may be obtained from Brown's "Darvishes" (Oxford, 1927), Nicholson's "Studies in Islamic Mysticism" (Cambridge, 1921), Depont 1932] *Royal Asiatic Society*.

Coppolani's "Confreries Religieuses Musulmanes (Algiers, 1926) or in shorter form from the articles on Mysticism in the Encyclopaedia of Religions and the Encyclopaedia of Islam. But the higher philosophy of the subject is apt sometimes to overshadow the mysticism of the average dervish just as the conduct of the average dervish may discredit the ideals of Mysticism. For esoteric Mysticism in the Malay world the reader is referred specially to Rinkes' "Abdurraoef van Singkel" (Heerenveen 1909); this book gives all the Arabic technical terms connected with the Mystic Way (para. 5, 6, 7, 8). But for exoteric Mysticism and the *ratib* (para. 14, 15) see Snouck Hurgronje's "Achehnese" (Leyden, 1906).

The first two verse-translations (para. 3, 4) are from Brown's "Darvishes." The third is from the Malay in J.M.A.S., vol. I, p. 316. The quotation about the conduct of Indian dervishes is taken from Herklots' "Qanoon-e-Islam" (Madras, 1895). Winstedt mentions incidentally (p. 169) the saving of Abu Said (para. 3,13), and (p. 168) the mystic belief in the transience of Eternal Punishment (para. 9,13). The incident in Negri Sembilan (para 13) is given from personal knowledge.

XL The World Invisible.

The "haunted height" (para. 1) is Gunung Hantu; for Mount Ophir and Rembau Peak, see Skeat (pp. 71, 82), Winstedt (p. 24); for the accounts of the *jin* (para. 5) see the *Bustan al-salat*, vol. i, p. 30-32 and Perch, Mal. 37, 39. *Bidadari* is the usual word for "fairy" in romance; it is used for the Moslem houris in the Bostan (i, 41) and Perch, Mal. (p. 45). Other references are: for the habits of the invisible elves (para. 8, 9,) see Perch, Mal. 71-73, P.M.S. (Amusements) p. 12; for the *badi* (para. 19) see Perch, Mal. 56; for Langkasuka see P.M.S. Amusements, pp. 39, 40, P.M.S. (History, 1908) p. 8. Rouffner, Was 'Malaka genaamd Malajoer,' pp. 86-103; J.M.A.S., vol., i, p. 153; Groeneveldt in "Essays relating to Indo-China," Second Series, vol. i.

The "Hidden Ones" are the *Orang Bunian*. The "Unseen Folk" are (Java) *siluman*, (Kedah) *si-tēmboyan*, (Sumatra) *si-kulambaian*. This last figures as the giant wonderworker *si-kêlêmbai* or *Sang-Kêlêmbai*, (Pahang) *Gêdêmbai*, (Kedah) *Gêdêbai*. The snail (*Ampullaria*) is *kêlambuai*. On the whole question see the Sumatran Perch, Mal. 71-73.

XIII. The Powers of Darkness.

For the derivation of *Iblis* and *Shaitan* (para. 1, 2) see Lane's Arabic Lexicon and "the Darvishes" (p. 33, note). The "pusher-angels" (para. 5) are the *malak zabaniah*. "Ogres" (para 5) include the *afrit* or *ifrit* of Persia (Bost. Sal. ii 6), and the *danawa* and *daitya* (titans), *gërgasi*, *bota* and *raksasa* (cannibal ogres) and *kantu doman* (dog-faced or monkey-faced ogres), all of India. For

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

the "great *hantu*" (*h. raya*), "tall *hantu*" (*h. tinggi*) or "spectre huntsman" (*hantu pëmburu*) in para. 7 see Perch. Mal. 15, Winstedt 9, Skeat 113-120. For the Spirit of Small-pox (*indok pamenan*) in para. 8 see Perch Mal. 74-77. The capital that was abandoned (para. 8) because the "ghosts of the soil" were too much for the inhabitants was *Tanah Puteh*; see Malay Annals 189. The story in para. 9 is given in J.M.A.S. No. 67, pp. 92-84. For half-visible ghosts (para. 10) see van der Tuuk's Kawi-Balinese Dictionary vol. ii p. 820. For "devil-birds" (para. 13) see the same dictionary, vol. ii p. 820 also. For birds generally (para. 11) cf. Skeat 109-141. The *mati-anak* passage (para. 12) is from Clifford's "In Court and Kampong," p. 231. The *Kangkong ngeang-ngeang* is described Perch. Mal. 72. The *puntianak* (para. 12) is the subject of much literature; cf. Encyclopaedia of Netherlands India, s.v. "Pontianak."

The story of the forces haunting Sultan Mahmud's tomb (para. 13) is from the Hikayat Johor; it may be compared with Skeat, p. 17, on the same subject. For the killing of the child at Kuala Selangor see P.M.S. (History, 1920. p. 161).

XIII. The Soul.

The seven Malay words that may sometimes be translated as "soul" are *nyawa*, *jiwa*, *roh*, *arwah*, *malaikat*, *sokma*, and *sëmangat*. Of these seven *sëmangat* is the soul of Indonesian animism, the "soul of things" to which Winstedt devotes pp. 64-74 of his book. *Sokma* is the Hindu or Buddhist soul, the soul of Metempsychosis. *Roh* is properly the spirit of life; it is an Arabic word used sometimes by Malays as an equivalent or synonym for *sëmangat* and also by mystics for "soul" in their sense of the term. *Nyawa*, properly "life," is used in both senses of *roh* and also in the few cases where the Moslem spirit of life is referred to as existing apart from the body. *Jiwa* occurs sometimes as a variant of *nyawa* and synonym of *sëmangat*. *Malaikat*, properly "angel," is used in one or two passages to describe the spirit of a dead man. *Arwah*, really the plural or *roh*, is usually translatable as *manes* (of the dead), e.g. in connection with feasts given in honour of the dead.

Skeat's account of the Malay idea of the human soul as a sort of "thumbling" or "mannikin" (p. 47) is not supported by any other writer on Malay magic, nor by anything that any Malay has ever told me, nor even by his own quoted "charm" which addresses it as a "bird"—which it is. His divergence from other writers seems to be due to a wish to make Malay ideas harmonize with Professor Tylor's "classical definition" of the primitive man's idea of what a soul is (Skeat, p. 49). The *sëmangat* of man is a bird, a *burong pingai*, and is so addressed not only in many charms but also in the well-known call *kur sëmangat*, a call to birds translated

by Skeat as "cluck, cluck, soul of So-and-So." The soul of rice is also a bird. The gnomes of the soil are like cattle; cf. Perch. Mal. 13.

The older theory that the human soul is like a human being and has to cross a difficult bridge after death can be verified not only by Dyak beliefs (given in Hose's book) and by Proto-Malay ideas (cf.—as to a death-journey—Winstedt, pp. 148, 149) but even from Malay literature; cf. van der Tuuk's Kawi-Balinese dictionary, vol. i., p. 441, where a Malay passage is quoted referring to this bridge (known as the *jambatan jugal-jagit*=Balinese *titi agil*), not razor-edged but shifting and treacherous, over a boiling brew (*bubur yang amat panas*).

The idea of metempsychosis still survives in love-poetry. Thus in the Hikayat Koris there is a couplet *Kalau mati balsek mēnjēlma tuanku juga patek pērtuan* (and should I die and be reincarnated, thee once again would I take for my lord). Such expressions are not uncommon even now.

The tiger-soul, the risen body and the soul of mysticism are discussed in separate chapters. For Dyak ideas of the future life see Hose and Macdougall's "Pagan Tribes of Borneo," vol. ii. pp. 40-50.

XIV. The Risen Body.

For the "souls" (*nyawa*) of the unborn and unconceived praising God (para i), see Bostan al-salatin i 9; for the dead man listening to the *talkin* (para. 2), cf. Skeat p. 406; a story of bruises being ascribed to Munkar and Nakir is given by Winstedt in his "Malayan Memories."

The names of the "graveyard ghost" (para. 4) are *hantu kubur* (cemetery ghost), *h. bangkit* (risen ghost), *h. bungkus* (parcel ghost), *h. kochong* (sheeted ghost), *h. golok* (roller ghost), *h. jerong-kong* (huddler ghost), *kamolo'* (badger ghost); for an account of it see Perch. Mal. 67-71. Corporal Monoh's sworn statement (para. 7-end) is translated from Perch. Mal. 58-61.

XV. The Sucker or Vampire.

For para. i see Skeat, p. 331 and footnote. "His blood is being sucked by a vampire"—*di-lēsit oleh pēlēsit*. For the "corpse-sucker" (*pēlēsit bangkai*) in para. 4 see Perch. Mal. 63. For the "headless sucker" (*pēlēsit kudong*) and the story about it (para. 5, 6) see Perch. Mal. 62-66. For the "severed head" (*penang-galan*), cf. Skeat, pp. 327, 328 and the Hikayat Abdullah. For the *manjang* (in Negeri Sembilan *hantu manjangan*, *hantu manyangan*), cf. Skeat 324, Perch. Mal. 77, 78, and the terms (Perak) *bajang*

(Kedah) *hantu anjong*. A "vampire-grasshopper" is *bēlalang hantu*, *b. polong*, *b. pēlēsit* (para. 10); bird-vampire is *langsuyar*, *burong hantu*; vampire-bracelet is *gēlang bajang*; vampire clawmarks are *garu bajang*. For the first of these (para 11) see also Skeat 320, 329; for para 12 see Abdullah's *Hikayat*; and for the "frog-vampire" see Perch. Mal. 72.

XVI. The Were-Tiger.

A general account of the were-tiger superstition in Indonesia will be found in the *Encyclopaedia of Netherlands India*, s.v. "Weerwolf, Weer-Tijger." The account of the tiger-breed families (see para. 2-5) is by a Malay and is taken from J.M.A.S. No. 85, pp. 36-39. Other references are: Skeat, p. 68 (for our para. 2), pp. 442, 443 (for the long passage quoted), pp. 157-170 (general); Winstedt, 16, 44, 98-100; P.M.S. (Aboriginal Tribes); J.M.A.S. No. 7, p. 22; Swettenham, "Malay Sketches," pp. 153-159, 200; 201; Clifford, "In Court and Kampong," p. 65; Marsden's "History of Sumatra," p. 293; and Perch. Mal. p. 74.

The Malay Game of Apit.

By RAJA SAMUSAH, *Malay College, Kuala Kangsar.*

This game is played on a draughtsboard by two players.

There are 16 pieces, all of equal value; and these are arranged in two rows as in chess.

Pieces can be moved backwards and forwards and sideways (but not diagonally) as many squares as are required, players moving one piece at a time in turn.

The object of the game is to move the opponent's pieces. SODO'. This can be done (a) by Sodo' (b) by apit. (a) SODO'.

If two pieces say of white are in the same straight line with an empty space between them, black can move a piece on to the empty square between them and remove the white pieces on either side. In fig. I. if B. moves to either place marked X, he can remove the *two* white pieces. (b) APIT.

If one or more pieces are enclosed by an opponent's pieces, one opponent's piece on either side whether from front and back, or right and left, the piece or pieces can be removed.

In figs. II. and III. (a) if B moves his piece to either square marked X, white's piece or pieces can be taken.

N.B.—If the pieces are deliberately placed in the position of APIT by one side, the other side cannot take it from them until one of the enclosing pieces has been moved. In IV. (b) if W. moves to the square marked X, B. cannot remove the pieces until one of the B. enclosing pieces has been moved away and back.

Pieces can be removed by SODO' and by APIT if the arrangement of the enemy's pieces permit as in fig. N. (a).

A piece enclosed in a corner as W. in fig. III (b) cannot be taken.

Peraturan Main "Sodok Apit."

Ada pun permainan ini ia-lah di-mainkan di-antara dua pihak, dan di-mainkan di-atas papan tapak chator.
MENGATUR BUAH.

Maka hendak-lah di-atur buah-buah dam atau chator itu, kelaziman dua baris sahaja memenohi tapak-tapak papan itu macham mengatur buah chator jua. Jika sakira-nya buah-buah itu kurang, maka boleh juga di-mainkan yang sa-banyak yang ada itu.

Sa-mentelahan jika berlebihan pula, maka boleh juga di-mainkan akan tetapi di-atas papan yang besar pula.

JALAN-NYA.

Sa-telah siap buah-buah itu di-aturlah, maka boleh-lah di-jalankan kedepan atau kabelakang dan juga ka-kiri atau ka-kanan sabarapa tapak jua pun. Akan tetapi tiada pula boleh di-jalankan menyerong seperti main dam. Ada pun tujuan permainan ini ia-lah menchari muslihat hendak membunuh buah-buah orang yang di-lawan itu; pertama dengan jalan SODOK dan kedua-nya dengan jalan APIT.

MENGGUNAKAN SODOK.

Apabila ada dua buah hitam atau putih beratur bertentang satu dengan lain serta meninggalkan satu tapak di-antara-nya, maka jika ada sa-biji buah putih dudok bertentang dengan tapak yang kosong itu, maka boleh-lah di-bunuh buah hitam yang dua biji itu dengan menjalankan buah putih itu ka-tempat yang kosong itu. Maka buah yang mati dengan jalan SODOK itu tiada-lah boleh lebeh daripada dua, see fig. I.

MENGGUNAKAN APIT.

Jika sa-kira-nya satu buah putih di-himpiti oleh dua buah hitam di-kiri kanan-nya atau di-depan dan di-belakang-nya, maka buah putih itu "Mati" dengan APIT pula, see fig. II. Maka buah-buah yang kena APIT itu boleh pula lebeh daripada satu sa-hingga sampai berapa pun asalkan ada jua jalan yang boleh mengapit-nya.

Dan lagi jika sa-kira-nya ada pula berjumpa seperti aturan 'B' maka jika di-datangkan oleh buah-buah hitam (atau 'B') ka-pada X, maka mati-lah buah-buah putih (atau 'W') itu dengan jalan APIT. Bukan-nya di-tetapkan sa-banyak buah-buah putih itu sahaja yang boleh mati maka sabarapa biji buah pun boleh iua. (see 'II' and 'III' (a)). Akan tetapi jika ada pula sabiji buah putih di-penuru dan di-dekati oleh buah hitam, maka sa-kali-kali buah putih itu tiada mati. see III (b). Maka jika berjumpa pula seperti IV (a) maka sa-kira-nya di-jalankan B kapada X maka semua-nya W itu di-hukumkan mati dengan jalan (a) SODOK (b) APIT.

Shahadan jika berjumpa buah aturan yang boleh di-apit maka jika buah-buah itu di-jalankan bukan giliran, maka buah itu tiada di-hukumkan mati. see IV (b). Jika W di-jalankan kapada X, maka W itu tiada boleh-di-bunuh oleh B. Maka kalah menang-nya itu ia-lah ka-banyakan jarang berjumpa. Maka kelaziman di-kata-kan seri apabila si-siapa pun tiada boleh dapat menghabiskan buah lawanan-nya.

SODOK APIT

Fig. I

	W	x	W				
					W		
		B			x		
					W		

Fig. II

						B	
	B	W	x			W	
						W	
						W	
						W	
			B			x	

Fig. III

(a)

(b)

	B						
	W						
	W						
	x	W	B				
	B				B	B	
					B	W	

Fig. IV

(a)

(b)

		B					
		W					
	W	x	W				
				B	W	x	B
		B					
						W	

Shaër Dandan Sëtia.

by H. OVERBECK.

This is one of the longest Malay *shaër*, the latest edition comprising about 5,400 quatrains or 21,600 lines. Though its length discourages the European reader, the poem seems to be well liked by Malays. I bought my first lithographed copy of it (only the first three volumes being then available) about 25 years ago in Singapore; it has been out of print for many years, but unless there had been a steady demand for it, the Malay publisher probably would not have ventured on a new edition, lithographed in 1343/44 A.H. (1925/26 A.D.,) complete in two volumes, and I have been told that it was selling rapidly. A "Great Malay Historical Play 'Dandan Sëtia' in 4 parts" adapted most probably from this *shaër*, was staged in 1926 in Singapore by the Union Star Opera. A perusal of the epic will show the reason of its popularity; even stretched or maimed on the Procrustes-bed of a Malay *shaër*, the story has not lost too much of its original charm, and there is an abundance of fighting and love-making, of witty *pantun* and burlesque scenes to please the Malay mind.

I have been unable to trace a prose-version of the story in any of the manuscript-catalogues which are accessible to me or even a manuscript of the *shaër*. It seems to be unknown to European students of Malay Literature, and I therefore trust that the synopsis given below will prove acceptable. There is a very strong reminiscence of the Panji-legend in it, and if a "Hikayat Dandan Sëtia" should exist, it is probably another Malay version of the Javanese tale, transferred by the Malays into a milieu more familiar to them than the kingdoms of East-Java. That the author of the *shaër* was also acquainted with the Panji-legend, may be gathered from the comparison of the heroes with Inu Kertapati or Raden Inu Kuripan, or that of a princess with Galuh Chendëra Kirana. Javanese words, too, are sometimes used, for instance *cdan asmara*, *anon*, *lanang*, *nonton* and others.

The synopsis follows the edition of 1925/26. In the Malay epilogue it is stated that the poem was "finished" in 1300 A.H. (about 1883 A.D.,) which probably refers to a former edition. Whether it was composed at that time, or whether a Shaër Dandan Sëtia existed long ago and possibly constituted part of the repertory of the wandering story-teller, I have been unable to find out. To my regret I am also at present unable to compare the former edition with this new one to see whether the old edition contains the anachronisms which we find in the new one, such as the mention of the word "pistol" and "tropical" (telescope,) "pokul sembilan" and others, or the using of European words in the Malay text, e.g. "milyun" (million,) "opas" (the Dutch word for a

police-man) "stolob" (the Dutch "stolp" for a glass-lantern) and of the English words "stocking" and "slipper" in a *pantun*!

In Kēyangan, the Heaven of the Gods, is a country Bērangga Naga, ruled by Batara Indra. The king has a daughter, Kēsuma Kēmala Dēwi. One of her cousins, Indra Shah Pēri, asks for her hand, but is refused by her father. Indra Batara changes his daughter into a manggo-fruit, Pauh Intan Baiduri, and drops her from heaven.

Below on earth is a country Dendam Birahi, ruled by Mendam Pērasat. His queen Lela Mengerna gives birth to a son; the baby drops from the hands of the midwife and enters seven cubits deep into the earth. He is dug out and called Dandan Sētia, with the nursery-name of Nasir Di-Chita.

In a neighbouring country, Karang Bersulam, rules Sultan Perdan Shah, the younger brother of king Mendam Pērasat. Being childless, he makes vows and a pilgrimage to the sea together with his queen. They find the manggo-fruit driving in the sea, the queen eats it, becomes pregnant and in due time gives birth to a very black and ugly daughter, who is suitably called Gēmala Ajaib, with the nursery-name of Intan Terpileh. With her years increases her ugliness, and being of a very bad and violent character, she is hated by everybody, and all suitors turn away. Her father gives her a palace in a beautiful garden to live in with her maids.

When Dandan Sētia has reached the age of 13 and has become the most beautiful, wise and brave prince, an embassy arrives from Karang Bersulam with a letter that Sultan Perdan Shah and his queen are very ill and long to see his elder brother, his queen and his son. Mendam Pērasat goes with his wife and son to Karang Bersulam and finds his brother and sister-in-law dying. They leave their ugly daughter to his care; the princess is called and told by her father that in future she has to obey Mendam Pērasat and Dandan Sētia, who will look after her. Mendam Pērasat is rather astonished at her looks and thinks that she will not be a suitable wife for his son. Dendam Sētia thinks the same. Sultan Perdan Shah and his queen die. When the 100 days of mourning are past, Mendam Pērasat instals the minister of Karang Bersulam as regent and returns to Dendam Birahi, taking Intan Terpileh with him. Her looks astonish the people of the palace, and Dandan Sētia chaffs her. She knows how ugly she is and tries hard to please her uncle and aunt by dutifully obeying them. Dandan Sētia refuses to marry her under the pretence that she has become his sister. He behaves so rudely towards her that she longs to be sent back to her own country. (pp. 1-26.)

Mendam Pērasat chooses Intan Terserlah, the daughter of the king of Merdan Agas, as wife for Dandan Sētia. The princess comes to Dendam Birahi with the embassy. Queen Lela Mengerna

makes Intan Terpileh and Intan Terserlah meet, but the latter dislikes Intan Terpileh, and they cannot get on together. Intan Terpileh shuts herself up in her room and mourns her fate. Dandan Sëtia, impatient to see his future wife, dresses as a maid of the court and brings Intan Terserlah a bowl with fruits as a present from the wives of the ministers, receiving a ring from her finger in return. The marriage-festivities begin; Intan Terpileh, much against her will, is brought by the Queen to look at the plays, and each time is mercilessly chaffed by Dandan Sëtia. The wedding is celebrated and the young couple are very happy.

Intan Terpileh gains the profound love of Mendam Përasat and his queen, of which Intan Terserlah becomes very jealous. Once Dandan Sëtia brings his young wife into the royal park, where they meet Intan Terpileh; Intan Terserlah withdraws, but Dandan Sëtia sends Intan Terpileh back into the palace, forbidding her the park. She now stays in her rooms, until Mendam Përasat, who has heard what has happened from her nurses, has another and more beautiful park made for her to play in. Dandan Sëtia feels his wife slighted, goes into this new garden, surprises Intan Terpileh when she is bathing with her maids, throws her clothes into the water, and later coming to the door of her room, threatens to marry her to a groom. He also ruins her garden by smashing the flowerpots, and she is never safe from his rudeness. Intan Terserlah suspects him of being in love with Intan Terpileh, makes scenes, abuses Intan Terpileh whenever she meets her in the palace, and once they nearly fight, Dandan Sëtia intervening at the last moment. In the torrent of abuse that follows Intan Terpileh gets the upper hand, and Dandan Sëtia has to take his wife away and calm her, but getting into a fury himself takes his whip, rushes to Intan Terpileh's room and beats her. Forgetting herself, she hits back, and they fight until Intan Terpileh drops down in a faint, to the consternation of her maids and of Dandan Sëtia, who wants the matter hushed up, but the maids being unable to restore the princess to consciousness, the king and the queen are called. Dandan Sëtia gets a sharp dressing down and is forbidden to enter Intan Terpileh's part of the palace. The queen restores her to consciousness; Intan Terpileh requests to be sent back to her own country, and with great difficulty the king and queen persuade her to change her mind. (pp. 26-64.)

Intan Terpileh is now safe from the rudeness of Dandan Sëtia, who regrets his doings and fears the anger of the king, but his wife hates Intan Terpileh the more and schemes to destroy her. Through one of her maids she obtains poison, and when Intan Terpileh has a feast in her garden, to which the wives and daughters of the ministers are invited, Intan Terserlah has the food for Intan Terpileh poisoned. After a merry bath with the young girls Intan Terpileh partakes of the poisoned food, vomits and faints. The king and queen are called. The king sees that the princess has been

poisoned, and suspecting Dandan Sëtia, draws his sword and has him and all the maids of the palace summoned to the garden. He orders Dandan Sëtia to find out the criminal. Seeing Intan Terpileh lying senseless on the knees of the queen, still vomiting blood, Dandan Sëtia feels great pity for her and with kris drawn rushes into the palace, threatening everybody unless the crime is confessed. By their guilty looks he finds out that his wife and one of her maids are the criminals. He beats the maids and smashes everything in the palace, until his fury is stopped by a message from his father, informing him that by the aid of the 17 astrologers the princess has been restored to consciousness. He rejoins his father, who gathers from the reports of the ministers—Dandan Sëtia does not answer his questions—that the criminals have been found and that Intan Terserlah is at the bottom of the poisoning. Intan Terpileh turns away her face when she sees Dandan Sëtia; the king promises that from this day Dandan Sëtia will not do her any more harm on pain of banishment, and Dandan Sëtia swears by God that he will pay with his life for any misbehaviour of his. They return to the palace, but Dandan Sëtia refuses to obey the queen's bidding to return to his wife. (pp. 64-77.)

The king had vowed to give Intan Terpileh on her recovery a ceremonial bath in the lake Lumbangan Sêgara, where a pavilion is erected. The ceremony begins, Dandan Sëtia and his friends amusing themselves by wetting the girls by means of their blow-pipes. When the queen bathes Intan Terpileh, a sudden rainstorm bursts out which threatens to carry off the pavilion. The king and his subject princes hold the pillars of the pavilion, all the women are greatly frightened, but the youths make use of the sudden darkness for successful lovemaking.

Dewa Shah Pêri, after his cousin had been lost (see above, p. 1,) descends from the Heaven of the Gods into the world, and in the shape of a hawk looks for her. Seeking shelter from the rainstorm, he perches on the mast of the bathing pavilion, sees Intan Terpileh and decides to carry her off. He seizes her, but by the will of God only tears off her caul, and her heavenly beauty appears. The rainstorm ceases, and Intan Terpileh, in a dead faint, is seen in her full beauty. The king orders the 17 astrologers to be summoned. Dandan Sëtia manages to slip in amongst the crowd of women, and faints when he sees the beauty of the princess, which causes Intan Terserlah great misgivings that her husband will turn from her. The astrologers explain that the change has come over the princess by her caul being torn off, and warn the king against an invisible enemy who will cause him and his children much sorrow. They explain further that Dandan Sëtia has fainted through suddenly seeing beauty. Both are restored to consciousness. The princess turns away her face when she sees Dandan Sëtia. All vows having been fulfilled—seven times the princess is weighed, and her weight in gold distributed amongst the crowd—the royal party returns to

the palace, Dandan Sétia hopelessly in love with Intan Terpiéh. He neither eats nor drinks, distresses his wife by not returning to her but trying to sleep anywhere in the palace of the king, and one night unable to restrain himself, rushes into the room of Dandan Sétia and throws himself on her knees. She receives him with cold irony, hinting at his former abuse; he asks her forgiveness. She at last forgives him and requests him to leave her and preserve her good name. He now asks to become her husband, swearing that he loves her and will send away his present wife if necessary. She is unable to forget his former rudeness, and bids him look elsewhere. In spite of her entreaties, he stays in her rooms for seven days and nights. The king and queen hear of it and visit her. Intan Terpiéh explains, and they try to persuade her to accept Dandan Sétia, the king promising that he will give her his kingdom and make her the reigning queen. But Intan Terpiéh will rather die than marry Dandan Sétia, whose former behaviour she is unable to forget. The queen asks Dandan Sétia to have patience until God opens the heart of the princess. For three months he waits hardly eating and drinking. His parents in sorrow approach Intan Terpiéh again, but she refuses to yield. (pp. 77-112.)

Dewa Shah Péri has assumed his original shape and summoned his seven trusty pages and his army. He creates a fortified town with a beautiful palace and garden outside Dendam Birahi and stays there. Being informed by his pages of what has happened between Dandan Sétia and princess Intan Terpiéh, he thinks Dandan Sétia's love for her greater than his own and decides to help him, as it is ordained that she is to marry a prince of the earth. In the shape and the dress of an old astrologer, followed only by his seven pages, he enters Dendam Birahi. The king, having heard of his coming, afraid and suspicious of his doing harm, sends him a message to leave the country and not to show his power by creating fortified towns. The Dewa furiously replies that he will not obey the king's order, and as God has turned his good intentions to naught, he will fight and do what he pleases. He returns to his town, has the guards posted and awaits attack from the king's side.

The king, being informed of the Dewa's reply, sends his army to eject the invader. The first attacks are beaten off, and Dandan Sétia, knowing that the Dewa aims at him, as foretold by the astrologers, would take command.

During the night the Dewa, being invisible, visits the king's palace, accompanied by his seven trusty pages, and leaving them behind, enters the rooms of Intan Terpiéh, where he makes himself visible again. Presenting himself as her cousin and former suitor, he persuades her to let him carry her off, as she thinks that being her cousin, she can trust him, whilst in her uncle's palace she will never be safe from Dandan Sétia's lovemaking. He takes her away,

together with her nurses and maids, in a magic casket, and with his pages leaves the palace. The guards challenge and attack them, are easily beaten off and are told in *pantun* to inform the king and Dandan Sêtia. Arrived at his own place, the Dewa makes love to Intan Terpileh; she asks him to become her brother and take the place of her parents. She denies that she loves Dandan Sêtia, but declines the Dewa's advances, threatening to kill herself if he forces her. After some skirmishing with *pantuns* the matter rests at that, as Dandan Sêtia, roused by the disappearance of the princess from the king's palace, attacks the Dewa's town at the head of his troops, storms and enters it. With an embrace, a kiss and her betel-quid Dewa Shah Pêri takes leave of the princess and meets Dandan Sêtia, whom he finds very handsome, so that he wonders why the princess will not love him. After an exchange of *pantuns* they start fighting. All the women in the palace are much frightened, and the princess is afraid that Dandan Sêtia may be killed, though she explains her pity for him to her nurses by pointing out that he is the only hope of his country.

Dewa Shah Pêri and Dandan Sêtia continue their fight on the plain outside the town, where they have more space for horse—and sword—play. Neither wins, their magic power being equal, and at sunset they take leave of each other to continue the fight on the following day.

During the night Dandan Sêtia tries to stab himself, but his *kris* three times refuses to wound him. With seven trusty friends he flies to the palace of the Dewa, assuming himself the shape of a parroquet, his friends those of different insects. He finds the Dewa in the room of the princess, lying at her side, making love to her in *pantuns*, whilst she, also in *pantuns*, rejects him. Dandan Sêtia would attack him but his friends hold him back. So he joins in the *pantun*-contest; the Dewa thinks that the bird has been sent by Dandan Sêtia, until the latter makes himself known. Taking the princess upon his knees, the Dewa calmly continues the *pantun*-contest with him; at last Dandan Sêtia assumes his natural shape, and they fight, first on the couch of the princess, later in the middle of the palace, the Dewa always dragging the poor princess with him, though she implores him to kill her. Dandan Sêtia succeeds in freeing her and carrying her off, after a stab of his *kris*, though not wounding the Dewa, has made him faint. He carries Intan Terpileh back to his own palace and to his parents, but promises her to bring her back if she should have left her heart with the Dewa. His parents reproach him for always chaffing her and the princess adds that Dandan Sêtia has never done anything else but wound other people's feelings. Dandan Sêtia returns to the Dewa's palace, where his seven friends are still fighting with the Dewa's seven pages; the latter regains consciousness, and fighting is continued on the battlefield, troops from both sides joining in it. After seven days and nights of fighting the princes return to their

palaces; when he has posted the guards, Dandan Sëtia goes to his mother's room. She is lying down next to the sleeping princess, quietly slips away, and Dandan Sëtia takes her place. When Intan Terpileh awakes, he makes love to her so skillfully that she confesses that she feels a little pity for him and does not live the Dewa, but will not grant what he asks, being afraid of Intan Terserlah. Dandan Sëtia swears by Allah, that he has already left her and only awaits Intan Terpileh's word to divorce her. She asks him to have patience until the affair with the Dewa is settled, and they both swear to keep this pact. "Bertëmu mulut sêpah di-bëri." She falls asleep in his arms.

Thus the Dewa, who is searching for her in the king's palace, finds them. In his fury he would kill Dandan Sëtia, but such a deed is unworthy of him, so he lies down on the other side of the princess and embraces her. She reproaches him, and he reminds her that she had formerly followed him of her own free will, but is told in a *pantun* that she had only said so in order to get away. He tries to take her by force, but she does not fear his sword and wakens Dandan Sëtia. Fighting begins, Dandan Sëtia holding the princess. The king and queen come, the guards are called to capture the Dewa, but Dandan Sëtia bids them to stand off. The princess clings to Dandan Sëtia, and when the fight moves to the middle of the palace and Dandan Sëtia asks her to release him so that he can fight without endangering her, she refuses, ready to die with him. When daylight comes, fighting is continued on the battlefield.

On the following night the parents of the princess come from Heaven (*perudari*) and take away her spirit of life (*sēmangat*.) She falls into a deep sleep from which she cannot be aroused, though she is still breathing. The king sends for astrologers and doctors, and Dandan Sëtia is informed, who is still fighting with the Dewa. He takes leave of him, promising to come back, and rushes to the palace, but all his laments fail to bring Intan Terpileh to life.

Dewa Shah Përi also comes to the palace, sees Dandan Sëtia with the senseless princess on his knees, the king and the queen with him. He becomes visible, opens the curtains and joins in the lamenting. He will not give up his right to the princess, and challenges Dandan Sëtia to the battlefield, where they fight again. When dawn comes, Dandan Sëtia slays the Dewa, whose time to return to heaven has come. The body is brought into the Dewa's own palace; in the night his parents come and take him back to Kaindraan, making the town and everything disappear. They restore their son to life, give him the name of Chendêrang Mengindëra Dewa Laksana and make him forget all that has happened to him on earth. He is married and made king of Awan Berjantëra with the title of Sultan Mengindëra Dewa and the surname Chondong Laksana. (pp. 112-226.)

Dandan Sëtia returns to his parents and reports. The astrologers say that the spirit of life of the princess has been meddled
1932] *Royal Asiatic Society*.

with (*sēmangat-nya di-permainkan orang*), but whither it has been taken, they are unable to find out. She will be restored to life, as her time has not yet come, but must be laid on a raft and drift away on the sea; Dandan Sëtia must hope for the best. A raft is made, and the princess is laid down on it. The raft is carried away by the sea. Dandan Sëtia follows on another raft, which is upset by the waves, whereupon a crocodile swallows him.

The raft with the princess approaches the coast of Alam Biduri, the kingdom of Raja Ardan (also Raden) Berchinta. His son, Shahbêranda Indera, is just grown up, a beautiful youth, but not yet inclined to marry. He dreams that the moon falls on his knees, and when he plays with it, a Gêruda carries it off. Accompanied by the ministers, he goes fishing with the casting-net. They row out and find the raft, with the princess asleep. The prince falls madly in love with her, remembering his dream; he sits down on the raft, takes her upon his knees, and thus they are brought ashore and into the royal palace. The prince swears that he will marry this princess or remain a bachelor all his life. He keeps her on his knees, never leaving her, but all means to restore her to life fail. After forty days her parents give her back her spirit of life; awakening she finds herself, fully dressed and adorned, on the knees of a strange prince, who tells her how he has found her and prayed for her all the time. Intan Terpilih cannot understand why Dandan Sëtia has treated her so cruelly, and how this new prince comes to make love to her. She does not reply to his advances; when the king and the queen come, she tells them the name of the country she has come from. It has been attacked and vanquished by a Dewa, and apparently she has been banished (*di-buangkan*) by her parents. The king is surprised, as Mendam Pêrasat is a mightier prince than himself. He asks the princess if she will marry his son. She declines for the present. The queen takes her into her own palace, and the princess not having disclosed her own name, she is called Gêmala Merchu. The fame of her spreads all over the country. The king and queen press her to marry their son, who does his best to gain her affection. At last she thinks that in her hopeless condition it will be best to hide her feelings and marry him in order to become the queen of the country. She tells her lover that she will do what he asks, provided that she is made ruler of the country and he will leave her in peace. He agrees, telling her that she is the first woman he has held in his arms, and that he will have no other. She allows him to sleep near her, but nothing unlawful happens. On the following morning the prince informs his parents that the princess will obey their wish, and the wedding-festivities begin.

Dandan Sëtia has been in the belly of the crocodile for three months, when the beast dies on the shore of Alam Biduri. Its belly bursts open, and Dandan Sëtia is found and cut out senseless by Nenek Kabayan, who carries him to her hut. When he

regains consciousness after a few days, she tells him where he is and what is going on in the country. He faints again of then tells the old woman what has happened. He is still too weak to move, but arranges for her the flowers she is going to sell in the palace, and she has a great success with the maids, who bid her bring more flowers for the wedding that is to take place in a day or two. Dandan Sêtia nearly despairs, as he is still unable to move. He writes a letter on a single flower, which together with his ring Nenèk Kabayan succeeds in handing to the princess. Deeply moved the princess sends him her ring, a *sarong* of hers and the message that he should wait until he has regained his strength, and then fetch her.

The wedding is celebrated with all ceremonies. But in the bridal chamber Intan Terpileh refuses to grant the prince what he desires. She tells him, without mentioning Dandan Sêtia's name, that the Dewa had asked for her hand and had been refused, and that she had come here thought dead by her parents. With this sorrow in her heart she is unable to obey him. When day is dawning, she falls asleep on his knees, leaving him torn by his passion. For seven days and nights he pleads in vain, and when the ceremonial bath takes place, she has not yielded. After the bath they are crowned—one of the royal pieces refuses twice to go off, and when fired for the third time makes only a very small noise—the prince receives the title of Indêra Paduka Sultan Shah Bêranda, and the princess becomes Permaisuri Merchu Gêmala Aalam.

Dandan Sêtia has regained his full health and strength. One night he goes into the town, enters the palace, and through a charm everybody who sees him becomes mute. He smears the faces of all the women with charcoal and betel-juice, burns their sarongs, smashes cooking-pots and plays other pranks, until at dawn he disappears. When he reaches home, the women regain their voices, and the palace becomes very lively. The king cannot get his breakfast and sends for the women who have to attend to it; first he laughs at their sight, but later becomes furious and calls his son. Shah Bêranda also informs Intan Terpileh, who suspects Dandan Sêtia, but opines that this thing was sent by God to punish them for their sin. Shah Bêranda cannot imagine what sin they have committed, as they were both unmarried when they were united by his parents. Intan Terpileh smiles, which smile gives Shah Bêranda new hopes.

When Dandan Sêtia returns on the following night, he finds a strict watch kept, and when his charms open the door of the palace, he sees all the women huddled together, many of them in the room of the young couple. Dandan Sêtia extinguishes the lamp, and the women start fighting among each other. Dandan Sêtia gathers that the young couple do not yet agree with one other. He listens outside the curtains of the royal bed and hears Shah Bêranda's pleadings and Intan Terpileh's excuses. Cautiously

opening the curtain, he throws his ring into her lap. She recognizes it and would leave under the pretence of fetching her betel-tray, but Shah Bêranda fetches it for her, Dandan Sêtia remaining hidden in the curtain. Shah Bêranda smells his perfume, which he attributes to one of the maids or to an evil spirit or devil. Dandan Sêtia replies: "Here is the devil!", opens the curtains, jumps in and seizes the princess. Shah Bêranda being ready to fight, Dandan Sêtia changes Intan Terpileh into a firefly and tells Shah Bêranda his name and his right to a princess, whom Shah Bêranda has married without due enquiries. Shah Bêranda maintains that Dandan Sêtia has abandoned Intan Terpileh, that he has found and rescued her, and therefore cannot recognize Dandan Sêtia's claim. They fight, first in the palace, and from dawn to sunset on the plain. Dandan Sêtia returns to the hut of the Nenek Kabayan: Shah Bêranda, alone but fully armed, follows and sees Intan Terpileh returning to Dandan Sêtia, who waiting at the door changes her into her natural shape, and withdraws with her, Nenek Kabayan sleeping outside. When all are asleep, Shah Bêranda rushes in and seizes Nenek Kabayan. Muttering charms to put the young couple into a deep sleep, Shah Bêranda enters their room, changes the princess into a jewel which he hides in a little casket and places in his girdlecloth, and leaves again, throwing his betel-quid on the roof of the hut, which begins to burn. In spite of Nenek Kabayan's efforts to rouse him, Dandan Sêtia does not awake until the house is nearly burnt down. He hears from the old woman what has happened, though she does not know what Shah Bêranda has done with the princess, and rushes after him. He misses him in the dark, speeds to the palace and searches it in vain. All maids having fled at his approach, he meets only an old, sick woman, who for fear is unable to answer his questions. In his first fury he would kill her, but thinks better of it, and hurls her away. He leaves the palace, beating off the guards with his cane. Like a madman he rushes about, missing Shah Bêranda every time, until his swearing rouses the latter to meet his rival again. They fight until sunset, Dandan Sêtia dispersing by magical weapons Shah Bêranda's troops whom his father had send to help him. When night comes, Shah Bêranda returns to his palace; his parents implore him to return the princess to Dandan Sêtia, but when he sees his bedroom, which Dandan Sêtia had demolished when searching for the princess, and hears the complaints of the servants, his fury flares up again. He lets Intan Terpileh out of the casket and to her disgust starts again to make love to her. (pp. 226-329.)

In Têlaga Ratna rules Chakram Dewa, a mighty king. His elder daughter is princess Ratna Sêri Dewi, his younger son Bujang Mara Putêra. The latter wants to choose a bride after his own liking, and has already captured 33 princesses, destroying their countries with the help of his seven trusty friends and his army,

but so far none of the princesses suits him. Three years he has been busy with this, and his men are tired of it, so that he must wait until they have regained their strength.

The fight between Dandan Sétia and Shah Bêranda continues, both being of equal strength and skill. As Shah Bêranda always carries the casket with Intan Terpileh in his girdle-cloth, Dandan Sétia is unable to find her.

Mendam Pêrasat is in great sorrow for his son; none of his messengers can find him. At last they bring news that Dandan Sétia has been swallowed by a crocodile; his parents think him dead and nearly lose their reason. Sultan Mengindëra Dewa (Dewa Shah Pêri, see above) has pity on them, takes leave of his parents and descends to the earth in order to help Dandan Sétia, as he feels himself responsible for these happenings.* He finds Dandan Sétia fighting alone against Shâh Bêranda and his troops, and stamps on the ground exclaiming what shame that is. Dandan Sétia remembers the voice, but thinking the Dewa dead cannot believe his senses. He stops fighting, the Dewa reproaches Shah Bêranda for his unfairness, and being challenged by him, becomes visible and tells him his name and that he has come to help Dandan Sétia. Dandan Sétia does not yet understand, but withdraws to the side of the battlefield, and the Dewa fights with Shah Bêranda until sunset. He then meets Dandan Sétia, swears by God that their former rivalry has ended, and that he has come as Dandan Sétia's friend and brother. He creates a town and a palace and summons his army. Together with Dandan Sétia he enters his town and has the war-drum beaten; the king of Alam Biduri is informed, and Shah Bêranda would attack at once, but is held back by his father.

During the night Dandan Sétia, the Dewa and his seven pages visit the palace of Alam Biduri. The maids of the inner palace they bind together into bundles which are carried out of the palace by the pages, who thoroughly enjoy the joke. Dandan Sétia and the Dewa search in vain for Intan Terpileh. They examine the girdlecloth of Shah Bêranda, but cannot discover her. Shah Bêranda awakes. They fight in the bedroom, and arrange to meet again on the battlefield. Both parties bring their troops, and for many weeks the battle rages. The troops of Alam Biduri weakening, king Raden Perchinta joins his son. The Dewa chafes him, tears away the old king's weapons and does not even answer his thrusts.

Bujang Mara Putëra, prince of Telaga Ratna, has sent his army again to seek princesses for him. He has already collected ninety-nine, for whom he has a special palace, where he keeps them without having any connection with them. His grumbling troops at last come to Alam Biduri, having heard of Princess Intan Terpileh

* It was said above that his parents had made him forget his adventures.

and the fighting. When the leaders see Dandan Sêtia, they think that his lady-love must be still more beautiful than he, and they make vows that Shah Bêranda may be killed.

God has already decided the latter's fate, and Shah Bêranda knows that his death is near. Unseen by anybody, he throws away the casket wherein Intan Terpileh is hidden. Raden Perchinta, the old king, falls fighting against the Dewa; Dandan Sêtia tries in vain to persuade Shah Bêranda to give up this foolish war. The prince thinks that he cannot give way without losing his good name, and is killed by Dandan Sêtia's sword, expiring at the side of his dead father under the dragon-banner of his kingdom. His ministers and officers put down their arms. The queen is informed, comes to the battlefield, and lamenting over the death of her husband and son, takes Raden Perchinta's kris and stabs herself.

Dandan Sêtia and the Dewa go into the palace to search for Intan Terpileh, but are unable to find her. The battlefield also is searched in vain. (pp. 329-390.)

One of the officers of Bujang Mara Putêra, having heard that the magic casket is lost, looks for it on the battlefield during the night and by the will of God finds it. Returning at once to Têlaga Ratna, he gives it to Chakram Dewa and tells him the story of Intan Terpileh. The Sultan calls his queen and his son and gives the casket to the latter. Mara Putêra is unable to open it or feigns to be unable. His father tells him what to do, and Mara Putêra gives the casket to his mother, who puts it in a special room. In the evening the prince bathes and dresses and goes to the palace. In the presence of his queen and his daughter Ratna Sêri Dewi the Sultan opens the casket and Intan Terpileh appears, surprising everybody by her beauty. She does not know where she is and is terribly frightened. Dewi Sêri Ratna calms her, and they sit down before the queen. Mara Putêra enters and promptly falls in love with Intan Terpileh, she being the first woman to move his heart. He sits down behind his nurses, his eyes fasten on Intan Terpileh. Poor Intan Terpileh sees him and suspects fresh trouble. The king invites her to stay with his daughter, and Ratna Sêri Dewi and all the other princesses are very kind to her to make her forget her sorrow. She knows however what is in store for her, and that her passing from one hand into another has not yet ended. She asks for kindness for a poor stranger, and Ratna Sêri Dewi takes her to live with her. She succeeds in making Intan Terpileh forget her grief a little and take part in the plays and games, but she never feels quite at ease.

Mara Putêra confesses to his father that Intan Terpileh is the woman he has looked for all the time, and that he will marry no other. The king gives order to begin the wedding-festivities, and Intan Terpileh is thrown into fresh distress.

Dandan Sëtia and the Dewa have placed Alam Biduri under a regent and with a combined army have gone to look for Intan Terpileh. They come to Badja Angsana, ruled by Bëkram Aalam Shah. His son, Indëra Perkata, about twenty years old, is not yet married, but has the daughter of a vezier as concubine (*gundik*.) His younger sister is Princess Indëra Gambar. Indëra Perkata is a distant cousin on the mother's side of Dandan Sëtia, and when he arrives, is sent to greet him. They soon become friends, and Indera Perkata, who thinks Dandan Sëtia a suitable husband for his sister, invites him and the Dewa to his palace, telling him that he was on the eve of departure for Tëlaga Ratna to witness the wedding of prince Mara Putëra to a princess he had got out of a magic casket, found in Alam Biduri. Dandan Sëtia promises to accompany him. They enter the palace of the king, and the Dewa, seeing Princess Indëra Gambar, winks at Dandan Sëtia. They pay their respects to the king, who also thinks Dandan Sëtia a suitable husband for princess Indëra Gambar, and so do his courtiers. Dandan Sëtia replies that he is already married, but can give no news of his parents, as it is seven years since he left them, and that he is now going to Tëlaga Ratna, where perhaps he will throw away his life. He narrates what has happened to him, and Indëra Perkata promises his help. After a few days at Baja Angsana, during which the Dewa falls in love with Princess Indëra Gambar, but is told by Dandan Sëtia to have patience, the three youths leave and march with their army to Tëlaga Ratna, where they arrive a day before the wedding. They stay outside the town, and the king's officer is told that Prince Indëra Perkata of Baja Angsana on his way to China is staying for a few days to see the wedding.

The three youths go into the town. They stop by the palace of the princesses. Their beauty collects a large crowd around them, and by beating it off they get into trouble with the police and the palace-guards. They slip into the palace and close the door behind them. The king is informed and has the palace surrounded by his knights, but he forbids them to storm it, fearing for the life of his daughter. All games and plays are stopped. The three enter the room of the princesses, where they find Ratna Sëri Dewi and Intan Terpileh, surrounded by all the other princesses; Indëra Perkata falls in love with Ratna Sëri Dewi. The three sit down on the throne, promising not to harm anybody who surrenders and asking for betel. The princesses pay homage to them, with the exception of Intan Terpileh and Ratna Sëri Dewi, but at last the latter asks them to partake of betel and also surrenders herself. Intan Terpileh only, having recognized Dandan Sëtia and taken courage, does not speak a word and is chaffed by the Dewa that she is very courageous, but perhaps waiting for Mara Putëra to come and rescue her. She becomes cross because her lover suffers her to be chaffed, and answers at last that if she were a man she would challenge them to fight, but being a woman and tired of a

life of sorrows, could only disobey in the hope that they would kill her. Dandan Sëtia tells her that she has nothing to fear, as the Dewa has already become his elder brother and thereby is free to chaff her. She pays homage to the Dewa, to Dandan Sëtia and at the Dewa's order also to Indëra Perkata. Ratna Sëri Dewi and the other princesses become more and more afraid when they see these proceedings and hear who the youths are. At the Dewa's suggestion Intan Terpileh and Ratna Sëri Dewi, who will be Indëra Perkata's portion, are placed in a magic casket, whilst the other princesses and the maids are rendered senseless by a charm. The three throw open the windows of the palace and challenge the knights below and prince Mara Putëra to fight. The uproar brings their troops into the town; the king sends a minister to find out what they want, and when he hears who the intruders are, and why Dandan Sëtia has come here, is doubtful what to do.

Prince Mara Putëra is asleep when the messenger comes to call him. He rushes to the palace and arms himself; his father tries to detain him, but two of his cousins who have come with their parents to the wedding, prince Persanta Indëra and prince Indëra Bëranta, the son of the king of Naga Chita and the betrothed of princess Ratna Sëri Dewi, are ready to fight with him. Followed by their troops, they march to the palace of the princesses, open the door by a charm and rush in. They find the three waiting for them in the middle of the palace; seeing the senseless princesses and maids, Mara Putëra thinks that Dandan Sëtia would only carry off Intan Terpileh and has killed all the other inhabitants of the palace. Dandan presents his friends, and after an exchange of *pantuns* they start fighting, Mara Putëra against Dandan Sëtia, Persanta Indëra with the Dewa, Indëra Bëranta with Indëra Perkata. Outside the palace the troops start fighting. When dawn comes, they move to the open plain. Seven days and nights the battle lasts; the Dewa captures Indëra Persanta, Indëra Perkata kills Indëra Bëranta, and Dandan Sëtia kills Mara Putëra, who in spite of Dandan Sëtia's continuous warnings continues fighting. His troops attack with double fury and suffer great losses. The parents of the three princes are informed and come to the battlefield, Dandan Sëtia and his friends standing aside. The king and queen of Tëlaga Ratna reproach Dandan Sëtia and ask him to kill them also; Dandan Sëtia throws himself at their feet and asks their forgiveness. It was not his intention to kill, but happened by the will of God, as the prince had followed his passions too much. The king and queen see that and slowly come to regard Dandan Sëtia as their son. The dead are buried with due honours, Persanta Indëra is set free and makes friends with the three. Intan Terpileh and Ratna Sëri Dewi are released from their casket and returned to the king.

After several months' stay at Tëlaga Ratna, Dandan Sëtia returns to Dendam Birahi, taking with him on his march the king

and queen of Têlaga Ratna, of Baja Angsana, the Nenek Kabayan of Alam Biduri, and the king and queen of Merdan Agas, the parents of his first wife Intan Terserlah. They find Dendam Birahi desolate, as Mendam Pêrasat, mourning for the loss of his son and Intan Terpileh, has neglected his country and its inhabitants. Intan Terserlah is still there; the king intended to send her back to her parents, but she had stayed in the hope of hearing news of Dandan Sëtia. When he is informed of the approach of a large army, Mendam Pêrasat hopes for an honourable death.

The four youths enter the town; nobody recognizes them, they go to the palace, and Dandan Sëtia and the Dewa throw themselves at the feet of Mendam Pêrasat and his queen. Then joy begins to reign in the palace and Alam Biduri. Dandan Sëtia presents his friends, the king gives order to receive the guests, and the Dewa creates palaces for them and a town of his own. Intan Terpileh is cried over, and even Intan Terserlah feels pity for her. The Nenek Kabayan is thanked and receives rich gifts. When in the evening the youths return to the town of the Dewa, the latter advises Dandan Sëtia to visit Intan Terserlah, be it only out of respect of her parents who have come with him. Dandan Sëtia promises for the following night, as it is already late, and she will not run away.

The wedding-festivities begin with plays and games and gambling, the Dewa becoming very popular by making good all gambling-losses. Dandan Sëtia and Intan Terpileh are married and after the ceremonial bath are crowned as Sêri Paduka Sultan Dandan Sëtia and Permaisuri Gêmala Ajaib. Intan Terserlah, who has not been visited by Dandan Sëtia, becomes very jealous, as being the eldest wife of Dandan Sëtia she thinks she ought to be the reigning queen. All the kings who have come with Dandan Sëtia render homage to him, also the father of Intan Terserlah, though rather sad that it is not his own daughter who has been honoured.

The Dewa is married to Princess Indêra Gambar, and Indêra Perkata to Princess Ratna Sêri Dewi.

Gêmala Ajaib wants Dandan Sëtia to sleep with Intan Terserlah, but he refuses, as he loves only her, for whom he has undergone his sufferings in the belly of the crocodile and all the fighting. All the young couples live happily together. After a year they take leave. Intan Terserlah is specially recommended by her mother to Gêmala Ajaib who promises to love and treat her as her elder sister.

Indêra Persanta is made king of Alam Biduri, the Dewa becomes Sultan of Baja Angsana, Indra Perkata rules over Têlaga Ratna. The four kings remain great friends and frequently exchange embassies. (pp. 390-525.)

Gêmala Ajaib suggests that the other (99?) princesses should become the wives of Dandan Sëtia, and he agrees as the suggestion comes from her. After several fruitless attempts she succeeds at

last in sending Dandan Sëtia to Intan Terserlah, but he stays with her only for a short time and before day-break runs away to Gêmala Ajaib. Intan Terserlah is disappointed and schemes to destroy Gêmala Ajaib.

Gêmala Ajaib gives birth to a son who is named Mendam Paduka by his grandfather, but called Indëra Putëra by his father. The Dewa sends him rich presents. Intan Terserlah plans to destroy mother and child and finds an old woman who wants to earn a 1000 dinars. In the night she puts a devil into the child, who cries out and lies stiff. The Tabibs and Bomors are unable to help; the astrologers find out that an evil spirit has been put into the child, and that the deed was done by an old woman. The hag is found, dragged to Dandan Sëtia and by his threats is forced to free the child from the evil spirit. Being condemned to a horrible death, the old woman in her fear confesses that she has been bribed by Intan Terserlah to destroy Gêmala Ajaib and her child. Dandan Sëtia would kill Intan Terserlah, but his other wives and his parents hold him back and persuade him to send her back to her parents. He rushes to her palace and in scathing words divorces her. The old woman is drowned in the sea (*hendak di-tabatkan menjadi raja, ka-dalam laut tempat di-puja*). With large presents of gold, silver and servants Intan Terserlah is sent home in charge of a vizier. The king of Merdan Agas asks the reason of the divorce, and the vizier answering that he does not know, the king deeply resents the behaviour of Dandan Sëtia.

Gêmala Ajaib becomes pregnant a second time. The Dewa becomes father of a son called Indëra Dewa, and Indëra Perkata, too, has a son called Mengindëra Jaya.

In her sixth month Gêmala Ajaib longs to eat of a "Mango-fruit struck by the rays of the moon" (*pauh di-sinar bulan*), which nobody knows how to find or has ever heard of. Dandan Sëtia goes in search of it; Indëra Putëra would accompany him, but must stay at home. After a month's wandering Dandan Sëtia reaches a lake, in the middle of which he sees with his telescope (sic!) a mango-tree with a single fruit. But the tree is too thin and too high, with branches too far apart, to be climbed. A Dewa from the heaven of the Gods, Dewa Indëra Kesna, son of the Sultan of Përanta Buana, had been changed by his father's curse into a dragon, and to him belongs the fruit. When Dandan Sëtia fells the tree, the dragon appears and seizes the fruit. Dandan Sëtia awaits his coming, and asked why he steals other people's property, excuses himself, explains the reason and asks forgiveness. The dragon asks in return for the fruit that if a girl is born, she shall become his wife, if a son, Dandan Sëtia may keep him and remain his good friend and brother. Dandan Sëtia is forced to agree and returns sadly to Gêmala Ajaib. She eats the fruit, and then she

and his parents hear the conditions. All remain in great sorrow; Dandan Sëtia tells them to trust in God.

When her time is come, floods come over the country without rains to account for them, and Gêmala Ajaib gives birth to a beautiful daughter, who is named Johar Gêmala. Great is the fear of the young that the dragon will claim her. He arrives indeed in a big flood and asks at the gate whether a boy or a girl has been born. The old Sultan would tell him a lie, but Dandan Sëtia sticks to his pact and tells the dragon the truth and that he need not be afraid to be cheated. The dragon appreciates this and asks him to nurse and educate the princess until she is 10 years of age, when he will claim her.

The little princess grows up into a most beautiful and wise girl. Her grandmother, mother and the princesses around her mourn her future fate: she soon perceives this and asks her nurse whether she is expected to die very soon. Her nurse tells her, but the princess keeps it to herself.

When the time is near, Dandan Sëtia informs his friends, the Dewa and Indëra Perkata. They both advise Dandan Sëtia not to deliver the princess to the dragon, but fight him. Dandan Sëtia is not afraid of the fight, but is bound by his word, which however does not include his friends, and he has invited them to see the princess carried off by the dragon. Indëra Putëra, now twelve years old, has plans of his own.

When the appointed time has come, the dragon summons his grand-parents, and they create a beautiful (floating?) palace. In a big flood the dragon arrives at the gate of the town, carrying the palace (on his horns), and shouting for the princess to be placed in it. Dandan Sëtia and his friends perceive that they have to do with a magic dragon. Dandan Sëtia fetches the princess, who calmly takes leave, comforts her parents and asks her brother to stay with their parents. With her nurses, servants and friends she enters the palace, and the dragon disappears with them.

Indëra Putëra, Indëra Dewa and Mengindëra Jaya ask their parents' permission and follow the palace in a boat as long as they can see the top of it above the waves.

When night comes, Dewa Indëra Kesna assumes his natural shape and visits the princess in the palace. He is young and beautiful and twenty years old, ten of which he has lived in heaven, and ten under a curse. The maids wonder how the dragon allows a youth, beautiful as Vishnu when he comes down on the earth, to visit him. The Dewa explains that he is the dragon and has come to pay his respects to the princess, who should fear nothing, as for ten long years of suffering he had waited for her, declining to marry any other girl. He tells her who he is, and that by accepting him

as her husband she will speedily be reunited to her parents. Johar Gēmala is relieved at hearing that he is of good birth, and agrees to his wishes. Dewa Indëra Kesna burns incense in the gallery of the palace, and at his request the gods send him in a thunderstorm a town with a palace, fully populated. Taking his seat in the hall of audience, Dewa Indëra Kesna orders one of his ministers to invite the three princes who are following him in a boat. The minister explains to the astonished youths who the dragon is, and gladly they sail to the new country. An embassy is sent to Dandan Sëtia, who comes with his parents, his friends and their families. Dewa Indëra Kesna explains to him that he has been cursed by his father and turned into a dragon because he had refused to marry at his father's bidding. Mengindëra Dewa Mengerna, Sultan of Përanta Buana, is his father, and Dewa Shah Përi (Dandan Sëtia's friend) finds out that Dewa Indëra Kesna is his own nephew and also related to Gēmala Ajaib. By burning incense Mengindëra Dewa Mengerna is summoned; he arrives with his wife and his daughter Nila Kenchana, who is to be married to Indëra Putëra. Indëra Dewa is to be married to Princess Chahaya Udara, and Mengindëra Jaya to Princess Ratna Chahaya. The fourfold wedding is celebrated, and during the procession of the bridegroom a great contest of magic powers takes place between the princes of earth and those from heaven. The young couples are duly brought to bed, Indëra Putëra and Nila Kenchana, Indëra Dewa and Chëhaya Udara, Mengindëra Jaya and Ratna Chëhaya only playing together, being still too young. Dewa Indëra Kesna and Johar Gēmala are given the ceremonial bath and are crowned, his title being Sëri Sultan Kësuma Indëra, and he is to rule over both countries, that of his father in the heaven, and the new one on earth. Indëra Putëra is crowned by Dandan Sëtia as Sultan Indëra Putëra to rule Dendam Birahi, Indëra Dewa is crowned by his father to rule Baja Angsana with the title of Sultan Indëra Dewa Perdana, and Indëra Pekata crowns his son Mengindëra Jaya to rule as Sultan Mengindëra over Tëlaga Ratna.

Dewa Indëra Kesna has much trouble with his young bride, and it takes him four months and ten days before she becomes his real wife. She gives birth to a son who is named Dewa Inu. Nila Kenchana, the wife of Indëra Putëra, also gives birth to a son, who receives the name of Shah Kobat, with the nursery-name of Dewa Angkasa. (pp. 525-605.)

The writing of the story was finished on the 22nd. Moharram A.H. 1300, in Singapore.

Printed in Singapore A.H. 1344.

Stone Implements from Tohore.

Neoliths From Johore.

By ENOKU ABDUL-AZIZ, D.K.

(Plate—XLII).

The stone implements figured on Plate XLII were found by me in 1919 on the beach at Tanjong Bunga, on the West coast of the Straits of Johore and about 9 miles from Johore Baharu. They were lying on white clay within twenty feet of the bank. At high tide the beach at that spot is covered by about six feet of water. There is an old well about thirty feet away from the bank at the foot of the hill: it is frequently used by fishermen and travellers. The bank nearby is sandy and the beach slopes gently to the sea for about eighty yards before the water becomes deep.

About fifty yards towards the North there is a cliff about fifteen feet high, and there the soil is clay with very hard and dark granite boulders that run right down to the sea.

I had a wooden house built on the beach about fifteen feet away from the bank, and, one day after very heavy rain, the sand near the house was washed away, leaving some pieces of small stone. As I was walking on the beach, I noticed a piece of stone (the smallest specimen) which looked uncommonly like a stone implement. It was then green with slime. I was so interested at the discovery that I made a further search and found three more pieces of different shapes.

Tanjong Bunga was well known among the older generation as "Changkrik Mak Dudok" or as some called it "Janggut Mak Dodok." It must have been an old settlement as there are several graves there.

Since the Causeway was opened in 1925 all the sand on that beach has washed away and it is full of stones.

These stone implements were kept by me and almost forgotten until one day I saw a few similar specimens at a house and remembered that I had found a few myself. The Dutch expert Dr. Ph. van Stein Callenfels has identified as neoliths the two smaller stones: the large stone may or may not be a manufact.

It is interesting to note that in the collection of the Raffles Museum, there is a polished stone implement found on the beach at Tanjong Karang on the West coast of Singapore Island. Tanjong Karang is about four miles South East of Tanjong Bunga.

Notice of Books.

Oudheidkundig Verflag, 1930, published by the Royal Batavian Society. This journal, compiled by officers of the Archaeological Department of Netherlands India is particularly interesting. It records the untimely death of Heer de Haan who in eight years restored or rebuilt no fewer than fourteen monuments in Java. On Plates 12-23 Dr. Bosch illustrates beautiful rosettes, medallions and other carvings from the 16th century grave of the Ratu Kalinyamat, Matingan to the south of Japara: Hindu-Javanese in sentiment and style, they yet show Islamic influence in the adaptation of Arabic characters to ornament and in evasion of the Muslim ban against graven images by the composition of an elephant (Pl. 17 a.) out of a chain of flowers, and of the ape and crab of the fable (Pl. 17 b.) out of arabesques. There is a report of a committee on the condition of the Borobudur basreliefs which is causing anxiety. In his account of a trip through Sumatra Dr. Bosch records many important discoveries:—a 10th century (p. 138) South-Indian bronze of a female figure, and stone monuments from Padang Lawas, Tapanuli (Pls. 32-42); the head of a bronze Buddha from that Malay sacred-place Bukit Seguntang, Palembang; three wonderful Palembang bronzes of the Sri Vijaya type dredged up from the Musi river (Pl. 45)—the only Sumatran specimens of Middle-Java art known (at the time of publication). Then there is a most able and illuminating paper by Dr. Bosch on those Minangkabau regalia with which Marsden and Newbold have made English readers acquainted.—From Tanjong a village in Pagar Ruyong comes a large brass *dulang* with a Hindu-Javanese deer *motif*, its craftsmanship differing from the modern in that the figures are not outlined but formed merely by change of pattern.—All the remaining articles of the regalia were shown to Dr. Bosch by the surviving members of the Minangkabau royal house and most of them are here illustrated. They are (1) two seals engraved in Arabic characters, one of Sultan Abdu'l-Majid Muhammad Ibrahim and one—octagonal and lotus-shaped—of Sultan Tunggal Alam Bagagar ibn Sultan Khalifatu'llah; (2) two teeth of the elephant Hasti Dewah; (3) a huge horn of the buffalo Benuang Sakti; (4) the handdrums (*gendang*) made of *punt-pulut* and *seleguri*; (5) the cloth *Sangsuta* that weaves itself—but looks no more than fifty years old; (6) a silver-hilted *kelewang* called *chinangki* (? =chenangkas R.O.W.); (7) the long creese *Si Manggi Masak*; (8) the creese *charabun*; (9) the plain undecorated lance *Lambura*; (10) a plaster or clay head of Kati-mono, a miniature 2 inches high, depicting not the great serpent but a laughing man of Breughel type, either European or from Majapahit's workshop at Trawulan; and (11) by far the most valuable find, the knife *Si-Mandang Giri* (JRASMB. vol. IV, pp. 414-5). This type of knife is sculptured at Borobudur, at Prambanan (J. Kats' "The Ramayana as sculptured in reliefs in Javanese

Temples," Batavia and Leiden, pls. V, XLII), and at Panataran (*ib.* pl. 90). The hilt has inlaid in gold a cloud pattern that is unknown in the art of Middle-Java but is common in that of East-Java. The form of the weapon and this cloud pattern are characteristic of the last three centuries of the East-Java period. On the obverse and reverse of the blade are two figures inlaid in gold wire, a Bhairava and his *sakti* (wife), one of the terrible manifestations of Shiva and Mahadewi. Now, as Moens has discovered, the 1375 inscription of Surowaso (=Suroasa) records how "in the *saka* year 1297, in the month of the dead, prince Adatiawarman," ruler of Minangkabau, "received the highest consecration under the name of Wicesadharani, seated on a pile of corpses in a burialground, laughing diabolically and drinking blood, while a great sacrifice flared and caused an intolerable stench which to the initiated smelt like the perfume of tens of thousands of millions of flowers." An inscription of 1347 records how this prince and his wife performed a fertility dance as Mataginica and Matangini, that is, as male and female elephant manifestations of Shiva and Mahadewi his wife. Dr. Bosch therefore suggests that the two figures on this broad heavy sacrificial knife (which is sculptured so far as I know generally in the hands demons) represent Adatiawarman (or one of his predecessors or successors) and his consort in the shapes of a Bhairava and a Bhairavi. Finally Dr. Bosch points out how a figure of a Bhairava from Padang Rocho (upper Batang Hari) carries in his right hand a similar knife, which suggests that such a knife was part of the ceremonial equipment of a Minangkabau prince in his role of a Bhairava. The most famous image of a Bhairava comes from Singosari (Stutterheim's "Pictorial History of Civilization in Java," Weltevreden, p. 73, fig. 102): he also carries in his right hand a similar heavy broad-bladed sacrificial knife with a large hand-grip but the blade is slightly curved. The secret demoniacal sect of the Bhairavas (which existed in East Java and Bali as well as on the Padang highlands) professed a Tantric doctrine that connected the worship of Shiva with the worship of Buddha. When a few years later Adatiawarman died, the inscription on his grave averred that he possessed all Buddhist virtues and was an incarnation of Lokeshvara the Deliverer.

Annual Bibliography of Indian Archaeology, 1929, published with the aid of the Government of Netherlands India and with the support of the Imperial Government of India (Leyden—E. J. Brill, 1931).

This is the fourth year this admirable publication has appeared in English. Among its editors are such distinguished names as J. Ph. Vogel, N. J. Krom, George Coedès, Ananda K. Coomarasamy, Louis Finot, Victor Goloubew. The introductions deals with the Sculptures of the Buried Basement of the Barabudur, and explorations at Angkor, at Anuradhapura and in Baluchistan. Its Bibliography [1932] *Royal Asiatic Society*.

graphy embraces all books and articles on Art and Archaeology, Architecture, Painting, Iconography, Palaeography, Epigraphy, Chronology, Ancient History, Ancient Geography and Numismatics. It covers India, Ceylon, Further India, Indonesia (or the Malayan region) and the Far East (China, Japan and Korea). It is a work indispensable to every student of Oriental art, literature and history. The plates are admirable and I would invite attention especially to the reproduction of the beautiful sculptured figure of a Female Deity kneeling, from the excavations of the Prah Khan Temple at Angkor Thom.

As an example of the method of its Bibliography I may quote

" 561. Dr. W. F. Stutterheim, *Tjandi Baraboeoer, naam, form, beteekenis*, Weltevreden, G. Kolff & Co., 1929, 4 to, 85 pages, 32 plates.

The novel suggestions made by Dr. Stutterheim: (1) The name Bara-budur means "the monastery (*vihara*) of the mound;" (2) "not only the general plan of the Barabudur, but even the subdivision of that monument served to interpret a religious-philosophical world system, traces of which the author had found in an old-Javanese Buddhist catechism before the time of Sindok" (p. 36) (3). The Barabudur is "not a fancy-stupa with an anthology from Buddhist texts as devotional 'decoration,' but a practical object of meditation for monks....not intended as a sight-seeing monuments for pilgrims....but for a population of meditating monks. (p. 41). (4) The 'Dhyani-Buddhas' are, perhaps, partly Manusi-Buddhas.

Reviewed *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, Nov. 23, 1929 by Prof. C. C. Berg."

A similar summary is given of Dr. Stutterheim's researches on the Kala-Makara ornament so common in Javanese art. He thinks the Makara symbolizes the Zodiac sign *Capricornus*, while the lion's head above it is *leo*—the whole *motif* originating from Mesopotamian astronomy. "The wings, added in East Java, as well as the single eye point to a symbolism relating to the Sun; this explains also the Nagas. All these elements are very similar to Western Asian and Egyptian symbols which partly have lost their meaning." Here is grist for the Manchester mill.

R. O. W.

Tokin: A Correction.

By R. O. WINSTEDT.

On p. 137 of Journ. Malay Br. Roy. Asiat. Soc. IX, pt. I, 1931, lines 1 and 3 of the article, for *Johore* read *Johol*.

A History of Johore (1673—ca. 1800 A.D.)

By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.Litt.

In Leiden University Library there are two manuscript copies of a *Hikayat Negeri Johor*, one of them written in 1849 A.D. (Dr. H. H. Juynboll's *Catalogus*, Leiden 1899, pp. 236-7). There are also two more in the Library of the Batavian Society from the von de Wall collection, the second stated by Dr. Ph. s. van Ronkel to contain the same text as the first. (*Catalogus*, 1909, pp. 275-6). No copies have been traced in Johore and the present text is from the Batavian MSS. and printed with the kind permission of the Bataviaasch Genootschap. The second Batavian MS., CCCLVI of van Ronkel's catalogue appears to be the older. Its dates are more accurate. In line 5 it reads *mangkat* instead of CCCLV's corrupt *mangkubumi*. Its style is concise and good. M.S. CCCLV abounds in *dans* and *itus* and *kalakians* and is pretentiously literary and verbose. The subject matter is identical.

There appears to be another *Hikayat Johor*, quoted by Mr. R. J. Wilkinson (JRASMB, vol. IX, pp. 28-9, 1931) but otherwise unknown to me. And there is the modern *Hikayat Johor* written by Dato' Major Haji Muhammad Said, Private Secretary to H. H. Sultan Ibrahim of Johore; it deals mainly with the reign of Sultan Abubakar.

The marginal notes in the following summary are from various sources.

SUMMARY OF MS.

S. Abduljalil
Shah II. 1623
—d. 22 Nov.
1677.

Johor Lama was sacked by Jambi in 1083 (=1672 A.D.) and Sultan Abdul-Jalil Shah Raja Muda (Marhum Besar) fled to Pahang while Laksamana Abdul-Jamil opened Riau. Marhum Besar died in Pahang in 1080 (=1669 A.D.).

S. Ibrahim
Shah, 1677—
d. 16 Feb.
1685.

It was his successor Sultan Ibrahim (Marhum Muda) who first went Riau:—the Laksamana killed the Dato' Temenggong at Tanjong Batu in A.H. 1089 (=1677 A.D.).

S. Mahmud
Shah II. 1685
—d. Aug. 1699.

Sultan Ibrahim died at Riau in 1095 A.H. and was succeeded by Sultan Mahmud, who along with Sri Biji Wangsa was slain at Kota Tinggi (1699 A.D.). The Laksamana, promoted Paduka Raja, died in Trengganu in 1099 A.H. (=1687).

S. Abdul-Jalil
Hikayat Shah
III a.c. 8 Sept.
1699—d. 21
March 1717
Marhum
Kuala Pahang

Sultan Abdul-Jalil Shah, Bendahara, became ruler of Johor, at Makam Taubid, and after a year moved (1102 A.H.) from 'Kota Lama' and built a palace at Panchor (1112 A.H.). This palace was burnt and in A.H. 1120 (=1708 A.D.) he removed to Riau. Attacked by Bugis, Minangkabaus and Patanis he returned to Johor Lama (A. H. 1128) but driven thence by the Minangkabaus (A.H. 1129=1717 A.D.) he fled and stayed a year in Trengganu, made a relative Tun Zainal Paduka Maharaja and then sailed to Kuala Pahang, whither came the Orang Kaya Indra Bongsu from Malacca—he went

Journal Malayan Branch [Vol. X, pt. I,

on to Trengganu. Then the (Minangkabau) Nakhoda Sekam sacked Kuala Pahang, killing the Sultan (A.H. 1133=1720 A.D.) and his relative Tun Tarangi (or Terini), and carrying off to Riau his sons Raja Sulaiman and Raja Abdu'l-Rahman and also Raja Muhammad a child of Marhum Mangkat di-Kayu.

Six years later Klana Jaya Putra (Daeng Parani), Daeng Manampu and their Bugis forces drove Raja Kechil, the Minangkabau pretender to the Johore throne, out of Riau.

The Bugis installed Raja Sulaiman (son of Sultan Abdu'l-Jalil) as Sultan Sulaiman Badar-u'l-Alam Shah. Daeng Manampu was styled the "Old Raja" and Klana Jaya Putra the Raja Muda "Sultan Alaedin Shah." Daeng Parani married Tengku Erang, Daeng Manampu married Tun Tipah (half-sister of Sultan Abdu'l-Jalil, the first Bendahara ruler), Daeng Mensuru married Tun Kechil (daughter of Marhum Muda) and Daeng Mengeto* married Tun Ingah. The Bugis pursued Raja Kechil and drove him out of Kedah to Siak. Daeng Parani died of a cannon-shot (A.H. 1136). Then Sultan Badar-u'l-Alam had a quarrel with the Bugis at Riau and removed to Bulang. Raja Kechil invested Riau and made a truce with the Bugis A.H. 1137. Sultan Muhammad Shah went to Kampar and signed a treaty: one copy was given to Sultan Sulaiman, one to Sultan Alaedin and one to Sultan Ibrahim. Raja Kechil came to Riau and got back his wife in return for an oath sworn in the mosque that he surrendered his claims over Johore to Sultan Sulaiman.

In A.H. 1131 (=1718 A.D.) Raja Kechil failed in another attack on Riau and in the same year Raja Tua went to Trengganu and installed (as Sultan) Tun Zainal-Abidin, son of Abdul-Majid and brother of the first Bendahara ruler of Johore.

In A.H. 1140 the Raja Klana (? Jaya Putra) died at Tanjong Pinang, and Raja Tua with Raja Indra Bongsu came from Pahang and went to Siak. Daeng Ali was made Raja Muda and went to Siantan. Daeng Matekoh married Engku Tengah. Engku Bongsu returned from Lingga. In A.H. 1143 (=1730 A.D.) Maharaja Denda was sent to Pahang and the Raja Muda sailed to Selangor where he defeated Daeng Matekoh: both returned in the same year. The Raja Muda married Raja Bakal. Raja Kechil and Daeng Matekoh came from Siak to Riau to ask for their wives: their request was rejected. In A.H. 1144 the Yang di-pertuan Muda (Daeng Ali), Raja Tua, Engku Bongsu and Dato' Bendahara visited Ungaran. Sultan Sulaiman went to Siantan (along with Orang Kaya Siwa Raja, Dato' Bendahara, Tun Sulong Muda, Tun Abdu'l-Majid) but soon returned. Raja Tua, the "Old Raja," died.

In A.H. 1147 (1734 A.D.) the Bendahara* went mad, and Tunku Raja Mas died at Siak. An attack on Riau by Raja Kechil

S. Abdu'l-Jalil Rahmat Shah (R. Kechil) 21 Mar. 1717—Sept. 1722.

S. Sulaiman Shah, 4 Oct. 1722—20 Aug. 1760.

First Sultan of Trengganu, 1725 A. D. (JRASMB. vol. IX, pt. 1, p. 31, 1931).

* According to the Tuhfat al-Nafis Tun Abbas.

was foiled. The Yamtuan Besar (Sultan Sulaiman) went to Pahang and built a wall (*diwal*) round the tomb of *Marhum di-Pahang* (his father) and then passed on to Trengganu, where he married Tun Abdu'l-Majid to a daughter of the Bendahara, Trengganu. Trengganu was threatened by an attack from Raja Kechil and 52 war-boats. The Yamtuan Besar returned to Riau and circumcised Raja Ibrahim. A Haji from Rembau reported the coming of Raja Kechil with 62 vessels. Actually the attack was led not by Raja Kechil but by Raja Alam, Daeng Matekoh and Raja Mas. They were defeated with great loss. Maharaja Denda came from Trengganu with 20 pikuls of saltpetre. The Laksamana was attacked by the Bendahara and defeated. The Laksamana and Sri Biji 'diraja were taken by Tun Nara Wangsa to live at Kuala (? Endau).

The folk of the nine tribes (*sembilan suku*) came before the Yamtuan Besar, who gave titles to the nine Batins (A.H. 1151=1738 A.D.). Yang di-pertuan Kechil (JRASMB, 1931, p. 31) was brought from Trengganu and married. An old Raja called Inche' Abdullah died. Nakhoda Ali arrived bearing letters from the Dato' Temenggong, Dato' Dungun, Sayid Abdullah, Raja Siak, Tun Nara Wangsa and Raja Muhammad. Then Inche' Punat arrived, as emissary of the Bendahara in Trengganu, of Tun Abdu'r-Rahman and Tun Abdu'l-Majid. A fleet was sent to Indragiri to receive the Raja Muda—Sultan Jamalud-din and the Raja Besar of Indragiri died and Hassan bin Abdullah (1152 A.H.).

The Yang di-pertuan Muda (Daeng Ali) sailed to Selangor. Followed by his 'sons' the Yang di-pertuan Kechi' and Raja Ibrahim and by Tun Sulong Muda, Tun Abdu'l-Majid, Tun Pasang and Tun Abdu'l-Jamil—the Yang di-pertuan Besar (Sultan Sulaiman) sailed to Ungaran and thence to Muar, where he met the Yang di-pertuan Muda returning from Selangor, Raja Buang the son of Raja Kechi' and Daeng Matekoh. The last two fled and the two Yang di-pertuans returned to Muar, capturing many cannon belonging to Raja Buang.

The Yang di-pertuan Besar (Sultan Sulaiman) sailed to Trengganu. Long Pendawa and Inche' Amat came from Kelantan and the former was given the title Dato' Sri Maharaja. It is announced that the Yang di-pertuan Kechil is made ruler of Trengganu (A.H. 1153=1740 A.D.)—(and called Sultan Mansur Shah or Marhum Besar). The ship of the Laksamana is destroyed by fire and he and Sri Biji 'diraja and two slaves and five *rayats* from Singapore lose their lives. The Yang di-pertuan Besar sails to Pahang, visiting Pulau Kapas and Dungun on the way. He repairs and builds a wall (*diwal*) round his father's tomb. There were then in Pahang the Bendahara Tun Husain, (brother of Sultan Sulaiman on the father's side), Tun Abdu'r-Rahman son of Temenggong Tun Muta-

hir, Tun Abdu'l-Majid, Raja Muhammad (son of the Raja Muda who died in the brake, *Mangkat di-kayu*. نق JRASMB., 1931, p. 30), Tun Sulong Muda son of the Dato' Paduka Maharaja, Tun Pasang son of Dato' Siwa Raja, Tun Bani, Tun Hassan son of Orang Kaya Sri Nara 'diraja grandson of the Laksamana, Tun Dagang great-grandson of the Orang Kaya Besar, and Sultan Sulaiman's son-in-law styled Sultan Mansur Shah (of Trengganu) or Yang di-pertuan Kechil. The Yang di-pertuan Besar sailed for Riau, followed by a son of Bendahara Tun Hussain and by the old Bendahara of Pahang.

In 1155 A.H. the year *jim*, on Monday the 11th of Muharram, the Yang di-pertuan Muda sailed to Selangor. Later Sultan Sulaiman followed but meeting Raja Gembo' Yang di-pertuan Muda of Indragiri returned with him to Riau. The Temenggong, sent to summon the Yang di-pertuan Muda of Selangor, failed to find him, as he was raiding Perak (1155 A.H.=1742 A.D.). Raja Gembo' married Engku Dalam Tun Umo' *saudara* of the Sultan who died at Kuala Pahang and went home at the time of an eclipse of the moon (A. H. 1156). Tun Raja Brahim, Tun Abdul-Kahar, Tun Sabtu, Tun Abdu'l Jalil and Panglima Bongsu went to fetch the Yang di-pertuan Muda of Selangor. The Yang di-pertuan Besar pays a vow at Pulau Penghujan. Si-Indud is executed (*di-sula*). The Yang di-pertuan Kechil sails back to Trengganu. The Yang di-pertuan Muda (Daeng Ali) dies—*Mangkat di-Kota* and is succeeded by Daeng Kemboja, son of Tengku Tengah*, who is installed in Selangor and then returns to take up his office in Riau. He soon went back to Selangor, taking Raja Haji, son of Daeng Ali (*Mangkat di-Kota*) and marrying him first to Inche' Ayah, daughter of Tengku Klana Muda, (who soon died) and then to Inche Sejak, daughter of Tengku Raja Amaran.

Sultan Sulaiman and Daeng Kemboja, the Yang di-pertuan Muda, quarrel. In Siak Raja Buang son of Raja Kechil asked Sultan Sulaiman and the Dutch to help him fight his relative Raja Alam. Daeng Kemboja objected and went to Linggi, leaving Riau deserted except for Raja Haji and the Bugis. Raja Alam is defeated and Daeng Kemboja gives him boats so that he can escape to Batu Bara. Sultan Sulaiman sends the Yang di-pertuan Kechil (Sultan Mansur Shah) of Trengganu and Raja Haji and Daeng Tumik to fetch Daeng Kemboja to Riau. Daeng Kemboja hears that the Dutch are taking Raja Haji prisoner in Malacca. He sends the Raja of Selangor to Tanjong Kling who fetches Raja Haji to Linggi. The Yang di-pertuan Kechil and Daeng Tumik attack Linggi and drive Daeng Kemboja to Rembau, where he makes a treaty with Yang di-pertuan Raja Ali, the Penghulu and the tribes. Daeng Kemboja attacks Malacca, takes Tranquerah and builds a fort at

* The *Tuhfat* makes him the son of Daeng Parani not by Tengku Tengah but by another wife.

Klebang; the Raja of Rembau building a second fort there. They take Perenggut, Bukit China, Semabok, Teluk Ketapang. Dutch reinforcements from Batavia fail to take the three forts—Raja Alam had come from Batu Bara and built a third and Tengku Raja Said had brought forces from Selangor. Two or three men carrying yokes could not have carried away the shoes and hats of the dead soldiers. The Dutch ask for a treaty. Daeng Kemboja goes to Pedas and marries Raja Haji to a daughter of Engku Raja Perak. Sultan Sulaiman goes to Bunga Raya, Malacca, and summons the Raja of Selangor to a conference with the Dutch. Daeng Kemboja with his son Raja Indud and with Raja Haji leaves Pedas and goes to Selangor. Raja Haji goes to Asahan and buys a sloop. Daeng Kemboja and Raja Haji and the Raja of Selangor go to Pedas and make a treaty with the Dutch—in a godown outside Tranquerah gate. Raja Haji sails to Riau and collects the Bugis whom the Yang di-pertuan of Trengganu had driven from Riau to Retch when the Dutch attacked Daeng Kemboja at Linggi: he brings them all to Pedas and then returns to Riau sailing up to Sultan Sulaiman's palace under the Malay guns. The Sultan asks which custom (*adat*) Raja Haji wants—that of *Marhum Mangkat di-Sungai Baru* or that of *Marhum Mangkat di-Kota*. Raja Haji says, "The former as we accepted it on oath." All the Selangor rajas come to Riau and return 20th August 1760 to fetch Daeng Kemboja.

Sultan Sulaiman سلطان Shah Alam dies at Riau and Tengku Raja di-Baru (=Baroh, JRASMB, 1931, p. 31) dies in Selangor and is brought to Riau. Sultan Sulaiman is called Marhum Batangan. The Yang di-pertuan Muda builds a palace at Pangkalan Rama Baru. Raja Haji goes to Linggi and thence is invited to marry Ratu Mas the daughter of the Sultan of Jambi and is given the title Pengiran Suta Wijaya. Then he goes to Indragiri and marries the daughter of the Raja Besar. He settles at Chinaku.

The Tengku Raja Selangor is installed as ruler with the title Sultan Salehu'd-din Shah by the Sultan of Perak at Pangkor and later in Selangor in the presence of Perak chiefs. Sultan Abdullah of Kedah marries his daughter.

The Yang di-pertuan Muda (Daeng Kemboja) at Riau pays \$30,457 being the debt of the late Sultan Sulaiman to the Dutch Governor at Malacca for the cost of the attack on Linggi at the time of the Siak war. He refuses to help Raja Ismail the son of Raja Buang, who has been worsted by the Dutch at Siak, and the Bendahara sends the fugitive to Siantan. Engku Puan Daeng Tejah full sister of the Yang di-pertuan Muda and wife of the late Raja Alam dies at Siak. Raja Alam's successor, Raja Muhammad Ali, is afraid to let the Yang di-pertuan enter Siak. Raja Ismail, son of Raja Buang, sails down from Trengganu with 60 to 100 boats, Raja Nekara and all the *rayat* of Singapore. At Singapore they meet the Dato' Penda Sati from Selangor and try to detain him. But he flees to Riau and informs the Yang di-pertuan Muda, who

sails out of Riau and attacks Raja Ismail at Tanah Merah, Singapore. Suliwatang fetches Raja Haji to Riau.

Sultan Ahmad, successor of Sultan Sulaiman dies.

Sultan Ahmad
(Riayat) Shah
1760—d. 1761

His younger brother Sultan Mahmud is a child and lives in the palace of the Yang di-pertuan Muda (Daeng Kemboja). Daeng Kemboja has his own children, Raja Indud and Raja Yusuf, brought to Selangor. They are shipwrecked off Malacca but Raja Haji recovers all their belongings from Malacca. Raja Haji arranges a marriage between Raja Indud and Raja Ibrahim (Tengku Tengah) son of the Sultan of Selangor.

Sultan
Mahmud
1761—1810

The Sultan of Selangor sails for Kedah. Raja Haji puts in at Teluk Pedada off the Perak son and has a son born to him, whom he names Raja Jaafar or Raja Laut. He goes to Betangun* (بتاغون)

in Kedah and strife breaks out. The Selangor people capture the Betangun fort. The Kedah folk flee to Alor Star, which falls. After the victory the Sultan of Selangor arrives, having stayed in Perak to marry the daughter of the Raja Muda of Perak. After the war in Kedah Raja Haji (Pengiran Suta Wijaya) sailed to Merbok (مربق) and thence to Bernam, where the Sultan of Selangor left Dato 'ku Long * Putera and his wife Engku Ngah. The daughter of Dato 'ku Mangku * Putera marries Raja Ibrahim, Tengku Tengah, son of the Sultan of Selangor: Raja Selamah marries Raja Pala, another son. Raja Haji sails to Muntok and thence to Mempawah (where he visits the tomb of the Tuan Besar). Then he attacks Sukadana, where hearing of the death of Daeng Kemboja (1777 A.D.) he sails to Pahang and gets the Bendahara Dato' Tun Abdul-Majid (JRASMB, 1930, p. 33) to instal him as Raja Muda of Riau (1778—1784 A.D.). Sultan Mahmud of Riau with Raja Abdul-Samad and Dato' Shahbandar Bopeng sail to Pahang to greet the new Raja Muda and escort him to Riau. The Raja Muda (Raja Haji) builds a palace at Pulau Biram Dewa and one for Sultan Mahmud at Sungai Kalang Besar. The Sultan of Selangor dies at Riau and is succeeded by his son Raja Ibrahim. The new Sultan Ibrahim makes his brother (? Pala or Nala) Raja Muda of Selangor.

S. Ibrahim of
Selangor
(reigned ca.
1780—d. 1825
A. D.)

The Dutch, apparently molested by Raja Haji at Muar, invest Riau. The Sultan of Selangor, and the Penghulu and tribesmen of Rembau build a fort at Batang Tiga, whereupon a war with the Dutch ensues. The Sultan of Selangor goes to Muar to invite the aid of the Yang di-pertuan Muda (Raja Haji). Raja Haji comes, leaving Sultan Mahmud at Muar. Raja Haji builds a fort at Teluk Ketapang. At his order Penda Sati captures Semabok. The Sultan of Selangor builds a fort at Batang Tiga (and having at Rembau married the grand-daughter of Yang di-pertuan Raja Alam goes

* The *Tuhfat al-Nafs* corrects these names to Batangan, To' Engku Long and To' Engku Mangku Putra.

downstream to Sungai Baru). The Dutch get help from Batavia attack and slay Raja Haji. His followers flee to Muar and take Sultan Mahmud back to Riau. The Dutch send ships (with Raja Muhammad Ali, Sultan of Siak and Sayid Ali) to attack Selangor, whose Sultan flees on foot to Bernam, whence he travels with the Raja Muda and Sayid Jaafar to Pahang and down-river to Pekan. Tengku Raja Empuan and Arong Temujong flee on foot to Perak. The Dutch attack Riau, where Raja Ali son of Daeng Kemboja is Yang di-pertuan Muda. Raja Ali flees to Sukadana. The Dutch pursue and conquer it. Raja Ali flees to Tambelan and thence to Siantan. With him is Kraing Tulibeh, a Bugis, husband of Siti a daughter of Raja Haji (Marhum Mangkat di-Teluk Ketapang).

With the help of Pahang the Sultan of Selangor returned to his country but for 14 months two Dutch vessels from Malacca guarded the mouth of the river and made rice betel and fish very dear. Rice was a dollar for 5 *gantang*. The Dutch make a treaty with Selangor. Aceh invokes the aid of Selangor against the Orang Dusun. The Raja Muda of Selangor heads an expedition and dies at Aceh.

Now the Dutch had opened a lodge (*loji*) at Tanjong Pinang. With the sanction of Sultan Mahmud the Wilanun sack it. Sultan Mahmud retires to Lingga and some of his followers to Bulang. The Dutch open a fresh lodge at Tanjong Pinang. Sultan Mahmud flees to Pahang and Trengganu where he meets its ruler, his *nenda*, Yang di-pertuan Kechi' and asks him to negotiate peace for him with the Dutch. This old ruler did nothing. The Sultan of Selangor tried but failed. And then the English took over Malacca and left Riau to Sultan Mahmud, who entrusted it to Engku Muda, Dato' Temenggong, and lived at Lingga. Raja Ali, the Yang di-pertuan Muda, visits Riau and sails for Selangor along with Raja Sulaiman and Sayid Muhammad Jambul, Che Abdullah son of Penda Sati and Haji Mahmud. He sails to Pulau Pinang and thence to Lingga. The Sultan of Selangor makes peace between the Dutch and the Yang di-pertuan Muda of Riau, Raja Ali. Raja Ali fetches his child from Siantan, goes to Langat and then to Muar. The Sultan of Selangor marries Tengku Tengah, a daughter of Raja Haji. He stays for two years at Lingga trying to settle the differences between Bugis and Malays. Then he sails for Selangor, not calling at Riau but visiting Raja Ali, the Yang di-pertuan Muda at Muar (ascended 1784 d. 1805). Now a Perak embassy had gone to Lingga offering the Perak throne to Sultan Mahmud and so annoying the Bugis. The Sultan of Selangor therefore attacked Perak from Riau—accompanied by his brothers Raja Jaafar and Raja Idris, and his sons Rajas Ismail, Muhammad, Hassan and Abdullah. On return from this indecisive raid he stationed Raja Jaafar and Raja Idris at Klang.

ایت مک لقسان فون بردهنله لالو مودیک کرنتو فنجغ برسا ۲ دشن فقهواو جرام
 مک ددالم کفد ایت مک لقسان فون لاریله جوک دان بهاروله تیک هاری
 فوجنچین ایت کلکین مک بتاغن فون رنتله مک سکل فراهو فون مودیکه لالو
 کلومت مک اورغ فیرق فون مبدیلله تیاد دبالس اوله اورغ سلاخور سمعی تیک
 هاری مبدیل بهاروله دبالس اوله اورغ سلاخور ستله ایت مک ایقون لاریله دان
 کیونفون دامیله اوله اورغ سلاخور دان سکل مریم فون درمفس اوله اورغ
 سلاخور دمکینه کلکوان ففراغفن راج ۲ ایت شهدان مک تیاداله فقیر فنجفکن
 ففراغفن ایت ستله ایت مک تیاداله تننوت انتارا فیرق دشن سلاخور کمین
 درفد ایت مک دولی یلدفرتوان سلاخور فون برانگتله فولغ کسلاخور دشن ادند
 سکلین دان فدک انقند سکلین ستله سمعیله کسلاخور مک فدک ادند راج
 جعفر دان فدک ادند راج ادریس دتیهکن اوله فدک ککند دولی یلدفرتوان
 سلاخور دودق دکلف برپوه تمقت ادان والله اعلم بالصواب تمة الکلام بالخیر والسلام
 مک اداله ترسوره این دفربوات اوله تیهه بکند کفد تیک هاری بولن جمداالاخر
 فدهاری اربع جم فوکل سمیلن.

سلاڤور ڦون پراسٽريکڻ ڦڏڪ اڏند ٽڦڪو ٿڦه ڦٽراڻ ڦڏڪ اڀهند مرحوم مڦڪت
 دتلو، ڪٽافڻ سٽله ايت مڪ دولي ڀڏڦرتوان سلاڤور ڦون سمايله دليڦڪ
 دڦڻ ڦڏڪ اڏند ايت اداله ڪيرا ۲ دوا ٽاهون لمان دولي ڀڏڦرتوان سلاڤور ايت
 ددالم ليڦڪ بر بچاراکن انتاراڻ بوکيس دڦڻ ملايو، مڪ تياد جوک دات موافقت
 انتارا بوکيس دڦڻ ملايو درڦڏ بچارا ڦربواتن اورغ توه ۲ دهولو ڪمدين درڦڏ ايت
 مڪ دولي ڀڏڦرتوان سلاڤور ڦون هندقله براڻڪت ڪمبالي ڪلاڤور سرت مڦاوا
 سري ڦڏڪ اڏند ٽڦڪو ٿڦه دان ڦڏڪ اڏند راج جعفر ايت برسر درايغ لاکي ۲
 دان يڦ ڦرمڦوان دوا اورغ منجادي توجه اورغ سڪلين ايت ڦٽراڻ مرحوم دتلو
 ڪٽافڻ برسا ۲ دڦڻ ڪڏند بگند ڀڏڦرتوان سلاڤور ڪلور دري ليڦڪ لالو پرايرله
 منوجو سلاڤور شهدان مڪ تياد اي سڦڦه دريو لاکي دان تياد پراڻ لمان
 ايت مڪ سڦيله دولي ڀڏڦرتوان ڪموار مڪ اڀڻون سڦڦه ڦول برتو دڦڻ سري
 ڦڏڪ ڪڏند بگند ڀڏڦرتوان مودا راج علي دهوار اڻق دايع ڪبوچ سٽله سوده
 برتو ڪڏند بگند ايت حتى مڪ دولي ڀڏڦرتوان سلاڤور ڦون برغڪتله ڪبلي
 ڪلاڤور سٽله سڦيله مڪ دولي ڀڏڦرتوان ڦون لالوله مٽايڪڻ سري ڦڏڪ
 اڏند ٽڦڪو ٿڦه ڪاستان دبوک ڪمدين درڦڏ ايت مڪ دولي ڀڏڦرتوان سلاڤور ڦون
 برتبه ڪڦد سڪل ڦڦکاوه دان ڪڦد سڪل اورغبايق ۲ مڦوره ڦربايقڻ ڦراهو
 سبب دولي ڀڏڦرتوان هندق ڦرگي ڪڦيرق مڦليڪڻ ڦرجنجين ڦيرق دڦڻ سلاڤور
 ڪارن ڦيرق دڦڻ سلاڤور سڦهاران مالم دڦيرق مالم دسلاڤور ساکت ڦيرق ساکت
 دسلاڤور مڦڪ راج دگنتي راج دڦيرق مڦري ٽاهو ڪلاڤور دان سلاڤور ڦون دمڪين
 جوک اڏان اينله ڦربواتن سلاڤور دڦڻ ڦيرق مڪ تياد ۲ تنڪل دولي ڀڏڦرتوان
 سلاڤور سمايم دليڦڪ مڪ داتغ اتوسن ڦيرق ڪليڦڪ مٽلڦڪڻ نگرڦ ڦيرق
 ڪباوه دولي ڀڏڦرتوان بر سلطان محبوب دان بايق لاکي برسلاهن ڦربواتن
 ڀڦلاين درڦڏ ايت ڀڏدالم ڦرجنجين دهولو شهدان ڦرکارا ڀڏڦرتوان مودا راج
 علي تنڪل ڀڏڦرتوان سلاڤور ڪمبالي ڦولغ ڪلاڤور مڪ قد ماس ايت جوک بگند
 براڻڪت ڪريو دڦڻ دوا ٽيڪ بواه ڪاکڦ سٽله سڦي ڪدالم ريو لالوله بر بوت
 تڦت تنجوڦ بکت مڪ سمايله اي دريو ڪمدين اڪڻ ڦرکارا دولي ڀڏڦرتوان
 سلاڤور تنڪل سوده سڦ سڪل ڪلڦڪاڦڻ ايت ارڪين مڪ دولي ڀڏڦرتوان
 سلاڤور ڦون پراڻڪتله سرت ڦڏڪ اڏند راج جعفر دان اڏند راج اوريس دان
 انقد راج اسمعيل دان انقد راج محمد دان راج حسن دان انقد راج عبدالله دان
 سڪلين اڏند دان سڪلين انقد ڦون مڦيرشڪن بلاڪ دان ڦڦکاوه توه دان ڦڦکاوه
 داتغ دان سڪلين مريڪ مڦيرغ بلاڪ سٽله سڦي ڪڦيرق مڪ بگند ڦون مڦوره
 ڪڦد لقسمان مڪ لقسمان ڦون مڦادڦ مڪ تبه بگند ڪڦد لقسمان بايڪله لقسمان
 ڦرموڪن ڪيت دڦڻ ڀڏڦرتوان ڦيرق ڪارن ڪيت داتغ اين بوڪن داتغ هندق
 برجاهت ملاينڪن ڪيت هندق منجهاري جالن موافقت جوک ارڪين مڪ لقسمان
 ڦون برتڦوه بارغ سڦوله هاري اڪڻ مڦري ٽاهو ڪهولو ڪڦد ڀڏڦرتوان ڦيرق تله

ایستون دکمبالیکنش کفد یغدثرتوان بسر اوله کمفنی انگریس دغن تیاد سوات
 قرجنچین کمدین درقد ایت مک سلطان محمود قون منیتکهن انگو مودا اتق
 داتوه ننگوگ یغ نمکغ ریو انتارا سبلوم برسلی قراتوران بچارا ددالم تانه
 جوهر دمکینه اداش.

شهران مک بکند قون سمایله دتانه لیفک دان براف لمان ایت
 مک داتقله یغدثرتوان مودا راج علی دری قولو سینتن ماسق کلیفک برسما
 دغن اتقند راج سید قراتان یغدثرتوان سلاخور ستله سقیله کلیفک مک لالوله
 برتو دغن اددند بکند یغدثرتوان بسر ستله ای برتو مک بریچاراله دولی
 یغدثرتوان بسر دغن فدک ککند یغدثرتوان مودا راج علی ددالم لیفک ایت
 شهران مک تیاداله قنبر این مندافت بچاران انتارا راج ۲ کدوا ایت کمدین
 دری ایت مک یغدثرتوان مودا قون منتا دیرله کفد اددند یغدثرتوان بسر سلطان
 محمود هندق کسلاخور برتو دغن فدک اددند یغدثرتوان سلاخور سرت ممباوا
 اتقند راج سید کفد فدک اددند یغدثرتوان سلاخور دان یغبرسما ۲ دغن
 یغدثرتوان مودا کسلاخور ایت فرتام ۲ اددند راج سلیمان دان توان سید محمد
 جبول دان انجی. عبدالله اتق ننگاوه قندستی دان توان حج محمود ستله
 سقیله کسلاخور ارکین مک برتوله دغن فدک اددند یغدثرتوان سلاخور ددالم
 کفد ایت مک دولی یغدثرتوان مودا قون تغکل دسلاخور دغن اتقند راج سید
 دان راج سلیمان دان توان سید محمد جبول دان انجی. عبدالله لالوله ای
 برلایر قول کقولو قینغ دری قولو قینغ مک بکند قون کبالیله دلیفک تیاد سفکه
 لاکي دنکری سلاخور شهران مک اکن قراکارادولی یغدثرتوان مودا سایم ددالم
 سلاخور ایت مک یغدثرتوان سلاخور قون مپوره کملاک منتا قرا بایقکن دغن کفنی ویلند
 ایت مک منریماله کفنی ویلند اکن قرا بایقکن انتارا یغدثرتوان مودا دغن کفنی
 ویلند ارکین مک تیاداله براف لمان دسلاخور ایت مک یغدثرتوان مودا قون
 منتا دیرله کفد اددند بکند یغدثرتوان سلاخور هندق برلایر قرا بایقکن
 قنبر ایت مک لالو برلایر کسینتن ستله
 سقیله کقولو سینتن ایت لالوله کبالی قول کسلاخور حتی مک دودقله ای
 دلاغت تیاد براف لمان دلاغت مک لالوله بکند قنده کموار مک سمایله ای دموار
 دمکینه روایتش دولی یغدثرتوان سلاخور براشت کلیفک ستله سقی کریو مک
 دولی یغدثرتوان سلاخور قون برهنتی دری کمدین درقد ایت مک اددند بکند راج
 جعفر قون داتغ کریو مفادف فدک ککند دولی یغدثرتوان سلاخور حتی مک تیاد
 براف لمان دریو مک دولی یغدثرتوان سلاخور دغن فدک راج جعفر مک یغدثرتوان
 سلاخور سرت فدک اددند راج جعفر قون براشت کلیفکی ستله سقی کموار مک
 دولی یغدثرتوان سلاخور سرت فدک بکند یغدثرتوان بسر قون داتقله مسمبوت سري
 فدک ککند یغدثرتوان سلاخور لالو دباواش ماسق کدالم لیفک شهران مک دولی
 یغدثرتوان سلاخور قون سمایله ددالم لیفک تیاد براف انتاران مک یغدثرتوان

دغن اوروغ تيموجغ فون داتقله دري لاروت مك سكليش ايت فون سمايله ددالم
 سلاخور دغن دولي يدفرتوان برسم ۲ دان تباد براث لمان انتارا
 دودق ددالم سلاخور شهدان مك اتوسن درفد راج اچيه فون داتقله كلاخور
 متا بنتو كارن ايئون برفرغ دغن اوروغ دوسن كمدين درفد ايت مك دولي
 يدفرتوان سلاخور فون مپوره فذك ادند راج مودا دان ككند اوروغ تيموجغ دان فكاوه
 فماتغ ستله ايت مك برلارله فذك ادند بكند فركي كنكري اچيه دغن سكليش
 مريك ايت بيراث لمان دلاوه مك ايئون سلفيله كنكري اچيه دغن راج مودا
 ايت حتى مك برتموله دغن راج اچيه ددالم كغد ايت تباد براث لمان سمفي
 كنكري اچيه راج مودا شهدان مك راج مودا فون گريله تباد براث هاري لمان
 گريغ مك راج مودا فون مفكتله دنكري اچيه مك دقبوركن داجه ايت جوگ تباد
 دباوا كمبالي كلاخور دان سكليش اوروغ سلاخور فون كمباليله ماسيغ ۲
 فولغ كلاخور دمكينله ادا.

القصه مك ترسموتله فركتانن تتكل ماس دولي يدفرتوان بر سلطان
 محمود كمبالي دري ملاك كروي مك ددالم فد ايتفون مك بكند فون سمايله
 دريو مك داتقله اوروغ ويلانون مفادف دولي سلطان يدفرتوان بر محمود
 موهنكن ويلندا يغبروه لوجي دتنجوغ فينغ ايت هندق ديامق مك دبركن اوله
 بكند سلطان محمود تله ايت مك لالوله ديامق دتنجوغ فينغ اوله ويلانون ايت
 مك ويلندا فون الهله لالو لاري فركي كملاك كلكين مك دولي يدفرتوان بر
 فون مفكلكن ريو لالو فركي كليشك برپوه تمفت اد ستفه برپوه تمفت دبولغ
 ماسيغ ۲ دغن اختيارن كمدين درفد ايت مك ويلند فون داتقله فول دري ملاك
 ماسن كروي شهدان مك دودقله فول دتنجوغ فينغ برپوه لوجي دان كغد ماس
 ايت دولي يدفرتوان بر فون براثكت دري ليفك لالو كفاهغ لالوله كترشكانو
 تله سمفي كترشكانو مك بكند سلطان فون برتموله دغن نندا بكند يدفرتوان
 كچي، لالوله بر بچاراكن فرداميكن دغن ويلندا ايت مك مفاكوله نندا بكند درفد
 اي مبحاراكن دمكين ايت شهدان مك بكند فون براثكتله كلور دري ترشكانو
 لالو كفاهغ دري فاهغ لالوله كمبالي بكند كليشك مك سمايله يدفرتوان بر
 سلطان محمود فون منتيله بچارا نندا بكند يدفرتوان بر كچي، ترشكانو مك
 تباد جوگ بچارا ايت مك دولي يدفرتوان بر فون مپوره كلاخور كغد ككند
 بكند دولي يدفرتوان سلاخور متا بچارا فربايقن انتارا كمفني ويلندا دغن
 بكند يدفرتوان بر سلطان محمود ددالم انتارا ايت كلكين مك يدفرتوان
 سلاخور فون مپوره كملاك كغد كرن دور ملاك اكن حال بچارا فربايقن انتارا
 كمفني ويلندا دغن يدفرتوان بر اداله كيرا ۲ دوا تيك كاللي يدفرتوان سلاخور
 مپوره كملاك اكن متا بچارا فربايقن ايت مك تباد جوگ كمفني ويلندا ماو
 منريما فربايقن ايت مك ددالم انتارا ايت كلكين مك كمفني انگريس فون داتغ
 مفصيل ملاك لالوله كروي ستله سوده داميلن ملاك دان ريو مك فركارا ريو

ارکین مک اینله روایت یغدرتوان سلاخور سمایم دفاغ مک ددالم فد
ایتفون مک دولی یغدرتوان سلاخور بر بچاراله دغن فذک ادند راج مودا دان
سید جعفر دان سکل انق راج بوکیس یغاد دفاغ سرت اورغ فاهغ اکن
بر بچارا هندق کبالی ملغکر سلاخور بر جالن دارت هایس بچارا مک یغدرتوان
سلاخور فون برسیف سرت مریک سکلین لالوله مودیق کهولو فاهغ ستله
سمفی لالو بر جالن کسلاخور تله سمفی کهولون سلاخور لالو هیلیر ککوالا
سلاخور تله سمفی ککوالا مک دولی یغدرتوان سلاخور فون براغکت فد مالم
ایت جوک نایک کفر ماتغ دری تیرم بورق ستله سمفی کرومه ففکاوه فماتغ ایت
مک دولی یغدرتوان فون بر تیته کفد ففکاوه فماتغ اکن مهوره ملغکر بوکت کفد
مالم ایت جوک ارکین مک ففکاوه فماتغ فون بر تفکو کفد مالم ایسقله فانتک
ملغکر کارن انق بوهم بایق یغتیاد تاهو اکن دولی یغدرتوان سمایم دفاغ
مالم ایت تیاد ملغکر کفد وقت صبح مک یغدرتوان فون بر تیته مهوره ممفل ففکاوه
توه شهدان مک ففکاوه توه فون داتغ مفادف بکند کفماتغ مک هاریفون مالمه
مک یغدرتوان فون براغکت مبرغ دغن فذک ادند راج مودا سید جعفر دان
سکل اورغ بایق دان ففکاوه کدوان ایت لالوله نایک کبوت ملغکر مک تیاداله
دافت کفد مالم ایت حتی مک دولی یغدرتوان اندور کفماتغ دان سکلین اورغ بایق
فون بر بچاراله هندق ملغکر فول مک ددالم فد ایتفون مک ویلندافون لاریله ای
منفلکلن بوکت ایت کفد وقت دینهار ی سکتیک مک هاریفون سیغله دان بهاروله
دکتهوی ویلندا ایت سوده لاری کلکین مک دولی یغدرتوان سلاخور فون براغکتله
دغن فذک ادند راج مودا دان سکلین اورغ بایق ایت مک دولی یغدرتوان سلاخور
فون سمایمه دیوکت دان فذک ادند راج مودا فون سمایم دتنجوغ کمیدین درفد
ایت مک کفل دری ملاک فون داتغله فولا بر تفکو دلاوه سلاخور دوا بوه کفل اداله
کیرا ۲۱ لماں بر تفکو ایت امفت بلس بولن ماس ایتوله براس مامل ددالم سلاخور
هرک لیم گنتغ ساتو رغکتیت دان سیره فول مامل دان ایکن
لاوه فون ماملله ارکین مک کنتغله امفت بلس بولن بر تفکو دلاوه
سلاخور ایت مک فیتور فون داتغله کسلاخور سرت کفل بایق دری
ملاک لالوله بر بچارامک دمنتا اوله ویلندا دوا فوله امفت فرکارا هندق دتاروهم
ددالم فرجنجین ایت شهدان مک تیاداله تر تفکوغ اوله دولی یغدرتوان سلاخور
اداله کیرا ۲۱ تیک فرکارا یغ بوله دتفکوغ اولهن یغدرتوان ایت مک تیاداله دافت
فقیر متهوی اکن فرکارا ایت ستله سوده مک لالوله دامی ستله ایت مک
فیتور فون کمالیله کمالک دان یغدرتوان سلاخور فون سمایم دسلاخور دغن
فذک ادند راج مودا دان توان سید جعفر دان سکل اورغ بایق مک دولی یغدرتوان
فون منیتهمک ففکاوه توه ممبیل فذک ادند راج سلامه دفاغ دغن انقند سکلین
یغدتفکلن دفاغ تتکل بکند براغکت ملغکر سلاخور مک سکلین فون داتغله
کسلاخور کمیدین درفد ایت مک بند بکند دان ککند بکند تفکو بر لاکي استری

سوده دولي يڏفرتوان ايت مڃت مک سکل اورغباق ايتئون کماليله
 کمار لالو مبادا دولي يڏفرتوان بر کماله کريو مک تشکل يڏفرتوان سلاڻور
 تورن دري رمبو کسوفي بارو لالوله کياتغ تيگ تله سمي کياتغ تيگ مک ددغون
 تلو کياتغ سوده اله اوله ويلندا دان ايهند بکند يڏفرتوان مودا فون تنتوله
 مڃتئون دتلو کياتغ کمدين درفد ايت مک دولي يڏفرتوان سلاڻور دان
 ڏک اند راج مودا فون مڃندورکن اورغ سلاڻور سکلين ارکين مک دولي
 يڏفرتوان سرت اند راج مودا دان سکل اورغ ياق ايتئون کماليله کسلاڻور
 دان تباد براه لمان ايت مک سميله کسلاڻور حتى مک کفل دري ملاک
 فون دانقله اي کسلاڻور اداله کيرا ۲۱ سميلن دشن سلوب دان کيچي
 دان فنجاب راج محمد علي سرت سيد علي اديق يراديق اد دوا بلس بوه
 مک لالوله دلفکون سلاڻور ددالم کفد ايتئون مک لالو براندور کهولون سلاڻور
 شهدان مک اورغ فاسر بندهر فون بيلوت محکل سيد علي موديق سرت سردادو
 ستله ايت مک فهادان فون الهله مک يڏفرتوان فون مودقله کهولو سلاڻور
 لالو برجالن کاکي کيرنم دان اداله بکند راج مودا فون داتغ دري بلاکغ ارکين
 مک برتموله ديرنم لالو برجالن دولي يڏفرتوان سلاڻور دان ڏک اند راج
 مودا دان سيد جعفر فرکي کياتغ شهدان مک تشکو راج امفون دان اروغ
 تيموجغ لاکي استري فون برجالن کاکي کفيرق کمدين درفد ايت مک يڏفرتوان
 سلاڻور فون سميله کياتغ لالو ميلير کفکن مک برتموله دشن داتوه بندهر
 فاهغ تشکل سوده اله سلاڻور مک کفل يغ ملڳر سلاڻور ايتئون کماليله
 کسلاک لالو کريو ملڳر ايتله چترا مک برغرقله ددالم ريو براه انتاران
 مک ريو فون الهله تشکل ماس ايت راج علي اتق دايغ کسبوجا منجادي يڏفرتوان
 مودا ددالم ريو کفد ماس ايت اله ريو يڏفرتوان علي فون کلورله دري دالم
 ريو لالو برلاير فرکي کسکودانا دان ميموت نكري دسان تباد براه لمان
 دسکودانا ايت مک دانقله قول لغر ويلندا دري بتاوي مک سکودانا فون الهله
 مک يڏفرتوان مودا راج علي فون برجالنله کلاور مک کرايغ توليه فون دانقله دري
 بوکيس لالو برتمو دشن يڏفرتوان مودا دلاور تباد براه لمان دلاور مک لالو برلاير
 کفولو تملن لالو کفولو سينتن ستله ايت مک سمايله يڏفرتوان مودا دڦولو
 سينتن ايت ادفون فرکاران کرايغ توليه ايت مک تشکل برتمو دشن يڏفرتوان
 مودا دلاور ايت مک ددودکتن اوله بکند دشن انقند راج ستي قترامرحوم
 مڃت دتلو کياتغ بغير نام فقيران سوت ويجاي شهدان تشکل ماس اله ريو
 اوله ويلندا ايت مک يڏفرتوان بر سلطان محمود تشکلله ددالم ريو سرت راج
 توه انجي اندق شهدان مک ويلندا فون دودقله ددالم ريو برپوت لوجي دتجوغ
 فينغ کمدين درفد ايت مک يڏفرتوان بر سلطان محمود فون براغتله کسلاک
 برپارا تباداله فقير دافت مروايتکن بيجاران راج ۲ ايت ستله سوده مک دولي
 يڏفرتوان فون کماليله دري ملاک ڦولغ کريو.

مك انتارا برپوت كويه مك اورغ ملاك فون كلوره ملغكر لالو برفرغ دباتغ تيك
 تباد براف جم برفرغ اړون لاريله مك دافته تركرت سئورغ مك دودقله فون
 بر كويه دباتغ تيك شهدان كغد ماس ايت جوگ كغل بڼ ملغكر ريو ايت كمبالي
 كمدين درغه ايت مك ښدفر توان سلاغور فون براغكت كړيو بر كاكف تيك فوله
 اورغ دري ملاك هندق سيلان ايهند بكند ښدفر توان مودا كملاك كارن اورغ
 سلاغور فون سوده برفرغ دملاك حتى مك تباد براف انتارا ښدفر توان سلاغور
 ددالم ريو مك لالوله براغكت كملاك سرت دغن فذك ايهند ښدفر توان مودا
 دان فذك انتقد ښدفر توان سر دان فغاوه فندستي دان سكل اورغبايق ښدالم
 ريو سته سفي كمور مك ښدفر توان سر فون دتفكلكن دموار اوله فذك ايهند
 ښدفر توان مودا دان ښدفر توان سلاغور لالوله كتلو كتافغ سر سما ۲ دغن ايهند
 ښدفر توان مودا دان سرت اورغبايق كمدين دري ايت مك ښدفر توان مودا فون
 بر تيته مپوره برپوت تمث دتلو كتافغ سرت مپوره فغاوه فندستي ملغكر سابق
 سرت دغن اورغ بايق مك سابق فون دافته سته ايت مك ښدفر توان سلاغور فون
 مغلل اورغ سلاغور امت ليم فوله اورغ فركي كتلو كتافغ سب هندق بمبلهكن
 كنايكن سر ښدفر توان سر هندق دباوا كباتغ تيك تباد لاس سته ايت مك
 لالوله داتغ لغكر دري ملاك مك كنايكن ايت فون كنا تميق دغن فلورو مريم
 مك فوبله دغن اير تباداله ترياوا لاكي كمدين دري ايت مك دولي ښدفر توان
 سلاغور فون براغكتله كمبالي كباتغ تيك مندافتكن سكلين اورغ سلاغور ښدباتغ
 نيك سرت ادند راج مودا شهدان مك فذك ايهند ښدفر توان مودا فون تفكله
 دتلو كتافغ سرت دغن سكلين اورغ ريو مك دولي ښدفر توان مودا فون سمايله
 دتلو كتافغ دان ښدفر توان سلاغور فون سمايله دباتغ تيك سرت مپورهكن
 اورغبايق ملغكر بڼ سبله بارت ملاك مك ښدفر توان مودا فون مپورهكن ملغكر
 ښدسبله تيسور ملاك دمكينله ففراغتن راج ۲ ايت انتارا بيراف لسان دمكين مك
 ښدفر توان سلاغور فون براغكت موديق كرمبو لالو براسفري اكن چچو ښدفر توان
 راج عالم كمدين درغه ايت مك ښدفر توان سلاغور فون تباد براف لسان درمبو
 براسفري مك ايشون براغكت هيلير قول كسوفي بارو سته ايت مك تلو كتافغ فون
 دلفكر اورغ ملاك كارن بنتون فون تله داتغ دري بتاوي اداله سمين بوه كغل
 باش لالوله دلفكر تلو كتافغ سرت دنایككن سردادو تر لالو بايق دري فونو
 مك دكغفاله كويه ښدفر توان مودا ايت سمايم مك ديتيهكن اوله ښدفر توان
 سوره مقاموق اكن فغليما ۲ دان سكل ښاد حاضر بر سما ۲ دغن دولي ښدفر توان
 مك ددالم كغد ايت تلو كتافغ فون الهله دان دولي ښدفر توان مودا فون شهيدله
 ار كين مك اورغ لفا فون كمباله كرحه الله تعالى دان سكتيك ايت جوگ مك
 دا بڼ سليغكغ فون متيله دان فغليما توليغ فون متيله.

مك تباداله فقير اين فنجفكن چتران لاكي كارن بايق لاكي ښلا م سرت
 دولي ښدفر توان مودا ايت شهيد دتلو كتافغ دان كمدين درغه ايت مك تتكل

سمعي کڙهاغ ايت مک برتوله بگند دشن ايهند بگند يقدفرتوان مودا تباد براه
لسان دڙهاغ ايت لالو متتاديري گفد داتو بندرها لالو اي برلاير برسا۲
دشن انقند بگند يقدفرتوان بر کيالي کريو کمدين دري ايت مک سميله اي
ددالم ريو مک بگند فون بروت استان دڙولو بيرام دوا دان سبوه لاگي بگند
بريو اتکن استان انقند بگند يقدفرتوان بر دسوشي کالغ بر اداڻ.

ارکين مک سمايله بگند دشن انقند بگند ايت سلطان محمود يقدفرتوان
بر ددالم ريو مک تباد براه لسان فقيران سوت ويچاي فون کرجان ددالم
ريو مک ډدک ککند يقدفرتوان سلاڅور فون مفکتله ددالم ريو لالوله مهوره
ميري تاهو کفد ډدک ادد يقدفرتوان سلاڅور سوده مفکت کمدين درځد ايت
مک انقند بگند يغيرنام تفکو تغه راج ابراهيم مفکتني ډدک ايهند بگند کرجان
ددالم سلاڅور برگلر سلطان ابراهيم يقدفرتوان سلاڅور دان انقند بگند يغيرنام
راج تالا مک دجاد يکن ککند يقدفرتوان سلاڅور راج مودا کلکين مک سمايله
يقدفرتوان سلاڅور دوا بر سودرا ددالم نکري سلاڅور دان مرتنهکن ددالم نکري
سلاڅور اداڻ.

القصه مک ترسوتله څرکتانن فقيران سوت ويچاي منجادي راج مودا
ددالم نکري ريو مک دانغله سبوه کفل دري بڅکلا مياوا افبون برلايوه دتنجوځ
ښيغ شهدان مک تباد۲ دانغله کفل ويلندا دري ملاک لالو دڙش دکوالا ريو
مک الهه کڙل ايت اوله ويلندا مک نحوذا کفل ايت دياروان موديک کڙولو مابن
مک دايکوښ لالو داميلښ کفل ايت اوله ويلندا مک لالو دياروان کلاک کمدين
درځد ايت مک يقدفرتوان مودا فون مفکوت کلور کفل ايت مک لالوله سمعي
کسوار سرت دشن اورغيايق ددالم کفل ويلندا فون دانغ کسوار سبرمعمل ادفون
يغ دانغ ايت سيورايغ نشان دشن کڙيښ ملايو مفادف دولي يقدفرتوان مودا
سرت بر بچارا مک تياداله فقير مفتهوي حال بچاران راج۲ ايت ستله ايت مک دولي
يقدفرتوان مودا فون کياليله کريو سرت اورغ بايق۲ سکلين کمدين درځد ايت مک
دانغله څول کفل دري ملاک متڅکو کوالا ريو تباد براه هاري اي دکوالا ريو مک
اوله يقدفرتوان مودا دکلوريله دشن براه ښجايب دري دالم ريو ايت لالو برڅرځ
دکوالا ريو براه هاري اي برڅرځ مک تياد جوک تيوانن انتارا کدوان فيهق
څرگنښ ايت دان ډد ماس ايت جوک مک يقدفرتوان سلاڅور سلطان ابراهيم دشن
ډدک ادد راج مودا سلاڅور کلور دري سلاڅور کلاک سرت داتو۲ څکاووه يقددالم
سلاڅور دان سکلين اورغ بايق۲ مک ايغون سښگه دريو برتو دشن څهولو يغ امغه
سوکو ددالم ريو ايت شهدان مک دولي يقدفرتوان سلاڅور فون بر بچاراله دښس
دشن څهولو يغ امغت سوکو ددالم ډدس ايت ستله هابس بچاران مک يقدفرتوان
سلاڅور فون برالکت دشن ډدک ادد راج مودا سرت اورغيايق لالو کلور دري
ډدس څرکي کسوي بارو مک ديتوله بروت تفت کمدين دري ايت مک لالوله
کياتغ تيک تله سمعي کياتغ تيک مک بروتله کوبه بر دياتغ تيک ايت

فون بهاروله داتغ کارن بکند ایت سیفکه دفیرق لالو براستری اکن اتق راج
مودا دفیرق ایت.

القصه مک ترسوتله فرکتانن فرغ ددالم نگرې قدح براف لمان مک لالو
الهله نگرې قدح توجه هاری سهاج لمان فرغ ایت شهدان مک اکن حالن
فغیران سوت و بیجای فون دودق ددالم نگرې قدح ادیق برادیق دغن یددفرتوان
سلاخور دان تفکو راج سید دان سولیوانغ دان سکلین اورغیایق تیاد براف
لمان مک لالو کلور دری دالم قدح برلایر کمرپوه دان سبوه کفل لاری لفس
تسکل کلور دری قدح ایت مک دی فون مغاموق ماتی انجی طاهر دان اشن فون
لوک یغیرنام انجی جاوا ارکین مک کفل ایتفون لفسله برلایر فوئغ کنگری کلیغ
کمدین دری ایت مک فغیران سوت و بیجای فون ماسق کمرپوه سرت یددفرتوان
سلاخور دغن سکلین اورغیایق دان تفکو مفکو فترا دان تفکو بولما لاکي استری
ایت فون سرت جوک برسما ۲ دغن یددفرتوان سلاخور کلور دری قدح سغی
کمرپوه تیاد براف لمان دمرپوه لالو برلایر کبرنم شهدان مک سغیله کبرنم
ایت مک ایتفون برهنیله دبرنم سکلین کمدین دری ایت مک یددفرتوان سلاخور
فون کسبالیه کسلاخور دغن فدک اددن فغیران سوت و بیجای سرت مباحوا مفکو
فترا ماسق کسلاخور دان توه کولغ فترا تفکل دبرنم دغن انقند اغکو شه لاکي استری
دغن تفکو بولمادان فترا توه کو مفکو فترا یغ فرمفوان ددودفکن دغن فترا یددفرتوان
سلاخور یغیرنام تفکو تفه راج ابراهیم کمدین دری ایت شهدان مک فغیران
سوت و بیجای فون مندودفکن انقند راج سلامه دغن فترا ککند یغیرنام راج تالا فترا
ایت کمدین درفد مفهوینکن انقند راج سلامه دان تیاد براف لمان مک
فغیران سوت و بیجای فون برلایرله دری سلاخور لالوله سغی کمنته تیاد ای
ماسق کفلمیغ دری منته مپیغ کسفاوه مک لالوله نایک زیاره فد مقام توان
بر سفاوه تیاد براف لمان مک فرکی ملفکر سکودان کمدین درفد ایت مک سورة
دولی یددفرتوان مودا دری ریو فون داتغ منجمشوت کارن بکند ساعت گریغ مک
ددالم کلد ایت بولملاکی داتغ مریک یددسوره ایت کبالی حتی مک یددفرتوان
مودا دایغ کمبوجا فون مفکله دریو کمدین درفد ایت مک داتغ فوئل سورة دری ریو
کسفاوه مفتاکن دولی یددفرتوان مودا سوده مفکت کرجه الله تعالی مک فدماس
ایت جوک فغیران سوت و بیجای براغکت برسما ۲ مریک یغ دسوره ایت لالو
برلایر کفاغ سته سغی کفاغ ارکین مک سورن ایتفون لالوله برلایر کریو
مک فغیران سوت و بیجای فون سیفکه دفاغ لالوله نایک برتمو دغن داتوه
بندهارا تن عبدالمجید کمدین دری ایت مک فغیران سوت و بیجای فون دلنیک
اوله داتوه بندهارا ددالم نگرې فاعغ منجادی راج مودا ددالم ریو شهدان مک
یددفرتوان بر سلطان محمود فون مندفر اهند بکند اد دفاغ مک یددفرتوان
برفون براغکتله دان راج عبدالصمد فون فرگیله جوک برسما ۲ دغن بکند دان
داتوه شهنر بوفیغ فون فرکی جوک مفیرشکن بکند ایت لالوله برلایر کفاغ تله

سوت و بجای فون برسو دغن ککند بکند یدفرتوان سلاشور لالو مندودقکن
 انقند راج علي دغن انقند راج فتوه یغیرکلر تفکو بر ارکین مک فغیران سوت و بجای
 فون بمباوا ککند بکند یدفرتوان سلاشور سرت انقند راج ابراهیم یغیرکلر تفکو
 تغه کمبالی کروی سته فغیران سوت و بجای سمفی کروی دغن ککند دان انقند
 ایت لالو مفادف دولی یدفرتوان مودا مک برتموله انتارا ککند کدوا دان
 انقند بکند شهدان مک تیاد براف لمان ددالم ريو مک فغیران سوت و بجای فون
 بر بچاراله دغن ککند بکند یدفرتوان مودا هندق مندودقکن انقند راج ابراهیم دغن
 انقند راج اندود کمیدین دری ایت مک دولی یدفرتوان مودا فون موافت دغن اند
 یدفرتوان سلاشور دان فغیران سوت و بجای لالوله دکهو یکن انتارا انقند کدوا
 ایت کمیدین دری ایت حتی مک دولی یدفرتوان سلاشور فون بر موصله کغد ککند
 بکند یدفرتوان مودا مک لالوله دولی یدفرتوان سلاشور براغت کمبالی کسلاشور
 دان انقند راج ابراهیم فون تفکله ددالم ريو کلکین مک یدفرتوان سلاشور فون
 بر لایرله کمبالی دری ريو سته سمفی کسلاشور مک دولی یدفرتوان مودا فون
 سام منتی اند بکند فغیران سوت و بجای سته یدفرتوان سلاشور فون
 کمبالی مک فغیران سوت و بجای فون کمبالیله کاندراگیری تیاد براف لمان ددالم
 اندراگیری لالو براغت کسلاشور تله سفیله کسلاشور مک دولی یدفرتوان سلاشور
 فون برلفکغله لالو بر لایر کنکری قدح سته سمفی کلیرق مک فغیران سوت
 و بجای فون سیفکه دغیرق ماسق سکالی منتی دتلوه قددا مک اداله کیر ۲۱
 توجه هاری لمان دتلوه شاده ایت شهدان مک بر شتراله سشورغ لاکي ۲ مک
 دنباي راج جعفر تیغ ۲ ن یأت راج لاوه سته ایت مک فغیران سوت و بجای
 فون بر لایرله کنکری قدح براف لمان دجالن مک ایفون سمفی کبتاغو شهدان
 مک فغیران سوت و بجای فون بر هنتیله دبتاغو دغن سولیواتغ سرت دغن اورغباق ۲
 سکلین مک انتارا ایت سوره میورهله کدالم قدح فرکی داتغ جالن قرا یغاتن
 فرجنجن ستیا اورغشوا ۲ مک ددالم قد ایت مک مفکیرکن جنجیله اورغ قدح سته
 ایت مک لالوله بر فرغ دغن کوبه بتاغو فون تیاد جوک بر تیواس کمیدین مک لالوله
 نایک کمرات بر جالن کاکي ملغکر کوبه بتاغو ایت سهاری ایت جوک دلفکرن
 مک کوبه بتاغو ایتفون الهله اوله اورغ سلاشور کلکین مک یغ نایک سولیواتغ
 سرت اورغباق مک لاریله اورغش کلورستر مک سوله فون ماتنی دان نخودا
 اورغ بوکیس سشورغ ماتنی بر نام لالوله کمیدین دری ایت مک سولیواتغ سرت
 اورغباق فون بر جالنله کلور ستر سته سمفی کلور ستر لالو مپیغ کلفکالن
 کائل لالو لفسوغ ککسلوغ تفکو یوغا کمیدین مک بهاروله هیلیر ککوالا مک کوالا
 فون اله مک لالو دیوک رنتی کوالا مک سکلین قراوه فون ماسقله کدالم
 سوغی سته ایت مک لالو مودیق سته تفکل دکوالا سته مودیق ارکین مک
 بر مقله کل اورغ ۲ ایت دان تتکل کفل کیلیغ بهارو داتغ کیر ۲۱ سلس یوه
 کفل سکلین ایت دافت بلاک کمیدین دغد ایت مک دولی یدفرتوان سلاشور

اداله کیرا ۲۱ ام فوله فنجاب سملی سراتس دغن راج نکارا دان سکل رعیت سیخافورا فون سرتاله دغنسی مک دغنسی ۲ دسیخافورا کمیدین دری ایت مک داتوه ففکاوه فندستی فون داتغ دری سلاغور مک برتموله دسیخافورا لالو دتامن اوله راج اسمیل فراهوډ ای منشا بیچارا کلد داتوه ایت ای هندق مفادف یخدفرتوان مودا کشان کدالم ریو تنافی سهاج نیش ایت هندق میرغ نکری ریو جوا ارکین مک داتوه فندستی فون متکلکن فراهوډ دسیخافورا مک ایشون ماسق کدالم ریو برسملن ستله سملی ای کریو لالو مفادف دولی یخدفرتوان مودا موهندکن فنجاب کپاوه دولی یخدفرتوان بارغیغ اد ددالم ریو ایت شهدان مک دولی یخدفرتوان مودا فون مفرنیاکن فنجاب اداله کیرا ۲۱ دوا فوله بوه باقن دان بگند سندی ریو فون براهکت کسیخافورا برسا ۲ دغن داتوه ففکاوه فندستی ستله سملی کسیخافورا مک لالوله برفرغ دتانه میره اداله کیرا ۲ دوا هاری کتیکان برفرغ مک راج اسمیل فون لاریله دان فراهوډ راج عبدالله فون دداشتله اوله اورغ ریو مک ترلالوله باقن ماتی اورغ سیک مک سولیواتغ فون دسوره اوله دولی یخدفرتوان مفیل فقیران سوت ویجای کاندراکیری ستله سملی سولیواتغ مک فقیران سوت ویجای فون داتغ برسا ۲ دغن سولیواتغ ستله سملی کپورو مک راج اسمیل لاری حتی مک برتموله فقیران سوت ویجای دغن راج اسمیل دپورو مک تیاد دلفغان کارن اورغ سوده لاری مک فقیران فون لالوله ای برلایر کریو برسا ۲ دغن سولیواتغ لالو ماسق کدالم ریو کمیدین دری ایت مک سولیواتغ فون دتیهکن اوله دولی یخدفرتوان مودا ممباوا انقند راج اندود دان راج یوسف کسلاهور مک تنکل سوده مفکت یخدفرتوان بر سلطان سلیمان مک چند بگند سلطان احمد شیرگلر یخدفرتوان بر ددالم نکری ریو ککند بگند سلطان محمود ایلتون مکه قول کلکین مک سلطان محمود ایت فون لاکي کچیل مک سایم ددالم استان احمد یخدفرتوان مودا برسا ۲ دغن بندا بگند تفکو هینم کلکین مک سولیواتغ فون ممباوا راج اندود دان راج یوسف کسلاهور سملی کباتو موسغ مک ریو۴ فون تورنله لالو فراهوډ سولیواتغ فون نایکله کباتو لالو فیه دان راج ۲ کدوان ایتفون برلس ککوالا لیفکی مک تیبا ۲ داتغله جاگ ۲ ملاک دوا بوه لالو دفرغ راج کدوان ایت مک دامیلن فراهوډ کدوا راج ۲ ایت دباوان ماسق کسلاک شهدان مک راج ۲ کدوا ایت دباواله سولیواتغ کسلاهور کمیدین دری ایت مک فقیران سوت ویجای فون دتیهکن دولی یخدفرتوان مودا فرکی کسلاک بمبجراکن هرت راج اندود دان راج یوسف سرت دغن فراهوډ ددالم کلد ایت مک فقیران سوت ویجای فون فرکیله کسلاک سرت دغن ففکاوه فندستی تله سملی کسلاک مک فقیران سوت ویجای فون بریچاراله ددالم ملاک ایت مک لالوله دقولفکنن سکل هرتان انق راج کدوان ایت دان فراهوډ دان مان بغ تیاد مک دگنتین سکلین ایت ستله سملی درقد فرکاران ایت ارکین مک فقیران سوت ویجای فون برلایرله کسلاهور تله سملی کسلاهور مک فقیران

القصه مك ترسبوتله فركتائن يقدفرتوان مودا دايع كسيوچا تنكل
 سمايم ددالم ريو كسبالي دري قدس تباد برائ لبان ايت شهدان مك
 داتقله كيچي دري ملاك دسوره اوله كورنردر ملاك منفكو هوتغ دولي يقدفرتوان
 بسر سلطان سليان كغد بكنه تنكل فرغ دنگري سيك بلنجا كمفني ملنگر
 ليفكي كلكين مك دولي يقدفرتوان مودا فون مفهمنكن راج ۲ ملايو دان داتو.
 تنكوغ ستله بر كسلوغ سكل راج ۲ ايت مك دولي يقدفرتوان مودا فون برتبه
 كغد سكل راج ۲ ايت اف بچارا راج ۲ ملايو دان اورشكاي ۲ تنكوغ اكن حال هوتغن
 مرحوم بسر اين كغد كمفني ويلندا ايتله دي داتغ منفكو اف بچارا مك جواب سكل
 راج ۲ ملايو دان داتو ۲۰ تنكوغ افاله هندق دبايركن ملايكن لولغ كغد دولي
 يقدفرتوان بچاران مك تبه دولي يقدفرتوان مودا كغد سكل راج ۲ ايت بكيسان
 جكلو اد يغ چاكف بمباير هوتغ مرحوم ايت اف بچارا مك جواب سكل راج ۲ ايت
 دان داتو تنكوغ دغن موافقت سكل راج ۲ ايت دغن داتو تنكوغ اف بچارا ملينكن
 بارغ سياف يغ بمباير ايت اياه يغ مرنتهكن ددالم تانه جوهر اين شهدان مك تبه
 يقدفرتوان مودا بايكله كئاله اكن بمباير هوتغ مرحوم ايت مك يقدفرتوان مودا فون
 برتفكو لبان امفت بولن اكن بمبايرن كمدين دري ايت مك ويلندا اينفون كسياليله
 كسلاك مك سميله لبان تيك بولن كامفتق مك ويلندا فون داتقله لالو منريما
 فونوتغ كغد دولي يقدفرتوان مودا اكن حال هوتغ مرحوم ايت تيك فوله تيك ريو
 امفت راتس ليم فوله توجه رغت ستله ايت مك راج اسمعيل اتق راج بواغ فون
 داتغ كرو لاري دري سيك اله اوله ويلندا دغن راج عالم هندق ماسوق كرو تباد
 دبري اوله دولي يقدفرتوان مودا كارن سبب موه كمفني كارن بركيس سوده
 بر بايك دغن ويلندا شهدان مك دسوره اوله داتو بندهارا فركي كسينتن
 ستله ايت مك لالوله راج اسمعيل برلاير كسينتن مك دولي يقدفرتوان مودا
 فون دودقله دريو برائ لبان مك داتقله خير دري سيك مشتكن
 اغكو فون دايع تيجه استري يقدفرتوان راج عالم فون سوده مفكت دسيك
 ادند بنگد يقدفرتوان مودا سباف دان سبند مك يقدفرتوان مودا فون هندق
 براغت كسيك فركي زياره كغد قبور ادند بنگد ايت ستله سبيله مك دولي
 يقدفرتوان فون براكتله فركي كسيك ستله سمفي ككوانتن مك تباد
 دبري ماسق كدالم سيك اوله راج محمد علي كارن اي كراجان ددالم نكري
 سيك كارن راج عالم سوده مفكت مك سبب تباد دتريسان ماسق كسيك
 كارن تاكوت داتغ سورت فتنه مشتكن دولي يقدفرتوان مودا براغت كدالم
 سيك ايت بوكنن هندق بايك هان هندق ميرغ نكري سيك جوگ نيتن
 ايت جاغتله دتريم سهفك بر بويي مريم ددالم سيك تاوكن برياله افهي ددالم
 ريو ايتوله سبين ستله ايت مك دولي يقدفرتوان مودا فون لالوله برياليت كرو
 كدين مك تنكل ماس ايتوله راج توه برلاير كفسلغ بمباو بندان كلور دري
 ريو اركين مك قد ماس ايتوله راج اسمعيل اتق راج بواغ داتغ دري ترغكانو

اورغبر ۲ فیرق میاوا دی ستله سمی کلاغور مک یغدفتوان سلاغور فون دطابلکن اوله اورغ سلاغور سکلین برسا ۲ دغن اورغ ۲ بسر فیرق دیدالم سلاغور کلکین مک جادیه یغدفتوان سلاغور شهدان تیاد براف لسان ایت مک یغدفتوان کراجان دیدالم سلاغور ایت مک داتقله سوره یغدفتوان قدح کلاغور هندق مینغ انقند بکند دغن انقند یغدفتوان قدح یغیرنام سلطان عبدالله کمین درقد ایت مک لالوله دترسان اوله بکند دغن موافت سکل اورغبر ۲ یغ تیگ سوکو سرت دغن اورغیای شهدان مک برجنجیه تیگ بولن اکن داتغ کلاغور سلطان عبدالله سرت دغن اورغیای ۲ دان راج ۲ قدح دان هلبالغ قدح اکن داتغ مفرغکن سلطان عبدالله ایت کلاغور اکن کهوین دغن فترا بکند یغدفتوان سلاغور حتی مک سمیه جنجی ایت تیگ بولن مک سلطان عبدالله فون داتقله کلاغور دغن تو، کو مگو فترا تو، کو لغ فترا دان تفکو غه ایت تفکو امت دوالاکی استری دغن تفکو بوشا فتراکلان دان انچی، اوتو، دان داتو، لسان قدح سکلین ایت میاوا سلطان عبدالله کلاغور اکن کهوین ددالم سلاغور دغن فترا سلطان صالح الدین شه یغدفتوان سلاغور کمین درقد ایت تیاد براف لسان ددالم سلاغور دودق کلکین مک مولاوله فکر جان برجاک ۲ امت فوله هاری دان امت فوله مالم برسوکا ۲۸ ماکن مینوم سیغ مالم اوله یغدفتوان سلاغور اکن مغاوینکن انقند بکند دغن راج قدح سلطان عبدالله مک بکرجاله کیرا ۲۱ تیگ بولن لسان مک لالوله دکهوینکن اوله بکند انقند کمین دری ایت مک اداله سلطان عبدالله قدح دودق ددالم نگری سلاغور تتکل سوده کهوین اداله کیرا ۲۱ یگ امت بولن لسان شهدان مک ایقون برموخته کقد ایهند بکند یغدفتوان سلاغور مک دبرکن اوله ایهند بکند ایت مک سلطان عبدالله فون کبالیله کنگری قدح تله سمی کقدح مک دودقله ددالم نگری قدح براف لسان مک ایقون کبالیله کلاغور فون مک لالو برتو دغن فدک ایهند یغدفتوان سلاغور دغفکور کارن دولی یغدفتوان سلاغور فوکی برما ۲ کغفکور ارکین مک سلطان عبدالله فون سوده برتو دغن ایهند بکند لالوله برلایر کلاغور فدک ایهند تفکل لاکی دغفکور برما ۲ ستله سمی سلطان عبدالله کلاغور لالو مفادش بند بکند تفکو فوان کمین دری ایت یغدفتوان سلاغور فون کبالیله دری فغفکور تیاد براف انتاران سلطان عبدالله دودق دیدالم سلاغور مک ایقون برموخته کقد دولی یغدفتوان سلاغور هندق کبالی کنگری قدح دباوا اوله لسان مک برجنجیه سلطان عبدالله قدح دان لسان ایت تیگ بولن جوا ستله ایت مک ایقون داتغ مفادش ایهند بکند مک جکلو تیاد داتغ ددالم تیگ بولن مک سوده شهدان مک دلسکن اوله یغدفتوان سلاغور ستله ایت مک سمیه سکارغ این مک سلیله انتارا لاکی استری سلطان عبدالله دغن تفکو بر فترا ن دولی یغدفتوان سلاغور انتهى الکلام.

گريغ تباد براف لماں انتاراں ايت مك داتغ سورت ايت مشتاکن تفکو راج دبارو فون تله مگت ددالم سلاخور مک دفروتکن اوله اورغ خرندا مک دماسقن ددالم خرندا ستله ايت مک دباوا اورغ کلدس خرندا ايت مک دولي يغدفتوان مودا فون برسيقله هندق براغتک برلاير کريو سرت مباوا خرندا تفکو راج دبارو ايت ستله سميقله کريو دولي يغدفتوان مودا ايت مک لالودتاسمکن خرندا تفکو راج دبارو دبشاشن برسما ۲ دغن فدک ايهند مرحوم بشاشن سلطان سليمان مندر شه عالم کمدين دري ايت مک دولي يغدفتوان مودا فون هندق بروه استان دلفکالان رام بارو ماسقن راسوقن ايت بلوملاگي برديري کلکين مک تفکو راج حج فون کلور دري ريو فرکيله کليشکي دغن تيک يوه کاکف يغ مغيرشکن تفکو راج حجی ايت فانداه انجي اوکغ نماں سيوه کاکف دان انجي سرق سيوه کاکف مک تفکو ايت سيوه شايغ منجادي تيک يوه کاکف مک دودقله تفکو راج حجی ايت دليشکي تباد براف لماں ايت مک دسوره اوله سلطان جمبي جمفوت کجبي ستله ايت مک لالوله تفکو راج حج فرکي کجبي ستله سميقله تفکو راج حج ايت کجبي مک لالوله مفادف سلطان جمبي کمدين دري ايت مک راج حجی فون ددودفکن اوله سلطان جمبي دغن انتقد بکند راتو مس ستله ايت مک تفکو راج حج ايتفون دکرنياني کلر اوله سلطان جمبي اکن ابتقد بکند فقيران سوت ويچاي مک فقيران سوت ويچاي فون ددودقله ددالم نکري جمبي تباد براف لماں ايت ديدالم جمبي مک فقيران سوت ويچاي فون بروهنله کلور دريدالم جمبي فرکي کاندراکيري ستله سقي داندراکيري مک لالوله براستريکن انتقد راج بسر اندراکيري شهدان مک دودقله اي داندراکيري تباد راف انتاراں ايت مک فقيران سوت ويچاي فون کلورله دريدالم اندراکيري لالو کرته سرت برفرغ دغن راج هيجو دان راج بايغ سکنتيک فرغ مک راج هيجو دان بايغ فون اليه مک فقيران سوت ويچاي فون کيمالي کاندراکيري لالو بروت نکري دکوالا چيناکو ستله ايت مک فقيران سوت ويچاي فون دودقله دکوالا چيناکو حتی سوره ميورهله فولغ فرکي کريو کغد ادند کدوان ايت دان دمکينه جتران.

القصة مک ترسوتله فرکتانن تفکو راج سلاخور ستله اي کيمالي مک دولي يغدفتوان مودا کريو مک بيراف لماں انتاراں ايت مک تفکو راج سلاخور ايتفون براغتک فرکي برماين ۲ کلشکور ديدالم فد ايت شهدان مک کدشارانه کغد دولي يغدفتوان فيرق بهوا اداله تفکو راج سلاخور دلفکر ستله ايت مک دسوره اوله يغدفتوان فيرق فرسيلاکن کدالم فيرق مک تفکو راج فون براغتک ماسوق کدالم نکري فيرق مک برتموله تفکو راج سلاخور دغن يغدفتوان فيرق ددالم فد ايت مک تفکو راج سلاخور فون دلنتيک اوله يغدفتوان فيرق دکدر سلطان صالح الدين شه يغدفتوان سلاخور سرت دتوبشکن کمدين درفد ايت مک يغدفتوان سلاخور فون براغتک کيمالي کسلاخور سرت دغن

ملینکن کفد دولی توانکو جوگک مک تیتہ دولی یدفرتوان بسر مان عدت یغ هندق
 دفاکی اولہ راج حجی این کارن دوا عدت سواتو عدت مرحوم مفکت دسوشی
 بارو دان سوات عدت مرحوم مفکت دکوت یشان هندق دفاکی اولہ راج
 حجی مک سبہ تفکو راج حجی ایت عدت مرحوم مفکت دسوشی بارو
 ایتولہ عدت دان یغ کفد مرحوم مفکت دکوت ایت عدت بارو سبب دولی تونکو
 سودرا بر سودرا لہ کورغ تیاد مغائب کارن یغ کفد مرحوم دسوشی بارو ایتولہ
 عدت یغ فرجنجین سمفہ ستیا شہدان مک تیتہ یدفرتوان بسر بایکله
 کمیدین درفد ایت مک راج تفکو سلاخور دان داتو، فکاکاوه دان فکاکاوه مودا دان
 داتو، سولیوانغ فون تله برلایر دری سلاخور دغن سکل اورغ سلاخور تله
 سلیله کیورو مک برتولہ تفکو راج دبارو دان سکل فغلیسا اورغ ملایو دغن
 تفکو راج سلاخور سرت دغن اورغ سکلین یغیرسا ۲ دغن تفکو ایت مک
 لالولہ برمدافن فنجایب سلاخور دغن فنجایب اورغ ریو ایت ددالم فد ایت
 مک دولی یدفرتوان بسر فون مہورہ مہسوت انقند بکنند راج دبارو سرت دغن
 تفکو راج سلاخور دغن سکلین اورغشتوا ۲ یغ دانغ دری سلاخور تیتہ دسورہکن
 ماسن کدالم ریو کمیدین دری ایت ارکین مک سکل مریکیت فون
 ماسقلہ کدالم ریو برکمتوغ ستلہ سودہ مک دولی یدفرتوان بسر فون برتیتہ
 ممشکل فکو راج سلاخور نایک دان تفکو راج حجی دان سکل مریکیت فون
 نایکله مفادف دولی یدفرتوان بسر مک سلطان سلیمان بدرالعالم شہ فون
 برتیتہ کفد تفکو راج سلاخور دان تفکو راج حجی دان سکل اورغشتوا ۲ فکاوہ
 سلاخور دغن سکل اورغ بایق ایت کلکین مک ادالہ حاضر مریک یشکدوا فیهق
 ملایو دان بوگیس دودق مک یدفرتوان بسر فون موملکن فرتہ بچارا سکلین
 کفد اورغ بوگیس شہدان مک متریمالہ بوگیس ایت ستلہ سودہ مک لالولہ برتیتہ
 سلطان سلیمان مندرشہ عالم فون مہورہ مہاج دعا سلامت مک منادہ تالغن
 کلاخیت کتان امین سکل اورغ بوگیس دان اورغ ملایو مک اینلہ اداں فرواتن
 ملایو دان بوگیس کمیدین مک تیتہ دولی یدفرتوان بسر کفد تفکو راج سلیمان
 سلاخور دان تفکو راج حجی بایکله سکل راج ۲ فرگی کلیفکی مہسوت راج مودا
 فولغ کریو سرت انقند بکنند راج دبارو فون دتیتہکن اولہ فدک ایہند بکنند برسا ۲
 فرگی کلیفکی مفسیل راج مودا دغن ککند کدوان مک راج ۲ کتیکان فون برلایرلہ
 کفدس سرت دغن اورغشتوا ۲ دان اورغ بایق ۲ سکلین تله سلیله کفدس ایت
 شہدان مک سکل راج ۲ ایت مفادللہ دولی یدفرتوان مودا کمیدین دری ایت
 مک تفکو راج سلاخور دان تفکو راج دبارو فون برلایرلہ کسلاخور سرت اورغشایق
 سکلین دان دا یغ تومیک فون اد سرتا ستلہ سفی کسلاخور مک راج ۲ کدوان ایت
 دان سکل اورغ بایق ۲ حتی مک تیاد براف لمان دیدالم سلاخور راج ایت
 کمیدین مک دانقلہ سورت ریو مفاکن دولی یدفرتوان بسر سلطان سلیمان
 مند شہ عالم سودہ مفکت تنکال ماس ایت مک تفکو راج دبارو فون تہ لاکي

اورغيسر ۲۰ ويلندا يقديدالم ملاك ايت اد سبوه كدوغ دلور فتو تليفكيرا اركين
 مك دسيتوله فرتموان سرت راج ۲ ايت كارن دور ويلندا سرت اورغيسر ۲۰
 برتمو ديدالم كدوغ ايت بر بيجارا سرت برجنجي ستيا بوگيس دغن كمفتي
 ويلندا تله سوده بر بيجارا ايت دان برستيا مك كمدين دري ايت مك دولي
 يقدفرتوان فون براغكت كمبالي كقدس ستله سفتي كقدس شهدان مك تفكو
 راج سلاغور فون كمبالي كسلاغور سرت سوليواتغ دان سكل اورغيسر ۲۱ دان
 اورغ ۲ بايق ۲ سكلين مك دولي يقدفرتوان مودا فون سمايم دقدس نياد
 براف انتاران كمبالين اورغ سلاغور ايت مك تفكو راج حجي فون برلايرله فركي
 كرو تله سفتي ككوالا سلت تيوغ مك تفكو راج حجي فون برتمو دغن
 وئكغ مك لالوله دامبيل اوله تفكو راج حجي وئكغ ايت مواتن اداله كي ۲۱ ن
 ستله مك فراهون فون نياد بوله موت لاكي ستله ايت مك لالوله تفكو راج
 حجي ايت فركي كرتيه مسميل ادند راج مينه دان راج حليه دان سكل اتق
 بوگيس يقدسوره اوله يقدفرتوان ترغكاتو كلور دري ريو مك تتكل سوده دليفكي
 يقدفرتوان مودا دلفكو اوله ويلندا برسما ۲ دغن ملايو مك اي كمبالي كرو لالوله
 دسورهن سكل اتق ۲ بوگيس كلور دريدالم ريو شهدان مك يأتوله يقدامبيل
 اوله راج حجي ايت دباوان كمبالي كقدس تله سميله تفكو راج حجي
 ايت كقدس دان ادند كدوا ايت دغن سكل اتق بوگيس ايت مك دودقله اي
 دقدس دغن دولي يقدفرتوان مودا كمدين دري ايت مك تفكو راج حجي فون
 برسيقله هندق فركي فون كرو ستله ايت مك ايلون برلايرله كرو برسما ۲
 دغن راج توه دان انجي اندوق كمدين مك فكو راج سلاغور فون فركي جوگ
 كرو برسما ۲ سرت دغن سوليواتغ دان فئكاوه توه دان فئكاوه مودا دان
 شهنذر نهودا تفولي دان سكل اورغ ۲ سلاغور دان كمدين درفد تفكو راج
 حجي برلاير دري سلاغور كلكين مك فركارا راج حجي دان راج توه برلاير دري
 قدس كرو تله سميله تفكو راج حجي ايت كرو لالوله ماسق كدالم ريو
 شهدان مك سكل راج ۲ ملايو دان سكل فغليبا ملايو سكلين هندق بلاك بمديل
 تفكو راج حجي ايت مك نياد داندعكتن ايت ملاينكن دلايركتن جوگ بولغ
 ليفكي ايت فئك سفتي كيتاشن برتتاشن دغن استان دولي يقدفرتوان
 بر (مك بهاروله دلايو بولغ ليفكي ايت مك نياد دبئركن اوله دولي يقدفرتوان
 بر سرت بميدبلله تفكو راج حجي ايت اركين) مك يگندفون برتته مپوره فغكل
 تفكو راج حجي ايت نايك كدارت مفادف دولي يقدفرتوان بر سرت مك تته
 دولي يقدفرتوان بر كقدان ايت اف كهندق راج حجي داتغ اين دان هندق
 كمان فركي مك سميه تفكو راج حجي ايت فانتك اين سهاج هندق مفادف
 كباوه دولي توانكو سبب لماله سوده نياد فانتك مفادف مك اينله فانتك داتغ
 مفادف كلكين مك تته دولي يقدفرتوان بر كقد تفكو راج حجي اف بيجاران
 راج حجي سكارغ اين مك سميه راج حجي ايت نياد بيجارا فانتك اين

کمدين ملك بر بچاراله راج ۲ ايت مېوره لغکر فرشتک قول سته ايت مک دلفکر
 اوله مريکيت سککين مک اله قول فرشتک ديدالم گفد ايت مک ويلندا فون مېورغ
 دامې مک دتريماله اوله دولي يقدفرتوان مودا سته مک لالوله بردامي مريکيت
 مک اداله کيرا ۲ فرغ ايت سميلين بولن لسان بر فرغ لالو بردامي کمدين دولي
 يقدفرتوان مودا فون کمباليه سرت دولي يقدفرتوان رمبو دان سکل راج ۲ دان
 سکل اورغبايق ۲ کرمبو شهدان مک راج عالم فون برمونه کفد ککند بکند
 لالو کمبالي کباتو بهارا دان تفکو راج سيد فون کمباليه کسلاخور دشن سکل
 اورغ سلاخور فون کمدين مک دولي يقدفرتوان فنده دري رمبو هيلير کفدس لالو
 منخانکن راج اندود دان تفکو راج حجي فون بايکله درفد لوکان ايت لالو
 دودفکن دولي يقدفرتوان دشن انقند اشکو راج فيرق ديدالم نگرې قدس مک تنکل
 ماس ايت دولي يقدفرتوان بسر سلطان سليمان فون اد اي داتغ کسلاک
 دري ريو دقکل کارن ديدالم ملاک هندق بر بچارا شهدان مک سلطان سليمان
 فون محکل سوليواتغ سرت تفکو راج سلاخور کسلاک دان فککاو ده سکين دان
 داتو شهيندر نخودا تلولي دان سکل اورغ توه ۲ ددالم سلاخور فرکي کسلاک
 تباد سکه قدس کمدين دري ملاک مک لالو نايک برتمو دشن دولي يقدفرتوان
 بسر ديوغاري سته ايت مک بر بچاراله دشن ويلندا دان دولي يقدفرتوان بسر
 دان سوليواتغ کلکين مک تباداله فقير منتهوي بچاران ايت کارن ديدالم اووم
 تباد () مک سوليواتغ سرت تفکو راج سلاخور دان سکل اورغ سلاخور
 فون کمباليه کفدس برتمو دشن دولي يقدفرتوان مودا قدس کمدين درفد ايت
 مک دولي يقدفرتوان مودا فون براشکته کسلاخور برسم ۲ دشن سوليواتغ دان
 تفکو راج سلاخور دان سکل اورغتوا ۲ سککين دري قدس دان انقند راج اندود فون
 اداله سرت دان تفکو راج حجي فون اد جوک برسم ۲ کسلاخور دشن ککند
 بکند سته سلفي کسلاخور دولي يقدفرتوان مودا سرت دشن انقند بکند راج
 اندود دشن اتق سوليواتغ يغيرنام انجي ليجه کمدين مک تفکو راج حجي
 فون برلا برله کنکري اسهان مک برتموله دشن يقدفرتوان اسهان شهدان مک
 تفکو راج حجي ايتلون مبلې سلوب لير سيرغ سبوه لالو دباوان کمبالي
 کسلاخور تله سلفي کسلاخور ايت مک فراهو ايتلون دتوتن دان دفر بوتن فنجاب
 مک ايتوله يندنماي اوله تفکو راج حجي بولغ ليکي سته ايت مک دولي
 يقدفرتوان مودا فون سمايم دسلاخور مک تباد براف لسان ايت مک دولي
 يقدفرتوان مودا فون براشکت کمبالي کفدس برسم ۲ دشن تفکو راج سلاخور
 دان سوليواتغ دان فککاو توه دان فککاو مودا دان دا ۲ شهيندر تلولي
 دان تفکو راج سيد تفکل منغکو سلاخور تله سلفي کفدس دان تباد براف
 لسان ايت کلکين مک دولي يقدفرتوان مودا سرت سوليواتغ دان سکل راج ۲
 ايتلون براشکته کسلاک فرکي دامې سرت بر بچارا دان اداله کيرا ۲ دوا بلس
 هاري دودق دتفکيرا ايت کمدين مک بهاروله کلوار کارن دور ويلندا سرت دشن

مك اي فون داتقله ملفكر دغن بارس فون نايكله دري تنجوغ سري ارکين مك
 تفكو راج حجي فون مقامقله لالو لوک سديکيت تفكو راج حجي ايت دان فثري
 اورغ مندورافون متيله لالو ترکرت مك ليفکيفون الهله لالولاري ککونوغب رمو کمدین
 دري ايت دان تياد براف لمان انتارا ايت مك دولي يقدفرتوان مودا فون برستياله
 دغن راج رمو دغن يقدفرتوان راج علي سرت ففهلون يغ امفون سوکو ايت
 کمدین دري ايت سودهله سلفه ستيا دان برکاجو دره سکلين راج ۲
 ايت دان ففهلون ۲ سکلين دغن بوکيس يغاد سکلين دلفکي ايت ارکين مک
 بر بچاراله اکن تورون ملفكر کملاک مک اداله کيرا ۲ ليم پلس هاري لمان درمو
 اندور لاري ايت مک لالوله تورون ملفكر کملاک ستله سلفي کملاک مک هاري
 ايت جوک دلفکرت تلفکيرا لالو دباکرت تلفکيرا ايت مک متيله ففهلما داغب
 مدو يغير نام لامندغ لالو ترکرت دتلفکيرا کمدین دري ايت مک بر بوت کوبه فول
 دکليغ مک دسيتوله دولي يقدفرتوان مودا سايام دان راج رمو فون بر بوت
 سبوه کوبه منجادي دوا بوه کوبه بر دکليغ کوبه بوکيس سبوه دان کوبه
 اورغ رمو ساتو کمدین مک دسوره دولي يقدفرتوان مودا سرت راج رمو ملفكر
 فرغکت مک فرغکت فون اله ستله ايت مک لالوله کيوکيت چينا شهدان مک بوکيت
 چينا فون اله تيک کالي بوکيت چينا دلفكر دان کتيک کالي اله جوک کمدین
 درقد مک ساپو فول دلفکرت لالو کتلوه کتالغ مک ساپو فون اله جوک
 سرت دغن تلوه کتالغ مک دولي يقدفرتوان بالک ککوليغ دان تياد براف لمان
 ايت مک تفکو راج سيد فون داتغ دري سلاخور ارکين مک راج عالم فون داتغ
 دري باتو بهرا مک راج کدوا ايتفون داتغ مبننو دولي يقدفرتوان مودا کمدین
 دري ايت مک راج يقدفرتوان ايتفون نايکله ککوليغ تله سلفي مک برتموله دغن
 دولي يقدفرتوان ادند بگند کدوا ايت کمدین مک داتقله سورت دري رمو
 ملساکن انقتد بگند تله مفسکه کمدین يغير نام راج ليفکي کمدین درقد ايت مک يقدفرتوان
 مودا فون براغکت کسبالي کرمو ارکين مک ادند بگند راج سيد ايت دتفکلکن دکوبه
 دان راج عالم فون بر بوت سبوه کوبه مک منجاديله تيک کوبه دکليغ مک سلفکل
 دولي يقدفرتوان مودا براغکت کرمو ايت مک داتقله فول لفكر دري ملاک سبب
 بنتون ايت سوده داتغ دري بتاوي کمدین مک دکلفون کوبه تيک بوه ايت
 ترلالو بايق اورغن ليم بلسا اورغن يغاداغ ايت فرتام ۲ ويلندا سرت سرائي
 کدوا سولدادو بالي دان کتيک مندورا سرت بوکيس دان کامفتش چينا
 دان کليسان ملايو شهدان مک سکلين ايتفون راتقله قد کوبه تيک بوه ايت
 مک دغن تقدیر الله تعالی مولغ اکن همبان ايت تياد جوک تبواس مک تياداله
 ترکيرا ۲ لاگي اورغ يغ ماني دان لوک سولدادون ايت مک سفاتو چليو اداله
 سکيرا ۲ جکلو دگدر اورغ دوا تيک کندران بايقن ايت يغ تفکل کلکين مک دولي
 يقدفرتوان فون براغکت فول دري رمو تورون کليغ مک سايمله دکوبه دغن ادند بگند
 راج سيد دان راج عالم سرت سکلين انق ۲ بوکيس يغ دري سلاخور دان يغدلفکي

تیمون لکین مک راج عالم فون اله اوله راج بوغ سرت ولندا دان یغدفر توان بر
 مک راج عالم فون دانغ برسمش کلیمکی، انداشتکن دولی یغدفر توان مودا مک
 دری اوله ککند بکند فرامو دوا بوه لالوله فرگی راج عالم کباتو بهرا کمیدین دری
 ایت مک دولی یغدفر توان بر فون کلیمکی منتا سنجات جوهر یغدباوا کلیمکی
 مک جواب یغدفر توان مودا تیاد سنجات جوهر دباوا کلیمکی این هان سنجات
 بلین کیت سندیری دان لاگیفون کیت دودق دتانه جوهر جوک سته ایت
 مک تن بواغفون کمبالیه کریو دان یغدفر توان کچی، ترشکانو فون اد دانغ دری
 ترشکانو کریو سته ایت مک بر بچاراله دیدالم ریو مقتانک هندق مپسوت دولی
 یغدفر توان مودا کلیمکی مبادا کمبالی کریو سته ایت مک دیاجقله تفکو راج
 حبی کلیمکی ارکین مک تفکو راج حبی فون فرکیلنه برسم ۲۱ دغن یغدفر توان
 کچی، برلایر سرت دایغ تومیک کمیدین سته سملی کملاک مک
 برهنتیه دملاک مک تفکو راج حبی ایتفون دتفکل یغدفر توان کچی، کملاک مک
 تفکو راج حبی هندق دتفکل دملاک انچی، اول دانغ دری ملاک مپسپکن
 تفکو راج حبی فون تیاد ماو نایک کملاک حتی مک کدغارانه خیرن کلیمکی
 کغد دولی یغدفر توان مودا تفکو راج حبی هندق دتفکل دملاک انچی، اول دانغ
 دری ملاک مپسپکن کباوه دولی یغدفر توان مودا وقت عیشا کمیدین مک یغدفر توان
 مپوره مخکل تفکو راج سلاخور دان سولیواتغ دان فکاکاوه مسکین تشکل ایت سکلین
 اورغ سلاخور فون اداله دلشکی شهدان راج سلاخور فون نایکله سرت سکلین اورغ
 سلاخور کمبالی کغد مالم ایت جوک مک دولی فرتوان فون بریتیه کغد تفکو
 راج سلاخور کدان بایکله فرگی امبیل راج حج ایت قد مالم این جوک جکلو
 تیاد دامبیل قد مالم این بیسو، هاری هندقله دتفکل اوله ولندا خیرن ایتوله
 اورغ دانغ دری ملاک دم ددغون دمکین، مک تفکو راج سلاخور فون تورنله
 کفرامون سرت دغن سولیواتغ دان فکاکاوه لالو برسیف سمن تله سوده مک لالوله
 برکاپوه سکل اورغ سلاخور مالم ایت جوک سملی کتجنوغ کلیم مک تفکو راج
 سلاخور فون مپوره سبواه سملن منجاری فرامون ادند ایت ددالم کغد ایتون مک
 برتوله دغن اورغشیت فرامون تفکو راج حج دغولو جاوا مک دسپسپکن اورغ ایت
 کغد تفکو راج حبی مقتانک ککند راج تفکو راج سلاخور اد دتجنوغ کلیم سته ایت
 مک لالو دسورمن بوغکر ساوه فرامون سته سده مک لالوله برلایر کلیمکی دان تفکو
 راج سلاخور دغن سکلین اورغ سلاخور فون کمبالیه کلیمکی ارکین، مک تفکو راج
 حبی ایتفون سملیه کلیمکی کمیدین مک ایسی هارین اورغ سلاخور سکلین فون
 برلایره کمبالی کسلاخور دباوا اوله سولیواتغ سرت تفکو راج سلاخور دغن بچارا
 سولیواتغ جوک ادال، کیرا ۲۱ دوا هاری برلایر سکلین اورغ سلاخور فون
 کمبالیه شهدان مک کلل دری ملاک فون داتغه اد دوا بلس بوه کلل سرت
 سلوب دان فنجاجب دان یغدفر توان کچی، دان دایغ تومیک فون اداله کیرا ۲۱
 امعت فوله کچیل دان بر دان اداله کیرا ۲۱ نیک هاری نیک مالم دکوالا لنگی

براغت کلاڭور مېمېوت دولي يډفرتوان مودا سېرمول اد فون يډ مڤيرفکن
 اکنديان ايت تن عبدالقاهر دان تن سېتو دان فکاوو توه دان تن عبدالجېل دان
 فغليما يډو قد هجرة سريو سراس ليم فوله انم تاهون قد تاهون زي قد انم ليکور
 هاري بولن ربيع الاول دان قد هاري انين قد همر تڤه هاري براغت هيلير
 کوالا کمدين درقد ايت مک انجي. کافه فون مېاوا کفال سيلواتڤ کريو مڤادف
 دولي يډفرتوان قد مالم خميس دان قد انم هاري بولن ربيع الآخر قد هجرة ايت
 جوک کمدين درقد ايت مک دولي يډفرتوان بسر فون براغت فرکي کڤولو
 فڤهوچن مېاير قول شهدان مک مېاوا انتقد بگند دان سکلين ايسي استان
 قد بولن ربيع الآخر دان قد سڤوله هاري بولن مک اداله بگند ايت کبالي
 دري مېاير قول فوله قد استان قد امث بلس هاري بولن دغن سلامت سڤرنش
 جوک قد هجرة ايت جوک کمدين دري ايت مک سي اتدود دسولا قد دوا فوله
 سميلن هاري بولن ربيع الآخر ستله سوده مک فرکيله کترڤکانو دايڤرڤکن
 اوله داتوه سېوا راج دان مهاراج دندا قد توجه بلس هاري بولن جمادالاول
 دان قد هاري ثلاث کلکين مک دولي يډفرتوان کچي فون سڤيله کترڤکانو مک
 مڤکت يډفرتوان مودا دايڤ علي يڤرکلر مرحوم مڤکت دکوت دان کمدين دري
 ايت مک جادي راج مودا اتق تفکو راج تڤه ڤڤيرنام دايڤ کڤوجا شدان مک
 دلتيک ديدالم نڤري سلاڤور ستله ايت کبالي کريو مک منجادي يډفرتوان
 مودا مک تباداله براڤ انتاران ايت مک دولي يډفرتوان مودا فون کبالي قول
 کلاڤور دري ريو سرت مېاوا تفکو راج حجي فترا مرحوم مڤکت دکوت تله سڤي
 کلاڤور تفکو راج حجي ايت لالو دودوڤکن دولي يډفرتوان مودا دغن
 انجي ايت انتق تفکو کلان مودا ڤڤيرنام انجي اونو دان تباد براڤ لمان اي
 برسما ايت مک انجي ايت فون کبالي کرڤم الله تعالي تله ايت مک تفکو راج
 حجي ايلون براسريکڤن انجي سڤق اتق تفکو راج اماران شهدان مک دولي
 يډفرتوان مودا دايڤ کڤوجا فون کبالي کريو کمدين مک تباد براڤ لمان دريو
 ايت مک براغت قول کلاڤور لالو دودوڤ دغن کوڤيک راج اوسه انجي ايه لمان
 ستله ايت مک دولي يډفرتوان مودا فون براغت کبالي کريو انتارا دوا کالي
 دولي يډفرتوان مودا اولڤ ۲ کلاڤور مک سايمله دالم ريو کمدين مک برسلان
 دولي يډفرتوان بسر سلطان سليمان دغن يډفرتوان مودا ديدالم ريو کارن
 دري سبب فڤراغن راج بواڤ اتق راج کچي دغن سودران راج عالم
 ديدالم نڤري سیک ايت مک اداله راج بواڤ ايت لالو اي فرکي کريو منتا بنتو
 کڤد رولي يډفرتوان بسر شهدان مک سلطان سليمان فون فرکيله مېنتو کيک
 سرت ولندا ملاک مک تباد دېرکن له دولي يډفرتوان مودا اکڤ سلطان
 سليمان فرکي منولڤ راج بواڤ برڤرڤ ستله ايت مک دولي يډفرتوان مودا فون
 کلور دري ريو فرکيله کليڤکي دغن اتق استرين ايت ارکين مک دودڤله اي دليڤکي
 دان يډ تفکل لاڤي ديدالم ريو ايت هاڤ تفکو راج حجي سرت بوکيس ۲ يڤدوڤي

مودا اندراکیري براغت دري اندراکیري لیم هاري بولن جمادالآخر دان
 قد هجرة سريو سراتس لیم قوله لیم تاهون دان قد تاهن جیم اركین مک دفرتموکن
 الله سبحانه وتعالی بگند دغن راج مودا اندراکیري قد لیم لیکور هاري بولن
 جمادالآخر قد هاري احد قد هجرة سريو سراتس لیم قوله تاهون.

سبرمول ادلون بدفرتوان براغت دري دوری کریو مهابوا راج مودا
 اندراکیري ایت کفد سهاری بولن رجب قد ماس ایتوله انقد بگند راج حوا
 کریغ دان قد هجرة ایت جوک دغن کریا الله سبحانه وتعالی راج حوا فون صیقله
 اركین مک بگند فون منتهکن داتو. سیوا راج کلاشور مهبوة راج مودا کفد هاري
 جمعت قد تیگ بلس هاري بولن شعبان قد هرة ایت جوک داتو. سیوا راج
 کمبالی کریو قد بولن ذالقعدة مک راج مودا لاکی دفریق تیاد بگند فولغ دان
 قد هجرة ایتوله دولی بدفرتوان مودا ایت مالهکن نگری فیرق دمکینه ادا.

صاحب الحکایت مک کات یغامقون چترا این اد فون فرمولان براس مهل
 دیدالم نگری ریو ایت قد هجرة سريو سراتس تیگ قوله سمبیلن تاهن شهدان
 مک یا یتوله مول ۲ مهل براس دان سملیه کفد هجرة سريو سراتس لیم قوله انم
 تاهون ماملن براس ددالم ریو کمیدن دري ایت مک راج جینل اتق راج فنجغ
 کمبالی کرخه الله تعالی قد فرمولان تاهون زی سوله هاري بولن محرم قد مالم
 خمیس دان وقتو عیسا قد هجرة سريو سراتس لیم قوله انم تاهون مک
 اداله راج مودا اندراکیري دریو ایت انم بولن سوله هاري مک راج جینل فون
 هیلغه تنفکدن نگری یغ فنا کمبالی کنکری یغ بقا کمیدن دري ایت مک کهوین
 بدفرتوان مودا اندراکیري بفرنام راج گمبو. دغن اشکو دالم بفرنام تن اوومو
 سودارا بگند یغ شک دکوالا فاهغ کفد دوالان بلس هاري بولن محرم قد
 فرمولان تاهن زی دان قد هجرة سريو سراتس لیم قوله انم تاهن دان قد تاهن
 زی قد مالم جمعت.

سبرمول ادلون قد ماس ایت یغ دیدالم نگری ریو یغ برسم ۲ دغن بگند
 ایت فرنام ۲ داتو. بندرها توه دان اورغکای راج اندرا بگو دان
 داتو. سیوا راج دان بدفرتوان کچی. دان تن سولغ مودا دان تن فاسغ دان
 تن ابو سید دان تن علی دان تن ابو دان تن حسن دان اتق راج بفرنام دایغ
 گمبوجا دان اتق راج مودا کلان بفرنام راج سید تشافی تیاد برسم ۲ دودق
 ادلون قد ماس ایتو دولی بدفرتوان مودا لاکی دفریق قد هجرة ایتوله کالوان راج
 منکه اتق بگند سلطان برلاوان دغن تن تیغه جندان راج توه دایغ منفق قد
 هجرة ایت جوک قد دوا قوله لیم هاري بولن محرم وقتو مغرب کمیدن مک یا یتوله
 دولی بدفرتوان مودا فولغ کاندراکیري قد هجرة سريو سراتس انم قوله انم تاهن
 دان قد تاهن زی شهدان مک بولن دتفکف راهو دان ایتوله راج مودا اندراکیري
 فولغ دان کفد هاري اربع برلایر کمیدن درقد ایت مک تن راج ایراهیم فون

قد هجرة سريو سراتس ليم قوله املت تاهون دان قد تاهن ها دان كمدين دري
 ايت مك شكاهه سكوني قون ماتي تشكل كسالي دري اندراگيري قد بولن
 ربيع الاوال قد هجرة سريو سراتس ليم قوله املت تاهن دان قد تاهن ها كمدين
 دري ايت مك دولي يقدفرتوان بسر قون هندق منورنكن كنايةكن قد دوا بلس
 هاري بولن جماد الاوال دان قد هاري اربع قد هجرة ايت جوگ كمدين درقد ايت
 مك مهاراج دندا دان انجي، سدا دتتهكن اوله بكند قركي كترشكانو قد تاهن ها
 قد توجه ليكور هاري بولن جماد الاوال قد هاري خيس كمدين دري ايتو مك
 مهاراج دندا دان انجي، سدا كلور دري ترشكانو قد توجه بلس هاري بولن شعبان
 دان قد مالم خيس لالو سكه كدوقون كلور دري دولون مك لالوله برلاير كروي
 سله سفي كروي ايتو مك قد هاري خيس سميلن ليكور هاري بولن شعبان
 قد وقتو ظهر كمدين دري ايت مك كساليه كرحمة الله تعالى كلكنين مك تن توجه
 انق اورغكاي تن ناراوغس يغيرنام تن حيد يغ شهيد دكوالا قاهغ يغيرسدا
 ايهند بكند قد توجه هاري بولن شوال دان قد مالم سبتو دان قد تاهن ها
 مك اشكو تته منديريكن رومه قد دوا لاقن هاري بولن شوال قد هاري احد دان
 قد هجرة ايت جوگ قد تاهن ها دان كمدين دري ايت مك كساليه كرحمة الله
 تعالى شهدان مك انجي، مريه انق انجي، ابراهيم ججو كقد مهاراج دندا كقد
 مالم خيس قد وقتو عشا قد دوالاقن بلس هاري بولن ذالقعيده قد تاهون ها
 دان قد هجرة ايت جوگ كمدين دري ايت مك داتغ اتوس دري اندراگيري قدك
 سري ديوا دان انجي، كورس دان ققليماكاست كروي مفادف كباوه دولي يقدفرتوان
 بسر دان قد يقدفرتوان مودا دان قد اشكو بشو دسبوت سورة ايت قد تيگ ليكور
 هاري بولن ذالقعيده دان قد هاري ثلاث قد وقتو ظهور دان قد هجرة ايت جوگ
 كمدين دري ايت شهدان مك داتغه انجي، ايت انق انجي، علي دان راج
 احد درقد ملشكر بفكالس قد هاري احد دان قد دوا بلس هاري بولن ذالحج
 قد كسوداهن تاهن ها مك اداله ترتاوان اورغش كجيل دان بسر توجه قوله اورغ
 دان كمدين دري ايت مك يقدفرتوان مودا قون برالحكتله كسلاخور قد اوال تاهن
 جيم دان قد بلس هاري بولن محرم دان قد هاري اثنتين قد وقتو ظهور دان
 قد هجرة ايت جوگ سريو سراتس ليم قوله تاهون دان قد تاهون جيم
 دان كمدين دري ايت مك يقدفرتوان بسر قون برالحكتله دايرشكن اوله تن راج
 محمد دان تن سولغ مودا دان تن عبدالرحمن دان داتو، سيوا راج دان تن
 عبدالجليل تيگ برسودرا دان ابو سيد دان تن ابو انق داتو، بندرها دان تن
 فاسق دان حسن دان تن راج سبتو دان تن كو راج ابراهيم دان يقدفرتوان
 كجيل كلكنين مك اداله بكند براغكت برلاير دري تنجوغ فينغ قد هاري اربع دان
 قد ماس ايتوله يقدفرتوان منتهكن داتو، تشكوغ كسلاخور ميري تاهو ادند بكند
 يقدفرتوان مودا شهدان مك اداله بكند ايت لالو كاواشاران لالو كدوري سرت لالو
 بكند كشافكن دان باليك قول بكند كدوري كمدين دري ايت مك يقدفرتوان

کفد سفلوه هاري بولن ذالحج فده هاري احد دان فده وقتو عصر فده هجرة سريو
 سراتس ليم فوله تيک تاهن دان فده تاهن اليک کمدين دري ايت مک مهراج
 دندا فون کلورله دري کلنشن کيمالي درفده مختر داتوه سري مهراج دان اداله
 کفده فرمولان تاهن ها فده هجرة سريو سراتس ليم فوله امقت تاهن دان فده
 تاهن ها فده ليم بلس هاري بولن محرم دان هاري ثلاث کلکين مک تر باکرله
 فراهون لقسمان فده وقتو عصر بايقله رعيت ماتي دان هيبان دوا اورغ دان
 رعيت سيفافورا فون ماتي ليم اورغ دان بايق رعيت تر باکر دان ماتي لقسمان
 دان سري بيچ دراج لقسمان ون سودان سري بيچ دراج دان انجي.
 کورس فده هجرة ايه جوک سيرمول اد فون کمدين دري ايت مک براشکتله
 بکنده يغ غدرتوان بسر کيمالي کلور دري ترغکانو ايت کفده دوا فوله سمبلن
 هاري بولن محرم دان فده هاري احد فده وقتو ضحي کلکين مک تنکل سمييله
 بکنده کفولو کافس تباداله اد اورغکاني تن نارا وغمس مک فده شکک بکنده تن
 ناراوغمس فرکي برسم ۲ حتى مک بکنده فون سمييله اي کدو فون لالو اي مهوره
 کفال مک غدرهکن مفادف دفرسيهکن تباد اذند مک بکنده فون ترماقو ۲
 سلاکو ۲ اورغ مناره مشفول ديدالم هاتي دان ساييم دفاغم مک بکنده فون
 مهورهکن سکلين مريک بروت ديوال مقام فدهک ايتنده بکنده مک سکلين
 مريکينفون بريوانله لالو مقبيل بالقي اکن ديوال ايت دان فده ماس ايتو اکن
 داتوه بندهارا تن حسين سودرا دش بکنده سباف دان تن عبدالرحمن اتق داتوه.
 توشکغ شيرنام تن مطاهر تيمغ ۲ تن دان تن عبدالجيد دان راج محمد فترا
 بکنده راج مودا يغ مفکت دکايو اتق دان تن سولغ مودا اتق داتوه فدهک
 مهراج دان تن فاسغ اتق داتوه سيوا راج دان تن باين دان تن حسن اتق
 اورغکاني سري نارا دراج چيو لقسمان دان تن داغچ چييد اورغکاني بسر دان
 اداله فده ماس ايت منتو بکنده يغيرگلر سلطان منصور شه دسبوت اورغ غدرتوان
 کجي. ايتفون اداله برسم ۲ شهدان مک اداله کفده وقتو ايت بهوا اعيت کوقت
 فولغ دري کلنشن دسورهکن فولغ اوله داتوه سري مهراج اکن مفادف کباوه دولي
 يسمها مليا فده ماس ايت هغ ديوا ديتيهکن اوله فدهک بکنده اکن مفکل اندرا
 فهاون مک ايتفون داتغ مفادف دان فده ماس ايتوله بکنده مياوا راج اندرا فهاون
 برلاير کريو کلکين مک اداله بکنده براغکت دري فاهغ ايت فده ليم هاري بولن
 ربيع الاول دان فده هاري احد فده وقتو ضحي دان تنکل ماس ايتوله داتوه بندهارا
 تن حسين کيمالي کترشکانو مياوا اتق داتوه ايت ساکت دان سبورغ لاک اتق
 داتوه بندهارا مغيرشکن بکنده فرکي کريو دان فده ماس ايتوله مک داتغ داتوه
 بندهارا توه دفاغم مغيرشکن بکنده کريو دان فده ماس ايتوله مک مهراج مودا دان
 انجي. وان هاشيم دان انجي. وان هارس دان سري بيچ دراج برلقس برلاير
 لالو کفتاني دان راج ماکوت شيرنام نهودا عبدالله ارکين مک ماس ايتوله سکل
 اتق ۲ بوکيس دان توامق دان ففکاوه برستيا تباداله ملايو تاهو اکن ستيان ايت

عبدالمجید دری ترغشکانو مفادش کباوه دولی یغدثرتوان قد دوالائن هاری بولن
 ربیع الاول قد هاری خمیس قد هجرة ایتو جوگ مک محمد دان تن عبدالمادی
 دسوره اوله راج مودا اندراکیری مفادش کباوه دولی یغدثرتوان قد امفت بلس
 هاری بولن ربیع الاول دان قد هاری جمعت لقس بعده صلاة سورة دباچ قد هجرة
 ایت جوگ دان تاهون الیف شهدان مک کمیدین دری ایت مک برائکت یغدثرتوان
 بسر دایرغشکن اوله انتقد بگند یغدثرتوان کچی. دان انتقد بگند راج ابراهیم
 دان تن سولغ مودا دان تن عبدالمجید دان تن قاسغ دان تن عبدالجیل دان
 سکل فلیما سته ایت مک برائکت بگند ایت قد هاری جمعت لقس بعده صلاة
 قد بولن ربیع الاول تله ایت مک لالوله بگند برلایر کاوغاران دان سقیله بگند
 کلد سبیلن سوکو لالو بگند مبرغ کموار مک دموارله بگند برتمو دش اذند
 بگند یغدثرتوان مودا کمالی دری سلاشور لالو برتمو دش راج بواغ انق راج
 کچی. دان دایغ متکه تله بیراف هاری بگند دوا برسودارا بیجارا ددالم بیجارا
 ایت دان انتارا براف هاری مک راج برائغون دان دایغ متکه فون مهبله (۲)
 کلور لالو لاری مک بگند یغدثرتوان بسر دان یغدثرتوان مودا فون برائکت کمالی
 فولغ کریو دایرغشکن اوله سکل فلیما مک اداله بگند تله سقی کریو ایتو قد
 هاری خمیس دان قد وقتو تله نایک متهاری قد انم بلس هاری بولن جمادالآخر
 ارکین مک اداله لمان دولی بگند متغشکن نکری ریو ایت انم فوله هاری دان
 قد ماس ایتوله بایق مریم راج بواغ ددافه اوله بگند دوا برسودارا دان کلغشکان
 فون بایق دافت قد هجرة ایت جوگ مک اداله قد هجرة ایت سربو سراتس لیم
 فوله تیک تاهون ادا.

سبرمول اد فون کمیدین دری ایت دولی یغدثرتوان فون برائکت قرکی
 کترغشکانو دایرغشکن اوله یغدثرتوان کچی. دان انتقد بگند راج ابراهیم دان تن
 سولغ مودا دان تن قاسغ دان تن عبدالمجید دان تن حسن دان بیراف سکل
 فلیما دان فغکاوه قد هجرة سربو سراتس لیم فوله تیک تاهون دان قد تاهون الیف
 دان امفت بلس هاری بولن رجب قد هاری خمیس قد وقتو عصر شهدان مک اداله
 ماسی بگند کترغشکانو ایت قد لیم لیکور هاری بولن رجب مک اداله قد ماس ایت
 کلغشکان فلیمبغ بسر دان کجیل دش سبیلن فون دوا فوله سبیلن ادفون
 اکن کلغشکان فلیمبغ کلورث دری ترغشکانو قد دوا فوله هاری بولن شعبان دان
 قد مالم خیس دان کمیدین درفد کمالی کلغشکان ایت مک لالوله مپوره مودیک
 مینچی کپولو لالو ککوالا دان بیراف ۲ رومه دکوالا کمیدین دری ایت مک دانظه
 لوغ فندق دان انچی. امت دری کلشن کترغشکانو مفادش کباوه دولی شهدان مک
 دانتش ایت قد هاری احد سبیلن هاری بولن شوال قد هجرة ایت جوگ
 کمیدین درفد ایت مک بگند یغدثرتوان بسر فون مگلر لوغ فندق داتو. سری
 مهاراج دان میتاکن انتقد بگند یغدثرتوان کچی. اکن کراجان دترغشکانو تله
 دکر نیای اوله بگند سلطان سلیمان کلد انتقد یغدثرتوان کچی. ترغشکانو ایت

یغدفرتوان مندودقکن انقند راج بولغ دش یغدفرتوان کچی یغداوا اوله بکند دري
 ترشکانو دان مولای بکرچ قد امئت لیکور هاري بولن ذالحج دان قد هاري انئين
 سودمن فکرچان ایت قد تاهون دالاخر دان قد سهاري بولن محرم دان قد قشغ
 جمعت کمدين دري ایت مک کسباليله کرجمه الله تعالی راج توه یغیر نام انجی عبدالله
 قد تاهون دالاخر قد تیک بلس هاري بولن محرم هاري اربع سالم درومه
 ایوقن دقپورکن قد هاري خمیس قد هجرة ایت جوگ کمدين دري ایت مک داتغ
 نحوذا علي ترشکانو دسورهکن اوله داتو تمکوک دان داتو دقون دان سید
 عبدالله دان راج سیک دان تارا ولس دان راج محمد دان سکلین ایت فرسبه
 سورة کباوه دولی یغدفرتوان بر قد هاري جمعت دان قد لیم بلس هاري بولن
 محرم قد تاهون هجرة ایت جوگ شهدان مک داتغ انجی قوتن دان داتو تو
 دسورهکن اوله داتو بندرها ترشکانو دان تن عبدالرحمان دان تن عبدالمجید
 مقادق کباوه دولی قد هجرة ایت جوگ کمدين مک یغدفرتوان بر قون براشکت
 کلاوه شهشکن سکلین رعیت اداله یغ شیرشکن دولی بکند ایت یغدفرتوان بر
 تن عبدالرحمان دان تن عبدالمجید کمدين مک بگدقون ماسوق کدالم نکري رو
 مک اداله بکند براشکت ایت قد دوا بلس هاري بولن ربیع الاول دان قد هاري
 جمعت نفس بعده صلاة برلار قد هاري سبت ستله سملی قد کلادی شهدان
 مک بکند قون مهورکن سکل اورغ قلیسا محفل رعیت مک داتغله مریکیت ستله
 ایت مک اداله اورغلادی ایت دوا بوه فراهو دري سیک هندق فرگی کسبتن مجاوا
 تروبق مک مریکیت لاری برسمبوی لالو بکند مپوره رمش سکل تروبق
 ایت ستله برکمشوغ رعیت مک دیریکن مک بکند قون براشکت کسبالی مک اداله
 بکند ایت تله سملی کریو دوا لیکور هاري بولن ربیع الاول ایت جوگ قد هاري
 انئين مک اداله سکل رعیت ایت ماسوق کدالم رو دان کمدين دري ایت مک مهراج
 داندان نحوذا عبدالله دان قلیسا قرغ یغیر نام اسنامیدن داوتسکن کاندراکیری
 مپبوة راج مودا داندراکیری قد تاهون دالاخر داء کند لیم هاري بولن جمادالاول
 دان قد هاري ثلاث قد وقتو ظهر قد هجرة سریو سراتس لیم قوله دوا تاهون
 شهدان مک مکت سلطان جمال الدین راج بر اندراکیری قد تاهون دالاول
 سمیلن بلس هاري بولن جمادالاول قد مالم ثلاث دان قد وقتو صبح دان قد
 هجرة سریو سراتس لیم قوله دواتاهون قد تاهون دالاخر کمدين دري ایت مک کسباليله
 کرجمه الله تعالی حسن ابن عبدالله قد هجرة سریو سراتس لیم قوله دوا تاهون
 دالاخر قد سباس هاري بولن رجب قد مالم خمیس کمدين دري ایت مک کسباليله
 مهراج کریو قد هجرة ایت جوگ شهدان مک دسمبوة سورة قد تیک هاري بولن
 ذوالقعيد دان کقد هاري انئين دان قد وقتو ظهور ادان.

سبرمول ادقون کمدين درقد ایت مک یغدفرتوان مودا براشکتله کلاهور
 قد تاهون دالاخر دان قد امئت بلس هاري بولن رجب قد هاري جمعت بعده صلاة
 قد هجرة سریو سراتس لیم قوله دوا تاهون دالاخر کمدين دري ایت مک تن

بر بواة و غنځ ګوت برجالن (مک کات اورځ او غاران یغ دالت تیک اورځ ایت تباد
 راج کچی. داتغ هان راج عالم سرت دایغ متکه دان راج امس ایتوله بداتغ
 ملنګر دیو) دان تباد براف هاري برجالن بره دافن مک و غنځ ټون دمود یکن اوله
 اورځ مک ایغون ملنګر کتام برغرثله تباد اله اولهن سته ایت مله بګندا سري
 سلطان سلیمان ټون بر بجاله دشن اورځ ۲۸ لالو مناریق ټراهو دري سیلفغ
 کیري تروس کسبله لالو مېنتو یغ دقرتوان مودا سند یري بګندا فرګي مېنتو
 سته ایت مک داتله ټراهون ایت دوا بواه دان سمن ګوتقن سېواه ددالم
 قد انتارا ایت مک ایغون اندورله سېرمول ادټون اکن بګندا ایت مېوره مناریک
 ټراهو جوګ سته اداله بیراف لمان براوله کلفکافن اد قدر امتت بوه لالوله
 بګندا مېوره ملنګر مک اداله برغرث ایت قد هاري راج دان قد توجه بلس هاریبولن
 ربیع الاول دان قد هجرة سربو سراتوس لیم ټوله تاهون قد تاهون با کلکین
 مک دافت ټراهون دوا بواه دان کوپون ټون دوا مک قد مالم خمیس دان قد بولن
 ذالقعیده سېلس هاریبولن ارکین مک راج عالم دان دایغ متکه دان راج امس
 ټون لاریله مک تفکله بیراف بواه ټراهون دان سمنش ټون باقی تفکل دان
 و غنځ ټون دېواش دان ټراهو سلوب دري سمارغ ټون دتفکلکتن مک داتله
 دان کشف ټون تر باکرله قد سیغ هاري ایت دان مریم دان لیلاد بیراف
 ټوجق دافت قد هجرة ایت جوګ شهدان مک مهراج دندا ترغکانو مک قد دوا ټوله
 هاریبولن جبادالاول دان قد هاري اثنین مخکېل داتوه بندهارا ترغکانو امشت ټوله
 دوا هاري شهدان مک مهراج دندا ټون کمبالیله کریو مېاوا سند او دوا ټوله
 فیکل فرسبه کل اورځ کای ۲ دان تخودا یغ ددالم ترغکانو قد هجرة ایت
 جوګ مک لفسان ټون دلفکر داتوه بندهارا مک لفسان ټون اله دان داتوه سري
 بیج دراج ماتې دان انجی. سلیمان اتق داتوه قاضي ټون ماتې دان انجی.
 هارون ټون ماتې ارکین مک لفسان دان سري بیج دراج ټون دامیل اوله تن نارا
 و غس دودق دکوالا اندرس برسما ۲ دشن نارا و غس دان قد هجرة ایت جوګ
 انجی. اونق داتغ دري ټاهغ دان قد هجرة ایت جوګ راج توه داتغ کلد بولن
 رجب دان سباګي ټول لاکي داتغ سمیلن سوکو مفادغ کباوه دولي
 یغ دقرتوان بر سته ایت مک دقرتنهکن اوله قاوس اشکو بشو دان دفرسالین
 سکلیش ایت کلد هاري سېتو قد هجرة ایت جوګ اکن بګند ملنګر باتین افغ
 ستیا بناوال تمان بتر بیدال دان باتن ملي سلسق تمان دان باتن سورا شتک
 تمان دان باتن سورا سبت تمان باتن مرب عبدالجیل تمان دان باتن کالغ
 کریبغ تمان سیاون دان باتن غزل سیفرتس تمان دان باتن سلوي قد هجرة
 سربو سراتس لیم ټوله ساتو تاهون دان قد تاهون واو قد لیم بلس هاري
 بولن ذوالقعیده دان وقتو خمی بهواس دیواس ایتوله اشکو بشو مونتکن فرکتانن
 باتن سوکو دشن فغ تیلن دهادن اشکو سیا راج دشن کل باتن سمیلن
 سوکو ایت دان قد هجرة سربو سراتس لیم ټوله دوا تاهون جیم دان بهواس دولي

داتغه حیر اورغ رنتو راج کچی. اکن مېرغ کریو لالوله بگند دفرسیلاکن اوله
اندنا بگند یغدفرتوان مودا دان بگند فون بریالیک کسبالی لالو برهنستی دتنجوغ
غینغ حتی مک مېوره دوا کالی فرتام ۲ ثعلیبا بشو انچی. سورا دان انچی. رمشی
دان سکالی لاکی فرکی فول. ۳. دیو دان ثعلیبا کچی. سکلین مریک ایت بریالیک
انتارا دوا هاری دان کتیک هاری کلکین مک کلیهاتله لایر کشفکافن راج کچی.
دکوالا سلت تیوغ قد فاکمی هارین دان کفد سهاری بولن صفر لالوله مېرغ
لالو براتور دغولو قیفت ارکین مک کشفکافن دیو فون هیلیره براتور دشفکارغ لالو
کشنجوغ غینغ مک دغن تقدیر الله تعالی ددالم انتارا ایت سغیله قد توجه هاری بولن
صفر قد هجرة سریو سراتس امقت فوله دلافن تاهون دان قد هارین ایت مک
برفرمله کفد مالم خیس ایت شهدان مک راج کچی. فون لاریله مک سکلین
کشفکافن فون کفد سیغ هاری مودیک ککوت مک بریجاراله یغدفرتوان بسر دان
یغدفرتوان مودا دان افکو بشو فون سته سغیله کواشکغ مک راج کچی. فون
سوده کسبالی کییک مک بگند فون تیک پرسودارا کسبالیله کریو کمدین دری
ایت مک یغدفرتوان بسر فون براشکته کفاهغ لالوله کترغکانو دان کفد دوا فوله
هاری بولن ربیع الاول اخر دان کفد هاری جمعت قد هجرة ایت جوک مک بگند فون
براشکت کفاهغ سته سغیله کفاهغ مک لالوله بگندا بر بواة دیوال مقام مرحوم دقاهغ
لالو کترغکانو قد هجرة ایت جوک کلکین مک بگند فون سمایم دترغکانو سته
ایت مک داتغ اورغ دری تبیلن انچی. هیتم نمان ایت مېاوا خبر راج کچی. اکن
کترغکانو لیم فوله دوا کشفکافن دان قد وقتو عصر دان قد هاری سبتو دان قد
سهاری بولن محرم قد هجرة سریو سراتس امقت فوله سمیلن تاهون دال اول
مک بگند فون مېوره مېواة کریو دکوالا مک بیراف لیا انتارائن ایت مک افکو بشو
فون داتغ دری دیو دفرسیلاکن اوله بگندا شهدان مک انچی. اوونو دان دایغ
کسوج فغکاوه توه فون اد برسام ۲ دغن تیاد براف انتارائن ایت مک بگندا فون
مفاوینکن تن عبدالمجید دغن انق داتو. بندهارا دترغکانو کمدین درغد ایت مک
بگند فون براشکت دری ترغکانو کسبالی کریو قد کتیک فاکمی ۲ هاری سبتو قد
سلیکور هاری بولن جمادالاول اخر دان کفد تاهون دال اول قد هجرة سریو
سراتس امقت فوله سمیلن تاهون دال اول سته بگند سغی کریو ارکین
مک لالوله بگند منغتنکن راج ابراهیم کفد هاری خیس قد توجه بلس هاری بولن
ذالحج قد هجرة ایت جوک توان حج رمبو مېاوا خبر راج کچی. کسبالی
دری سینتن دان کمدین ثعلیبا بشو دری اولهاران مېاوا خبر راج عالم داتغ
اتم فوله دوا کشفکافن دان قد ماس ایتوله یغدفرتوان مودا فون براشکت فرکی
کشفجین قد وقتو تته هاری دان قد هاری ثلاث دان قد دوا فوله هاری بولن محرم
تاهون ما هجرة سریو سراتوس لیم فوله تاهون مک قد هجرة ایت جوک مک تن
عبدالمجید فون مېورمکن انچی. عصر دان انچی. خیس مفادف قد بولن محرم
ایتله داتغ مربکثیت قد هجرة ایت جوک مک راج کچی. مېرغ کریو مک ایفون

كفد هجرة ايت جوگك راج مودا فرگي كسيستن كمدين دري ايت كهوين دايع
 متكه دغن اشكو تغه دغن فرنته راج توه فد هجرة سريو سراتس امفت فوله دوا
 تاهون دان فد ماس ايتوله اشكو بشو باليق دري ليفك مبالوا سكل رعيت فد
 هجرة سريو سراتس امفت فوله تيك تاهون فد هجرة ايتوله مهراج دندا دتيتهنك
 كفاهغ فد هجرة ايتوله راج مودا برلاير كسلاخور برفرغ دغن دايع متكه مك دايع
 متكه بون اله اركين مك راج مودا فون كمباليله كروي فد هجرة سريو سراتس
 امفت فوله امفت تاهون شهدان مك راج دندا فون كمبالي دري فاهغ فد هجرة ايت
 جوگك مك راج مودا پراسري اكن راج باكل كمدين دري ايت شهدان مك
 داتغ فول راج كجي سرت دايع متكه موهنكن استرين كفد راج مودا دان
 كفد راج توه مك تباد ديرين اوله راج مودا دان راج توه مك ايفون كمباليله
 كنكري سيك فد هجرة سريو سراتس امفت فوله امفت تاهون دان فد ماس
 ايتوله جوگك يغدرفوتوان مودا دان راج توه دان اشكو بشو دان داتو بندرها كلور
 لالو كاوغاران فد تيك هاري بولن ربيع الاوال فد هاري ائين دان تباد پراف
 لمان ايت مك لالوله كمبالي كدالم ريو دان كمدين دري ايت ماني انجي حيف
 دان لوگك انجي احد كدوا ايت ابن عباد دان بگندون لوگك كران كريس
 سندرين جوگك فد وقتو مغرب دان كفد مالم ائين دان كفد امفت هاريبولن
 رجب فد هجرة سريو سراتس ايم فوله ام تاهون دان فد تاهون اليك اركين مك
 بگند فون صيحتله درفد گريغ ايت مك سلطان سليمان فون متا ديري كفد
 ادندا بگند راج مودا دان راج توه هندق فرگي كسيستن مك ديري اوله ادندا
 بگند راج مودا دان راج توه مك بگند فون برلفكف سكل كفكافن فرتام ٢
 مغبرهكن بگند اورغكاي سوا راج دان داتو بندرها دان تن سولغ مودا دان
 تن عبدالحميد دان تن عبدالقاهر ستله سوده لفكف كفكافن ايت مك بگند
 فون برافكف فد كتيك تغه هاري دان فد هاري ثلاث فد سغوله هاريبولن محرم
 فد تاهون ها هجرة سريو سراتس امفت فوله ام تاهون دان فد كتيك ايتوله داتغ
 مپوره تن عبدالرحمن لالو بگند برلاير حتى مك تباد پراف لمان ايت مك بگند
 فون كمبالي كروي دان تباد پراف لمان ايت مك راج توه فون مفك فول فد وقتو
 عيشا فد مالم سبتو دان فد سغوله هاريبولن ذالحج فد هجرة سريو سراتس
 امفت فوله توجه تاهون دان فد كدمن تاهون ها.

كمدين دري ايت مك براشكتنه بگند سلطان سليمان دان راج مودا لالو
 كاوغاران دان كدوري دان فد تغه هاري ائين دان فد ام ليكور هاري بولن محرم
 دان فد هجرة سريو سراتس امفت فوله دغن تاهون فد تاهون جيم فد
 هجرة ايتوله داتو بندرها گيلا دان فد هجرة ايتوله تفكو راج امس مفك دسيك
 دان فد هجرة ايتوله جوگك يغدرفوتوان مودا منديريكن استان كفد هاري
 احد فد توجه بلس هاريبولن سوال كمدين دري ايت يغدرفوتوان بر فون هندق
 براشكت كتافكن شهدان مك برهنتي دتجوغ (?) لين مغيب ايلن ستله ايت مك

دغن ایرغ دان دایغ منغو. ایت دکھوینکن دغن تن تغه سودارا سایه دغن
سلطان عبدالجلیل یغ مفکت دکوالا فامغ دان فترا مرحوم مودا یغ برنام
تن کچی. دکھوینکن دغن دایغ منسورا دان سئورغ لاگی فترا بکند برنام
تن ایغه کھوین دغن دایغ منغو. ستله یتاله راج کچی. سوده فرکی ککنده ایت
مک راج مودا دان دایغ قرانی دان دایغ منغو. سرت بوکیس سکلین فون مفیکو
کنکری قدح ستله سملی کنکری قدح مک راج کلان دان سکلین بوکیس
ایتئون برتموله راج کچی. قدح لالو برفرغ حتی مک براف هاری انتاران برفرغ
ایت مک راج کچی. فون الهله ستله ایت مک لالو کسالی کنکری سیک دان
دایغ قرانی فون مانی کنا فلورو مریم قد هجرة سربو سراتس تیک فوله انم تاهون
دان تقدیر الله تعالی مک سلطان فون برسلاهن ۲ دغن سکل بوکیس یقدالم
ریو لالوله بکند کلوار کبولغ قد هجرة ایت جوک دان کغد تاهون ایت جوک
کمدین دری ایت مک راج کچی. داتغ فول ملفکر کریو برفرغ درقد سبیلن لیکور
هاری بولن شعبان هفک سقبله کغد دوا فوله هاری بولن ذالحج لالوله بردامی
دان ند هجرة ایت جوک راجا کسالی کر حصة الله تعالی ددالم برفرغ ایت
شدان مک اداله دلمی ایت قد هجرة سربو سراتس تیک فوله توجه تاهون
کمدین درقد ایت تورن سلطان خلیفه الله محمد شه ککمر لالو متواله اکن سغه
سنبیا یقدمولو کال مک دپهاروی فول اوله بکندا مک سورة ایت تیک فوجو
سغوجو قد سلطان سلیمان دان سغوجو. کغد سلطان علاءالدین دان
سغوجو. قد سلطان ابراهیم بارغ سیاف اتق منقابو ملالوی سغرت ددالم
سورة سغه ایت کناله بسی کاوی سورة ایت داتغ قد هجرة سربو سراتس
تیک فوله دلائل تاهون کلکین قد هجرة ایت جوک داتغ راج کچی. ماسق
کریو نموتکن استرین کغد راج مودا دان راج توه مک دبیرین اوله راج ۲ ایت
فدان ستله ایت مک راج کچی. فون برسغه ددالم مسجد اکن مولفکن تلوه
رنتو نانه جوهر دان سکلین اورغن کغد سلطان سلیمان دان تیاداله برسترو
لاگی مک بکند فون میریکنه استرین لالو راج کچی. کسالی کنکری سیک
مباوا استرین ایت حتی مک تیاداله براف لمان کمدین مک داتغ فول راج
کچی. مپراغ نکری ریو برکویو دقولو باین لالو برفرغ دوا هاری تیاد نوتاهن
لالوله اندور قد مالم هارین ایت قد هجرة سربو سراتس تیک فوله سبیلن تاهون
قد هجرة ایتوله فرمولان مامل براس ددالم نکری ریو هفک برهرک انم جوفق
سامس قد هجرة ایتوله راج توه فرکی کترغکانو لالو مراجاکن تن زین المابدین
کمدین دری ایت مک راج مودا کلور لالو کتافکن ساکت لالو کسالی شهدان
مک راج کلان فون مفکت دتجوغ فینغ قد هجرة سربو سراتس اغت فوله
سناون دان هجرة ایت جوک راج توه دان اورغکای راج اندرا یغو دری
فامغ دان قد هجرة ایت جوک دایغ علی دجادیکن راج مودا دان قد هجرة ایت
جوک راج توه دان اورغکای راج اندرا یغو کسیک فولغ مباوا باتن کوکت دان

سایم دریو ایت سکیرا ۲۱ اداله توجه تاهون لماں مک بکنند فون فندهله فوئل کجهر
 نکرې لام فد هجرة سربو سراتوس دوا فوله دلائق تاهون کمیدین درفد ایت
 اله جوهر اوله اورغ مشکابو فد هجرة سربو سراتس دوا فوله سمیلین تاهون
 مک سلطان عبدالجلیل شه دان تن نار وئس دکوالا فاعغ مک سلطان
 عبدالجلیل شه فون سایم دترغکانو اداله ستاهون لماں بکندا سایم ایت
 مک بکنند فون مفکله سکل اورغ بسر ۲ دان منتري هلباغ دان بیراف فوله اورغ ماس
 ایت دسوره ففکیل دري کلنتن لالو دکله لقمان مک ددالم انتارا ایت مک اد
 سئورغ ۲ سودارا بکندا برنام تن جینل دان سئورغ لاکي فوئل سودارا بکندا
 سایه تیاد سبند برکله فدکک مهراج اد برسام ۲ دان سئورغ لاکي
 سودارا بکندا سایه جوک برنام ترینی مک دغن دتقدیرکن الله سبحانه وتعالی
 ملاکوکن قدره ارادتق اتس هبیا ایت مک تیاده موقت سکلین یهاد
 دترغکانو دان درفد اورغ بسر ۲ سکلین دان منتري هلباغ تله ایت مک بکنند فون
 براغکتله کفافغ سایم بکنند دکوالا دغن تیاد براف انترا ایت شهدان
 مک اورغکای اندرا بغو فون داتغ دري ملاکک مبابوا سکل اتق استریق ایت لالو
 دودق دکوالا فاعغ سبرمول ادفون راج اندرا بغو ایت لالو ای فرکی کترغکانو
 دان تدیر الله سبحانه وتعالی مک لقمان نهودا سکم فون داتغ ملفکر کوالا
 فاعغ ارکین مک کوالا فاعغ فون اله اولهن مک بکنند فون مفکت دوا برفترا دغن تن
 تاراغی بکنند فون شهیدله فد هجرة سربو سراتس تیگ فوله نیگ تاهون دان
 فد ماس ایتوله فترا بکندا یغ لاکي دوا اورغ دباوا اوله لقمان نهودا سکم کریو
 کفد راج کچی مک یا ایت سئورغ برنام راج سلیمان دان سئورغ برنام راج
 عبدالرحمن دان فرمفوان فترا بکندا دان یغلاکي لیم اورغ دان فترا مرحوم یغ
 مفکت دکایو اتق فترا سئورغ لاکي ۲ برنام راج محمد ارکین مک توجه اورغ
 فرمفوان سکلین دودق کفد راج کچی ستله راج سلیمان داتغ کریو
 مک دودق کفد راج کچی.

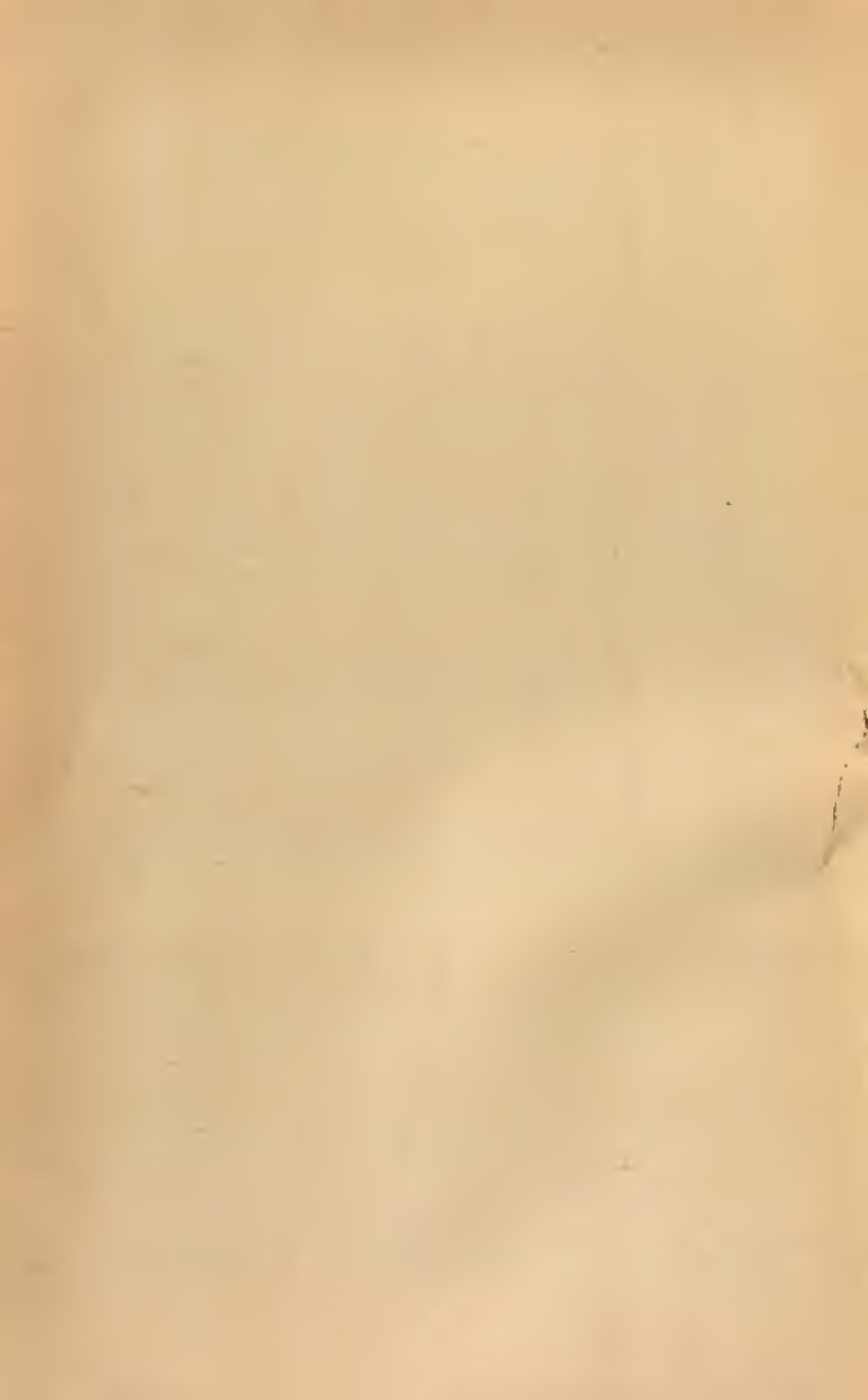
کلکین مک اداله لماں راج سلیمان ددالم نکرې ریو ایت انم تاهون لماں
 مک دغن تدیر الله تعالی مک کلان جای فترا دان دایغ فرانی سرت دایغ منفقو فون
 سرت سکل بوکیس داتغله کریو مک دکلواری اوله راج کچی دان بیراف هاری
 برفرغ مک راج کچی فون اله اوله بوکیس فد هجرة سربو سراتوس تیگ فوله
 امئت تاهون دان فد ماس ایتوله بابق اتق ملایو ترتاوان اوله اتق بوکیس
 ملا ینکن سکل مریکنیت یهددالم استان یغ تیاد ترتاوان دان فد هجرة ایت
 جوک راج سلیمان دراجاکن اوله کلان جای فترا دان دایغ منفقو دان دایغ
 فرانی سرت دغن بوکیس سکلین شهدان مک برکله بکنند سلطان بدرالعالم شه
 دان دایغ منفقو دجادیکن راج توه دان کلان جای فترا دکله راج مودا برکله
 سلطان علاءالدین شه تله ایت مک تراورقله (?) راج کچی سوده برلایر کنکرې
 قدح مک سودارا کلان یغ مودا برنام دایغ فرانی ایت دکهونکن اوله بکنند

﴿حکایت نگرې جوهر﴾

و بده نستعين بالله على اين حكايت دان تشکلی ماس اله نگرې جوهر اوله اورغ جمبي قد هجرت سريو دلاثن څوله تيگ تاهون شهدان مک سلطان عبدالجليل ته راج مودا سمايم دفاغ دان لقسمان تن عبدالجليل دتيهکن کبتتن مک لقسمان څون بربوت نگرې دسولغي چارغ دسبوه اورغ ريو سته ايت مک لقسمان څون بيراف څوله مياڅون کلغکاڅن کمدين درغد ايتو مک مفکت مرحوم مودا ايت راج ابراهيم قد هجرة سريو دلاثن څوله توجه تاهون کمدين درغد ايت مفکت مرحوم بسر دفاغ قد هجرة سريو دلاثن څوله تاهون کلکين مک لقسمان فرسلاکن سلطان ابراهيم کنگرې ريو دري فاهغ مک لالوله بگندا سلطان ابراهيم براشکت دان ماتي داتوه تشکوڅ دتنجوغ باتو دپونه اوله لقسمان قد هجرة سريو دلاثن څوله سيبيلن تاهون مک سلطان ابراهيم څون سمايم دريو لالو مپورهکن لسقمان مهرغ جمبي مک قد ماس ايتوله دبري کرنيا نام قدک راج کمدين درغد ايت مک سلطان ابراهيم څون مپورهکن قدک راج هينم څرکي کيک دان راج هينم څون اله کمدين درغد ايت مک بگندا سلطان ابراهيم څون کمباليله کرحة الله تعالى ددالم نگرې ريو قد هجرة سريو سيبيلن څوله ليم تاهون دان قد هجرة ايت جوک مک بگندا سلطان محمود کراجان دنگرې ريو سته ايت مک کلوارله قدک راج دري څرکي کترغکاڅو لالو مفکتله دنگرې ترغکاڅو قد هجرة سريو سيبيلن څوله سيبيلن تاهون شهدان مک سلطان محمود څون مفکت تربونه دکوت تفکي قد هجرة سريو سراتوس سبلس تاهون کمدين درغد ايت مک دپونه سري بيج وڅس سته ايت مک کراجانله سلطان عبدالجليل شه مقام توحيد قد هجرة ايت جوک.

سرمول کات يغامڅون چترا اين اداله ستاهون لمان بگندا ايت ددالم کراجان شهدان مک بگندا څون فنده دري کوت لما کفنچور قد هجرة سريو سراتوس دوا بلس تاهون مک بگندا څون بربوات استان تيگ څوله دوا دفا قنچن دان هاتن درغد څاثن دان دنديش درغد څاثن بربوتليس دان قنڅون براوکير دان برسندي دقن گاديغ دان تيغ بالين څون سکليش براوکير دان استان ايتون ترباکر قد هجرة سريو سراتوس دواڅوله تاهون سته ايت مک سلطان عبدالجليل څون فنده کنگرې ريو دري قنچور قد هجرة سريو سراتوس دوا څوله ستاهون.

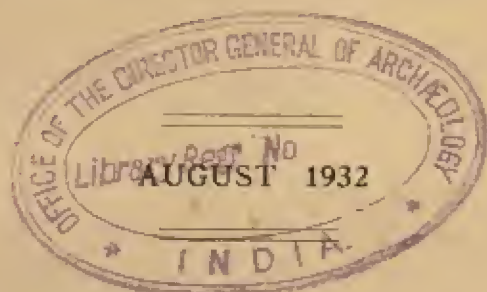
سرمول کات يغامڅون حكايت اين قد ماس ايت بگندا سمايم ددالم ريو دان قد ماس ايتوله بايق ستروڅ درغد بوگيس منفکاو دان اورغ څاثن شهدان مک تيادله فقير قنچنکن حکايتن امت لنجوه څرکناڅن دان اداله لمان بگندا ايت

Vol. X.

Part II

Journal
of the
Malayan Branch
of the
Royal Asiatic Society

SINGAPORE
PRINTERS, LIMITED.
1932

CONTENTS

	Page
Malay text of <i>Tuhfat al Nafis</i>	1
Summary of contents by R. O. Winstedt, C.M.G., D.LITT. (Oxon.)	320

A Malay History of Riau and Johore.

By R. O. WINSTEDT, C.M.G., D.LITT.

Of this interesting and valuable chronicle, the *Tuhfat al-Nafis*, I knew two copies only. Among the list of Malay MSS. bequeathed to the Royal Asiatic Society, London, by the late Sir W. E. Maxwell, K.C.M.G., is one copy, described by Dr. C. O. Blagden (JRAS. 1899) as

"2. *Tuhfat al-Nafis*. A historical work, containing the history of certain Malay States down to modern times, including an account of the Royal Family of Selangor. By Raja 'Ali of Riau. MS. Fol. 228. 22 lines on a page. Dated A.H. 1307. Size $12\frac{3}{4}$ by $7\frac{3}{4}$."

The other is a MS. kindly lent to me by Tengku Fatimah binti Sultan Abubakar of Johore. It is a copy made in 1923 A.D. from an older MS. The name of the author is not stated.

The Maxwell MS. was copied in 1307 A.H. (1890 A.D.) at Klang by one Shamsu'd-din bin Imam Musa of Larut (? Perak), from an original dated Monday, 17 Rajab, 1282 A.H. Dr. Blagden has been good enough to collate certain test passages and finds that, except for those verbal improvements from which no Malay copyist can refrain, the Maxwell and Johore MSS. agree.

Who was Raja 'Ali of Riau? Almost certainly he was Raja 'Ali Haji bin Raja Ahmad (Engku Haji Tua) and so a grandson of the famous Raja Haji, who died in 1784 at Teluk Ketapang fighting the Dutch from Malacca. This Raja 'Ali al-Haji was the author of the *Salasilah Melayu dan Bugis* printed in Singapore (JRASMB. 1926, pp. 339-381) a work identical in style with the present history and containing some of the same material. He wrote also in 1857 at the request of the Yang di-pertuan Muda of Riau a grammar *Bustanu'l-Katibin* which was lithographed at Riau and Singapore (Tijdschrift voor Ind. Taal-Land-en Volkenkunde DL XIX, p. 565 and van Ronkel's Catalogue of Malay MSS. in the Library of the Batavian Society pp. 460-1). It was to this scholar and historian that Temenggong Abubakar of Johore sent in 1868, asking if he could assume the title of Sultan.

On 3rd Shaaban 1282 (1865 A.D.) the author determined to write this history and named it the "Precious Gift." He recapitulates the history of the Singapore and Malacca rulers and the founding of Johore. When the Portuguese took Kopak, the Malays rescued 80 *meriam* and 300 *tela rentaka*. His account of the early rulers of Johore is vague and gives no new material. The brother of S.* Abdu'l-Jalil was Y. T. Muda and lived in Pahang. After Jambi took Johore but before the death of S. Abdu'l-Jalil

* S. = Sultan; R. = Raja; Y. T. = Yam tuan; T. = Tengku.

(1088 A.H.) this Y. T. Muda died in Pahang (1087 A.H. = 1676 A.D.): his son was S. Ibrahim. Bendahara Tun Habib (or Habab) died on Thursday 7th Muharram 1109 A.H. (the year *dal*). His son became S. Abdu'l-Jalil on Thursday 8th Rabi'u'l-awal 1111 A.H.

There follow 31 pages of genealogies, of which those of main interest are given below (Tables I, II and III). Next are described the madness and murder of S. Mahmud at Kota Tinggi in language almost identical with Wilkinson's quotation in JRASMB 1931, p. 29. The Sultan cast his spear and killed his murderer, Megat Sri Rama. The murder had the consent of the Bendahara, Temenggong and Indra Bongsu.* It gives the story of the apocryphal posthumous child (Tuan Bujang = Si Buyong = R. Abdullah = R. Kechil). The ex-Bendahara, now S. Abdu'l-Jalil, built a palace at Panchor, which was burnt. He removed to Riau. His brother Indra Bongsu was made Y. T. Muda and fought in Batu Bahara, Deli (1122 A.H. = 1710 A.D.) and Indragiri (1126) and then settled at Makam Tauhid. The Temenggong attacked Linggi (1128). When R. Kechil had grown up, he became a soldier of fortune in Sumatra and getting a seal and the title of R. Kechil from Y. T. Sakti of Minangkabau, he ruled Bengkalis and then attacked Johore. He bribed the chiefs (*Batin Jenang*) of the Sea Gypsies (*rayat*) not to announce the approach of his fleet. His grandfather the Laksamana espoused his cause. The Y. T. Muda was playing chess when R. Kechil arrived at Pengkalān Rama: seeing Johore was lost he slew his wife and was killed fighting. S. Abdu'l-Jalil surrendered and was treated as Bendahara again. R. Kechil is betrothed to his elder daughter, T. Tengah, but seeing her younger sister, T. Kamariah, at a feast insists on marrying her. Upu Daeng Parani arrives on a visit and

*Note—Inaccurate as to dates, Begbie yet has a useful note on the Lingga (or Johore) constitution. "The Kings of Johore always had from the year of the Hegira 1173 or A.D. 1761-62, up to the decease of Sulthāun Mahmūd Shah in A.D. 1810, eight Ministers, or Councillors of State, four of whom were legitimate descendants of the ancient Malay dynasty. These four were as follows: the Bandharra of Pahang, the Temoongong of Johore, the Rajah Indrabongsoo, and the Laksamana or Admiral. The two first resided in, and governed, those countries whence they derived their titles; whilst the two last had no permanent place of abode, as they were obliged to accompany the Sulthāun whithersoever he went. The other four Councillors were either princes or nobles of the Buggises, and had the following style; the first was denominated the *Jang de Pertuan Moodah*, or the Viceroy of Johore, and resided at Pulo Pinigad (= Penyengat), administering the affairs of the island of Bintang; the second, termed *Rajah Toowa*, had no fixed residence; the third or *Dattoo Soliwatang*, resided in Lingga, and the fourth, called *Dattoo Panggawa*, abode with the Vice-roy in Pulo Pinigad." (*The Malayan Peninsula*, Madras, 1834, pp. 286-7). A Johore MS. of 1668, quoting Raja Haji Ali, states that Raja Indrabongsoo could become Temenggong and Bendahara and had many other titles such as Sri Nara 'diraja, Sri Amar Perbangsa, Sri Maharaja, Sri Paduka Raja, Penghulu Bendahari, Paduka Maharaja.

weds T. Tengah and promises to wipe away her shame in return for the title of Y. T. Muda. He retires to Siantan to prepare ships and *juak-juak*, *penggawa* and *anderiguru*. Daeng Parani goes to Matan and helps S. Muhammad Zainu'd-din. Now T. Kamariah had left R. Kechil's house and refused to return. R. Kechil therefore attacked S. Abdu'l-Jalil who had built a fort at Seluyut and defeated him. The Malay rajas fled some to Malacca, some with S. Abdu'l-Jalil to Trengganu. Three years later the Sultan started a settlement at Kuala Pahang whither came R. Indra Bongsu from Malacca. R. Kechil had left Johore as accused and moved to Riau. He sent Nakhoda Sekam to fetch S. Abdu'l-Jalil to Riau but later despatched Si-Mas Radin to tell the Nakhoda to kill the Sultan, who was butchered while praying on his ship. T. Tengah seized a sword and attacked the murderers. The Sultan is buried at Teluk Kandang, Kuala Pahang. The royal ladies were taken to Riau. R. Sulaiman sends a letter to the Bugis at Matan to come and avenge his father. The chain-clad Bugis with blunderbusses (*terakul pemburas*) defeat R. Kechil's cannons and swords at Pulau Pengujan (1134 A. H. = 1721 A.D.). He flees to Pulau Bayan and thence to Penyengat and finally to Lingga. The battle took two days only. The Bugis go to Selangor, which was full of rich Bugis traders, and R. Sulaiman sails to Bendahara Peko' in Pahang for reinforcements. In their absence R. Kechil captures Riau.

Now Selangor Bugis built a fish-trap off Kuala Linggi. The Penghulu of Linggi, an adherent of R. Kechil, first demands tribute and then chops up the trap and sends it to Klana Jaya Putra in Selangor. Then ensues the campaign described with the same detail as a battle off "Lingga" on p. 354 JRASMB, 1926. R. Kechil flees from Linggi to Siak. The Linggi folk become staunch adherents of the Bugis thenceforth. The Bugis attack on Riau is described as on p. 355 *ib.* R. Sulaiman is proclaimed Sultan Sulaiman Badr-al-'Alam Shah and by the advice of Bendahara Sri Maharaja Tun Abbas the Bugis Leader Upu Klana Jaya Putra is created Y. T. Muda and the Bugis chiefs marry S. Sulaiman's female relatives as on p. 355 *ib.*:—Tun Kechil was a daughter of Marhum Muda Mangkat di-Kayu Anak (الق). The Y. T. Muda goes to Perpat Sa-ratus and marries 'Che Ayu the (unbedded) widow of S. Mahmud of Kota Tinggi. The MS. then follows the last two paras. of p. 357 *ib.* and the top of p. 358, and describes the second Kedah campaign in which R. Kechil takes part (pp. 360–2 *ib.*). R. Kechil attacks Riau from 19th Shaaban 1136 until 20th Dzul-hijjah, but peace is made and he meets his wife. In 1138 A.H. S. Khalifatu'llah Muhammad Shah came down to Kampar and made a treaty between the Bugis and the Minangkabaus of Pasisir Laut. R. Kechil went to Riau, fetched his wife T. Kamariah and swore friendship in the mosque only to

break his oath attack Riau and incur defeat. R. Tua goes to Trengganu to instal Zainal-Abidin as Sultan. Then follows a shorter account of events at Mempawah (pp. 370-378 *ib.*). In 1143 the Y. T. Muda sails to Selangor, fights D. Matekko and drives him to Siak. In 1144 R. Kechil brings to Riau D. Matekko to ask for pardon and—in vain—for his wife. A year later S. Zainal-Abidin of Trengganu dies and in 1147 A.H. R. Tua, D. Menempo'. A year later S. Sulaiman sails to Siantan and the Y. T. Muda to Selangor. In 1148 both visit Ungar, Buru, Kerimun, Duri. The Bendahara Tun Abbas goes raving mad. R. Kechil fails in an attack on Riau. On Friday 20th Rabi'u'l-awal, 1148 (1735 A.D.), S. Sulaiman sailed for Pahang and Trengganu and built a wall round his father's tomb at Kuala Pahang. R. Indra Bongsu (brother of the Y. T. Muda) and D. Kemboja invite him back from Trengganu to Riau. R. Ibrahim is circumcised. A Haji from Rembau reports that R. Kechil is attacking Riau again but it is his son, R. Alam with D. Matekko and R. Mas (p. 381 *ib.*). After their defeat the Y. T. Muda gives Tun Abdullah the title of R. Tua (he dies on Thursday 14th Muharram, 1150 = 1737 A.D.). The Y. T. Muda marries his daughter R. Bulang to Y. T. Raja Kechil, son of the deceased S. Zainal-Abidin of Trengganu (Friday 1st Muharram 1152). The two sons of R. Kechil, *i.e.* R. 'Alam and R. Mahmud (R. Buang) fight for the throne of Siak. T. Kamariah dies and R. Kechil goes mad and sleeps beside her grave. He dies and first R. Mahmud and then R. 'Alam and then R. Mahmud gets the throne of Siak. R. Mahmud and D. Matekko fled once to Muar but were driven out by S. Sulaiman and the Y. T. Muda, aided by Tun Ibrahim, Tun Sulong Muda, Tun Abdul-Majid, Tun Pasang, Tun Abdul-Jamal and Tun Hassan (1153 = 1740 A.D.). In the same year Tun Dalam, Y. T. Raja Kechil, is made Sultan of Trengganu (Monday 10th Dzu'l-hijjah) and Long Pandak is made Sri Maharaja. The Y. T. Muda, D. Chela, takes his consort T. Puan Mandak to visit Selangor. Later he helps in the war between Selangor and Perak. He it was who first got gambir from Sumatra for Chinese to plant in Riau, so that Riau became very prosperous. He dies on Wednesday 17th Rabi'u'l-akhir, 1158. After going to Selangor and consulting his relatives there, D. Kemboja accepts on Monday 11th Rabi'u'l-awal, 1161, the office of Y. T. Muda and R. Haji is created Khana. R. 'Alam ousted from Siak tries to found a kingdom on Pulau Siantan. S. Sulaiman and Tun Dalam, Sultan of Trengganu, go to drive him out, not accepting the advice of the Y. T. Muda, D. Kemboja, to await Bugis fighters from Selangor. S. Sulaiman invests Siantan in vain for five months. At last the Y. T. Muda and the Selangor Bugis arrive and drive R. 'Alam to Matan, defeating his forces. On Thursday 17th Dzu'l-hijjah 1163 the Y. T. Muda returns to Riau and on Wednesday 11th Rabi'u'l-akhir 1164 S. Sulaiman returns.

Owing to the continued intrigue of Tun Dalam, Sultan of Trengganu, and the Malay faction, the Y. T. Muda (D. Kemboja)

leaves Riau and goes to Linggi. When Tun Dalam sends for a Dutch warship to remove Raja Haji and his two sisters, R. Haji prepares to fight. Peace is patched up and the Sultan of Trengganu and R. Haji sail to Linggi to fetch back the Y. T. Muda. They call at Malacca where the Sultan of Trengganu tells the Governor that S. Sulaiman wants the Dutch to attack Linggi and arrest R. Haji. The Y. T. Muda hears of the plot and sends the Raja of Selangor to Tanjong Kling to bring R. Haji to Linggi. The Dutch drive the Bugis out of Linggi, while their Trengganu allies remain in the boats. R. Haji is wounded in the thigh by a bayonet. The Bugis retire to Rembau. R. 'Alam of Siak, whose wife D. Khatijah was a sister of D. Kemboja (the Y. T. Muda of Riau), had now returned from Matan to Batu Bara and from there he brings forces to help his brother-in-law. The MS. then follows the *Hikayat Negeri Johor* in describing the fighting in Malacca. Tun Dalam, Sultan of Trengganu, had fled to Riau and telling S. Sulaiman nothing about the defeat at Linggi tried to get him and all the Malays to sail to Trengganu. S. Sulaiman hears of the defeat at Linggi and is furious with Tun Dalam: his son, Abdu'l-Jalil, Raja di-Baroh, wants to fight Tun Dalam. Tun Dalam flees with many Malays to Trengganu.

The Dutch Governor invites S. Sulaiman and the Raja of Selangor to Malacca to discuss matters. The Y. T. Muda could not go as he was at Pedas marrying his daughter Raja Perak to Raja Haji. The Dutch claim 73457 dollars being the cost of the Linggi expedition. On 1st Ramthan 1166 A.H. a treaty is made between the Dutch and Y. T. Muda. R. Haji fetches all the Bugis, driven by Tun Dalam to Retch, back to Riau. Riau is so empty and poor since the Bugis left that S. Sulaiman sends Raja di-Baroh Abdu'l-Jalil to fetch the Y. T. Muda from Linggi. He does not meet R. Haji on his way so that R. Haji enters Riau under the Malay guns and demands observance of the *adat* of Marhum di-Sungai Baru not of Marhum di-Kota. Meanwhile Raja di-Baroh meets the Selangor fleet at Ungar and together they return to Riau where amity is sworn between Malays and Bugis. The Raja of Selangor, R. Haji and Raja di-Baroh go to fetch back the Y. T. Muda from Pedas. Visiting Selangor first, the Raja di-Baroh falls sick. In Riau S. Sulaiman dies (20th August 1760, Netscher). Soon after hearing the news Raja di-Baroh dies also (January 1761 *ib.*). His wife R. Puteh after bearing a son R. Mahmud dies for sorrow at her husband's death. Her elder son, R. Ahmad aged 8, is proclaimed Sultan. The Y. T. Muda builds a palace at Pengkalan Rama. R. Haji is made Engku Klana. He goes to Lingga and orders all the Megats there to prepare for any visits of the Y. T. Muda. R. Haji is invited to Jambi to marry the Sultan's daughter, T. Ratu Mas, and receives the title Pengiran Suta Wijaya. Next he helps the Sultan of Indragiri against a Minangkabau invader and marries his daughter

R. Halimah. Then he defeats a Minangkabau *Keramat*, Dato' Malaikat, who tries to rule Danai, Buru, Kerimun, Ungar, and has him executed at Riau. The Y. T. Muda pays Riau's debt to Malacca out of the sale of opium. S. Ahmad dies and the Y. T. Muda has the deceased's younger brother R. Mahmud chosen Sultan by force, his armed Bugis overawing the Bendahara, Temenggong and other Malays. He wins to his side Daeng Kechil, Daeng Chela' and Engku Muda because they are children of the Temenggong by Raja Maimunah daughter of the Bugis Daing Parani. Raja Ismail, a dispossessed claimant to the Siak throne, urged on by the Malays of Riau, Trengganu and Pahang prepares to attack Riau but the Y. T. Muda of Riau, hearing of the plot, banishes the Malay Raja Tua, removes all the big guns from Riau to Pulau Bayan under a Bugis guard and defeats R. Ismail at sea off Singapore and Tanah Merah. Taking R. Endut and R. Ushoh to Selangor, a Riau ship is wrecked on Batu Musang near Malacca and, left stranded there, is taken to Malacca and her contents are removed. R. Haji sails to Malacca and gets compensation from the Dutch. Then he sails to Selangor and marries D. Kemboja's son R. Ali to T. Besar Penuha daughter of the Raja of Selangor. He takes Raja Ibrahim another daughter, back to Riau to wed R. Andak, another son of the Y. T. Muda. The Sultan of Perak creates the Raja of Selangor Sultan Salehu'd-din. Accompanied by To Engku Mangku Putra, To Engku Long Putra, T. Ngah (father of T. Ahmad), T. Bunga Putra, T. Klana Chik Onok, the Y. T. of Kedah takes his son R. Abdullah to marry T. Besar, the daughter of the Sultan of Selangor.

R. Ismail of Siak helps the Sultan of Palembang attack Mempawah 1167 A.H. Having murdered its chief Dewa Perkasa, R. Ismail raids Siantan and sails on to Trengganu where he marries a daughter of the ruler and helps to win three campaigns against Kelantan.

R. Haji and the Sultan of Selangor decide to demand the 12 *bahara* of dollars still owing by Kedah for the help Daeng Parani and the other Bugis Upus formerly rendered. On the way at Pangkor R. Haji has a son R. Jaafar (or R. Laut) born. Kedah refuses the demand for payment. R. Haji captures Bentangau fort and worsts Kedah. At Bernam he arranges the marriages mentioned in the *Hikayat Negeri Johor*.

R. Haji next sails for Pontianak to help Sharif Abdu'r-Rahman bin Sayid al-Sharif al-Habib Husain al-Kadri Jamal-allil (who had married a daughter of Upu Daeng Menambun) in a campaign against Sanggau. On the way he has born to him a son R. Idris. He makes the Sharif Sultan of Pontianak.

Hearing of the death of Daeng Kemboja-Marhum-Janggut- (1777 A.D. Netscher) the Y. T. Muda of Riau, R. Haji sails to Pahang. At the time when Daeng Kemboja fought the sea-fight at

Singapore (1764 A.D. *ib.*) Tun Hassan had been Bendahara—formerly he was Indra Bongsu. Now Tun Abdu'l-Majid was Bendahara and creates R. Haji, Y. T. Muda. S. Mahmud, accompanied by the son of Marhum Janggut, R. Abdu'l-Samad, sails to Pahang to welcome him. In Pahang a son is born to R. Haji and named R. Pahang. In Riau a son R. Ahmad is born (1193 A.H.). Riau becomes very prosperous. A pikul of gambir could be bought for one

جكتون and sold for 8 or 10 in Java; Javanese rice fetched 3 Bengal *rupiah* a *pikul*; a *kali* of silk cost 5 *suku*; a *pikul* of lac (*cmbalan*) 3 *rial* and woven silk cloth of Siantan 3 *rial* a piece, silk trousers 5 *rial* and Siamese rice \$10 a *koyan*. There were 50 to 90,000 Malays at Riau, 8,000 Bugis at S. Timun and 2,000 elsewhere. There were 600 rajas and 80 chiefs (*Orang Kaya*) and merchants. European chintz, broad-cloth (*sakhlut*), white cloth, satin (اطلس) and *batik* kerchiefs were dear. The Malays were still jealous of the Bugis and some under T. Fatimah went to Trengganu. According to the chronicle of Engku Busu of Dungun the Malays yearly appealed to the Dutch and to the East India Company to attack Riau.

R. Ismail of Siak marries his daughter T. Kamariah to a Sayid of the Sakaf family (سقاف) and creates him Tuan Besar. They raid and worst Siak. R. Ismail becomes Y. T. Besar and R. Muhammad Ali is degraded to be Y. T. Muda of Siak and goes temporarily mad. Y. T. Ismail dies and is called Marhum Mangkat di-Balai. He is succeeded by his son, S. Yahya Shah.

Soon after R. Haji becomes Y. T. Muda, S. Salehu'd-din of Selangor dies. R. Haji makes the deceased's son R. Ibrahim Sultan and his younger son R. Nala Y. T. Muda of Selangor. R. Haji quarrels with the Dutch at Malacca over prize-money for an enemy ship (Dutch records tell us it was an English ship the *Betsy* commanded by Captain Robert Geddes and bound for China with 1154 chests of opium) captured on his information at Riau. Another account says that the Sultan of Trengganu gave Captain Geddes a Chinese girl convert to Islam, called Jamilah, as an inducement to go to Riau and create trouble with a French ship there so that (France's ally) the Dutch should become unpopular at Riau. A Dutch fleet under Pieter Jacob van Braam or according to another account Heer Abo blockades Riau. According to the account of a Bugis 'Che Sumpu' who had then just grown up—*baharu lekat keris*—, he was one of a crew that rowed R. Haji from vessel to vessel to direct operations and if any of the crew ducked when a shot passed the boat R. Haji struck him with a rattan. At last the Dutch took the fort on Pulau Penyengat in heavy rain and chased the Siantan men, its defenders, with a pack of dogs and shot them all. After 9 or 11 months both

parties tried to negotiate but failed because the Dutch wanted to bring a warship up the river. Later the Bugis fired a shot that blew up a Dutch ship مالک سورفان (? *Malacca's Welvaren*) killing 500 or 800 men and a Commissary.

S. Ibrahim of Selangor and Y. T. Muda Raja Nala got the Penghulu of the four Rembau tribes and the Penghulu of the four Pedas tribes to join in an attack on Malacca. They build forts at S. Baharu and Batang Tiga. The Dutch fleet returns to Malacca. The Sultan of Selangor sails to Riau and invites R. Haji to attack Malacca. S. Mahmud sails as far as Muar and stays there. R. Haji entrenches himself at Teluk Ketapang, Tanjong Palas and amuses his followers with dances (*joget dan tandak*). The Dutch are driven back into Malacca fort. Reinforcements arrive from Batavia and S. Muhammad Ali of Siak is bribed to help the Dutch. The Sultan of Selangor goes to Rembau to marry. The Dutch surprise Teluk Ketapang fort from Pernu. In vain the Bugis sally forth and charge, one sick chief on horseback. R. Haji stands with a *badik* in one hand and a Guide to Grace (دلائل الخیرة) in the other. His followers embrace him. He is shot down. The Dutch bury him with royal honours in the Fort (*Kota*) "behind the Company's fort" (*kubu*) and later let his son remove him to Riau for burial on the southern hill of Bukit Penyengat—he was to have been taken to Batavia but the ship was struck by lightning. His people are allowed to flee to Muar, whence they and S. Mahmud return to Riau.

The Dutch helped by Y. T. Muhammad Ali of Siak and his *saudara* (? son-in-law) Sayid Ali attack Selangor (1784 A.D. Netscher):—the Y. T. was angry because T. Embong had been taken by Sayid Jaafar of Selangor as his wife. The Sultan of Selangor flees to Bernam and thence to Pahang: the T. Empuan and Arong Tenujong and his wife flee on foot to Perak. The Y. T. of Siak steals all the property he can and sails back to Siak, leaving Sayid Ali as Y. T. of Selangor.

The Bugis by force appoint R. Ali Y. T. Muda of Riau but a Dutch fleet comes to attack Riau. The R. Tua, Enche Andak, a Bugis by birth, sides with the Malays. The Y. T. Muda and all the Bugis go to Sukadana. The Dutch make a treaty with Riau with 26 sections and 3 supplementary sections. No Bugis are to be given State office in Riau. It was signed on board the Utrecht. ^۱بران Ruhde became the first factor (*pitor*) at Riau.

Aided by Pahang, the Sultan of Selangor came from *ulu* Pahang to *ulu* Selangor and so down to the estuary and Pematang from Tiram Burok. Sayid Ali flees to Siak. Selangor captures the Dutch fort. For 11 months two Dutch ships blockade the mouth of the Selangor. Then Selangor makes a treaty with the Dutch.

S. Mahmud invites the ruler of Tempasok and his Lanun fighters to oust the Dutch from Riau. This they do. But knowing that the Dutch will retaliate, S. Mahmud sails to Lingga with 200 boats, the Bendahara's followers sail to Pahang in 150 boats and others to Bulang and Trengganu. Only the Chinese are left in Riau when the Dutch return. The sea swarms with pirates. In 1206 S. Mahmud goes to Trengganu and asks the Sultan to make his peace with the Dutch.

R. Yahya, son of R. Ismail, was Y. T. Besar of Siak. R. Muhammad Ali was now the old Raja. His son-in-law Sayid Ali was a pirate who sacked Singgora and threatened Trengganu (1790 *ib.*). The Sultan of Trengganu asked help from an English sea-captain whose ship was awaiting tin-ore. The captain laughed and replied "We'll finish him in three hours. Our guns are bigger." In spite of the rudeness of a Trengganu raja to Sayid Ali, he met the Sultan peacefully and sailed away. While S. Mahmud went to Pahang, the Sultan of Trengganu sent to Riau asking the Dutch to make peace with S. Mahmud. The reply was so rude that he did not read it in public but only before his relatives—his son T. Busu (whose mother was T. Tengah), T. Lahad, T. Said, T. Wok. S. Mahmud returns to Lingga. The discovery of tin at Singkep brings prosperity in spite of pirates. He sends R. Jaafar, son of R. Haji, to attack Indragiri, whose old Raja is R. Jaafar's father-in-law.

The Sultan of Pontianak and the Dutch drive R. Ali from Sukadana: he settles on Siantar.

The English take over Malacca and in 1208 (1795 A.D.) English and Dutch recognize S. Mahmud. S. Mahmud leaves Engku Muda, son of the Dato' Temenggong and Raja Maimunah in charge of Riau, as there is no Y. T. Muda. Raja 'Ali moves from Siantar to Langkat and then to Muar. The Sultan of Selangor goes to Lingga and marries T. Tengah, a daughter of R. Haji (of Teluk Ketapang). A Perak embassy comes, offering the throne of Perak to him—and so offending the Bugis. Two years the Sultan of Selangor remains at Lingga but fails to reconcile Bugis and Malays or to get R. 'Ali accepted as Y. T. Muda. He returns to attack Perak. R. Jaafar (son of R. Haji), R. Idris, R. Ahmad, accompany the Sultan, as also his own sons R. Muhammad, R. Ismail and R. Abdullah and also R. Hassan son of the Y. T. Muda of Selangor who died in Aceh. Selangor defeats Perak. The Sultan gives Klang to R. Jaafar where he and his brothers get revenue from tin. The Y. T. Muda 'Ali (son of Marhum Janggut) goes from Muar to Riau. He and Engku Muda fight and Engku Muda (nephew of Marhum Janggut) retires to Bulang where a Temenggong of Johore is buried. S. Mahmud pacifies them (1803 *ib.*) and marries R. Hanidah, daughter of the famous R. Haji.

On the death of Y. T. Muhammad 'Ali of Siak, Sayid 'Ali

wrests Siak from the Y. T. Besar R. Bijaya or Yahya and the Y. T. Muda, a son of the deceased. T. Yahya flees to Lingga and thence to Trengganu where he dies mad at Dungun. His flight to Lingga was just before the quarrel between Y. T. Muda 'Ali and Engku Muda. Y. T. Sayid 'Ali comes to Riau (and is fired on by a British Man-of-war) and marries T. Mandak, daughter of Engku Besar Raja Siti and Engku Keraing Telibak.

S. Mahmud builds a palace on Pulau Penyengat for T. Hamidah and her family and gives them the revenue of Riau. The Y. T. Muda lives on Pulau Bayan and studies the *tarikah* Khalwatiah (Sammaniah) *خلواتيه نايه ساميه* from Shaikh Abdu'l-Ghafur. Y. T. Muda 'Ali dies of a carbuncle (*paipa, sakit raja*) and S. Mahmud sends to Klang for R. Jaafar to become Y. T. Muda with the style S. Alaedin Riayat Shah (1221)—he marries R. Lebar, daughter of his predecessor. A Minangkabau, Lebai Kamat, came to Lingga and avowed himself to be God and promulgated other false doctrines. He and his pupils had their heads shaved as a punishment. He went to Lampong but returned to Lingga announcing that he was the reincarnation of R. Haji. S. Mahmud ordered his execution but he fled to Indragiri whence he was decoyed back to Riau and beheaded. On Monday 18th Zu'l-Hijjah 1226 S. Mahmud dies, crying to the Y. T. Muda "Komeng, Jaafar," meaning that his son Abdu'r-Rahman, nicknamed Komeng, should succeed. R. Abdu'r-Rahman becomes Sultan of Lingga. After the funeral the elder son R. Hussain arrives from Riau and having paid his respects to his brother returns to Riau where he stays with the Y. T. Muda and Temenggong Abdu'r-Rahman.

Sultan Abdu'r-Rahman was pious, dressed as an Arab on Fridays, read the Quran at his father's grave, had a fine voice and liked to act as muezzin, and wept at the recital of the *khutbah*. By his wife Raja Anitah (daughter of Raja Sulaiman) he had a son Tengku Besar Muhammad—born in the reign of S. Mahmud.

The Yam Tuan Muda in Riau was R. Jaafar who lived with his younger brothers R. Idris and R. Ahmad, his 'son' R. Hussain (brother of S. Abdu'r-Rahman) and his 'son' Temenggong Abdu'r-Rahman. R. Idris lived at Sengkarang; the rest all lived at Pulau Penyengat. The Yam Tuan Muda also was pious but had 'white' friends in Malacca as well as Arab friends. He sent 4 or 5 youths to Malacca to learn music and he had soldiers who were uniformed and equipped by his European friends. He made handsome creeses and *badik*, which were sent as presents to Pontianak, Pahang, Kedah. In his time Keraing Chendrapuli came and lived in Riau (with Keraing Telibak)—he quarrelled with R. Idris over the control of Chinese and finally left Riau.

Major William Farquhar came from Malacca and sent his port-officer كركي, son-in-law of Adrian Koek, to say he was sailing to Pontianak. At Pontianak he met a Dutch war fleet, so could only despatch a letter ashore to the Sultan. He sailed back to Lingga where he informed S. Abdu'r-Rahman that perhaps the Dutch were coming to take Lingga and Riau. The Sultan referred him to the Yam Tuan Muda. Farquhar told the Yam Tuan Muda that England had given Riau to the Malays in the time of S. Mahmud and would defend them against Dutch aggression: he bestowed rich presents of guns and velvet on the Yam Tuan. The Malays prepared to fight the Dutch, whereupon Adrian Koek came from Malacca and persuaded the Malays that the Dutch had no intention of seizing Riau or Lingga. A Dutch fleet under Wolterbeck

(والتر بيك) with Captain Elout as Commissary arrived at Riau and a treaty was made between the Dutch on the one part and the Yam Tuan Muda and the Temenggong of Johore on the other.

Captain كونس (? Köningsdorffer) was left as Resident at Riau. Then Major Farquhar returned and upbraided the Yam Tuan Muda who replied that he had not sought English help as the Dutch had used no force. Farquhar (or his interpreter) next saw Tengku Long, the elder brother of S. Abdulrahman, and the Temenggong. As he left for Malacca, Farquhar took a ring from his finger and gave it to the Yam Tuan Muda. Farquhar returned to hand back Malacca to the Dutch. The Temenggong sailed to Singapore "in accordance with old custom." Farquhar soon joined him and they awaited the arrival of Raffles from Penang. Raffles got the Temenggong to send Engku Embong immediately to Riau to fetch Tengku Long. He was to act secretly for fear the Dutch made the Yam Tuan Muda hold Tengku Long. Tengku Long pretended he was going to fish, reached Singapore and was installed as S. Hussain. The families of the new ruler and of the Temenggong moved from their "palaces" at Riau to Singapore. The Dutch opened a customs-station (*pêbean*) at Tanjong Pinang. The Yam Tuan Muda left his 'elder brother' Muhammad Zin al-Kudsi in charge of Riau while he went to Lingga for the circumcision of the son of T. Besar Muhammad (and grandson of the Sultan) along with his own son R. Mahmud, Engku Wok Sayid Ahmad (son of Sayid Muhammad Zin al-Kudsi), Raja Ali (son of R. Ahmad and nephew of the Yam Tuan Muda) and Che Wan Abdu'r-Rahman, son of Wan Embong. Now at Tanjong Pinang Arong Bilawa

(بيلو), head of the Bugis, had got Nakhoda Medong to divorce his wife Raja Fatimah and then married her with a festival that led to the discharge of cannon at night and the alarm of the Dutch Resident who summoned the bridegroom to his fort. Instead came Daeng Reuggi and others wearing creeses. They were

ordered to discard the creeses and enter. A fight arose and Raja Renggi' was killed. The Dutch send two warships from Malacca and Arong Bilawa and the Bugis flee and settle in Singapore. Sultan Hussain of Singapore sends his son during the hostilities to fetch the Engku Puteri to Singapore but she remains at Riau. The Yam Tuan Muda Raja Jaafar returns to Riau, works with the Dutch and arranges for the installation of S. Abdu'r-Rahman with the Johor regalia (*serta hendak kerajaan dan kebesaran Johor*) which were in the hands of *kakanda* Engku Puteri, because "according to old custom; *jika tiada kerajaan Johor itu, belum-lah lagi sah dan dzahir-nya nama Raja Johor itu.*"

In 1236 A.H. (1821 A.D.) S. Abdu'r-Rahman sailed with his son T. Besar to Pahang whence the Dato' Bendahara Tun Ali escorted him to Trengganu:—R. Ahmad, a son of the Yam Tuan Muda accompanied the Sultan. The Sultan married a *saudara* of the Sultan of Trengganu, who shortly afterwards died: his son, the T. Besar Muhammad married T. Teh a daughter of the same ruler, who bore him a son R. Mahmud.

In 1238 A.H. the Yam Tuan Muda sent Engku Sayid Muhammad Zin al-Kudsi and his own *saudara* R. Ahmad and his own son R. Jumaat and others as ambassadors to Governor-General Baron van der Capellen at Batavia. They were greeted by the Shahbandar and Sayid Hassan Habshi, then Mayor of Batavia, and taken in carriages whose coachmen wore lace caps (*songkok pasmusen*) to a house in Kampong *كروكوت*. After three days a young Dutchman Angelbeek took them before the Governor-General where their letters were read while cannons boomed in the distance. On Sunday they went again and talked through an interpreter Heer Roorda (*رودا*) and sat down (about 80 persons) to

a curry tiffin. General de Koek (*دكوق*) a stout handsome man was present with his pretty little wife. The wife of the Governor-General was stout. After lunch they walked in the garden and were given cigars:—*pelayan membawa bekas perak yang bercheranglah sa-olah-olah pokok kayu: maka terjagak-lah pada sa-genap dahan-nya itu cherutu.* At 5 p.m. the party broke up. The Governor-General got into his carriage and four:—*ada pula Holanda dua orang yang bermisai dan berjanggut terlalu ramus memakai baju lamina seperti rupa perak berkuda puteh sa-pasang dan menghumus pedang-nya*—these were outriders. Another night they were invited to a cave-like room to see a comedy. After three months many of the party were ill with fever and colic and some died. There were not enough left to man the boats. The Governor-General gave Raja Ahmad \$1,000 for a boat he had bought for \$400; and he sent back Engku Sayid later in a warship,

the *Dolphin*.

Timmerman Thyssen, Governor of Malacca came to the Yam Tuan Muda and took the Johor regalia from Engku Puteri away to Malacca. Raja Ahmad is sent again as an ambassador to Batavia and to buy a ship to fetch S. Abdu'r-Rahman Shah from Trengganu. He buys one for 9,000 *rupiah* but falls very sick. He recovers. And the Dutch send the Yam Tuan Muda to Trengganu in a fighting ketch named *ورستیک*; its colonel was

فرهوفن دمان هوستر and its three officers *فارفير* she had a crew of 120 Dutchmen and 30 Javanese. The Tengku Besar, son of S. Abdu'r-Rahman, sails out to meet them and is greeted with a salute but as he boards the ketch coatless he gets no salute on his return. The Yam Tuan Muda and Tun 'Ali the Bendahara, take back to Riau the Sultan and his son the Tengku Besar, whose wife Tengku Teh had 40 days earlier born him a son, R. Mahmud. At Riau they are greeted by the royal sons of the Yam Tuan Muda, Raja Abdu'r-Rahman and R. 'Ali and by the port officer *بورکان*. A Dutch *Raja Laut*, who had come from Batavia, handed the sword and sash (*sayap sandang*) of the regalia to S. Abdu'r-Rahman, who is duly installed and soon returns to Lingga. Dato' Abdullah Shahbandar hoists the Sultan's flag in Johore, where the Y. T. Selat, S. Hussain, and Temenggong Abdu'r-Rahman carry on the government as in the old days. Engku Sayid Muhammad Zin al-Kudsi (= the Holy) is sent to Batavia (taking the headman of the *rayat*) to discuss the suppression of piracy and the loss of the Sultan's Peninsular States under English rule. He returns but a young Heer Angelbeek (who dies soon afterwards) comes to Riau and says that all land to the left of the East Indiamen's course to China has by treaty been recognised as under England. Now although the Y. T. Selat was a relation and Temenggong Abdu'r-Rahman (on the Bugis side) was a second cousin (*anak saudara dua pupu*) to the Y. T. Muda, R. Jaafar, at Riau as well as *menantu saudara-nya*, yet they persisted in opening mines at the Karimun Islands outside their sphere and in *فتنا فتنا سرام ريغي دايوغ كاله*.

R. Ahmad, brother of R. Jaafar the Y. T. Muda, decides to go on the *hajj* after his illness. He takes his son, R. 'Ali, and his son-in-law Sayid Abdullah Engku Ngah, son of Sayid Muhammad Zin al-Kudsi and sails first to Semarang and thence to Japara (where he buys—needlessly as it happens—a coffin for his very sick son R. 'Ali) and so to Juana. Then he returned to Riau and sailed for Singapore but found the Arab pilgrim ship had left.

The Dutch Government allowed Arong Belawa to return to Riau where he was given a salary of 500 brass *rupiah* a month.

His daughter, Daeng Pechonga, married R. Hussain, a son of the Y. T. Muda. The Engku Puan of Selangor gave Arong Belawa a *gundek*, Si-Patam, but he went mad and died.

R. Ahmad went again to Singapore on his way to Mecca. He was entertained by the port officer: *مستري سامي* (? = Mr. Samy) and sailed for Penang in a ship belonging to Sayid Hashim. The Engku Putri gave R. Ahmad \$10,000 and he had \$4,000. At Penang Sayid Hashim lent R. Ahmad a house and sold some tin for him. Enche' Nurati (a *bekas gundek* to the Y. T. Selangor) brought her child R. Hamidah and invited R. Ahmad to stay at her house but as he could not leave S. Hashim he let her take his son R. 'Ali. The Y. T. of Kedah gave him an old-fashioned watch worth \$100. Sayid Zin Idrus, born in Kubu, asked the permission of R. Ahmad to marry Che Nurati. R. Ahmad sails for Jeddah in a Turkish vessel called *فلوكت* (= ? Felucca). He arrives on 18th Shaaban, 1243. At Jeddah he chose Shaikh Ahmad *شافعله* (or *شافع*) as he was descended from the "40 Bugis." At Mecca he visited the Mufti Shafei. Sharif Yahya, Raja of Mecca, had just killed Sharif Shambar (*شمبر*) in the Mosque al-Haram. Ahmad Pasha (nephew of Muhammad Ali Pasha, Ruler of Egypt) the representative of Mahmud Khan, Sultan of Istambul, compelled him to flee to Badr (*بدار*) where he collected Bedouins and molested pilgrims to Medinah. However R. Ahmad went to Medinah in a caravan of more than 2,000 camels. On the way he met Sharif Yahya and one of his *juak-juak*, Sayid Muhammad Atas, whose father he knew. He bought a garden at Medinah and gave two houses at Mecca as *wakaf* to the Mufti Shafei. The first royal pilgrim from Riau he returned in a Turkish brig.

Now the Sultan of Singapore allowed Sayid Akil to build a house and open mines on Karimun Island. The Y. T. Muda sends Engku Sayid Muhammad Zin al-Kudsi to plant the Riau flag (*همتم بر تغكو فوتينه*) there. But the Sultan of the Straits (*Selat*) pays no heed. The Y. T. Muda helped by the Resident of Riau takes Karimun and puts to flight Sayid Akil and his helpers, R. Endud and Tengku Yahya. R. Ahmad the pilgrim hears of the fight at Penang. At Singapore Daeng Renggi' son of Temenggong Abdu'r-Rahman tells him that no Teluk Belanga people have taken part in the fight, which was not the wish of the Y. T. Selat but of his wife and Tengku Yahya. The Y. T. Selat invites R. Ahmad ashore but he excuses himself on the ground of illness and sends his son-in-law Sayid Abdullah and his own son Raja (Haji) 'Ali.

When the Y. T. Muda (R. Jaafar) arrives from Karimun, R. Ahmad gives him one Nubian and one Abyssinian slave, a Turkish rug, a Turkish rifle, two rings, cloths (كروموة كناويس وعبدار), water from the Zamzam well and dried camel's flesh. The Tengku Besar from Lingga marries R. Fatimah, and Raja 'Ali marries R. Halimah, both brides being daughters of the Y. T. Muda. On the 11th Jemad-al-awal 1246 A.H. the Y. T. Muda and Tengku Besar make a fresh agreement with the Dutch Resident. The Y. T. Muda sends his son R. 'Ali and son-in-law Sayid Hussain, Tengku Erang, to Governor-General Van den Bosch about the arrest by the English of R. Jaafar, his brother-in-law, at Singapore on a charge of piracy. Resident Elout of Riau was succeeded by De Groot (دكروء). Sayid Abdullah son of S. Muhammad Zin al-Kudsi and son-in-law of R. Haji Ahmad dies at Lingga. Soon afterwards on the 20th Muharram 1245 A.H. his father also dies at Lingga. On Monday 13th Rejab 1247 A.H. the Y. T. Muda, R. Jaafar dies (18 Dec. 1831) at Lingga just after the wedding of his son R. Abdullah with R. Aishah, daughter of S. Abdu'r-Rahman. R. Ahmad's "daughter" marries Tun Abdullah, son of Temenggong Abdu'r-Rahman after which R. Ahmad leaves Lingga for Riau. R. Abdu'r-Rahman, lawful (*gahara*) son of R. Jaafar, succeeds his father as Y. T. Muda. S. Abdu'r-Rahman dies on Monday 11 Rabi-al-awal 1248 A.H. (9th August 1832) and before his father's bier leaves the palace, the Tengku Besar is proclaimed S. Muhammad Shah:—S. Abdu'r-Rahman is known as Marhum Bukit Chengkeh. Now at Sungai Ino' lived Ilanun pirates not petty pirates like the Rayat who used *lanchang* and *kakap* and mostly *bidar-bidar* (بيدار) but pirates who used *penjajap* armed with cannon. Lingga and Riau with the aid of the Dutch and a ruse of the Y. T. of Indragiri captured them and beheaded the leaders.

S. Muhammad Shah went to visit the tombs of his ancestors in Johore, and then sailed to Pahang and Trengganu.

Now S. Ahmad of Trengganu had died:—he was the son of Marhum Mata Merah who was the son of Tun Dalam, (whose posthumous name was Marhum Janggut and real name Mansur Shah) who was the son of Zainal-Abidin, the ruler installed by Y. T. Muda Upu Daeng Chela', Daeng Menempo' and S. Sulaiman. S. Ahmad had many (*saudara*) relatives,—the Y. T. Muda, T. Mansur, T. Abbas, T. Ismail. When he died, one of his relatives (*saudara*) succeeded. That relative died and one of his sons, T. Daud then reigned for 40 days and died. The throne was then claimed by T. Mansur, a brother (*saudara*) of S. Ahmad, and by S. Ahmad's son, T. Omar. T. Mansur, styled Y. T. Tua, drove T. Omar, styled Y. T. Besar, to Besut and thence to

Kemaman. S. Muhammad Shah failed to pacify them but he visited Kemaman and ordered the execution of a raja who had molested one of T. Omar's women. He takes Tun 'Ali, Bendahara, from Pahang back to Lingga for the circumcision and installation of his son, Y. T. Besar, Mahmud Mudzaffar Shah. Next he sends an embassy to Batavia to interview Governor General Baid about the suppression of piracy. Holland sends a Commissary Major Kolff

(كلف) to Riau and a new Resident Goldman (كلمن)

The Y. T. Muda Abdu'r-Rahman sends his brother R. 'Ali Engku Klana, R. 'Ali and R. Abdullah sons of R. Haji Ahmad, and R. Yusuf a son of Marhum Jaafar to crush the pirates. After doing this R. 'Ali Engku Klana marries R. Chik his cousin (*anak saudara sa-pupu*), daughter of the Temenggong and Engku Wo', daughter of R. Buntit a *saudara* of Marhum Raja Jaafar.

Governor Bonham of Singapore causes consternation by pursuing pirates as far south as Lingga.

S. Muhammad Shah fetches from Singapore R. Maimunah, daughter of the Tengku Besar of Singapore who died at Teluk Blanga and marries her to his son Y. T. Besar, S. Mahmud Mudzaffar Shah.

In 1254 the Dutch station an Assistant Resident at Indragiri.

Soon after R. Omar, Y. T. Besar of Trengganu, came to Lingga, S. Mansur of Trengganu died and his son فليط or فليت succeeded but was driven to Kelantan by R. Omar.

The mother of S. Muhammad Shah dies at Lingga. T. Tengah the wife of R. Abdullah (brother of Y. T. Muda Abdu'r-Rahman) dies and the widower studies religion with his *saudara* R. Haji 'Ali and then goes to Mecca for a year. On Wednesday night 2nd Jemad-al-akhir 1257 A.H. (20 July 1841) S. Muhammad Shah dies.

Governor Bonham and Tun 'Ali Dato' Bendahara, appoint as Temenggong Daeng Renggi' (or Kechil) as he was called after his (*moyangda sa-belah ibu-nya*) maternal forbear Daeng Kechil, son of R. Maimunah, daughter of Upu Daeng Parani and T. Tengah Erang daughter of S. Abdu'l-Jalil. He lived at Teluk Belanga and was created Temenggong Sri Maharaja. The Temenggong sails to Lingga to do obeisance to S. Mahmud and to meet his 'father' R. 'Ali, husband of his sister Raja Chik. S. Mahmud goes to Singapore and stays till Governor Bonham orders him to return to Lingga. He is young and reckless and gives much trouble to the Y. T. Muda and the Dutch. The Y. T. Muda Abdu'r-Rahman pays \$36,000 for a ship for the Sultan, and on Monday 2nd Jemad-al-akhir 1260 (17 June 1844) dies. A month later the

Engku Puteri dies. After S. Mahmud Shah has delayed to appoint a successor, the chiefs and the Dutch choose R. 'Ali Engku Klana. The Sultan goes to Singapore where this choice is approved by Temenggong Tun Ibrahim, brother-in-law of Y. T. Muda R. 'Ali. After installation as Y. T. Muda, R. 'Ali visits his 'parents' (his uncle and aunt) R. Haji Ahmad and R. Libir (ليبير): he is very pious and forbids gambling and cock-fighting. The Sultan of Selangor often visits him. When his relative R. Haji 'Ali goes to Singapore, he takes back to Riau Tun Abubakar and Tun Abdu'r-Rahman, the sons of the Temenggong. S. Mahmud Shah marries his daughter T. Embong to R. Muhammad Yusuf, son of the Y. T. Muda. A famous Shaikh Ismail comes from Teluk Belanga and teaches the *tarikah* Nakshbandiah at Riau: he visits Kedah also and at last returns to Mecca with a present of \$4,000 from Riau. The Y. T. Muda gives Karimun to his cousin Engku Haji Muda R. Abdullah, and Kundor to R. Haji 'Ali. A tin concession at *مونسى* in Karimun Island is given to a Dutchman *فندان بيرنج* and soon there are 1,000 people there.

S. Mahmud Shah takes his mother T. Teh for a visit to Trengganu.

At 11 p.m. on Sunday 3rd Zul-Kaidah 1273 A.H. (28 June 1857) Y. T. Muda R. 'Ali dies. The Chiefs and the Dutch want Engku Haji Muda, R. Abdullah, to succeed but S. Mahmud favours his son-in-law R. Muhammad Yusuf son of the deceased. S. Mahmud goes to Singapore and stays with a Persian *كرسجى* (? Kurseji). At last the Dutch send Major *ويلسم* to depose him. R. Abdullah is made Y. T. Muda and T. Sulaiman (called T. Muda), the son of S. Abdu'r-Rahman of Bukit Chengkeh and uncle of the deposed ruler, is created S. Sulaiman Badr-al-'Alam Shah of Lingga and Riau and signs a new treaty with the Dutch (1274 A.H.). The Commissary's interpreter was a Dutchman Von de Wall (فندوال). Tuan *قرياس* is appointed Resident at Riau. The illness of the Y. T. Muda delays an expedition against Reteh. The Y. T. Muda marries his daughter Maimunah to Hassan, son of Raja 'Ali Haji. The Y. T. Muda, R. Abdullah, dies (Marhum Mershid) and is succeeded by his son, R. Muhammad Yusuf. S. Sulaiman comes with his consort, Raja Perak (niece of the deceased and daughter of Marhum Raja 'Ali) and returns to Lingga. The expedition against Reteh starts at 6 a.m. Saturday 1st Rabiul-'awal, 1275 under R. Hussain son of Marhum R. Jaafar with 38 boats. R. Abdu'l-Ghani, son of Marhum R. Idris, also went. The Dutch sent the brig *هي* under command of Heet

كروڤ , with a schooner and 600 Dutch soldiers. The campaign lasted a month. After the capture of Retch, S. Sulaiman invests the new Y. T. Muda at Lingga (1275 A.H.).

The deposed S. Mahmud (then aged 38) and his mother removed from Singapore to Pahang and thence to Trengganu and thence to Siam—with his younger sister, T. Safiah, whom the Raja Siam insists on marrying. After 9 months in Siam, S. Mahmud goes to Trengganu. An English ship comes for him and bombards Trengganu. S. Mahmud flees to Besut. Thence a Siamese steamer takes him back to Bangkok. From there he flees to Singapore and stays at Siglap. Then he goes to Kesang and meets T. 'Ali, who says, if he becomes Raja, S. Mahmud shall be his minister. From Kesang he goes with 40 followers to Che' Wan Ahmad in Pahang, where he dies.

Tun Abubakar succeeds Tun Ibrahim as Temenggong in Singapore and is styled Sri Maharaja Raja Johore and often sends messengers to his relatives at Riau.

III

RAJA KECHIL AND THE SIAK FAMILY.

RAJA KECHIL

Y. T. I. of Siak

d. 'very old' 1746

m. (1) d. of Bopati Batu Kuching,

R. Alam

1st Y. T. Muda: d. 1765.

S. ATIMU'D-DIN SHAH, Y. T. IV

m. D. Khatijah, d. of D. Parani

T. Badariah

m. Sayid Usman

(Ben Shahab)

R. Muhammad Ali

2nd Y. T. Muda

d. 1791.

Sayid Ali

S. ABUD'L-JALIL SAIFU'D-DIN, Y. T. VII.

abdicated 1811 and d. 1821.

Sayid Ibrahim

S. ABUD'L-JALIL KHALILU'D-DIN, Y. T. VIII.

went mad 1827.

Notes:—(a) A Dutch record shows that R. Kechil died 'very old' in 1746, so that his birth in 1700 as a posthumous son of S. Mahmud of Johore (d. 1699) by Che Apong, daughter of the Laksamana, must be fictitious—Netscher p. 57.

(b) The royal titles of these rulers are taken from Netscher as also the name of the eighth ruler. An account of later rulers of Siak will be found in the "Encyclopaedie van Nederlandsch-Indië," vol III (1919) under 'Oostkust van Sumatra.'

(c) It should be noted that descent at first followed from Raja Kechil's royal wife.

(2) ca. 1719 T. Kamariah (d. 1746), d. of S. Abdu'l-Jalil, Johore.

S. MUHAMMAD SHAH, Y. T. II.

R. Buang, d. 1760.

S. AHMAD ABDUL-JALIL SHAH, Y. T. III & V.

R. Ismail, d. 1781

m. (1) ?

(2) a Trengganu raja

S. AHMAD SHAH Y. T. VI.

R. Yahya (or Sulong)

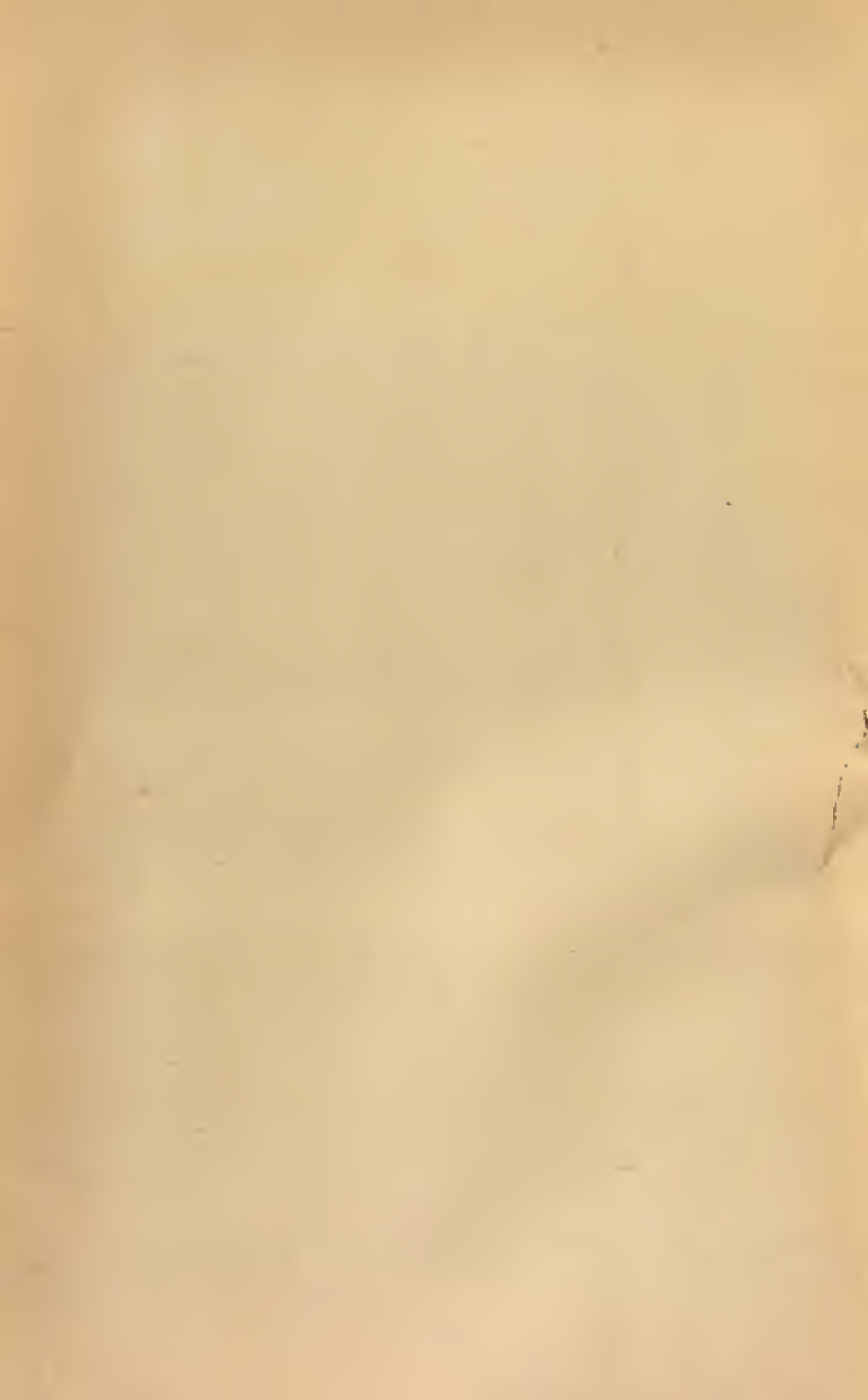
deposed by Y. T. VII in 1791

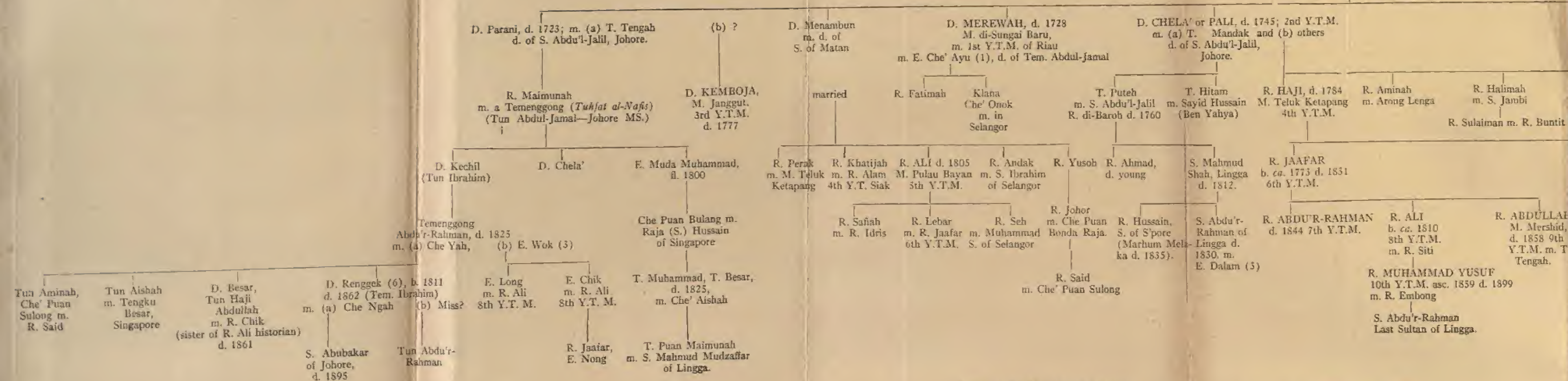
d. at Kenaman.

T. Puteri

(m. Habib Omar

al-Sakaf-Netscher)

Notes.—(1) She lived at Perpat Sa-ratus.

(2) R. Lumu was apparently next to R. Haji but for tabular convenience is put below his three sisters.

(3) E. Wok and E. Dalam were sisters.

(4) Who refused to give up the Johore regalia at Riau, (1812).

(5) After this name, the Selangor tree has been taken from R. J. Wilkinson's "A History of the Peninsular Malays," 3rd ed., 1923, p. 142

(6) Munshi Abdullah calls him Daing Ganggek.

II
THE YAMTUAN MUDAS OF RIAU AND THE SULTANS OF SELANGOR.
Upu Tenribang Daeng of Lakkai

or PALL, d. 1745; 2nd Y.T.M.
Mandak and (b) others
S. Abdu'l-Jalil,
Johore.

Hitam
id Hussain
n Yahya)

R. HAJI, d. 1784
M. Teluk Ketapang
4th Y.T.M.

R. Aminah
m. Arong Lenga

R. Halimah
m. S. Jambi

R. Sulaiman m. R. Buntit

S. Mahmud
bah, Lingga
d. 1812.

R. JAAFAR
b. ca. 1773 d. 1831
6th Y.T.M.

S. Abdu'r-
Rahman of
Lingga d.
1830. m.
E. Dalam (3)

R. ABDU'R-RAHMAN
d. 1844 7th Y.T.M.

R. ALI
b. ca. 1810
8th Y.T.M.
m. R. Siti

R. ABDULLAH
M. Marshid,
d. 1858 9th
Y.T.M. m. T.
Tengah.

R. MUHAMMAD YUSUF
10th Y.T.M. asc. 1859 d. 1899
m. R. Embong

S. Abdu'r-Rahman
Last Sultan of Lingga.

D. Kamase'
m. d. of ruler of Sambas.

R. Lumu of Selangor (2)
S. Salehu'd-din (1743),
m. d. of D. Merewah.

R. Hamidah (4)
E. Putri, m.
S. Mahmud.

R. Buntit
m. R.
Sulaiman

E. Dalam (3) E. Wok (3)

R. Idris
m. R. Safiah

R. Siti
m. R. Ali
8th Y.T.M.

R. Pahang

R. Ali
Haji
(author)

R. Ahmad,
F. Haji Tua
m. Che Hamidah,
Selangor.

R. Chik
m. D.
Abdullah.

R. Usman
m. R. Long,
d. of S. Perak.

R. Tengah
m. Ibrahim,
S. of Selangor.

R. Selamah
m. R. Nala,
Y.T.M.
Selangor.

R. Pasir
m. Y.T. Besar,
Indragiri.

S. IBRAHIM
m. a Bugis
d. 1826

R. Nala
Y.T.M.
Selangor.

R. Penuwa m.
(a) a Kedah
raja (b) Arong
Temujong.

S. MUHAMMAD (5)
of Selangor, d.
1858.

a daughter

R. Abdullah d. 1874

S. ABDUL-SAMAD d. 1898

R. Muda Musa.

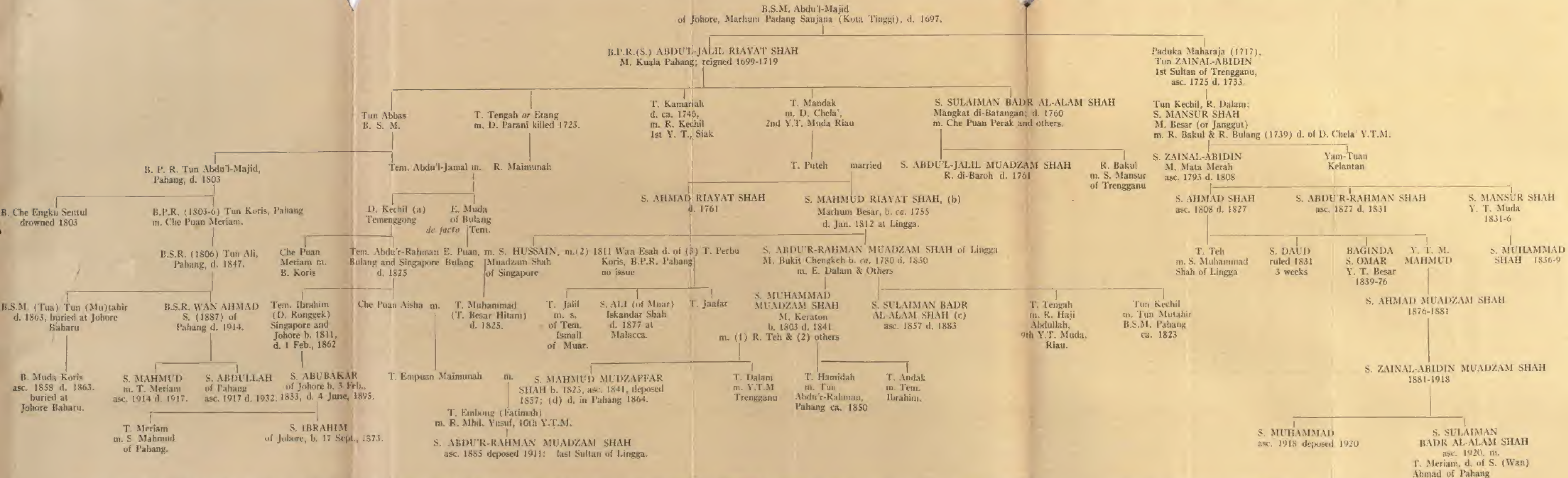
S. ALA'U'D-DIN
SULAIMAN SHAH

for tabular convenience is put below his three sisters.

Riau, (1812).
taken from R. J. Wilkinson's "A History of the Peninsular Malays," 3rd ed., 1923, p. 142

I
SULTANS OF JOHORE, RIAU—LINGGA, TRENGGANU, SINGAPORE AND PAHA

Notes.—These trees follow the *Tuhfat al-Nafis*, except for (1) Tun Abbas and the Johore branch, which is derived from sources cited in my paper on "The Bendaharas and Temenggongs"; (II) the Trengganu branch which is taken from the Johore MS., described in that article, Wilkinson's "Mahmud II and Abdul-Jalil III" (J.R.A.S.M.B.) 1931, pp. 28-34) and the Kampong Glam tree; (III) the Pahang Branch, taken from Mr. Linehan's paper (J.R.A.S.M.B. 1925, p. 334) and the Johore MS.; and (IV) some dates and events after 1856 taken from Netscher (Verhandelingen v. d. Bat. Gen. v. Kunsten en Wetenschappen, Deel XXXV, Batavia 1870) while some are from Begbie's "The Malayan Peninsula," pp. 274-285.

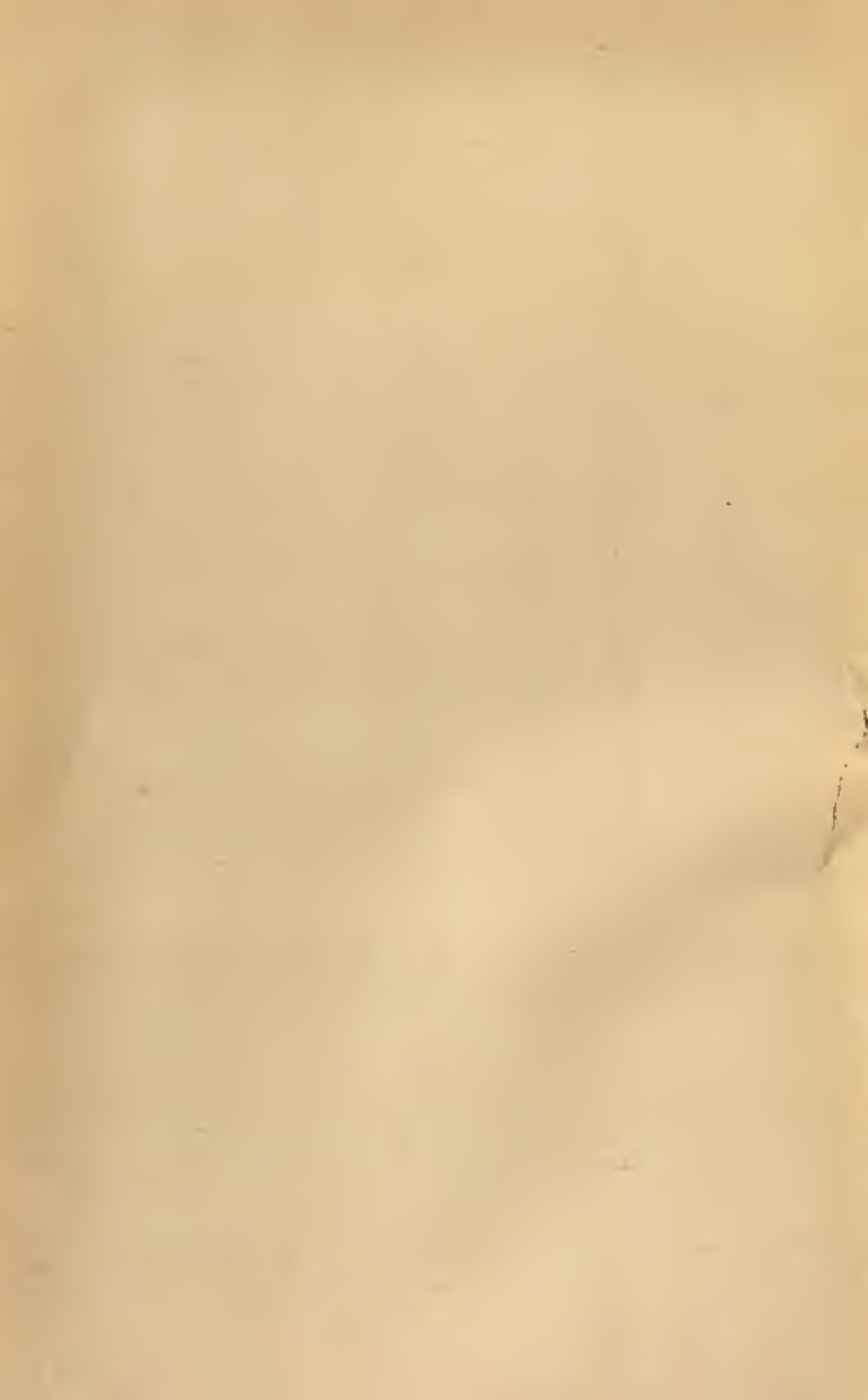
B. = Sultan. Y. T. = Yang-dipertuan. Y. T. M. = Y. T. Muda. R. = Raja. B. = Bendahara. b. = buried. Tem. = Temenggong. T. = Tengku. E. = Engku. M. = Marhum. m. = married. D. = Dalam. d. = (1) died (2) daughter, asc. = ascended, ca. = circa. R. S. M. = Bendahara Sri Maharaja. B. P. R. = Bendahara Paduka Raja.

(a) The royal Kampong Glam tree gives his name as Enche' Kamik, calls him Temenggong and also makes him a son of Tem. Abdu'l-Jamal. A Johore tree, almost identical with that of Kampong Glam, calls him Engku Abdu'l-Hamid son of Abdu'l-Jamal. A gloss on an 1866 MS. of the *Tuhfat* calls Engku Muda Muhammad.

(b) S. Mahmud Shah of Lingga, d. 1812 m. (1) E. Puan, d. of B. Abdu'l-Majid (Johore M.S.) Pahang, no issue; (II) Che Mekoh, d. of D. Maturang, alias Che' Jaafar, issue T. (S.) Hussain of Singapore; (III) in 1780, Che Meriam, d. of 'Bandar Hassan, and a Balinese slave—Begbie issue R. (S.) Abdu'r-Rahman; (IV) T. Hamidah (E. Putri, who kept the Johore regalia) d. of R. Haji (M. Ketapang)—Netscher pp. 246.

(c) Not *gokara* i.e. not noble on both sides *ib*. After his death in 1883 there was no heir on the male side and the Lingga throne was vacant till 1885. This was the time when Tem. Abubakar took the title of S. of Johore, about which he had approached Riau in 1863 when he assumed the style of Maharaja.

(d) Formally installed as heir apparent by Bendahara Ali who came from Pahang to Lingga.

شهدان کات صاحب الحکایت

تسماء فرکتان سلطان محمود ایت هابله قصه دان تیغکله یقدرتوان مودا راج محمد یوسف ددالم ریو سرت استریخ فترا سلطان محمود المرحوم ایت مک تنقله یقدرتوان مودا راج محمد یوسف ایت ممرتهکن نگری ریو دغن سکل دایره تعاون سبکیان اتوران فادک ایهندان مرحوم ۲ یغدهمولو ۲ قد افکنش ادقون یقدرتوان سر سلطان سلیمان بدارالعالم شاه تنف قول ددالم نگری لیفتک دان سلالوله سهاج سوره مپوره کریو کلد فادک ادندان یقدرتوان مودا دان کلد رشیدین ریو قد فکرجان نگری دانلاین ۲.

سیرمول

ادقون تن ابوبکر ددالم نگری سیغافورا ایله یغ مفکنشیکن ایهندان تمشکوغ ابراهیم المکو دا یغ کچیل برکار تمشکوغ سری مهاراج جوهر دان ایقون منجبالکن سبکیان جالن ایهندان جوک انتشارا دغن ساق ۲ سواران یغددالم نگری ریو سوره مپوره کیریم مقیریم دمکینه جالن سهار ۲ قد ماس ممفرواة سجاره سیاره این شهدان ایله اخیر ۲ کسدهن کتاب تحفت النیس این مک تسماء قصه پیریتا ۲ اننارا راج ۲ ملایو سرت بوکیس درقد اتق چوجو اولو یغایم برادیق دغن اتق چوجو راج ۲ ملایو یغ کتروتن درقد مرحوم عبدالجلیل یغ مفکت دگوالا فمغ سرت مرحوم راج کچی نگری سیا شهدان دلاکغ این کاتی سیاف ۲ درقد اتق چوجو کو مندق مفوبهکن سیاره این مک فاتوتله اگنتتافی دغن جالن یغ فاتوة دان دغن عبارة فرکتان یغ واضع دان صح سرت اتوران یغ فاتوت سرت بنر سلای ترفاکی الی ممرالدهو والایا وعلی الله علی سیدنا محمد سید الانام وعلی اله واصحابه ذالفضل الکرم تم امین تم.

تاه ساسی دسالین ساسیاه این قد 19 جمادالاول سنه 1342 برسمان

28 دسیمبر 1923 ادان تم.

اوله سلطان محمود کونن کمدين کفل سيم ايتقون باليقله ادفون سلطان محمود ايت ددالم ترغکانو ايت اد کير ۲۱ ساتو بولن دافنده ساکيت ثروت هابله کوکو ۲۸ روستی دان متان ثوتيه تياد نشق کمدين دافنده سورهن راج لکور مشوتکن بهاروله بایک ایت.

شيدان کات صاحب الحکایت

اد کير ۲۱ دوا بولن لمان مک دافله کفل فرغ دري سيفافورا هندق مشعيل سلطان محمود ايت سراي کتائ راج سيم سوره امبيل جواب سلطان محمود چکاو اد سوره راج سيم کيت فرکيله اين تياد سورتن تياداله کيت فرکي کات اغکريس ايت چک دو هاري لاگي تياد تورن کيت فاسغ مريم نکري ترغکانو ايت کمدين دي فون تورنه ادفون سلطان محمود فرکيله اي مندافتکن يقدفرتوان بسر ترغکانو مک لالوله برتکر ۲ کمدين يقدفرتوان ترغکانو فون نايک کداره برجشا توان بسر مک دو هاري تياد تورن مک کفل اثي فرغ فون مبديله دان سلطان فون برجالده دان بايقله اورغ ترغکانو مقيکوه اکندي مک سفيله مرلي مران مک مالم ايت جوک اي ندافتکن يقدفرتوان ترغکانو مک لالو دسوره يقدفرتوان ترغکانو فادک انتدا ايت کيسوه مک اغبيل سفي کيسوه بايقله کات ۲ اورغ سلطان محمود هندق مانگر ترغکانو دمکين جوک راج ترغکانو کمدين دافله کفل دري سيم مشعيل سلطان محمود ايت مک باليقله سلطان محمود کسيم مک ددالم اي دنکري سيم ايت تياد برهنتي ساکيت دان اديق راج سيم له يغ مشوتکن بهارو بایک اد کير ۲۱ سبولن اي سبوه ايت منتا قول اي کفل راج سيم هندق باليق کفغ مک بلوم لاگي دجواب اوله راج سيم کمدين مک سلطان محمود فون برلايله دري سيم برتيک اورغ دغن کاوون برنام داعيغ محمد دان اسميل مک اغبيل سفي دسيفافورا دودقله اي دسکلف امت هاري مک لالوله ککسف برجشا يقدفرتوان تفکو علي لالوله بر بوا فرجنجين قول چکاو تفکو علي ايت منجادي راج سلطان محمود منجادي منتري دان باليق فون دمکين جوک کمدين دري سيم لالوله کفغ برسما ۲ قترا تفکو عبدالجليل اد امت قول اورغ مک اغبيل سفي کفغ دودقله اي برسما ۲ انجي وان احمد کمدين تياد براف انتشاران مک سلطان محمود فون ساکيت قول مک کفل سفوله هاريبولن محرام سلطان محمود ماسوه کفغ دان قد ليم بلس هاريبولن صفر سلطان محمود فون مفکله کفل مالم خميس قول سباس مک ساسي درغد دمقامکن وان احمد فون مجري سوره کترغکانو مک سفياله فرخبران ايت کريو کفل فتران تفکو امبوغ استري يقدفرتوان مودا راج محمد يوسف کمدين سوره تفکو فون سفياله کريو مک صله مفکتن ايت مک يقدفرتوان ريو فون تحليله سرت مجري خندوري سيکيمان عادة کساتين راج ۲ يغ بسر ۲ اداں دمکيله دامبيل مختصر فرکتانن سهاج دسيني اداں.

تا هو اورغ منجادي راج جو باله برجان کفد اذيق کيت ايتاه يڦيگل منجادي راج مک ليتهنه بايک ۲ بکيمان جانن دغن منترين ۲ دان اورغ بسر ۲ دان اورغ تو ۲ دان سوان فکرجان يڦ هديق دفر يواتن موافقت دغندي سوا نياد بوله کيت فر يوات دغن سوک کيت سندري سهاج دان جک کيت فر يوات سقرت سلطان محمود دفر يوات ايت بارغکالي کيت ديونه اوله اورغ ۲ رامي کمدين دامبين کيت فون اتق سودارا کيت دفر يواتن گنتي کيت کران سام جوک دي دغن کيت اياکه تيدق دان جانن سلطان محمود کچيل ۲ هاتي يوکن کيت اف ۲ سقدار کن کيت مبري فچجاران دلاکهن دان يڦ سده ۲ نياد برگون ميل لا کي شهدان سناه ساسي سلطان محمود برجر ۲ دغن راج سيم ايت مک ايطون فولغه کروه کدالم کملوغ جوکن کاهوم ايت مک تنغه سلطان محمود ايت ددالم نگري سيم ادان.

شهدان کات صاحب الحکاي

اد کير ۲۱ ساتو بولن سلطان محمود ايت ددالم نگري سيم ايت مک دانغه قسورهن راج سيم کفد سلطان محمود متا تڦکو صفيه سوداران ايت هندق دفر يواتن استري مک کسوسانه سلطان محمود ايت لالو دجواين سده اي برلاکي مک جواب راج سيم تيدق برلاکي اي کيت سده تا هو سوان کمدين مک دفتان دغن کراس مک نياداله برداي لا کي سلطان محمود ايت لالو دبرين مک دفر يواتن اوله راج سيم استري تڦکو صفيه ايت کمدين اد کير ۲۱ دوا هاري مک راج سيم فون مڦکيل سلطان محمود کاستان برچاکف ۲ دسيو دان برجنجي اکن متولغ سلطان محمود ايت اکنتافي هندغه صبر دهولو دودله تنف ۲ ددالم سيم اين کران کيت دانت خبر درلد اورغ فرنسيس سلطان محمود سندري فون ساله جادي هندق دفر يوات بول سولا تر لالو بر فکراڻ دمکيله خبر راج سيم ايت کونن کمدين درلد ايت اد کير ۲۱ سيبيل بولن لمان ددالم نگري سيم ايت ددالم حال ايت دنتي ۲۱ جوک نياد جوا ساتو اف مک سلطان محمود فون هندق باليق کران تڦه ۲ گادوه مک ايتاه ساي متا اختيار کن راج سيم جوک مک جواب راج سيم بايکله اکنتافي بايکله دودق دترغکانو دهولو اف سلطان محمود ککوراڻن اميلا دهفکورا مک دبريله اوله راج سيم ايت ساتو چف کمدين سلطان محمود فون برلايله دري سيم سرت مياوا کيساران چف دان بنديرا راج سيم ايت اداله يڦ مفتون ايت کفل اف سيم مک دمان ۲ سلطان محمود سيفکه فېق تعلق دايره سيم دانغه اي حرمت کمدين سيفکه اي دکلتنن اد ليم هاري کمدين لالوله کترغکانو مک تورته يڦدقروان مودا ترغکانو ميسوت مک سلطان محمود فون نايقه کداره برچفا بندان دان برچفا يڦدقروان ترغکانو سرت سادادو سيم مڦير يڦکن مک برتافيسنه اي اتق برانق مک يڦدقروان ترغکانو فون مېراهن نگري ترغکانو ايت کفد سلطان محمود مک نياداله دجواب

ڦرکي کسيم ايت مک بيراف سبه انتق راج ۲ دان اورغ بسر ۲ ايت تباد جوک
 دهيراوکن سبيل کتاش مان ۲ انتوغ کاميله سرت کتاش تنکل کامي دهنغ
 دهولو اد کامي ميوره محمد کسيم مک اين سکارغ ڦورهن راج سيم ڦون سده
 داتغ يائت وان عبدالله جک کامي نياد ڦرکي تباد ڦاتوه دان لاکيڦون ايه اڻه
 تباد بوله منولغ کامي دان وان عبدالله ڦورهن راج سيم ايت ڦون برداتغ سبه
 سراي کتاش سيلکن لکس براغتک توانکو جاغن ڦردوليکن لارغ نکه ڦيا ترغکانو
 ايت جک سفي دسيم کاتي چوچوبت يغ بوله کواس منولغ توانکو مک سلطان
 محمود ڦون ممبرکن اختيار وان عبدالله ايت مک تياداله داتغ اورغ ترغکانو ايت
 برداتغ سبه لاکي مک برسکواله سلطان محمود ايت هندق ڦرکي سرت اورغ ۲ ڻ
 دان سوداران تفکو صفيه هندق دباوان جوک ڦرکي برسما ۲ مک راج ترغکانو
 ڦون برداتغ سبه سراي کتاش تباد اوسهله ادندا يغ ڦرمڦوان ايت دباوان ترله
 معلمه کباوه دولي اداله راج سيم ايت توانکو لاین درڦد اکام کيت کران باوم
 ڦرته اورغ ڦرکي مفادف راج سيم مباوا ڦرمڦوان افلاکي راج ۲ بسر شهدان سکل
 سبهاغن يڏڦوتوان ترغکانو تباد جوک دهيراوکن اوله سلطان محمود ايت هندق
 دلاکوکن جوک کهندهم مک ديمه يڏڦوتوان مودا سرت سکلين انتق راج ۲ دان
 اورغ بسر ۲ يڏدالم ترغکانو ايت کمدين مک سلطان محمود ڦون برلايرله دغن
 کفل افی سکيرا ۲ دوا هاري سفيه اي دکنتن برهنتيله اي دکنتن امقت هاري
 مک راج کانتن ڦون برداتغ سبه ڦول ملارغکن بکندا ايت درڦد مباوا سوداران
 تفکو صفيه ايت کسيم کران باوم دڦربواة آوله اورغ مفادف راج سيم ايت مباوا
 ڦرمڦوان ددالم حال ايت مک تباد دجواب اوله سلطان محمود ساتو اف کمدين
 درڦد ايت مک سلطان محمود ڦون برلايرله دري کانتن ايت کسيم اد کيرا ۲ ليم
 باس هاري سفيه بکندا ايت کسيم مک وان عبدالله ڦون نايقله کداره مبريتاهو
 جوکن کاهوم منتري يغ برن مفتاکن سلطان محمود داتغ مک جوکن کاهوم
 ڦون مفرسبهکن کفد راج سيم مک راج سيم ڦون سوره امبيل دغن کفل تاريخک
 سکيرا ۲ ساتو جم سفيه ککڦوغ جوکن کاهوم مک برهنتيله دسيو کيرا ۲ توجه
 هاري مک بهاروله برجمفا راج سيم دسموتن جوک دغن حرمت مک امبيل
 برجمفا مولا ۲ ددودکنش دباوه کمدين بهارو دباوان نايک کاتس برسما ۲
 دغندي مک داجق برجاگڦ دان جرو بهسان وان عبدالله له شهدان اداله ڦرملان
 دتپان براف عمر جواب سلطان محمود تیک ڦوله دلافن تاهن کمدين دتپان
 ڦول براف لام منيگلکن نكري ليگک جواب سلطان محمود اد کيرا ۲ توجه بولن
 کمدين دتپان ڦول اف سبب سلطان محمود جادي تورن درڦد کراجان جواب
 سلطان محمود سده نصيب کيت مک کات راج سيم کيت داتغ خير درڦد ڦيا ترغکانو
 يغ سلطان محمود اف ۲ هندق دڦربواة تباد برمشواره دغن اورغ بسر ۲ دان اورغ
 تو ۲ ددالم نكري سرت تباد موافت دغن گفتوتن اورغ بايق ماکي سوک هاتي
 سندري سهاچ ڦاتوتاه سلطان محمود داتغ بکيتو دان جکلو سلطان محمود ماهو

جوگ ماتى تباد صح بيلانغن مك كويو ايتفون دافغله دان الهله رتبه ايت يات
قد تيك فوله هاريبولن ربيع الاول تاهن ۱۲۷۵ شهدان ادفون ميت فغليسا سر
ايت فون دباوا اورغله كسوفي مليا نمان دسيو دلتكن هفك سفي هنجور
كران وقتو اي سده ماتى ايت دامبيل اوله هاندا دباوان كسكويچن اداله فكاين
ساوار برتشي دان فنديف مس بوجر تلور كريس برترافكن مس مك اقبيل سده
هايس فكاين ايت دامبيل هاندا بهاروله دهتركن كسوفي مانا ايت دمكيله
فصن ادا.

شهدان

ستاه سدهاله اله رتبه ايت مك سكل فرمفوان ۲ اهل فغليسا سر دانلاين دامبيل
اوله راج حسين دباوان كويو اكننتافي افكانن كيرمت هاندا دهولو سفي كويو
دان افكانن راج حسين ايت كمدين درقد ايت سديكت مك اقبيل تيا كويو
مك دنايكن كداره دسراهنن كلف فادك اقتدا راج محمد يوسف ددالم ريو
فولو ففت اخون باليق اي كرتبه سولا سبرمول ادفون سلطان سليمان اقبيل اي
مندغر رتبه ايت سده اله مك براغتاه اي كويو برجفا رشيدن ريو سرت مريسا
كاسيه فرتولفن كيرمت ايت مك اقبيل سفي درقد دمكين ايت مك براغتاه
باليق اي كليفك تنغه اي ددالم نكري ليفك شهدان ددالم تباد براف انتاران
مك رشيدن ريو فون فرگيه كليفك فول برسما ۲ راج محمد يوسف مك اقبيل
سفي كليفك مك لالوله برلنتي. بركار راج مودا بتاف عادة استعادة ملنتي.
راج مودا بقدهولو ۲ جوا قد اتورانن يات قد سياس هاريبولن جمادالاول هاري
سبت جم فوكل تيك تاهن سنه ۱۲۷۵ مك اقبيل سفي درقد برلنتي. ايت مك
رشيدن ريو فون فرگيه كرتبه برسما ۲ بقدفرتوان مودا راج محمد يوسف
مفاتوركن نكري رتبه دان حاصل ۲ اقبيل سفي درقد ايت مك براغتاه كدوان
باليق كويو مك تنغه اي ددالم نكري ريو ممرتهكن نكري ريو ايت برسما ۲
رشيدن ريو شهدان دالم تباد براف انتاران مك بقدفرتوان راج محمد يوسف
فون فرگيه فول براغت كليفك فركي مقبيل استرين دان اتق ميوا ساتو
نمان مرزوتي مك اقبيل سفي كويو مك دنايكنيله اتق استرين ايت كاستان
فادك نندان مرحوم راج جعفر يات دكوتا رنغ نمان ادا.

القصة

مك ترسبه فركتان بگندا سلطان محمود بقدتورنن كراجانن اوله هاندا ددالم
نكري سيفافورا مك تباد براف لمان ددالم سيفافورا مك برغدهله فول اي كليف
مك تباد براف لمان ددالم نكري ففغ مك فندهه كترهكانو برسما ۲ نندان مك
تنغه اي ددالم نكري ترهكانو ايت كمدين دافغله فول فيكون هندق فركي كسيم
هندق برجفا كلف راج سيم مك تباد دبتركن اوله اقتدا ۲ راج دان اورغ سر ۲
سلطان محمود ايت فركي كبنوا سيم ددالم حال ايت سلطان محمود ايت بركهندق

فیهیو کمدين درغد ایت داتقله اموه اورغ ۲ لانون یایت راج ۲ دان ثقلیمان
 کفد کوپو اورغ ریو ایت فوکل اتم فاکھی مک براموله ددالم کوپو ایت برماتین ۲ له
 اورغ بوکیس اد توجه ماتی دان راج ۲ لانون سرت ثقلیمان ۲ ماتیله اد تیک
 باس اورغ سبب دبذیل اوله اتق راج ۲ ریو سرت کفتن ملایو ایت دغن تراگول
 دري باغون ۲ کوپو ۲ مک تیاداله تر تاهن لانون ایت لالوله لاری برهمبوران
 برچری برای مپاوا لوکاا ادا له لانون یفداتغ مقاموه ایت کیرا ۲ سراتس اورغ
 باقق مک اثبیل ماتی راج ۲ دان ثقلیمان ۲ مک لاریله سوان شهدان مک کفل
 قرغ اثنون بالیقله کریو سینتر کران هندق مقبیل رسوم سرت سدادون لاکي
 مک راج حسین فون مبریه سورة کفد مادک انتندان راج محمد یوسف یفداتون
 مودا دان کفد راج حاج عالی مخبر قرغن سرت کورغ اثیون دان مکانن
 یفلاین ۲ سرت منتا اورغ لاکي سرت منتا مریم کپساران ریو یشرنام کفیتا
 سنتی مک اثبیل تیبیا سورة راج حسین ایت مک برسکراه کدوا راج ایت مبری
 اف ۲ کهندق ایهندان راج حسین ایت مک دسورمهاله مان ۲ اورغ ۲ ریو یغ سملت
 قرکھی ایت .

شهدان کات صاحب الحکایت

مک ادا له قد کشیک نگری ریو تقه ۲ ددالم فرگادوهن این مک راج حاج محمد فترا
 مرحوم مرشد فون داتقله دري مکت المشرفه مک نایقله ای برجمفا یفداتون
 سرت بنداا راج حاوی دان بر تالیسناه فترا بر فترا کمدين درغد ایت مک راج
 حاج عالی فون مولفکن سورة ۲ مرحوم مرشد کفد فتراا راج حاج محمد تفکو نوغ
 ایت سرت سکل هرت ۲ بندا یفدو صیتکنن سفرت فراهو ۲ دان کپون ۲ دانلین ۲
 اداا کمدين مک مشاورتاه قول راج حاج عالی دغن تفکو نوغ ایت سرت دغن
 راج محمد یوسف هندق مپاتوکن راج حسن دغن راج میسونه سقدارکن منتینکن
 امان سدیکیث ریشه نگری ریو کمدين درغد ایت ادا له لفکف سدیکیث مک
 دغرساتوکنه کدواا دغن سکران اداا شهدان اداقون کفل آفی یغ بالیق کریو
 ایت مک بالیقا سمولا ای کرتیه مک اثبیل تیبیا کرتیه مک برقرغه قول ای سمولا
 لکوم لکم بهنا مریم سیله مپیه کمدين درغد ایت مک مشاورتاه کمندان کفل
 قرغ ایت دغن راج حسین هندق مینتس سیله بلاکف کوپون دنایقکن سدادو
 مک اثبیل فونتس مشاورتخ مک نایقله سدادو هاندا براتس ۲ سرت اورغ ۲ ریو
 دان سته برقرغ دري لاوه مک برقرغه بریدیلن ۲ مریم دکوپون دغن فراهو ددالم
 سوغی ایت مک اورغ مختاسی دري بلاکف کوپون اثفون تیباله کفنی کوپون
 ایت مک دبذیلله اوله سدادو ۲ دغن سناقق ۲ دان دباریس سبیل مپوک فاکر
 ماسو مقاموه مک براموله مبدیلکن سناقق دان منیکمن سفکورن اورغ ریو
 فون منیکمن کریس دان لیسق دان لانون فون منتفکن کفیلنن مک مغکروقله
 یویی سناقق ۲ سدادو ایت مک بایقله اورغ لانون ایت ماتی اد کیرا ۲ له
 سراتس اداقون ثقلیمان برن کناله فلورو مک ره لالو ماتی دان هلندا فون اد

انق راج ۲ ایت دغن جواب منریما فرکتان رشیدین ریو ایت ادان کمیدین مک رشیدین ریو کون متتا بالیق مک بالیق ای سرت دفاستکن مریم بالیقن مک هابسه فکرچان واکیل مواکیل ایت مک تیغکله سکل انق راج ۲ ایت موافقت دان مشواره سما ۲ سندیرین ادیق برادیق قد فکرچان ملاکوکن فرغ سرت ملاکوکن وصیت ۲ مرحوم مرشید ایت ادان.

شهران کات صاحب الحکایت

مک اداله انق راج ۲ سودارا مرحوم مرشید ایت فرسبیهله سورة کلیفک سرت مهوره گرویس مقبیل سلطان سایمان بدرالعالم شاه ددالم تیاد براف هاری مک سلطان سایمان فون داتقه کریو مک انبیل تیبا کقولو قیفت مک نایقه زیاره گماقم قبور فادک ایهندان مرحوم مرشید مک انبیل سقی ای کفد قبورن منایسه ای دغن تاغیس یغ امت سافت سنله ساسی درقد مجاج فاتحه مک براشکتله ای کاستان فادک ایهندان مرحوم مرشید ایت دان راج فیراق استری کفد سلطان سایمان فون سده حاضر دسیتو دیدله ای لاکي استری داستان فادک ایهندان ایت کران استری ایت انق سودارا مرحوم مرشید یأیت فترا مرحوم راج عالی مک داتقه راج حاج علی دان راج حسین موهنکن مشواره درقد فکرچان فرغ ایت مک جواب سلطان سایمان ننتیه کیت مشواره کفد رشیدین دهولو مک مشورتله سلطان سایمان سرت رشیدین ریو ایت قد فکرچان فرغ ایت مک فوتسه مشورتن اکن فرگی ایت کمیدین سلطان سایمان فون براشکتله بالیق کنکری لیفک مک تنقه ای ددالم لیفک سبرمول ادفون بکل یغدفرتوان مودا راج محمد یوسف سرت فادک ایهندان راج حسین دان راج حاج علی سرت اورغ ۲۲۵ بشدالم ریو مک موافقتله ای دغن رشیدین ریو اکن منتوکن هارین فرگی ماغکر رتیه مک فوتسه موافقتن ایت مک لالوله برلایر اشکاتن کدوا فیهق اداله اشکاتن فیهق اورغ ریو ایت یأیت کفلان راج حسین فترا مرحوم راج جعفر دان بایق قراهون کچیل بر تیک فوله دلافن یواه اداله راج ۲ یغبرسما ۲ مقباری اکن راج حسین ایت یأیت راج عبدالغانی انق مرحوم راج ادیس دانلاکی انق ۲ راج حسین سوان فرگی بلاک مان ۲ یغ قاتوه دیاوان برفرغ دان اد جوک ممباوا فنیکن بوکیس ۲ اداله کفلان برنام گفتن عبدالکریم دان ققولو عبدالجید ادفون اشکاتن درقد فیهق گیرمنت هاندا یأیت ساتو کفل اقی فرغ نام کمندانن توان کروف دان بریک یأیت بریک می دان ساتو سکونر فاداغ دان تیک یواه ایت اد کیر ۲۱ انم راتس اورغ فوتیه سرت سدادو ۲۲۵ ادفون اورغ ریو اد جوک بگیتو بایقن مک برلایرله ای دان سکل قراهو ۲ ریو ایت دتوندا اوله کفل سوان یأیت قد سهاریبولن ربیع الاول هاری سبت جم فوکل دلافن فاکی سنه ۱۲۷۵ دان سقیله کرتیه قد لیم هاریبولن مالم رایو جم فوکل انم فاکی مودیک مک قد فوکل سلس مولا ی برفرغ کمیدین اورغ ۲ ریو ایتقون نایکله برکوبو کداره کران ملاون کوپون قول مک برفرغله لکوم لکم مک تیاد برکتیواسن انتارا کدو:

دان اورغ بسر ۲ دان اورغ توارغ ۲ هندق مېکراکن مقبورکن جنازه مرحوم ایت
 مک تیاداله سفلت ند هاري ایت دمقامکن منتیکن ایسودن جوا کمدين کایسوقکن
 هارین مک برکشولاله سکل اورغ ۲ دان سکل اورغ ۲ بسر هاندا دان جینا فون
 راميله برهسلون دمکینلاکي کایغ ۲ برهسلوناله کللولو فېغت مک مرحوم مرشید
 فون دسیرامکن اورغاله سرت دکافنکن دان دسېهفکن اثبیل ساسي مک دباواله
 کقبور ددالم کوتا دمقامکن سېکیمان اتوران مېاوا سوداران مرحوم راج علي جوا
 اداان مک دقبورکن دکت فادک بندان مرحوم اڅکو فترې ددالم ساتو قبه سته
 ساسي درند دتاقینکن مک کلوارله سکل اورغ ۲ سوان ادفون رشیدین ریو سرت
 اورغ ۲ بسر سېفکچاهه اي کرومه راج حاج علي سوان هفک فتهاله رومه ایت
 اوله هاندا ۲ سرت اتق راج ۲ مک رشیدین ریو فون مېیلاکن راج حاج علي
 ماسو. کدالم ساتو بیایق لالوله برکات اي اڅکو حاج این هاري ساي هندق
 منتوکن واکیان کبرمنت کلد. توان ۲ سوا سرت هندق منظرهکرک وصیت مرحوم
 مرشید ایت بایک اڅکو حاج اجق اتق راج ۲ سکلین سائق ۲ سودارا سکلین
 منتی مېغ دبالې روغ یثدثر توان مودا ایت سرت دسېوده دغن کهرمانن واکیان
 کبرمنت سته راج حاج علي مندثر کات رشیدین ریو ایت مک ایفون کلوارله
 کمدين رشیدین سرت اورغ ۲ بسر ۲ کلوارله مک راج حاج علي فون مفاحق
 سوداران راج حسین دان راج محمد فترا مرحوم راج جعفر مک برجانله اي ککوتا
 رتغ کبالې روغ مرحوم مرشید مک مفيکوتله اتق راج ۲ یلایق ایت دېلاکفن
 سرت اورغ ایسی نکري مک اثبیل سلفي براتورله سکلین اتق راج ۲ ایت دهداقن
 بالې روغ ایت برصف ۲ منتیکن رشیدین سرت اورغ ۲ بسر ۲ داتغ سکتیک
 لاکي داتغه سکلین مک اثبیل برهسلیران دغن بالې ایت دفاغله مریم مېري
 حرمت سرت دفو کاکن نوبت مک برهداثناه رشیدین ریو سرت اورغ ۲ بسر ۲ دغن
 اتق راج ۲ ایت سرت برجمفا مېري ۲ تابیک کمدين مک راج حاج علي فون
 بردیريله دهداقن اتق راج ۲ ایت مک لالوله اي برکات این سودارا ۲ مرحوم یغ
 هیاغ این اتق ۲ مرحوم راج عبدالرحمن دان این اتق ۲ مرحوم راج علي مک سکل
 هاندا ۲ ایتفون مفلکو ۲ سوان کمدين رشیدین ریو فون منجافي تاغن راج محمد
 یوسف لالو دهمفینس دباوان نایک کاتس بگو دودق برسا ۲ دي دان سکل
 اتق راج ۲ ایتفون دودقه ماسیغ ۲ دغن کرسیش کمدين رشیدین فون برکات کلد
 راج حاج علي لاکي واکیلن مرحوم مرشید اورغ یغیرانم مک دتنجوهکن اوله راج
 حاج علي سوان کمدين مک رشیدین ریو فون بردیريله لالو اي برتریا دغن
 باریغ سواران کاتن بارغشاهو کیران سکل اتق راج ۲ دان اورغ ۲ بسر ۲ ددالم
 نکري ریو این هاري دان این جم کیت واکیان کبرمنت هاندا منتوکن فیلهن
 کبرمنت سرت توره وصیت مرحوم یقتله هیلغ ایت یایت راج محمد یوسف واکیان
 کبرمنت کنتی مرحوم یغ هیاغ ایت سرت هارث ساي اکن ای ۲ سوداران مېري
 اجران دان نصیحت یغ کجیکن اتس کران اي اورغ مودا مک منجوابله سکل

مکین بر تمبه ۲ له کریښ مک همپیره وافتن مک ایفون مپوره مخکيل راج علي
 حاج مک دانغه راج علي ايت منداختکندي مک برخیره اي منتا بواتکن ساتو
 سورة کفد واکيښ کبرمنت اکن جادي وصيت سفنکالان ماتين يايت وصيت
 فرمنتان کفد کبرمنت جک اي دکهنداځي اوله الله تعالي ددالم سهارې دوا
 اين دغن سېوا ۲۰۰ فتراډ راج محمد يوسفه اکن مځنيتکندي منجادي راج مودا
 ددالم نکري ريو جائغه لاین ۲ لاځي دفریواتله اوله راج حاج علي سورة ايت
 کمدین بهاروله دسالمين اوله جرو توليسن مک لالوله دبرين چف دان تندا تاغش
 سله ساسي لالوله دسورهن راج حسين سڅوڅوڅو مغترکن کفد رشيدین ريو ايت
 مک دتریمانه اوڼه رشيدین ريو ايت شهدان اداله ترسورة ايت يايت قد دوا
 قوله توجه هاريبولي محرم هاري اثنین سنه ۱۲۷۵ کمدین درفد ايت کریښ څوڅو
 بر تمبه ۲ له مک همپیره وافتن مک ایفون مخکيل ککندان راج علي حاج دکت ۲
 دي سبيل مساريا کفلاډ مک لالوله برچاکلف فرلاهن ۲ قد فکرچان برزاج
 يايت بعدالموت سرت برايغان ۲ علم فتوا سکل مشايخ اهل الطريقت کمدیر
 برفسن څول اي افبيل اي سده ماني لکس ۲ ساتوکن اتق کيت حسن دغن ميسونه
 ايت جائغه دنجځن لاځي مځيکوکن هوا فرموان يغ جاهل دانلاکيڅون ساي
 سده معقدکن نکاحن سده ميمغ ساي هندق ساتوکن مان هندق منتيکن شکوره
 اصلکن لفس ساي معقدکن دي الحمد لله له کمدین مک ایفون منتا تسبيحن
 دانجوه کن اوله استرین سبيل مناغيس کمدین برتانا څول اي کفد راج علي
 څوکل براف اين کات راج علي همپير څوکل سباس کتان عذوره توان هاري
 اين تياد اوسهه سبهيغ جمعت دهولو دتځکلکن ساي جواب راج علي بایکله
 سکتیک لاځي اي څون برکات سقي دادا سکيرا ۲۱ سقي څوکل دوا ستهه مک
 استفرقه اي ددالم ذکر نفی اثبات دالهن درفد ذکر اسم الذات سکتیک روحن
 څون برقندهه درفد نکري يغ فنا کنگري يغ بقا مک دبهساکنله کمبالي کرحت
 الله تعالي انا لله وانا اليه راجعون مک دلتقن اوله راج علي کفلاډ کبنتل سرت
 دراهين مک برجرينته دان مندروله راتف ناغيس اهليښ سرت سکل اتق راج ۲
 لاځي ۲ دان فرموان سرت اتق ۲ مرحوم عبدالرحمن دان مرحوم علي دان بندا ۲
 دان سودارا ۲ دغن سکل ايسي استان هڅک سځيله کتانه دان ددالم نکري
 عظمته بويښ درفد جريت دان تائيس مريک ايت بيراف څون دلارغ ۲ اوله
 راج علي سرت فادک ايهندان اڅکو حاج توا مک تياد مريکثيت ديم ليه معامله
 کران يدفرتوان مودا لاځي څون مرشد سمرت راج عبدالله ايت امت ماسهي سکل
 سودارا ۲ دان اتق ۲۰ لاځيڅون اي مرشد کفد سکل اورغ ۲ اهل الطريقت
 نقشبندی کمدین مک مريم څون دفاغله دان مبريتاهوله کتنبوڅځينغ کفد توان
 رشيدین ريو مک افبيل تاهو اي دکوتا تنجوڅځينغ څون ماسغه مريم جارغ ۲ سرت
 تورن بنديراډ ستهه تيغ مک کملره ددالم نکري ريو ايت مفتاکن يدفرتوان
 ريو سده مځک مک برگندولله سکل اورغ ۲ دان برهيمونله سکل اتق راج ۲

سر بیراف کالی سده دینتر ۳ اورغ تیاد جوک سمبوه مفکین ساغت جوا مک
 کوساهنله سکل سانق ۲ سوداران مایهتکن حال کران ددالم تته ۳ هندق ممبواه
 فکر جان دان رشیدین فون کوساهنله جوک بیراف کالی دسورهکنش دقتور
 هاندا داتغ مرقسا مک تیاد دافت جوک داوبتکن مفکین سهاری مفکین ساغت
 جوا مک ددالم حال ایت مک یخدفرتوان مودا فون تیاد هاراف اکندیرین سمبوه
 درفد فپاکینش ایت مک قد ساتو هاری ممکیلله ای اکن سوداران راج عالی حاج
 لالوله ای برتیه کتاش بایک کیت نکاحکن لکس اتق توان سی حسن دغن
 اتق ساي میمونه سمئارا ساي لاکي بوله مندغ جواب راج عالی حاج مان
 سهاجه تیه مک قد مالم جمعت دنکاحکنپاه راج حسن ایت دغن فتران راج
 میمونه ایت هندق دفرساتوکنپاه سکالی مک دقوهنکن اوله استرین راج حاوی
 فترا المکو حاج احمد بیر منتیکن مدهمداهس بارشکالی اد دکرنا الله تعالی اد
 ریغن سدیکیک دانلاکیفون فرکاکس الت فغنتین بلومه اد یغ سديا لاکي جک
 بر بواه دغن کوفوه ۲ تیاداله دغن سفرتن جادي کمقنله کفدش دان اداله ای
 موهنکن برتفکوه کلد سومین ایت دغن ایر متان لبه معامله اورغ فرمفوان
 فیکران سیفک درفد لاکي ۲ مک یخدفرتوان مودا فون دیماه درفد هندق سکرا
 مپاتوکن ایت شهدان قد ساتو وقتو مک رشیدین ریو فون داتقله زیاره کلد
 یخدفرتوان مودا هندق ملیهت فپاکینش ایت مک ماسوله ای کدالم استان برجمفا
 دغن یخدفرتوان مودا فون بر خبر کلد رشیدین ریو متنا لاکوکن جوک فکر جان
 فرغ ایت مک جواب رشیدین ساي کیرا ۲ بیرله صبر دهولو منتیکن بارشکالی
 اد کورغن سدیکیک توان مودا بوله کیت اثکت فرغ بولهله صبر سدیکیک توان
 راج سرت جاشن باوا سوسهاتی شهدان اثبیل یخدفرتوان مودا مندفر کات رشیدین
 ایت مک ایفون منجواب قول کتاش یغ ساي فتنأ سبوله ۲ سکالی این کلد
 کبرمت متنا لاکوکن جوک اکن فکر جان فرغ این مسکیفون ساي ساکیت اتو
 ماتی اد کنتی ساي سرت ساي بایک جوک کنتی بوله ساي اتورکن سکیرا ۲
 جاشن فایه توان رشیدین برکهندق اکن ماتقکن موافت دان فرنته قد فکر جان
 فرغ این مک لالوله دسورس سورة کلد سوداران راج حاج عالی اتوران یغ
 دفرواتش ایت مک ددالم مضمون یقتر کندوغ ددالم راج محمد یوسف کنتی
 باتغ توبهن راج حاجی عالی ممکغ سکل فکر جان حکوم دان راج حسین عمرنتکن
 رعیت تنترا یخداوا فرکی بر فرغ ایت دان سید عثمان اشکو امبوغ سرت راج
 حسین سفوفون ممکغ فرکارا واغ ۲ بانجا دان حاج ابراهیم داتوه کای مودا مرقسا
 مپوره دعوا ۲ اورغ یغبر دعوا دمکینه مضمون اتوران سته ایت مک دسالین
 سورة ایت اوله جرو تولیس کمدین بهاروله دغن کمدین دبجاکنله کلد رشیدین
 ریو هابس دبجاکن مک رشیدین ریو فون متریماله مک ای فون مبري تاییک
 هندق بابیق دان سورة ایفون دباوا سکالی مک تنقله فکر جان ملاکوکن فرغ
 ایت ادان شهدان ادفون یخدفرتوان مودا اثبیل سده رشیدین ایت بالیق مک

اكن سگن سائق ۲ سوداران سرت فكاوي ۲ نكري ادئون كتاب يقدريچان ايت
 كتاب ۲ فقيه صبح بطل حلال حرام ربع عادة دان ربع معاملات دان كتاب احيا
 علوم الدين ربع مهلكات سرت منديريكن جمع دان تركادغ اي مباح خطبه
 سندري دان منجادي امام اي سندري دان لاكي بيراف كالي قول اي خير
 كقد سائق ۲ سوداران كشان ساي اين اقبيل سمني ستاهن ددالم فكرچان راج
 اين ساي عندي برهنسي جك دكهندقكي اوله كبرمنت اداله كنتي ساي انت
 ساي محمد يوسف ادئون انت ۲ حاجي ساي تياداله يغ كيتولن كقد هاتي ساي
 يغ ساي عندي قنده كينتن اتو مان ۲ تملت يغ سوي پرواه عبادت كمدين درقد
 ايت تباد براف انتاران اي فون ميواه وصيت كقد سوداران ۲ لاكي ۲ فرموان
 دان اداله تيغكل وصيت ايت كقد فتران يقيرنام راج حاج محمد تفكو نوغ كران
 اداله وقتو اي پرواه وصيت ايت فتران تفكو نوغ لاكي تيغكل ددالم نكري مك
 المشرقه باوم لاكي تورن دان اقبيل اي مندر فادك ايهندان مرحوم راج علي
 سده مفكت سرت مندر فادك ايهندان سده مفكتيكن مك بهاروله اي تورن
 اكننتاني تباد جوك برحفا فادك ايهندان ايت اداله وسيتن ايت دسراهنك
 كقد تاغن راج علي ادان.

شهدان كات صاحب الحكايت

سبرمول

اداله فاليا بسر ددالم نكري رتيه پرواتله اي اكن دوا بنتيغ يقير ۲ سرت
 مفاتور مريم مشقولكن اورغ ۲ سرت اي بملي اوبت فلوور دسيغافورا عندي مناهن
 جك اد تفكر يقدفرتوان مودا سرت كبرمنت هلندا مك خير ايتون مشهوره
 هفك سمني كقد يقدفرتوان مودا سرت رشيدن ريو مك مارهله كدوان كمدين
 مشوارتله يقدفرتوان ريو دان رشيدن ريو اكن فرگي ممرغي فاليا بسر ايت
 مك يقدفرتوان مودا فون برسيفله اكن كلفكافن علي قدارن فراهو ۲ يقوله مكاكي
 مريم ليلا دان مشقولكن بوكيس ۲ يغ ددالم نكري ريو دان رشيدن فون دمكين
 جوك اداله فد ماس ايت كافكافن كبرمنت هلندا ددالم ريو اد سواه كفل اثي
 نمان سومبيغ دان كمندان برنام توان كروف دان ساتو كيچي فرغ دان ساتو
 سكونر فرغ سرت كرويسن سيقله سكاينن ايت منتيكن فرته جوا اداله مقصود
 يقدفرتوان مودا يغ عندي دجاديكفن كفلا فرغ ايت فبيق اورغ ۲ ملايو دان
 بوكيس يات فتران راج محمد يوسف اكننتاني يغ عمرنتهكن سوداران يقيرنام
 راج حسين كران يقدفرتوان مودا ايت سفاي فتران راج محمد يوسف مراساي
 فكرچان فرغ دمكينه حالي ادان.

شهدان كات صاحب الحكايت

ددالم يقدفرتوان مودا تفه ۲ برسيف ۲ ايت مك دلن تقدير الله تعالي مك يقدفرتوان
 مودا فون كريفله كنا فياكيت راج فاليا فد فبيق بلاكفن مفكين سهارى مفكين

اورغ ۲ سرت ۲ توبت فون بریوپیه دان مریم فون بریوپیه باکیکن عظمناه پوپین
 قد هاری ایت اقبیل سلسی درغد منجونجوغ دولی ایت مک بهاروله برالمکت
 نایک کاستان سنتف ناسی، عدائن ۲ مک اقبیل سلسی درغد فکرچان ایت مک
 تمناه فکرچان برطبل ایت مک یغدرتوان مودا فون ممبری سوره تینه فرنته کفد
 سکل تلوه رنتو توکغ قولو مفتاکن حال احوال بکننتی راج یغ بهارو ایت مک
 مقیکوتله نکری ۲ دان تلوه رنتو دان توکغ قولو سرت مفتاکن برکننتی راج بهارو
 ایت یایت فادک ایهندان سلطان محمود مظفر شاه برکار سر یفادک بکندا
 سلطان سلیمان بدرالعالم شاه مک طاعتله مربیکیت سکاین ملینکن تمغت یغبرنام
 نکری رتیه راجان درغد راج لانون اییون درغد اتق راج ملاو سبله سیان نمان
 راج لوغ سده دکر سلطان محمد المرحوم برنام فغایا بسر دسراهنن نکری رتیه
 ایت کفدان دان ایاله یغ تیاد ماهو مهبیه سلطان سلیمان بدرالعالم شاه سبب
 ای بر فکغ دغن فرخبران اورغ ۲ مفتاکن سلطان محمود ایت لاکمی اکندالمت
 بنتو دان دتولوغ اوله بقا اشکریس دان فرنیس اکن مولفکن کراجان سولا
 دان بیراف لاکمی دانت خبر دان سوره دري سیغافورا مپوره ای تتف جانقن برابره
 دان فریتوان نتتی دانتخ درغد سلطان محمود مک فرچیاله ای سرت تکوه فککاشن
 شهان اقبیل یغدرتوان مودا مندغر حال فغایا بسر ایت مک مپوره ای سنورغ
 ممبری سوره نصیحت دان اجران مپوره مهبیه سلطان سلیمان مک تیاد جوک ای
 ماهو مک بیراف کالی یغدرتوان مودا ممبری سوره دان مپوره اورغ فکرچان
 فرکی موجو، فغایا بسر ایت مک تیاد جوک دهمراوکن سرت دجوابن دغن
 فرکتان یغ کاسر ۲ کمدین درغد ایت گیرمنت هاندان فون ممبری قول نصیحت
 دفرکیکنن کرتیه تیاد جوک ددغرکنن مک لالوله ای بر بواة کوپو اکن ملاون
 یغدرتوان مودا سرت رشیدین ریو ایت مک جادی بسرله فکرچانن اخرن اذان
 شهان ددالم حال ایت مک سلطان سلیمان بدرالعالم شاه فون متنا دیریه
 کفد فادک ایهندان یغدرتوان مودا عندق بالیق کلیغک مک دبرکن اوله
 یغدرتوان مودا مک اقبیل سلسی کفد دوا باس هاریبولن رمضان سلسی درغد
 بر بواة کنتراق فرجنجین بهارو انتارا یغدرتوان بسر دان یغدرتوان مودا سرت
 سکل منتري ۲۵ دغن گیرمنت هاندان قد تاهن سنه ۱۲۷۴ مک سلطان سلیمان
 فون برلایرله کلیغک دانتق اوله رشیدین ریو دغن سکونر قرغ مک اقبیل تیبا
 کلیغک سکونر ایت فون بالیق کریو سولا ادفون یغدرتوان مودا اقبیل سلطان
 سلیمان بدرالعالم شاه سده بالیق مک یغدرتوان مودا فون متواتره دغن رشیدین
 ریو یایت توان فریباس قد فکرچان مغو کهکن نکری سرت مشواره قد فکرچان
 نکری رتیه ایت مک ددالم حال ایت مک ایفون دودق ددالم بر بواة عبادة جوک
 دغن سکل ساتق ۲ سوداران سرت منجالکن عبادة طریقه نقشبندیه ایت مک
 تباداله برهنتی ختم دان تواجهن قد تیغ ۲ مالم ثلاث دان هاری جیمت سرت
 مندراس علم دبالین یایت سوداران راج علی حاج مفاجر ۲ سرت مباح کتاپ ۲

تباد بپراف هاري مك يقدفرتوان مودا فون دانغه كړيو مك دسمپوته اوله سانق
 سوداران سرت سكل اتق راج ۲ سرت اورغ تواج يقددالم فولو قهقت ايت سرت
 جينا ۲ دان اورغ رعيت ۲ تننرا سكاين مك براغكده اي كانستات سبرمول
 ادقون سلطان محمود اقبيل اي نيبا كسيفافورا مك لالوله اي ميوره مقبيل بندان
 تگكو تيه دنكري ليفك دباوان كسيفافورا دسيران سبواه كفل افي ادقون يغ
 فركي مقبيلان ايت اتق تملكوغ ابراهيم فركيان دان باليقن اي سيقكه دريو
 برجهما يقدفرتوان مودا ادان شهدان ادقون يقدفرتوان مودا اقبيل سقغه اي درقد
 اريشه لاه درقد فكرجائن مك مشوارته اي دغن رشيدين ريو هندق ميبلاكن
 سلطان سايمان بدرالعالم شاه كنكري ريو سفاي دملابكن دعدافن مات واكيل
 كبرمنت مك مريماه رشيدين ريو اكن مقصود يقدفرتوان مودا ايت مك لالوله
 دبرين ساتو كفل افي فرغ اكن مقبيل يقدفرتوان بسر ايت مك يقدفرتوان مودا
 ميورهكن سوداران راج عبدالله فركي برسا ۲ مك برلايرله كفل ايت كليشك
 اقبيل سقغي دباوايه سلطان سايمان ايت تورن لالوله برلاير كړيو مك اقبيل
 تيبا كړيو دسمپوته اوله يقدفرتوان مودا دغن مريم دان يو پين ۲ مك لالوله نايك
 ديم ددالم استان يقدفرتوان مودا كمدين برسقغه يقدفرتوان مودا اكن الت
 فركاكس مطلبكن يقدفرتوان بسر ايت سكيما عاده فربوكمال اقبيل سده سيف
 مك لالوله ماتمكن كرجا برماين ۲ درقد وايغ دان جوكت داتلان ۲ن مك سيق
 مالم اورغ ۲ فون بر كفل ماسره كدالم شهدان اقبيل سقغي وقتو يغ فاقوت
 قد ساعت يغ بايك مك يقدفرتوان مودا فون مفاوركنه اتوران مطلبكن راج ۲
 يقبر ۲ يات سده ساسي درقد برسيرام دان مكاكي ۲ مك لالوله تورن اكبال روغ
 دان ددودقن داتس سفكان كراجان سرت جواتن درقد اتق راج ۲ كيري كانن
 ماسيغ ۲ دغن جواتن براتوره دعدافن پالي سكل اتق راج ۲ دان اورغ بسر
 منتيكن تفكيل بننارا كدوا كمدين بركاتله يقدفرتوان مودا راج عبدالله كقد
 سوداران راج علي حاج بايكه كيت مظهركن اين ايكوه جالن اكمام اسلام
 سفاي منجادي فكرجان كيت بركت مك جواب راج علي حاج بايكه كمدين راج
 حاج علي فون برسا ۲ دغن سئورغ درقد علما جوگ اورغ كابول كندهار نشان
 سيد غلام الرسول مك برسا ۲ه برديري دعدافن سفكان ايت مك راج حاج
 علي فون مافطكن تويه دمكين بوپين اداله قاتيك سمو سقغه درقد اهل الحال
 والقعد منتوليهكن سرت مظهركن يغ دولي توانكو يعلما منجادي راج ددالم
 نكري ريو دان ليفك دغن سكل تعاون يقبركار سرفادك سلطان سايمان
 بدرالعالم شاه سرت قاتيك سمو هارف اكن دولي ينفها مايا مفيكوه تيته الله
 تعالي دان رسولن سقرت يقددالم قرآن العظيم دان سقرت حديث ۲ سيدالمرسلين
 مك ميوره اي دغن تاشتن كقد قرآن العظيم يقدفكو اوله سئورغ اتق راج كمدين
 بهاروله اي مباح دعا مك تورنه اي كباوه كمدين مك يقدفرتوان مودا فون
 تسقيله منجونجوغ دولي لقس يقدفرتوان مودا ايت بهاروله سكل اتق راج ۲ دان

کساریس سرت توان فندوال کایفک دشن کفل افی ایت جوک مک ائیل تیا
 کایفک مک نایقه راج عبدالله برجمفا دشن تفکو سایمان تیمائش تفکو مودا
 یایت فترا مرحوم سلطان عبدالرحمن شاه جادی ایه سودارا کفد سلطان محمود
 یغ سده دتورنکن دری کرجان ایت دانلاکي بکس ایفر یغدفرتوان مودا راج
 عبدالله ایت مک مشوارته کدوان ایت یایت ماهوله تفکو سایمان مفکنتیکن انفندان
 منجادی راج ایت کمدين مک یغدفرتوان مودا فون فرکیاه کفد رشیدین دان
 کساریس برخبیرکن یغداث فیایهن دي ایتله راج سایمان فترا مرحوم سلطان
 عبدالرحمن بوکیت چفکیه مک دتریماله اوله کساریس سرت رشیدین ریو فیمایهن
 یغدفرتوان مودا راج عبدالله ایت مک اداله فد دوا فوله ساتو هاریبولن صفر مک
 داغکله اوله کساریس سرت رشیدین ریو سرت یغدفرتوان مودا راج عبدالله اکن
 تفکو سایمان ایت منجادی یغدفرتوان بسر لیفک دان ریو دشن سکل تعاون
 دایرهی برکله سلطان سایمان بدرالعالم شاه مک تکوهله فکرجان ایت سفرت
 فرمان الله سبحانه وتعالی ددالم قرآن العظیم توتی الماک من تشا موتزع الماک
 ممن تشا وتعر من تشا وتذل من تشا بيدک الخير انک علی کل شیء قدیر اریش
 فرمان الله سبحانه وتعالی ددالم قرآن یغ مها بسر منداتکن کرجان بارغسیاف یغ
 دکهندفکین دان مایاکن بارغسیاف یغدکهندفکین دن مهایکن بارغیغ دکهندفکین
 فد الله تعالی جوا سکل کجیکن بهوا سفکوهم اشکوله یاتوهنکو اتس تیغ ۲ سوات
 امت کواس انتهی شهدان تماله فکرجان مضطک منتتوکن راج ایت مک تیغکلاه
 لاکي منطبلکن دي جوا سفرت عادة استعادة فربو کال کمدين مک رشیدین ریو
 سرت کساریس فون بالیق کریو دان یغدفرتوان مودا تیغکلاه دهولو ددالم لیفک
 کارن هندق بر بواة ستیا دشن سلطان سلیمان بدرالعالم شاه سرت هندق بمبتولکن
 نکري سرت موافقت منتتوکن اورغ بسر ۲ دان اورغ ۲۱ ددالم نکري لیفک ایت
 ادان شهدان ادفون راج احمد تفکو لوغ یغدواکیل اوله سلطان محمود ددالم ریو
 ایت ائیل ای ملیهت سلطان محمود سده تورن درفد کرجان ایت مک ایقون
 بالیق کسغافورا مفادف سلطان محمود کمدين فرکي قول اي کایفک دشن
 کانر قصدن هندق منجاری کایرو جوک اکن اورغ ۲ ددالم نکري لیفک مک اي
 فون برجمفا دشن کفل فرغ کساریس ایت مک لاوله دتفکف اوله هاندا کانر
 ایت راج احمد ایت فون ترجونه لاری لیتغ فوکغ نایک کداره لفسله اي دان
 کارن ایقون دکتوغمه اوله هاندا کفد کيجي فرغش اخر ۲۸ هفک هابیس
 فکرجان بهاروله دتولفکتن کفد تواتن دسغافورا ادان سبرمول ادفون سلطان
 محمود تنکل سده بالیق کساریس یغ مجتئ ایت مک ایقون فرکیاه کایفک
 برسلفن فنجغ مک ائیل سفلی اي کلیفک ددغرن ایهندان سده منجادی راج
 مک ایقون بالیقه کسغافورا کتاوه بلاغا دان ادفون راج محمد یوسف منتتو
 بالیقه اي کریو منداتکن فادک ایهندان یغدفرتوان مودا راج عبدالله مک ائیل
 سفلی اي کریو دودوله اي منتتیکن فادک ایهندان داتغ دری لیفک مک ددالم

هارين کلووارله فاکتس سته راج عبدالله مندشر کات رشيدین ريو ايت مک ايتون
 ترکچوة سرت تردیماه سجورس کمدين مک راج عبدالله فون منسا باليق کفد
 رشيدین ريو مک فولهغه کففت مک برکمفوله دغن سکل ساق ۲ سواراڼ ۲
 برحبرکن حال احوال سلطان محمود اکدورتکن اوله کيرمنت هاندا دره.
 کراجاڼس مک ترهکوره سکل اتي راج ۲ ايت ميکرکن کران فکرجان بلوم فونه
 لاکی دغن دمکين ايت کمدين مک مشوارتاه اي دغن سکل سواراڼ ۲
 مک لالوله ميري سورة کفد توان رشيدین ريو اداله مضمون ددالم سورة ايت
 تيک فصل فرنام جانن هياغ نام دان عادة استعادة کيت کدوا فرتولفن کيرمنت
 کفد راج عبدالله ايت برککالن تبتو درفد تيف ۲ کوساهن دبلاکفن کتيک
 لوفوة نام کيت درفد فرکتان سکل راج ۲ دنماک درهک اتو بيلاوه کران فکرجان
 ايت فربوانن کيرمنت هاندا مک دتريماله اوله رشيدین ريو سکل فرمتان ايت
 شهدان اداله سورة ايت ترسورة فد توجه بس هاريبولي صفر مالم ثلاث جم فوکل
 تيک ددالم ربته يع امت ساعت شهدان فد کايوفکن هارين فد هاري رايو
 جم فوکل توجه مک برلايرله کمساريس ايت سرت ساتو اورغ فونيه يغ عالم
 فد بهاس ملايو نمان توان فداوال مک برلايرله کدوان دغن ساتو کفل افي فرغ
 نمان سايس کيغافورا مک افبيل سلفي نايقه کدوان کفد کيرنور سيغافورا
 کمدين فرکي قول کدوان منجاري سلطان محمود ايت کسان کماري هفک کرومه
 تفکوخ نياد برجمفا کمدين دجاري کرومه کرسجي ديوکيت مک لالوله برجمفا
 مک کمساريس ايتون ميجاکن سورة فاکت يغ محبت سلطان محمود ايت دتورنکن
 درفد کراجاڼس سته سلطان محمود ايت مندشر سورة ايت براوبيله موکان
 سديکيت مک کمساريس ايتون باليق دان سورة فاکت ايتفون دتيفکاکن کفد
 سلطان محمود ايت ساتو مک اي فون برلايرله باليق کريو مالم ايت جوک اي
 سلفي کريو کمدين فد کايوفکن هارين يات هاري خميس جم فوکل دلافن
 مک رشيدین ريو سرت کمساريس ايتفون ميبلاکن راج عبدالله اشکو حاج مودا
 ايت کتنجوغ فينغ دحرمکن اوله رشيدین سبکيمان محرمکن يذفرتوان مودا
 کمدين برکشاله اي توان سلطان سده دتورنکن درفد کراجاڼس دان سکارغ
 نياداله ددالم ليفک دان ريو يذفرتوان بسر دان يذفرتوان مودا شهدان سکارغ
 اين جوک کيرمنت هفک راج عبدالله منجادي يذفرتوان مودا ممرنتهکن کراجان
 ريو دان ليفک دغن سکل دايره تالوفن سبکيمان عادة استعادة فربوکل دغن
 کلاران سلطان علادين رعايه شاه ابن اوفو کمدين ديجاکنه سورة ففکتن ايت
 ددغرنکن کفد اورغ ۲ رامي مک مريم دکوت فون برويپاه کمدين رشيدین ريو
 فون برکات قول کفد راج عبدالله اين کيت ماهر فرکي کايغک برسما ۲ يذفرتوان
 مودا راج عبدالله منجاري يغ فاتوة کيت جاديکن راج درفد اتي چوچو مرحوم
 سلطان عبدالرحمن شاه ددالم نکري ليفک ايت شهدان افبيل سده فوتسه
 موافقن ايت مک برلايرله يذفرتوان راج عبدالله ايت برسما ۲ رشيدین ريو دان

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اداله قد لیم یاس هاریبولن صفر هاری احد مک داتقله ساتو کفل افی فرغ
 دري بتاوي نشان ساییس ماسو کنکری ریو برلاووه دتنجوغ فیئغ سرت محباوا
 ساتو کساریس نشان توان میجر و یام مک مشوارتله دغن رشیدین ریو حال
 فریوانن سلطان محمود ایت مک ددالم حال ایت قد توجه یاس هاریبولن ایت
 جوا قد هاری ثلاث مک داتقله ساتو کاتر دري سیغافورا یایت کاتر کرسجی
 صحابة سلطان محمود دفتجم اوله سلطان محمود اکن مقتر راج احمد تفکو لوغ
 ایت کریو اکن جادی واکیان بدالم نکری ریو دان راج احمد ایتله یغ سده
 برچاکف ۲ دان سفکوئ منجادی واکیل ددالم نکری ریو برلاون دغن رشیدین
 ایت هتک سقی کیناوی اتس دیاله افقون بچارا جاغندله سلطان محمود سوسه
 مک اثیل سقیله ای کریو مک نایقه ای کتنجوغ فیئغ برچما رشیدین ریو
 سرت منظر کن ایله یغواکیلکن اوله سلطان محمود قد فکر جان نکری ریو ایت
 سرت دیریکن سور سلطان محمود ایت کفد رشیدین ریو مک دیچاله اوله
 رشیدین ریو مک مفهومه ای بارغیغ ترسیوه ددالم مک راج احمد فون بالیق
 کفرامو منتنیکن جواب سور سلطان محمود کفد رشیدین ریو ایت شهدان افقون
 رشیدین ریو اثیل سده راج احمد ایت بالیق مک رشیدین ریو فون میلاک
 افکو حاج مودا راج عبدالله مک افکو حاج مودا فون داتقله برچما رشیدین مک
 کات رشیدین اد راج احمد برچما راج عبدالله مک جواب راج عبدالله تیاد مک
 کات رشیدین بارشکالی دی راج عبدالله یوله داتغ مغادف دی کمدین لالو
 دتنجوون اکن سور سلطان محمود یغداوا اوله راج احمد ایت مک دسیوه اوله
 راج عبدالله لالو دیچان دمکین بویین مضمون فرکتان یغددالم سور ایت اما بعد
 کمدین درفد ایت اداله کیت میتاکن کفد سرفادک صحابة کیت تشکل ددالم
 ریو سرفادک صحابت کیت مکیل کیت کریو هندق بریچارا اکن کنتی راج
 مودا مک اثیل کیت دانغ کریو مک فادک صحابت کیت بوک فو فرکارا
 بوسایت راج هلندا افقون فرکارا بوسایت راج ایت لاکمی ماس داتو کیت
 یغدفرتوان مودا راج عالی المرحوم سده تیاد سفکوئ مریشان افلاکی کیت
 شهدان لاکمی فادک صحابت کیت متنا واکیل ایت ددالم نکری ریو مک اینله
 راج احمد تفکو لوغ منجادی واکیل کیت ددالم ریو مک مندقله فادک صحابت
 کیت سرامکن واغ ۲ حاصل ریو ایت سرت واغ ۲ اورغ لاوه ۲ کلدان شهدان
 دمکینه مضمون فرکتان سور سلطان محمود کفد رشیدین ریو ددالم قد ایتقون
 اد لیه کورغ سدیکت درفد نسخن مک تیاداله هسب تاهو کران هسب مندفر
 دري مولوه راج عبدالله افکو حاج مودا سندیری بوکن میالین نسخن کمدین
 مک رشیدین ریو فون برکات فو راج عبدالله ایت این توان کساریس
 دتنهکن اوله گیرمنت اکن منفکاکن کراجان توان سلطان محمود اوله سبب
 کلاعتن اد سمیان فرکارا یغتیاد حرمت اکن گیرمنت سرت واکیان ایسو

راج محمد يوسف سيدان محمد يوسف فرگيله انگو مغيريشكن بکندا سامطان محمود ننتي دېلاکځ اکو کيريمکن فراهو يځ کجبل ۲ اکن تفت انگو دان بانجا ۲ مان ۲ ساح قدار کواسکو مک راج محمد يوسف فون فرگيله مغيريشکن سامطان محمود ايت دغن سورهن ايهندان انگو حاج مودا ايت اداځ.

شهدان کات صاحب الحکايات

اقبل برلاير سامطان محمود ايت مک کجمالن سهاجيه رشيدين ريو ايت مناهن سامطان محمود ايت کران تياد دفردولیکن اوله سامطان محمود مک عايله قد عاده استعادة اورغ بر ۲ مک افيل عايب رشيدين مک ملارته قول عايش کفد کيرمنت هادا سمتهن قول اد ساتو مقصود کيرمنت کفد سامطان محمود درفد. فکرچان يوسيه راج يحماد جادي مضره کفد کراچان سامطان محمود مک تياد جوک سامطان محمود ماهو مريم مک ايسفون سوات يځ هاوکا هاني کيرمنت هادا سرت مالون.

شهدان کات صاحب الحکايات

اينه فکرچان يادفرېواتکن اوله سامطان محمود متجادي فرکارا بر دېلاکځ کمدين درفد ايت مک افيل سامطان محمود سفي کيفافورا مک ديمه اي درومه صحابتن اورغ کافر محوس درفد بشا فرسي برنام کرسجي ددالم حال ايت ببراف کالي کرسجي ايت بموجب ۲ راج محمد يوسف سفاي بوله هندق مفکنتيکن ايهندان مرحوم راج علي مک راج محمد يوسف فون ماره سرت کاتن جانن کرسجي برکات دوا کالي کفد ساي يادمکين يځ ايه سودارا ساي يادريو ايت گنتي ايه ساي يځ هياغ ايت مک تياداله ساي ماهو مفکنتيکن ايه ساي سلام ۲ لاگي اد حياتن ايه سودارا ساي ايت دمکيله کاتن مک ديمه کرسجي ايت شهدان ددالم حال ايت رشيدين فون مېوره جوک کيفافورا مېيلاکن سامطان محمود باليق کريو هندق منتا تنتوکن واکيل باکل راج مودا ددالم نکري ريو مک تياد جوک سامطان محمود ايت ماهو منتوکن واکيلن درفد بشا ۲ انق ۲ يقدالم ريو ايت قد اداله اي موافقت دان مشواره دغن ساتو انق راج يفرنام راج احمد انق راج زينل راج ملايو انق راج احمد انق سامطان سايمان درفد انق گنديق بوکشن انق يځ کههارا درفد انجي. فون فېرق دان ايېون راج احمد ايت راج بولغ راج توا عبدالواهب انق راج توا انجي. انداق انق داهيغ منملو. مطوا انق جوچو درفد راج يوکيس يځ متجادي مطوا راج يوکيس اوځو يځ ليم براديق کمدين ماس اخرن بايق سفکيتان دغن يادفرېوان مودا مرحوم جفکو هکک دکاوارکن دري نکري ريو کفليمغ سثرت يفته لالو قيصه ايت شهدان راج احمد اينه يقدلون اوله سامطان محمود مشواره قد فکرچان راج مودا ايت اداځ ادځون سورهن رشدين ريو باليق کريو دغن تياد دامت کنتنون کفتوسن اداځ.

بولغ مك ددالم حال ايت سكل اتق راج ۲ يلدالم قولو قىفت ايتفون سلالوله جوگ ملادف سرت منتىكن تينه سياف ۲ جوگ يهاكن گنتي مرحوم يغ ملىكت ايت مك باوم اد جوگ تيتهن كشتوان شورخ ۲ مك ددالم حال ايت دو كىبتاله سكل اتق راج ۲ ايت سب باوم تنتو يهاكن دىواة كفلا دمكىنه حالل اداڤ .

شهدان كات صاحب الحكايت

اداله عزم دان چيتا ۲ دان مقصود سلطان محمود يغ هندق دفر بواتل گنتي مرحوم راج على ايت بابت قراڤ يغ برنام راج محمد يوسف يغ منجادي منتون مك راج محمد يوسف ايت تباد رىضا اي مىكشتىكن ايهندان سلاكى اد ايه سوداران اڭكو حاج مودا ايت سهفك رىضا اي برچراي دڭن استريڭ دان دمر كاي اوله سلطان محمود ايت اصاكي حالل اي برچري دڭن ايهندان اڭكو حاج مودا ايت منجادي دڭن سب ايت كىباده سديكىت اتس سلطان محمود ايت هندق مىكوتكن سمرت كهندق هاتيل مك نرهنتيه درقد منتونكن اكن گنتي يلدفرتوان مودا ايت دان توان رشيدىن ريو فون سلالو جوگ منتا تنتون سياف ۲ يهاكن كشتىن مرحوم راج على ايت مك تباد جوگ سلطان محمود ماهو منتونكن ايت كران سكل اتق راج ۲ سرت اورخ تورا ۲ ددالم قولو قىفت ايت سده فوتس عزم تباداله لايڤ يغ قاتوة مايىكن اڭكو حاج موداله يغ قاتوة گنتي مرحوم ايت دڭن ييراف سب قراتم اڭكو حاج مودا ايت سده ميمغ بياس ددالم فكرچان كراچان مىكشتىكن فادك ككندان مرحوم راج على كدوا اي اد مملوئاي عام قد فكرچان حكوم ۲ شريعت دان عادة استعادة كتيك جك اد اي لاكي حاضر نياد شورخ درقد اتق راج ۲ يغ لىكت تورا دان يغ مودا ماهو منجادي يلدفرتوان مودا سهيفك يلدسوكاي اوله سلطان محمود فون تباد ماهو جوگ سلاكى اد اي كامىت واكلاڤ كىرمنت ميمولي اكن اجتهاد اورخ ۲ نكري ريو سرت ممكغ ددالم كشتراق فرجنجىن قد فصل يلىكتوجه دكشتوشكن دڭن شرط قد فكرچان مند يريكن راج مودا ايت جك قاتوة فون فليهن سلطان لىفك ريو سكاليفون جك كىرمنت تباد رىضا مك تباداله بوله منجادي مايىكن سلطان محمود مىكوة جوا اكن اجران كىرمنت ايت مك دڭن سب امقت فركارا ايتوله رشيدىن ممتونكن اڭكو حاج مودا ايت جوگ اكن گنتىن مرحوم راج على ايت سرت منتا سكر دنتونكن درقد سلطان محمود سفاي جانن فكرچان نكري بايق ترسفكوة مك ددالم حال ايت سلطان محمود تباد جوگ مهيروكن اجتهاد رشيدىن ريو ايت سرت سكل ايسى نكري ايت ماسيه جوگ هندق ملاكوكن كهندق هاتيل مك اينله اصل منجادي فوكو برسلاهن ۲ فهم سلطان محمود دڭن رشيدىن ريو سرت دڭن اتق راج ۲ دان اورخ تورا يلدالم قولو قىفت شهدان ددالم حال ايت باباقه قول لاكي كالكوان دان فركنان يفتياد برتولن دڭن كىرمنت هلندا سرت اورخ نكري مك سلطان محمود فون هندق فركي كسىفاورا هندق منفلكان فكرچان بشاوم بركنتوان ايت مك رشيدىن ريو

ایت مک اشکو حاج مودا فون مپوره مپریناهو کلد رشیدین ریو مک اقبیل سملی
 خبر ایت کلد رشیدین مک دکوتا تنجوغشینغ فون تورناه بندیراڻ سته تیغ
 دان مریم فون بریویله جارغ ۲ دان بربالسن ۲ بویین دغن مریم قولو فیهت مک
 سالتاه کمفرن دقولو فیهت فد هاری ایت مک برکندولاه اورغ ۲ سکاین کمیدین
 درفد ایت کایسوق هاری مک اشکو حاج مودا فون مقبولکن سکل اتق راج ۲ دان
 سکاین اورغ بر ۲ دان اورغ تواج ۲ دان اورغ بایک ۲ دان سایی نگری سکاین
 کران مقبورکن فادک ککندا بکندا ایت المرحوم مک برهیمقوله سکاین اورغ ۲
 یغترسبوه ایت ماسو کدالم سکتیک لاکي مک رشیدین ریو سرت اورغ بر ۲
 فون تیبانه دغن فکاین کبسانغ شهدان اقبیل سده برکملول سکل مریکیت
 سرت سده ساسی دمنایکی دان دکافنکن دان دسبهیقکن مک دلتقکناه فد رنجغ
 تمباک برکامبو کران وستن دوا فککارا فرتام جاغن ای داسوغ سقرت میت
 راج ۲ یفته سده ۲ کدوا جک رشیدین ریو هتاق مپری دغن سدادو دان تمبور
 مپاواڻ کقبور سقرت سوداران المرحوم عبدالرحمن کتاکن تریم کاسیه تیاد
 اوسله منجادی اشکو حاج عبدالله فون منتفکن وصیت ایت مک تیاداله دفریواد
 منانم سقرت عاده استعادة راج ۲ یغدهولو ۲ درفد اڻ اڻ برمول اداله مکتک
 یغدفرتوان مودا راج عالی المرحوم ایت یایت فد تیک هاریولن ذالقعیده مال
 احد جم فوکل سیاس سنه ۱۲۷۳ شهدان مک دباوا اورغله جنازه مرحوم ایت
 کقبور سرت مغتر دغن سکل ایسی قولو فیهت ایت سرت اورغ بر ۲ هاند سکاین
 مک اقبیل سملی کقبور لالوله دتانه مک اقبیل ساسو درفد مباح تاقین مک
 قولطه سکاین اورغ ۲ ایت دان سکل اورغ ۲ بر هاند فون بالیقه کتنجوغشینغ
 سرت مشوارتاه اکن منجاری کنتین یغ فانونه مک رشیدین ریو امقون فیکران تیاد
 لاین اکن کنتین یغ فانونه مایک اشکو حاج مودا راج عبدالله جوا کران ای
 سده سیاس ددالم فکرجان کراجان دانلاقیون اورغ بر عالم اکنتانی لاکي
 منتتیکن فیکران توان سامان محمود دنکری لیفک سهاج شهدان ادقون راج
 عبدالله اشکو حاج مودا ایت موافته ای دغن سکل سائق سوداران یغددالم قولو
 فیهت ایت سرت اورغ ۲ اکمیدین مک لالوله ای مپوره اورغ مپاوا سورة کنگری
 لیفک کلد سامان محمود سرت بکس توبه دان مپوره قول ای کسيفانورا مپاوا
 سورة سرت بکس توبه مک بلایره سورهن ایت ادقون سورهن کنگری لیفک
 اقبیل تیا مک کملره قول ددالم نگری مقتاکن مکت یغدفرتوان مودا راج عالی
 المرحوم مناغیسه استری دغن ایسی استان یغذلیفک قول سرت مپری خندوریاه
 دان تهایل بتاف عاده استعادة راج یغبر ۲ کساتین شهدان ادقون سامان محمود
 اقبیل ای مدثر سورة دري ریو ایت مک هتاق براغکته ای مک داتقه فرامو
 دري ریو معییا مک لالوله ای براغک کریم مک اقبیل تیا ای کریم مک تورناه
 اشکو حاج مودا راج عبدالله دان اشکو حاج عالی مفادف سرت میلاکن ای نایک
 کاستان مک فد کتیک ایت باومه ای نایک کمیدین نایکاه ای کاستان کملو

بیت دین اویژ قوتیه سقرت رشیدین ریو دانلاییش داتغ مک استان ایتهله
دنریمان سرت دفرجاموش ماکن مینوم دمکینه حال دان بیراف قول انجیغ ۲
بشیر دتاروش دسیتو دش فایهران سقرت عادت فایهران اویژ قوتیه جوا ادا
انتهی ملخصا.

الفقه

مک ترسیبه فرکتان یقادر تون مودا راج علی ددالم نگیری ریو مک دشن تقدیر
الله تعالی مک یقادر تون مودا فون کریغاه اصلح کریغ لله مک داتغله دفتور
هاندایه مویسکن مک تباد جوک سمیه کمدین مفکین سهاری مفکین بره کمدین
توموه قول فیکت بیسول مفکین برتمه قول براتن مک کوساهانه شکل ساق ۲
سوداران سرت شکل راج ۲ یقادر تون قولو فیفت شهدان مک افیل سقی سهار یولن
ذالقمده فدمالم هاریش مک یقادر تون راج علی مراسله دیری بره درفد فیکت
مک مفکینه ای اکن سوداران راج حاج علی منتا بچاکن سورة الیاسین کمدین
دبجانه اوله سوداران ایت دهسوسکن کلد شکل توبش دشن سقاعت کمدین برتات
قول ای درفد فوکارا اعتقاد اهل الله والجماعة مک دخیرکن اوله راج حاج علی
ایت جان عالم اصول الدین سرت جرم مطابق الحق دشن دلیل کمدین برتات قول
ای درفد بلا فیکت مک دخیرکن اوله راج حاج علی ایت بلا تادیب بکینی ۲
بلا تقریب بکینی ۲ بلا تعذیب بکینی کمدین برتات قول ای درفد فوکارا
کلکوان اهل الموت دخیرکن قول بکینی ۲ کمدین راج حاجی علی فون بالیقه
شهدان افیل سقی تیک هاریولن ذالقمده مالم احد مک همفیرله وافتن مک
برهسوفونه شکل ساق ۲ سوداران مفادفی یقادر تون مودا ایت دان همفیرله
کلد اشکو حاج مودا راج عبدالله دان راج حاج علی دان راج حسین دان اویژ
کای مودا حاج ابراهیم سرت فتر ۲۱۸ اد سموا حاضر مک یقادر تون مودا فون
برسلام ۲ مناه رات ۲ کمدین فادک ایهندان اشکو حاج احمد فون داتغله مک
لایله ای مناعیس منتا تاشن دچیوم سرت برسلام ۲ دان برتائیس ۲ سن افلاکی
درفد شکل بند ۲۱۸ سوداران دان سوداران ۲۱۸ فرمفوان توا مودا سموان برتائیس ۲ سن
بلاک کمدین بهاروله ای بروحمیه کلد سوداران اشکو حاج مودا راج عبدالله
سرت دسور تکتش وصیت ایت کمدین ایفون همفیر نزاع مک اشکو حاج عبدالله
همفیرله منوجهکن دی مک یقادر تون راج علی فون برذکرله ای اکن اسم الذات
تسیح فدم تاشن کانتش فدم حال ای برستدار کلد کرسی بسی یغ فنجیغ مک سکتیک
لاکی روح فون کوازله تسیح ماسیه جوک فدم تاشن کانتش مک داتغله اوله
ککندا ایدنا افندا سکاین دتورنکن درفد کرسی لایله دلتغکن فدم تیرام فرادوان
مک صعله سده هکتش انا لله وانا الیه راجعون دان دتودغله جنازه مرحوم ایت
دشن کاین مک ممدروله راتک تائیس اتق استریش دان ساق ۲ سوداران سکاین
سرت ایسی نگیری مک مریم فون دفاغ اوزغله دان عظمتله قولو فیفت فدم هاری

هندق مسمیل کا یو ۲ دان فافن ۲ سرت بمبایر حاصل ۲ مفکین رامیله قول کریمون
ایت شہدان کمدین درقد ایت دانغ قول شورغ هاندا اتق رشیدین یغیرنام
فندان بیرخ منتا هندق منجق تیمه ۲ دقولو کریمون ایت مک موافقتله قول
یغدفرتوان مودا دغن راج حاج عالی سرت اورغ بسر ۲ یغددالم ریمو مک اقبیل
فوتس موافقت مک لالوله بریوایه سورة فرجنجین دغن فندان بیرخ ایتقون فرکیاه
ای ککریمون بریوایه فوندوه ای دیم دسیتو یایت قد تملت یغیرنام مونس مک
ددالم تیاد برائت انتارائ مک رامیله قول قد تملت ایت مک مفکین سهاری
مفکین رامی هفک بریوایه اورغ ۲ دسیتو دمکیناه حالج مک تیاداله همب قنچفکن
قام کران هندق مسمیل سمنن جوا اداا سیرمول ادان یغدفرتوان مودا راج
عالی ددالم نکری ریمو مک تنقاه تیغ ۲ هاری موافقت دان مشواره دغن سکل
سانق سودارائ سرت رشیدین ریمو دان شیخ اسمیل سلالوله جوک قولغ فرکی
دری سیغافورا کریمو ترکداغ لالو ای کفدح بالیق قول ای کریمو سولا کمدین
درقد ایت بریبنیاه ای اکن اتق توان خطیب عبدالرشید متدافت شورغ اتق
دنماکش محمد نور کمدین درقد ایت مک ایلقون بربالیقله کمکت المشرفه مک
دباواباه اتق استریغ کمکت المشرفه ایت سرت دبکاکن اوله یغدفرتوان مودا
کیرا ۲ املت ریمو واغ سرت بیراف فرکاکس دان شورغ اتق یغدفرتوان مودا
برسا ۲ دی فرکلی حاج اکنتافی ای برلایر دهولو کمکت المشرفه مک لالو
کمالی کرحت الله تعالی یایت یغیرنام راج منصور اداا.

القصة

مک ترسوتاه فرکتان سلطان محمود ددالم نکری لیفک مک داقتله ای ساتو
فیکران یایت هندق ممباوا بندان براشکت کترشکانو مک اقبیل سمنی وقتو یغ
بایک مک برلایرله ای دری لیفک کترشکانو مک اقبیل سمنی دفرمایاکناه اوله
یغدفرتوان ترشکانو اکن فاداک کندان تفکو تیه سرت فاداک انقداد یغدفرتوان
بسر سلطان محمود ایت مک تنقاه ای ددالم ترشکانو ماکن مینوم برسوکا ۲۰۰
سکیمان عاده راج ۲ سام راج بهارو برجفان دغن سانق سودارائ دمکیناه حالج
کمدین تیاد براف انتارائ مک براشکتله قول ای کالیفک سیفکله ای دری
سینتر کمدین لالو ای برلایر کالیفک مک تنقاه ای ددالم نکری لیفک کمدین
براغکت قول کسغافورا برماین ۲ مک لالوله ماسوه ساتو اعتقاد کموافقتن اورغ ۲
نصاری یغیرنام فرمیسون دان برصاحباه ای دغن ساتو اورغ فرسی یغیرنام کرسجی
بوکنت فرسی یغاسلامن کمدین درقد ایت ایان بالیق کالیفک بریوایه استان
سنت دومه اورغ قوبیه انده ۲ جوک فریوانتن سرت دغن بسر مک بلومه فرنه
راج ۲ یغددالم نکری لیفک دان ریمو مفریوایه استان یغدمکین ایت سرت جوکف
دغن ایت فرکاکس یغ انده ۲ دان هالوس ۲ سرت دناروهن بیراف مکانن اورغ
ریمو دن میسون ۲ ددالم استان ایت سرت بیراف کمبر ۲ قد دندیغ ۲ استان

کيغافورا برسما ۲ رشيدین ريو مک افيل سلفي دسيفافورا مک يشفرتوان مودا
فون دامبيل اوله داتو، تمشکوخ ابراهيم ديم داستان دودله اي ماکن مينوم
سهارى ۲ بتاف عاده راج ۲ سام برداتف ۲ لحن کمدين تياد براف انتاراف مک
يشفرتوان مودا فون برانکته کريو برسما ۲ شيخ اسميل ايت مک دهتر اوله
تمشکوخ هفک سلفي کفولو نوغسا مک يشفرتوان مودا فون سلفيه کريو کمدين
درفد ايت مک تمشکوخ فون داتف فون کريو مک دثرملياکنله اوله يشفرتوان مودا
داجقن ديم که ايت درين استان مک ددالم حال ايت مک بندا يشفرتوان مودا
فون هفک مک افيل سلفي درفد برنام دان متوجه هاري مک تمشکوخ فون
برموهنه باليق کلد يشفرتوان مودا مک لالوله برلاير کيغافورا مک تنفله
اي دسيفافورا دتاو، بلانغا اينله حال يشفرتوان مودا راج علي قد ماس ايت
برکاسيه ۲ هن سام ۲ راج ادفون درفد فکرجان کرجان ماس يشفرتوان مودا
اينله ملاشکن اتق راج ۲ مياوا سرامن کلد فولو ۲ متوجه ايت اداله يغ
منتديبرکن فکرجان ايت دورهن سودارا دوا فوفون سيد هاشيم بن اشکو سيد
محمد زين القدسي سرت سلفوفون راج اندوه ابن اشکو حاج احمد دان دمکيلاکي
مغاوارکن حاصل ۲ لاداغ ۲ دان کايو کايون درفد چينا سموان ايت ماس يشفرتوان
مودا راج علي اينله بهارو بايق تربوک سکل فکرجان ايت.

شهران کات صاحب الحکايات

اداله فولو کريمون قد ماس ايت همشيرله ماتى تياد سوات کوار حاصل ۲
دان اداله اورغ رعيت يشتيگل دفولو کريمون ايت اداله کير ۲ امفت ليم کلارين
لاکي يهاد يغلان ۲ ايت هاسيله برقيجه بله کسان کماري مياوا ديرين تياد تاهن
کران دانياي اوله اتق راج ۲ يغلاد ۲ ايت دان اورغ جاهت ۲ فون سلالوله داتف
کستو رمفس مرفس مک دثرمعاکن اورغاه کلد يشفرتوان مودا راج علي حال
احوال لاوه ۲ ايت مک يشفرتوان مودا فون مشوارتله دشن سوداراف اشکو حاج مودا
راج عبدالله سرت راج حاج علي سرت اورغ بر ۲ کمدين تله فون مشوارتن
مک لالوله يشفرتوان مودا مبراهکن فولو کريمون دان کندور ايت کلد سودارا
فوفون راج عبدالله دان فولو کندور ايت جادي کتتاف سامان ۲ کلد راج حاج
علي بردوا سوداراف راج عبدالله ايت قد معمارهکن دان مرامیکن دان حاصل
دبهاکي ليم سرت يشتريسه ددالم سورة کواس ايت ملينکن فولو کندور تياد
ماسو ددالم بهاکين يثايم ايت کمدين مک راج عبدالله فون فريکيه کفولو کريمون
شهران افيل سلفيه راج عبدالله ايت کفولو کريمون دکملوکنيله سکل اورغ ۲
کريمون يثريجه بله کسان کماري ايت مان ۲ يغ برهوتغ دبارش هوتغن دسوره
باليق سمولا ککريمون دمکينه حال ددالم براف بولن مغاوارکن بانجا مغمولکن
اورغ ۲ ايت مک برکمفولاه مريکيت سديکيت ۲ سرت دثرتنهيه مريکيت دشن
جالن يغ فاتوه لام ۲ راميه کريمون ايت دان چينا ۲ فون داتفله ککريمون منتا

مهورهکن دوا اورغ فتراڼ یغ برنام تن ابو بکر دان من عبدالرحمن فرکي کړيو
 برسما ۲ راج علي ايت اکن مفادف دان برجسقا يقدفرتوان مودا ايت مک
 يقدفرتوان مودا فون ترلالوله سوکاڼ مک لالوله دفرجسقاڅش دغن رشيدن ريو
 کمدين درفد ايت باليقه کدوا ايت راج ايت کيسفاقورا مک ددالم حال ايت سلالوله
 تمفکوغ کيسفاقورا سرت يقدفرتوان مودا ايت کيريم مغيريم تدا هيديف درفد بارغ ۲
 يققاوه فد لايقن دمکينه اداڼ شهدان کمدين تباد براف لمان مک سلطان
 محمود فون هندق مندودنکن فترا يقدفرتوان مودا راج علي ايت يغبمرنام راج
 محمد يوسف دغن فتراڼ يغبمرنام تفکو امبوغ مک فد ماس ايت يقدفرتوان مودا
 ددالم نکري ليفک مک داميايله فتراڼ راج محمد يوسف ايت کليفک مک
 دنکاڅکنيله اوله سلطان محمود دغن فتراڼ تفکو امبوغ ايت بتاف عادة استعادة
 راج بکرح دفرساتوکن سکالي کمدين اثبيل ساسي مک يقدفرتوان مودا فون
 براشکمه باليق کړيو مک تنفله ايت ددالم ريو منديريکي اکام مهورهکن اورغ ۲
 سمبيغ سفک تيف ۲ صبح بيراف اورغ ۲ منجکاکن اورغ سمبيغ صبح
 دمکينه حال ددالم بيراف تاهن دان بولن شهدان کمدين درفد ايت مک شيخ
 اسمعيل عاماً يغ سر درفد عاماً جاوي اين داتفله کيسفاقورا ديمله ايت کفد
 تمفکوغ ابراهيم مک ممبري سورتله ايت کفد يقدفرتوان مودا راج علي مفاکن
 ايت هدي کړيو جوک مک اثبيل يقدفرتوان مودا منداغر سورة شيخ اسمعيل ايت
 مک ايقون ترلالوله سوکاڼ مک موافقه دغن سوداراڼ مک لالوله مهوره امبيل
 شيخ اسمعيل ايت دغن فراهو کريش دنلو بلالما مک شيخ اسمعيل فون داتفله
 کړيو مک يقدفرتوان مودا فون برکايوهه کترکولي مهبوه شيخ اسمعيل ايت اثبيل
 برجسقا برسما ۲ منله کمدين مک دباوايله نايک گداره ددمکتن فد تمفتش
 يقدالم محکمه ايت مک برهميقتا ايت راج ۲ دان سکل اورغ بسر ۲ تيف ۲
 هاري برتان ۲ کن سکل حکوم صبح بطل حلال حرام افلاکي سوداراڼ اشکو حاج
 عبدالله سرت راج حاج علي مهاجيره ايت اکن بيراف کتاب ۲ يغ سفن ۲ سفرت
 طريق محمديه دان فرايش دانلايش سديکيت ۲ سبب وقتو سفکت کمدين مک
 يقدفرتوان مودا فون مسميله طريقف نقشبنديه سرت سکل ايت ۲ راج ۲ يقدفولو
 قيفت ايت سرت ماسو ساوک مک تيف ۲ هاري جمعت دان ثلاث توجه دان
 ختم دان سمبيغ برجسقايله فد تيف ۲ هاري برامي ۲ کمدين درفد ايت مک
 شيخ اسمعيل فون باليقه کيسفاقورا دان اشکو حاج عبدالله سرت راج حاج علي
 فون فوکياه کيسفاقورا مک تمفکوغ فون مباداله اشکو حاج عبدالله ايت ديم برسما ۲
 دغندي ماکن ميتوم سهاري برکورو سندا بتاف عادة استعادة راج ۲ برهميقتون
 دغن ساق سوداراڼ دمکينه حال کمدين مک اشکو حاج عبدالله ايتفون باليقه
 کړيو سرت راج حاج علي ايت مک راج حاج عبدالله فون مغرجاکنه سکل عمل
 اوراد نقشبنديه ايت دان ايله يغ سده منجادي مرشيد کفلا طريقف ايت ددالم
 نکري ريو اداڼ شهدان کمدين درفد ايت مک يقدفرتوان مودا فون براشکمه

مودا راج علي اينده بمباوغ دان ملاوغ سکل اورغیغ جاهت ۲ سقرت برجودي دان
مباوغ تباداله بوله لاکي اورغ اسلام برجودي دان مباوغ جک دکتهوي
دحکومکنش دغن سقاتوتن سهشک اي برکرجاکن فتراث تکج کهوين ثون تباد
دبرين اورغ ۲ برجودي دان مباوغ دان جک اد اورغ جاهت ۲ فرومقی ۲
دحکومکنش ترکاداغ دغن دباوغ دسراهنکش کغد رشيدین ريو ترکاداغ دپوتن
دکراتش کفلا دان بيراف کالي يلمکين ايت سقاي يغلانين مقبيل اصاف
دان کرون دان دمکيلاکي بيجينه اي اکن اورغ برماين ۲ يغ مباوا کغد چاپول
لاکي ۲ فرمغوان سرت اورغ بریايي برابوه دغن برفتنون سندير مبندير قد فکرچان
زنه ترکاداغ دسورهن رمقس بيولا دان کچاقی اورغیغ برابوه بردونداغ ساينغ
يقدکت ۲ رومه اورغ يغبایک ۲ سقاي چاشناه جادي فتنه کغد انق مودا اورغ
دان سقاي چاشن جادي چاپول نکري شهدان اداله سيب جادي اي دمکين ايت
سبب اي سوک سکدودفکن دغن اورغیغ عالم ۲ سرت سوک مندر ۲ نصيحت
اجران مريکيت دان سوک ديجاکن کتاپ ادب دانلاکي يقدفرتوان مودا اينده
يغ منداقت واغ درقد گيرمنت يغبوکش هوتغ کيرا ۲ امقت فوله دوا ريو روپه
دغن سبب بيجارا يغ بايک سرت کلکوان يغ قاتوت برسا ۲ رشيدین ريو دان
منداقت قول درقد کبرتور جندرال بتاوي ساتو قتي فکاکش قيرق يغ مهل هرکان
درقد نمقت ۲ ميتوم نه دان فها دانلاکي اياه يغ منداقت هديه درقد راج فروس
ساتو جم يغبير يوي سنديرين سرت اد دغن فرماينش سيکور بورغ امس يغبير يوي
دغن فساوه سقرت يوي بورغ جوا دان ساتو کرون قول يغ انده ۲ فريواتش سرت
بيراف کاي امس قيرق دان اداله کرون ايت دفاکين ددالم مسجد دغولو فقت
دان اياه يغ منداقت هديه درقد ساتو انق راج باندا يغبير نام هرنوخ يايت ساتو
فستول يغبيراتنهکن قيرق يغ فستول ايت هديه ساتو باشاه کغد هرنوخ ايت دان
يقدفرتوان مودا اينده يغ منداقت تباهن درقد گيرمنت حاصل ريو جادي ام
ريو دغن سبب بيجارا يغ بايک سرت مشواره يغ قاتوه دغن رشيدین ريو سرت
سوداران ۲ شهدان ادقون يقدفرتوان مودا راج علي اين سوک مقبيل هاتي
سابق ۲ سوداران يغ جاوه ۲ سقرت راج نکري بوکيس سرت دتنگکش عادت
استعاده يغلان ۲ يايت سقرت اوتوس مغوتوس کتانه بوکيس مک تيف ۲ تاهن
تياداله همقا ملاوه درقد بوکيس تياداله فوئس تنداس سقرت سودارا يقدبوکيس
ايت دان دمکين قد نکري يغلان ۲ سقرت سبب دان سلاغور دان قد ماس اين
جادي راج بيراف کالي يقدفرتون سلاغور داتغ کريو دان ماس نمرحوم
عبد،رحمن يقدفرتوان سلاغور داتغ سکالي لالوله براستريکن بندا موداران راج
اسيه کمدين باليق کلاغور مک افيل ددغرئ فادک ادندا بگندان راج علي
منجادي راج داتغه قول اي ددالم تباد بيراف لسان مک باليقه اي کلاغور دان
دمکين لاکي ساق سوداران يقددالم سيفاغورا سقرت تمکوغ ابراهيم دانلانين
مک قد ساتو ماس اي مپوره اکن سوداران راج علي کسيغاغورا مک تيفکوغ فون

حاج مودا دان اداله فرملان فکرجان ایت یایت منریسکن دان مغاتورکن مکان
 سانق ۲ سوداران دغن حاصل ۲ نكري ريو مان ۲ يهاوم سفت يقدرتوان
 عبدالرحمن المرحوم مغاتورکن مک ايله مبهاروکن قول مان ۲ علي قدان يع
 فاتوة قد نفقه مريکنت دمکين لاکي سکل اتوران مکغ جباتن فکرجان درقد
 سکل سانق ۲ سوداران مک دشوارتکت برامي ۲ کمدین بهارو دبرين فکرجان
 مان ۲ يع لايق قد تفکوشتن يع تباد سوميع دان حاجت قد اجتهاد اورغ توا
 دان تباد سوميع قد مات اورغيع برعقل يع مخلوباني مات ماتي دمکينلاي اي
 سوک برمشواره برامي ۲ اقبيل داتغ سوات فکرجان کراجان دان سوک برتان
 کقد اورغ توا ۲ دان اورغ بسر ۲ درقد فیکران دان اختيار دان اي سنديري
 برانکت لرومه اورغ توا ۲ دان اورغ بسر ۲ ایت برتپاکن اختيار يایت سقرت
 شهبندار عبدالله دان فککوا احمد افلاکي کرومه ايهدا بندان مک اداله قد ماس
 اي باوم منجادي راج ديتهنکن اوله مرحوم عبدالرحمن منجادي کلانا مبنولکن
 تاور رستو مک راتاه رومه اورغ توا ۲ دان اورغ بسر ۲ دگرکيکش کران متا
 نصيحت دان فحاجران کمدین بهاروله اي فرکي دانلاکي اداله اي سوک مغاسيهي
 اورغ عالم ۲ سرت مالو دان حرمت کقد مريکنت سهکک ساتو حاج حاميم اورغ
 بنجر يع عالم وقتو اي ددالم منجادي واکيل ددالم نكري ليفک مک داميان
 توان حاج ایت دغن اجتهاد سوداران راج حاج علي مک دحرمکتش توان حاج
 عالم ایت تباد اي ماهو برجالن دهولو درلدان تيق ۲ فرکي سمبيغ جمع
 کران اي مرند مکنديرين کقد اورغيع برعالم دان دمکينلاکي کقد يع فککت ۲ به
 سوداران سقرت راج اسمعين دان راج جعفر سائمله برهسا دان براداب دمکينلاکي
 تباد سوک اي دودق داتس کرسی جک اد يع فککت توا ۲ دباوه افلاکي جک
 توان ۲ سيد مک جاوهه اي درقد دودق دکرسي ایت دان دمکينلاکي فراشين سوک
 برجامو ۲ اکن سانق ۲ سوداران ماکن مينوم قد ساتو هاري يفترتنتو دان اي
 قول برانکت کرومه سانق ۲ سوداران قد ساتو هاري يفترتنتو جوا دان قد ماس
 کراجان برديري اکام اسلام منديريکن جمع دان مرتهکن فرملوان برتودغ
 دان مهقرناکن برپواة مسجد يفتياد جادي دفرپواة اوله مرحوم عبدالرحمن سبب
 مکن کمدین بمبواة قول جباتن سقرتن کايو سفاي سنع سکل همب الله برجالن
 قد کنيک اير سوروة دان قد ماس يقدرتوان مودا راج علي ايناه بايق علما يع
 دانع دغن کمواقشن سوداران راج حاج علي مک دکرنيانک مصرف دان دسورهن
 سکل فککاي ۲ نكري منتوة علم فرکارا اکام دان مجاجي کهاب ۲ دان بلاجر
 مبايفکن بجان قران العظیم دان اي سنديري فون سوک جوک طالب العلم مک
 داخيارکن اوله سوداران راج حاج علي مک دکرنيانک مصرف دان دسورهن
 مغاجر دان بيراف بايق اورغ عالم ۲ سقرت سيد عبدالله بحرین دانلايش دودق
 مغاجر دقولو قيمت ستاهن اقبيل اي هندق باليق دبرين املت ليم راتس رليکت
 دان دبرين قول بمبواغ درقد ماکي امس فیرق دان ستره شهدان لاکي يقدرتوان

سرت اي هندو سيفكه كنگري ريو برجمغا راج علي ايت ملك سلطان محمود قون
مبواة سورة منجموة فادك نندا ايت راج علي كنگري ليشتك اكندفولنگن فسكان
منجادي يقدفرتوان مودا ريو ملك سورة ايت دبريكنش كغد تمفكوغ سرت دفسكنش
مسا سكران راج علي داتغ كايشتك ددالم بولن اين جوگ ملك تمفكوغ قون
برلايرله دري ليشتك كنگري ريو ملك اقبيل تيبا اي كاريو ملك نايكله اي مندافتكن
راج علي ملك اقبيل برجمغا دانجوتكنباله سورة درفد سلطان محمود ايت كغد راج
علي لالوله كاتن ساي اين دتيتهن اوله سلطان محمود مېكرانك ايه كايشتك
ددالم بولن اين جوگ ملك جواب راج علي نينه ايت دجنجوش اكننتافي يغ ساي
اين لاکي هندو مضمولكن سانق ۲ سودارا كيت مان ۲ يغ جاوه ۲۰ كران ساي
هندو دجاديكن توا جك تباد سانق ۲ كيت يغ رامي ۲ سيالنه يغ هندو
داجي برسا ۲ مھرچاكن راج ملك جواب تمفكوغ ايت سبتر فرگانك ايه ايت
كسدن اقبيل ساسيله اي برچاگف ۲ ايت ملك تمفكوغ قون برموهنله كغد فادك
ايهندان راج علي ايت ملك سالوله باليق كسيغافورا ملك تشله اي دنگري سيغافورا
تالو بلاغا نام نسفت كديامن اداڼ .

سېرمول .

ادفون راج علي اقبيل تمفكوغ ابراهيم سيغافورا ايت تله باليق ملك ايفون
مضمولكن سكل سانق ۲ سوداران سكلين موافقت متواره قد فكرچان قرگي كايشتك
ايت ملك اقبيل سده برساڼو موافقتن ايت ملك راج علي اون برلايرله كايشتك ملك
مغادواه اي كغد سلطان محمود ملك مفرپواتله ساتو سورة ستيا ملك راج علي قون
دنتي . اوله سلطان محمود دقولنگن فسكان منجادي يقدفرتوان مودا ريو دان
ليشتك دش سكل دايره تعاون بتلف استعداد ملتني . يقدفرتوان مودا يقدمولو ۲
جوا دمكيده اداڼ يايت قد توجه باس هاريبولن رجب فرملان هفك سفي كغد
دوا توله تيك هاريبولن شعبان قد هاري رابو ساسيله دصحن كلارانش يايت
قد هجرة سته ۱۲۶۱ انتهى شهدان اقبيل ساسي يقدفرتوان مودا راج علي درفد
فكرچان ملك ايفون برموهنله باليق كاريو كغد سلطان محمود ملك دبركن اوله
سلطان محمود ملك برلايرله راج علي ايت كاريو ملك اقبيل تيبا كاريو ملك دسبوتله
اوله رشيدن ريو دش حرمت دفاشكن مريم دانس كوت داتوركن كرويس مېديان
سموان اداڼ دقولو فېخت قون دمكي جوگ تماسغ مريم دانس بوكيت سرت سكل
چينا ۲ قون كلاوته دش بيراف توله سفن قوكت دان بنديرا دان بريغ ۲
مېسوت يقدفرتوان مودا ايت ملك يقدفرتوان مودا قون براغكده نايك كداره
زياره كغد فادك ايهندان راج حاج احمد سرت فادك بندان راج ليبر كسدن
باليقه اي كاستانن برجامو سكل سانق ۲ سوداران اداڼ شهدان اداله قد ماس
كرچان يقدفرتوان مودا راج علي اين مغاداكن بيراف فركارا يغانده ۲ يغ
مندافتكن تام كراچان يغ . ايلوه دان اكام يغ تكوه ملك اداله يغ مھرچاكن
فكرچان يقدباوهن ايت يايت سوداران الحكو حاج عبدالله يقدفكيل اورغ اشكو

ماسیغ ۲ انق راج ۲ ایتئون مناروه تندا تالغن قد قرطس ایت مک اتفقله فکرجان
 ایت یایت قد سبیلن هاریبولن جمادالآخر هاری رابو جم فوکل سبیلن ددالم
 بالی روغ یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن المرحوم قد هجرة نبی علی الله علیه
 وسام سنه ۱۲۶۰ شهدان اثبیل ساسی درقد کموافقتن ایت مک مپورهله اشکو
 حاج راج عبدالله ایت اکن حاج ابراهیم انق داتوه شهبندار عبدالله کفد رشیدین
 ریو ممباواکن سورة کموافقتن سکل راج ۲ ایت مک اثبیل سمسئ سورة ایت کفد
 رشیدین ریو مک برکتاله دشن سوکان حاج ابراهیم برساتوله مقصود انق راج ۲
 ایت دشن مقصود کیت کبرمنت هاند کمدین برکات قول ای ادقون واکیل توان
 سلطان یغرتیک ایت سئورله سایی فاکسی یایت راج علی جانغله راج عبدالله
 کچیل ۲ هاتی کران فکرجان توان سلطان ایت دوا فککارا یفتیاد ددالم اتوران
 کیت سکالی ۲ یغ کیت فتنأ ساتو سهاج یغدفلیه اکن جادی یغدفرتوان مودا
 مک توان سلطان ناروه تیک اورغ قول سفرت دفراولو ۲ کن کبرمنت کدوا فککارا
 توان سلطان تنتونک فیاهنن تیک اورغ دجادیکش فاتوة جادی یغدفرتوان مودا
 سرت دیغفاکن واکیل کواس راج مودا ایت سفاج توان سلطان مپوره انق راج ۲
 یغ ددالم ریو این برکاده دان روسوه ددالم نکری ایت بایق انق راج ۲ دفولو
 فیت ایت اند عقاق ماسیغ ۲ دشن موافت جکلو تیدق تنتوله توان سلطان ایت
 ممبوا فوکه فکلاهیین انتارا سکل انق راج ۲ ایت سفکارا لاکسی ماس مرحوم
 یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن سده میغ دجادیکش سواران راج علی سفرت
 کدودقن کلان اند ککرجان سفاتوتق ایاه یغ مگنتیکن کرجانن کناف توان
 سلطان تیدق سوک ایکوة اتوران دان جانل اورغ توان المرحوم یغدهولو ۲
 مک جواب حاج ابراهیم ایت فککارا سایی تیاد برانی برخبیر توان لبه ۲ معاده
 کمدین مک حاج ابراهیم فون بالیق ممباوا خبر درقد رشیدین ریو ایت کفد اشکو
 راج حاج عبدالله کفد سکل انق راج ۲ سکاین مک تنف دان تگوهه راج علی
 اکن جادی یغدفرتوان مودا ریو سبب فیاهنن سکل انق راج ۲ سرت دشن کسونان
 کبرمنت هندي نيدر لند.

شهدان کات صاحب الحکایت

ادقون سلطان محمود برماین ۲ دسیفاورا ایت مک برجفاله ای دشن تمکوغ
 تن ابراهیم ایغر یغدفرتوان مودا راج علی ایت مک سلطان محمود فون برخبیره
 اکن ای ممبوا باکل یغدفرتوان مودا تیک ایت کران ای لاکسی هندق برفیکر
 مک جواب تمکوغ ابراهیم ادقون فیکران فانیک سئورغ لاین درقد ایه فانیک
 ایت راج علی مجادی کتی ایه فانیک المرحوم یغ هیالغ ایت تنتوله تیاد سیاف
 یغ فاتوة لاکسی دان تیاد سیاف یغ ماهو ستله سلطان محمود مندر سمبه تمکوغ
 ابراهیم ایت مک سلطان محمود فون دیله مک لالوله براشک بالیق کنکری لیفک
 مک داتوه تمکوغ فون برساله فوکی مغتتر سلطان محمود ایت کنکری لیفک
 مک اثبیل سمسئ کلیفک تیاد براف انتارا مک ایقون برموهنه بالیق کسفاورا

سکالین مک دقبور کتله اوله سلطان محمود سرت سوداران بتائف عادة استعادة راج ۲ یغیر ۲ ملکت شهدان اد کیرا ۲۱ سبولن انتاران مک اشکو فتری فون مشکت قول یایت فد ۲۸ هاریبولن رجب وقتو جم فوکل تیگک مالم ائشین فد تاهن ایت جوگک مک دقبور کتله اوله فادک ادندان راج حاج احمد سرت فادکک انقند ۲۱ سکالین ددالم کوتان دقبور اتن ساتوقیه دمکینه خالغ ادان سیرمول ادفون سلطان محمود اقبیل سده ملکت یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن ایت مک داتظه فنتان واکیل گیرمنت هاندا یایت رشیدین ریو سیاف ۲ اکن گنتین مرحوم عبدالرحمن ایت مک سلطان محمود فون یرتغکومه لاکمی هتاق یرفیکر سرت هندق مشواره دشن اتق راج ۲ یغددالم قولو فیغت مک تیاداله دافت کبتولن اجتهاد سلطان ایت دشن فیکران اتق راج ۲ یغدفولو فیغت ایت مک ددالم حال ایت مک رشیدین ریو فون سلالوله جوگک منتا تنوکن سیاف ۲ جوگک یفاکن گنتین مک تیاد جوگک سلطان محمود ماهو منتوکن کدین درغد ایت سلطان محمود فون ممبری واکیل تیگک اورغ منتیکن کنتوان یفاکن جادی یغدفرتوان مودا ایت فرنام سودارا یغدفرتوان مودا المرحوم ایت نسان راج عالی گدوا سوداران جوگک یایت اشکو حاج عبدالله کتیک انتق المرحوم ایت نسان راج ادریس مک اقبیل سلسی درغد ماشاکن واکیل ایت مک سلطان محمود فون برلایر کسپافورا ادفون رشیدین اقبیل ای مایهتکن فربواتن سلطان محمود ایت مک کورغله ای برکشن سبب کران تیاد تنو ای هندق معامکن کلد گیرنور جندرال بتاوی مک یرتیاله رشیدین کلد سکل اتق راج ۲ یغددالم قولو فیغت سرت اورغ تواتن ۲۱۱ اداکه فربواتن سلطان محمود ایت سده دقبوراه ماس بریکال مک جواب سکل اتق راج ۲ ایت سرت اورغ تواتن ایت باوم قرنه دقبوراه یغدمکین ایت مک ممبری اشارتاه رشیدین ریو سئوله ۲ منتا کموافقتن اتق راج ۲ یغایق سیاف ۲ یغ فاتوة دجادیکن راج مودا مک سکل اتق راج ۲ یغایق فون متولفکن فیکران دان اختیار فُرکارا راج مودا ایت کلد اشکو حاج عبدالله مک راج حاج عبدالله فون برکات کلد سکالین سوداران ۲۱۱ کاتن ابن رشیدین ریو سئوله ۲ منتا فیکران درغد کیت سوا ادیق برادیق رالمی ۲ سیاف ۲ یغ فاتوة منجادی راج مودا ادفون یغ ساي سئورغ لوارله سکالی سلاکمی اد ابغ عالی سودارا ساي یغتوا تیاداله ساي ماهو مافکیکن مک منجواب قول راج جمعت سودارا المرحوم عبدالرحمن جوا یغتوان سکالی اتق مرحوم جعفر یغلاين ایون درغد مرحوم عبدالرحمن کتاش یغ ساي سئورغ جکک لاین درغد ادیق عالی تیاداله یغ فاتوة کلد ساي مک منجوابله سوداران ۲۱۱ سرت اتق راج ۲ سکالین کتاش یغ ساي سوا فون دمکین جوا جکک لاین درغد راج عالی مک کورغله سدافن فد فیکران ساي سوا کدین برکات قول راج حاج علی کتاش جکلو سوغکه فُرکتان تواتن ۲ سوا دشن اخلاص یغدمکین ایت هندقله تاروه تندا ناغن ماسیغ ۲ فد ساتو سورة یغ کیت سده موافقت ابن مک جواب سکل اتق راج ۲ ایت بایکله مک راج حاج عالی فون مشبیل تنغت دعواة سرت قرطس مک

ایت کنکری لیفک مک اثیل سملی کنکری لیفک مک برلا بوهله سکل کلکافن
 ایت دکوالا دایک مک هاریفون مالم مک سلطان محمود فون کلوارله ککوالا
 مهبوه فادک نندان یغدفرتوان مودا ایت سوله ۲ مېسلله ای درفد فکرجان یفته
 لالو ایت مک اثیل ای برجمفا دیاچهقه ماسو مودیق کهولو مک یغدفرتوان مودا
 فون برتقکوه منتیکن هاری سیغ مک اثیل سیغ هاری مک مودیکله یغدفرتوان
 مودا برسا ۲ فادک چندا بکندا ایت سلطان محمود مک اثیل سملی کهولو
 برلا بوهله کنایکین یغدفرتوان مودا ایت دتفکالان دالم سرت کلکافن یغ باقی
 دان سکونر فرغ کندان فروخ برلا بوه دلاوه کامیوق مک تنفله یغدفرتوان مودا
 مودا ایت ددالم لیفک مریتهکن کراجان فادک چندا بکندا سلطان محمود شندان
 کمدين تیاد براف انتاران مک یغدفرتوان مودا فون متاجقه سلطان محمود ایت
 برستیا سفرت ستیا عاده استعاده یغدفرتوان مودا دغن یغدفرتوان بر یغدهولو ۲
 یعنی ستیا انتارا راج بوکیس دغن راج ملایو مک برسومفه ستیاله کدوان دیاتس
 بالی روغ دباوه فایو غ اوبر ۲ کباران سرت برسا ۲ مکف قران العظیم بناف
 عاده سومفه ستیا یغدهولو ۲ ادا کمدین بهارو ماسغ مریم تندا سلامت دامی
 سومفه ستیا کمدين دودقه یغدفرتوان مودا ایت ددالم نکری سرت مېجاراکس
 درفد فکرجان مھافوسکن فرومق ۲ ادفون سکونر فرغ هاندا اثیل سده ساسیله
 یغدفرتوان مودا برسومفه ستیا دغن سلطان محمود ایت مک ایفون برلا پرله بالیق
 کریو مک کمدين درفد ایت مک یغدفرتوان مودا فون برلا پرله بالیق کریو مک
 اثیل تیا کریو لالوله مېوات استان دان مسجد مک ددالم ایتاه جوک ای منتوه
 عام اوصول الدین کفد اورشیغ عالم ۲ سفرت دفریواتله کورو دان سوک ای
 مھبوه اورشیغ عالم ۲ دان توان ۲ سید سفرت حبیب شیخ سقاف دان سید حسن
 الحداد دان حاج ۲ سفرت توان کیای برنجف دان حاج شهاب الدین دان حاج
 ابوبکر بوکیس دان شیخ احمد جبراتی دانلاین اف لاکي کفد سواران راج
 حاج عالی مک تبادله برچرای ۲ دغندی سیغ مالم برتپاکن سکل حکومن ۲ یغ
 دبساکن کفد شرع دانلاین درفد سکل یغترسبوه سموان دتولوش دغن واغ
 مان ۲ عالی قدارن یغقاتوه دمکینله حال سھاری ۲ مک تبادله هېب فنجفکن قام
 کران هندق مھبیل سلفنن جوا .

شھان کات صاحب الحکایت

ددالم تیاد براف انتاران ددالم حال یغدمکین ایت مک سلطان محمود فون داتله
 کریو مک لالوله ای منتا بایکن سبواه کفل هرکان تیک قوله انم ریو روغیه بیرق
 مک دبایکن اوله یغدفرتوان مودا مک ددالم تیاد براف انتاران مک یغدفرتوان
 مودا فون کریفاه مک ددالم تیاد براف هاری دغن تقدیر الله تعالی مک یغدفرتوان
 مودا فون مھکته کمالی کرحت الله تعالی انا لله وانا الیه راجعون یأیت ثد دو
 هاریبولن جمادالاحر وقتو جم فوک سوله مالم اثنین سنه ۱۲۶۰ مک کمفرله
 ددالم ریو قولو فېفت دغن راتف تالیش سکل انت راج ۲ دان سکل ایسی نکری

القصة

ملك ترسبوتله فرکتان سودارا سقیق یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن یأیت راج حاج عبدالله یغدالم نکری مکة المشرفة ایت ملک اقبیل سفی ای ستاهن ددالم نکری مکة المشرفة ایت ملک ایقون تورنله دري نکری مکة ایت کعبه دان دري جذه سلالوله بالیق کباوه ائین سرت اد دباوا ساتو اورغ عالم نمان شیخ احمد جبرتي دان سئورغ لاکي اورغ بنجر اتق شیخ محمد ارشد بنجر یغ مشهور دغن عالم بسر دباوه ائین یغ مفارغ بیراف کتاب فیه دان لایق ملک اداله نام انقش توان شهاب الدین ملک توان ایقون دغن باوان راج عبدالله جوک کریو شهدان البیل راج عبدالله ایت سفی کریو ملک تیاد براف انتاران ملک ایقون برلا برله کایغک برسما ۲ فادک ککندا یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن ملک برهیمونله اتق راج ۲ ددالم نکری لیغک قد ماس ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله کیر ۲۱ تیگ یولن یغدفرتوان مودا ایت ددالم نکری لیغک ملک مفکین بالیق قول برسایهین فهم سلطان محمود ایت دغن یغدفرتوان مودا ملک کوساهنه یغدفرتوان میکرکش سرت سلالو جوکاله مبری خبر کغد رشیدین ریو منجاری موافقت هدیق بمایقکن سلطان محمود ایت سفی تنق ددالم کراجانق دان رشیدین قون سلالو جوک مبری تصیحت مهوره سلطان محمود ایت تنق ددالم کراجانق مومنه دغن عدین ملک ددالم حال ایت سلطان محمود قون ماسیه جوک لاکي ددالم برساله ۲۲ هن فهم دغن یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن ایت شهدان ددالم تیاد براف انتاران ملک داتغه فتنه ۲ دري مولت بودق ۲ جو سلطان محمود ایت منداتقی رومه یغدفرتوان مودا ایت ند مالم هاری دغن مقات ۲ دغن فرکتان یغکورغ فاتوة اتس نام یغدفرتوان مودا ملک مرکاله یغدفرتوان مودا لالوله هدیق دسورهن برنیکم لاون بودق ۲ جو ۲ یغ منداتقی رومهن ایت کمیدین منداتقیاه اختیار درلد سئورغ سوداران یغبر نام راج حاج عالمی سرت ساتو اورغ توان ۲۱ نمان انجی، جاوا سفای جاشن جادی فرکلاهین ایت ملک منرساله یغدفرتوان مودا اکن اختیار کدوان ایت ملک تیاداله جادی فرکلاهین ایت کمیدین قد کایوقکن هارین ملک براشکته یغدفرتوان مودا بالیق کریو سئوله ۲ مراجوقله کاکوانق ایت ملک اقبیل سفی ای کریو ملک تاهوله رشیدین ریو اکن حال احوال سلطان محمود بمواتکن یغدفرتوان مودا دغن جالن یغ تیاد فاتوة ایت کمیدین ملک یغدفرتوان مودا قون مشوارتاه دغن ساق ۲ سوداران سرت رشیدین ریو ملک داتغه کفتوسن مشوارتق ایت مغابق سلطان محمود برستیا سولا سیکیمان ستیا راج ۲ یغدلولو ۲ انتشارا بوکیس دغن ملایو یعنی انتشارا یغدفرتوان مودا دغن یغدفرتوان بسر کمیدین درفد ایت ملک براشکته یغدفرتوان مودا سرت ساق ۲ سوداران اد کیر ۲۱ تیگ قوله بواد قراهو فقراتق دان دسرتای قول اوله توان رشیدین ریو برسما ۲ فرکی ایت دغن سبواه سکوتر فرغ نام کمندانق توان فردوخ ملک برلا برله سکل الحکاتن

دان رشیدین ریو فون مشکیلله جوک سدیکیت سبب سلطان محمود ایت تیاد
 دافت لاکي دلارغ بارغ ساتو فکر جانن یغ کورغ فاتوة دان دمکین لاکي تمکوغ
 سري مهاراج فون سلالو ۲ جوک میبری نصیحت اجران یغ بابیک ۲ کلد راج ۲
 سرت میلاکن بالیق کایفک سفای تنف ددالم کراخان نکري سندبري ددالم
 حال ایت تیاد جوک بکندا ایت ماندهکن هفک برماين ۲ جوکاله ددالم نکري
 سیفاورا ایت برجانن کسان کماری قد تنف ۲ یغ کورغ فاتوة یغ میلاهي عاده
 استعادة فرجلانن راج ۲ شهدان مک ددالم حال ایت مک داتقله سورهن توان
 کبر نور بانم سیفاورا مپوره سلطان محمود ایت سکرا بالیق کایفک مک بهاروله
 سلطان محمود ایت بالیق کایفک مک اثبیل سلی ای کایفک مک دودقه بتاف
 عاده استعادة کلکوانن یغ سهاری ۲ درقد فرماينن دانلاین برسا ۲ دغن
 بودق ۲ یغ مودا ۲ ایت کمدين درقد ایت مک برکهندق قول سلطان محمود
 هندق فرکي کسفاورا هندق برماين ۲ جوک مک راج علی فون تیاداله
 مبنرکن فکر جان بکندا ایت سبب بایق ددافتن خبر ۲ بکندا ایت جک ای
 کسفاورا مندافت فکر جان یفکورغ فاتوة دان کورغ انده کلد نام راج ۲
 ایت له ۲ معامله سلطان محمود ایت اورغ مودا دان یغبرسا ۲ دغندي ایت
 بودق ۲ جوک یغ تیاد تاهو اکن عاده استعادة یغ مغورشکن نام کراخان
 سبب ایتله کورغ برکتن راج علی اکن سلطان محمود ایت سلالو ۲ امت
 برماين ۲ کسفاورا مک ددالم حال ایت سلطان محمود فون هندق جوک فرکي
 مک راج علی فون تیاداله دافت مناهنن لاکي مک لالوله ای مپورهکن سوداران
 راج حاج علی مملکن کلد فادک ککندان یغفر توان مودا سرت رشیدین ریو مک
 اثبیل یغفر توان مندغر خبر راج حاج علی ایت مک موافقتله ای دغن رشیدین ریو
 مک لالوله یغفر توان مودا برانکت کایفک مک مفاداه این کلد سلطان محمود
 دان کلد بندان تفکو تیه سرت مملکن حال فادک انقندان هندق فرکي
 کسفاورا ایت سلالو دغن تیاد سوات فکر جان مک کورثله فاتوتن کلد راج ۲
 یغ برسا ۲ دمکین ایت دان بران لاکي نصیحت دان فغاخران درقدان سرت
 رشیدین ریو یغفر توان اوله یغفر توان مودا کلد بندان دان کلد سلطان محمود
 مک برهننیه سلطان محمود ایت هندق کسفاورا مک یغفر توان مودا فون
 تنفله ددالم نکري لیفک ممرنتهکن نکري لیفک ایت مک ددالم حال ایت مک
 بايقنه برساله سلاهن فهم سلطان محمود ایت دغن یغفر توان مودا سرت رشیدین
 ریو قد فیکران دان مقصود دان کهندق له ۲ معامله فیکران اورغ مودا ۲ دغن
 فیکران اورغ توا ۲ یغ بیاس مملک کراخان دغن اورغ مودا ۲ یغ باوم بیاس دان
 باوم لام ددالم فکر جان کراخان مک تیاد قول سوک امت مندغر نصیحت اجران
 اورغ توا ۲ سرت میکووه هوا نفسو دیرین سندبري سرت جوا ۲ آن یغ مودا ۲ مک
 ایتله جادی فوکوه برساله ۲ هن فهم ادا.

فادک نندا ایت بالیق کریو مک برلایرله یقدفرتوان مودا ایت بالیق کریو مک اقبیل سقی کنکری ریو لالوله مپهرهکن فادک اددان راج علی ائکم کلانا فرکی کلیفک متجادی نایع ددالم نکری لیفک سرت شورج سوداران یغیرنام راج حاج علی مفاوانکندی قد. سکل فکرجان مک برلایرله راج علی ایت کلیفک مک اقبیل سقی کلیفک مک مفادله ای کلد سلطان محمود مظفر شاه مک سلطان محمود فون مپهرهکنه سکل بچارا ۲ یقددالم نکری لیفک ایت کلد راج علی ایت مک تنغله دغن یقدمکین ایت ادا انتهی مایخصا.

القصة

مک ترسبوه فرکتان داهیغ روغکی. سته دغکیل اورغ نمان داهیغ کچی. یأت مقبیل نام برکت موبقدان سله اییون داهیغ کچی. اتی راج میسونه فترا اوفو داهیغ قرانی دغن تفکو نغ تن ایرغ فترا مرحوم سلطان عبدالجلیل یغ مکت دکوالا فیهغ تربونه دغن سبب فرغ دغن راج کچی. سیا سمرت یغته لالو قصه شهدان مک اداله داهیغ کچی. ایت دیم دتلوه. بلاغا مک مشورتله کیرتور توان بام دغن داتو. بندعرا تن علی قد فکرجان مظک داهیغ کچی. ایت متجادی تشکوغ مک اقبیل ساسی مشورتن مک لالوله دالمکتن اکن داهیغ کچی. ایت متجادی تشکوغ سري مهاراج کسین مک تشکوغ سري مهاراج فون فرکیه کلیفک مفادله سلطان محمود مظفر شاه سرت برجیقا فادک ایهندان راج علی یأت سوامی سوداران یغیرنام راج چی. مک اقبیل سقی کلیفک مک دمایاکنه اوله بکندا سلطان محمود سرت راج علی بتاف عاده راج ۲ سام راج برجیقا ۲ آن دان برسو کا ۲ آنه ماکن میوم سهاری ۲ ددالم تیاد براف انتاران مک تشکوغ سري مهاراج فون برموهنه هندق بالیق کسيفافورا مک دبرکله اوله سلطان محمود سرت راج علی ایت مک لالوله ای برلایر کسيفافورا مک تنغله ای دسيفافورا دتلوه. بلاغا شهدان ادفون سلطان محمود اقبیل تشکوغ سري مهاراج ایت سده بالیق کسيفافورا مک سلطان محمود فون هندق فرکی قول کسيفافورا مک کورغاه برن قد اجتهاد وکیل یقدفرتوان مودا ایت راج علی مک دفرسبهکنه کلد سلطان محمود یغ هندق برافکت کسيفافورا برماین ۲ ایت سلالو ۲ ایت کنکری فیهق فرباشن ۲ اورغ کورغله مانین قد راج ۲ ترله بایک مپایکتن نکری کیت سندیری سرت مرایکین دی مک تیادله دهبروک اوله سلطان محمود دفرسبامن راج علی ایت مک براغکنه جوک ای کسيفافورا برسما ۲ جوا ۲ آن یغ مودا ۲ مک راج علی فون مفرسبهکن سورة کلد فادک ککندا یقدفرتوان مودا سرت مبری خبر کلد فادک انتقا تشکوغ سري مهاراج منتا تولغ لیهت ۲ کن سلطان محمود ایت ددالم سيفافورا درقد حال احوال کران له ۲ معاومه ای اورغ مودا دان یغ برسما ۲ فرکی دغندی ایت فون جمله درقد اورغ مودا ۲ جوک دان بودق ۲ یغ تیاد کنهوان جوک شهدان سته یقدفرتوان مودا مندفر سورة یقدری فادک اندا بکندا ایت راج علی مک کوساهنه ای

القصة

مك ترسبوتله فركتان بكندا سلطان محمد شاه ددالم نكري ليفك مك دغن تقدير الله تعالى مك جاتوهله بكندا ايت كريغ فا ايلا فهاكيت راج يايك كئا ثيهق سبله كيري مك كريش ايت مفكين سهاري مفكين براه مك كوساهنله سكل ايسي نكري درفد اورغ بسر ۲ دان اورغ توا ۲ افلاكي ايسي استان درفد فادك ادندا ۲ بكندا دان انقندا ۲ دان نندا ۲ مك برهيمفونله سكلين مريكنيت كدالم دودق برتوئگو دان برجاك تيف ۲ مالم سرت موافقت مريكنيت درفد سكل اوبت ۲ بشيرماچم ۲ جنس مك تياد جوگ ريغن مفكين براه لايي فوول مك ددالم حال ايت يقدفرتوان بسر سلطان محمود مظفر شاه فون مهورهله مبريتاهو كغد فادك نندا يقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن اكن حال كريغ فادك ايهندا بكندا سلطان محمد شاه ايت مك اقبيل سفي سوروغن ايت مك برسكواله يقدفرتوان مودا براثكت كليفك مك اداله فد ماس ايت ائين سلاتن تغه كراس فرملان تفكا اير فوتييه مك ترلميتله اي ددالم لايو سيرمول ادقون بكندا سلطان محمد شاه سفكالك سوروغن فادك انقندا بكندا ايت كرويو مك كريش فون برتبه ۲ ساعث مك اقبيل سفييله بيلاشن مك بكندا سلطان محمد شاه فون مفكتهل ميفكلكن نكري يغ فنا كنكري يغ بقا انا لله وانا اليه راجعون يايك فد دوا هاريبولن جمادالآخر مالم رابع فد هجرة سنه ۱۲۵۷ مك كمشله ددالم نكري ليفك ريوه رنده دغن راتف تاليس استموا فوول ايسي كوتا دان ايسي استان درفد فادك نندا ۲ دان بندا ۲ دان انقندا ۲ سرت اورغ بسر ۲ دان اورغ توا ۲ سكاين مك مولايه فد هاري ايت اورغ ۲ بركدول كمدين مك سلطان محمود مظفر شاه فون مهرجاكناه اكن جنازه فادك ايهندا بكندا ايت هتدق دمقامكن ديوكيت چفكيه برسما ۲ فادك نندا المرحوم مك اقبيل سده دسويچكن دان دكافنكن دان دسميغكن مك بهاروله دماسوكن كدالم خرندا مك نايقاله كاتس اوسوغن راج دراج مك براتورله سكل جوتن دانس دان تركمبناه فايوغ فوتييه اوبر ۲ يقدلافن يايك فايوغ يفترتنتو فد راج يفسر ۲ كمدين بهاروله داغثت اورغ لايو برجالن كيوكيت چفكيه دتامن دسان ستاه ساسيله دتامن ايت باليقله سكل مانسي سرت ببراف ماسيغ ۲ دافت صدقه بتاف عادة استعادة راج يغ بسر ۲ مفكت كمدين دخنديوريكنله بتاف عادة خندوري راج يغ بسر ۲ مفكت.

شهران كات صاحب الحكايت

سابوم لايي منحه هاري مك يقدفرتوان مودا فون تيباله كليفك نايكله مفادف فادك چدا بكندا سلطان محمود مظفر شاه مك برتافيس ۲ سنه كدو ۲۱۱ سنه ايت مك سلطان محمود فون برتبه بايكله اتوركن نكري سكيما يغ فاتوتن مك داتوركته اوله يقدفرتوان مودا مان ۲ يغ فاتوتن سرت منتفكن اتوران فادك ايهندا المرحوم ستله ايت تياد براف انتاران مك يقدفرتوان مودا فون برموهنله كغد فادك چدا بكندا ايت باليق كرويو مك دلفكن اوله يقدفرتوان بسر اكن

يغدقون راج عمر فون داتله كترشكانو پردوا دشن سوداران تفكو محمود
 مك اقبيل سفي كترشكانو مك دامبيليه نكري ترشكانو ايت دان يغدقون
 قيات ايقون لارياه ككانتن مك تنقاه يغدقون راج عمر ايت منجادي راج
 ددالم ترشكانو ايت ادان انتهى.

شهران

كمدين درقد ايت دشن تقدير الله سبحانه وتعالى مك بندا بكندا سلطان محمد
 شاه فون مفكته كمالي كرحمت الله تعالى انا شاه وانا اليه راجعون مك دقيوركناه
 اوله بكندا اكن فادك بندا بكندا ايت بتاث عادة راج يقسر ۲ مفكت مك
 بكندا سلطان محمد فون تنقاه ددالم نكري ليفك ددالم كمشوقن سبب مفكت
 فادك بندا ايت سبرمول ادقون سودارا يغدقون مودا راج عبدالرحمن يقبرنام
 راج عبدالله يقبراستريكن تفكو لله فترا سلطان عبدالرحمن شاه المرحوم مك
 متدافناه اي فترا دشن تفكو لله ايت املت اورغ لاكي ۲ سقرت يقتله لالو سيوتنن
 قد باب ساسيه ايت مك دشن تقدير الله سبحانه وتعالى ملاكوكن داتس هسان
 مك تفكو لله فون كريفاه قول مك تباد براف لمان كريف ايت مك ايقون مفكته
 قول انا الله وانا اليه راجعون مك دقيوركناه بتاث عادة راج ۲ مفكت كمدين
 درقد ايت مك راج عبدالله فون برينيكن قول انق داتو. لقسان ليفك مك اقبيل
 سده اي بريني ايت مك تباد جوك بايك هاتين مك ايلون باليقه كريف سرت
 تنقاه ي دريو دقولو قيت طالب العالم كغد سوداران يغ برنام راج حاج عالي
 يايت اي مفاجي صرف دان نحو دان اصول الدين دان عام فقيه سديكيت ۲ دان
 نصوف ادقون اصول الدين ام البراهين سرت سراح دان جوهره التوحيد سرت
 سديكيت ۲ سراح ادقون صرف زنجاتي دان نحو عوامل دان اجرومية سرت
 سراح ادقون تصوف بداية الهداية دان منهاج العابدين كراغن اما حجت الاسلام
 الغزالي دانلاين ۲ سديكيت كمدين براليق قول اي مجاج نحو يايت الفيت نظم
 ابن المالك تباد ختم سكير ۲ يهاكي دوا له كورغ سديكيت مك اداله لمان
 كيرا ۲ له ستاهن مك داتله هاتين براهي هندق فركي كبيت الله الحرام ددالم
 نكري مكة المشرفة مك متناه اي كغد فادك ككندا بكندا يغدقون مودا راج
 عبدالرحمن هندق فركي حاج ايت مك دبركن اوله فادك ككندا بكندان ايت
 مك اقبيل سفي قد وقتو ساعت يغ بايكن مك ايقون براشكته فركي حاج ايت
 برلاير دشن كفل عرب كسكة المشرفة مك اقبيل سفي كسكة المشرفة مك عمرهله
 اي كمدين فركياله اي كمدية الرسول كران زياره قد قبور يشايا ايت يايت نبي
 محمد صلى الله عليه وسلم كمدين براليق قول اي ككزي مكة مك اقبيل سفي
 قد بولن ساج مك مفرجكناه اي اكن حاج اقبيل ساسي اي درقد مفرجاكن حاج
 مك تنقاه اي ددالم مكة المشرفة مناوهانه اي ستاهن دالم منتوة عالم سديكيت ۲
 سرت مفاجي قرآن مباحثن بجان كغد قاري يغدالم نكري مكة المشرفة دمكينه
 حالي ددالم نكري مكة ايت ادان.

مک اقبیل سمعی کریو مک مشاورتله مایور قلف ایت دغن یغدفرتوان مودا سرت
 رشیدین ریو دغ فکرجان مهافوسکن فرومفق ۲ ایت سرت هندق منجانکن اتوران
 یغ لاکي اکند اتغ مک اقبیل ساسیه درغد مشاوره ایت مک یغدفرتوان مودا سرت
 مایور قلف سرت رشیدین ریو فون برلایرله کایفک مقادف بکندا سلطان محمد
 شاه برمشواره دغ فکرجان یغته دمنوار تکنش دهولو ایت مک دغولکن اوله بکندا
 اکن سکل اتوران ۲ ایت یایت اتوران ۲ یغدفربوایه اوله یغدفرتوان مودا سرت مایور
 قلف سرت رشیدین ریو ایت مک ساسیه فکرجان فرجنجین ایت لاوه ۲ دغ فکرجان
 مهافوسکن فرومفق ۲ مک دجالکننه سکیان یغدالم فرجنجین ایت مک اقبیل
 ساسی یغدفرتوان مودا سرت مایور قلف سرت رشیدین ریو فون بالیقه کریو مک
 اقبیل سمعی کریو تباد براف لسان مک مایور قلف ایت فون بالیقه کنکری بتای
 شهدان کمدین درغد ایت مک بکندا سلطان محمد شاه فون برافکنله کسغافورا
 لالو مقمیل فادک انقند راج میموه فترا فادک ککدا بکندا تفکو بر سیغافورا
 یغته مکت دتاوه بلاغا ایت دباوا بالیق کایفک مک لالو دودوتکنش دغن
 فتران یغدفرتوان بر سلطان محمد المظفر شاه دکهوینکنش بتاف عاده استعاده
 راج یغ بر ۲ نکج کهوین سرت سلالوله دکارن سکالی فادک انقند بکندا
 یغ فرموان ایت تفکو اموان مک ساسیه فکرجان ایت ادان.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اقبیل سمعی هجرة سنه ۱۲۵۴ دغ بولن جماد اوایل مک برمشوارتله رشیدین
 ریو دغن یغدفرتوان مودا کهندق کیرمنت هاندا هندق دودق داندرا کیری مک
 اقبیل سده ساسیه مشاورت مک یغدفرتوان مودا سرت رشیدین ریو فون برافکنله
 کایفک مشاوره دان موافقت فو دغن بکندا سلطان محمد شاه مک اقبیل ساسی
 درغد مشاوره ایت برلایرله یغدفرتوان مودا سرت رشیدین کاندرا کیری دغن
 ایشکانن براف فراهو ۲ دان کرویس ۲ سرت کفل فرغ دان ساتو سکوتر فرغ
 مک اقبیل سمعی کاندرا کیری دتریماله اوله یغدفرتوان ستن اندرا کیری اکن
 هاندا دودق داندرا کیری ایت سرت بر بوایه فرجنجین راج ۲ ملایو دغن کیرمنت
 هاندا یغ تیاد دامیلش دغن فرغ مک اقبیل ساسی درغد بر بوایه فرجنجین ایت
 مک بالیقه یغدفرتوان مودا سرت رشیدین ریو ایت کریو دان هاندا فون متدبیر کن
 اندرا کیری دتاروهش ساتو استین رشیدین کمدین تیاد براف انتاراش مک
 دتیککننه اندرا کیری ایت اکن فرجنجین تیاد دغوتکنش دمکنه ادان.

القصة

مک ترسبوتله فرکنان یغدفرتوان ترشکانو یایت راج عمر ددالم لیفک ایت مک
 تیاد براف لسان ای دودق ددالم لیفک ایت مک سلطان منصور ترشکانو
 فون مکنده کمدین دکنتیکن اورغ بر ۲ دغن اتقن یغدفککیل اوله اورغ
 یغدفرتوان قیات مک اقبیل یغدفرتوان راج عمر مندش حال ایت سرت ددالم
 ترشکانو اورغ ۲۱ یغ فوایه ۲ فون سده هیایغ دان نکری ترشکانو فون ضعیفه مک

سېرمول

ادفون بگندا سلطان محمد شاه سرت فادك ايهدان يدفرتوان مودا مشوارته
دغن رشيدين ريو قد فكرجان افكريس ايت دان فكرجان هندق مهاوسكن
فرومفق ۲ ايت مك ددالم حال ايت مك كفل فرغ افكريس فون لالوله كليشك
لالو ماسو، كدالم سوقي ليغك دغن سدادون سكالي مك اداله قد ماس ايت
اداله يغ جادي وكيل دنكري ليغك ايت يات راج عبدالله فترا يدفرتوان مودا
راج جعفر المرحوم مك نايقله كرنيلن ايت برجفا راج عبدالله ايت سرت برتابكن
بگندا سلطان محمد شاه مك جواب راج عبدالله بگندا ايت اد دريو تله مشواره
دغن رشيدين ريو فركارا فرومفق ۲ جوا كمدين اد ساتو فلكت يفتركنتوغ دسيتر
قد فكرجان ملازفكن فرومفق جوا مك لالو ديجان ستله ايت مك افون برلايره
باليق كسيغافورا مك راج عبدالله فون ميوره كړيو مبادا سورة كغد بگندا سلطان
محمد شاه مملمكن كداتفن كفل فرغ افكريس ايت كدالم ليغك شهدان افيل
سده دباچ اوله بگندا سلطان محمد سورة راج عبدالله ايت مك بگندا سلطان
محمد فون مشوارته دغن فادك ايهدان بگندا ايت يدفرتوان مودا سرت رشيدين
ريو اكن موشن كيتاوي يات حاج ابراهيم اتق داتوه شهيدار عبدالله جوگ
دتيهكن برسام ۲ انجي، سسودين اتق انجي، كالوه مك افيل سده فوس
مشوارتن ايت مك دتيهكنله كدوان ايت برلاير كيتاوي مبادا سكونر كفتن ايلوه
مك برلايره سكونر ايت كيتاوي ادفون بگندا سلطان محمد شاه براشكده باليق
كليشك مبادا فادك بنداډ دان راج عالي فون مغترله مك تباد براف انتاراډ
راج عالي فون باليقله كړيو شهدان ادفون اوئوسن حاج ابراهيم سرت انجي،
سسودين سفيده كدوان كيتاوي مك كدوان فون مفرجاكده اف ۲ يدفرتيهاكن
اوله يدفرتوان سر سرت يدفرتوان مودا درقد فكرجان سورة ۲ يدفراوان ايت مك
دسوره اوله كبرنور جندرال بشاوي اوئوسن ايت فركي مندافتكن توان ايلوه
دسولو تيگ برسام ۲ رشيدين ذكره كران فكرجان يفسبله ريو دان ليغك ايت
اياله يفتربه مفتوي قد ماس ايت مك افيل برجفا دغن توان اياوه ايت
دفرماسكنه اف ۲ فكرجان يدفراوان سرت ميتاكن فربواتن افكريس ايت مك
جواب توان ايلوه كغد اوئوسن ايت اداله فكرجان افكريس ايت ساله جوگ
دان كيرمنت هاندا فون ساله جوگ اكنتفالي توان سلطان يفتربه ساله دان
جاغته دفتشكن لاكي فردعوان اتس فركارا ايت تنتي توان سلطان كيرتن
اخرون ملينكن بهاروكن سهايله اتوران ۲ ايت سمولا درقد مهاوسكن سكل
فرومفق يغ كنجين سكاين بشا ايت دان دتساهي واغ اكجادي فوئو فون
سلطان سرت رحمت ۵۲ بوليله سكالي لاكي توان قلف ايت فركي مغاوركن
فكرجان ايت برسام ۲ توان سلطان دان راج مودا شهدان مك افيل ساسي درقد
مشواره توان ايلوه ايت مك اوئوسن ايتفون تورن كسارغ لالو باليق كيتاوي
مك تباد براف لمان مك اوئوسن ايت فون باليق كړيو برسام مابور قلف ايت

دسیتو منایکن فرمفوان ۲ فرکی مندی مک منداقتله خبر دسیتو مفاکتن اد ساتو
 کفل فرغ فرایو سکف ۲ لاوه بمبدیل سکل فرامو ۲ یشرلایر مشکواغ مک اشکو
 علی راج کلان ماذینکن سوداران برنام راج حاجی علی فرکی دهولو مندافتکن
 یغدفرتوان مودا سرت ممباوا سوداران یغ فرمفوان ۲ سفای تیبیا دهولو مک ددالم
 حال ایت داتوه شهیندار فون داتغله مفادف بکندا سلطان محمد شاه ممامکن
 حال احوال فریواتن انگریس ایت مک بکندا فون مشکیلله لالو تیتیهن بکیمانه
 فریواتن انگریس ایت این کیت لاکي تغه ملاکوکن فکرچان هندق مفاوسکن
 فرومق ۲ ایت مک دیواة قول بکینی برمول ادفون راج حاج علی ایت برلایر دری
 سات سمبور ایت مک اثبیل سمفی کفولو فغکیل مک برجفاله دغن یغدفرتوان
 مودا برسام حاج ابراهیم سرت رشیدین ریو ساتو فرامو لاین مک ماسوله راج
 حاج علی ایت کدالم کوروغ برچاکف ۲ دغن یغدفرتوان مودا سرت حاج ابراهیم
 سکتیک لاکي مک رشیدین ریو فون نایک کفرامو یغدفرتوان مودا ایت لالوله
 نایک کانس براندان دغن ترووفوغ ساتو مندغ کسله قولو لوبم سمبیل برتریا
 کناش حاج ابراهیم ۲ سیلاکن یمتوان نایک کسینی لیعت کمان فرکی هوان
 کفل فرغ ایت کساری اتو کسات مک یمتوان فون نایک کانس برندا ایت مک
 رشیدین فون سمبریکن ترووفوغ کفد حاج ابراهیم سرای کناش سای فندغ توان
 کسات هوان مک کات رشیدین حاج ابراهیم بتول فندغ مک جواب حاج ابراهیم
 بتول توان هوان کسات مک رشیدین فون بالیقه کفرامو لالو برلایر بالیق
 کنتجوغلینغ دان یغدفرتوان مودا سرت راج حاج علی برلایر بالیق کفیت سمبیل
 برلایر ایت سمبیل مندغر یوبی بدیل کفل فرغ ایت لکوم لکم . شهدان اثبیل سمفی
 کفیت مک نایقه یغدفرتوان مودا کناش سکتیک لاکي مک داتغله باتین
 کوشن نمان مفادف یغدفرتوان برساوار بولت باسه ۲ دغن برکندول مک دنان
 اوله یغدفرتوان اف سبب اشکو بکینی سمهن امفون توانکو فاتیکی بدیل اوله
 کفل فرغ دکت دغن کوراه فرامو فاتیکی فون فچه بله کنا فلورو سبر نیور
 برکوش لالو فاتیکی برنغ لاری کداری لالو فاتیکی سمفی کساری دان فرامو
 فاتیکی سدهله دبناسکن کمدین ایفون برلایرله کسات سته یغدفرتوان مودا
 مندغر خبر ایت مک دیماه ای سمجورس دغن دوکیچیتان اکن فریواتن انگریس
 ایت شهدان ادفون بکندا سلطان محمد شاه مک برلایرله ای دری سات سمبور
 مک لالوله برلایره ماسوه دفولو فیت مک تورناه سکل اتق راج ۲ لاکي ۲ فرمفوان
 یغددالم قولو فیت ایت مقالو ۲ بکندا سلطان محمد شاه سرت بندان اشکو دالم
 راج انتیه سنله ایت مک نایکاه بندان بکندا ایت کداری نایک کناش دکت
 رتغ سرت برجفاله راج انتیه ایت دغن فادک نندا ۲ اشکو فتری دان اشکو
 بر سرت اشکو لیبر مک دامیله اوله نندا ۲ برادر سالم دوا مالم ستورغ
 سرت ماکن مینوم برسو ۲۴۸۰ من بتاف عادة راج ۲ دغن سانق سوداران یغ بهارو ۲
 برتمو دمکینه حال ادا.

ایستون بگنډا سلطان محمد شاه سرت یقدرتوان مودا فون تغه لاکي ددالم ملاکوکن
 اتوران هندق مهابوسکن فرومفق ۳ ایت جوک برسام رشیدین ریو مک کبرنور
 سیفاقورا یقبرنام توان بانم فون کاوار دري سیفاقورا دغن ساتو کفل فرغ برسام
 اندرا ماکی مک لالوله برلایر کلییق ریو مک لالوله ای ککالغ مک دفرامبیه
 تمفت ۲ دکالغ ایت مک برتورانه رعیت ۲ دیتو برلارین اد جوک ملاون هفک
 لوک ۲ انگریس ایت دوا تیک اورغ مک ددالم حال ایت سمبیه خبر ایت کقد
 رشیدین ریو مک کسوساخنه رشیدین ریو برسما ۴ یقدرتوان مودا مک مشوارانه
 کدوان هندق مپوره ممباوا سوره کقد کفل توان بانم ایت مک سنله ساسی
 مشوارتن ایت مک مپورهله کدوان اکن حاج ابراهیم ممباوا سوره مک اقبیل سسفی
 حاج ابراهیم ککفل فرغ ایت مک برجشاله ای دغن کبرنور توان بانم ایت
 مک برچاکف ۲ سبتر کمدین دسورهله حاج ابراهیم ایت بالیق دغن تیاد ممباوا
 سوره بلاسن ایت مک تیاداله حاج ابراهیم ایت نامو بالیق جکاو تیاد ممباوا
 سوره بلاسن ایت مک کبرنور توان بانم فون ترسبوم سبیل ای منقوق ۲ بلاکغ
 حاج ابراهیم ایت سرای کائن بکیتو عاده اوتوسن یغ بنر مک لالو دبرین
 سوره بلاسن ایت مک حاج ابراهیم فون بالیقانه دان کفل ایت فون تیاداله جادی
 برلایر کشیق لیفک مک برلایرله ای دري کالغ ایت بالیق کیفاقورا سبیل
 نمایر ۲ سکل فرامو ۲ ملاو بفرلایر باتغ ۲ مشکواغ دمان ۲ برجشما دبناسکنبه
 دبدیان دغن مریم شهدان ادفون حاج ابراهیم ایت اقبیل ای بالیق مک دفرمعلکنبه
 سکل حال احوال ایت کمدین درغد ایت دتینهکن قول اوله یقدرتوان مودا سرت
 رشیدین ریو فرکی کایفک مماسکن حال احوال فکرچان انگریس ایت کران فد
 ماس ایت فرومفق ۳ لاتون فون اد جوک مقاجو دلاوة ۲ ایت دان فرامو ۲ دري
 لیفک فون کوارله قول فایر سموان ایت منبایي کقد یقدرتوان مودا جوک
 سمناهن مندغرکن فادک انقدا بگنډا سلطان محمد شاه هندق کریو
 ممباوا فادک بندا بگندان زیاره ایت مکنین برتمبه ۲ له خواطرن مک برسکراله
 حاج ابراهیم ایت برلایر کایفک مک برجشاله ای دغن فایر یقدری لیفک مک
 اقبیل مریکنیت مندغر حاج ابراهیم ایت مک بالیقانه سکل مریکنیت سموان کدالم
 لیفک مک حاج ابراهیم تیباله کایفک مک دمماسکنبه مان ۲ یقدسورهکن اوله
 یقدرتوان سرت رشیدین ریو ایت مک بگنډا سلطان محمد فون کسوساخنه
 میکر کنش کمدین مک حاج ابراهیم فون بالیقله کریو ادفون بگنډا سلطان محمد
 اقبیل سده حاج ابراهیم ایت بالیق مک بگنډا فون هندق جوک کریو ممباوا
 فادک بندان مک برسفله اد کیرا ۲ دوا فوله یوا فنجابج دان کاکف مک
 اقبیل سده سیف مک براغکنه بگنډا ایت ممباوا فادک بندان کریو برسما ۲
 فادک ایهندا بگنډا راج عالی انگو کلانا سرت سکل اتق راج ۲ یبرسما ۲
 دغندی ایت دان یقدرتوان بر سلطان محمد مظفر شاه فرکی جوک مک برلایرله
 سکل افکاتن ایت دري لیفک کریو مک اقبیل سسفی کالت سمبور مک برهنتیه

شاه مک نکاحله راج علمی دغن راج چي. ايت بتاف عادة استعادة راج ۲ نکح
کهيون کمدین برداميله بتاف عادة اورغ لاکي استري برکاسيه ۲ هن مک تنفله
برهنتي دودق ددالم نکري ليفک.

الفه

مک ترسبوتله فرکتان اوتوسن حاج ابراهيم يغ برلاير دري بتاوي باليق کريو
برسام ۲ دغن کساريس مايور قلف ايت مک تياد براف لمان دلاوة مک سمييله
کريو مک برجمقاله مايور قلف سرت رشيدین ريو ايت دغن يقدفرتوان مودا
راج عبدالرحمن کمدین تياد براف انتاران مک يقدفرتوان مودا فون براشکته
مقادف بکندا سلطان محمد شاه برسام ۴ مايور قلف سرت رشيدین يلام دان يغ
بهارون مک اقبيل سمي کنکري ليفک مک مشوارتله يقدفرتوان مودا سرت بکندا
سلطان محمد ايت دغن مايور قلف قد فکرجان مهاوسکن فرومفق ۲ دغن فرتولش
کيرمنت هلندا داتس کفال ۲ رعيت ۲ دغن داتورکن تربيتن سمرت يفترسبوة
ددالم فرجنجين انتارا بکندا سلطان محمد شاه سرت يقدفرتوان مودا راج
عبدالرحمن دغن کيرمنت هلندا قد فکرجان فرجنجين اتوران لاوة ۲ يات ساتو
فرجنجين يغلان درقد فرجنجين يلام شهدان اقبيل سلسي درقد بمبوة فرجنجين
ايت مک مايور قلف فون باليقه کيتاوي برسام ۲ رشيدین ريو يلام ايت دان
يقدفرتوان مودا سرت رشيدین ريو يغ بهارو ايت فون باليقه کريو سرت ملاکوکن
فکرجان يفتله دقربوة ددالم ليفک ايت ادقون فکرجان مهاوسکن فرومفق ۲
ايت سباروم لاکي بربوة فرجنجين ايت سده جوک دقربوة درقد ماس يقدفرتوان
مودا راج جعفر المرحوم هکک سمي ماس يقدفرتوان سر بکندا سلطان محمد
شاه سرت يقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن دان بيراف فغليما ۲ يفتربواغ دان
يغ ترنقکف دان تربونه سمرت يفترسبوة دالم سکل دقتر ۲ کفتوسن حکومن ۲
اورغ جاهت ۲ کلد يقدفرتوان دان کلد رشيدین ريو دان ماس يقدفرتوان مودا راج
عبدالرحمن بيراف دهترکن باليق کجاوا مان ۴ اورغ جاوا يداقت اوله لانون
دباوان کرنيه ايت دسورهن سوداراڻ راج جمعت فرکي مقمبيل دغن کراس
کنکري رتبه مک داقتله سوان اورغ ۲ جاوا يغ کنا رومفق ايت.

شهدان کات صاحب الحکاي

مک ددالم حال ايت مک بايق جوک فرومفق سبله فيهق فربتاسن افکريس
يات سمرت سکل ججهان نکري ملاک دانلاينش مک کيرنور سيغافورا فون مارهله
کران بايق ادوان اورغ داکغ مک ايغون فرکيله سنديري مامير سرت هندق
دقترکينش مان ۲ تملت يغ مشهور کوار فرومفق مک سباروم لاکي اي کوار سنديري
ايت سده جوک ساتو کفل فرغ افکريس فرکي مان ۲ تملت فرومفق يلدسبلا
فيهق تعاوق دايره نکري ريو سمرت سوکي دانلاينش مک کتيک راج علي کوار
فرکي ممرقسا تملت ۲ ايت مک برهنتيه اي مک اقبيل راج علي سده تنف دليفک
بمبوة قول اي مرومفق ۲ سب ايتله کمفني افکريس ماره اکن تنافي ددالم حال

سبب دانغ فردعوان کبرمنت هلندا گلد سلطان محمد ایت قد فکرجان فرومقی سقاي بوله دهافوسکن مک فوتسه مشوارتن ایت یایت حاج ابراهیم اتق شهبدار عبدالله یغ اکن دتیهکن فرکی کیتاوی ایت مک برلایرله حاج ابراهیم ایت منومق سیواه کیچی جراکن ریو اورغ کرسیک مک تیاد براف لسان دلاوة سفیله ای کیتاوی مک نایکله کداره سیکیمان جالن عادة استعادة اوتوسن دان برجهاله ای دشن کیرنور جندرال باود سرت اورغ بر ۲۵ مک دسلیکنپله ات ۲ فکرجان یقدتیهکن اوله بکندا سلطان محمد شاه سرت یقدفرتوان مودا ایت تیاداله دتیهکن قام کران هندق مقبیل سفنق شهدان اوتوسن حاج ابراهیم اینله سفلی کنکری سولور دباوا اوله کرنیل ایقوة کمیدن تیاد براف لسان مک بالیقاه اوتوسن ایت کریو برسام ۲ دشن کساریس یقبرنام مایور قلف دانغ قول کمیدن دانقله قول کنستی رشیدین لام ایت رشیدین ریو برنام کلدمن اکن مفاتورکن اتوران یغ اکن مفافوسکن فرکارا فرومقی سرت یغ عبری فایده یقبرکلن گلد بکندا سلطان محمد شاه سرت یقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن دان گلد سکل کفال ۲ رعیت ۲ یایت فییق لیفک دان ریو ادان.

سبرمول

ادفون یقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن سفنکالن اوتوسن حاج ابراهیم ایت برلایر کیتاوی مک یقدفرتوان مودا فون مپوره فادک ادندان راج علی افکو کلان اکن مرقسا دلاوة ۲ درقد فرومقی دان اورغ جامت ۲ سرت مفافوسکن فکرجان رومقی ۲ ایت جوا سنگف تلوو رنتو ججهان نکری لیفک دان ریو دان اداله یقبرسام ۲ فرکی دشن راج علی ایت یایت راج علی اتق راج احمد حاج کدوا اتق مرحوم جعفر نسان راج یوسف کتیک راج عبدالله اتق راج احمد حاج ایت جوک مک برلایرله راج علی افکو کلان ایت مغلیفی سکل ججهان ریو دان لیفک قد سکل تمقت ۲ رعیت ۲ یغ بایک دان یغ جامت ۲ مک قد تمقت رعیت یغ بایک ۲ دفریوان بایک اتوران سرت خدمت یغ بایک دان مان ۲ تمقت یغ جامت دحکمکن دشن حکومن اورغ جامت ۲ سرت دتفکف دهنترکن کریو دان دامبیل قول سکل کفواتن ای بریوا جامت ایت یایت دامبیل سکل مرین یغ بر ۲ دان فراهون یغ بر ۲ دان اد ستغ کفال ۲ دفتن سبب بات کسلاهن دان اد یغ دجادیکن کفال سبب بات کیچیکن سرت کسکان اتق بواهن کمیدن درقد متوازه دان موافقت دمکینه حال عکک سفلی کلیفک شهدان اثبیل سفلی کنکری مک مفادله ای گلد فادک اتقدا بکندا سلطان محمد شاه معلمکن حال فکرجان یقدسوره اوله فادک ککندا یقدفرتوان مودا ایت مک منریماله بکندا سلطان محمد شاه اکن فکرجان ایت کمیدن درقد ایت راج علی افکو کلان ایت فون براستریله اکن فکک اتق سودارا سقوون یایت اتق تسکوو دشن استریل افکو ووو فترا راج یونتیت سودارا مرحوم راج جعفر نام استریل ایت راج جیء اداله فکرجان براستری ایت دشن کسکان بکندا سلطان محمد

مک بکندا سلطان محمد فون دیمله لالو براغت بکندا ککسامن مک تیاد براف
 لمان ددالم کسامن مک دانتله قول سوات فته درفد تفکو عمر ایت مملکن کفد
 بکندا حال شورخ اتق راج سیا برنام تفکو منصور اد بمبواة فکرجان ممبری عایب
 کفدان درفد فکرجان فرمفوان مک مارهله بکندا سلطان محمد اکن تفکو منصور ایت
 مک لالوله دسورهن بونه مک ماتیهله تفکو منصور ایت ادفون تفکو منصور ایت
 برسام ۲ فکک سوداران یایت راج لوغ اتق توه لوکس ایوژ برنام راج میسونه
 اتق یغدفرتوان سیا سلطان یحیا مک دفر بایک ۲ کیله اوله بکندا اکن راج لوغ
 ایت سفای ای جانن مقبیل هاتی مک بایکله ای شهدان تیاد براف لمان
 بکندا ددالم کسامن ایت مک بکندا فون برلایرله بالیق کفهنج لالوله مقبیل داتوه
 بندهارا تن علی برلایر برسام ۲ کایفک ادفون تفکو عمر سرت سوداران سکاین
 میفکوتله بکندا سلطان محمد ایت کایفک مک سیفکتهله بکندا سلطان محمد
 دریو برجمفا فادک ایهندا یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن سرت رشیدین ریو
 سته ایت مک بکندا سلطان محمد فون برلایرله دریو سلالو کایفک مک
 افبیل سفی کایفک مک مشوارته سلطان محمد دش فادک ایهندا داتوه بندهار
 هندق مختنکن فادک اقتدا بکندا ایت تفکو محمود سرت دراجاکن سکالی
 مک افبیل سده فوئله موافقتن ایت مک مهورهله بکندا ایت کریو منجشوة فادک
 ایهندا ایت یغدفرتوان مودا ریو مک یغدفرتوان مودا فون اکن براشکنله کایفک
 مک افبیل سده همفیر داتغ فادک ایهندا ایت مک بکندا فون مولایه فکرجان بتاف
 عادة راج ۲ بکرجا مک تیاد براف لمان ددالم فکرجان ایت فک کتیک وقتو یغ
 بایک مک دختنکنله تفکو محمود ایت بتاف عادة استعادة راج ۲ یفسر ۲ برختن
 تیاد براف انتاران مک بکندا سلطان محمد شاه سرت داتوه بندهارا منطبلکن
 فادک اقتدا بکندا ایت تفکو محمود بتاف عادة راج ۲ یغ بسر برطبل سته
 ساسی درفد ایت مک یغدفرتوان مودا راج عبدالرحمن فون تیباله کایفک مک
 تیفکل فکرجان برسیرام لاکي مک یغدفرتوان موداله قول مفرجاکن هفکک هابس
 فکرجان برطبل دان برختن ایت ادان مک تیاداله دفتجفکن قامن کران هندق
 مقبیل سفنن جوا شهدان افبیل ساسیه درفد فکرجان ایت مک یغدفرتوان مودا فون
 برموهنله بالیق کریو کمدين تیاد براف انتاران مک داتوه بندهارا فون برموهنله
 قول بالیق کفهنج مک لالوله سیفکه دریو برجمفا فادک ادندا بکندا یغدفرتوان
 مودا کمدين مک داتوه بندهارا فون متنا دیریه کفد فادک ادندا بکندا یغدفرتوان
 مودا ایت سلالوله برلایر کفهنج برمول ادفون بکندا سلطان محمد شاه ایت تنفله
 ای ددالم نکري لیفک ممرتهکن کراجان فادک اقتدا بکندا ایت سلطان محمود
 مظفر شاه کران فادک اقتدا بکندا ایت لاکي حکم بودق ۲ جوا ادان.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اداله فک هجرة النبی صلی الله علیه وسلم سنه ۱۲۵۱ مک مشوارته بکندا
 سلطان محمد سرت فادک ایهندا بکندا یغدفرتوان مودا هندق مغوس کبتاوی

شهدان گات صاحب الحکایت

قد ساتو ماس دان کنیک مک برنجائنده فرگادوهن ایت انتارا کدوا فیق
برسلاهن مک لالوله پرفرغ یقدرتوان توا دشن یقدرتوان بسر ایت بریدیلن ۲
دشن مریم دان لیلا دان سناغ دان برتیکمکن لمبیغ برجصفاً بواج برماتیتله فد
مالم هاری تیاد سفت سیغ مک یقدرتوان بسر فون الهله لالو لاری کسوة دان
دری سیتو لالو کسامن مک تنقله دکسامن ایت سرت مغرجاکن رومقن اورغیغ
برنیاک منجاری کهیدوشن ددالم تعاق دایره ترغکانو ایت مک هارو هاراله ددالم
لاوة ۲ ترغکانو ایت سرت باقله حسب الله تعالی یغ تربونه دشن مظلوم یعنی
دشن انپای دان ددالم نگری ترغکانو برسیف جوگاله بر بواقه کوپو.

شهدان

سرمول ادغون بکندا سلطان محمد شاه برسیغله اکن کلغکانن اد کیرا ۲ امش
فوله نوجه بواه فنجابج دان کاکف ۲ مک اقبیل سده مستعیب مک بکندا سلطان
محمد شاه فون براغکته برلایر کفغ سیغله زیاره دجوهر مک اقبیل سقی کفغ
مک داتو بندهارا تن علی فون مپسوتله اکن بکندا سلطان محمد ایت دفرملیاکن
بتاف عادة استعادة علیاکن راج یفسر ۲ مک تنقله بکندا ایت ددالم نگری فغ
کدین داتغه یقدرتوان بسر ترغکانو یغ اله اوله بفا سوداران یقدرتوان توا
ایت مقادق بکندا سلطان محمد شاه مک مشوارته بکندا ایت دشن داتو بندهارا
سرت اتق راج ۲ یفسر سام ۲ دغندی شهدان اداله اتق راج فرانقکن بوتیس یغ
برسام ۲ دشن بکندا ایت درغد فیق ریو یایت راج جعفر فترا مرحوم فولو باین
اداله مشوارتن جکاو سوک اورغ ترغکانو هندق ددالمیکن یقدرتوان توا ایت
دشن یقدرتوان بسر مک اقبیل سده فوس مشوارتن ایت مک بکندا سلطان محمد
فون مپورمه سید هاشیم اشکو نوغ دشن سید عبدالله افکر هیتم اتق اشکو سید
محمد زین القدسی متجادی اوتوسن کترغکانو مک اقبیل سقی کدوان کترغکانو
مک دفرملیاکنله اوله یقدرتوان توا راج منصور ایت دشن دسبوة بتاف عادة
منیرم اوتوسن راج ۲ یغ بسر مک اقبیل سقی کبالی دباچ اورغلله سورة ایت مک
اقبیل ساسی درغد مباح سورة ایت مک یقدرتوان توا فون برتفکوهله کغد
اوتوسن ایت لاکی هندق مشواره دشن سکل منتری ۲ن قد مبالس سورة ایت مک
اقبیل کیرا ۲ دلائن باس هاری مک بهاروله دیالسن سورة بکندا سلطان محمد
ایت مک بالیقله اوتوسن ایت کغد بکندا سلطان محمد مک دباچله اوله بکند
سورة ایت مفهومه بکندا اکن سورة یقدرتوان راج منصور ایت تیاد منیرما
یقدرتوان تفکو عمر ایت ماسو کترغکانو سرت ترسبوة ددالم سورتن ایت جکاو
لایز درغد تفکو عمر ایت جک بکندا سلطان محمد سوک جکاو بودق ۲ هیتم
اومسان ریضاله ای یغ تفکو عمر تیاد سکالی ۲ ای ریضا شهدان اقبیل بکندا
سلطان محمد مندغر سورة یقدرتوان راج منصور ایت مک تاهوله بکندا ایت یغ
کهندق یقدرتوان ترغکانو ایت تیاد ماهو سکالی ۲ دفردامیکن دشن اتق سوداران

د بزرګن اوله یغدرتوان بسر ایت مک یغدرتوان مودا فون بالیقله کریو مک اقبیل
سمعی کریو برجماله دغن رشیدین ریو موافقت دان مشواره قول هندق مهاوسکن
فرومقی یغ کچیل ۲ قول مک کمدین درقد ایت باقله فغلیما ۲ یغرتفکف اد یغ
دبونه اد یغ دهنترکن کتاوی مک اداله ترسبوه فغلیما ۲ دان اورشیغ جاهت ماس
یغدرتوان مودا راج عبدالرحمن یغساتو تیغکل کغد دغتر یغدرتوان مودا دان
یغساتو دسراهنک کغد رشیدین ریو دمکینه اداځ انتهی.

القصة

مک ترسبوتله فرکتان بګندا سلطان محمد شاه هندق برانکت کثهغ دان کترشکانو
سرت هندق سیغکه زیاره کجوهړ کغد سکل فرقیوران راج ۲ ملایو یغدهولو ۲ یغاد
ددالم جوهر ایت اداځ.

شهران کات صاحب الحکایت

مک اداله قد ماس بګندا سلطان محمد شاه هندق برانکت کثهغ ایت مک ددالم
نګري ترشکانو جاتوه فرګادوهن انتارا راج ۲ ن سام راج ۲ برمول اداله اصلځ
فرګادوهن ایت یايت تنکل سده مشکت سلطان احمد ترشکانو کغد تفکو فوټيه
استري کغد بګندا ایهندا سلطان محمد شاه دان اداله سلطان احمد ایت انق
مرحوم مات میره دسبوه اورغ یايت انق مرحوم جفکوه یغبرنام تن دالم دان نام
باتغ توبهځ راج منصور انق سلطان زین العابدین یغدرجاګن اوله راج بوکيس
یغبرنام یغدرتوان مودا اوڅو داهيغ جلاه اداله یغدرسورهن مراجاګن ایت راج
توا داهيغ منملو دغن سکل بوکيس ۲ سرت موافقت دغن بګندا سلطان سلیمان
المرحوم شهدان اداله سلطان احمد ایت بیراف سودارا سغرت یغدرتوان موداځ
دان تفکو منصور دان تفکو عباس دان تفکو اسمعیل دانلایښ دان اد جوک
سوداراځ براستري دریو دغن انق راج بوکيس یغبرنام راج تغه.

شهران کات صاحب الحکایت

اقبیل مغلته یغدرتوان سلطان احمد ایت مفکنتیکن کراجانځ سوداراځ مک
مشکت سوداراځ مفکنتیکن قول انق یغبرنام تفکو داود کیرا ۲ اد امتت قوله هاري
مک مغلته قول یغدرتوان تفکو داود ایت شهدان اداله قد ماس ایت یغ تیغکل
سودارا مرحوم سلطان احمد ایت هپاله تفکو منصور دان اد قول انق یغبرنام
تفکو عمر مک ددالم حال ایت مک تفکو منصور فون هندق منجادي راج کران
بایق اورغ توا ۲ ماتوتکن دي کران اي فککت توا ددالم حال ایت قول تفکو عمر
فون هندق منجادي راج جوک کران اد جوک اورغ یغ ماتوتکن سبب کران
اي فترا مرحوم مک ددالم حال ایت کسوساهنله سکل اورغ بسر ۲ دان اورغ
توا ۲ یغددالم نګري ترشکانو ایت مک موافقت دان مشوارته مریکښت بریچارا
سفای بوله جادي امان نګري مک دجادیکښ تفکو منصور ایت یغدرتوان توا
دان دجادیکښ تفکو عمر ایت یغدرتوان بسر مک مرنهغه کدوا راج ایت ددالم
نګري یغ ساتو مک اینهله جادي فوکوه فرکلاهمین.

يقدفرتوان امدرا کيري ايت لالوله دتفکف نوله اورغ رامي ۲ دان فغايلما کامن
 فون دانت جوک دتفکف دمکينلاکي فغايلما تفکوه دان راج شعبان ترنفکف
 موکاله فا کتيک ايت مک لالو دايکت دان دفاشورغ مک الهاه اينوه ايت سبب
 کفلاڻ سده ترنفکف کمدين مک موافقتله راج اسمعيل سرت انجي محمد طاهير
 لالوله دباوان راج مرکوغ بردوا سودارا ايت برلاير کليغک شهدان مک اقبيل
 سفي ککوالا ليفک مک کاوارله يقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن فرکي ميهت
 اڻکاتن يقدفرتوان ايت مک اقبيل ترليف ايت اکن فغايلما تفکوه ايت مک يقدفرتوان
 مودا فون ساقته مرکاڻ اکن فغايلما تفکوه ايت کران اي ايت اصلن جوا يقدفرتوان
 مودا جوا کمدين فرکي متفککندي لالو فرکي مريسو ۲ مفیکوه راج لانون ايت
 مندرهک قول ملاون يقدفرتوان بر دان يقدفرتوان مودا مک ايده سبب اي مرکا
 ساعت ۲ ايت مک لالوله دسورهن بونه سبتتر ايت جوک کفد فرتندا مک ماتيه
 فغايلما تفکوه ايت تباد سفت دباوا ماسوه کدالم نگري لاکي ادفون راج مرکوغ
 دان راج مراسن دان راج شعبان دان فغايلما کامن دباواله ماسوه کهلو مک فد
 کاسوفکن هارين مک مشوارته يقدفرتوان مودا سرت سلطان محمد سرت راج ۲
 دان اورغ بر ۲ سکايين مک کفوتن مشوارتن راج مرکوغ دان فغايلما کامن
 دحکوم بونه دغن دفتجوغ يعني دکرات ليهيرن ادفون راج مراسن دان راج شعبان
 مک دباوغ کيتاوي سمر هيدوفن مک اقبيل ساسي مشوارتن ايت مک فد کاسوفکن
 هارين مک يقدفرتوان مودا فون منيهکن سکل اورغ ۲ نگري برکفول دکشفوغ
 چينا کران هندق منظاهيرکن حکوم راج مرکوغ ايت مک برکفوله سکل اورغ ۲
 نگري ايت دکشفوغ چينا ايت دان يقدفرتوان مودا فون براغکته دغن ساتو سفي
 سرت اتق راج ۲ مفيرشکندي مک اقبيل سفي کسفت منجوغ ايت مک دسورهه
 اوله يقدفرتوان مودا فنجوغ کفلا راج مرکوغ اداله اورغيف هندق مفره ايت
 کورغ ناعون لاکي تغه برکير ۲۱ مک راج مرکوغ فون برکات کافرکن سدکيت
 سفاي سام سکالي فوس مک اورغيف مفره فون مفیکوته اجران ايت مک لالوله
 دفارغن کنا فد تفکوه تباد فوس مک راج مرکوغ فون ربه ترلنغ مک دفارغن
 سکالي لاکي کفاله فد دادان قول مک راج مرکوغ فون ماتيه مک تيه يقدفرتوان
 مودا سوره تداس کفلاڻ چرايکن درفد يادتن ايت مک دتداس اورغله کفلاڻ
 ايت دفرسبهکن کفد يقدفرتوان مودا مک ديباق ۲ اوله يقدفرتوان مودا سرت
 اتق راج ۲ سکايين کمدين فغايلما کامن قول دکراه کفلاڻ مک اقبون ماتيه
 کمدين دسوره ساتوکن کمدين بهاروله تانم مک يقدفرتوان مودا فون براغکته
 باليق شهدان ادفون راج مراسن دان راج شعبان دتتهکن دباوا کريو دسرهکن
 کفد رشيدن ريو دباوغ کيتاوي مک دباواله کدوان ايت کريو مک اقبيل سفي
 کفد رشيدن ريو مک دهترکنه کيتاوي مک هاساه قصه فرغ اينوه ايت کمدين
 درفد ايت ددالم تباد پراڻ انتاران مک يقدفرتوان مودا فون برموهه کفد
 قادک انتندا يقدفرتوان بر بگندا سلطان محمد شاه هندق باليق کريو مک

فوکځ ماسو. کدالم لیڅک سمولا تیاد داث کمدین برجیما ټول دغن ټراهو انجی. باکا دسات ټنتو ټول مک انجی. باکا ایت ټون ملاون برسځکه ۲ هاتی اکتشافی دمانکن تاهن کراي اي اورځ برنیاک دان لانون مپاوا الت ټفراغن مک سکتیک برځرځ ایت مک انجی. باکا ایټون ماتي مک درمسپله ټراهو ایت ادټون انجی. باکا دکرتن دغن سنداغ عځک برکتی ۲ کمدین دکرتن ټول ذکر انجی. باکا ایت دسوافکنځ کغد مولتن لاحول ولا قوه الا با الله العالی العظیم خیب الله وجهه لعنة الله علی الظالمین شهدان ادټون کاون ۲ انجی. باکا ایت اد یغ دیونهن دان یغ دایکتن هندق دټرجوالن اد یغ لفس لاري ترجون مالم ۲ لفس اي بالیق مپاوا خبر کمدین ټرکی ټول اي کسبله ریو سځرت اولر دان بورو دان موروه سوکي مک دکاوازي اوله رعیت ۲ دسیټو دغن ټراهو یغ کجیل ۲ مک تیاداله بوله تاهن رعیت ۲ یخسیټو کراي اي الت ټفراغن بر ۲ اوندورله مریکیت لاري مک برسورقه اي کنان کاوارله یخدفرتوان مودا ایت سندیری اتو ادیقن راج علي برسام ۲ هاندا ننتی اکو کرات جوک.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک کبابکن رعیت ۲ کرون یعنی تاکوه دان مالوله کفدان دان ستغه ټول ماسو. مخرهپاکندیری کفدان یایت کفلا رعیت یخبرنام ټغلیما کامن دان ماسو. ټول اورځ بابک ۲ لیڅک ټوانکنن نماځ ټغلیما ټغکو. مخکین برله ټکرجانن حتی دغن دمکین ایت مک سغلیما خبر ۲ ایت کغد یخدفرتوان مودا سرت بگندا سلطان محمد مک مرکاله کدوان لالوله ممبري سورة کغد رشیدین ریو کمدین برسیځله کدوا راج ایت اکن کاځکافن اد کیرا ۲ تیک ټوله بواه ټنجاب ریو لیڅک لاین ټول ټغلیما ۲ کالغ دان کریس هاندا اد جوک برسام ۲ مک اقبیل سده مستعيب مک مپوراه یخدفرتوان مودا ایت مخکر ایوه ایت اداله کفلاځ ټیټ یخدفرتوان مودا یایت ایوه سودارن برنام راج جعفر ټترا مرحوم ټولو باین دان کفلا ۲ ټیټ اورځ ۲ لیڅک یایت انجی. محمد طاهیر دان انجی. عباس مک ټرکیله سکل مریکیت مخکر اینوه سبرمول ادټون راج مرکوځ دان راج مراسن اقبیل ددشون بگندا - سلطان محمد هندق مخکر ني ایت مک ایټون برسیځله اکن کوپو ۲ مځاتور مریم دان لیلا رستکان دان مځاتور ټراهو ۲ مک اقبیل تپیا سکل اځکات ریو دان لیڅک ایت مک لالوله برځرځ لکوم لکم بویځن سبله مپبله سرة دغن سورق تمیقن تیاد براځ انتارن مک هځیره تیواس راج مرکوځ ایت مک یخدفرتوان مودا اندرا کیری ټون داتغه مېنتو اځکاتن ریو شهدان ادټون راج مرکوځ ایت اداله بابک ۲ میمغ دغن یخدفرتوان اندرا کیری ایت مک جاتوهله قد سځکا هاتین یخدفرتوان اندرا کیری هندق منچاري کبجیکن دي جوک مک یخدفرتوان اندرا کیری ټون سلالوله ممبري نصیحت اکندي مک تورنله اي کټراهو یخدفرتوان اندرا کیری دان اورځ ریو لیڅک ټون اد جوک دسیټو کراي ته ۲ برمشواره دغن یخدفرتوان مودا اندرا کیری مک اقبیل راج مرکوځ ایت نایک کټراهو

سوداران مفادف بگندا سلطان محمد شاه مك ددالم تباد براف انتاران مك
 بگندا سلطان محمد فون بمولايه فكرجان ملتتيق ايت مك افيل سغي وقتون
 مك دلتيقاه راج عبدالرحمن ايت اوله بگندا سلطان محمد سبكيان عاده
 استعادة ملتتيق يقدفرتوان مودا يدهولو ۲ دمكين جواله اداڤن شهدان اداله
 دلتيق يقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن ايت قد هجرة سنه ۱۲۵۹ سبرمول اقبيل
 ساسي يقدفرتوان مودا برلتتيق ايت مك بگندا سلطان محمد فون برمنوارتاه
 دغن فادك ايهندا يقدفرتوان مودا ايت فكرجان فرغ عندق ملهكر اينو. يآيت
 ساتو تمقت دغن رتبه اداله تمقت ايت ددالم سوشي دقكيل اورغ سوشي اينو.
 مك اداله سوشي ايت دباوه فرته كراجان ريو جوا اگنتتافي اي مندرهك ملاون
 بگندا سلطان محمد شاه اداله كفلان يآيت راج بضا لانون نشان راج موكوغ
 دان راج مراسن سبرمول اداله سبب ايت راج موكوغ دان راج مراسن ايت ايله
 راج فرومقي يغ بسر سكاني بوكن سمرت فرومقي سكاني دانلاين ۲ اگنتتافي
 ترليه بسر دان ترليه قواه درقد فرومقي ۲ رعيت كران فرومقي ۲ رعيت يغ فركي
 مرملي قد ماس كراجان يقدفرتوان مودا راج جعفر ايت يآيت جارغ دغن فراهو ۲
 فنجاب يغ بسر ۲ مايكن دغن فراهو ۲ لنج دغن كاكف جوا دان كبايقن
 دغن بيدار ۲ ساج دان اد جوگ قد ثيقي قولو بوي ساتو تمقت برنام باكوغ
 سده عندق بسر فرومقي يآيت سده اي فرومقي دغن فنجاب مك اقبيل يقدفرتوان
 مودا راج جعفر السرحوم تاهو لالو دسورهن فتران يفرنام راج عبدالرحمن يغ
 جادي يقدفرتوان مودا قد كنيك سده مرحوم جعفر مفاك دان راج عبدالرحمن
 اينه دسورهن ملهكر باكوغ ايت مك باكوغ اينئون اله مك دبناسنه اوله راج
 عبدالرحمن سكل فغايسا ۲ دان دباكريله باكوغ ايت لالوله روسق هفك سسفي
 ماس ممبواه سجاره دان سياره اين تباداله تمقت برنام باكوغ ايت بشكيت لاكي
 فرومقي ۲ يغ بسر ۲ شهدان ادلون فرومقي لانون راج موكوغ دان راج مراسن
 ايت بوكن ماچم فغايسا ۲ رعيت يفرسبوه ايت تنافي اداله اي ترليه بسر دان
 ترليه قواه درقد فرومقي فغايسا ۲ رعيت ايت كران اي اورغ بضا دري رعيت ۲ جوهر
 لاكيون اي راج لانون سفكه سبب ايتاه مك اي براني ملاون سلطان محمد شاه.

شهدان كات صاحب الحكايت

اداله قمرلان منجادي فرغ دلفكر اينو. ايت مك يآيت راج موكوغ فرومقوله دغن
 كلفكافي فراهو يغ بسر ۲ يآيت دغن فراهو برائين يغ مامي مريم مك بركلييلغه
 اي سكتف تلو، رتو تلووق دايره كراجان ريو ليفك هفك بيراف اورغ
 يقدبناسكن ستهله ۲ كروهه لاوتن ريو ليفك ايت دروسكنن دان برجمقا قول
 اي دغن فراهو اورغ مياوا دكاغ اد تيك بواه نام نخودان انجي. علي فرانتكن
 سلاخور يآيت برجمقا دست داسي مك لالو دفرافيه مك دافته سكل فراهو ايت
 دان اورغ ۲ نفس كمدن برجمقا قول اي دغن فراهو انجي. احمد فوته مك لالوله
 دفرافين ايت يآيت دست داسي جوگ مك انجي. احمد ايت فون لاري لينتف

سورهن ايت باليق مك بکندا سلطان عبدالرحمن فون مفکتله کمبالي کرحت الله تعالی انا لله وانا اليه راجعون مک گمترله قول ددالم ليفک دغن راتف ناغيس سکل ايسي نکرې افلاکي ددالم کوت دان استان عظمتله بويش راتف ناغيس سکل راج ۲ دان اورغ تواج ۲ لاکي ۲ ژمفوان ستله ايت مک دکرچاکن اورغله اکن جنازه المرحوم بکندا سلطان ايت مک دماسوه کن کدالم خرندا مک باومله لاکي دتانه کران منتتيکن تفکو بسر داتغ دري ريو شهدان ادفون سورهن مبريتاهو تفکو بسر ايت فون تيپاله مک لالوله دفرملمکنش حال فادک ايهندا بکندا ايت ساعت گريغ ستله تفکو بسر مندغر خبر سورهن ايت مک برسکراله اي باليق کليفک مک ددالم حال ايت داتغ سورهن دري ليفک مشتاکن بکندا سلطان عبدالرحمن سده مفکت ستله تفکو بسر مندغر حال فادک ايهندا بکندا ايت سده هيلغ مک تفکو بسر فون مناغيسله دغن ناغيس يغ امت سالت مک اقبيل سفي اي کليفک برجمقاله اي دغن بندان ايت برتاغيس ۲ سده قول دغن سکل ايسي استان.

سيرمول

اداله بغيرايرغ دغن تفکو بسر ايت باليق کليفک يايت حبيب شيخ سرت راج احمد مک راج احمد فون برجمقاله دغن فادک انقندا راج انتيه فون مناغيسله ستله ايت مک تفکو بسر فون هندق مپکراکن منانم فادک ايهندا بکندا المرحوم ايت مک راج احمد سرت حبيب شيخ سرت راج ۲ سره اورغ بسر ۲ منناله کلد تفکو سر ايت مفکتتيکن نام فادک ايهندا بکندا ايت قد کتيک مفکت جنازه ايت دبالي مک مزيماله تفکو بسر اکن ژرمنتان مريکيت مک دظهرکده قد کتيک ايت اکن تفکو بسر کنتي فادک ايهندا بکندا برکار سلطان محمد شاه ستله سالي درفد ايت بهاروله داتکت جنازه المرحوم بکندا سلطان عبدالرحمن ايت دتانه ديوکيت چغکيه مک دسبوه اورغ مرحوم بوکيت چغکيه کمدين درفد ايت تهليل مبري صدقه دان بمباچ قرآنله سرت دخن دوریکن کلدروح بکندا المرحوم ايت سبکيمان عاده استعادة راج يغسر ۲ قد منانم دان کمدين درفد منانم اکندي دمکينه حال ادان.

شهدان

اداله مفکتش بکندا سلطان عبدالرحمن ايت يايت قد هجرة سنه ۱۲۴۸ قد انم بلس هاريبولن ربيع الاول مالم اثنين وقتو صبح ادان.

سيرمول

ستله سلسيله درفد فکرجان يفترسبوه ايت مک بکندا سلطان محمد فون مپورمهله کريو مپلاکن فادک ايهندا راج عبدالرحمن ايت اکن دلنتي دليفک منجادي يقدفرتوان مودا ريو دان تعاوق مفکتتيکن فادک ايهندا بکندا المرحوم راج جعفر ستله ايت مک راج عبدالرحمن فون داتغله کليفک دغن سکل سائق ۲

علي دان راج احمد مباح ياسين كمدين درفد ايت فتراي راج علي فون ميوغكو
 كريبان تفكو بر سبيل اي مئاغيس يغ امت سالت مك كمقرله ددالم استان
 ايت يو بي راتب تاغيس سكل راج ۲ لاكي ۲ فرمقوان سته ساسي درفد كاوار روحن
 ايت مك دتوتفله اوله راج احمد ايت مك تفكو بر فونله كبالي كمبغ مرنهك
 سكل اورغ بر ۲ اكن مفرجاكن جنازه فادك نندا المرحوم ايت مك كمورهه
 يو بي راتب تاغيس سكل مريك ددالم نكري ليفك ايت دان برگندوله
 سكلين اورغ نكري شهدان اداله مفكش يقدفرتوان مودا راج جعفر ايت يابت فد
 تيك باس هاريولن رجب هاري احد قد هجرة سنة ۱۲۴۷ كمدين مك يقدفرتوان
 بر بگندا سلطان عبدالرحمن دان تفكو بر سرت راج احمد سرت اتق راج ۲
 سكلين فركيه منانم جنازه فادك ايهندا مرحوم ايت بتاف عادة راج ۲ يغ بر ۲
 مفك سرت دغن اتوران تهليل دان صدقه دان خندوري دمكيداه حاله شهدان
 اقبيل ساسيه درفد فكريان يقرسبوة ايت مك سلطان عبدالرحمن فون مفرجاكنه
 فكريان نكج كهوين ايت سولا مك ددالم تباد يراف هاري فد وقتو ساعت يغ
 بايك مك دفرساتوكنه اوله بگندا سلطان عبدالرحمن اكن فادك انتقا بگندا
 ايت دغن راج عبدالله بتاف عادة استعادة راج يفسر ۲ دفرسانوكن دمكيداه
 حاله شهدان ادقون راج احمد اقبيل سته ساسيه درفد فكريان فادك انتقا
 راج عبدالله دان ساسي قول مقاوينكن انتق دغن اتق تفكوغ عبدالرحمن يغيرنام
 تن عبدالله مك ايغون برموهنه باليق كلد بگندا سلطان عبدالرحمن مك باليقه
 اي كرو كمدين درفد ايت مك راج ليبر استري مرحوم راج جعفر سرت فتراي
 راج علي دان راج جمعت فترا مرحوم ايت جوگ فون باليقه كرو سوان مك
 تنفله سكل اتق راج ۲ ايت دان فترا ۲ مرحوم يقدفرتوان راج جعفر ايت ددالم
 نكري ريو ادا.

سيرمول

ادقون بگندا سلطان عبدالرحمن اقبيل سده فادك ايهندا راج احمد سرت
 فادك ادندا ۲ فترا ۲ فادكك ايهندا مرحوم ايت باليق كرو مك بگندا سلطان
 عبدالرحمن فون برمشوارته دغن فادك انتقا تفكو بر هندق مفكتيكن فادك
 ايهندا مرحوم ايت دغن فتراي يغ كهرا ايت يابت يغ برنام راج عبدالرحمن
 سته ايت مك تفكو بر فون براغكده كرو برمشواره دغن رشيدن ريو دان
 فادك نندا ائكو فتراي سرت فادك نندا راج احمد سرت اورغ بر ۲ دان اتق
 راج ۲ سكلين مك برتولناه موافقتن ايت راج عبدالرحمن جوگاله اكن گنتي
 المرحوم راج جعفر ايت منجادي يقدفرتوان مودا ريو.

شهدان گات صاحب الحكايت

سغشكالي تفكو بر كرو ايت مك بگندا سلطان عبدالرحمن فون كريفله مك
 اقبيل سمقي دوا تيك هاري مگين برتميه ۲ ساعشن مك ميوهرله ندا تفكو بر
 ايت مبريتاهو فادك انتقا ايت كرو مك سكرانه سوزهن ايت فركي مك سبلوم

کریو برسام ۲ فادک ادندا بکندا ایت راج احمد سرت فادک انقندا بکندا ایت راج عبدالرحمن فترا یقدرتوان مودا ایت دان استری یقدرتوان مودا الحکو راج لیبر تیغکله ای ددالم لیفک سرت فترا یغیر نام راج علی سهاج شهدان مک ددانم حال ایت مک انجی، مریم ایبو بکندا سلطان عبدالرحمن فون کمبالی کریمت الله تعالی مک دقورکن قد فیق قباة مسجد لیفک قد سبله کاکي بکندا مرحوم سلطان محمود کمدين درقد ایت بکندا سلطان سرت فادک انقندا بکندا تفکو بر فون مولایله فکرجان نکح کهوین بتاف عادة استعادة راج ۲ یغ بر بکرج دمکینه دفر بوتن ادان.

شهدان کات صاحب الحکایت

ددالم تله ۲ بکرج ایت مک یقدرتوان مودا راج جعفر فون بالیق فون کریغ ترله درقد دهولو مک کسوساهنه اتس بکندا سلطان عبدالرحمن سرت فادک انقندا تفکو بر سرت استرین سرت فادک انقندا سکاین هندق دهرمتیکن فکرجان ایت تباد دیری اوله یقدرتوان مودا بیرله بکرج جوک جکاو سسلی اجاکو بیرله سقدارکن اکو فنتاکن بیرله اکو منکحکن سندیری عبدالله دغن عایشه ایت ستاه برکمفولله اتق راج ۲ دان اورغ بر ۲ کاستان تمغت یقدرتوان مودا کریغ ایت کران هندق معقدکن نکح راج عبدالله ایت ستاه برکمفول مک یقدرتوان بر سلطان عبدالرحمن فون مواکیلکن فترا راج عایشه کقد فادک ایهندا راج جعفر ستاه ایت مک یقدرتوان مودا فون معقدکن فادک انقندا ایت راج عبدالله دنکحکن دغن فادک چندا ایت راج عایشه ستاه ساسی درقد ایجاب قبول ایت مک بر فولاغنه سکاین اورغ ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اثیل سده ساسی یقدرتوان مودا معقدکن فادک انقندا بکندا ایت راج عبدالله دغن تفکو تله مک یقدرتوان مودا فون مفکین بر تمبه ۲ کریغ ساهنه همگیر سده نزعن مک برهمفونله سکل فترا ۲۱ سرت بکندا سلطان عبدالرحمن دان تفکو بر ددالم حال ایت مک راج احمد سودارا یقدرتوان ایتفون داتفله دری ریو برسمئن کجیل برسما ۲ حاج داود فغلیما یمتوان مک برجمفا بر تالمیس ۲ ستاه بردوا سودارا ایت سرت اورغیغ حاضر دسیتو کمدين یقدرتوان مودا فون ممکیل فترا ۲۱ دان اورغ بر ۲ دان اورغ توا ۲ سکلین راج ۲ مان یغ حاضر ددالم لیفک مک اثیل برکمفول مریکیت مک یقدرتوان مودا فون برسلامن ۲ له دغن سکل مریکیت مک بکندا سلطان عبدالرحمن سرت تفکو بر فون مناغیسه دغن تالمیس یغ امت ساغت ستاه ایت مک یقدرتوان مودا فون نزاعه مک لالوله مفکت کمبالی کریمت الله تعالی انا لله وانا الیه راجعون برمول اداله یغ مهندارکن دی درقد نزعن هفک مفکتن یأیت استرین الحکو لیبر دان یغ مفکو کاکین یأیت فترا راج محمود دان یغ ممکغ تالمین یأیت فترا راج

شهدان کات صاحب الحکایت

داله بگندا سلطان عبدالرحمن سرت فادک انقندا تفکو بسر مشورتاه بردوا فترا
 قد فکرچان هندق منتا فترا فادک ایهندا ایت یقدرتوان مودا راج جعفر یغیرنام
 راج عبدالله هندق دودقکن دغن فترا یغیرنام راج عایشه تیغ ۲ غن تفکو نه
 مک عیین سده فوتس مشواره کدوا لالوله ممیری سورة کریو سته یقدرتوان
 مودا مندر سورة فادک انقندا بگندا ایت مک مشکناه ای سدیکت سبب
 یقدرتوان مودا سده مشواره دغن دایغ مراجق دولوغ نظمناه هندق مپورمکن
 فترا راج عبدالله ایت براستری کیوکیس دغن اتق داتو دیوکیس کران ایفون
 بوکن اورغ لاین ماسیه لاکي سانق ۲ سودارا جوک مک خبر ایتفون سدهله
 مشهور سغی کیوکیس اشکو داتو فون سده سوکاله دان سدهله کیریم برکیریم
 تندا اورغ برتونانن جکاو جادی راج عبدالله ایت فرگی دایغ مراجق ایتله
 برسام ۲ فرگی مک ددالم حال ایت داتغله کهندق فادک انقندا بگندا سلطان
 عبدالرحمن تیدق دایکوت تاکوت جادی برکییلن هاتی قول دان دیوکیس
 سفکوه فون سودارا اکنتتافی تفتن برجاوهن ۲ لاکیفون بلوم لفس فینغ عینغ
 سقدارکن بهارو ممیری خبر سهاج درقد فیهق دایغ مراجق ادغون کهندق بگندا
 سلطان عبدالرحمن رشیدین ریو فون سوک قول منجادی ترعتیه قول فکرچان
 بچارا کیوکیس ایت منتیکن لفس مقصود سلطان عبدالرحمن ایت دهولو ننتی
 دبالغن جک فنجغ عمر مان ۲ قول اختیار یغ فاتوه شهدان سته تفته هیاغ
 واس ۲ یقدرتوان ریو ایت یقدرتوان مودا فون برکسه اکن الت فرگی کلیفک
 مپاوا فادک انقندا بگندا ایت راج عبدالله فرگی براستری کنکری لیفک ایت
 مک اقبیل سده مستعیب سکالین الت فرکاکس فرگی کلیفک ایت مک یقدرتوان
 مودا فون براغکنله کلیفک قد حال ای ددالم کریغ ساکیت بطق ناغن سرت
 ساکیت سدیکت یغلایغ شهدان مک اقبیل سفیله یقدرتوان مودا ایت کلیفک
 برجمقاله دغن فادک انقندا بگندا سلطان عبدالرحمن دان فادک انقندا راج
 انتیه مک مشورتاه قد فکرچان مولای فکرچان نکج کهوین ایت مک ددالم حال
 ایت یقدرتوان مودا فون برتبه ۲ له کریغن سمتهله قول کماتین فترا راج
 میسونه سشفکالان ای براغکت کلیفک ایت مک برتبه ۲ له کریغن دان دوکچیتان
 ادان کمیدین مک لالوله میوره ممیرتاهو کریو کد فادک ککندا بگندا اشکو فتری
 سرت فادک ادندا ۲ بگندا یقدریو سرت استرین اشکو لیبر مک اقبیل راج ۲ ایت
 مندر فادک ادندا ایت کریغ مک براغکنله اشکو فتری سرت فادک ادندا راج
 احمد سرت اشکو لیبر مک اقبیل سغی کلیفک مک نایقله سکلین مندافتکن
 فادک ادندا اتو ککندا یقدرتوان مودا ایت مک دودقاه مریکتیت علمپهارا فادک
 ادندا یقدرتوان ایت برسام ۲ فادک انقندا بگندا سلطان عبدالرحمن مک ددالم
 تیاد براف هاری مک یقدرتوان مودا فون عافیتاه سدیکت درقد فاکهتن اکنتتافی
 بوکن عافیت سبوه هیلغ سکالی یایت باوم کمیدین مک تفکو فتری فون بالیقه

فول دکھوینکن اوله یقدرتوان دغن فتراڻ راج حلیمه مک اداله یغ مایجا بکن نکح ایت اٹکو سید محمد زین القدسی دان فد هاری ایسوه دفرساتوکن سکالی مک هابسه فکرجان نکح کهوین ایت اداڻ شهدان کمیدین درفد ایت تیاد براف انتاراڻ مک مشوارتله فول یقدرتوان مودا سرت تفکو بسر ایت دغن رشیدین ریو هندق محفربوای فرجنجین بهارو سئوله ۲ منجادی جاوغ فرجنجین لام کونن فد حال اٹکو سید محمد زین القدسی اد برسلاهن ۲ فهم دغن رشیدین ریو درفد فکرجان یقتله دفربوای اوله اٹکو سید ددالم فولو کریمون جادی فد ماس مشواره ایت اٹکو سید سده بالیق کایفکک سمتلهڻ فول فد ماس ایت اٹکو سید ایت ددالم دوکچیتا کما تین انقغ دامو اوله کاونن یشیرنام احمد اداله انقغ ایت برنام سید احمد تفکو ووه دان سی احمد ایفون ماتی جوکک دیونه اورغ فد تنکل مولا ۲ تفکو بسر کریو ایت شهدان اقبیل سلیله یقدرتوان ریو سرت تفکو بسر برمشواره دغن رشیدین ریو ایت لالوله ربوای فرجنجین بهارو ایت اد کیر ۲۱ دوا فوله فصل دان تر فربوای فرجنجین ایت یایت فد سبلس هاریولن جمادالاول فد تاهن ۱۲۴۶ سته سلسی درفد بربوای فرجنجین ایت مک تفکو بسر فون براکتله بالیق کایفکک مک تنقله ای ددالم نکری لیفکک ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

کمیدین درفد ایت مک یقدرتوان مودا فون میورهله فتراڻ راج علی سرت منتنن سید حسین تفکو ایراغ مباحوا سورة کبتاوی اکلد کیرنور جنرال یغ برنام فندان بوس یایت سورة فککارا راج جعفر ایتر یقدرتوان مودا راج جعفر دتفکک اوله کیرنور اٹکریس سیغافورا سبب فتنه فککارا مرومق کمیدین لسله راج جعفر ایت سته فول فککارا هوتغ فیتوغ شهدان تیاد براف لمان راج علی ایت دبتاوی مک ایفون بالیقله کریو سرت مباحوا بلاسن سورة درفد کیرنور جندرال فککارا راج جعفر ایت اداڻ شهدان ددالم تیاد براف انتاراڻ مک رشیدین ریو فون برکنتیله یشیرنام توان ایلوه ایت دغن رشیدین دکروه مک رشیدین ایلوه فون بالیقله کبتاوی ادفون فرسایهین انتارا رشیدین ایلوه دغن سید محمد زین القدسی ایت سدهله بردامی چوچیهله دغن برکیریم ۲ سورة درفد فیهق سبله میبله سفرت عادة اورغ برصاحب صاحبتن فولغ سدیاکالا دمکینله حالک مک تنقله رشیدین دکروه عمرنتهکن کرجان ریو برسام ۲ یقدرتوان مودا راج جعفر سبکیان یقدرتوان فرجنجین ایت سیرمول ادفون سید عبدالله منتنن راج احمد انق اٹکو سید محمد کرحمت الله تعالی انا لله وانا الیه راجعون دان کمیدین تیاد براف انتاراڻ مک اٹکو سید فون وافتله فول کبالی کرحمت الله تعالی انا لله وانا الیه راجعون یایت فد هجرة سنه ۱۲۴۵ فد دوا فوله دوا هاریولن محرم جم فوکل دلائل مالم جمعت دلیفکک انتهى تم.

فادک ایهندان سرت سبهن فادک ککندا یدفرتوان سده بالیق لالو سیفکه
 داوغر سته ساسی درفد بر خبر ۲ ایت مک راج حسین فون برموهنا تورن کلهوهون
 برسام ۲ برلایر برسیغ منوجو فیهت مک اقبیل فاکي ۲ هاری برلایوهه کفل ایت
 دلاوه فیهت سبه کونا رنتغ سکتیک لاکي تورنا راج عالی فترا یدفرتوان
 مهمیوه فادک ایهندان نایک کداره مک راج احمد سرت فادک انقدا سکلین
 سرت کاوان ۲ یفته حاج ایت نایکه سوان لالو ماسوه کدالم کونا اشکو فتری
 مک ساعته سوکان اشکو فتری کران کداتغن فادک ادندا سرت فادک انقدا
 سکلین کمدین داتغه سکل انتق راج ۲ یفددالم فولو فیهت دان اورغ بر ۲ سرت
 اورغ ۲وا سکلین برجمفا راج احمد ایت سته ایت برجمفاله فول راج احمد
 ایت دغن فادک ککندا اشکو سید محمد زین القدسی دان سید عبدالله فون برجمفاله
 دغن فادک ایهندان سته ایت اد کیرا ۲ تیک هاری انتاران مک یدفرتوان
 مودا راج جعفر دری فرغ ایت تیباله کفولو فیهت مک راج احمد فون سکراله
 تورن کلفتی برجمفا یدفرتوان ایت مک اقبیل برجمفا ساعته سوکان یدفرتوان
 مودا کران کداتغن فادک ادندا ایت مک لالوله برسام ۲ برجان کرومه فادک
 ککندا اشکو سید محمد زین القدسی برچاکف ۲ سبتتر کمدین برانکده بالیق
 کاستان برجان برسام ۲ فادک ادندا ایت راج احمد مک اقبیل سغی ککوت
 رنتغ راج احمد فون مفرسمهکن هدیه کلد فادک ککندا یدفرتوان مودا دوا
 اورغ بودق هیتم سئورغ بجا نوتی دان سئورغ بجا حبشی دان ساتو همفاران
 اسطبول دان دوا بنتوه چنچین یغ بر متان ساتو زمرود یغ هیمو دان ساتو
 یعقوب یغ میره دان تراکول اسطبول یغیر قامور بر ناتهنک مس دان دوا تیک کاو
 کاین بواتن باجو ببزار دان کناویس دان کرمسوه دانلایش درفد جنس تبرک
 مکه المشرفه درفد ایر زمزم دان موک هفک داکیغ انتا یغ کریغ دفرسمهکن
 جوک کمدین سکل ساق ۲ سوداران دان سکل اورغ بر ۲ دان اورغ ۲وا یفددالم
 فولو فیهت سوان دات هدیه عالی فدارن مک سوکاله سکل مریکیت سبب دات
 برکت مکه المشرفه ایت شهدان ددالم نیاد براف انتاران مک موافقتله یدفرتوان
 مودا سرت فادک ادندا راج احمد هندق منکهن انتق فادک انقدا راج احمد
 یغیرنام راج عالی دغن فترا یغیرنام راج حاجه شهدان ددالم حال ایت مک
 تفکو بر فون داتغه کریو کران ملاواتی فادک ندان یدفرتوان ریو بهارو
 بالیق درفد فرغ ایت سرت اد سوات حال یغدمشوارتن دغن رشیدین ریو مک
 بر بچاراله یدفرتوان مودا سرت تفکو بر سرت رشیدین ریو فد فکرجان یفته
 دفریوه دان لاکي یغ اکندفریوه سته ایت مک تفکو بر فون برانکت ککریون
 کمدین بالیق فول کریو لالوله منتا هندق براستریکن فترا فادک ندان ایت
 یدفرتوان یغیرنام راج فاطمه ایت مک دبریه اوله یدفرتوان مودا لالو دکهویکن
 تفکو بر ایت دغن راج فاطمه اقبیل لیس مندی ۲ مک راج عالی انتق راج احمد

لوم برالاھن ۲ لاکی سده برماتی ۲ بن خبرن سبله ریو اتق داتو شهیندار ماتی
 شهدان اد سبورس ای برجاگف ۲ ایت مک ایقون برموهنله بالیق لالو برسام ۲
 برلایر مک ددالم تیاد براف هاری مک تیباله کیغافورا قد حال کفل نمت
 راج احمد ایت لالو دلاوة کریسون قد هاری رایو مک قد هاری ایتوله کریسون
 اله خبرن کمترین مک داتله خبر کداره مقتانن راج احمد سده تورن دري حاج
 اداله ای ددالم کفل بوازیر ایت مک تورنه سید یاسین منتو افکو سید محمد
 زین القدسی مک برجمقاله ای دشن راج احمد لالوله برسامن ۲ مک راج احمد
 فون برتایکن خبر سیغافورا فوگادوهن دکریسون مک برخبرله سید یاسین مان ۲
 یغدغون ادفون سقرت قرخبران اورغ اتق داتو بندار ماتی ایت مک یایت
 دوستا سنورغ فون تیاد یغ ماتی هیاله جینا کریسون سنورغ سهاج یغ ماتی
 ادفون سبله یغدغونان سات اد جوگک یغ ماتی دان یغ لوک سقرت امبو اولو
 دان یغ لوک سقرت انجی عبدالصمد اتق سیاواتغ لیغک کمترین داتغ قول
 داهیغ روغکی اتق تمغکوغ عبدالرحمن مفادف فادک نندان راج احمد لالوله
 ای برخبر حال دیرین سرت اورغ ۲ تالو بلاغا تیاد سنورغ یغ ماسو سبب
 فکرجان ایت سده ساله قد فواتوران دانلاکی فون بمبوة فوکارا قرغ ایت یوکن
 سینون کهندق یغدغونان سات هیاله سات ۲ هوتراسترین سرت تمکو یحیا فون
 مقصود یغدغونان اوله یغدغونان سات ایت شهدان سده ساسی درقد برجاگف ۲
 ایت مک داهیغ روغکی سرت سید یاسین فون نایکله کداره کمترین مک داتغ
 قول انجی سایمان دسوره اوله یغدغونان سات مبیلاکن فادک ایهندان راج
 احمد کران هندق برجمقاله مک راج احمد فون تردیده سبورس ددالم بریگر ۲
 کمترین جوابن سای عذور تیاداله داتغ مفادف قد ماس این ننتیله قد هاری
 یغلایرله جک اد عمر بوله جوگک سای مفادف کران وقتو این سای تاه فنیغ
 کفلا سبب ترلایو لام ددالم لاوة مایکنن سای هارفکن معاف دان امفون جوگک
 شهدان بیرله سید عبدالله منتو سای سرت اتق سای سسی عالی گنتی سای
 مفادف یغدغونان ایت سده ایت مک سید عبدالله فون نایکله برسام ۲
 راج عالی دان انجی سایمان ایت مک اقبیل تیبا کفد یغدغونان سات مک
 برتباله ای کفد سید عبدالله گشتان مان ایه مت تیدق نایک مک جواب انجی
 سایمان فادک ایهندا ایت کریغ هولو مک ایداه فادک ادندا کدوا دسوره
 مفادف کبلوه دولی سده یغدغونان سات مندغر سبه انجی سایمان ایت مک
 برلیغ ۲ له ایر متان سلالو جوهر منالیس کمترین مک دفرجاموله سید عبدالله دان
 راج علی ایت اوله یغدغونان سات سده ایت راج عالی سرت سید عبدالله فون
 برموهنله تورن مندافتکن راج احمد ایت مک اقبیل سده سید عبدالله سرت راج
 علی ایت تورن مک کفل فون بمبوشکر ساوه لالوله برلایر کریو مک اقبیل سقی
 ماسو کسنت لوم برجمقاله اورغ بالیق درقد قرغ کریسون یایت راج حسین
 اتق یغدغونان ریو سرت انجی صفر مک نایکله راج حسین ایت ککفل برجمقا

ايت برخبرله اي كنان فادك ككندا يقدفرتوان مودا تغه برفرغ دغن فادك
 انقندا يقدفرتوان سات دكريبون ستله راج احمد مندغر خبر ايت مك ايئون
 تركجوة مك كنان كلفد حاج ۲ سب توا يغيرسام دغندي ايت بايكله سگرا ۲
 كفل اورغيغ هندق لكس كيسفاقورا چاريله كيت هندق سگرا باليق كريبو تباد
 اوسهله كيت نايك كداره لاكي فنده سهاجوله درقد بريك اين مك حاج
 عبدالجمل سرت سيد عبدالله فون سگرا له منبغ فركي كلفد كفل ۲ يقدفرتوان
 قولو قينغ ايت.

شهدان كات صاحب الحكايت

سكتيك لاكي مك انجي. عبدالرحمن ملاك فون تورنله نيت هندق مفاجق راج
 احمد ايت نايك كداره كرومهن مك اقبيل برجسفا راج احمد ايت كنان
 سيلاكله نايك كداره جواب راج احمد صبرله دهولو ساي لاكي منتشكن سيد
 عبدالله سبتتر شهدان ددالم تغه برخبر ۲ ايت مك دانغله سورهن درقد يقدفرتوان
 سرت اغكو فترى منداقتكن راج احمد سرت اد مباوا واغ تيك ريبو رشكيت
 بركيريم كلفد راج احمد ايت بارغكالي واغ يقدباوا فركي حاج ايت سده
 هابس نمان سورهن ايت محمد صالح مك اقبيل برجسفاله اين ايت كمدين
 درقد منچيوم كاكي راج احمد ايت مك اي فون برخبرله كنان فادك ككندا
 يقدفرتوان تغه برفرغ دغن فادك انقندا يقدفرتوان سلت دانلاكي فادك ككندا
 راج ادريس سده مفكت ددالم رتبه جنازه من دباوا كريبو مقامكن ديوگيت دان
 انقندا راج سايمان تله مفكت جوگ ستله راج احمد مندغر كن فادك ككندان
 راج ادريس سده هيلغ ايت مك ايئون مناغيسله دغن تاغيس بقات ساحت
 اد سكتيك سيد عبدالله فون دانغله مك كنان اد سده كفل اورغ هندق
 كريبو لاكي دوا هاري نام نخودان شيخ بوازي جواب راج احمد بايكله تباد
 اوسهله كيت فنده كداره لاكي فنده ككفل سهاجوله كيت دان جك سيد عبدالله
 هندق نايك كداره برجسفا يقدفرتوان قلدح نايكله دهولو دانلاكي سي علي
 جك اغكو هندق كداره برجسفا بيني اغكو فركيله دهولو ايسو لكس ۲ تورن
 مك اقبيل سيد عبدالله سرت راج علي مندغر سدا ايهندان ايت مك ايئون نايكله
 كداره راج علي برمالمه دداره كران اي اد بينين دغولو قينغ وقتو سيفكه هندق
 نايك حاج دهولو ايت شهدان اقبيل هشير اكن برلاير مك تورنله اي ككفل
 مك راج اسمد ايتقون برلايرله دش شيخ عثمان يقديم دتانه جاوا شهدان برلاير
 ايتقون هشيرله دغن سلاخور مك برجسفاله دغن سكورن دري سيفاقورا مك اغين
 فون ماتي مك بربوتله كفل دغن سكورن ايت فولاهن ۲ لالوله بردكت ۲ مك
 اداله معلم سكورن ايت نمان انجي. مومين ملاك فراتكن بوگيس مك اقبيل
 اي مليهت بايق اورغ حاج ايت مك ايئون منورنكن سكوجين بردايوغ كلفد
 كفل بوازي ايت مك اقبيل تيبا نايكله اي مفادف راج احمد ايت لالو كنان
 فادك ككندا يقدفرتوان مودا تغه برفرغ دغن فادك انقندا يقدفرتوان سات دكريبون

يغدفر تان مودا سلفي كڦولو كريمون لالو بر فرغ مك دبنتو ڦول اوله تان رشيدين ريو يآيت سبواه سكونر فرغ مك بر فرغله لكوم لکم دكريمون ايت ددالم بيراڦ هاري تباد جوک برا لاهن مك يغدفر تان مودا ڦون مشوارتله دغن رشيدين هندق دفتنس دري سبله دارتن دنايکنن دغن سدادو دغن اورغ ۲ ريو دان ڦتران يغبير نام راج عبدالرحمن دسورهن بر فرغ دلاوه مک افيل ساسيله موافقتن ايت مک براثکتله يغدفر تان مودا سرت رشيدين ريو سرت راج ۲ سکلين دان اورغ بر ۲۸ ميمتنس جالن داوه دبلاکځ کويون مک هاري ڦون هوچن لبت سکتیک ايت مک يغدفر تان سرت رشيدين ريو سرت سدادون ايت ڦون تياله کتفي کويون مک دبديل اوله سدادون ايت دغن سناغ کدالم کويون ايت سرت ماسوه لاوله براموه ددالم کويون ايت مک اورغ ۲ کويون ايت ڦون بايقله يغب ماتي دان لاريله بر تيوران ۲ کلوار دري کويون دان انجي عبدالصمد اتق سياواتق ليغک ڦون لوکاله دلاريکن اورغ ۲۸ مک الهله کويون ايت دافت اوله يغدفر تان مودا مک تيفگلله ساتو کويون لاکي شهدان ڦنه مادوه راج بوکيس ڦون دانغله ککريمون اکن ممبنتو يغدفر تان مودا ايت مک منتاله اي هندق مافکر کويون ساتو لاکي ايت مک افيل هاري سده مالم مک لاريله سيد عقيل ايت باليق کيغافورا سرت دغن سکل قراوه ۲۸ ادڦون تفکو يحيي سده ميمغ اي کيغافورا کتان هندق ماختيارکن بنتو دان اوبت بديل ڦون کورغ دمکينله دالهن شهدان ادڦون اتق راج ۲ يغب فرکي بر سما ۲ يغدفر تان مودا فرغ کريمون ايت ڦترام راج عبدالرحمن ڦترا يغدفر تان يغب کهارون کدوا راج قاسيم کتيک راج حسين کامث راج يوسف دان منتون شورغ بر نام راج حسين دان شورغ لاکي منتون جوک بر نام سيد مصطفی ادڦون اتق ائکو سيد محمد زين القدسي ڦترام سيد حسين تفکو ايراغ يآيت منتو يغدفر تان جوک کدوا سيد هاشيم تفکو نوغ ادڦون اير ۲ يغدفر تان مودا يآيت راج اسمعيل دان راج جعفر ادڦون راج ملايون يآيت تفکو محمود سودارا تفکو يحيي يغب سبله يغدفر تان سلت ايت دان تفکو محمود يغب سبله يغدفر تان ريو ادڦون اورغ بر ۲۸ اد سنوان سمرت داتوه شهندار دانلايش دان بايق لاکي بايک ۲ ڦراتکن تباداله اکو سبوتکن دسيني کران هندق مغميل سمفتن ادان.

شهدان مک ساسيله ڦکر جان فرغ کريمون ايت مک يغدفر تان مودا ڦون براثکتله باليق کريو جانن اوغر بورو دان تفکاکنن دهولو دكريمون راج عبدالرحمن کدين راج عبدالرحمن ڦون باليق ڦول کريو تيفگلله راج قاسيم منوځکو ڦولو کريمون ايت ادان.

القعه

مک ترسبوتاه ڦرکتان راج احمد سودارا يغدفر تان مودا راج جعفر يغبير لار دري نکري مکه المشرفه ايت مک ددالم تباد بيراڦ انتاران مک سغيله اي کڦولو ڦينغ مک افيل تيبا تورنله شورغ بر نام انجي لمبق اتق امام سلاغور مفادف راج احمد

القصة

مک برسپوتله فرکتان نگرې ریو
سبرمول

ادفون يقدفرتوان مودا راج جعفر سئفنگکالن سوداران راج احمد ایت

فرکي حاج کمکه المشرفه مک ايفون مشوارتله دشن رشیدین ریو یأیت توان ایلاوة سرت وادک ککندا اشکو سید محمد زین القدسی فد فکرجان يقدفرتوان سات ملاوي فربتاسن یغ سده دفربتسکن اوله المکریس دان هاندا ایت مک يقدفرتوان سات تیاد جوا مهبرو فربتاسن ایت دسورهباله اورغ ۲ یأیت سید عقیل ممبوک تیمه ۲ دفولو کریسون ایت دمکین لاکي سراه ریفي فئتا فئت دایوغ کاله فد تمقت ۲ یغ همفیر دشن فولو کریسون ایت سفرت اوغر پورو دان کندور دان تمقت ۲ رعیت قول سفرت موره دان سوکي مک لاکي دفریوة سفرت تتکل ماس ای ددالم ریو مک ببراف کالې يقدفرتوان مودا مبري سورة دان نصیحت ملارئکن درغد ملاکوکن فربتاسن ایت مک تیاد جوک دفرولیکنش هفک سید عقیل ممبوتله ای رومه دفولو کریسون سرت مغمقولکن جینا ۲ دان اورغ ۲ ملايو یغ مغمکالې تیمه ۲ دفولو کریسون ایت مک ایتله جادي فوکوه فرکلاهمین دان فربتاهن دان برفرغ انتارا کدوان ادان.

شهران کات صاحب الحکایت

مک مشوارتله يقدفرتوان مودا دشن رشیدین ریو توان ایلاوة سرت اشکو سید محمد زین القدسی سرت اورغ بر ۲۰۰ ددالم ریو مک کفوتسن متواتر ایت مپوره ککندا اشکو سید فرکي منجایق بندیرا دفولو کریسون ایت مک فرکیاله اشکو سید ایت برسا ۲ فترا يقدفرتوان یغیرنام راج عبدالرحمن سرت داتوه ففکاوا دان داتوه شهیندار دان راج اسمعیل سردارا استری يقدفرتوان دان اورغ بایکن ۲ انجي. ابراهیم دان انجي. شمس الدین دان انجي. احمد دایلائش مک اقیل سمفي دکریسون مک اشکو سید فون مندیریکنله بندیرا هیشم برتفکو فوویه ایتفون سده هابس تیمه ۲ اشکو سید دشن مبري سورة کفد يقدفرتوان سات سرت مبري نصیحت کفد وکیل يقدفرتوان سات ایت یأیت سید عقیل مک اقیل ساسي اشکو سید فون بالیقه کریو اداله یقتیفکاکش منوئکو بندیرا ایت یأیت ساتو اورغ بوکیس برنام واً فواس سرت اورش دوا تیکک باس اورغ مک اداله سئفنگکالن اشکو سید ایت بالیق کریو مک واً فواس ایت فون دهالو اوله سید عقیل دان بندیرا فون دتشن مک واً فواس ایتفون بالیقه کریو مک دفرممکنپه کفد يقدفرتوان مودا سرت رشیدین ریو مک مارهله کدوان ایت مک لالوله يقدفرتوان مودا برسیف الت ففراهن مک اقیل سده مستعيب برائکتنله يقدفرتوان مودا دشن کاشکافن فرغ مک اداله سید عقیل سدهله ای سیف ممبوة کریو دان مهاثور فنجایجش اداله یغ بسره دغندي ایت راج اندوه دان تفکو یحیا اقیل

ايت ادئون شريف يحييا قد ماس ايت اداله اي ددالم نكري بدار تغه برمشواره
 دشن كفال ۲ ددالم نكري بدار ايت هندق كمصير شهدان ادئون راج احمد اقبيل
 سيخ ايسون قد هاري جمعت مك ماسوله اي برسما ۲ شيخ احمد كدالم كوتا
 بدار فركي سمبيغ كمسجدن مك برجمقاله اي دشن شريف يحييا ايت ددالم
 مسجد مك لالوله برجمقا قول دشن سيد محمد عطاس ايت سده ماسوه جادي
 جوا ۲ شريف يحييا ايت دمعامكنپاه كغد شريف يحييا اد ساتو انق راج فيهق
 جاوي دنكري ريو سته درقد صحابت بفاش مك شريف ايتفون مبريه امان كغد
 راج احمد سرت سكل قافله يغ برسام ۲ دشندي ايت مك اقبيل راج احمد ايت
 باليق كغد خيهش مك دسورهپاه بيراف بايق عشر بدوي منجكاي سكل خيمه ۲
 ايت سرت دثاسفكن افي هفك سمي سيخ سرت ايسون دسورهش برجالن سراي
 كنان جاشغله خواطر ۲ اكن بدوي ۲ يغ مرومق ۲ ايت مك برجالنله راج احمد دشن
 سكل قافله ايت دشن امان تياد سوات يغ دناكوتي هفك سمي ماسوه كدالم
 كوتا مدينه مك لالوله زياره كغد قبور رسول الله صلى الله عليه وسلم كمدين زياره
 كبافع كغد سكل صحابت كمدين زياره قول كجبل احد كغد قبور مام رسول الله
 صلى الله عليه وسلم يايت سيدنا حمزه يغ شاهيد قد جبل احد ايت كمدين
 زياره اي كغد سكل تفت ۲ يغ دزيارهن اورغ ۲ سته ساسي مك راج احمد
 فون مبلي ساتو كبون دوقفكنش كغد انق چوچو شيخ سمان شهدان اد كيرا ۲
 سباس هاري ددالم مدينه ايت مك باليقله راج احمد ايت كمكه المشرفه مك
 اقبيل سمي كمكه مك راج احمد فون مبلي رومه وقف دوا بواه يغ سبواه
 دوقفكنش كغد شيخ اسمعيل كمدين اخر ۲ برفنده كغد مفتي شافعي دان يغ
 سبواه دو كياكنش كغد شيخ محمد صالح اخر ۲ برفنده جوگ كغد مفتي شافعي
 اكن نظرن سته ايت وقتو حاج فون سمي ماسوه راج احمد حاجيه دان عمره
 دان وقوفه دعره برسام ۲ سكل حاج ۲ يذاتغ درقد فيهق سكيلايغ دنيا درقد
 درقد اورغ اسلام دان طوافله دان ساعيه كمدين درقد ملحق جمراه مينا مك
 ماسوله كدالم مكه دان تحايلاه سرت مماكې سربانله كمدين مك راج احمد فون
 مبلي ساتو خوش تفت تانه ممبواه رومه وقف مينا مك دو كياكنش كغد شيخ احمد
 مشفق دثروايله رومه وقف دسيو شهدان اقبيل سلسي درقد سكل فكرجان ايت
 مك راج احمد فون تورنله باليق كجاوي مك مقنترله سكل مشايخ ۲ ددالم نكري
 مكه ايت هفك سمي كجده مك لالوله نايك بريك تركي نام نخودان سيد
 محمد علي ميوا سبله كوروغ جوگ مك لالوله برلاير كنكري جاوي دمكينله
 حالن ايت

شهدان كات صاحب الحكايت

'داله راج احمد اينله مولا ۲ انق راج ريو دان ليغك يغ فركي حاج تياد سنورغ
 دهولو درقدان سنوله ۲ اياله يغ مولا ۲ مموك فنتو راج ۲ ريو فركي حاج ادا.

دغن چينين سندريزي قد كميولن شهدان تباد براف لمان دلاوة مك سميقله اي
كجده يآيت قد دلاقن باس هاريبولن شعبان قد هجرة سنه ١٢٤٣ مك نايكاه
راج احمد ايت كذارة مك داتقله سكل شيخ ٢ اورغ مغالو ٢ كن راج احمد ايت
ايت داتغ كران مريكنيت سده تاهو اكن راج احمد ايت هندق فركي حاج قد
تاهن ايت دان اداله يذاتغ ايت يآيت شيخ اسمعيل دان شيخ احمد مشغ
دان سورهن شيخ داود مك ماسيغ ٢ شيخ ايت هندق مياوا راج احمد ايت كرومهن
ددالم حال ايت مك كقد شيخ احمد مشغله راج احمد سوک سبب جملة درقد
هسب توا يآيت اي فرائقكن بوكيس يغ املت فوله جوک مك نايقله راج احمد
ايت كمكه المشرفه دباوا اوله شيخ احمد ايت سرت عماكي كاين احرام مك اقبيل
سمقي كمكه المشرفه مك طواف سعيه ساسي درقد طواف ساعي ايت تحليلله
مكه دودفاه اي ددالم رومه شيخ احمد شغ ايت مك داتقله مشايخ ٢ مكه ايت
برجسقا ٢ كسدين فرگيله اي كرومه مفتي شافعي كسدين ساسي برجسقا ايت
مك تطله اي دالم مکه المشرفه منتيكن هندق كمدينه السنواره اكن زياره كقد
رسول الله صلي الله عليه وسلم هياله منتيكن لفس رمضان سهاج مك ددالم حال
ايت نكري مکه المشرفه فون برگادوه يقامت بسر قول يآيت شريف يعيا راج
مكه المشرفه ايت محبوبه قول ساتو شريف فرائين جوک شريف شمير نشان
دبونهن ايت ددالم مسجد الحرام مك مندعواله سكل فرائين يغ سبله قول برسام ٢
وكيل سلطان محمود خان راج اسطيمبول اداله نام باشه ايت احمد باشه اتق
سودارا محمد علي باشه راج مصر كران اي ايت وكيل سلطان محمود خان متجكاي
حرمين ايت مك ددالم ايت برگادوهله باشه ايت دغن شريف يعيا سفرت سده
هندق برغرغ روفان مك كسوساهنه سكل علما ٢ دان مفتي ٢ دان سكل اورغ
بر ٢ ددالم نكري مکه المشرفه ايت مك ددالم حال ايت مك شريف ايتفون
لسله كلوار درقد نكري مكه لالوله كيدار مفيولكن ٢ رعيت تئتران درقد بدوي
يغيرفوله ٢ لقسا ايت مك تياداله امان جالن ٢ اورغ ٢ فركي داتغ كمدينه ايت
شهدان مك ددالم حال ايت كسوساهنه راج احمد ايت كران اي هندق كمدينه
تياد امان جالن مك اقبيل سلسي بولن رمضان موافقتله راج احمد ايت دغن سكل
مشايخ ٢ ددالم نكري مكه ايت سفاي دات جالن بوله فركي كمدينه مك دغن
تقدير الله تعالى مك داتقله اي جالن بوله فركي كمدينه ايت يآيت برسام ٢ دغن
براف قافله يغ هندق كمدينه ايت كيرا ٢ له دوا ريو انت مك فرگيله راج
احمد ايت برسام شيخ احمد مشغ ايت دغن سكل جماعهن مك ددالم فرجلانن
ايت مك سكل قافله ايتفون سدباليه مغيبي سناغ فستولن دان مان نمشت
دتاكوتي ديويكش سناغ تركادغ ٢ اد جوک قافله يفتريجيل ٢ برغرغ دغن
بدوي سقنجه ٢ جالن اد يغ كنا رمفسي اد يغ كچورين مك تياد براف هاري
برجالن سميقله كنكري بدار مك قافله ايت برهنتيله ممنتغ خيمه دلوار كونا بدار

عبدالوهاب کامفت انجي. محمد صالح اتق کورو يقدفرتوان مودا راج جعفر
 مهاجي قرآن دترشگانو کليم انجي. ابو بکر کانم انجي. قاسيم کتوجه انجي.
 محمود کدلائق محمد اتق انجي. معمر کسيبان احمد اتق انجي. معمر ايت
 جوک کتقوله ساتو لي جاوا يغ فرهبان کنديري کفد راج احمد ايت نشان ليبي
 اسماعيل شهدان تباد برف انتاران راج احمد ايت دلاوة مک سديله کفولو فينغ
 مک داتقله سيد هاشيم مفالو ۲ کن راج احمد ايت سرت انجي. عبدالرحمن ملاک
 مک دباواله اوله سيد هاشيم ايت کرومهن لالو ديرين ساتو رومه دان اد نيمه ۲
 راج احمد ايت سديکيت ۲ دترسا فيوتغ ۲ اي دسيقاورا سيد هاشيده منجوالکن
 سرت دکمبولکنيله وافت سراهکن کفد راج احمد ايت کمدين درفد ايت داتغ
 قول انجي. نوراتي بکس کنديق يقدفرتوان سلاخور يغ اد اتق برنام راج
 حميده مک داتقله اي بردوا برانق ميلاکن راج احمد ايت ديم کرومهن کنان
 فادک اقتدا اين ساهتله هارفي قاوس اشکو سيلوم لاگي براغت عندق ديم
 برسام ۲ کران فادک فون تباد برف لاگي کران فادک ککندا يقدفرتوان سلاخور
 فون سده مکت ماینکن قاوس اشکوله گنتي ايندا فادک اقتدا اين ستله راج
 احمد مندغر کات انجي. نوراتي ايت مک راج احمد فون ترسيوم جوايق اکو سکن
 اکن سيد هاشيم سده دلتقکن درومه اين کلوار قول تباد ساتو سبب تباداله
 اکو سدق يکيتو اکن تنافي اکو برالغ ۲ سهايله ددالم سهارى دوا اين سيلوم
 اکو برلاير دان بير سي علي سهاج ديم برسام ۲ اديق درومه اشکو ستله انجي.
 نوراتي مندغر کات راج احمد ايت مک ايئون بروهتله باليق لالو دباوان راج
 علي ايت کرومهن ددالم کرنا برسام ۲ مک دقايقاراکتيله راج علي ايت ماکن
 ميتوم برسام ۲ دغن اتق راج حميده ايت سکیبان عاده اورغ دغن سائق
 سواران کمدين درفد ايت يقدفرتوان قدح فون ميلاکن راج احمد ايت گاستان
 دامياق دغن دوا بوا کريشا مک فرکيله راج ايت برجما يقدفرتوان قدح سرت
 دفرجامون ماکن ميتوم دفرمايکن ستله ايت راج احمد فون باليق کرومهن
 کمدين يقدفرتوان قدح فون مپوره مغنتر مکانن کاون ۲ براس بهارو سراتس کنتغ
 دان گرو شيکور کمدين برجما اي کفد راج احمد مک راج احمد فون مهديهکن
 دي سبيله سکن کمدين بحري هديه قول يقدفرتوان قدح کفد راج احمد ايت ساتو
 جم کيرا ۲ هرک سراتس رشکيت يأت جم يقتله لام ماسع دان کمدين درفد ايت
 مک اد ساتو توان سيد نمان سيد زين عيدروس فراتقکن کو بو يأت سودارا يفتوا
 کلد سيد مصطفى متاله کفد راج احمد عندق برينينک انجي. نراتي ايت مک
 دبريله اوله راج احمد لالوله دنکاکنن سيد زين ايت دغن انجي. نراتي شهدان
 ددالم تباد برف انتاران مک راج احمد فون برلايرله کجده مپوا کفل ترکي
 برنام فلوک دان کشتن برنام حسين دسيوا اوله راج احمد سباه کوروغ کفل
 ايت سکيرا ۲ بوله تملت دوا باس اورغ دان بوله مکتتوغ بواين سرت جوکف

القصة

مك ترسبوته فركتان اوروغ بلاوا يغيرفرغ دش رشيدين يغ اله لاري اي كيسافورا
مك ديمله اي ديسافورا مك ددالم حال ايت يقدفرتوان مودا فون برمشواته
دش رشيدين ريو متتا كقد كبرنور چندرال بتاوي مدهمدهن سغاي بوله
دامقونكنن كران اي ايت جمله قوم قرابت يقدفرتوان مودا جوگك مك دامقونكنله
اوله كبرنور چندرال مك اوروغ بلاوا ايتقون داتغه كرىو مقادف يقدفرتوان مودا
سرت رشيدين ريو ستله ايت مك اوروغ بلاوا فون دبريله اوله كبرمنت كجايي
ليم رانس روفا تساك كمدين ادا اتقن شورغ فرملوان يغ برنام داهيغ فوجشا
دكهوتكن اوله يقدفرتوان مودا دش قتران يغيرنام راج حسين بتاف عادة راج ۲
نكاح كهوين مك تنغه اوروغ بلاوا ايت ددالم ريو دان يوگيس ۲ فون بر كقوله
كفدان سديكيت ۲ كمدين مك المكو فوان سلاغور فون مبري اي شورغ كندين
نشان سي قائم كمدين فركي قول اي كليغك مك برگندي قول اي اكن شورغ
اتق يوگيس نشان سيح كمدين درفد ايت جاتوعله ساكيت ككيلان ۲ مك براوونه
حالي سهارى ۲ علك ماتين قد ماس يقدفرتوان مودا راج عبدالرحمن ادا.

شهدان كمبالي فون چشرا راج احمد سودارا يقدفرتوان مودا راج جعفر
ايت مك افيل قد ماس يفلانن قول مك فركيه قول راج احمد ايت كيسافورا
مك مغنترله داتوه تفكوا احمد دان حاج داود دان حسب توات ۲۱۰۸ مك افيل
سشي كيسافورا مقادفله راج احمد ايت اكن فادك انتقا يقدفرتوان سات
برجفا ۲۱۰۸ برسلان ۲ ستله ايت مك راج احمد فون برجفا قول دش شهيندار
سيفافورا ايت دكات ۲ اورغ نشان مستري سامي مك دفرمليا كنبه سرت دفرجامون
ماكن ۲ فغانن ميتوم دش سندريغه ملاين ۲ كن لاكي استري ستله ايت مك راج
احمد فون داتله كفل تومشاغن كقولو فينغ يابت كفل سيد هاشيم نخودان اورغ
سلط نشان حس بدوي مك برلايرله راج احمد ايت كقولو فينغ دان سكل اورغ
بر ۲ دان ا. ۲ ۲۰۱۰ يغ مغنتر ايتقون باليله كرىو سوان.

سبرمول

داله يغ فركي برسام ۲ راج احمد ايت شورغ اتق برنام راج علي دان شورغ
منتون برنام سيد عبدالله اتق المكو سيد محمد زين القدسي دان شورغ لاكي
اتق يغ بلوم بالغ نشان سيد حامد دان اداله بكلك فركي ايت واغ يغبككنن
اوله فادك ككندان اشكو قترى سوله ريو رشكيت دان جلش سرت واغ راج
احمد ايت سندري كيرا ۲۱۰۸ امقت بلس ريو رشكيت سوان مودال فركي ايت
ادقون اورغ ۲ راج احمد يغ دباوان برسام ۲ فركي حاج ايت فرنام حبيب
عبدالرحمن فكاوي نكري ريو كدوا بلال عبدالله فكاوي نكري ريو قد فيق راج
ادريس كتيك حاج عبدالجمل اتق اورغ عالم ددالم ريو ايت يابت حاج

اشکریس دان بهسا هلندا کمدين برجامو قول درومه کس حاج متارام دان
سکل اتق ۲ ملايو دان فرائتنک بوکيس يغ دسارغ ايت داتغه ملاوة راج احمد
سرت اد مباوا هديه علي هدارن شهدان تباد براف لمان ددالم سارغ ايت
مک راج احمد فون برلايرله دري سارغ ايت مپوسور کتيمور مک اقبيل سفي
دکت دش جفارا مک اتق راج احمد يخرنام راج علي ايت کنا فپاکيت هاوا
مونه بيراق هشير تباد هارث اکن هيدوفن مک سوهله راج احمد ايت مک
لالو سيفکه دجفارا مملي خردا کران فيکرائن جکلو ماتي جوک دلاوة هندى
دباوا باليق کريو جوک مک دش تقدير الله تعالى سرت خردا ايت تورن مک
راج علي ايشون سبوهله درفد فپاکيت مک سلاو بلایر کجوانا مک اقبيل تيا
کجوانا مک تورنله گفتن ملايو بسا اورغ مفکاسر دان تورن جوک بوکيس ۲
يغديم دجوانا ايت سمرت و لاو دانلاين ميلاکن نايک کداره دان بکاور
کلل هلندا يلدجوانا ايت برجماله اي دغن راج احمد ايت داجقن کدالم کوتان
سبب اي سده جادي اتق اشکرت راج ادریس سودارا راج احمد ايت کومن جادي
دفرمایا کنبله راج احمد ايت ادان.

شهدان کات صاحب الحكايت

مک تباد براف لمان راج احمد ايت ددالم نگري جوانا سرت سده برموات براس
مک برلايرله راج احمد ايت باليق کريو مک سيفکه اي ديفک مفادف بکندا
سلطان عبدالرحمن شاه مک گلد ساتو هاري تورنله بکندا سلطان عبدالرحمن
لاکي استري گلد کيجي فادک ايهندا ايت راج احمد سرت برجاموله اکن
فادک انقندا ايت راج انتيه مقبيلله بارغ ۲ فادک ايهندا ايت سمرت فتي
جفارا يغ کچيل ۲ ايت اد سکودي دان کاین باتيک سارغ بکيتو جوک دش
تياد هرک کران سده عاده راج ۲ سيله ريو دان ليفک اقبيل ايهندا ۲۱ اتو
ککندا ۲۱ ادندا ۲۱ بهارو داتغ دري تفت يغ جاوه ۲ مک جک اد مباوا بارغ ۲
يغ فاتوه داميلن تباد منجادي هرک خصوصاً قول سمرت سلطان عبدالرحمن
دان راج انتيه ايت يأت فطکت اتق سوداراله گلد راج احمد ايت دمکيله
ادان مک کمدين درفد ايت براشکته سلطان عبدالرحمن لاکي استري کداره
کاستان شهدان ددالم تباد براف لمان مک راج احمد فون برموهنله گلد
فادک انقندا سلطان عبدالرحمن فرکي حاج مک دبترکن اوله بکندا سلطان
عبدالرحمن کران اورغ هندق ممباير ندرن دان فرض مک برلايرله راج احمد
ايت کريو مک اقبيل تيا کريو برکس ۲ له مک لالو برلاير کسيقافورا منجاري ۲
کفل تبغ کتکري عرب مک مفترله فادک ککندا اشکو فتري سرت داتو
شهيدار عبدالله هفک سفي کتولسا سفي برماين ۲ دسيو مک کفل عرب فون
لسله برلاير مک تباداله جادي راج احمد فرکي فد ماس ايت.

سید عالی نشان بر جمعا راج احمد ایت کشان توان رشیدین مبیلاکن اشکو نایک
 کداره مک راج احمد فون نایکله سرت انتقد ۲ سکلین مک اقبیل تیا کرومه
 رشیدین مک رشیدین فون کلوار فنتون لالو مهبوه تاغن راج احمد ایت دباوان
 ماسوه کدالم رومهن سرت انتقد ۲۱ ماسیغ ۲ دودق قد کرسیس سرت دجامون
 دغن فغانن دان ابر تیه کمیدین کشان راج احمد ادقون سقرت سورة کبرنور
 جندرال ایت ساي تیا د برانی منریمان دسینی بایکله راج احمد سندیری فرکی
 دبتاوی مک جواب راج احمد ساي این ترلالو سوسه برلایر بر بالیق ۲ نیت هاتی
 ساي هندق میوسول کتیمور کمیدین بر بالیق قول کباره منجادی ترلالو سوسه
 دان براف بایق روکی کمیدین منجواب قول رشیدین ایت بتول اکنتتانی اد
 ساتو جالن یغ موده ایت کیچی راج احمد تیغکل دسینی دهولو اتو دسوره
 مهور کتیمور دان راج احمد بوله ساي هنتر دغن کریتا فوس سبتر بوله سغی
 دبتاوی ادقون درقد فیق فینچان جالن راج احمد سوسه ۲ ساتو دویت تیا د
 کلوار درقد راج احمد ساي کلوار سموان براف اورغ راج احمد هندق باوا
 اورغ بوله ساي کاوارکن بانچان مک جواب راج احمد یغ ساي برلایر کجاوا
 این یوکنن مباوا اوتوسن سقرکن مباوا فرکیمرین سهاج دان سده جوک
 سوارا ساي یقدقروان ريو برمشواره دغن رشیدین ريو کشان دمان جاته نگر ۲
 تانه جاوا بوله دسراهنن سورة این کلد رشیدین شهدان اقبیل رشیدین سسارغ
 مندغر کات راج احمد ایت مک ایفون تردیم سبورس کمیدین کشان فیکر ساي
 بایک جوک راج احمد فرکی کیتاوی برجالن داره بوله مایهت ۲ جالن سبله
 داره دان نگر یقدداره ترلالو باگوس بوله سبیل برمان ۲ ستله راج احمد
 مندغر کات رشیدین ایت مک راج احمد فون برتبه ۲ له سوسهن کمیدین جواين
 فیکران توان رشیدین بتول اکنتتانی یغ ساي برلایر این تیا د حاجت هندق
 برمان ۲ لاکي کران ساي هندق برداگغ منجاری ۲ بانچا هندق فرکی حاج
 تیا د بوله ساي لیغهنن لاکي ساي هارغ کلد توان رشیدین جوا سغای بوله
 تولغ ریغکن این فرکارا شهدان ستله رشیدین ایت مندغر فرکتان راج احمد
 ایت مک ایفون تردیم سبورس بر فیکر روغان کمیدین کشان تیا د افله اکنتتانی
 ساي منتا راج احمد ناروه تندا تاغن فرمتان راج احمد سندیری هندق سکر
 مهور کتیمور کران غر بر جک فرکی کیتاوی سبب راج احمد هندق لکس ۲
 فرکی حاج مک جواب راج احمد بایکله بوائله توان رشیدین سورة ننتی ساي
 بوله ناروهکن تندا تاغن کمیدین مک رشیدین فون مبهواته سورتن سندیری کلد
 کبرنور جندرال بتاوی میتاکن حال احوال دغن راج احمد ایت کمیدین راج
 احمد فون میری تندا تاغنن ستله ساسی راج احمد فون منتا بالیق لالوله برسم ۲
 بر دیری بر فکغ تاغن میری سلامت تیغکل دان برلایر مک اقبیل ساسی راج
 احمد فون کاوارله درقد رومه رشیدین ایت لالو سیغکه برجامو ۲ برسم ۲ دقاتی
 ترای یایت ساتو اتی راج جاوا یغ فندی بهسا عرب دان بشکال دان

کریمون ایت دکلووارکن تیه ۲۵ دان بیراف یقدرتوان مودا مبري سورة دان
سوره مپوره مهتاکن حال احوال فرناسن ایت مک تباد جوک یقدرتوان سات
مفیکوه مک ایتاه سب جادي فوگو، فرکلاهمین دان فرکادوهن انتارا یغ دثرتوان
مودا راج جعفر ریو دثن سلطان حسین یقدرتوان سات مک مک ماسوله قول
فیهق کیرمنت هاندا مفکین برله جادین مک بر بچاراله سدیکت ۲ دهرلو بری
مبري سورة ادا.

القصة

مک ترسبوتله فرکتان سودارا یقدرتوان مودا یأبت راج احمد مک اداله فد کتیک
ساکیت بالیق دری بتاوی ایت مک ایفون بر نذر جک سبوه فیاکیتن سده واجب
بر تبه ۲ واجبله ای فرکی حاج مک اقبیل سده سبوه فیاکیتن فولغ سدیکالا مک
ایفون بر موهنه کفد فادک ککندا یقدرتوان سرت فادک ککندا ائگو فتری مک
جواب فادک ککندان ائگو فتری بایکله ائگو فرکی منیاری بانجا ۲ دمولو فرکی
برلایر کنانه جاوا دان فادک ککندا یقدرتوان فون بر تبه جوک بایکله دباوا
کیچی یقدرتوان ایت ائف کونان دیم ۲ سهاج جوا بن بایکله مک ائگو فتریله مبري
مودال دان یقدرتوان مودا مبري کیچی مک راج احمد فون برلایرله کنانه جاوا
دان اداله یغیرسما ۲ دثندي ایت ائق یغیرنام راج علی دان ائق سوداران یغیرنام
راج محمد ائق یقدرتوان دان منتون سئورغ یأبت سید عبدالله ائگو ائق ائگو
سید محمد زین القدسی دان اورغ کبا یکن یأبت خطیب عبدالرحمن ائق هب
توا بلال کرویو سئورغ دان اداله دثرتوان جراکن اورغ بوکیس نشان کورو میوغ
مک اقبیل مستعیب فد فکر جان برلایر ایت مک راج احمد فون برلایرله کنانه جاوا
سرت اد جوک ممباوا سورة یقدرتوان مودا کفد کیرنور جندرال بتاوی بوکن سورة
اونوسن هیاله سورة ۲ بر کیریم سهاج سده جوک دشوارتنک دثن رشیدین ریو
حال سورة ایت دمان ۲ راج احمد سیفکه بوله دسرا هکن کفد رشیدین شهدان
تباد براف لمان راج احمد دجالن مک سدیله کنکری سساراع مک نایکاه
جراکن راج احمد اورغ بوکیس ایت ممباوا فئن فئن دان سورة یغ کفد
کیرنور جندرال ایت کفد شهنشاه مک اقبیل دلپهت اوله شهنشاه سورة کفد
کیرنور جندرال ایت مک لالوله دباوا کفد رشیدین مک اقبیل دلپهت اوله
رشیدین فئن دان علامش سورة ایت مک کات رشیدین لو جراکن تورن دکیچی
ننتی دبالکغ گوا سوره ساتو اورغ مقبیل راج احمد ایت کداره لو تیدی تاهو
ساتو ائف اورغ فداکغ مک تورنله وا گورو ایت بر خیر کفد راج احمد مک اقبیل
راج احمد مندثر خیر وا گورو ایت مک کوساهنه کران فرکت ایت بر نیاک
مک مشوارته راج احمد ایت دثن فادک انندا سید عبدالله بکیمان ۲ یغجوا یکن
ایوه شهدان مک اقبیل سقیاه کایسوقکن هارین داتقله انجی، علی نشان
اصلن اورغ دری لیفک سده بریني دساراع سرت ساتو اورغ بفکال

مك برلايرله ائكو سيد ايت كيتاوي برسام ۲ قولو حسب راج ايت دان ادفون
 انقن يغير سام ۲ دشندي ايت يايٲ سيد عبدالله ائكو ائمه دان منتون سيد عبدالله
 جوٲك نمان يايٲ ائكو هيتم دان ساتو داتو. مات ۲ دان بوكنش مات ۲ اوليس
 يايٲ مات ۲ يقير كرج دباوه شهيدار نمان مات ۲ يوسف مك برجقاله ائكو سيد
 ايت دشن گيرنور چندرال بتاوي اكن كداتفنش ايت دان مقصودن يقدتتهكن
 اوله سلطان عبدالرحمن سرت يقدفرتوان ريو قد فكر جان فرخيران اورغ ۲ دان
 فكر جان فرمق ۲ مك ايناه قولو حسب راج دباوا مقادف سقاي مٲاكو دان اقرار
 سنديري قد متجاري جالن مٲافوسكن فرمق ۲ ايت شهدان سكل فر معلومن ائكو
 سيد ايت سوان دتريم اوله گيرنور چندرال هپاله درقد فٲيق فرخيران اورغ ۲
 ايت باوم لاكي دجوابن مٲينكن ننتي دبالاغ شهدان تباد يراف هاري ائكو
 سيد قون باليق كايفك دان كړيو كسدين تباد يراف انتاران مك دانغله كړيو
 اوتوسن سورهن گيرنور چندرال بتاوي يايٲ ساتو اورغ مودا يغ يرديق نمان
 توان ائكلييك مك برجقاله اي دشن يقدفرتوان مودا دان ايناه يغ بر خبر ۲
 انتارا گيرمنت ائكرس دشن گيرمنت هلندا سده موافقت فر بهكين تانه ۲ دباوه
 اغين انتارا سلطان حسين دشن سلطان عبدالرحمن يايٲ ماسيغ ۲ اد فر بتاسن
 يايٲ مان ۲ فٲيق تانه ملايو دسپله كافن كفل انجيمان فر كي كچينا يايٲ
 بهاكين گيرمنت هلندا دان مان ۲ يقدسپاه كيرين حق بهاكين گيرمنت ائكرس
 ادفون جوهر فٲيق لفسله درقد. بهاكين سلطان عبدالرحمن دان لاكي دانغ
 ائكلييك ايناه بهارو نايك حاصل ريو يغ قولغ كقد يقدفرتوان مودا كسدين
 تباد يراف انتاران مك ائكلييك قون باليق كيتاوي مك دهنتر دشن فٲتجاب
 ريو ايت كمنته. كسدين بهاروله بلاير اي كيتاوي دان تباد يراف انتاران مك
 ايقون ساكيت لالو ماني دبتاوي شهدان ادفون قولو كرسون دان قولو بورو مك
 نرماسوله كقد فٲيق فمرتاهن سلطان عبدالرحمن سرت يقدفرتوان مودا ريو
 مك ددالم حال ايت يقدفرتوان سات سلطان حسين سرت تشكولغ دان انق يواهن
 سرت اورغ ۲ ماسيه جوٲك دفر يواتش سٲرت عاده لام يايٲ ماس يقدفرتوان سات
 لاكي دريو برسام ۲ يقدفرتوان مودا ريو كران قد ماس ايت انتارا يقدفرتوان
 مودا دشن يقدفرتوان سات سيكسان جالن عاده اورغ ۲ دشن انق يواهن استميو
 قول يقدفرتوان مودا ايت فٲكت ايه سودارا سفولو كقد يقدفرتوان سات دمكين
 جوٲك تشكولغ انق سودارا دوا قولو كقد يقدفرتوان ريو فٲيق سبله بو كيش
 لاكي منجادي منتو سوداران قول مك تبادله جادي بچارا ليه كورغ سديكيت
 انتارا اورغ ۲ انق برانق شهدان اقبيل سده جادي دوا راج قد ساتو كراجان
 دان سده دفر بسكن قول اوله دوا گيرمنت هلندا سرت ائكرس مك تبادله
 يقدفرتوان مودا ماهو لاكي سٲرت جالن يٲتله سده مك يقدفرتوان سات تباد
 جوٲك مهيراو حال احوال ايت ماسيه جوٲك لاكي منجالتكن فرنتهن قد فر بتاسن
 سياه ريو ايت سٲرت فٲتا سراه ريفي داووغ كاله هٲكك دسورهن بوٲك قولو

مودا سرت تفکو بسر ایت سرت دکت لالو نایک سسوان راج ۲ ایت مک
 بریویه قول تسور سجورس کمیدین بریویی قول میوسیک مک برجاموله ماکن
 مینوم قفانن ۲ دان موسیک فون بریویی جوک سبتیر بریویی سبتیر برهنتی
 هفک ساسی ماکن مینوم ایت شهدان ادفون کفل ۲ فرغ قد هاری ایت قتهوله
 ماسغ بدیرا کمیدین درفد ساسی ماکن مینوم ایت مک یغدفرتوان مودا سرت
 تفکو بسر فون براغکده نایک کداره دهنتر اوله راج لاوه دغن سکوجین مک
 بریویه مریم هفک تبیا یغدفرتوان سرت تفکو بسر کداره بهارو برهنتی دان
 سکوجی ایفتون بالیقله ککفان شهدان مک ددالم دوا تیک هاری مک راج لاوه
 فون برلایرله کبتاوی دان تیاد براف انتارا مک یگندا سلطان عبدالرحمن
 براغکده بالیق کلیفک سرت فادک انتدا تفکو بسر میاوا استرین مک دهنتر
 اوله یغدفرتوان مودا سسفی کلیفک مک اثیین سده سلسی یغدفرتوان بسر سلطان
 عبدالرحمن نایک کاستان مک یغدفرتوان مودا فون برلایرله بالیق کریو مک
 تسله دان سمرناله قد فکر جان کراجان یگندا سلطان عبدالرحمن ایت مک
 تنقله ای ددالم نگری لیفک دان یغدفرتوان مودا ددالم نگری ریو

شهدان کات صاحب الحکایت

کمیدین درفد ایت مشاورتله یغدفرتوان سرت افکو سید محمد زین القدسی سرت
 ادناد ۲ دان اورغ بسر ۲ سکاین ستله ایت کمیدین درفد سده میوره داتو
 شهیندار عبدالله مندیریکن بندیرا دجوهر مک سدهله فرگی داتو شهیندار ایت
 کجوهر مندیریکن بندیرا ایت ستله ایت ایفون بالیق کریو دان سکل اورغ ۲
 جوهر فون سدهله برهداف کریو مک ددالم حال ایت یغدفرتوان سات سرت داتو
 تفکو سید عبدالرحمن ملاکوکن جوک اکن فرتهن ددالم جوهر سمرت جالن عاده
 سهاری ۲ تنکل ماس یغدفرتوان سیات لاکي برسام ۲ یغدفرتوان مودا ددالم ریو
 ماس باوم دکار اوله افگریس سلطان حسین دمکینه جوک دفریواتع مک ددالم
 حال ایت بایقله داتغ فرخبران درفد فیبق سیفاقورا مضاکن راج افگریس هندق
 میهکیکن تانه ۲ کراجان جوهر انتارا سلطان حسین دغن سلطان عبدالرحمن
 کونن مک برتجاشته فرخبران ایت شهدان دری کران اینله متجادی یغدفرتوان
 موافت دغن افکو سید محمد زین القدسی اکن میوره افکو سید ایت سکالی لاکي
 کبتاوی سرت هندق متجاری جالن سفای بوله هابس فرمقن ۲ یغ کلاوا دری
 فیبق لیفک سمرت اورغ ۲ سکاتق دان قما دانلایش دمکین لاکي درفد فیبق
 ریو سمرت کالغ دان موروه دان سوکي دان قکاک دانلایش مک دافده کموافتن
 ایت اکندباوا جوک کفال رعیت یغ بسر ۲ سکل سمرت فقولو هب راج دمفر
 کبتاوی سفای دی مفاکو سندیری مان ۲ یغسفکاکنن کمیدین اثبیل سده فوتله
 مشاورت ایت مک افکو سید فون برلایرله کلیفک مفادف یگندا سلطان
 عبدالرحمن شاه مفرمعلمکن کموافتن افکو سید دغن یغدفرتوان مودا ایت مک
 دیرکنله اوله سلطان عبدالرحمن شاه مک اثبیل سسفی وقتو ساعت یغ بایک

اشکو غه یأیت راج ادریس کمدین راج عبدالرحمن فترا یغذرتوان مودا کمدین بهاروله سکل هاندا ۲۱ یغذرتنجوغیغ یغبوکن اورغ فرغش ادغون اتق راج ۲ یغ مجاوا جواتن ایت اداله بردیری براتور کیری کائن سفکسان ایت دان سکل اورغ بایک ۲ یغ مجاوا لسیغ دان یغشاد مجاوا لسیغ سموان بردیری دتانه تیاد سئورغ یغ نایک کبالی ایت دان قد فسیب بالی یغسبانه کیری ایت نوبت کراجان دان یغسبانه کائن موسیک هاندا مک اغیل سده مستعیب فرائوران ایت مک بردیریاه راج لاوه مغیل ساتو قدغ کراجان یغرمولو فنجغ دان ساتو رننی یأیت سایف سنداغ مک لالو دکت ای بردیری قد سفکسان ایت دان بگندا سلطان عبدالرحمن فون بردیریله قول مک یغذرتوان ریو سرت رشیدین ریو فون سرت سکایش بردیریاه ستله ایت مک راج لاوه فون مغنجهوکن قدغ سرت سایف سنداغ ایت کفد بگندا سلطان عبدالرحمن مک لالو دسبوه اوله سلطان عبدالرحمن دشن تانیس مک راج لاوه فون ترجغ ۲ حیران مک اشکو سید محمد زین القدسی فون سکراله دکت راج لاوه ایت سهوم ۲ برخبر کفد راج لاوه کائن مناعیس ایت سب ای ترکفکن ایهندان دمکینه عاده راج ملاو مک راج لاوه فون مشکو ۲۰ تیک کالی دان یغ ذرتوان ریو سرت تفکو بر فون مناعیس جوک برمول ادغون بوی لفظ راج لاوه مغلکن کراجان کفد بگندا سلطان عبدالرحمن ایت دمکین بوی کیت سب یناغ راج لاوه وکیل جندرال بتاوی درقد فیهق کیرمنت راج هاندا میراهکن کراجان ریو دان لیفک دان جوهر دان فیهق دشن سکل تعاق دایره کفد ناغن سلطان عبدالرحمن شاه کمدین دتریاکنیه کائن توان سلطان عبدالرحمن شاه مک برسوره قول سکل هاندا ۲۱ مقام هوری ۲ تیک کالی شهدان ستله ایت نوبت فون بریویه سجورس کمدین برهننی مک موسیک فون بریوی قول شاه ایت دودقه ماسیغ ۲ قد کریس مک ابدان فون داغکته دان ادغون فلان ۲ فرستاق بگندا سرت راج لاوه ایت یأیت اشکو ایراغ سرت سید مصطفی مک سنتقه راج ۲ سرت اورغ بر ۲ هاندا ایت اغیل ساسی درقد سنتف ایت مک تورناه کفسیب بالی یغ مغادف کلاتن ایت مک باریس هاندا فون برمانله دهقان بالی ایت سینر بریوی موسیک سینر برمان ۲ باریس سلدادو دارة دان سادادو لاوه مغاچوکن فرغ مک مایهته سکل راج ۲ دان اورغ بر ۲ ایت دان سکل مریم دلاوه دان دارة فون بریویه باکیکن عظمت بوی نکر ریو قد هاری ایت شهدان اغیل ساسیه درقد حال یغدمکین ایت مک سکل اورغ ۲ بر هاندا سرت اورغ بر ۲ فیهق ملاو دان بوکیس دان اتق راج ۲ سکلین کمالیه ماسیغ ۲ کرومهن شهدان هابانه فکرچان ایت کمدین درقد ایت مک براغکته قول یغذرتوان مودا سرت تفکو بر سرت اشکو سید محمد زین القدسی سرت اتق راج سکایش دفرسیلاکن اوله راج لاوه تورن ماکن مینوم ککفان یأیت دامیان دشن سکویچن دری لاوه مک اغیل همغیر کفد کفل ایت مریم فون بریویه میبوه یغذرتوان

اي كليفك برجهما بندان كمدین سكراله اي بالیق كریو شهدان رشیدین ریو
فون دانقله ملاوه بگندا سلطان عبدالرحمن ایت سرت یقدرتوان مودا ایت سته
ساسی مبری سلامت ۲ دانغ ایت مك رشیدین فون بالیقاه مك یقدرتوان مودا
فون بر كسله مپیكن سكل الت فركاكس فكرجان مستیكن كراجان دانغ دری
ملاك دان سكل فراهو ۲ كاغكافن برلاپواهه دهبشت سوان ادان.

شهدان كات صاحب الحكایت

افیل سده تنقله بگندا سلطان عبدالرحمن ددالم نكري ریو مك ددالم تیاد براف
انتاران مك دانقله سیواه كفل فرغ دری ملاك یقدرتوان ایت راج لاوه سرت
كماریس کران مباواكن كراجان بگندا سلطان عبدالرحمن مك ایل تیا ای
دلاوه فیفت مك ماسفاه ای مریم مك دسیوه فول دری دارة سبکیان باقی بدیان
جوگ كمدین ایفون نایك كتنغوشتیغ مك برجهما راج لاوه دان كماریس
ایت دش یقدرتوان مودا سرت اشكو سید محمد زین القدسی مك برمشورتا-
قد فكرجان مولفكن كراجان ایت دان میراهكن دی كقد سلطان عبدالرحمن
شاه مك ایل ساییله دان فوتسه مشورتیغ مك یقدرتوان مودا فون مپورله
داتو، شهبندار عبدالله مندیریكن بندیرا دنكري جوهر مك فرگیاه داتو- شهبندار
كنكري جوهر افیل سفی ای كجوهر ددیریكنیله بندیرا دنكري جوهر ایت
كمدین ایفون بالیقاه كریو كمدین یقدرتوان مودا فون مپیكنده اكن بالی روغ
سری دگتوغ ۲ تایر لاییت ۲ دان داتورك سگكان دان كرسی هفك قنوه بالی
ایت كمدین مك بر كسلاوه سكل اورغ ۲ كدالم سوان دان داتوركلاه جوا
جوانن ۲ درقد قیق اتق راج ۲ دان اورغ بایك ۲ ماسیغ ۲ دغن جوانن مك
افیل سده مستعیب سكاپن ایت مك راج لاوه فون دانقله كفیفت سرت دغن
سكل اورغ بر ۲ دارة لاوه دباواپاه كراجان ایت نایك كدارة دان راج لاوه
سرت كماریس ایت فون نایكه كانس اوسوغن فراركن ایت مك برجالناه
دغن سكل بوپین ۲ اداله یغ مضطلاي اوسوغن ایت راج ادیس شهدان افیل
تیا اوسوغن ایت كبالی روغ مك دلتقنیه كراجان ایت داتس میجا دتودغ
دغن بندیرا جوهر منتیكن بگندا سلطان عبدالرحمن نورن مك سكتیك لاكي
بگندا سلطان عبدالرحمن فون تورنه دایریقكن دغن سكل جوانن اتق راج ۲
مك افیل تیا كبالی مك بردیراه سكل هاند ۲ ایت مبری حرمت دان راج
لاوه فون عقیق تاغن سلطان عبدالرحمن لاوله ددودفكن داتس سگكان مك
براتورله كبری كانس سگكان بیراف جوانن ادفون سیاه كانس نایك كبالی
داتس سری بالی ایت یأیت سكل هاند ۲ دان یغ هفیر دغن سگكان ایت
راج لاوه دان كماریس دان رشیدین ریو دان کرنیل كفل فرغ دان کرنیل
کیچی فرغ كمدین سكل اوفیر ۲ دان فون یغسیله كیری نایك داتس سری بالی
ایت یأیت یقدرتوان مودا یغ هفیر دغن سگكان ایت كمدین تفكو بر كمدین

فون مپوره کلوارکن اوبت ۲ مریم پشته دایسین ایت جادی تیاد تفکو بر ایت
داخت حرمت قولغ سته ایت مک یقدرتوان مودا فون براغکته نایک کداره
دایریشکن اوله اقتدا بگندا اورغ بایک ۲ سکالین مک برجمقاله یقدرتوان مودا
دغن فادک اقتدا بگندا سلطان عبدالرحمن برجاگلف ۲ سبوس مک یقدرتوان
فون فرکیله برجمقا دغن انجی مریم کمدین درقد ایت یهاروله برجمقا دغن
یقدرتوان ترغکانو مک اقبیل ساسی درقد برجمقان ایت دودقله یقدرتوان مودا
برسما فادک اقتدا بگندا یقدرتوان بر سلطان عبدالرحمن شاه ایت.

سبرمول

ادفون کیچی فرغ ایت اقبیل سده لفس یقدرتوان مودا نایک کداره ایت مک
قد مالمن کناله ای فاته مللنتر قد تیغ اگوشن مک فاتهله تیغ ایت مک قد فاکي ۲
هاری نایکه اوفسیرن منجاری کاو برت دافت کاو ایت مک لالوله دکتیش
تیغ فاته ایت سته ایت مک ایفون برلایرله بالیق کنکری ریو ادفون یقدرتوان
مودا فندهاله کقد قراهو به سسک سرت مپاوا گندیقن قراغکن جینا یقیرنام
انجی خدیجه مک تیاد براف انتاران مک داتو بندهارا قهق داتقله کترغکانو
ایت مک برجمقاله ای دغن یقدرتوان مودا سرت بگندا یقدرتوان بر سلطان
عبدالرحمن مک موافقتله یقدرتوان مودا سرت داتو بندهارا قد فکرجان مپاوا
فادک اقتدا بگندا یقدرتوان بر ایت بالیق کریو مک اقبیل ساسی درقد
موافقت ایت مک بگندا سلطان عبدالرحمن فون متنا دیریه کقد یقدرتوان
ترغکانو دمکنیلاگی یقدرتوان مودا سرت داتو بندهارا متنا دیریه کقد یقدرتوان
ترغکانو اکن کلوار دري ترغکانو بالیق کریو ادفون تفکو بر محمد سدهاله
برقرا دغن استریق تفکو تیه ایت سنورغ لاکي ۲ دنماکن راج محمود قد
کتیک یقدرتوان مقبیل سلطان عبدالرحمن عمرن بهارو امثت قوله هاری مک
تفکو بر فون مپاوا جوگاله اکن استریق ایت کنکری لیغک مک دلفسکن اوله
یقدرتوان ترغکانو اکن فترا دپاوا اوله سوامین ایت شهان اقبیل سقیله قد
وقتو ساعت یغ بایک مک براغکته بگندا سلطان عبدالرحمن سرت فادک
ایهندا یقدرتوان مودا سرت داتو بندهارا تن علی سرت فادک اقتدا تفکو بر
مپاوا استریق تفکو تیه برلایر دري ترغکانو بالیق کریو ادفون داتو بندهارا
قهق سیفکله ای دنکری قهق ادفون اتمکان بگندا سلطان عبدالرحمن سرت
یقدرتوان مودا سلالوله برلایر کریو ادفون بایق اتمکان ایت کیرا ۲ سراس
پواه لبه مک اقبیل تیبا کتنجوغ موبن داتقله اورغ ۲ مپسبه دري ریو پایت فترا
یقدرتوان مودا یغ گهاران یغ برنام راج عبدالرحمن دان راج علی ادفون درقد
قیهق رشیدین ریو پایت شهندان یقیرنام یورکان مک تیباله بگندا سلطان
عبدالرحمن دقولو قهق مک دفرسیلاکته اوله یقدرتوان نایک کاستان دن
یقدرتوان مودا فون فندهاله ککدوغ قوتیه تلی لاوه ادفون تفکو بر سلالوله

اورغ دان قنچي کيچين دوا فوله ساتو دغا دان مريمن سيبيلن سياه قنچيغ مريمن
 انم هستا دان براه قاورون دلاقي قاون دان اد تمبور سروليغن شهدان کيچي
 ايتله يغ دفرنتهکن اوله کيرنور جندرال بارون قندير کفيله اکن تعقت يقدفرتوان
 مودا فوکي کترغکانو مغيبيل بکندا سلطان عبدالرحمن دباوا باليق کريو مک
 افيل سمني ساعتن يغ بايک براغکنده يقدفرتون مودا کترغکانو دغن کيچي
 قرغ ايت ادفون بريك ريو بابت نعت کنديق يقدفرتوان مودا اداله يغ مياوان
 داتو شهيندار عبدالله دان سنورغ قترا يقدفرتوان مودا يغيرنام راج محمود دان
 اد لاکي دوا تنيک بواه فراهو يغ مغير يغ بابت فراهو يفسر ۲ ادفون يغ پرسا ۲
 يقدفرتوان مودا ددالم کيچي قرغ ايت اتق راجان تنيک اورغ قرنام راج جمع
 قترا يقدفرتوان سنديري کدوا راج علي اتق سوداران قترا راج احمد کنيک
 منتون يغيرنام سيد مصطفی ادفون اورغ بايک ۲ قرانقکن قرنام انجي، جاوا
 کدوا انجي عبدالرحمن کنيک انجي احمد کأمقت انجي محمد کاييم انجي
 ابراهيم اتق داتو شهيندار کاتم انجي جعفر کتوجه حامد ادفون همب ۲ راجن
 قرنام فا عصر کدوا ابراهيم کنيک سي احمد کأمقت سي حکمت کاييم سي مامت
 سر هيدوغ دان سنورغ اتق اورغ بايک جوگ مغیکوه راج علي نمان انجي
 عبدالله اتق انجي ابوبکر شهدان سته ايت تياد براه لمان برلاير ايت مک
 سفيه ککوالا نکري ترغکانو مک عاصفه مريم سکليايغ کيچي ايت مک عظمتنه
 بويس کوالا ترغکانو ايت مک دسميوته قول دري دارة سباق ايت جوگ کمدين
 تنقاله سکوپي برلاير منوجو کيچي قرغ ايت عماکي بنديرا کونيغ مک دنهان
 اوله کرنيل سيف يغ تورن ايت مک جواب يقدفرتوان تفکو سر قترا بکندا
 سلطان عبدالرحمن يغ باکلي کنتين مک کرنيل قون ميوره مغيسي مريم سرت
 معفير دکت مک دفاشکنيه مريم ايت اکن ميميوه دان ميري حرمت کلد تفکو
 سر سته ايت تفکو سر قون تيباله کلد کيچي ايت لالوله دسميوه ناغن تفکو
 سر ايت دغن حرمت مک نايقله تفکو سر برکسي دودني پرسا ۲ فادک نندا
 يقدفرتوان مودا دان برچاکف ۲ قول دغن کرنيل ايت سجورس دان تنکل هاييس
 عاصغ مريم ميميوه تفکو سر ايت مک دسوره اوله کرنيل لاکي مريم ايت دجادشکن
 ميري حرمت باليق.

شهدان کات صاحب الحکاي

اداله تفکو سر تورن ککيچي ايت تياد قول برجاجو جادي سکل اوفسير ۲ ايت
 برتات قراهن ۲ کلد اتق راج ۲ يقدودق دباوه کلادق ايت کران اد ساتو اوفسير
 يقدريسن سيب ساله ملاون کرتياں برکلاهي جادي دوتوت اوله کرنيل عفاک
 سمني کترغکانو نمان دمان ايتله يغيرتات کتات اف سيب ايت راج تياد عماکي
 باجو تياد حرمت کلد توان کرنيل ننتي توان کرنيل ايت بالسن نيدق حرمت
 قول شهدان سکنيک لاکي مک تفکو سر قون هندق نايک اقداره مک کرنيل

براف لمان دجالن مک تيباله دکوالا ريو مک نايکاه اورغ ميري تاهو کفد
 سوداران ۲۱ يایت يقدفرتوان مودا دان راج ادریس دان اغکو فتري دان اغکو بر
 دان اغکو سلاخور مک کمبرله سکل راج ۲ ايت مندغر خبر فادک ادندا بکندا
 ايت ساکيت ساغت مک تورنله يقدفرتوان مودا سرت راج ادریس دان داتو
 شهتدار عبدالله دان سيد عبدالله منتون دان راج علي افغ دان راج عبدالرحمن
 فترا يقدفرتوان دانلاين ۲۱ درفد افغ راج ۲ دان اورغ توات ۲۱ مک الفيل سمي
 ککيجي برجسقاله ساکيتن دغن راج احمد ايت فد حال تفه ساغت دغن سرت
 دغن کورس مک سوداران ۲۱ فون مناعيسله مک راج احمد فون برخبرله کفد
 يقدفرتوان مودا حال احوالن دان ساغت بايق تريما کاسيه کفد گرنور جندرال
 نياد مريشکن دي درفد بايق هفک ساکيتن دغن سورهن انتر کفد اورغ ۲۱
 سرت دېکاکن دغن سيجو کوفن درفد واغ دان ماکن مکان هفک بورغ مرقاني
 فون دېکاکن دان بواين يغ اکن مفلک اورغ هرگان تېک راتس روليا دېرين
 جوک دان برخبر قول پلا فايهاران سيد عمر ايت دداره دان دلاوه مک جواب
 يقدفرتوان مودا جاعنده اغکو سوسه ۲ اکو بالنس جوک بودي اورغغ بر بوايه بايک
 کفد اغکو ايت مک دباوايه اوله يقدفرتوان مودا نايک کداره مک داغله قول
 سورهن فادک ککندا بکندا اغکو فتري کفد يقدفرتوان منتا باواکن کدالم جوک
 کفدان مک لالوله دباوا اوله يقدفرتوان مودا اکن فادک ادندا راج احمد ايت
 کاستان اغکو فتري دسناله دفايهاران مک براولغه سوداران ۲۱ تيف ۲ هاري
 کدالم دان حبيب شيخ سرت اغکو سيد فون براولغه مليهت ۲ راج احمد ايت
 دمکين لاکي راج ادریس حاضرله تيف ۲ هاري سيغ مالم دان رشيدن ريو توان
 رسو داتغ جوک سلالو کمدين يقدفرتوان فون برتيته کفد داتو شهتدار تيتهن
 کامي سده محفي سيغ سي احمد داتغ دري بتاوي کامي ليهت نياد بر باجو روفان
 ايناه تعبيرن شهدان براف کالي سده برکلياران اورغ ۲ دلولو فېفت ايت مفتاکن
 راج احمد ايت سده هياغ درفد سالت ساکيتن ايت کمدين نياد قول ساتو اف .

شهدان کات صاحب الحکايات

ددالم ايت دغن تقدير الله تعالى داتس هيبان نياد براف هاري اداله دکونياکن
 راج احمد ايتتون عافيتله مک يقدفرتوان مودا فون ساغله سوکان مک لالوله
 دنکاحکن سيد عمر ايت دغن افغ سوداران يایت توان شريفه يفا بنت يعيا
 فترا سوداران اغکو فېرق شهدان کمدين درفد ايت مک يقدفرتوان مودا فون
 برمشوارته کفد رشيدن ريو اکن برالمکت کترنگانو اکن مغيبيل سامان
 عبدالرحمن شاه مک فوتساره موافقتن ايت اد ساتو کيجي قرغ کيرمنت نمان
 ورستېک دان کړنيان برنام فادغير دان تېک اوفسېرن شتورغ نمان هورستېر
 دان شتورغ نمان دمان دان شتورغ نمان فارهون تېک جوغکون يایت فغليما
 سغتن جهاه اورغ فوتهين سراتوس دوا فوله اورغ دان اورغ جاوان تېک فوله

لالوله دامبيل اوله کيرنور جندرال قول سفرت فراهو راج احمد ايت مک ددالم حال ايت اشکو سيد فون منتاله هندق باليق کريو مک دبرکن اوله کيرنور جندرال ايت اي هندق باليق کريو ايت دان دتومشککش دغن ساتو کفل فرغ بغ بهارو داتغ دري اوروغه نسان دولقين مريمين دوا لاقيس مک برلايرله اشکو سيد ايت باليق کريو دغن کفل فرغ ايت برسما ۲ ساتو هانداجادي جروبهسان يات اشکليک سودارا اشکليک بغ دبتاوي ايت قد حال اشکو سيد ايت ددالم ساکيت مات قول مک تياد براف لسان اي دلاوة سميله اي کليک مک نايقه اشکو سيد ايت کداره دان کفل فرغ ايتفون برلايرله .

شهران کات صاحب الحکايات

مک داتغه راج ملاک ترمين نيسين برمشواره دغن يدفرتوان مودا مک لالو . مقبيل کراجان جوهر کفل تاشن اشکو فتري دغن مصلحت بغ فاته دکتان کفل راج ۲ فرمون مک دباوان کراجان ايت کنکري ملاک شهدان ادغون اشکو سيد افيل سبوه درلد ساکيت مانع ايت مک ايتون کريوله مک افيل تيبا کريو لالو موافقت دان مشواره قد فکرجان هندق مقبيل بکندا سلطان عبدالرحمن دترغکانو کران سده اد قهورهن کفل يدفرتوان مودا مک تنقله موافقت ايت اکن مهوره فادک ادندا راج احمد منجادي اوتوسن کيتاوي سکالي لاکي قد فکرجان مقبيل سلطان عبدالرحمن کترغکانو سرت منجاري فراهو بغ فاته اکن تفت سلطان ايت مک افيل سلسله موافقتن ايت مک فرکيله راج احمد ايت کيتاوي مپوا کيجي سيد احمد حبشي مک تياد براف لسان اي برلاير ايت مک سميله اي کيتاوي مک دتريماله اوله کيرنور جندرال بتاوي سفرت بشته سده جوک مک تياد براف لسان ددالم نکري بتاوي ايت سلسله سکل يدمقصودکن مک لالوله مبلې سبوه کيجي دغن فرتولغن جندرال ايت دغن هرک سيبان ريبو روفيه مک افيل ساسي درلد يدمحاجتکن ايت مک راج احمد فون منتاله هندق باليق کريو کفل کيرنور جندرال مک داذينکيله مک ددالم قد کنکيک برکس ۲ هندق باليق ايت مک راج احمد فون جاته ساکيت دم يمشافت مک اداله دفریوة راج احمد نغودا کيجي ايت ساتو اورغ عرب مسقط نسان شيخ خليفه دان راج احمد فرکي بغ کمدين اين تياد مپاوا اتق ۲ حجب سهاج سمرت عصر دلق فقايسا بين دانلاين مک گوساهنه مريگيت مک ددالم حال ايت دباوان جوک باليق کريو دان اشکليک فون دسوره اوله کيرنور جندرال مقنتر سمي ککيجي اد ساتو توان سيد عمر نسان يات توان بها عرب برکنل ۲ لن دغن راج احمد ايت ددالم بتاوي تشکال راج احمد ايت فرگي براولغ ۲ مقاجي عامو فلکيه کفل شيخ عبدالرحمن مصري ددالم بتاوي ايت مک ايتون تياد سمي هاتي مليهتکن راج احمد ايت ساکيت ددالم کيجي ايت مک ايتون مقبيله برسما ۲ راج احمد ايت دري بتاوي کريو دان ايله بغ مبله راج احمد ساکيت زيت دلاوة شهدان تياد

ډول اي برجغا کډد گبرنور جندرال سندري بر بچارا درډد ساتو بچارا کډد ساتو
بچارا مک حاصله سکل يدمقصود کښ اولهن ايت مک هپاله يځ تيفکل لا کي مان ۲
يځ باوم هابس اجتهاد دځن يدمقرتوان مودا ريو ايتله سهاج يفتکل اداځن .

شهدان کات صاحب الحكايت

اد کير ۲۱ تيگ بولن اڅکو سيد سرت راج احمد ددالم نكري بشاوي مک بايقه
اورځن ساکيت دان ماتي کښا لپاکيت بشاوي اد يځ ماتي ساکيت ثروة اد يځ ماتي
دمم دان اتق راج احمد بغيرنام راج محمد دان راج علي ايتځون ساکيته
دان گنديق راج احمد ځون ماتيله ځول مک کوساهنه راج احمد ايت مخکير کښ
مک سلاوله اي مشاوه دځن فادک ککندا اڅکو سيد ډد ميکراکڼ باليق کريو
سبب سوسه مابهتکڼ اتق ۲۲ ساکيت ايت مک بر بچاراله راج احمد سرت اڅکو
سيد ايت هندق منشا کډد گبرنور جندرال باليق دهولو مک موافقتله کډوان
دځن اڅکلبیک مک دبنرکڼه اوله اڅکلبیک لالوله دفرمعاکڼ کډد گبرنور
جندرال مک دبنرکڼ اوله گبرنور جندرال کمدين گبرنور جندرال ځون مشاوه
فرکي کيوکور دهولو مک فرکيله گبرنور جندرال ايت کيوکور دهولو کمدين اڅکو
سيد سرت راج احمد دان اتق ۲ راج ايتځون مشريقله دري بلاکځ مک اخيل
سځي کيوکور برماين ۲ دسان سينتر کمدين باليقله کيتاوي مک اڅکو سيد ځون
فرکيله رياره راتا ۲ کډد رومه اورځ سر ۲ بشاوي ايت کمدين اڅکو سيد ځون
برينيکڼ ساتو توان شريفه اتق بشاوي شهدان ادځون اتق راج احمد بغيرنام
راج محمد ايت مخکين سهارې مخکين برت ساکيتڼ مک دځون ځون سلاوله
مابهت ۲ دان مخري اوبت مک تياد جوک سبوه مک راج احمد هندق باليقه
کريو دهولو مک دبنرکڼ اوله گبرنور جندرال لالو دسيوان کډل نخودان برنام
سيد ابو بکر مک برلايرله راج احمد سرت فادک انقد ۲۱ ځورا يدمقرتوان سرت
دځن فادک انقدان يدمورا اورځ يځ ساهت ساکيت مک تيادله تر باوا لا کي فراهون
باليق کريو سبب اورځن بايق ماتي مک دامبيل اوله گبرنور جندرال فراهو راج
احمد ايت دبايرڼ سريو رشکيت دان اذاله فراهو ايت دبايرڼ دري فغيران شريف
حسن قايسځ امت وائس رشکيت دان کاکځ سبواه جادي بايقه اوئتوځن
شهدان فلايران راج احمد تياد براتځ لمان مک سځيه کليځک مک اتقڼ بغيرنام
راج محمد ايتځون ماتيله تيفکلله اتقڼ بغيرنام راج علي ايت هيدوځ سرت
سبوه درډد لپاکيتڼ مک راج احمد ځون لالوله کريو برجغا فادک ککندا بکندا
يدمقرتوان مودا راج جعفر برخيرکڼ فرکارا حال احوال فکر جانځ برسام ۲ اڅکو
سيد زين القدسي ددالم بشاوي ايت مک دودډله اڅکو جعفر يستوان مودا ايت
منتتيکڼ فادک ککندا اڅکو سيد ايت سبرمول ادځون اڅکو سيد محمد زين القدسي
سلفکالن راج احمد ايت باليق کريو مک ماتيله ځول اتقڼ سئورځ بغيرنام سيد
حسن دان فراهو کښا بکڼ کاجه ايتځون تياد جوک تر باوا باليق کريو مک

لالوله برسیار ۲ سغی بالیق ایت ادفون گیرنور جندرال نایقله قد کریتان کودا
 لغت دن اد فول هلندا دوا اورغ یغبرمیسی دان برجنگوه ترلالو راموسن ماکي
 باجو لینا سقرت روفا فیرق برکودا قوتیه سفاغ دان مقونس قدانش ایله
 برجالن دهولو درقد کریتا جندرال دغن برلاری ۲ اتق کمیدین برسیار ۲ اورغ
 بر ۲ دانلاین هفک سغی کفد ساتو قادغ یغ لواس رومقوة ۲ ن فنجغ ۲ مک
 دیتو اورغ برماین ۲ میوسیک انده ۲ بویین اد یغ روفا ۲ سرولایغ اد یغ
 روفا سروسی اد یغ روفا نفیری برسرورغ تاریک اد یغ برلفکر ۲ اد یغ سقرت
 کتر ۲ ناسی برکنتوغ گیر یغ ۲ کفدان دهنتاکنش بردر یغ ۲ اد یغ تیک فرسکی
 ایت دفوکل دری سیله دالمن دان اد تبور یغ تیاد بردمقیر اد تبور سقرت
 بادو اد قول تمباک سقرت بر یغ ۲ جینا مک اثیل برماین بر بویله سموان قد
 تنغ ۲ سافته عظمت بویین سرت دغن عییش ترکادغ مردو بویین ممری سایو
 هانی مندرن دمکینه حال فرماین ۲ ن ایت الجیل سده هابس ماسو منهاری
 ماسیغ ۲ فولقه کرومین دمکینه حال تیغ ۲ عاری شهدان قد عاری احد یغ
 داتغ دمکین جوک سکل اوتوسن ایت دففکیل کاستان گیرنور جندرال ایت
 سقرت کلکوان یقله لالو ایت جوک مک تنقله تیغ ۲ احد دمکین ایت شهدان
 قد ساتو مالم داتغ ففکیل گیرنور جندرال سکل اتق راج ۲ اوتوسن ایت یغسورهن
 یایت سید حسن مک فرگیاه سکلین اوتوسن ایت مک لالوله دباوان کفد ساتو
 رومه ماین وایغ هلندا کات اورغ نماز وایغ کیدی دان سفاة رومهن ایت
 لکو کدالم تانه دان برتیغک ۲ تمقت سکل اورغ منیقه دان قد هدانش ایت
 اد بیراف بگو دان کرسی یقنیاد بوله دالیه ۲ دیتو تمقت گیرنور ایت ملیهت
 دغن سکل اورغ بر ۲ دان اداله کریتا قد مالم ایت براتوس ۲ یغداغ کیتو
 دان اداله اورغ یغ ملیهت ایت برسیلاهن لاکي ۲ دغن قوموان اداله فرمایتن
 عجاییله سکل یغ ملیهت اد کلوار کفل ۲ دان حوجن دان گوروه دان برفرغ
 دانلاین یغ عجاییب ۲ سقرت روفا سوشکوه دان برهنتی ای قصه مک دلا بومکن
 قول تیرین مک بر بویله میوسیک مک الجیل برهنتی میوسیک ترنایک تیری
 ایت کلوار قول نگری یغلاین دان لاکوان یغلاین ۲ قول دمکینه حال هفک
 سغی فوکل دوا بلس برهنتیله ماسیغ ۲ فولقه کرومهن شهدان قد ساتو مالم
 یغ لاین قول داتغ لاکي ففکیل گیرنور جندرال قد ساتو رومه تمقت اورغ ۲
 برماین ۲ دان ماکن ۲ دیتوله سکل هلندا یغ مودا ۲ مناری برسام ۲ قوموان
 نونان برقلو ۲ بر فوسیغ ۲ دغن میوسیک لفس سلسی ایت بهاروله ماکن ۲ هفک
 فوکل ساتو ماسیغ ۲ فون بالیقله کرومهن دمکینه حالن افکو سید دان راج
 احمد سرت اتق راج ۲ سکلین برماین ۲ دنکری بتاوی کیرا ۲ اد ساتو بولن
 اوتوسن ایت ددالم نگری بتاوی مک بهاروله افکو سید ایت ممبوک بچارا فکر جان
 یغفر کیکنش ایت مک براولغ ۲ له ای کفد رشیدین بتاوی دان کفد اورغ بر ۲ ن
 ترکادغ داتغ قول اورغ بر ۲ ایت کفد افکو سید دان راج احمد کمیدین فرکي

احد ملك داتقاله اشكلیك مضمیل الهكو سید سرت راج احمد سرت انق راج ۲
 سكاين دان سید حسن جنی فون اد برسام ۲ ملك نایقله گریضا سكل اوتوسن
 ایت برجالن کجاك مویت ملك اقییل سطی گنستان گیر نور جندرال ملك ماسوله
 راج ۲ ایت کدالم استان ایت قد حال سكاين اورغ ۲ بر سده اد سوان برسیار ۲
 ددالم استان گیر نور جندرال دلقن برجاكف ۲ قزلاهن ۲ برسیك ۲ سهاج
 شورغون تیاد برجاكف قواء سكتيك لاكي گیر نور جندرال فون گلوار ملك
 سكاين اورغ بر ۲ فون مبری حرمته كمدین گیر نور جندرال فون مضمیل راج
 احمد دان الهكو سید دكت ۲ سرت ای مضمیل كن تالمن كغد كدوان كمدین داتغ
 شورغ چرو بهاسن نسان توان رودا برجاكفله برامق اورغ ایت سمیل بربری
 سبتن لاكي جندرال فون ماسو کبلاکغ رومهن سبورس داتقله دوا هاندا فکانین
 سروف میوره الهكو سید سرت سكل اورغ ۲ بر ۲ هاندا ایت لاوله کبلاکغ
 سكاين دان دبلاکغ ایت اد ساتو میجا قنجغ برایسی ناسی لاوله كمدین داتغ
 هاندا دوا سروف ایت مضمیل تالمن انق راج ایت ددودفكن ماسیغ ۲ دلقن کرین
 شهدان اداله قزاتوران دودق ایت اداله گیر نور جندرال دودق دتله ۲ میجا اد
 ساتو جباغن بولغا ددافغن دان اد ساتو لاكي جندرال یغ کمو هیئت روفان
 کات اورغ ایتله جندرال یغ مالهکن نگری قلیسیغ ایت تمان جندرال ددوق
 اداله استریغ ایت کجیل مولیق دان اداله استری گیر نور جندرال فندیر ایت
 کمو اداله ای دودق برسدیغ ۲ دلقن جندرال کمو ایت دان استری جندرال
 کمو یغ کجیل مولیق ایت برسدیغ قول دلقن جندرال بارون فندیر ایت ادفون
 الهكو سید سرت راج احمد ایت دودق سبله فیهق گیر نور جندرال کمو ایت
 كمدین بهارو سید حسین جشی كمدین بهارو انق راج ۲ سكاين ادفون اورغ ۲
 بر علندا سكاين ماسیغ ۲ کرین کیرا ۲ له درقه دلاقن فوله اورغ یغ ماكن
 ایت شهدان كمدین ملك برجالله قول هاندا یغ ماکي دوا سروف ایت
 برکلیلیغ ملك لاوله ای دكت كغد سكل انق راج ۲ ایت ملك لاوله ای برجاكف
 برسیق گنن قزلاهن ۲ مان ۲ یغ بوله ماكن دان سوک ماكن ملك ماكنه
 دان مان ۲ توان یغ تیاد سوک اتو تیاد بوله ماكن مضمیلله سهاج جاشن
 برگات ۲ بایت قد کتیک دانجو كن اوله فلاین ۲ ایت كمدین ملك ماكنه انتهن
 بیراف کالی برگنتی فیغن دان بیراف کالی داتغ مکانن ۲ بغلاین ۲ روفان
 دان راسان شهدان اد کیرا ۲ ساتو جم له ملك برهنتیله ماكن گیر نور جندرال
 ایتله یغ مولا ۲ متاریک کرین اوندور ملك دایکوه اوله سكاين اورغ ۲ كمدین
 لقی ماكن ایت لاوله گلوار قول کلبین یغ مفادف کسبله فادغ میدان یغ
 لواس ملك برسیار ۲ له دشتو ملك داتقاله قول فلاین ۲ میاوا بکس فیرق یغیر چرلکه
 سوله ۲ فوکه کایو ملك ترجا کفله قد سکنف داهن ایت چروتو ملك دایدر کنه
 قد سکل اورغ بر ۲ یغبرسیار ایت ملك مضمیل سباتغ شورغ كمدین اد سبورس
 اد کیرا ۲ له فوکل لیم ملك بالیقله ماسیغ ۲ کرمهن سرت نابك کرینان ملك

احمد سودارا يقدفرتوان مودا راج جعفر ايت ادقون راج ۲ بشير سما ۲ فركي اوتوسن
 ايت يات راج جمعفت قترا يقدفرتوان مودا سرت سوداران راج محمود دان قترا
 راج احمد دوا اورغ يات راج محمد دان راج عني دان انق اشكو سيد محمد
 زين فرنام سيد حسين اشكو ايراغ كدوا سيد هاشيم كتيك سيد حسن ادقون
 قترا سيد عبدالرحمن اياه جادي قنچور اوتوسن ايت فركي دهولو برسما ۲ سيد
 مصطفى دان سيد عبدالله فرانككن كويو اداله فراهون امقت بواه فرنام كنيانكن
 يقدفرتوان مودا يات قنچاب بركفلا كمير كايه كدوا فراهو راج احمد يات
 فينس كتيك فراهو ۲ قترا يقدفرتوان مودا يات باه سفقلا كامقت فراهو نحوذا
 عباس اورغ بايك ۲ دليشك مك برلايرله مريكتيت سيفكه دليشك سينتر مك
 برلايرله كيتاوي چالن سات قاييغ شهدان ددالم تيا براف هاري سفيده
 ككولا بتاوي مك تورانه شهنديون برسما ۲ سيد حسين حبشي ماس ايت اي
 جادي مايور مك افيل برجيلا ايغ دش اشكو سيد سرت راج احمد مك
 برسلا ۲ مده كمدن دباوا ۲ اشكو سيد سرت راج احمد ايت سرت انق ۲ راج
 كسن نامك كدوا سرت محامي ۲ چارا ملايو دان برقدريغ مس دان برنراغ
 مس دن برسوار برني دان بابو برني برراهنك مس سرت ماسيغ ۲ قنچاوتن
 يغ مباوقكن تيلان دان كريس قنچيغ مك افيل تيا كيوم سده سديا منفي تيك
 بواه كرتا كودا امقت دان كوسيرن ايت محامي سرفكو فسين مك نايكه اوتوسن
 ايت كاتس كرتا ۲ ايت مك لالوله برجالن كغد ساتو كملوغ نام كروكوه
 دسيو سده دسدياكن قول رومه تملت اوتوسن ايت اداله كفلا يغ ۴ يهاراكن
 ماكن مينوم اوتوسن ايت كفتين عمر طالب مك ديدله اوتوسن ايت درومه يقد
 دسدياكن ايت جوكت دش تملت قراوانن سكيما تملت قراوان راج ۲
 افلاكي سكل فرستادن راج ۲ ايت سده سديا سوان كمدن اد كير ۲ تيك
 هاري مك داتقله سورهن كير نور جندرال قدير كقلا اد شورغ هاندا مودا نان
 اشكاييك مپيلاكن اشكو سيد دان راج احمد سرت انق ۲ راج مبالوا سورة ۲ دان
 بكيسن ايت سكاني مك فرگيله سكل اوتوسن ايت دباوا اوله اشكاييك برجمنا
 كير نور جندرال سرت ماسو كرومه كير نور جندرال ايت مك سكل اورغ ۲ سرت
 ميري حرمتله سكتيك لاكي كير نور جندرال قون كاوارله مك اشكو سيد قون
 ميري حرمتله كغد كير نور جندرال مك دبالس دش حرمت جوكت كمدن سورهن
 اشكو سيد سرت راج احمد سرت انق راج ۲ ايت دودق مك دودقه ماسيغ ۲ قند
 كرسن اداله كير نور ايت دودق قند ساتو بكي كمدن سورة يقدري ريو ايتقون
 ديجاله دان برپوييله مريم جاوه سديكت بويين مك افيل ساسيه درله مباح
 سورة دان مبراهن سكل بكيسن ۲ ايت يات دوا كتور برداونكن امس مك
 مينومه اير تيه مك افيل ساسي باليله اشكو سيد سرت راج احمد سرت انق
 راج ۲ سكاين ايت كروكوه مك برجالله اشكو سيد سرت راج احمد سرت انق ۲
 راج ايت برماين ۲ مايهت نگري بتاوي ايت شهدان افيل سفيده كغد هاري

د مېجاراکن باکي مېايکن نګري ږيو دان منېماهي اکن حاصيل ۲ دان مېتولکن موافق دشن رشيدين ږيو سرت بېارا مېواغ ۲ فرمق يغبړعاده ددالم کراجان جوهر دان ليغک دان ږيو کران فکرجان ايت يغ سلالو ددعوا کيرمنت هاند داتلاکي مېجاراکن جوک درغد فکرجان منتفکن کراجان سريقادک انعقاد بکندا ايت سلطان عبدالرحمن سرت مطلبکن دي سرت هندق کراجان دان کيسران جوهر يغ کلد تالمن فادک ککندا اټکو فټري کران عاده فرېو کالا جکاو تباد کراجان جوهر ايت باومه لاکي صبح دان ظاهرش نام راج جوهر ايت دمکينه منوارتن سهارې ۲.

شهادن کات صاحب التواريخ

مک سفياه کلد حجره النبي صلی الله عليه وسلم سنه ۱۲۳۶ مک بکندا سلطان عبدالرحمن فون براټکته برلاير کترشکانو سرت فادک انعقاد بکندا تفکو سر مک يقدفرتوان مودا فون مختر هفک نګري فېغ سرت سودهله برجمفا داتو. بندهره سن عالي مک لاوله مېراهکن فلایران بکندا سلطان عبدالرحمن ايت کلد فادک انعقاد داتو. بندهره کران يقدفرتوان مودا هندق باليق کړيو کران نګري بابق سوسهش فکرجان برسام ۲ هاند مک يقدفرتوان مودا فون باليقله کړيو دان سغکالن يقدفرتوان مودا باليق ايت بکندا سلطان عبدالرحمن فون براټکته کترشکانو دان سئورغ فټرا يغ دفرتوان مودا برسام ۲ مغيرشکن سلطان عبدالرحمن ايت برنام راج محمد شهادن اټيل سفيله بکندا ايت کترشکانو مک دسمپوتله اوله يقدفرتوان ترشکانو دشن براف کمايان سرت دفرسلاکش بکندا ايت برسام ددارتن دبرين استان مک فندهاه بکندا ايت کداره دشن فادک انعقاد ۲ بکندا سرت اورغ برسام ۲ شهادن ددالم تباد براف انتاران مک سلطان عبدالرحمن ايتفون براستريکته سودارا يقدفرتوان ترشکانو کمدين تفکو سر محمد براستري فون اکن فټرا يقدفرتوان ترشکانو ايت يغبړنام تفکو تيه مک بکرجه يقدفرتوان ترشکانو ايت مغاوينکن فادک انعقاد ايت دشن تفکو سر بتاف عاده فکرجان راج يغبړ ۲ نکج کهوين کمدين تباد براف انتاران مک مشکته استري سلطان عبدالرحمن ايت کمالی کرحت الله تعالی انا لله وانا اليه راجعون مک دمبورکن اورغ بتاف عاده راج برسام ۲ مشکت شهادن ادفون تفکو سر محمد مک اخيرن منافته اي فټرا سئورغ لاکي ۲ برنام راج محمود اداش انتهى.

القصة

مک ترسبوه فركتات يقدفرتوان مودا راج جعفر مک اټيل باليق کنګري ږيو مک منوارته اي دشن فادک ککندا دان فادک اددا سکايين سرت اورغ برسام ۲ اکن موافقت منواره مھوتس کبتاوي شهادن مک ماسق کلد تاهن سنه ۱۲۳۸ مک اټکو سيد محمد زين القاسمي فون برلايرله کبتاوي متجادي اوتوسن سرت راج

شهدان کات صاحب الحکایت

مک فرکادوهن نکری ریو ایت سمشله حبرن کنکری سیفاقورا مک داتله تفکو
 بر فترا سلطان حسین دان تفکو یحیا مقصودن سثای اشکو فتری لاری کیفاقورا
 ددالم حال ایت اشکو سید سرت راج ادریس دان اورغ ۲ بر سکلین ممبری اختیار
 سرت موافقت مک تیاداله دافت اشکو فتری ایت لفس کیفاقورا اکتنتافی سدهاله
 تورن کسوان مک تفکو بر ایتفون بالیقله کیفاقورا تیاد حاصیله مقصودن
 دان فراپوغ تیمه استان اشکو فتری ایتفون دتفککن اوله تفکو یحیا دباوان
 کسات سبرمول ادفون سورهن دری ریو ایتفون سمشله مغادف یغدفرتوان مودا
 معامکن حال ریو سته یغدفرتوان مندشکن حال ریو ایت هندق مپورهاله اکن
 فادک ادندا راج احمد کریو تیبا ۲ تفکو بر محمد هندق فرکی جوک کریو
 مک لالوله براثکت کریو دان راج احمد فون مشیرشکنه تفکو بر ایت مک اقبل
 تیبا کریو دلپهش فادک ککندا اشکو فتری سدهاله دفراوه مک موافقتله تفکو
 بر سرت فادک ندان ۲ یغدریو سرت اورغ بر ۲ متاعن ندان ایت جاشن براثکت
 سرت میلانن نایک کداره مک تیاداله جادی اشکو فتری ایت براثکت کیفاقورا
 اکتنتافی باقی فراهو ۲ مپ سهاین لفس کیفاقورا سبب کران دخبرکن اورغ
 قد ساتو مالم کنایقکن باین سده بردایوغ کیفاقورا جادی ملیکوتله فراهو ۲
 یغ لفس ایت کیفاقورا ایت دمکینه حال.

سبرمول

ادفون هاندا برفرغ دشن بوکیس ایت مک تیاد براف لمان داتله بنتون دری
 ملاک بایت کیچی فرغ یغ بر دان ساتو کیچل مک لالوله ای مودیق کدالم
 ریو برنتاشن کموغ بوکیس ایت مک لالوله ای ممیدیلکن مریش کداره مک
 تیاداله تاهن سکل بوکیس ۲ ایت دان سادادون فون نایکله دان سکل سادادو ۲
 ددالم کوپو فون کاداوله مندناغی کوپو بوکیس یغ مقوریق ۲ تانه ایت مک بوکیس
 فون هماموله مک براموله بوکیس دشن هاندا ایت ددالم حال ایت بوکیس فون
 بابقه ماتی دان رشیدین ریو فون لوکا کنا فاورو دان هلندا یغ باقی ایت اد
 جوک یشماتی دان لوک مک براوندورله بوکیس ۲ ایت تورن کفراهون مپاوا
 انق استریش مک لاریاله قد تروسن ریو لالو میوسور فوجن مک لالوله کیفاقور
 مک الهه بوکیس ایت مک تنقله اروغ بیلاوا سرت بوکیس ۲ باقی یغ سرتان
 برناوغ دیفاقورا دباوه بندیرا اشگریس اداث مک برهنتیه فرغ دنکری ریو دان
 تفکو بر محمد فون بالیقله کنکری لیفک ادفون یغدفرتوان مودا راج جعفر تیاد
 براف استاران درقد فرغ یغرسبوه ایت مک ایتفون پرموهاله کغد فادک انقدا
 بکدا سلطان عبدالرحمن هندق بالیق کریو مک دلفسکن فادک انقدا بکدا
 ایت مک بالیقله یغدفرتوان مودا ایت کریو مپاوا انق استریش مک تنقله ای
 ددالم ریو پرمشواره دان موافقت کغد ککندا ۲ ادندا سکاین دان اورغ بر ۲

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله فد ساتو کنیک اداله اروغ بیلوا ایت ایشین ای اکن سودارا فوئوانن
برنام راج فاطمه اتن افکو کرایغ فد حال سده جادی بینی کفد نخودا مدوغ
ددالم سال ایت اروغ بیلوا ایت برکهندق جوک مک اخرن جادی برچری
نخودا مدوغ ایت دغن راج فاطمه شهدان اقبیل سده برچری نخودا ایت دغن
راج فاطمه تیاد براف انتاران مک اروغ بیلوا فون نکاحه ای دغن راج فاطمه
ایت مک فد مالم نکاح ایت برجامو له ای اکن اروغ تنجوئقینغ دان اروغ ۲
دری فیهت مک دسرگانه اوله اروغ ۲ فد مالم ایت مک لالوله بماسغ بدیل مریم
لنتوم لنتم بوبین مک ترکجوتله رشیدین کونس ایت لالو دنپان اف سبب
بوکیس ۲ ایت بماسغ مریم مالم مک لالوله دغفکیلن اروغ بیلوا ایت مک تیاداله
اروغ بیلوا ایت داتغ کران اروغ لاگی برقننتین مک مغکنشیه سودارا سفولون
یقیرنام داهیغ روغکی سرت اروغ بایک ۲ دوا تیک اروغ مک اقبیل سسقی
کفتو کوپون مک دلارغ اوله هاندا ماسو برکریس مک تیاداله داهیغ روغکی
ماهو بمواغ کریس مک دکراسکن اوله سلدادو ۲ ایت هندق دغشان دسوره ماسو
مبواغ کریس جوا کهندفن مک مارهاله راج روغکی ایت دان هاندا فون ماره
جوک سرت برتقکر ۲ مک ددالم حال ایت هندق دجیولی اوله هاندا ایت مک
راج روغکی مغونس کریس لالوله دتیکس هاندا ایت مک هاندا فون کسره
مک داتغه سلدادو دغن ستافغ دان اورغیغ برسا ۲ راج روغکی ایت فون
مقامو فول مک براموله راج روغکی دغن سلدادو براتس ۲ ایت مک مانیله راج
روغکی ایت مک کسره فول سکن بوکیس مفتانن راج روغکی سده مانی
مک مارهاله اروغ بیلوا لالوله دلفکرن کوپو هاندا ایت مک جادیهل فرغ انتارا
بوکیس دغن هاندا ایت مک دفولو فیهت فون کادوهله فول مفتانن نکری ریو
این کمالی کادوه سولا دغن هاندا مک کسوساعتله راج ۲ ددالم فولو فیهت
ایت استیوا واکیل یغدفرتوان مودا یایت افکو سید محمد زین القدسی مک
سلالوله سوره میوره کنجوغ فیهت کفد رشیدین دان کفد اروغ بیلوا کران
منجاری کبیکن برهنسی برکادوه مک تیاد جوک دهرورکن اوله بوکیس هکک
دلفکرن جوک کوپو هاندا ایت دقاریش دغن دکالین تانه بریوا کوپو فول
مراقانی کوپو هاندا ایت مک برفرغله سهار ۲ لکوم لکم دان بوبی ستافغ تراکول
سلالو سهاج مک بابقه هاندا ۲ مانی کران کنا فلورو تراکول دان بوکیس اد
جوک مانی دان لوکا شهدان ددالم حال ایت کسوساعتله افکو سید سرت راج
ادریس لد میجاراکن مک کدوان فون میوره میریشاهو کلیفک کفد یغدفرتوان
مودا مفتانن نکری ریو یایت بوکیس دغن هاندا برفرغ مک سورهن ایفلون
فرکیاه دغن سکران دان میت راج روغکی فون دمنثاله اوله افکو سید محمد
زین القدسی کفد هاندا دتاتم دفولو فیهت

القصة

مک ترسبوتاه فرکتان نکري ريو دان ليغک مک ائيل سده تنقله سيفاورا داميل
اوله راج انگريس دان تفکو لوغ سده منجادي راج مک هاندا فون مبايقکنده
قول تنجوغئينغ دان فيين فون دنوگکوپاه مرمسا سکل فرامو ۲ داکغ فرکي داتغ
دمکينه حالن سهارى ۲.

شهران کات صاحب الحكايت

تياد براف انتاران مک يقدفرتوان مودا فون هندق پراغت کايغک کران
هندق مختنک فادک چندا بکندا تفکو بسر محمد مک دتيفکاکنياله ددالم
نکري ريو اکن وکياش يأت فادک ککندا انگو سيد محمد زين القدسي دان
فادک ادما راج ادریس دسوره فده کفولو فېفت دکمقوغ بولغ سرت منجکي
فادک ککندا ۲۱ يقددالم کوپ يأت انگو فترى دان انگو بسر دانلايش درقد
سکل اتق راج ۲ شهدان سناه ايت مک فد کتيک ساعت بغ بایک مک پراغتکته
يقدفرتوان مودا سرت اتق استريئ کتکري ليغک مک ائيل سمقي کتکري ليغک
پراغتکته نايک کفد استان يقدسد ياکن اوله انجي. کالو. مک برجمفاله
يقدفرتوان مودا دغن فادک انقندا بکندا سلطان عبدالرحمن سرت فادک انقندا
راج انتيه سرت فادک ککندا انگو بسر سرت راج ۲ سکاي مک برمشوارتاه
فکرجان هندق مختنک فادک چندا تفکو بسر ايت مک ائيل ساسي مشواره ايت
مولايه ماتق کرج بتاف عادة استعادة راج يفسر ۲ بکرج مک فد هاري ساعت
بغ بایک مک لالوله دختنک اوله يقدفرتوان مودا اکن فادک چندا بکندا ايت
اداله يفسر ۲۱ برخش ايت درقد اتق راج ۲ فرتام راج محمود فترا يقدفرتوان
مودا کدوا انگو وو. سيد احمد اتق انگو سيد محمد زين القدسي کتيک راج
علي اتق سودارا يقدفرتوان مودا يأت فترا راج احمد کاملت انجي. وان
عبدالرحمن اتق وان امبوغ دان يغلان درقد ايت اتق هب سهيا بکندا سلطان
عبدالرحمن شهدان ائيل ساسيه درقد مختنک فادک چندا سرت فادک انقندا ۲۱
سکاي مک تنقله يقدفرتوان ددالم ليغک ايت تم.

القصة

مک ترسبوتاه فرکتان نکري ريو يقدواکياکن اوله يقدفرتوان مودا کفد فادک
ککندا انگو سيد محمد زين القدسي سرت فادک ادندا راج ادریس مک اداله
اروغ بيلوا تيفکل ديم دنجوغئينغ دان داتس بوکيش يأت رشيدن کفتن
کونس ايت ديم سرت بر بواة اي بنتيغ تانه ۲ سهاج دهولو سرت دفاکرتن تکوه ۲
دناروهن مريم داتس بنتيغ ايت سرت بيراف سلاادو ۲۱.

سوره لکس اورشیع مانوه بوله امبیل تفکو لوغ باوا کماري بوله لکس کیت
 ساسکین اکتشافی حاشن تاغوه ۲ اورغ دهولو اکن رهسا این بارشکالی تاغوه
 هاندانتو دسورهن راج مودا ممکن تفکو لوغ ایت مک جواب تفکو لوغ بایکله
 مک تفکو لوغ فون نایکله کداره مک لالوله موره اشکو اموغ مقبیل تفکو لوغ
 کریو مک راج امیو ایت فرکده کریو مک برجماله ای دشن تفکو لوغ لالوله
 دخرکین سکل رهسا ۲ دان مقصود توان رفایس دان کرنل فرکوار سرت تفکو لوغ
 ایت مک ریضاله تفکو لوغ ایت اکن کهدق توان رفایس ایت مک قد کتیک
 مالم هاری برلایر تفکو لوغ برسا ۲ راج اموغ کسفاغورا دکنان هندق مغایل
 کترکولی مک سلالو کسفاغورا مک افیل سفی لالوله دباوا اوله تفکو لوغ سرت
 کرنل فرکوار ایت تورن منداشکن توان رفایس مک دحرمانیه اوله توان رفایس
 سکمان محرمکن راج ۲ دفاشکن مریم دان دفوکاکن تمبور دانلاین مک کمدن
 بهاروله دباوان ماسوه کدالم کفل ایت دبرین کرسی مک دودقله تفکو لوغ
 سرت توان رفایس سرت فرکوار ایت مک برخبرله توان رفایس کفل تفکو لوغ
 دشن فرکتان یغ له لمیوه سرت نصیحت دان فوجوه ۲ یغ هالوس ۲ مک منریماله
 تفکو لوغ اف ۲ مقصود توان رفایس ایت مک حاصیلله فکرچانن دان تحقیقه
 مشواره موافقت کمدین مک تفکو لوغ سرت دانوه تفکو لوغ فون نایکله کداره
 لالو کرومه تفکو لوغ سرت ماکي ۲ دان توان رفایس سرت اورغ بر ۲ فون نایکله
 کداره مبتنع خیمه دتغه فادغ کمدین مک دفرسیلاکنیه تفکو لوغ دان تفکو لوغ
 سرت راج ۲ دان اورغ ۲ ملایو مان ۲ یغ اد ایت مک داتقله سوان مک افیل تیا
 تفکو لوغ کفل خیمه توان رفایس ایت مک ایفون کوارله دشن سکل اورغ بر ۲
 بمیری حرمت دشن سها ۲ حرمت لالو دباوان ماسوه کدالم خیمه ایت دودقله
 ماسیغ ۲ قد کرسی مک توان رفایس فون موره کوارکن دوا سوره ساتو بهاس
 اشکریس دان ساتو بهاس ملایو مک دباله سوره اشکریس ایت دهولو کمدین
 دبا فو یغ بهسا ملایو ایت اوله ا - یحیا جروتولیس فرکوار ایت دشن یاریغ
 سواران ادفون سوره ایت دمکین بو بیی بهوا سفکو هندق دکتیوه اوله
 سکل اورغ ۲ یفوان کبر نور جندرال بفکالا مفلکت تفکو لوغ برکدر سلطان حسین
 شاه ابن المرحوم سلطان محمود شاه ددالم نکری سیفاغورا رنتو تعلق ججاعتن
 سته ایت مک سکارغ اورغ ۲ فونیه فون بمیری حرمت سوان کمدین مک تفکو
 لوغ فون بالیقله سرت تفکو لوغ دانلاین مک افیل سفی کرومه تفکو لوغ مک
 مشوارتله هندق مقبیل استرین دان مندهکن سکل اورغ ۲ مک افیل سده
 فوئس مشوارتن مک تفکو لوغ فون میتیکن تفکو لوغ مبهواته استان اکن تفلت
 استرین شهدان کمدین هارین فندها سکل ایسی استانن دان ایسی استان
 تفکو لوغ سرت اورغ ۲ کسفاغورا دان اورغ اشکریس فون مبهواته نکری سیفاغورا
 ایت دان بابده اورغ ۲ ملایو دان رعیت ۲ دان چینا ۲ برهیمون کسفاغورا ماکن
 کاجی کرج بریوه نکری سیف ۲ هاری دان داکغ ۲ فون بابقله داتقن ادان.

اكن نتاڻي بوله برنڦڪوه دهوولو جاڻن دڦروا۽ فرجنجين بير ننتي ڪيت دانغ دهونو سبب ڪيت تاهه برجنجي دانلاڪي ڦون ڪيت ڪمڦي انگريس يڻ مولهنڪن نڪري ريو اين ڪڏ ساطان محمود المرحوم ڪ يڏڦرتوان مودا تباد ڪيت ڪيت مبري تاهو ڪران اي منٽا سڪراڪن جوڪ فرجنجين ايت تباداله ڪيت ڪيت مهوره ڪ جواب راج ملاڪ ميجر ويابام فرڪوار مسهيل تباد ڦوڪت ۲ سڳيو باڻن تيڪ هاري بوله سڦي ڪمڪري ملاڪ.

شهدان ڪات صاحب الحڪايت

افيل يڏڦرتوان مودا منڊڦر ڪات راج ملاڪ ايت ترديماه اي سڳورس سرت براوبه ۲ ورنا موڪان ميره ۲ بهسا ڪمدين ڪ راج ملاڪ ڦون منٽا ديرماه ڪڏ يڏڦرتوان مودا لالوله اي ڦرڪي برجهڻا تفڪو لوڻ سرت داتوه تفڪوڻ دان ڦد ساتو ڦول تباد راج ملاڪ ايت ڦرڪي سنديري هماله دسورهن سنورغ جرو تولىسن سهاج ڪ افيل تورن دري سبتو هندق برلاير ڪ يڏڦرتوان مودا ڦون مڦنترله دان افيل اي هندق تورن ڪسڪوجيڻ لالوله دجا پوتن ساتو چنجن درڦد جارين ددهيهڪن ڪڏ يڏڦرتوان مودا ڪ ساسي درڦد برسلامتن اي ڦون برلاير ڪنڪري ملاڪ شهدان ادڦون تفڪوڻ عبدالرحمن اڦيل راج ملاڪ سده برلاير ايت ڪ ايڦون فرڪياه ڪسيفافورا بئاف عاده يڻ سدياڪالا شهدان ادڦون راج ملاڪ اڦيل اي تبا ڪملاڪ لالو دسراهنڪاله نڪري ملاڪ ايت ڪڏ تانن ڪيرمنت هاندا ڪران مهراج انگريس دڻن مهراج هلندا سده بردامي موافقت ڦولغ مولهنڪن نڪري ۲ يڏباوه اڻين دان توڪر منوڪر اتارا ڪدوا ۲ا فيق ايت ادان ڪمدين ڪ راج ملاڪ ڦون برلايرله ڦول منوجو ڪسيفافورا ادڦون توان رڦايس لاکي دڦولو فينڻ ڪران اي اڪن برلاير ڪسيفالا دان توان فرڪوارله وڪيان اڪنتافي سڪل ڦرڪجان يڻلاه دموافتنڪن پردوا ۲ا ايت سدهله ماسق شهدان ادڦون ڪرنيل فرڪوار ايت سڦياه اي ڪسيفافورا ڪ برجهڻاله اي دڻن تفڪوڻ عبدالرحمن ڪ موافقتله اي ڦد ڦرڪجان منٽا سيفافورا ايت سرت هندق مارجاڪن تفڪو لوڻ اڪنتافي ڪرنيل فرڪوار ايت باوم لاکي براني موستن ڦرڪجان ايت ڪران اي هندق منتيڪن توان رڦايس جوڪ دانغ دري بڻڪالا شهدان ددالم تباد پراف انتاراڻ ڪ ڪ توان رڦايس ڦون داتڦله دري بڻڪالا بمباوا املت بواه ڪڦل ڦرڻ دان دوا بواه ڪيچي ڪ اڦيل سڦي اي ڪسيفافورا ڪ نورناه تفڪوڻ برساه ڪرنيل فرڪوار ڪڦل توان رڦايس ايت اڦيل برجهڻا برخير ڪرنيل ايت ڦد ڦرڪجان موافقت دڻن تفڪوڻ ايت ڦد ڦرڪجان اڪن مارجاڪن تفڪو لوڻ ايت دسيفافورا ڪ اڦيل توان رڦايس منڊڦر ڦرخبران فرڪوار ايت ايڦون ترڪجوه ڪنن باوم لاکي المڪو ڦروا۽ برساه تفڪوڻ ڦرڪجان ايت ڪ جواب تفڪوڻ سرت فرڪوار باوم دڦروا۽ سبب ايت ڦرڪجان بر هندق منتيڪن توان جوڪ سته توان رڦايس منڊڦر ڪات خبر ڪدواڻ ايت ڪنن سڪارڻ اين جوڪ ڦرڪي

گفت یغدفرتوان مودا بیر داتوه شهبدار عبدالله تورن مبري سلامت مك ادریغ كوق
فون تورناه برسماء ۲ داتوه شهبدار دغن سكوجین سندیری اقبیل ساسی درفد
مبری سلامت ایت مك داتوه شهبدار فون نایكه كداره سرت ادریغ كوق برسماء ۲
توان ایاوه ایت مك برحمله دغن یغدفرتوان مودا لالوله بریجارا مك اقبیل
ساسی درفد برتریمان مك تورناه فول داتوه شهبدار دان انجی، كالو، سرت
حاج داهبع برسماء ۲ توان ایاوه كمدين نایك فول كداره شكل اورغ تواء ۲ ایت
مك مشوارناه یغدفرتوان مودا دغن ككندیا اشكو سید دان فادك ادنداء ۲ سرت
دادك انقداء تفكو لوغ دان انقداء تفكوغ سرت اورغ تواء ۲ سكاين مك تنفاه
مواقعتن قد برتریمان تباداله جادی قرغ كمدين مك یغدفرتوان مودا فون براغكناه
ككفل سرت شكل مریكتیت سكاين مك دبریه حرمت اوله راج لاوه دغن
دناسكنن مریم دان اقبیل تیا ككفل برتبه ۲ فول حرمتن مك اقبیل تاه
برهادفن استارا كدوا فیهن ایت مك موتسكنله فرجنجین ایت یأیت دوا فوله
لیك فصل دان دلاکغ فول اد تیک فصل مهتاكن سومقه ستیا یغدفرتوان مودا
دغن تفكوغ جوهر مك اقبیل ساسی مك یغدفرتوان مودا فون نایكه كداره مك
دبریغ فول حرمت سبکیمان داتغن جوک شهدان سلسله فرکاران دان حماسه
ای بندیرا دتجوغقینغ دان انكان هاندا فون بالیقله شهدان اداله یغ جادی
وکیل یأیت رشدين تفكل دریو ایت یأیت ساتو اورغ قرغن یغبرنام كفتن کونس
مك دودقاه ای دتجوغ فینغ سرت ممتولكن بنتیغ یغلام ۲ ایت ادفون شكل
یوکیس ۲ دتجوغ فینغ ایت تنف جوگاله دیتو ادان شهدان اداله برلاکو
فكرجان این فد هجرة سنه ۱۲۳۵ فد ۲۹ هاری محرم انتهی.

القصة

مك ترسبوتاه فركتان راج ملاك میجر ویلیام فرکوار مك اقبیل ای مندئر خیر
هاندا داتغ کریو دغن انكان ایت مك دسورهباله بیراف اورغ فرکی مغیتسی ۲
کریو مك داتناه ای خبر کبرمنت هاندا مقبیل ریو تیاد دغن قرغ تشافی ای
هندق دودق دریو دغن جالن فرصحاتن سرت تله دتریمه اوله یغدفرتوان ریو
سدهاه بریوایه فرجنجین سباه مبابه مك ترفکوره ای سجورس کمدين ایقون
برلایرله مجاری ۲ تمغت اکندفریوایه نکری مک سلالو ای کریو برجمفا یغدفرتوان
ریو مک لالو دتبان اف سبب مک دغن مودهن سهاج راج مودا منریما هاندا
یوکنکه کیت سده برجنجی ۲ چک داتغ کبرمنت هاندا ایت هندق مقبیل ریو
جوابکن سفرت یغناه کیت خبرکن گفت راج مودا ایت اف سبب مک توان راج
مودا تیاد میوره مبری تاهو گفت کیت مک جواب یغدفرتوان مودا اداله جنجی
کیت دهولو ایت چک مقبیل دغن کراس اتو برقرغ این سقدارکن ای هندق
منولغ کیت اتس فکرجان مرایکن نکری ریو سرت هندق مبرکن کراجان توان
سلطان عبدالرحمن دغن جالن فرصحاتن اف کیت هندق کات جوابن ایت بتول

مکانش دان بهکینش جاشن کایرو سمرت این ماسیغ ۲ ممای فرنته توانکو دان کواس توانکو دوا تیک کواس برسمان فد نکری فد حال ثربواتن ماسیغ ۲ اخرن ساتو فرنته ائکو کرایغ ساتو فرنته دان تمکوگ ساتو فرنته اتس کراجان یغ روسقه نکری سمرت یغده لالو ادندا راج ادریس ساتو فرنته تمکو لوع ساتو ایت جوک اخیر ۲۸ جادی برکادوه دان برفرغ سمرت یغ تاه لالو ککنده ائکو کرایغ دئن ادندا راج ادریس پوکناه جادی کروکین اتس توانکو شهدان سکل بغرسبوه ایتاه یغ کمفنی هنداه خلق منولغ توانکو سفای بتول دان جکاه دنیفکاکنش فون وکیان یایت جادی سمرت همب کفد توانکو تیاد سکالی ۲ مهبانگن نام دان کامیای توانکو دان کراجان توانکو اف لاکي حاصل ۲۸ ایتاه نصیحت ساي کفد توانکو دانلاکي ساي تاهو جوک یغ توانکو تیاد اف ۲ ماله معیکوه فیکران سانق ۲ سودارا توانکو دان اورغ ۲۸ یغداوه توانکو جوک اکن حال ۲ ادندا ۲۸ انقده ۲ سکاین سرت فاجل ۲ یغ تو ایت باوم لاکي هابس دان مهالوس ۲ کن فیکران فد اخیرن ایتاه منجادی ساي داتغ این کران نیت ساي بیر برنجانن فرصباتن انتارا توانکو دئن کمفنی هنداه ساما ۲ جوا ادان.

شهدان کات صاحب الحکایت

اقبیل یغدفرتوان مودا مندغر فرتکان دان نصیحت دان فوجو ۲۸ ان ادریغ کوق ایت مک لمبوتاه قول هاتیش دان اداله یغ حاضر فد ماس مشواره ایت ائکو سید محمد رین القدسی دان انجی کالوه دان شهیدار عبدالله مک سکل مربکنتی ممبرکن نصیحت ادریغ کوق ایت مک تحقیقه اکن بطلن فکر جان فرغ ایت سرت یغینه برتریمان مقصود کبرمنت هاندا ایت جک داتغ ای کریو دئن جالن فرصباتن مک خبر ایت سمغیه کفد تمکو لوع دان تمکوگ مک برسلاهن ۲ له مقصود دانتارا کدوا فیهی ایت دان اد قول یغبرکات فاثوتله یغدفرتوان مودا منوره سبب جانی هالوس یغ داتغ ایت مک بریسک ۲ سهاجاه سغه اتس ستهنن فد منجابت فکر جان یغدفرتوان مودا دئن ادریغ کوق سرت ائکو سید محمد زین القدسی دان لاین ۲۸ ایت دان مان ۲ یغ مبرتای ممبرکنه ای اکن اجتهاد یغدفرتوان مودا مهبکوه نصیحت ادریغ کوق ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک ددالم تیاد براف انتارا مک ائکاتن کبرمنت هاندا فون داتغه کریو یایت سبب بناحت والتربیک ایتاه یغ جادی راج لاوه دان ساتو کساریش یایت کفتن ایاه دئن کفل فرغ یغبرنام تروم دان ساتو لاکي برنام والمنا ایتاه یغ بسر دان یغلایش کجیل ۲ مک اقبیل ددالم فولاوهن مک ماسغاه ای مریم دوا فوله ساتو مک دبالس دري داره دوا فوله ساتو جوک کمدين ادریغ کوق فون منتا

شهادان کات صاحب الحکایت

ادفون یقدرتوان مودا ایت اد مخوفانی صحایت ددالم نگیری ملاک یایت ستورغ
 هاندا منجادی اورغ بسر نگیری ملاک نمان ادریغ کوق مک اقبیل ادریغ کوق
 مندر حال ریو ایت دان لیفک بر بواة کوپو ایت اکن ملان گیرمت هاندا ایت
 مک ایقون مپورهه کنکری ریو مپاوا سورة مفتاکن ای هندق دانغ بر جملما
 یقدرتوان ریو سرت مپاوا فر کلا ریغ کبیچیکن دان جاغتله یقدرتوان مودا خواطر
 دان جاغتله ددغرکن فتنه ۲ اورغ مک جواب یقدرتوان مودا منریساله ای هندق
 دانغ ایت مک تیاد براب انتشارا ادریغ کوق فون دانغله کریو مک بر جمغاله
 ای کفد یقدرتوان مودا مک بر خبرله ای سرت مبری نصیحت کفد یقدرتوان مودا
 سرت افکو سید کاتن افکه مولان مک توانکو سرت یقدرتوان بسر سوسه ۲ بر بواة
 کوپو دان بر سیغ ۲ کن الت فغراغن این کران تیاد سکالی ۲ گیرمت هاندا
 هندق مروسککن کراجان یقدرتوان بسر لیفک سرت توانکو اتو هندق مروکیکن
 توانکو دان اقتدا یقدرتوان بسر سکالی ۲ تیاد لاکي فون نگیری ریو این بوکن
 الحکریس سهاج یغ مولفکن کفد ککندا سلطان محمود کشتی هاندا فون مولفکن
 جوک سقدر بر ساییه جش سهاج ادفون فکرجان دان کشتی هاندا ایت سده
 لبه دهولو درقد کشتی اشکریس قد فکرجان فولغ مولفکن ایت مستحیل راج
 بسر ۲ سده سوات دبریکن کفد سما ۳ راج دامیل سمولا ایت تیاد عاده راج ۲
 یغامکین ایت کران کشتی هاندا دغن راج جوهر سده میغ جادی صحایت
 یفتوا ادفون سقرت فرخیران اورغ ۲ یغ مبری نصیحه کفد توانکو ایت سنات ۲
 هندق منجادیکن فتنه سفای اقتدا سلطان عبدالرحمن دان توانکو بیر فوس
 فرصحابش انتشارا کدوان دغن کشتی هاندا ایته مقصود اورشیغ مپواة فتنه ایت
 چکو توانکو دغرکن جوک نصیحتن ایت نننی توانکو دافت فرسایسهن دغن
 کشتی هاندا دانلاکي بایک سوشکهن سقرت کات هندق منولغ توانکو ایت
 چکاو تیدق توانکو جادی کسوراشن اخیر ۲ توانکو سرت اقتدا یقدرلیفک جوک
 یغ کروکین چوباله توانکو فیکر بایک کران سای صحایت توانکو یفته لام
 سرت سده فوئیه هاتی جرنیه سبب ایته مک سای سکرا دانغ منداقتکن توانکو
 این سفای سای ایفت ۲ کن اف ۲ یغ جادی کروسککن کفد کراجان توانکو
 دانلاکي توانکو بوله فیکر سکل فاجل ۲ یقدرالم ریو دان لیفک این سوان
 منجاری کهدوشتن کتانه جاوا مک اقبیل توانکو بر موزه دغن کشتی هاندا
 افله کهدوشتن مریکیت بوکنله جادی کسالی مریکیت کفد توانکو بایک
 تا بایک توانکو تیغکل کسوراشن سقرت فکرجان یفته لالو دهولو ۲ شهادان
 سوشکه جوک کشتی هاندا هندق تیغکل ددالم نگیری ریو این اکنتاشی کران
 هندق منولغ توانکو منداقت حاصل ۲ دان مرامیکن دکاشن دان مفاوسکن اورغ ۲
 جاعت درقد فرولف یغ کبیچین سکل بشا دان لاکي بوله برنتوان حاصل ۲
 ریو فولغ فوکل کفد توانکو ادفون سقرت ساتق ۲ سودارا توانکو بوله دفاوتکن

بارغکالي مغمبيل ريو اف فيکران راج مودا مک جواب يمتوان مودا ادئون
 فکرجان ايت صحابت کيت ليه ۲ مەوام حال کيت دشن اورغ کوليت قوتيه اين
 سالغکن ايه کيت مرحوم راج حاجي يغ بايق کواست لاکی تياذ تاهن اف لاکی
 ماس کيت اين مک جواب راج ملاک ايت سمبيل ترسپوم کتان راج مودا جاش
 لکس فیکو مديق راج مودا بوله جواب کفدان اين فکري ريو کمفني افکريس
 يغ موملکن کفد نوان سلطان محمود المرحوم مک جک اي هندق مغمبيل دشن
 کراسن جوک لاونه برفرغ دهولو لکس بري خبر کفد کيت ننتي کمفني افکريس
 منولغ سبوله ۲ کران اي هندق بمطلکن فمبرين کمفني افکريس کفد راج ملايو
 شهدان ستله راج مودا مندثر کات راج ملاک ايت مک ايئون ترديمله سجورس
 کمدين جواين بايک ننتي کيت مشواره دشن سائق سودارا کيت دهولو دان
 کيت هندق فرسبهنک کليغک کفد سلطان عبدالرحمن اف ۲ مشواره کيت بردوا
 کمدين بهارو کيت ميوه ساتو فرجنجنين فد فکرجان برداگف کمدين مبري
 هديهله اي کفد يقدفرتوان بايت ساتو سناغ برتانهن فيرق دان فمبوراس
 برسفکور دانلايش درفد سخالت دان بلدو سرت بيراف قول هديه کفد سکل
 انق راج ۲ دان اورغ بسر ۲ ريو کمدين مک ايئون لاوله برلاير کسيا سلاو باليق
 کقولو فينغ برمول ادئون يقدفرتوان مودا ائبيل سده برلاير راج ملاک ايت مک
 ايئون برمشوارتله دشن فادک انقندا تفکو لوغ دان فادک انقندا تفکو
 عبدالرحمن سرت سائق سوداران دان سکل اورغ بسر ۲ مک سکل مريکيت فون
 ممبرکن سفرت اختيار دان فيکران راج ملاک ايت مک يقدفرتوان فون مغيکوت
 جوکاله سفرت اختيار دان کموافقتن اورغيغ رامي ۲ ايت مک تحفيقه ائبيل داتغ
 الحکاتن کبرمنت هلندا ايت هندق مفراسي مغمبيل ريو اکن دلاونه برفرغ مک
 برسيفاه يقدفرتوان مودا بر يواه کوبو دان مفاتور مريم فد يوکيت ۲ سرت مپيکن
 فنجاجب دان مغمبولکن رعيت ۲ دان مندياکن اوبت فلورو مک مفاروله ۲ سکل
 انق راج ۲ دان اورغ بسر دان اورغ بايک ۲ ماسيغ ۲ دشن چاکفن افلاکي سکل
 يوکيس ۲ کمدين مبريله قول سورة کليغک کفد فادک انقندا بکندا سلطان
 عبدالرحمن دان کفد فادک ککندا اشکو سيد محمد زين القاسي مک ائبيل تيباله
 سورة يقدفرتوان مودا ايت مک سکل اورغ بسر ۲ دان اورغ توا ۲ فون برسيفاه
 قول بر يواه کوبو دان مفاتور مريم دکوالا دايک سرت منورنکن فنجاجب ۲ درفد
 کلاشن سرت مغمبولکن رعيت ۲ دان مندياکن اوبت فلورو دان مکانن فون
 دشوهکنده بلوبر ۲ ستله سديا تنفاه ائبيل داتغ اشکاتن هلندا دلاون برفرغ
 شهدان ادئون اشکو سيد محمد زين سرت انجي کالو کريوله اي منداثکن
 يقدفرتوان مودا مک ائبيل سمغي کريو مشوارتله اي دشن يقدفرتوان مودا فد
 فکرجان قرغ يغ اکن داتغ ايت دمکينه حال ادان.

شهادت

کات صاحب انکایت

قد ماس یغدفرتوان مودا راج جعفر منجادی راج دنگری ریو مک داتغه سودارا
 الحکو کرایغ ایت درې یو کس نمان کرایغ چندرا فولی مک دودغه ای برسما
 الحکو کرایغ تاییا ایت اد برسلاهن ۲ فهم دان مقصود دغن سودارا یغدفرتوان
 مودا یغبرنام راج ادریس درقد فکرخان بمنته جینا ۲ مک مارهاه انکو کرایغ
 ایت اکن راج ادریس لالو دسورهن لفر کقد چندرا فولی مک مارهاه فول راج
 ادریس ایت مک دلاوین برفرغ مک برفرغه انکو کرایغ دغن راج ادریس ددالم
 ریو دان راج ادریس فون برکو بوله مک ددالم حال ایت براشکته انکو فتری
 مدامیکن انمارا کدوان مک لالوله بردامی کمدين برفرغ فول انکو کرایغ ایت
 دغن کرایغ چندرا فولی مک کواوله چندرا فولی ایت درې ریو مک ساسه
 نکرخان فرغ ایت بیاد هوب نکرخان کران هدی معبیل کسمین جوا ادان.

القصة

مک ترسوة فرکتان راج ملاک یات میجر ویایام فرکوار اورغ الحکریس مک
 برلایرله ای دغن سبواه کفل فرغ سرت سادادون سیفکله ای دریو مک بیاد
 برجما یغدفرتوان مودا ایت سقدار ای میوره سهاج شهیندارن یغبرنام کرنکی
 منتو ادریغ کوڅ برسما ۲ انجی. یحیا جرو تولیس یغای ممبری سلامت سرت
 ممبری تاهو هدی کفوتیانق کمدين برلایرله فول ای لالو کفوتیانق مک اقبیل
 تیا کفوتیانق قد مالم هاری نیت هاتین قد سیغ هاری هدی نایک کدراة
 برجما سلطان فونتیانق تیا ۲ دلپتس قد سیغ هاری کفل ۲ فرغ هاندا بابق
 برلایره سباه دارتن مک تبادله ای جادی تایک کدراة مک لالوله ای ممبری
 سورة سهاج کقد سلطان فونتیانق کمدين مک ایفون برلایرله کنکری لیفک
 مک برجما هدی دغن بکندا سلطان عبدالرحمن دان برخبرله ای کقد سلطان
 عبدالرحمن اکن حال احوال هاندا بارنگکالی داتغ معبیل ریو دان لیفک مک
 جواب سلطان عبدالرحمن ادئون سقرت فرکتان صحابت کیت ایت تیا اوسهاه
 برخبر کقد کیت اف ۲ حال احوال بایکاه کریو کقد ایه کیت یغدفرتوان ریو
 کران سکل فکرخان کران کیت سده ترسرا کفدان سقرت عاده دان استعادة
 دهولو کالا سته میجر فرکوار مندغر تیه بکندا ایت مک ای فون ترسوم مک
 لالوله ای منتا بالیق توزن کفدان مک سیفکله ای درومه ساوانغ مایهت اورغ
 ملاک کریو کمدين لالو ای برلایر کریو مک اقبیل تیا کریو مک برجما هدی ای
 دغن یغدفرتوان مودا راج جعفر دكدوغ ثقی لاوه مک داجقن یغدفرتوان مودا
 برجا کف ۲ قد تمثت یغ سوبی مک لالوله دباوا اوله یغدفرتوان نایک کانس
 نکت کدوغ یغادانس مک برخبر ۲ له ای کقد یغدفرتوان ایت اکن حال هاندا

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله یقدرتوان مودا راج جعفر ایت ساتو راج یغ بایک فراغیث دان سوک مغاسیهي سائق ۲ سوداران دان صحابت هندی افلاکي توان ۲ سید یقدری عرب دان توان ۲ سید قرانفکن دان حرمت بنر دغن اورغ توان ۲ دغن فرکی زیاره کرومهن ترکادغ منتاً مشواره درفدان دان تیاد ای تکیر ممبرکندی ری هفک ترکادغ ماکن ای ناسی سیسا همیث دان سوک ای اکن علماً سرت قوۃ منتوۃ علمو سفرت مباح کتاب یغ بهسا ملایو سفرت اصول الدین دان کتاب مرۃ الطلاب گفد کورو ساتو عاماً یغ بسر کفد ماس ایت یایت حاج عبدالواهب سرت سوک مند۲ توان ۲ سید برچریتاکن حکایت راج ۲ یشدهولو ۲ یشدسبله انس اثین دان ریا اکن اورغیغ بایک بچانق قد مغاجی فران جکانو داتغ قاری یغ فندی ۲ مغاجی ایت کریو مک دفکفله دوا تیک بولن مک مغاجیله ای سرت دسورهن اکن اتق ۲ دان لکاو ۲ مغاجی اثیل خدم دبریهاله قاری ایت واغ براتس ۲ رشکیت دان تیاد ای تکیر درفد برتان بارغیغ نیاد دامت کفد اورغیغ کورغ درفدان اتو یغ مودا درفدان هفک قد اتق ۲ سکالیفون برتهاله ای درفد حکم شرع بطل حلال حرام دان اداله ای سوک اونس مغوتس کسبواه نکری یغلاين دغن هدیه عادیاهن سرت سوک منجاری صحابت درفد اورغ بایک ۲ شهدان بابقه صحابتن درفد اورغ بایک ۲ درفد اورغ ۲ اسلام دان اورغ ۲ قوتیه استیموا قول ددالم نکری ملاک سفرت کبرنورن دان رشیدیتن دان سوداکرن مک بابقه سوداکرن ۲ ملاک ایت سوک برصحابه دغن یقدرتوان مودا راج جعفر ایت دان اداله یقدرتوان مودا ایت سوک ممیوة باریس فخرانن اداله فکاین دان سنافع باریس ایت سموان فرتولونن درفد اورغ بسر ۲ دان سوداکرن ۲ نکری ملاک دان اورغیغ مغاجرن اورغ قوتیه جوک دان اداله ای مهوره بودق ۲ امقت لیم اورغ برلاجر میوسیک چارا هاندا کملاک یایت برلاجر تمبور دان ترومغیت دانلاین ۲ درفد سکن فرکاکس فرماین میوسیک اداله یقدرتیهکشن برلاجر ایت کلان نا کده دان کلا بیولان نمائ سی ام دان کلا ترومغیتن سی کنتن شهدان لاکي یقدرتوان مودا ایت سوک مغوکهن نکری دان مانامکندی دغن کورت قاریتن سرت اورغ جکانن دان اداله سمیغ جکانن سوله ۲ سمیغ جاک ملاک حوا دان دمکین لاکي سوک ای ممیوة فنجاب فرغ دان انده ۲ فربواتتن دان براوگیر دان برتولیس فرادا امس سرت ممیوة لیلا ۲ سنتیغن بریچو سموان دان سوک قول ای ممیوت سنجات ۲ یغرفاکی دثیفکغ سفرت کریس دان بادیق دان سکن دانلایتن یقانده فربواتتن باوم راج ۲ ممیواتن یغرمچام ۲ کمدين اثیل سده مک قوۃ دجادیکشن بفسکن فرکیریمن کفد سکل راج ۲ سفرت فنتیانق دان فمغ دان قرح دانلایتن نکری اف لاکي کمگری بوکس دمکینله حالن ددالم بیراف ماس دان کتیک .

شهادان

مك ستهله بگندا سلطان عبدالرحمن ايت بر يواة عبادة فد ماس ايت ددالم نكري
ليفك ايت في الزايا والايام.

سيرمول

اداله سلطان عبدالرحمن ايت ايله راج يغ فواة بر يواة عبادة مك اقبيل مالم
جمعة تباداله اي برادو عاشيق دشن بر يواة عبادة سهاج دان اقبيل سيغ هاريش
فرگيه سبهيج جمعت دشن ماکي چارا عرب بر يواة دان بر سربان مک اقبيل
سالي درقد سبهيج جمعت ايت سيفکوله قول کمقام فادک ايهندان مرحوم سلطان
محمود سهاج قرآن دان تهليل سرت فکاوې ۲ نكري کمدين بهاروله بر افشت باليق
دان سکل اورغ ۲ نكري فون مغيرغله برسام ۲ مک اقبيل سغلي کيالي روغ سري
سيفکوله سکل اورغ ۲ يغ مغيرغ ايت دفرجامو ماکن روتي برکواه ايم اتو کنجي
کمدين بهاروله باليق ماسيغ ۲ دان بارغشايق يقاد حاجت سائق سوداران اتو
صحابت هندن اتو حاجت ديرين اتو اد سسوات عذر يلاين مک تياداله اي
مغيرغ بگندا ايت دمکينه حالق فد تيف ۲ هاري جمعت شهدانلاکي اداله بگندا
ايت سوک اکن توان ۲ سيد دان توان شيخ دان سوک بر چشور ماکن مينوم
دشن مريکثيت دان سوک سبهيج برسام ۲ مويکثيت دان سوک براماکن اورغ
عالم دان سوک اي يغ دشن ديرين سندري دان اداله سوارا بگندا ايت ترلالو
عيبت سرت دشن برن دان اقبيل اي يغ ترکنله دري جاوه ۲ اکن سوارا بگندا
ايت دانلاکي سوک بگندا ايت زباره کقد سائق سوداران کقد رومه ۲ اورغ
توان ۲ ترکادغ ۲ اي متا هندق سشف کقد سکل مريکثيت دان بگندا اين
سوک برگوداو ۲ دشن سائق سوداران افلاکي دشن هب سهاج کران ميوکاکن
مريکثيت دان سوک سشف برامي ۲ دان لاکي بگندا اين کبايقکن مناشيس
سبب خشوع عاتيق کقد الله سبحانه وتعالی کبايقکن تائيس ايت قد کتيک
خطيب سهاج خطبه دمکينه اداڅ اداله استري بگندا ايت يآيت راج انتيه فتراڅ
بدان راج بونتيت استري راج سليمان سده مفاداکن فترا برنام تفکو بر محمد
لاکي ماس حيات مرحوم سلطان محمود اداڅ.

سيرمول

ادفون يقدفرتوان مودا راج جعفر ددالم ريو دشن فادک ادندا راج ادريس دان
راج احمد دان فادک انندا راج حسين سودارا بگندا سلطان عبدالرحمن سرت
انندا تيفکوخ عبدالرحمن سرت اورغ برن درقد فکاوو دان شهيدان مک
برهينفوتاه سکايين ددالم قولو فيقت ماکين راج ادريس سهاج يفتياد ديم
دلولو فيقت يآيت ديم دسفاکاراغ بر يواة استان دسبو دشن سکل اورغ دان
اشکو کرايغ تايبا ديم قولو فيقت جوک بر اولغ ۲ کننجوغ فينغ کران کنديقڅ
اد دتنجوفينغ.

چنانچه مرحوم ایت دهن الت فرکا کس راج ۲ مفکت دهن نوبت نفیرین دانلاین ۲۲ درغد الت کراجان راج بر ۲ مفکت مک افیل سغی قد فییق قیلہ مسجد دتند مک دقورگدانه دستو مک افیل ساسی درغد دقورکن ایت مک بالیقہ سکلین اورغ ۲ ایت سرت برکابوغلہ سکلین بناف عاده راج ۲ ملایو یفسر ۲ مفکت مک یغدفرتوان مودا منیتھکن توان ۲ سید دان حاج ۲ دان لپی تهلیل تیغ ۲ مالم سرت بیراف دول مغوارکن صدغه کغد سکل مریکثیت هفک سغی املت قولہ هارین دان دراتوس هارین .

شهران کات صاحب الحکایت

اداله قترا بکندا مرحوم سلطان محمود یغبرنام راج حسین ایت فون داتقله ای کایفک مک برجملاله ای دهن فادک ادندان سلطان عبدالرحمن سرت فادک ایهندان یغدفرتوان مودا مک برتافیس ۲ سنله برتیک قترا ایت کمدین برالکناه راج حسین ایت زیاره کغد مقام فادک ایهندان مرحوم مک تیاد برائت انتاران راج حسین ایتفون بالیقہ کریو دان یغدفرتوان مودا فون برافکت جوک بالیق کریو مک تنقله ای دریو برسام ۲ فادک انقدا بکندا ایت راج حسین سرت فادک انقدا تمفکوغ عبدالرحمن سرت اتق راج ۲ بوکیس دان ملایو دان رامیاه نگری ریو دان دا کغ ۲ فون فتوغلہ داتلغ دریو جاوا دان سیم افلاکی وگلغ دریو جینا دمکین جوک فراغو ۲ دریو بوکیس کران افکو کرایغ تاییا اد ددالم ریو مک کسناغلده اتس اورغ ۲ بوکیس برنیاک قولغ فرکمی ادا .

شهران

ادفون بکندا سلطان عبدالرحمن ددالم نگری لیفک ساما ۲ ای مفکتیکن کراجان فادک ایهندان مرحوم یغ مرنهکن کراجان فادک ایهندان مرحوم یغ مرنهکن کراجان فادک ایهندا بکندا یغدفرتوان مودا راج جعفر ادفون یغبرسا ۲ دغندی دلیفک ایت یایت فادک ایهندا سید کونیغ یایتوله افکو سید محمد زین القدسی دان ساواتغ ایراعیم وکیل یغدفرتوان مودا ددالم نگری لیفک سرت سوداران شهیندار محمد دان انجی عبدالمنان دان کغلا ۲ کسلوغ بوکیس دانلاین اماناه نگری لیفک ایت سرت مندافت مکانن درغد تانه سیکیف دان اداله یغ ممبایکن نگری درغد کوت فارین دان فردلانغ دان سکل فنجابج شرغ سرت مسدباکن باریس سافغ یایت انجی کالو اباله کغلا یغترسوه ایت مک اداله سکل مریک یغترسوه ایت سوان یغعارف اوله یغدفرتوان مودا ریو منجگای نگری لیفک مک تیاداله برهنتمی سکل مریکثیت سوره میوره مغادف یغدفرتوان مودا کریو استمیرا قول افکو سید محمد زین القدسی سرت انجی کالو مک تیاداله ترسبوی اف ۲ فروانن ددالم لیفک ایت مک جک ترکنا قد فکرجان یفسر ۲ مک برافکتده یغدفرتوان مودا سندیری فرکی کایفک مک افیل ساسی بالیقہ قول کریو دمکینه حالن ادا .

براف انناران مک گریه بکندا - سلطان محمود مفکین سهارې مفکین براه مک
 سوسه ایسی نکري اتلاکي سکل اورغ توا ۲۱ دان اورغ بسر ۲ برهیمفونه سوان
 کدالم برتوغلو اکن بکندا کریغ ایت مک البیل برتمه ۲ کریغ بکندا ایت
 مک مهوره اورغ توا ۲۱ میلان یغدفرتوان مودا راج جعفر کریو سته سغی
 سورهن ایت کریو لالوله مفادف یغدفرتوان مودا مملکن حال بکندا کریغ
 ایت مک اقیل بکندا یغدفرتوان مودا مندغر خبر سورهن ایت مک یغدفرتوان
 مودا فون برکجونه سرت دانه سینتر ۲ ایت دوکجیتان مک تیاداله ای مناروه
 سبر لاکي هلق براغت کایشک تیاداله سفت دش کاشکان لاکي مک دباوان
 سابو فوکت چیا اکن کنایقکن سرت جوان ۲۱ سئورغ دوا لالوله برکایو
 کیشک دان سوداران راج احمد میکوه فوکل مک ددالم نیاد براف هاری سغیه
 ای کیشک مک نایکه ای مفادف فادک ککندا ایت مک ددانش فادک ککندا
 بکندا ایت سخته براتن سته بکندا ایت مایهت فادک ادندا بکندا ایت داتن
 ملر بکندا فون برتینه ددالم کریغ یغ سائت ایت تیتن جعفر سکومیغ دان جعفر
 سکومیغ براف کالی دمکین ایت تیتن مک یغدفرتوان مودا راج جعفر فون
 منالیه سرت برتوغلو ای دکت فادک ککندا بکندا ایت سلطان محمود کریغ
 سائت ۲ ایت.

شهران کات صاحب النواریغ

مک اقیل سغیه فوکل دلافن باس هاریبولی ذالحجه مالم ثلاث وقتو صبح مک
 مکت بکندا سلطان محمود کبالی درفد نکري یغ فوکلنکری یغ بقا انا لله وانا
 الیه راجعون یأیت نه هجرة النبی صلی الله علیه وسلم سنه ۱۲۲۶ شهران مک
 کمرله ددالم نکري لیفک کران مکت بکندا ایت مندروله راتب تائیس سکل
 ایسی انسان دان سکل ایسی نکري لیفک ایت مک برکوندولله سکل اورغ یغ
 ددالم لیفک اورلیغ مایا ۲ دان اورغ بسر ۲ دان اورغ کچیک ۲ توا مودا مک
 برهیمفونه سکل ایسی نکري لیفک ایت ماسو کدالم سوان اکن مفرجاکن تیتنه
 فونته یغدفرتوان مودا ایت فوکل مفرجاکن جنازه سرفادک بکندا سلطان محمود
 ایت مک البیل تاه سدا عاده استعادة برنام راج ۲ یغ بسر ایت مک دباواله
 جنازه المرحوم ایت دبالی روغ سري دان برکموله سکل اورغ بسر ۲ دان سکل
 ایسی نکري مک یغدفرتوان مودا فون میلان فادک انقندا بکندا تغکو عبدالرحمن
 مک حاضره تغکو عبدالرحمن ایت دبالی روغ سري مک یغدفرتوان مودا فون
 منیتن سئورغ اتق راج منریاکن مپناکن کفد سکل اورغ باقیق ۲ سغای تاهو
 سکل ایسی نکري رعیة تنترا بهوا سفکوهن تغکو عبدالرحمن ایتنه یغ مفلکین
 کراجان فادک ایهندان سلطان محمود المرحوم برکمر سلطان عبدالرحمن شاه
 مک منجوابه سکل خلاقی یغ باقیق ۲ ایت سرت سوکاله سرت دولت برتمه
 دولت شهران اقیل ساسیه درفد منطاهرکن سلطان عبدالرحمن ایت مک یغدفرتوان
 مودا فون منیتن مکت جنازه المرحوم ایت اکدیورکن مک دالمک اورماله

قرا فادك ككندا مرحوم راج عالمي فركي كاندرا كيري منيغو لبي تامت ايت
سفاي دباوا كړيو مك برلايرله راج اسمعيل ايت كاندرا كيري مك برجمثاله دغن
لبي تامت ايت سرت دتيقون دغن روځ ۲ فرجاي اكن لبي تامت ايت مشتاكند پيرين
المرحوم راج حاجي ايت مك راج اسمعيل قون مېمبه كلفاډا مفاث كند پيرين دسوره
اوله فادك انقدا راج جعفر مېيلاكڼ توانكو كړيو كړان ساغناه حسرتن هندق
برجمثا دغن توانكو دان بيراف فركتان مومو ۲۰ سرت تيفو دكتاكښ مك لبي
تامت ايتقون فرجيهاله اي سرت كښان دغن سوكان بايكاه اكو فركيهه اين برسام ۲
الحكو اين شهدان برلايرله راج اسمعيل كړيو مېباوا لبي تامت ايت سرت
دفرماياكښ سلجېج ۲ لاوه ايت مك اقبيل سفاي كړيو مېرېتاهوله راج اسمعيل
كلفد فادك ايتهدا بگدا يقدفرتون مودا مك يقدفرتوان مودا قون مېورهله سينكن
عالت قيسوتن بشاف عادة مېمبه راج يغبير ۲ دغن داتوركڼ بارس سناغ
دانلايش كمدين برتيتهه يقدفرتوان كلفد اورغ ۲۰۱۸ مېوره امبيل دغن سېواه
كالكف مك اقبيل سفاي دكت دغن دارة تفكلاه مك فركيهه سكل اورغ ۲ تو
ايت مفرجاكن تيته ايت مك اقبيل سفاي كفراهو راج اسمعيل مك نايك مريكنيت
مفادف لبي تامت ايت كښان فادك انقدا مېيلاكڼ نايك مك سوكاله لبي ايت
جوابن بايكاه مك تورناه اي ككالكف لالوله بركاپوه كداره مك اقبيل سفاي
دنفكلاه اوله اورغ ۲ يغ دسوره ۲ اوله يقدفرتوان مودا ايت لالوله دايكت ددفع
تالشن كمدين بهاروله دسوره بونه ذكره كفلاډا دكيريكن كايغك كلفد فادك
بگندا سلطان محمود مك هاباهه فقه لبي تامت ايت انتهى.

شهدان كات صاحب الحكايت

تياد براف انتاراڼ يايت قد هجرة سنه ۱۲۲۵ قد ليم باس هاريبولن ذالحجه
هاري خميس جم فوكل دوا باس مك بگندا سلطان محمود قون محفل فادك
ادندا بگندا يقدفرتوان مودا راج جعفر دان سكل اورغ بر ۲ دان اورغ بايك ۲
يغ كيپلاشن مك اقبيل سده هابس حاضر سوان مك برتيتهه بگندا سلطان
محمود كلفد راج جعفر يقدفرتوان مودا ايت تيتهن جعفر جكاو اكو دكهندافكي
الله تعالى ددالم سهارې دوا اين اكو ماتې اتو يقدبلاكښ ماينكن سكومېغ يعني
فتران تفكو عبدالرحمن اڅكو وكلاكو دانلاكي وصيت اكو جكاو اكو ماتې سكومېغله
اڅكو كښيكن كراجانكو شهدان اقبيل مندر يقدفرتوان مودا سرت اورغ ۲۰۱۸ دان
اورغ بر ۲ سكلين مك مناليله مريكنيت سكاين ادااله اورغ ۲۰۱۸ قد ماس ايت
يغ حاضر فرتام انجي عبدالمنان فرانقن يو كيس كدوا انجي كالوه فرانقن
يو كيس جوگ كښيكن فقايمه دالم كامت فقايمه فرغ جمل كليم سيلواتغ ابراهيم
كانم شهندار محمد ادقون توان سيدڼ يايت اڅكو شريف محمد زين القدسي
شهدان كات صاحب الحكايت اقبيل ساسيله بگندا بروصيت ايت مك يقدفرتوان
مودا قون براشكتله باليق كړيو ممرتنهكن نكري ريو مك ددالم حال ايت تياد

اجرائن یغ مغالف الشرع دان اقبیل ای برکایوه مک دکایوهکن اوله مرید ۲۵
سغی برذکر حبیب الرحمن اللهم صل علیه شهدان جادی برله فکرجان ایت
شهدان قد ماس ایت یغدفرتوان مودا ددالم نکری لیفک مک دانقله سکن
فکاو ۲ لیفک ایت محامکن کغد یغدفرتوان مودا مک مرکاله یغدفرتوان مودا
مک لالوله لبی ایت دغن سکل مرید ۲۵ دتوبتکنن سرت دتغیر دکنولکن کفلان
کمدین درفد ایت مک کوارله لبی ایت دري لیفک دغن بیراف مرید ۲۵
برلایر کاشوغ مک اقبیل سغی ای کاشوغ مک مفاکو قول ای مقتانن دیرین
یغدفرتوان مودا راج حاجی المرحوم شهید فی سبیل الله هیدوف سمولا سرت
دخبرکنبله حال احوال ماس مرحوم راج حاجی کلاکوان دان فربواتنن دان
اورغ ۲ کنل ۲ لنن سیانو ۲ دکاتن قول انقن سیانو مک دغن تقدیر الله تعالی
بابقله اورغ ۲ فرجای دان سکل بوکیس ۲ یغ دلمقوغ فون بابقله یغ فرجای
مک برله فکرجانن ایت مک دانقله ای کراس دوا تیکت بواه فراهو دان بابقله
اورغ ۲ بوده ۲ مهبه دی مک تیاد براف انتاران بلارله قول ای کایفک قسدن
هندق مظاهیرکن فکرجانن ایت مک اقبیل سغی ای کلیفک فراهون ماکیله
بندیرا کونییغ ماسو کدالم لیفک مک قد ماس ایت یغدفرتوان مودا سده براشکت
بالیق کریو مک سوداران راج ادریس اد ددالم لیفک مک لبی تامت ایقون
فرکیه مندافتکن راج ادریس سرت مبابوا هدیه بیراف اورغ بودق ۲ دغفکین
راج ادریس ایت سی ادریس سهاج مک راج ادریس ایقون منریماله فرکشانن
ایت انتهنن دغن مضایحکه انتهنن فرجای بشر ۲ که والله اعلم مک ددالم حال
ایت برله فکرجانن ایت سبب فرسندرانن کغد راج ادریس مک کبابقکن اورغ ۲
تیاداله برانی موسیق ۲ لبی ایت مک مشهورله فکرجانن ایت هفک سغیه
کغد بکندا سلطان محمود مک مرکاله بکندا اکس لبی ایت مک ددافتکنن حجه
کفدان جکاو سغکه مرحوم راج حاجی بالیق هیدوف سمولا منتا کمالیکن رؤفان
یغلام مک تیاداله حاصل فکرجان خارق العاده مک مرکاله بکندا دغن مرکا یغ مها
ساعت مک دتیتهنن سوره بونه لبی تامت ایت سرت یغبرسما ۲ دغندی ایت
درفد بوکیس ۲ دانلکین ۲۵ مک دکرجاکنله اوله اورغ ۲ سغرت تیتته بکندا ایت
مک بابقله بوکیس ۲ ماتی دان مرید ۲۵ فون برتبورانله لاری کسان کساری
ادفون لبی تامتنن دسموییکن اوله راج ادریس مک لسه ای لاری مک لارینه
ای کاندرا کیری مک هارو هاراله قول اندرا کیری ایت سغه اد یغ فرجای سغه
تیدق فرجای سغرت اکوان لبی تامت ایت مک سغیه قول خبر ایت ایت کغد
بکندا سلطان محمود مک برتبه ۲ له مرکان بکندا ایت اکن لبی تامت سرت اورغ
اندرا کیری مک بکندا فون مبری سورة کغد فادک ادندا بکندا یغدفرتوان
مودا ریو منتا چاریکن عقل دان حیه بوله دبونه لبی ایت کران ای ماومرکن ارغ
کموک کیت ادیق برادیق شهدان اقبیل یغدفرتوان مودا تاه منریما سورة بکندا
ایت مک مرکاله یغدفرتوان مودا لالوله دسورهن فادک انتندا بکندا راج اسمیل

بکندا راج جعفر مک فد وقتو ساعت یغ بایک برهمه‌لوه سکل اورغ ۲ دان اتق راج ۲ دان سکل اورغ ۲ نکرې کدالم بالي روغ سري کمدین بهاره بکندا سلطان محمود متقن کلاران اکن فادک ادندا راج جعفر ایت یغدفرتوان مودا سلطان علاؤدین رعایت شاه یغ مرنهکن ریو دشن سکل تعوف دایرعش دش ثرنه یغ معطاق ادان کمدین بهاروله دیارق کاستان انکو راج یونیت یایت سودارا فرمقوان یغدفرتوان مودا ایت مک دسیتوله بهاروله اورغ ۲ مغارو ترلانو رامین شهدان ساسیه درقد برلننی ایت بتاف عادة استعادة مفکر ۲ یغدفرتوان مودا یغدهولو ۲ دمکیس جواله ادان اداله جاتوه دکر جان ایت فد هجرة تامس سنه ۱۲۲۱ شهدان مک یغدفرتوان مودا راج جعفر فون مپوره فادک ادندا بکندا راج احمد مغمیل اهلی ۲ دسلاشور ددالم کالغ مک برلایرله راج احمد ایت ککالغ مک اقبیل سلفی لالو دامیایاله اهلی ۲ فادک سرت اهلی ۲ دباوان برلایر کریو مک نیاد براب هاری سغیه ای کریو دان یغدفرتوان مودا راج جعفر فون سدهاله کریو دان براسری قول ای اکن نتره مرحوم یغدفرتوان مودا راج عالی یغبر نام راج لیبر مک بریواته یغدفرتوان مودا ایت استان دان کوت فارینش چوکف دش بالي روغن دکوت رنغف مک تنغله یغدفرتوان مودا راج جعفر ایت مرنهکن نکرې ریو سقرت عادة استعادة فیکان فربکال دشن سومله ستیان مک ریو فون رامیه ماسو فرامو ۲ دا کغ دري چينا سقرت و غکغ ۲ دان توب ۲ سیم دان فرامو ۲ جاوا دان کفل دان کیچی دان بوکیس فون ترلانو باقی استمیا قول انکو کرایغ اد ددالم ریو ادفون سوداران راج ادریس بمیواته ای تمفت دسکارغ چوکف دشن استان بالیش دان سوداران راج احمد اداله برسم ۲ فادک ککندا بکندا ایت دفلو فیت دان یغ منجادی شهنشادان انجی عبدالله بن احمد فرانکن بوکیس دان توان ۲ سید فون بایقه داتغ مک تنغله یغدفرتوان مودا راج جعفر ددالم ریو برسوکا ۲ ن برامی ۲ سهاری ۲ ادان.

القصة

کات صاحب الحکایت

اداله فد ماس بکندا سلطان محمود کراجان ددالم نکرې لیفک دان یغدفرتوان مودا راج جعفر دنکرې ریو مک داتغه شوروغ لبی بشا منکغابو کنکرې لیفک نشان لبی تامت مک مفاکوکن دیرین اورغ عالم فد عالم حقیقت مک مفاجره ای اکن سغه اورغ لیفک دان لبی ۲ لیفک ایت اکن عام ۲ حقیقت کونن دنماکنش عامون ایت ایسی کونن دان بایقه فرکتان یغ ساله هفک اخر ۲ فکر جان ایت جاته اعتقاد مفاکو دیرین الله تعالی مک بایقه مرید ۲ مفیکوه اعتقاد ایت سرت سهاری ۲ برکملوله اورغ کلدان سغه اورغ مفاکن ای کرامت اد قول ای مفاجر بچارا اسنجا دان برسوچی یغداغ بورغ دري شرکت نشان سراحن اتو عساره ایته یغ منسوچیکن جنب دانلایش دان باقی لاکي کونن

ايت مفکين سهارې مفکين براه مک تياد براه انتاران مک يدفرتوان مودا راج
عالي فون ملکتاه کمبالي کرحمت الله تعالى درفد نكري يغ فنا کنکري يغ بقا
اما لله وانا اليه راجعون مک کوساهنه نكري ريو سبب کماتين راج ايت مک
برکابوښا اورغ ۲ ريو بتاف عادة راج ۲ سر ۲ مکت ديبورکناه اوله سکل راج ۲
دان اورغ سرن دتجوغ اشکت کمدين مپورهه اورغ مبري خبر کفد بکندا
ساطان محمود کايغک مک اقبيل بکندا مندغر خبر فادک ککندا ايت سده هيغ
کوساهنه بکندا ايت سرت منوارنه دغن سکل اورغ ۲ سر ۲ دان اورغ بایک ۲
اف لاکي سکل اتق راج ۲ فد هندق منجاري کنتين مرحوم مودا يغ بهارو هيغ
ايت شهدان مک ددالم حال ايت تياد جوک لاین يغيرات کفد هاتي بکندا ايت
ماينکن فادک ادندا راج جعفر جوگاله يدفکندفکين مک کيتولن قول کموافقتن
ايت دغن راج ۲ دان اورغ ۲ سوکو ملایو استموا اول سکل سوکو ۲ فرائقن
بوکيس تياداله يغلاین بدجيتا ۲ اوله مريکيت ملينکن راج جعفر جوگاله
يدفکندفکين .
۱

شهدان کات صاحب الحكايات

مک اقبيل سده تنقاه کموافقتن بکندا ساطان محمود دغن سکل ايسي نكري ايت مک
بکندا فون مپوره بيراف اورغ بایک ۲ فرائقن بوکيس سمرت انجي عبدالمان
دان داهيغ توجيغ دانلاين ۲ ککلغ اکن مقيبيل فادک ادندا بکندا راج
جعفر فترا مرحوم فی سبيل الله مک برلايوله سکل مريکيت مک اقبيل سفي ککلف
مک نايکه مريکيت مفادف راج جعفر ميمکين تيته بکندا ساطان محمود يات
مپيلاکن راج جعفر کريو دان کايغک اکن مفکنتين فادک ککندا يدفرتوان
مودا راج عالي مرحوم مک راج جعفر فون برتفکوهه مفادف فادک ککندا
يدفرتوان سلاخور دهولو مماسکن حال دلفکيل اوله بکندا ايت مک دبترکن
اوله يدفرتوان سلاخور مک راج جعفر فون برسفا اکن فرکي کليغک ايت ستله
سيف مک براشکته اي بلاير کايغک برسام ۲ اورثيغ مپيلاکن ايت دان اهاي ۲
ماسيه لاکي تيغکن ددالم کتغ تياد سمعت دباواډ ادان .

شهدان کات صاحب الحكايات

اداله وقتو راج جعفر براشکت کايغک ايت باهه اي ممباوا واغ کيرا ۲ ساتو ثنين
ايت الحکاتن اورغ دلاښ مک تياد براه لمان دلاوه سفيه اي کايغک مک
کلاورله اتق راج ۲ دان اورغ ۲ ميمبوت مفالو کن کداتفن راج جعفر ايت
مک سلاولله راج جعفر ماسو مفادف بکندا ساطان محمود سرت منجنجوغ دولي
بکندا ايت کمدين درفد ايت فرکياه راج جعفر برجمفا ۲ فادک ککندا ۲ ادندا ۲
سکين شهدان دودقه راج جعفر ايت دکشوغ انجي کالو دان سهارې ۲ له
سکل راج ۲ دان اورغ بایک ۲ دتغ مفادف راج جعفر ايت شهدان ددالم تياد
براف انتاران مک بکندا ساطان محمود فون مولايه فکرجان مانتيق فادک ادندا

سیا. اکن مشتاکن فادک بندا اشکو بر سرت فادک ایهندا راج احمد داتغ دری کلغ سته تفکو سولوغ اکوغ مندغر فادک بندا دان ایهندا ایت داتغ مک ساغته ای هندق برجقا منتا باوا هیایر کغد یقدرتوان سیا مک یقدرتوان سیا فون تیاداله تربجارا لاکي راس هاتین ساغته سوسه تاکوت اکن فادک ادندا بگندا ایت کنا فیاکیت کشیوهن ایت کران قد ماس ایت تر لالو کراس هاوا کشیوهن ایت مک درقد ساهت تاکوت اکن استرین سرت کاسیه سایغن سرت ساهت ۲ مالو اکن فادک بندان مک دباوان جوک هیایر برجقا دغن نندا بگندان ایت شهدان اقبیل برجقاه تفکو اکوغ دغن فادک بندا بگندان ساغته سوکان لبه ۲ معامله اورغ بهارو ۲ برجقا دغن ایون مک دودقه یقدرتوان سیا ددالم سیا برهیغون دغن فادک بندا دان ایهندا یغ بهارو داتغ دری ریو ددالم بیراف هاری شهدان ددالم تیاد بیراف انتاران مک راج احمد ایغون موهنله قد فادک ککندا اشکو بر هندق بالیق کریو مک دبرکن اوله اشکو بر اکن فادک ادندا ایت بالیق کریو مک برلایرله راج احمد ایت بالیق کریو شهدان اقبیل سده راج احمد ایت بالیق کریو مک دغن تقدیر الله تعالی ملاکوکن قدره اتس همدان مک تفکو اکوغ فون کناله فیاکیت اورغ ۲ بایک ددالم سیا مک ساغته سوسه یقدرتوان سیا ایت اکن استرین سده کنا فیاکیت ایت سرت دغن سارغ هیایر ککوالا مپاوا فادک ادندا بگندا اکنتاقی اف بوله یوات سبب کران فادک بندان منتا باواکن جوک فتران هیایر مک سبب ایته مک دباوان جوک هیایر شهدان سوسهله یقدرتوان سیا مایهتکن استرین ایت مقکین سهاری مقکین بره دان اشکو بر فون ساغته فول سوسه مایهتکن حال فتران دمکین ایت شهدان ددالم تیاد بیراف هاری ساکیت تفکو اکوغ مک ای فون کسبالی کرجمت الله تعالی مک مناشیه یقدرتوان سیا سرت فادک بندان سرت ایسی ۲ استان سرت سکل راج ۲ دغن بر باگی ۳ بوی بیچی راتین مک اقبیل سلسی درقد برتانیس ایت مک دتانهله اوله یقدرتوان سیا اکن فادک ادندا بگندا ایت بتاف عاده راج یقبر ۲ مفکه مک بردوکجیتاله نکری سیا ایت استمپوا فول یقدرتوان سیا سرت فادک بندا بگندان تیاداله کریغ ایر متان لاکي ددالم سبولن دوا ایت شهدان ددالم حال یغدمکین ایت تیاد بیراف انتاران مک اشکو بر فون منتا دیریه کغد فادک انتندا بگندا یقدرتوان سیا ایت هندق بالیق کریو مک دلککنله اوله یقدرتوان سیا اکن فادک بندان براشک بالیق کریو ایت قد کتیک ساعت یغ بایقن برلایرله اشکو بر ایت بالیق کریو دغن دوکجیتان مک اقبیل سلسی کریو تنقاه ای ددالم ریو برسسا فادک ادندا بگندا اشکو فتری استری بگندا سلطان محمود شاه سرت یقدرتوان مودا راج عالی ددالم نعمت کسکان ددالم بیراف ماس دان کتیک شهدان تیاد بیراف فول انتاران مک داتغه فرایاران دنیا یغ تیاد ککل ایت مک یقدرتوان مودا راج علی فون گریشه بایت ساکیت فیاکیت راج بایت فا ایضا مک کوساهنله سکل فتران ۲۸ ملیهتکن حال یغدمکین

فراهو ۲ دري جاوا دان دري چينا دان دري سيم دانلايتع ادئون نگري ريو يستوان مودا راج علي له ممر تهكش سپکيمان عادة فير تهاغن يقدفرتوان مودا مك بمبواتله اي استان دقولو باين دان دودقه اي تشف ددالم گراجان سرت اي منتتوه علم بمبواته عبادت اداله گورو ساتو اورغ مندورا نماين شيخ عبدالغفور اداله طريقتن خاواتيه يايت سمانيه مك برسما ۲ اي بمبواته عبادت دغن شيخ عبدالغفور ايت ايت سرت مرايكن نگري ريو دغن فرده گاشن اداڻ.

القصة

مك ترسوة فركتان راج جعفر اثرا مرحوم راج حاجي في سبيل الله اديق براديق ددالم نگري كلغ.

شهران كات صاحب الحكايت

اقبيل تنقه راج جعفر ايت سودارا برسودارا ددالم كاڻ ايت مك دكلواركنباه تيمه ۲ مك سوره مهورهه اي كملاك دان بايقه سوداگر ملاك ايت سوكاكن راج جعفر ايت گران تولغ منولغ انتارا ملاكوكن دكاڻن ۲ ملاكوكن فرنيكان انتارا كدوا ڳيهق دان بايقه سوداگر ۲ ملاك ايت جادي صحابش سرت كاسيه سايف اكندي افلاكي گيرنور ملاك سرت راج مودان مك سلالوله اي پرگيريم سورة دان هديه ۲ دغن پيراف ماس دان كتيك شهدان ادئون سودارا راج جعفر يقدوا اورغ يايت يڻ كچيان راج احمد دان راج ادريس مك راج ادريس ڳون ڳون برموهنه هندق فركي گريو كغد ككندا بگندا ايت مك دلفسكده اوله راج جعفر مقادف بگندا سلطان محمود گريو ايت مك برلايرله راج ادريس گريو سرت دياوان سوداران راج احمد ايت برسما ۲ گريو مك اقبيل تيا اي گريو مك مقادفه كدوان كغد يقدفرتوان مودا راج علي گران راج ادريس ايت سده جادي منتتو كغد يقدفرتوان مودا ايت يايت دنكمكن دغن ڳتران راج صفيه مك دودقه اي دتنبوڻ اڻكت بردوا سودارا مك ددالم تيا د پراف انتاران مك اڻكو بر راج سیتی سودارا راج ادریس دان راج احمد ایت ریندوله ای اکن ڳتران څڅو مندق یڻ جادي استری یقدفرتوان سیا سید علی ایت مک برموهنه ای کغد سلطان محمود اداله یڻ مياوان يايت سوداران راج احمد مک مقادفه راج احمد ايت کغد بگندا هندق مياوا څادک ککندا ايت فرگي کسيا مک دینرکن اوله بگندا سبیل بریتیه ایت سی احمد کلقي سفي کسيا سبارغ ۲ سبه سهاجه مک څد ماس ایت انجي کالو اد حاضر مقادف بگندا مک لالوله دجویتش راج احمد کاتڻ دغر ۲ څسن ککندا بگندا ایت جائله مېسه کغد انقندا يستوان سیا ایت شهدان سته ساسي درڅد راج احمد برموهن ایت مک برلايرله ای مياوا څادک ککندا اڻکو بر ایت کنکري سیا مک اقبيل سفي کنکري سیا ددافتش يستوان سیا تيا دهيلير سده لاري کهولو سیا مياوا استرين سبب تاکوئکن قباکيت کسيوهن مک اورغ ۲ بر سیا ڳون فرکيه موديش مھلمکن کغد یقدفرتوان

القصة

مك ترسبوت فركشان نكري ريو

سبرمول

ادفون راج محمد فترا يقدفرتوان سلاخور تياد براف انتاران دودق ددالم ريو
مك ايشون برموهذه كلفد بگندا سلطان محمود سرت كلفد فادك ايهندا يقدفرتوان
مودا راج علي هندق باليق كسلاخور مك دادينكن اوله فادك ايهندا بگندا
كدوان مك براغكتاه اي باليق كسلاخور مك اقبيل تيا اي كسلاخور تنشاه اي
سفرت عادة سهارى ۲ دمكينه ادان شهدان ادفون بگندا سلطان محمود سده
فادك اقتدا كدوا ايت باليق مك بگندا فون ميوهره لفكاوا باكا متبس قولو فبفت
اندوا سفتي دچوپيكن كران لفكاوا ايت ميسغ دي دودق دسيو ادا ملت ليم
بواه رومه مك اقبيل سده چوجي قولو فبفت ايت دتس مك بگندا فون برپواته
استان سرت دغن كوت فاريتش دان مسجد باليق اداله يغ مرتهكن سكل فكرجان
ايت يايت انجي. كالو. بن انجي. صوله فرانكن بو كيس مك تياد براف لمان
ساسيله فكرجان ايت مك اقبيل ساسي قولو فبفت ايت منجادي نكري تملت
كرجان مك بگندا فون منداهكن فادك اندوا بگندا افكو فترى يايت راج
حميده استريخ كالستان قولو فبفت دغن راج ۲ دان اورغ بايك ۲ سكاين سرتان.

شهدان كات صاحب الحكايت

سكاليفرستوا سوات ماس مك برتيتهاه بگندا سلطان محمود كلفد فادك اندوا
بگندا افكو فترى ددائن بيراف راج ۲ سفرت راج محمود فترا تفكو افليما سر
فترا سلطان سايمان بدرالعالم شاه دانلايتن دمكين بويي تيتهش هي راج حميده
اداله ساي ميوه قولو فبفت اين دجاديكن نكري سده چوكف دغن استان دان
كوت فاريتش مك راج حميدها يغ ساي براتكن جادي ماكه كلفد راج حميده
شهدان لاكي درقد فصل نكري ريو اين درقد حاصل ۲ دانلايتن بايت جادي
ملكه مكانن راج حميدها اديق براديق يايت سكل فترا راج حاجي المرحوم
في سبيل الله مك تباداله ساي چمقوري لاكي بارغ سواتن ادفون نكري ليفك
يايت بهاكين سكوميغه يايت فترا راج جمعت تفكو عبدالرحمن دان جالغله راج
حميده اديق براديق چمقوري لاكي درقد فبفت حاصل ۲ خراجش شهدان كات
اهل الروي اينه فرملان برهكي مكانن انتارا كدوا فبفت يايت يقدفرتوان مودا
دغن يقدفرتوان سر فبفت حاصل دان خراجش سبرمول اداله جاتوه فكرجان اين
ددالم تاهن هجرة سنه ۱۲۱۸ قد تاهن جيم قد دوا هارقبولن ذى القعدة هاري
سبت سده لفس مائة استان شهدان اقبيل سده ساسيله بگندا درقد منتفكن
نكري ريو ايت مك بگندا فون براغكتاه كنكري ليفك ممتولكن نكري ليفك قول
سرت مغلواركن نيمه ۲ دقولو سيفكيث ۲ داتوركن بهاكين مكانن اورغ بر ۲
دان اورغ توار يغ ددالم ليفك مك رامياه نكري ليفك دغن ماسوه بيراف

لکم لکوم سمرت هلاکتر بمباه بوکیت دان فاوروون برکا بوتله مک مقناله اکن
 فنجاجب ۲ ایت مک لینتغ فوکشه سکل فنجاجب ۲ یتوان سیا ایت مرادفکن
 دیری کداده سرت برکوفوه ۲ ماسو کدالم ریو تیاد برکتهوان چوئکه چمغکبه
 دغن لایر سرت دایورغ مک تفکاه ۱۱ املت بواه فنجاجیش دان یغلاین ۲۱ نفس
 ماسو کدالم ریو شهدان ککل یغ بمراغی سید عالی ایتفون برلایرله ای ادفون
 سید عالی اثیل سملی کدالم ریو نایقه ای مفادف بگندا سلطان محمود مک
 دفرمایاکنده اوله بگندا بتاف عاده اورغ دغن انق بواش کمدین تیاد براف
 انتاران مک دانگاه فترا یدفرتوان سلاخور یغبرنام راج محمد یغ جادی راج مودا
 سلاخور مفادف بگندا سلطان محمود مک بگندا فون ساعته سوکاڭ کداتفن فادک
 انقندا بگندا راج محمد ایت مک برکفول بگندا دغن فادک انقندا یغدري سیا
 دان یغدري سلاخور ماکن مینوم برسوکا ۲۰۱ بتاف عاده اورغ دغن سائق سوداران
 یغ بهارو دانغ برسوکاڭ سهاری ۰۲

شهدان کات صاحب الحکایت

ددالم حال تیاد براف انتاران مک یتوان سید عالی فون بموهناه کفد فادک
 بگندا سلطان محمود منتا فربس هندق براسترین تفکو منداق فترا ائکو بر
 راج سیتی ایهندان ائکو کرایغ تاییا کران مقصودن دجاذیکش راج سکل
 فرمفوان ددالم نگیری سیا مک مشورتاه بگندا دغن فادک ادندا ائکو فتری سرت
 سکل اورغ بر ۲ یغددالم ریو تاه هابسه موافقت مک لالوله دتریا مقصود
 یتوان سید عالی ایت مک ساعته سوک سید عالی سب سملی مقصودن شهدان
 مک اثیل سملی وقتو ساعت مک دنکاحکناه اوله بگندا اکن سید عالی دغن
 فادک انقندا بگندا تفکو منداق بتاف عاده راج یغ بر ۲ نکاح کهوین مک
 اثیل سلسی درفد دفرساتوکن دودقه یتوان سیا ایت برکاسیه ۲۱ سرت ساعته
 کاسیه اکن استرین سمرت منافع مینق یغ فوه عبارت مک ددالم حال ایت
 تیاد براف انتاران یدفرتوان سیا برسوکا ۲۰۱ ایت مک ایفون برموهنه کفد
 فادک ایهندا بگندا سلطان محمود هندق بالیق کسب سرت بموعنک استرین
 هندق دباواڭ کسب هندق دکارڭ سکالی تفکو اکوڭ راج فرمفوان ددالم نگیری
 سیا مک دبترکن اوله بگندا کهندق سید عالی یدفرتوان سیا ایت مک یدفرتوان
 سیا فون ساعته سوکاڭ شهدان مک اثیل سملی وقتو ساعت یغ بایکن مک
 برلایرله ای دري نگیری ریو فولغ کنکری سیا سرت بمباوا استرین مک اثیل
 سملی ای کسب مک تورناه سکل استری اورغ بر ۲۱ مغالوکن یتوان سیا
 بمباوا استرین یغ سام کهر ایت مک نایقه یتوان سیا ایت کاستانن شهدان
 ددالم تیاد براف انتارا مک یدفرتوان سیا فون ملنتیق اکن فادک ادندا
 بگندا ایت تفکو منداق دکار تفکو سولوڭ اکوڭ راج سکل فرمفوان ددالم نگیری
 سیا مک تشاه کلاران ایت هفک هفکتن انتهى تم.

ماهو مك برسليه فهم قول يقدفرتوان مودا دغن يقدفرتوان بسر سبب يقدفرتوان
 بسرن هندق منربسا لانون يأت توه لوکوس هندق دفر بوتن منتنو مک جادی
 جوک يقدفرتوان بسر بمبواه لانون منتنو يأت ددودقکتش دغن انقن راج ميمونه
 يغ اي ابو راج سولوغ فغايمه بسر درتیه کمدين اخر ۲۸ برلاير يقدفرتوان بسر
 ايت ديم کرتیه کمدين برلاير قول کتر غکاو ديم قول ددوئون اخر ۲۸ مفکته
 اي ددوئون انا نه وانا اليه راجعون اداله وقتو اي مفکت ايت سده براوبه عقان
 سقرت اورغ کيلا دان برقنجانده قيصه تباداله دسورتکن دسينی کران هندق
 مقبيل سقنن سهاج شهدان ادئون وقتو راج ۲ سیا مبالوا ديرين کايغک ايت
 دهولو سديکيت فرغ الحکو مودا دغن يقدفرتوان مودا راج علي ريو.

شهدان کات صاحب الحکايه

ادئون يقدفرتوان سیا شبرنام سلطان يحيا اياه يغ اخر راج ۲ سیا منجادي راج
 ددالم نکري سیا يغ کتورنن درقد يقدفرتوان راج کجي کمدين درقد اين
 برتورانله راج سیا ايت سکف نکري اورغ فوئله نسب کراجان انق جوجو راج
 کجي مک برقندهاه کفد بشا يغلان يأت بشا توان عرب سيد يأت سيد علي
 بن سيد عثمان بن شهاب هباله سيد علي ايت سباله ايون سديکيت بشا يقدفرتوان
 راج کجي ايتفون سده برجمفور قول دغن سباله بوکيس فبيق يقدفرتوان مودا
 ريو دان ماس کراجان سيد علي اين تباداله لاکي خر بطن سلطان ليفک
 دان يقدفرتوان مودا ريو دغن راج ۲ سیا هباله فبيق اي سام ۲ سنديرين برامبيل ۲
 دان بر بوه ۲ اکن کراجانن ادان.

سبرمول

کمالی قول کفد روايت ايت سمولا ادئون سيد علي ائيل سده هباله راج ۲
 سیا ايت برتوران کسان کماري مک اياه منجادي راج ددالم نکري سیا دغن
 سکل تعاق دايرهن ممرته علي الاطلاق سرت منعاوقکن مان نکري ۲ دان نلو
 رنتو يداکت ۲ دغن نکري سیا ايت دمکينه حالن ادان.

شهدان کات صاحب الحکايه

تککل تنفاه سيد علي کراجان دنکري سیا مک برسيفاه اي هندق فرکي مفادف
 بکندا سلطان محمود کران قد ماس ايت بکندا سلطان محمود ددالم نکري ريو
 بهارو منداميکن سوکو ۲ ملايو دغن بوکيس سرت موافقت هندق مراميکن نکري
 ريو دان ليفک شهدان برسيفاه يقدفرتوان سيد علي کير ۲۱ انم فوله بواه کافکافن
 اداله کنايککنن برنام ماچن تاف مک ائيل سده سيف قد کتيک يغ بابک
 مک برلايرله اي کريو دغن انم فوله بواه فنجاب ائيل اي ماسو کججهان ريو
 يأت انتارا لوبم دان ترکولي مک برجمفا دغن ساتو بنوار فرغ الحکريس مک
 سکل فنجاب ۲ ايت موکل کندغ تاوا ۲۰ مک دسک اوله کرنيل کفل فرغ ايت
 فرومقن اتو اورغ جاهت مک لالوله دباريسن دغن مريم يقدوا تيک لافيس ايت

بر تسوله دغن بنتو دري کمر تفکو محمد ياداغ ايت مک لالو سام ۲ کمالی
 بر جان دان هاري فثع سفي دافکالن سياه لالو برهنتي دسيو دان هاري سيغ
 لالو هياير کلولو لاون هاري فثع سفي دنکري دان تفکو بر فون داتغه لالو
 دباوان فادک انقدا ۲ سکاي نايک کرومهن کمدين موافقه سرت يدفرتوان بر
 دان يدفرتوان مودا مک لالوله مبايقکي کو يو ۲ دان بتاغ سرت ميبک سنجاتغ ۲
 کمدين بر اختيار قول هديق کايغک تفکو بر ايت کلد بکندا سلطان محمود
 منتا قربنوان مک اختيار ايت بنرله کلد يدفرتوان بر مک يدفرتوان موداله
 يدفرتکي برسا ۲ تفکو محمد اقبيل سده سيف فراهون مک لالو برلايرله اي مک تفکو
 محمد ايت تباد جادي قول فوکي ادفون يغ فوکي برسا ۲ تفکو عقيل دان تفکو
 سميو کران تفکو محمد دلفککن اوله ايهدان تفکو بر کمر يات راج عبدالله
 شهدان ادفون يمتوان مودا برلاير ايت سقيه کاوهر مک منتا هتر کلد اورغ
 کاي اوهر کبولغ مک اقبيل سفي کبولغ ماس ايت اشکو مودا اد دبولغ مک
 برجهاله يمتوان مودا ايت دغن اشکو مودا مک برتان ۲ له انتارا کدوان درفد
 حال احوال داتغ يمتوان مودا ايت مک بر خبرله اي هديق مفادف سلطان محمود
 اد مباوا سورة منتا بنتو کران نکري سيا سده اله اوله سيد علي دغن تيغون سته
 اشکو مودا مدغر فرتان يمتوان مودا ايت لالوله دبرين ساتو ماليم اورغ فسکوان
 مفتتر يمتوان مودا کايغک مک برلايرله اي کايغک لالوله مفادف سلطان محمود
 مسميهکن سورة يادباوان ايت مک دبجاله اوله بکندا سلطان محمود مک تاهوله
 بکندا مقصود يدفرتوان سيا ايت منتا بنتو مک باوماه لاکي دات کتافن سدرکر
 دبرين سهاج يمتوان مودا ايت دو بواه فراهو دان سلطان محمود فون مسدياکي
 فنجاب فرغ کيرا ۲ املت فوله بوام دان يمتوان مودا ايتغون مستيه مک ددالم تغه
 حال يدمکين ايت مک داتغه سورة دري راج موسي دري سيا مفتان کمر سده اله
 دافکر اوله سيد علي دسوره سواران سيد عبدالرحمن يغ بهارو داتغ دري
 فولو توجه دان سکل اورغ فلانوان سده هابس لاري کاندرا کيري دان اورغ
 بايق ۲ دان راج ۲ سنوان سده فوکي کنکري اندرا کيري مباوا دبرين .

شهدان کات صاحب الحکاي

مک اقبيل يمتوان مودا مدغر حال احوال کمر ايت مک ايقون ترديم مک ددالم
 حال ايت تفکو بر کمر سرت يدفرتوان سيا فون داتغه کايغک مباوا دبرين
 کلد بکندا سلطان محمود سرت اي منتا فراهو هديق مسميل فرملوان يشاه لفس
 کاندرا کيري مک دبري اوله بکندا فراهو ۲ مان ۲ قدران مک يمتوان سيا فون
 مپورهه مسميل اهل ۲ قوم قرباتش دباوا فينده کايغک ادفون يدفرتوان مودان
 مک برلايرله کبايتوغ ملاره ۲ له سفي ککو يو دان کفوتيانق مفاواه منداث کروسککن
 دکو يو دغن بيراف عذاب دتفکوغي سبب برکلاهي دغن اورغ ۲ کو يو شهدان اخر ۲
 بر باليق سمولاي کليغک مفاحق يدفرتوان برن برلاير مک يدفرتوان برن تباد

کله الله تعالى مک جواب یلدفرتوان مودا ایت سبرن اکتشافی دی ماسو سیاً
 دغن ایت فتراغن ایت اینه فاتیك خواطیرکن کران فاتیك تیاد فرجای امت
 اکن مولت ابغ اودا ایت اورغیغ فنیغو سته راج موسی مندغر کات اقتدا ایت
 مک مارها ای کاتن بارغیای مېوای کوپو اکو سومقاهی مک تردیه یلدفرتوان
 مودا لالو ای بالیق تیادله جادی ای مېوای کوپو شهدان اینله تندای اتق جوجون
 هندق جادی فنی نگرې اورغ حتی ددالم حال ایت سید علی اون تیباله کدالم
 سیاً مک برلا بوهه فرارهون قد رومه سید عاوی دغکیل اورغ تفکو قوتیه مک راج
 موسی فون تورن کفرهو سید علی برتمو سید علی مک دفرقا راج موسی کداتغن
 مک جواب سید علی سبب فاتیك داتغ این دغن برالت کران فاتیك هندق
 مندهکن سودارا ۲۱ فاتیك کباتو بهرا دانلاکیون فادک ککندا مرحوم فکن سده
 تیاد لاکي هپاله تېکل کباوه دولی توانکو سنورغ ادقون فادک اقتدا یلدفرتوان
 مودا تیادله بوله فاتیك هارغ دانلاکی کله فادک ککندا دکفر ایفون
 فاتیك تاکو مک جواب راج موسی ادقون ابغ عیاده ایت جائن اشکو تاکو
 جک ای هندق برپوای انهای اکوله لاوون مک جواب سید علی ادقون کله توانکو
 تیاد سکالی ۲ فاتیك نیت هندق درهک هارغ فاتیك دسمیکن کله یلدفرتوان
 مودا جکاو بتول فرجنجنش دغن فاتیك بایکه سرتای فاتیك هندق مافکر کفر
 کران فادک ککندا ایت موسه کله فاتیك مک جواب راج موسی بایک بیر
 اکو بجارکن دغن ادیق اشکو ایت مک راج موسی فون کمالیه مندافتکن
 یلدفرتوان مودا سرت یلدفرتوان بسر برخیرکن مقصود سید علی ایت سرت دسرتای
 کهندق سید علی ایت سته یلدفرتوان مودا مندغر خبر ایهندان ایت مک تردیه
 ای سبورس کمزین یمتوان مودا فون مېورهه اورغ مېاوا سورة ککفر قد مال
 ایت جوک مفتاکن سید علی هندق مافکر کفر مک برجالله اورغ یلدفوره ایت
 شهدان ادقون سید علی هندق منیغو یلدفرتوان بسر مک فرکله مال ایت مفادف
 یلدفرتوان بسر دباویر کارام مک لالوله یلدفرتوان بسر ایت مخیرکن سمرت
 موافت فادک ایهندا دغن فادک اندا ایت تیاد لولس بجاران سته سید علی
 مندغرکن تینه یلدفرتوان بسر ایت مک ای برداتغ سبه کاتن جائن توانکو لاری
 فاتیك هندق مافکر سودارا فاتیك ایت یمتوان مودا کران ای موغکیر فرجنجن
 کله فاتیك یغ توانکو فاتیك راجاکن جوک اکتشافی توانکو بایک سیلاکن
 براوندور کسغی مندو سهج شهدان اداله حال احوال دافله خبر اورغ بسر
 دان اورغ ۲۱ سیاً مک سرب سالهه مریکنیت کران فکر جان راج ۲ ایت ادیق
 برادیق مک اداله ددالم حال ساتو اورغ سرن نشان بتنارا مالق مک ایفون
 فرکیه مفادف یمتوان مودا دغن تالیس برخیرکن حال احوال یلدفرتوان بسر
 سده ددافت اوله سید علی سده دسوره لاری کمندو سته یمتوان مودا مندغر
 خبر ایت مک ایفون سالتهه مارهه مک لالوله ای فرکی مندافت یلدفرتوان بسر
 سرت برجمفا سمېن فاتیك سودارا فاتیك ایت تفکو اکوغ ادقون فاتیك هندق

دعداڼن بکنډا یغدفرتوان بسر - سلطان محمود سرت راج ۲ سکاین اداڼ کدیر
بهاروله ډول ممبواة سومنه ستیا مرحوم مفکت دکوت مک اڅیل ساسیه درغد بردامر
دان برسومنه ستیا ایت مک برتیهه بکنډا کښد یغدفرتوان مودا دان کښد اڅکو
مودا دان کښد اڅکو بوسو دان اتق راج ۲ سکاین تیتنه کریوله کیت مک جواب
سکاین سیلاکنه توانکو مک بکنډا فون براڅکنه کریو دایریشکن سکاین راج ۲
ایت مک اڅیل تیا کریو بکنډا سلطان محمود فون دنکاکنه اوله یغدفرتوان
مودا دغن فادک انقتا راج حمیده یاښه اڅکو فتری فترا مرحوم راج حاجی
فی سبیل الله شهدان سده - ساسیه درغد بر نکاح کهوین مک لالوله مفریوة استان
دتنجوع اڅکت مک تنفله بکنډا سلطان محمود ایت ددالم نگرې ریو برسوکا ۲۰۰
سهارې ۲ اداڼ انتھی.

القصة

مک ترسبونه څرکتان نگرې سیا

ادفون یغدفرتوان محمد علي بالیق درې سلاڅور مک سلاوله ای مندافت ساکیت
کمدین وقتو سید علي سده بالیق درې مقبارا ایت مک برهتني ډوکیت باتو
مک یغدفرتوان محمد علي فون دانغه ډول ساغت ساکیت اد کیرا ۲ دوا هاري
مک یغدفرتوان محمد علي فون مفکته انا لله وانا اليه راجعون مک دتانه اوله
یغدفرتوان بسر راج یحیا سرت اورغ بسر ۲۸ بتاف عادة راج یسبر ۲ مفکت
سلسیله فکرچان تیغکل یغدفرتوان بسر راج یحیا دغن فادک ادنا بکنډا
یغدفرتوان مودا فترا یغدفرتوان محمد علي مرنتهکن نگرې سیا ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

اڅیل سید علي مندغر خبر یغدفرتوان محمد علي سده مفکت ایت مک برسپله
ای اکن کافکافن څورغ ددالم ډوکیت باتو ایت کیرا ۲ دوا څوله یواه فنجاجب مک
کدغران خبر ایت کدالم سیا مک مورهه راج موسی سرت یغدفرتوان ساتو اورغ
یايت سیا علي بن شیخ کبوکیت باتو مرقسا سید علي سوڅککه تیدق سورت
خبر اورغ ایت مک اڅیل تیا کبوکیت باتو مک دقرقابه سید علي ایت مک
جواب سید علي تیاد نیت ساي هندق ماڅکر سیا سدرکن هندق مفادف سهاج
مک سید علي بن شیخ بالیق برسما ۲ تڅکو حسین مملکن کښد یغدفرتوان سیا
څرکتان سید علي ایت مک دیمه یغدفرتوان بسر ایت کمدین تیاد براف انتاران
مک دانغ ډول اورغ ممباوا خبر مفتاکن سید علي سده مودیق دغن کافکافن څورغ
مک یغدفرتوان مودا فون برتیهه کښد بتارا ابراهیم مپوره اورغ مغمیل کایو اکن
دفریوة کوږو مک ددالم حال ایت تاهوله راج موسی مک لالوله مفکیل یغدفرتوان
مودا مک یغدفرتوان مودا فون دانغ مک کات راج موسی ایت اکو دغر اڅکو ممبواة
کوږو کران ډد فیکران اکو تیاد فاتیوة اڅکو بریوة کوږو سبب اڅکو سده برسپیا
دغن سید علي بیرله دي موڅکیر کیت جاشن موڅکیر بارغشیاف موڅکیر دیاه ساه

بایک ۲ فراتکن بوکیس نشان انجی، عبدالله سرت بکندا برلسن ۲، قول کفد سوروهن ایت تیتهن هی عبدالله سفیکن شنکو کفد سودارا کو راج علی مان ۲ بیان راج علی یغ برت یغذیکول نایک بوکیت تورن بوکیت یغ ملالوی قای هانغ مفتو، یغای برقت ۲ میکولن ایت مک سکارغ اکوله قول هندق مفکنتیکن میکولن قول شهدان سده هابس بکندا برلسن ۲ ایت مک انجی، عبدالله لون میسه برموهن مک سلاوله ای برلایر کرپو مک انجیل تپیا ای کدالم ریو مک نایکه ای مقادف یغذرتوان مودا میلیکن تپته بکندا میلاکن یغذرتوان مودا ایت کیولغ سرت دفرسپهکنش سگل فن ۲ سلطان محمود ایت کفد یغذرتوان مودا راج علی ایت اذان.

شهدان کات صاحب الحکایت

انجیل یغذرتوان مودا راج علی ایت مندغر فن ۲ بکندا سلطان محمود ایت مک یغذرتوان مودا لون مقیله ترناوا سبیل تیتهن هی عبدالله شکوله کفد الله تمالی اکن مقصود بکندا ایت تملاً برله ای برسفکوه ۲ هندق میلا تملیهارا اس کیت سوا اتق بوکیس این برمول اداله کنایه سندیران فسنق ایت یایت هندق براستریکن راج حمیده قترا مرحوم راج حاجی فی سبیل الله برتیتله یغذرتوان مودا کفد سورهن ایت یغ اکو ایدله جوک ساعتن هندق برکایوه کیولغ تیاد اوسپانه دغن کلفکافن لاگی مدایله دغن املت فوله یواه فوکت ۲ پینا دان ایسی دغن قعالیسا ۲ بوکیس سرت اتق ۲ یواهن سفای لکس سکارا قد فکرچان یغ بایک مک یغذرتوان مودا لون برسیفله فوکت ۲ ایت مک انجیل سده سیف برانکته یغذرتوان مودا ایت کیولغ سلاو مقادف یغذرتوان بر بکندا سلطان محمود مک دنگور اوله بکندا سرت دلاونن برجا کف ۲ اد فکرچان دامی بردامی ایت مک یغذرتوان مودا لون منریساره سقرت مقصود بکندا سلطان محمود ایت شهدان انجیل سفیه ساعتن یغ بایک مک برهمیثونه سکل راج ۲ دان اوزغ بر ۲ ککنایکن سلطان محمود ایت مک بکندا لون مپوره میلاکن افکو مودا مک افکو مودا لون داتله مک ترقدله ای کفد یغذرتوان مودا راج علی مک کتان اف خبر ابغ علی هندق لاگی کیت برغرغ فواسکه اتو باوم مک یغذرتوان مودا لون ترستپوم سرای کاتش یغ ابغ این فواسله دغن تپته تیاد برانی ملالوی تپته شهدان انجیل بکندا مندغر فرکتان کدوان مک تپته بکندا افله کیت فنجفکن لاگی انتارا کیت ادیق برادیق مان ۲ یغله سده هابسکله مان ۲ یغذهانی این موافقت سهاجه کیت ادیق برادیق لاگی سام ۲ اسلام.

شهدان کات صاحب الحکایت

انجیل افکو عثمان ایه سودارا افکو مودا ایت مندغر تپته بکندا ایت مک سکاره ای مندکتنی کدوان یایت لالوله دناریفکنش تاغن کدوا دفرسوکشن کفد کدوان برسلام ۲ برقلو، برچیم برتاغینه، کدوان برمعاف فن مک بردامیه کدوان

القصة

مك ترسبوتاه فركشان يقدفرتوان مودا راج علي ددالم نكري موار مك اقبيل سدهله
 باليق فاذك اددا بكندا كسلاور مك يقدفرتوان مودا راج علي فون برالمكته
 كروي مك اقبيل تيبا كروي مك لالوله محبوبه تملت دتنبوڭ اثلكت مك يغ مرنتهكن
 ريو قد ماس ايت بايت اثلكو مودا مك اقبيل يقدفرتوان مودا ايت سده اد ددالم
 ريو مك سكل بوكيس ۲ فون برهاداه كغد يقدفرتوان مودا دان برهله ۲۰ له اورغ
 يغ ددالم ريو قد منوڭكو فرنته كدوا راج ايت اداله فهم اثلكو مودا دياه واكيل
 بكندا يقدفرتوان بر تباداله سيال يغ بوله ليه درفدان دان فهم يقدفرتوان
 مودا اداله اي يقدفرتوان مودا فسكان ميمغ مرنته نكري ريو كران بكندا سلطان
 محمود منتفكندي درند مولان هفك اخرن مك تباداله شورغ يغ ليه درفدان كران
 اي مكلغ فسكان دان سومه ستياش مك ددالم حال ايت جادي برساله سالهن فهمله
 انتارا كدوا فيلق ايت ليه ۲ معلومه ساتو فراهو نغودا دوا اتو ساتو نكري براچ
 دوا مك ايت جادي فوكو. قته انتارا كدوا فيلق مكلين لام مكلين بر فته ايت
 ساهمعا ائي مكلين بر يالان مك اقبيل سده بر سوكوله مادمكتن هفك
 ساسياه يقدماكنش ايت مك بهاروله برهنتي دمكينه امفان مك اخرن ۲ جاديله
 فربشاهن دان فركلاهين انتارا كدوا فيلق ايت لالوله برفرغ يقدفرتوان مودا
 راج علي دشن اثلكو مودا ايت اداله كدوان برسودارا سقوفو كران يقدفرتوان
 مودا راج علي فترا مرحوم جفكوت دان اثلكو مودا ايت فترا راج ميوته سودارا
 مرحوم جفكوت اكن اثلكو مودا ايت ايهندان تشكوغ راج ملايو دمكينه حالن
 ادان شهدان اداله اثلكو مودا ايت دودق دتنبوڭ فينغ مك تباد براف لمان برفرغ
 ايت اثلكو مودا فون الهاه سبب كفواتن يقدفرتوان مودا ايت ليه درقد كفواتن
 اثلكو مودا كران فغايما ۲ بوكيس بايق سبه يقدفرتوان مودا ادقون يغ سبه اثلكو
 مودا هپاله فغايما ۲ رعيت جوا شهدان اقبيل سده الهاه اثلكو مودا مك براوندرله
 اي كبولغ برسيف فول اي دسيته هندق برفرغ لاكي برمولى اداله ند فرغ اينله
 ماتي تروته شورغ اتق راج سيا نماش راج حسين اتق سلطان محمود راج
 دنكري سيا مك دقوركن دبولغ همليز دشن قبور تشكوغ جوهر ادان.

شهدان كات صاحب الحكايت

مك قد فركشان اين تردفترله خبر كغد بكندا سلطان محمود ددالم نكري ليفك
 مك سكراله بكندا ايت برالمك كبولغ كران هندق منداميكن انتارا فاذك ككندا
 فيلق ايت مك اقبيل بكندا تيبا كبولغ مك داتقاه اثلكو مودا ايت مفادف سلطان
 محمود مك بكندا فون برتيتهاه كغد اثلكو مودا ايت سرت مبري نصيحت هندق
 دداميكن دشن يقدفرتوان مودا راج علي ايت كران بوكش اورغ لايين سائق
 سودارا يغ همليز جوا مك مئريماله اثلكو مودا ايت اكن مقصود بكندا سلطان
 محمود ايت مك بكندا فون ساعتهه سوكان مك بكندا فون مهوراهه كروي مپيلاكس
 فاذك ككندا بكندا يقدفرتوان راج علي ايت اداله يقدسورهش ايت ساتو اورغ

فرجنجین فیرق دغن سلاڭور سهملاران تیکر مالم دفیرق مالم دسلاڭور ساکیت
دفیرق ساکیت دسلاڭور مفکت راج بسر کنتی راج بمبریتاهو کسلاڭور دان سلاڭور
فون دمکین جوک مک سکارغ سدما برسلاهن سفرت یغدالیم فرجنجین ایت اینله
کیت هدیق برسومله ستیا سولا مک سمبه لقسمان بایکله توانکو فاتیگ برتفکو
سفوله هاری هدیق بمبریتاهو یغدفرتوان فیرق مک تیته یغدفرتوان سلاڭور بایکله
مک لقسمان فون مودیقه کرتو فنجغ برسلا ۲ فغولو جرم مک ددالم حال ایت
مک لقسمان فون لاریله بهارو تیک هاری جنجین مک بتاغن رستهله مک سکل
فراهو فون مودیقه لالو کاوموه مک اورغ ۲ فیرق فون بمبدیلله مک تیاد دبالس
مک سملی تیک هاری بمبدیل ایت بهاروله دبالس مک برثرغله بربدیان ۲ فراهو
دغن کوپو ایت مک ماتی سنورغ فغایما یغدفرتوان سلاڭور مک مراغله اورغ ۲
سلاڭور مک کوپو ۲ ایتغون داتله مک اورغ ۲ فون لاریله کهولو مک تیاداله
برکنهوان فکرجان فیرق ایت شهدان اداله فرغ یغکدوا کالین مک یایت ترله
بسر درفد فرغ دهولون ایت مک بایقه سباه مپله برماتین ۲ دان فغایما فرغ
تغا بوکیس فون ماتیله کتا فاورو مریم کوپو اورغ فیرق ایت سبب کران فراهو
ای راج ۲ رپو سرت سلاڭور ساغت مراغت کغد کوپو ۲ بهارو بمبدیل سبب کران
ای راج ۲ ایت برمالو ۲ وان کران راج محمد فترا یغدفرتوان سلاڭور برتریاکن
فادک اهدان راج جعفر فترا مرحوم یغدفرتوان راج حاجی کاتن سیلاکن ایه
راغت کغد کوپون بهارو بدیل مک اقبیل راج جعفر مندقر اکن فرکتان راج
محمد ایت مک ایفون مارمه سرای مونس بادیقن برکنجر ۲ داس ایلی
مپوره دایوغ راغت فراهون کغد کوپو ۲ اورغ فیرق ایت ستله سکل سوداران
راج ادیس دان راج احمد ملیت حال فادک ککتدا ایت مک ایفون مراغتن
فنجاجین فول دغن مارهن مک اقبیل سملی کتلی کوپو ایت بهارو بدیان
دغن مریم سرت نایک مقامو دغن سناغف مپوراسن مک عطسه بویین بهنا
مریم سفرت هلنتر محله بوکیت لکم لکم دان سناغف مپوراس فون مفکرونه
سفرت اورغ مفکور یغ برتیه مک براموله ماسو سکلینش کدالم کوپو اورغ ۲
فیرق ایت مک بایقه اورغ ۲ فیرق ایت ماتی مک تیواسله اورغ ۲ فیرق ایت
مک مان ۲ یغ هیدوف لاریله دافت کوپون ایت مک الهه نکری فیرق دلفکر اوله
یغدفرتوان سلاڭور شهدان اقبیل ساسیله درفد مافکر فیرق ایت مک یغدفرتوان
سلاڭور فون براغت بالیق کسلاڭور مک اقبیل تبا بکندا ایتغون بمبریکن سوغی
کلغ ایت کغد فادک ادندا بکندا راج جعفر اکن جادی فرمکانتش ادیق برادیق
مک دودقه راج جعفر ادیق برادیق ددالم کلغ ایت مغلوارکن حاصل ۲ تیمه ۲
دسیتو مک بایقه کلوار حاصل ۲ تیمه مک دباوایه کلاک برجوال بای
دسیتو مک بایقه سوداگر ۲ دنکری ملاک ایت برصحات دغن راج جعفر ایت
سرت کیریم مغیریم اف ۲ یغ کسکان راج جعفر ایت ددالم نکری ملاک مک
تغاه دغن حال یغدمکین ایت ادان.

سرت سڀئي ڪڪيڇي ڪٽايڪن ايت لالو ايت نايڪ مفادف يڌڌرتوان سلاڻور
ادئون راج جعفر تياداله اي ماهو برجسقا دڻن انجي. ڪالو. ايت مڪ دسورهن
ٽٽرا ۲۱ يڄ ڦرمڻوان يڄيرنام راج خديجه لاکي ڪڇيل منداڻت انجي. ڪالو. ايت
مڪ لالوله دريا اوله انجي. ڪالو. ايت ڪمدين راج جعفر ڦون مڃوره عبدالطيف
موديق امبيل ڦا ڪرسا تورن دڻن اتق پڻين جڪلو تياد ماهو اي ڦرکي جوالڪن
ڪڦلان ايت مڪ عبدالطيف ايتڻون ڦرکيله اڻيل اي تپا ڪڏالم دايڪ مڪ
ڦا ڪرسا ايت ڦون لاريه برسيوڀي مڪ دٽان اوله عبدالطيف درومه ۲۴ يڌڌڪت ۲
دستو ڪمان ڦرکين توکڻ ڀي ڦا ڪرسا جواب اورڻ دستو دي ڦرکي ڪڦڌ اڻڪو
راج سايمان مڪ ڦرکي ڦول عبدالطيف ايت ڪاستان راج سايمان مڪ تياد
جوک برجسقا مڪ عبدالطيف ڦون پڻيڪر جڪلو اڪو باليق دڻن تياد سوات
اف اين اڪو ڪنا مرڪاسته ايت مڪ عبدالطيف ايت ڦون نايقه ڪرومه ڦا ڪرسا
ايت لالوله درمڻن ڀارڻ ۲ ڦا ڪرسا ايت مان ۲ يڌڌ ڪمدين درمڻن ڦول فڪاڪڻ
يڄ بڪرڇ ڀي ايت سڦرت لنداسن دان توکڻ ۲ دان سڦيت ۲ دان همپوسن
مڪ لالوله اي موانڪن دڏالم سڦتن لالو اي هيلير پڻاڀوه ڪلمپوه مڪ برجسقا
دڻن انجي. ڪالو. موديق مڪ انجي. ڪالو. ايت برتان اف يڄ اڻڪو ڀاوا ايت
لطيف جوابن ڦرکاڪڻ ڦا ڪرسا مڪ انجي. ڪالو. ڦون ترناوا مڪ عبدالطيف
ڦون سڀئي ڪڪيڇي دڦرمڪنياله حال احوال ڦا ڪرسا مڪ راج جعفر ڦون ترناوا
ادئون انجي. ڪالو. اڻيل تپا اي ڪڌاره مڪ دستايه سڪل اورڻ يڄ مڦات
اورڻ سلاڻور مڦمبيل وڻڪڻ ايت دمڪينه يڄ اڪو دافت ڦرڪٽان اورڻ ۲ ٽوا ۲
ادان ڪمدين مڪ يڌڌرتوان سلاڻور ڦون برلاير باليق ڪسلاڻور سيفڪه دريو سڀتر
ڪمدين برلاير ڦول دري ريو سيفڪه دمور برجسقا ڦادڪ ڪڪندا بڪندا يڌڌرتوان
راج علي مڪ مشوارته ڪڏوان دستو تياداله اڪو دافت اڪن مشوارتن ڪمدين
پراڻڪڻ برلاير ڪسلاڻور مڪ اڻيل تپا اي ڪسلاڻور مڪ مشوارته اي سرت دڻن
سڪل اورڻ ڀرڻ دان موافت دڻن ڦادڪ ادندا راج جعفر ڦڌ ڦرڪڻان ملڪڻر نڪري
ڦيرق ايت مڪ اڻيل ساسي موافتن مڪ لالوله يڌڌرتوان سلاڻور برهڪت برلاير
ڪڦيرق اداله يڄيرسا ۴ ڦرکي اتق راجا ۲ ڦرنام راج جعفر ڪڏوا راج ادرين دان
راج احمد دان راج محمد ڦترا يڌڌرتوان سلاڻور دان راج اسميل ڦتران جوک
دان راج عبدالله ڦتران جوک دان راج حسن ڦترا يڌڌرتوان مودا سلاڻور يڄ مڦڪت
دڏالم نڪري اڇيه تنڪل راج اڇيه منڻا بنڻو ڪڦڌ يڌڌرتوان سلاڻور تنڪل اي
ڀرڦرڻ دڻن اورڻ دوسن مڪ لڦس ڀرڦرڻ ايت مڪ يڌڌرتوان مودا سلاڻور ايتڻون
ڪريڻ لالوله مڦڪت انا ڦ وانا اليه راجعون مڪ دڃورڪن اورڻ دڏالم نڪري اڇيه
ايتاه ڦتران راج حسن نمان دان ڦڦڪاوا ٽوا دان ڦڦڪاوا ڦساتڻ مڦير يڄ بلاڪ.
شهران اڻيل سڀئي ڪڦيرق مڪ يڌڌرتوان سلاڻور ڦون مڦڪيل لقسمان مڪ لقسمان
ڦون مفادف مڪ تپه بڪندا ڪڦڌ لقسمان ڪيت هندق برجسقا ڪران ڪيت داتڻ
اين يوڪڻ هندق جاهت مليڪن هندق منڇاري جانن موافت جوک ڪران

برسیغه هندق بالیق کسلغور ددالم حال ایت باقیه فتنه ۲ خبر ۲ درغد فیلق سوکو ۲ ملایو دان سوکو ۲ بوکیس سامنما لیفکن ملکو. ددالم فیتق فراهو کنا کومبغ مک برسیغکینه برهنتق مفکین سهاری مفکین بایق سومبیش مک یغدفرتوان سلاغور فون برسرکاله هندق براتکت ایت دان سکل فترا ۲ فادک ایهندا بکندا مرحوم راج حاجی فون هندق دباواپاه سوان مک راج جعفر فون برمونهه کلد بکندا سلطان محمود هندق مغیریفکن فادک ککندا یغدفرتوان سلاغور مک تینه بکندا جاشن اشکو فرکی کمدین برمومن سکالی لاکي مک تینه بکندا جاشن فرکی وقتو این جعفر منتیه لمس ابغ بریسا برلایر سبولن دوا بهاروله اشکو فرکی جکو بکیی هاری اشکو فرکی براف بواهل کاشکاشن اشکو یشاد ننتی دبلایع بوله کیت برسیف ۲ بارغ دوا تیک فوله بواه فرکی برسا اشکو ایت فاتوه جوک سبب کران ابغ بریسا هندق سکرا بالیق ایت بوکنکه هندق مانگر نگری لیرق بیرله دشن سفرتیث سناه راج جعفر مندثر تینه بکندا ایت مک ایفون برداع سمیه قول امفون توانکو سوله ۲۸ فاتیگ برمومن جوک دهولو مغنتر فادک ککندا کمدین فانیک مفادف سناه بکندا مندثر سمیه فادک ادما ایت مک بکندا فون مرکاله مک تینهن جکلو تیاد بوله اکو تاهن لاکي فرکیاه اشکو سلام ۲ این تیاد برانی اشکو منفکرکن کات اکو سده ابغ بریسا داتغ بهارو اشکو منفکر کات اکو روفاث لبه ابغ بریسا درغد اکو بکندا بریتیه ایت سبیل برلیغ ۲ ایر ماتن مک راج جعفر فون برمونهه بالیق سبیل مپافو ایر ماتن شهدان تحقیقه راج جعفر فرکی کسلغور مک بربلماه فرانکن بوکیس اد سته هندق مفیکوه راج جعفر ایت اد سته تیاد هندق فرکی ایتله یغ کبابکن سهک همب بسکا فون دمکین جوک اد سته متتا تاهن کلد بکندا سلطان محمود دمکینه حالق ددالم هارو هارا انتارا اورغ ۲ کجیل ایت کران توان فوولو برسلاهن ۲ ایت ادفون یغدفرتوان سلاغور افیل سده ای برسیف ۲ ایت مک براتکته ای دری لیفک ایت مپاوا فادک ادندا بکندا فترا مرحوم راج حاجی ددالم ساتو کیچی مک برلایرله یغدفرتوان سلاغور ایت مک فد کسبک یغدفرتوان سلاغور کاوار دری دالم نگری لیفک ایت اد سبواه وٹکغ جنجو باب بهارو داتغ دری جینا مک جنجو وٹکغ ایت اد مپاوا فسن ۲ تفکو تته ایت مک افیل ددثرن تفکو تته ایت هندق برلایر کسلغور مک برهنتیه ای برلایوه باوم ماسو دان کیچی کنایقکن ایت فون برلایوه جوک دهولو هندق مسمیل بارغ ٹفکو تته ایت کلد وٹکغ مک جادیله تمفا دری کوالا دایک ایت برامتیله وٹکغ دان کیچی ایت مک کمثر سوکو ۲ ملایو ایت مفتاکن اورغ ۲ سلاغور مقبیل وٹکغ فوولو کامبو سده ددکنکن سناه انجی کالوه مندثر کات اورغ ۲ ایت مک ای فون مارعاه اکن اورغ ۲ بغیرکات ایت دمکین کاتن فمبوهع بنرا اشکو سوا این مک لالوله ای برکایوه هیلیر کفولو کامبو ایت

خبرن شهدان کات روايت انجي. عبداللطيف اداله چندروغ سوکوک ۲ سبه ملايو
 ايت يغ هندق دجاد يکتن يقدفرتوان مودا ايت يأت راج جعفر فترا مرحوم راج
 حاجي الشهيد مک اداله مقصود سوکوک ۲ ملايو ايت هندق ددود فکتن راج جعفر
 ايت دش فترا ائگو مودا يفر نام اجي. فوان بولغ مک اد ساتو اورغ نمان انجي.
 حسن اداله اي سلالو موجي ۲ صفات ۱۰ فوان بولغ ايت کغد راج جعفر سمبه
 اداله فادک انتقا ايت جنتيق تباداله دافت بنديش انتق راج ۲ فرمفوان ددالم
 نكري ليفک ريو اين سمرت فادک انتقا ايت سئورغ فون نياد بوله مبهلي
 فادک انتقا ايت مک ائبيل راج جعفر مندشر کات انجي. حسن ايت مک ايشون
 ترسپوم روفان ۲ سوکاله کونن کمدين سگل حال احوال ايت دکنهويله اوله
 يقدفرتوان سلاهور مک يقدفرتوان سلاهور فون سلالو جوک برخير ۲ کغد فادک
 اداندا بکندا راج جعفر ايت سکاين حال احوال حالن کمواقفتن سام ۲ انتق راج
 بوکيس جاغن لفس سوکوک ۲ ملايو ايت محمربوابة کيت سموا بر فجه باهکن سمرت
 راج ۲ سبه سيا اديق براديق عاشيق براميان ۲ کيساران جوا اخير ۲ کيت
 سموان برتوران سکنف نكري اورغ ۲ شهدان ددالم حال ايت مک بر بچاراله
 جوک يقدفرتوان سلاهور ايت دشن يقدفرتوان بسر سلطان محمود مک يقدفرتوان
 بسر ايت سته ميمتولي جوک اکن مقصود يقدفرتوان سلاهور ايت مک جاديه
 بر سلاه ۲ مقصود مک کچيله هاتي يقدفرتوان سلاهور مک منتا ديريه اي هندق
 سکرا باليق کسلاهور لالو اين محکيل انجي. کالو. يغ جادي سورس مولان ۲ ايت
 مک انجي. کالو. فون داتله مک تيه يقدفرتوان سلاهور کالو. سمبهکن کغد
 يقدفرتوان بسر اداله سمرت تيهن يغ ائگو باوا کغد اکو هاري ايت اينه جواين
 اداله يغ جاوه منتا دکنن ايت يآيتاه راج عاي دشن سوکوک ۲ بوکيس ايت
 بايکه امبيل قوافکن فمکان سمرت يفته دتیهکن کفدان تکل مولان ۲ اي مفادف
 هاري ايت ادفون يغ روسق منتا بايکن يآيتوله نكري ريو فيکر اکو ائبيل سده
 اد راج عاي ددالم نكري ريو سرت تنفله کمواقفتن انتارا بوکيس دشن ملايو
 بوله اکو منتا تولغ کغد کمفني هلندا دان کمفني ائکريس ملاکوکن فرنيکن
 دره. تيه دانلاين استميو اول ددالم سيفکيف ايت فون سده بايق جوک بوله
 کاوار تيه ۲ ايت جک سده کمتولن دشن موافقتن راج ۲ قدر سلقا دوا لقا
 تيدق سوسه بوله مزامیکی نكري ادفون يفتياد منتا اداکن ايت فهم اکو ايتاه
 اوبت فاورو مک اوبت فاورو ايت فد ماس بيلا ۲ سهاج يقدفرتوان برکهندق
 دفر کوناکن يغ ايت سده سدا ددالم سلاهور دشن سنجاتن جکلو سقدرکن دوا
 تیک فوله فتعاجب بوله جوک ترايسي اوله اکو عاي قدرن مک سکارغ اکو ليهت
 فهم اکو ايت روفان ۲ کورغ ترفاکي کغد يقدفرتوان بسر افلاکي کغد سوکوک ۲
 ملايو جکاو بکيتو بايکه اکو باليق کسلاهور مک انجي. کالو. فون برموهنده
 باليق دشن مشغولن کران توان فلولو بلاک شهدان مک يقدفرتوان سلاهور فون

مك داتغه فرستوان درفد الله تعالى يآيت مواتقه بكندا سلطان محمود دغن
 فادك ككندا يقدفرتوان سلاخور سرت فادك ادندا راج جعفر دان راج سليمان
 مك لالوله دودوگكنش يقدفرتوان سلاخور دغن فادك ادندا بكندا ايت تفكو تغه
 فترا مرحوم راج حاجي في سبيل الله مك كتيك وقتو ساعت يغ بايك دنكاحكنله
 اوله بكندا سلطان محمود اكن فادك ككندا يقدفرتوان سلاخور دغن فادك
 ادندا تفكو تغه ايت بتاف عادة راج ۲ برنكاح كهوين دفرستوكن سكاله مك
 دودقه كدوان بر كاسيه ۲ من بتاف عادة اورغ لاکي استري شهدان اداله قد
 كتيك يقدفرتوان سلاخور ددالم ليفك مك داتغه اوتوسن فيراق مفادف يقدفرتوان
 سر بكندا سلطان محمود مولهكن نكري فيرق كغد سلطان محمود دانلاكي بايق
 برسلان فرستوان يغ مهلاهي فرجنجين يدهولو ۲ سته بكندا سلطان محمود
 مندشر بوي سورة دري راج فيرق ايت مك برتتهاه بكندا كغد اورغ توات ۲۱
 اين فرستوان راج فيرق ايت سقاج هندق منجاري كمارهن ابغ برياله اتس
 تتتوله براسيه دغن ابغ برياه كمدن كيت فول هندق دماسوگكنش مك بكندا
 فون ديم مك تياد براث انتارا اوتوسن ايتفون باليق كفريق مك سكل حال
 احوال ايت سوان دكتهوي اوله يقدفرتوان سلاخور مك اي فون ديم سهاج
 شهدان كيرا ۲۱ دوا تاهن يقدفرتوان ددالم نكري ليفك بر بچارا دغن فادك ادندا
 بكندا سلطان محمود سرت سوکو ۲ ملايو ايت مك بلوم لاکي جوا داتف بر بتولن
 كهندق يقدفرتوان سلاخور كغد سوکو ۲ ملايو ايت كمدن اكو داتف چترا درفد
 انجي عبدالطيف اداله بكندا ايت مهوره انجي كاله مفادف يقدفرتوان سلاخور
 مخبركن مقصود بكندا سلطان محمود كغد يقدفرتوان سلاخور ايت يآيت تيک
 فركارا فرتام يغ جاوه متتا دگكنش كدوا يغ روسق متتا بايقكن كتيك يفتياد
 متتا اداكن مك تيته يقدفرتوان سلاخور بايكاه سبهكن كاله جك سفكه
 سبنر ۲۱ بکيتوله كهندق يقدفرتوان سر ايت دمكين ايت بوليله اكو كرجاكن
 يغ اكو داتغ اين فون هندق منجاري كيجيكن چوك اتس يقدفرتوان سر سرت
 كيت سوا اتق بوگيس كمدن سورهن ايتفون كمالياه مولهكن كغد بكندا سلطان
 محمود كمدن ددالم حال ايت بر بچاراله فول يقدفرتوان سلاخور دغن بكندا
 سلطان محمود درفد فكرچان يقدفرتوان مودا راج عالي ددالم موار بايك سوره
 جموة فولهكن سمرت فساكن كمدن بوله موافقت انتارا كدوا فيهي مراميك
 نكري ريو شهدان سته بكندا سلطان محمود مندشر مقصود فادك ككندا ايت مك
 بكندا فون مشورتاه دغن سبه سوکو ۲ ملايو ايت يآيت سمرت اشكو مودا دان
 اشكو بوسو دانلاي ۲۱ مك تياداله بر كبتولن مقصود يقدفرتوان سلاخور كغد
 سوکو ۲ ملايو كران مقصود سوکو ۲ ملايو ايت ادقون فكرچان يقدفرتوان مودا ايت
 بوله كيت بمياه كران ريو ايت دقولهكن كملني اشكريس كغد بكندا سلطان
 محمود سكارغ مان ۲ سهاج سوک سلطان محمود هندق منجاديكن يقدفرتوان
 مودا ايت اسلكن جاشن يغلان درفد كتورنن اوغو ۲ راج بوگيس دمكينه كونن

مندافتنکن فادک ادندا بکندا یدفرتوان سلاخور مک دبترکن اوله سلطان محمود مک لالوله براغکت یدفرتوان راج عالی ایت کسلاخور سرت مپاوا فادک ادندا راج سعید دان اداله یغیرسا ۲ یدفرتوان مودا ایت اتق راجا ۲۸ فرنام ادندان راج سایمان گدوا سید محمد جمبول دان اورغ بایک ۲۸ انجی. عبدالله اتق داتو. فکاو قونا سیئی دان حاج محمود مک اثیل سلفی کسلاخور مک یدفرتوان فون برجمله دغن فادک ادندا بکندا یدفرتوان سلاخور مک برسلا ۲ منله برتاغیس ۲ منله بتاف عاده اورغ ۲ دغن سائق سوداران سرت ماکن مینوم سودارا برسوداران کمدين راج سعید دان راج سایمان دان سید محمد جمبول دان انجی. عبدالله فون فرکیله کفولو ئینغ برماين ۲ دري فولو ئینغ سلالوله سهاج بالیق کایفک تیاد سفکه سلاخور لاکي ادفون یدفرتوان مودا راج عالی دودقه سلاخور برسما ۲ فادک ادندا بکندا یدفرتوان سلاخور کمدين یدفرتوان سلاخور فون میوره کسلاک کفد کبر نور ملاک متا فریایکي انتارا یوکیس دغن کمقني هاندا مک دتریماله کبر نور فردامین ایت مک تنقله دامی انتارا کمقني هاندا دغن سوکو ۲ راج یوکیس دمکینه ادا کمدین یدفرتوان مودا ایتفون متا دیریه کفد فادک ادندا بکندا ایت یدفرتوان سلاخور هندق کیستین مقبیل انقدا ۲ ادندا سکاین مک دبترکن اوله فادک ادندا بکندا ایت مک ایتفون براغکتله کیستین مک اثیل سلفی کیستین مک دباواپله فادک انقدا ۲ ایت سکاین کمپالی کسلاخور مک اثیل سلفی کسلاخور لالوله دودق دلاقت کمدین تیاد براف لمان دلاقت لالوله برینده فول کموار.

سیرمول

ادفون یدفرتوان سلاخور اثیل سده فادک ککندا بکندا ایت کلوار دري دالم سلاخور مک یدفرتوان سلاخور فون براغکتله کلیفک کران هندق موافتنکن انتارا یدفرتوان راج عالی دغن سوکو ۲ ملایو بتاف عاده استعادة فریکال کران نگري سده امان سده تیاد لاکي شکیتان دغن کمقني هاندا هیاله انتارا یوکیس دغن سوکو ۲ ملایو سهاج بلوم برکنتوان مک ایتله یغ هندق دفرکیکن یدفرتوان سلاخور ایت ادا شهدان تیاد براف لمان دلاوة مک سفیله کریو لالوله برهنتی دریو مک کدغرانله خبر کایفک اکن یدفرتوان سلاخور ایت اد برهنتی دریو مک بکندا فون منیتهگن فادک ادندا راج جعفر فترا مرحوم راج حاجی میسوه فادک ککندا بکندا ایت مک راج جعفر فون برلایرله دري لیفک کریو مک اثیل تیبا برجمله ای دغن فادک ککندا ایت یدفرتوان سلاخور مک تیاد براف لمان دالم ریو مک یدفرتوان سلاخور فون براغکتله کلیفک برسما ۲ فادک ادندا راج جعفر مک اثیل تیبا کلیفک مک دسمیونه اوله سلطان محمود بتاف عاده راج داتغ مک نایکله یدفرتوان سلاخور ایت برجما فادک ادندا بکندا سلطان محمود برجما ۲ وان دان برسوکا ۲۸ سکیمان عاده استعادة اورغ برسودارا کمدین تیاد براف لمان یدفرتوان سلاخور ایت ددالم نگري لیفک

شهدان کات صاحب الحکایت

افیل کیرنور ملاک مندغر خبر اونوسن ایت مک کیرنور فون تردیم سچورس کمدین کاتع کغد اونسن ایت بالیقه اونسن کغد راج سلاخور اداله سکل فرمنتان راج سلاخور ایت کغد کیت باوم لاکی منتوکن ننتیله کیت معامکی کغد اسپتین جنرال دنگری بتاوی اف فرنتهن کاتی اداله کیت مبریتاهو کغد راج سلاخور ایت کیت فنتا کغد راج سلاخور یری فراپاتن بایک ۲ کغد سوداران سلطان محمود هندوله دلارشکن فرکارا یغ جاهت ۲ درفد مروفق ۲ یغ میوسهکن اورغ ۲ داگغ فرگی داتغ کمدین مک سورهن ایت فون بالیق کسلاخور میسهکن کغد یقدرتوان سلاخور سکل فرکشان کیرنور ملاک ایت مک یقدرتوان سلاخور فون میورهه مبریتاهو کایفک کغد فادک ادندا بکندا سلطان محمود درفد یجاران دغن کیرنور ملاک ایت شهدان ددالم حال ایت مک دغن تقدیر الله تعالی ملاکوکن حکمت اتس هبان مک کمفنی افکریس مقبیل قول ملاک سرت ریو کمدین کمفنی افکریس فون مولهکنه نگری ریو کغد سلطان محمود سرت دتتکن سبکیان عاده استعادة فریکال اداله یغ میاواکن سورة کمفنی مولهکن نگری ریو کغد سلطان محمود ایت یایت شیخ عمر بارجا قد توجه هاریولن صفر هاری احد فوکل سببان وقتو مندیریکن استان دعولو کمدین قد هاری ایت جوک سید عبدالرحمن داتغ دري بتاوی سوره اسپتین جنرال بتاوی کغد سلطان محمود مولهکن نگری ریو کغد بکندا سلطان محمود دغن تیاد سوات فرجنجین جوا اداله تیپان ایت قد فوکل تیک قد هجرة سنه ۱۲۰۸ تقریباً مک دتریماله اوله سلطان محمود دوا ۲ سورة ایت دغن کسوکاتع مک بکندا سلطان محمود فون مبايقکن ۲ له نگری لیفک ایت دغن محقریوة مسجد دان فاسر دان کوت قارمت مک رامیه نگری لیفک ایت کمدین مک بکندا فون میورهه افکو مودا اتی داتو تمغکوغ بدان راج میونه اکن متوفکو ریو ایت سمنتارا بلوم کشتوان یقدرتوان مودا دان سلوم لاکی ساسی فراتوران نگری جوهر ادان.

سبرمول

ادفون یقدرتوان مودا راج عالی ددالم نگری سینتن مک ایفون موافقته دغن سکل اورغ تواتن مفادف کایفک کغد بکندا سلطان محمود مک افیل سقی وقتو یقباک مک یقدرتوان مودا راج عالی فون یراشکته کنکری لیفک لالوله مفادف فادک ادندا بکندا سلطان محمود مک سلطان محمود فون برتیهاله درفد فرلایران فادک ککندا بکندا ایت مک دسپهکنیه سکینین درفد اولی هفک اخون کمدین برداتغ سبه قول یقدرتوان مودا ایت کاتع اداکه تیدی لاکی شیا انشرا قاتیک سوا دغن دولی توانکو یایت انشرا بویکیس دغن ملاو مک جواب بکندا تیاد سیاف یغ محبت راج عالی شهدان ستله ساسی درفد برجمقان ۲ دان ماکن میوم سودارا برسودارا ایت مک یقدرتوان مودا راج عالی فون برموهنه کغد فادک ادندا بکندا سلطان محمود ایت هندق کسلاخور

اتو اوفو لیم برادیق ایت فون داتغله مک برجهفاله ای دغن یغدفرتوان مودا راج
 عالی ایت مک لالوله سام ۲ برجالن هفک بېراف ای ملالوئی گونخ ۲ دان ملالوئی
 فای هاف مفتو نمان دری لاور ایدله فو یغدفرتوان مودا ایت برلایر کتبلان
 دان کسینتن سیرمول وقتو یغدفرتوان مودا راج عالی ددالم تمغه یغبرنام لاور ایت
 مک دسینوله ای مندودقکن کرایغ تلبیک ایت دغن فادک انقتا بکندا راج
 سیتی افکو بر فترا مرحوم یغدفرتوان راج حاجی یغ شهید دتلو کتائف مک تنقله
 یغدفرتوان مودا راج عالی ایت ددالم نگری سینتن دان سکل اورغ ۲ سینتن فون
 تنقله برخدمه کفدان ایت سرت دتولغ فرتیکان مریکثیت مان ۲ عالی قدر مک
 ددالم حال ایت برکیر ۲۱ جوک اکن کریو دمکینه حالن ادان.

القصة

مک ترسبوة فرتکان بکندا سلطان محمود ددالم نگری لیفک مک دنشین بچارا
 یغدفرتوان فرتکانو مجایقن دی دغن کمفنی هاند مک تیاد جوک داتغ جوا
 کنتوانن مک بکندا سلطان محمود فون مپورله کسلاغور کفد فادک بکندا بکندا
 یغدفرتوان سلاغور منتا فربایقکی انتاران دغن کمفنی هاند ایت مک یغدفرتوان
 سلاغور فون مپورله فرتکی کسلاک کفد گبرنور ملاک منتا فربایقکی انتارا کمفنی
 هاند دغن بکندا سلطان محمود ایت مک جواب گبرنور بکیان ماهو بربایقکن
 انتارا کیت دغن سلطان محمود ایت مک بهاروان این تادی کیت سده برجنجین
 اد کیرا ۲۱ دوا فوله اتم فصل مک سلطان محمود سده روسقکن فرتجنجین ایت سرت
 دموشکیرکن فرتجنجین ایت ادفون راج سلاغور سرت سکل بوکیس ۲ سوغکوهرن
 فون فرغ دغن کیت دافت جالن کیت بردامی کران عاده ددالم ففراغن فرتنام
 منغ کدوا کاله کتیک بردامی ادفون فکرجان موشکیر فرتجنجین ایت بوکش جالن
 راج ۲ ادفون کیت موکل نگری لیفکی دان نگری دیو ایت راج سلاغور ترله تاهو
 سنوان داتغن درقد بچارا راج ۲ ملایو جوک اکنتتافی راج حاجی تیاد صبر
 جادی روسق دیرین مک سکارغ بلومله کیت تریم اکن فرمنتان راج سلاغور
 ایت شهدان کمدین درقد ایت بالیقه سورهن ایت کفد راج سلاغور محفوسیهکن
 فرتکان گبرنور ملاک ایت مک افبیل یغدفرتوان سلاغور ایت مندفر خبر سورهن
 ایت مک یغدفرتوان سلاغور فون سوسهله سرت دوکچیتان میکرکن کمدین مسوره
 فو سکاکی لاکي سرت برسکوه ۲۰ منتا کفد گبرنور ایت اکن فردامین بکندا
 سلطان محمود دغن کمفنی هاند ایت سرت یغدفرتوان سلاغورله متفکووشکن
 برسما ۲ بکندا سلطان محمود ایت جک اد دبلاکفن سسوات یغتیاد فاتوة ددالم
 فرتجنجین ایت کران ماس فرتکلاهین دان فرکادوهن لانون ۲ دغن کمفنی هاند
 ایت گبرنور له ۲ معاومه بکندا سلطان محمود ایت راج مودا دغن کسورغن
 هپاله منتری ۲ سرت راج اندرا یغو دانلاین ترله کراس درقدان مک سکارغ
 هارقله جوک اکن کسوراهن کمفنی هاند داتس کیت سوا راج ۲ ملایو دان
 راج ۲ بوکیس ۲ دمکینه حالن.

راج حاجي اٺڪر نڪري اندرا کيري اڌاله يڌڻ لڳو ايت راج توا سبب اد سوات
 ڦرڻ وائڻن يڌتياد ڦاتوءَ ڪڍڻ عاده استعادة مڪ ڀرڻ ڳالهه راج جعفر دڻن راج توا
 ايت ددالم حال ايت راج توا سده جادي مروتوا ڪڍڻ راج جعفر ايت بهارو نڪاح
 اڌاله ڀڄڻ سڀا ۲ ماڻڪر ايت اورڻ ۲ ليڻڪي دان ڦرائڻڪن يو کيس سرت لائون مڪ
 ڀرڻ ڳالهه ڦول مڪ الهاه راج توا ايت ڀرڻ ڳالهه دڻن منتون ايت راج جعفر ايت
 سته ساسي ڀرڻ ڳالهه ايت مڪ راج جعفر ڦون پالڻ ڳالهه ڪاڻيڪي مڃاوا ڦاڌڪ اڌدان
 سرت اورڻ ۲ اندرا کيري مڪ اڻيل سڦي ڪاڻيڪي مڪ تنڱهه اي ددالم ليڻڪي
 ڀرڻ سڀا ۲ بکنڊا سلطان محمود سرت ڦاڌڪ اڌندا بکنڊا سڪاين لاکي ۲ دان
 ڦرمڦون دمڪينه اڌان انهي ڪلام.

القصة

مڪ ٿرسيوتله ڦرڪٽان يڌڻ ڦوتون مودا راج علي ددالم نڪري سيڪودانا مڪ اڻيل
 راميه نڪري سيڪودانا ايت مڪ داڻهه ڦول ڦتنه دنيا يڻ ڪروه يڻ منڇوڪن
 دنيا اين نڪري يڌتياد ڪڪل دان نعمتن يڌتياد تننو سڦي مڃيل عبارءِ اورڻ ڳالهه
 ڦون مات هاتي اڪن تياد هاروس مڃاهي دنيا اين مڪ هندوءَ ڪاسيه اڪن
 آخره نڪري ڪڪل دان نعمتن يڌتياد ڀرڪٽوسن سڀا ۲.

شهادن

اڌاله سبب داڻ ڪٽڙهن دنيا اتس يڌڻ ڦوتون مودا راج علي ايت يات ڀرڻ سڀا ۲
 مقصود دان ڪهندق دان ڀرڻ سڀا ۲ ڦهم انتارا يڌڻ ڦوتون مودا راج علي دڻن
 سلطان ڦوتنيانق دان سرت هاندا ليه ۲ معام ددالم دنيا اين تياد سويي درڦڻ
 طمع دان لوڀا ددالم حال ايت ڀرڻ ڳالهه ۲ انتارا نعمت يڻ نعمت يڻ ڳالهه اڪن
 نعمت يڻ ڪورڻ مڪ ايت جادي ڦوڪو ڦرڻ ڳالهه دان ڦرڪلاهين ڪران دنيا اين
 نڪري يڻ ڦيڇق تياد اڌاله منوهي ڦوڪو سڻورڻ اتس سڻورڻ استميو ڦول ڦڻ نعمت
 ڪرڄان مڪ دسيوتله مڃڪن بايق داڻ ڪٽڙهن سڀر مڃڪ اڻيل ڀرڻ ڳالهه
 ڦرڻ ڳالهه انتارا ڪڍوا ڦيڇق ايت جادي هاندا سرت سلطان ڦوتنيانق ايت ماڻڪر
 يڌڻ ڦوتون مودا راج علي ددالم نڪري سيڪودانا مڪ ڀرڻ ڳالهه انتارا ڪڍوا ڦيڇق مڪ
 تياد ڀراف لمان مڪ يڌڻ ڦوتون مودا راج علي ڦون تيواسه ڪران يڌلاون ايت
 دوا بڻا ڦرنام هاندا ڪڍوا اورڻ اسلام اتق چوچو رسول الله صلي الله عليه وسلم
 مڪ اڻيل ڊراس ۲ اوله ڀڄتوان راج علي اڪن تننوله تيواسن مڪ ايڻون موافقاهه
 دڻن اورڻ ۲ سرت سڪل ڦرائڻڪن يو کيس مڃاڻق اونڊور ڪران تياد سياڻ
 يڻ ڪيت هارڻ لاکي سڀه ٿيمور اين اڌڦون يڻ ڪيت هارڻ ۲ سڀا ۲ اين سانق ۲
 سودارا ۲ ڪيت يڌدالم ڦوتنيانق دان مڃاوا مڪ سڪارڻ سانق ۲ سودارا ۲
 ڪيت سده ڀرڻ سڀا ۲ هاندا مڃڪل ڪيت دمانه داڻ ڪيت اڪن ڪٽائين لاکي
 مڪ سڀه سڪل اورڻ ۲ سرت ڦرڪڄان ايت مان ۲ تپه سڀاهه ڪڍين مڪ
 يڌڻ ڦوتون مودا راج علي ڦون ڀرڄانله ڪلاور مڪ ڪرايڻ نليڪ چوچو دانورڻ

مک تيتهه کفد عباده ايت هي عباده کران الله تعالى له اشکو کفد اکو اورغ
توا اين دان جائنه اشکو فندگن اکو اين اشکو فندغ سجاله توان اشکو ايت
راج مودا کران اکو اين اورغتوا ماینکن سبوله ۲ به اشکو چاریکن فناور انتارا
اکو دغن یغدفرتوان ریو ايت دان اشکو باواکنه ایر اکو کفد یغدفرتوان ریو ايت
کران خيلف بیل کو یغدهولو ۲ ساعتهه بايقن کفد یغدفرتوان ریو ايت مک
لالو دغو ۲۰ ۵۰ بلاکغ انجي. عبدالله ايت مک صغ دغن بتان دوا ۲ مات سندیری
مايهت دان دوا تايفه سندیری مندغرن درفد تيتهه ايت دمکینه یغترسبوه قد
هوجغ سیاره کرائن اشکو بوسو دوشون ايت اداځ.

القصة

مک ترسبوه فرتگان بکندا سلطان محمود ددالم نكري فېغ

اقبیل دننتیښ بجارا یغدفرتوان ترغکانو فربایقکن دي دغن کمفني هاندا تباد
جوا داتغ سورة اتو خبرن مک بکندا سلطان محمود فون براغکنله بالیق کایفک
مک اقبیل سغفي کایفک تنفاه اي ددالم لیفک سرت اورغ ۲ ملایو دان بوکیس
سهاری ۲ جوک مخیکرکن فنجارین اورغ ۲۵ سام اد سوکو ۲ ملایو دان سوکو
بوکیس مک دغن تقدیر الله سبحانه وتعالی مک تربوکاله تانه سیغکیف مک
بکندا فون مېورهه اورغ ۲۵ مفرجاکن تیمه ۲ دسیو سرت ماسیغ ۲ فون بهاکین
مک داتغاه کفل ۲ انگریس کسیتو منیفکاکن بیراف بایق واع جفگرام تیمه ۲ ايت
مک داتله رزقي دان کهیدوشن اورغ ۲۵ دان فراهو ۲ دري تیمور سلالوله داتغ
مبوا براس کایفک دان براس دري رنتو ۲ فون داتله جوک دان وغکغ ۲ دري
چینا مک ددالم حال یغدمکین ايت فرمفق ۲ فون بایق جوک کران بکندا سلطان
محمود ايت بلوم تنف بردامي دغن کمفني هاندا دان کمفني انگریس سلالوله
سهاج مېواکن اوبت بدیل دان مریم سناغ برفالو ۲ دغن دکاغن تیمه ۲ دانلاين ۲۵
مک برنه فرمفق سکتیک ايت اداله کغلاځ فغایما رام نمان هفک
مرومقاه اي کتانه هفک هفک کجاوا مک بايقه اورغ جاوا دان هفک ايت
دتاوانن دباوان کاغکی دجادیکنن ایسی نكري لغکی لام ۲ سوکاله اورغ ۲ هفک
ايت دیم دلفک بمبوه کبون دان دوسون تباداله اي ماهو بایق کایفک لاکي
ترکاډغ ۲ داتغ قول سانق ۲ سوداران دري هفک دغن سوک هاتین سدیري
نیاد دغن رومفق عمره مېاکندیرین دباوه فرنته بکندا سلطان محمود جادي رامیه
سوکو ۲ هفک ايت ددالم نكري لیفکي ايت.

شهادن کات صاحب الحکایت

داله فکرچان رومفق مرومفق ايت مان ۲ داغغ یغ هندق ماسو کنکري لیفکي
تیاداله درومفق کونن شهادن ددالم حال ايت مک بکندا سلطان محمود فون
مېواتله استان دهولو سرت کوتا فاریتن دان مایقکن ۲ نكري مک قد ماس ایتاه
بکندا مېوره فادک ادندا بکندا راج جعفر فترا فادک ایهندا بکندا مرحوم

سام ۲ اورغ ۲ توا ۲ مک کورغا اندهش کیت بوکاکی دشن مریج فرکتان مادیاه
دغن کنایه فرکتان سکیرا ۲ بوله منجادی فراغتن دان منجادی تواریخ فد اورغ
یغدرلاکشن مک فکرچان ایت دهاروسکن اگنتافی انتارا کیت سمو یغدرلاک
هنده مندهاکن انتارا کدوا فیهق ایت مدهمدهاکن الله سبعانه وتعالی مغمفونکن
انتارا کدوا فیهق سرت مدامیکس انتارا کدوا فیهق ایت ددالم نگیری آخره
مک یأیت هاروس کلد الله سبعانه وتعالی سغرت کات صاحب الجوهر (ومن یمت
ولم یتب من ذنبه - فأمره مغوض لربه) یعنی بارغ سیاف ماتنی ای دان تیاد
ای توبت درفد دوسان مک فکرچان ایت سرهکته باکی توهش انشا یعذب
وانشا یغفر یعنی جک دکهندفکشن دسکان دان جک دکهندفکشن دامفونشن
ادان شهدان اداله ترسیوه ددالم سیاره فیهق سبه لفاک فد هوجع سیاره یغ
دری فد المکو یوسو دوشون ایت مک دمکین یوش مک ائیل بالین انجی اسمعیل
ایت کترشکانو ممباوا سورة بلاسن درفد لمبرام ایت مک ایفون نایکله مفادف
یغدرتوان ترشکانو ایت کمترین کایوسفکن هارین فرکیاه اورغ ۲ رامی مهبویه
سورة درفد لمبرام ایت بناف عادة استعادة مهبویه سورة راج ۲ جوا ادان مک
دباواله سورة ایت نایک کبالی روغ مک دامیلله اوله یغدرتوان ترشکانو لالو
دبچان شهدان اداله سورة ایت دوا فوجوه ساتو بسر دان ساتو کجیل کمترین
سورة یغ کجیل ایت دباج دباوه فایو غ مک سورة یغ کجیلشن ایت سهجاه ددشر
اوله اورغ بابق دان سورة یغ سرش ایت یغدرتوان سندیری ممبچان کمترین
ستله سده دبچان لالو دلتقن کباوه فهان کران دشن یشان فغایهاتن مات
سندیری فرتهش ایت کمترین درفد ایت ستله هابیس سکلین اورغ فولغ مک
یغدرتوان ترشکانو فون براشکته ککوالا ایی دان تیفا یغدرتوان ایت فون دباوا
اورغ نایکله کتلا کمترین مک منتا امبیل قول کلد تفکو کچی دان تفکو فتری
جچون یغدرتوان ایت مک لالوله دامبیلکشن دباوان نایک کاتس قبلاین مک
دبچاله کدوا ۲ سورة ایت دشن تفکو یوسو انقش یغدرتوان دشن تفکو تغه دان
تفکو لحد دان تفکو سید دان تفکو وو ستله هابیس دبچان رامی ۲ ایت مک
بهاروله رهیا یغ بسر ۲ ایت هابیسه ددشرن بلاک درفد اولش هفک اخرن
الله توهن ببراف ماجم بھکشن هاندا ایت سرت کات نوستان اکن یغدرتوان
ترشکانو ایت بورو بایکشن جکاو سکیران جارا مرتبت اورغ ۲ کیت دسینی تیاده
چاکلف مفتاکن فرکتان یغدمکین ایت جکاو سکیران کغد بهاس ملاو درامس
سورة ایت دشن سگرا دبری ماکن کلد انجیع تیدوله ترجیلت اولهن اکن حال
احوال کات نوستان لمبرام اکن یغدرتوان ترشکانو ایت درفد ساتو فصل کلد
ساتو فصل منجابت یغدرتوان ایت درفد فکرچان فته ۲ یغته ممبناکن بوکیس ۲
درفد ماس فرغ لیفکی مرحوم دامیغ کمبوجا هفک سلی فرغ ریو مرحوم راج
حاجی دمکینه حال کدین تیاد براف انتاران درفد ایت انجی عبدالله انق
لبي امام فنداق ایت کترشکانو مک نایک ای مفادف یغدرتوان ترشکانو ایت

کادوه ددالم نځري مک کاوارله سيد عبدالرحمن دري فونتيان مېاوا انجي .
 سلامه دان تفکو عقيل ايت مک برجمغاله اي دغن توان بسر لالو دباوان ککو يو
 ادغون تفکو عقيل ايت کنا چاجر کمدين سده بایک تفکو عقيل ايت مک سيد
 عبدالرحمن فون برلايرله دري کو يو ماسوه سمنغ لالو دلغکون سمنغ ايت مک
 سمنغ اله کمدين برلايرله اي کتمبلان مک اثيل سمنغ اي دتمبلان مک سيد
 عبدالرحمن فون برينتيکن ادیق تفکو موسی پيرنام تفکو حديجه کران سده
 نيکج ميمع چارا عرب دځري سیا یايت دغندکن اوله ايهدان تفکو موسی
 شهدان تنغه سيد عبدالرحمن ايت دغولو تمبلان ايت اداڼ .

القصة

مک ترسيوتاه فرکشان يقدفرتوان بسر سلطان محمود ددالم نځري ترشکانو اقبيل
 ساسي درلد منداميکن سيد عالي دغن يقدفرتوان ترشکانو ايت مک بکندا فون
 بر بيجاراله فول دغن يمتوان ترشکانو ايت متا قربايغکي انتارا بکندا دغن کمفني
 هاندا ايت مک برسغوراه يمتوان ترشکانو مېايغکن دان مېجاراکن کمدين مک
 بکندا سلطان محمود فون متا ديرياله کغد فادک ايهدان يمتوان ترشکانو ايت
 هندق کفغ مننتيکن خبر ۲ دغهغ سهاجه مک جواب يمتوان ترشکانو سيلاکله
 فادک اغندا براشکت سمنغکالي فادک اغندا اين اداله فادک ايهدا مقوتس
 کغا فیتور جاکوب فمبرام کمالک اتو کړيو مک جواب سلطان محمود بایکله مک
 بکندا فون براشکت برلايرله کفغ مک تنغه اي دغهغ سبرمول ادغون يقدفرتوان
 ترشکانو اقبيل سده بکندا سلطان محمود براشکت کفغ ايت مک ايغون مېوره شورغ
 بایک ۲ نان اسميل دان شورغ لاکي نان وان کوبت ادغون وان کوبت ايت
 کلارائن سري ستيا دان شورغ لاکي نان انجي . اتق انجي . عبدالله مک
 مريکشتاه جادي اوتوسن کغا راج لاوه فمبرام ايت مک برلايرله مريکشت مندافتن
 فیتور جاکوب فمبرام ايت ددالم ريو مک اقبيل سمنغ اي کړيو مک اوتوسن ايتغون
 برجمغاله دغن فیتور ايت ددالم کفل فرغ لالو دبريکتن سورة ايت کغا فیتور مک
 فیتور ايتغون مېوره باج کغا جرو توليسن یايت انجي . عبدالله اتق امام لبي فنداق
 ستاه فمبرام مندغ سورة يقدفرتوان ترشکانو مک ايلون ترتاوا سرت مسکو ۲۰ کن
 کغلان سرت ميره قادم موکان کنان ترله بایک کيت فرجاي کغا يو کيس يغ
 ملاون کيت برفرغ کيت برفرغ اين درلد کيت فرجاي کغا راج ترشکانو بشتاد
 ملاون کيت برفرغ کمدين لالو دسورهن بالس سورة ايت انجي . عبدالله مېوره
 اين مغانورکن فرکشان ددالم کفل فرغ ايت مک سالتاه کاسرن فرکشان دغن
 بيراف تملان دان بھکيتن دان چرجان کغا يقدفرتوان ترشکانو ايت درلد فصل
 فرغ ليغکي دان فرغ ملاک دان فرغ ريو دان کړوسقکي نځري ريو مک سنوان
 ايت سکالي ۲ يوکن فوکوڼ درلد يو کيس دانغ هپاله سات ۲ درلد يقدفرتوان
 ترشکانو جوا ند باطن دان بيراف لاکي فرکشان ۲ يغ کجي بشتاد هاروس
 دسورتن د سياره اين کران فکرچان يغ سده لالو ماسن فريواتن اورغ توا ۲۱

مك اثبيل سمفي كمراسن مك سيد عالي فون برينينكن انجي. مريم دان سيد
 عالي فون باليقاه كسيا دان سيد عبدالرحمن فون لالو برلاير كسبس مرومفق
 دكوالا سمبس دافت سبواه وڅكغ لالو دباواڅ كغولو كمبوغ شهدان ستاه
 ددغر اوله سلطان سمبس مك دسورهن انق فغيران كايوغ مفاير ارتين منجاك
 سيد عبدالرحمن ايت كيرا ۲۱ تيك فوله بواه فراهون دان سيد عبدالرحمن ايت
 سوله بواه فراهون مك اثبيل برنمو دغن فافير ارتين جاك سمبس ايت لالوله
 برفرغ بربديان ۲ دغن مريم لالا رتكان عظمتاه بوپين بهنا مريم ۲ اورغ ۲ برفرغ
 ايت مك سكتيك برفرغ ايت مك دراغسي اوله اورغ ۲ سيا كنايقن فغيران كايوغ
 ايت لالوله دياموڅن مك الهاه فغيران كايوغ ايت لالوله اي اوندور لاري دان
 فغيران تفكوغون فون ماني دتيك اوله اورغ ۲ سيا دان دافتاه فراهو اورغ سمبس
 ايت امث بواه دان وڅكغ سبواه مك برسوراهه اورغ ۲ سيا ايت سبيل بركنجر ۲
 داتس برندان مجهكن سياه ترلومت ۲ دغن فدهج برجاووه فريسي بركتنا مك
 سيد عبدالرحمن برلايرله ماسق كفونتيانق مك برجمفاله اي دغن سلطان فونتيانق
 دان باليقاه اي دغن بينين يغيرنام انجي. سلامه مك ديمله اي درومه تفكو عقيل
 شهدان تنغله اي دفونتيانق مك اد فدا ساتو هاري برتيك اورغ ۲ دغن چينا
 سبب مغربواه فكرجان هارو بيرو دغن چينا مك درامي ۲ كن اوله چينا ايت مك
 لوكاله فطليمان يغيرنام ماروس دان ماني جرو باتون مك سيد عبدالرحمن فون
 سافتهل مارهون لالو برسيف اكن فراهو ۲ مغانكن ايلن مالم ۲ هاري هندق مافكر
 چينا ۲ ايت مك متاله اي كلد سلطان هندق مافكر چينا ۲ ايت مك جواب سلطان
 جاشن ممبواه كادوه نكري مك كات سيد عبدالرحمن ايت فاتيكن لغكر جوكن
 مك نيته سلطان جاشن چينا بايق تيدق تاهن حكم سهاجاه مك دحكمه چينا ۲
 سكاني اسس كران دجاري يغم ممبونه ايت تباد دافت مك جواب سيد عبدالرحمن
 حكوم اين فاتك تربيماله اكننتافني تفكو عقيل فاتيكن متا هندق دباوا باليق
 كسيا جكاو تيدق دبزي تفكو عقيل ايت فاتيكن ماهو كلوار دري فونتيانق اين
 جواب سلطان سي عقيل ايت دبزيكن اوله بفاڅ كلد اكو فستن سياف ۲ ورثن
 هندق ممبيل جاشن دبزي سكارغ جكاو ورثن هندق ممبيل دي فون سوكن
 فركيله اكن تتافني بيرله لفس اي برختن دهولو اثبيل سده برسونت بهاروله
 اكو سوره هنتركن كلد بفاڅ سفاي جاشن جادي سيا ۲ ممبيل انق اورغ دمكينه
 عادة اورغ بايك شهدان اثبيل سيد عبدالرحمن مندغر كات سلطان ايت
 جواب فاتيكن هندق باوا جوكن جك جالن دمركاكن فون ستاه سلطان مندغر
 جواب سيد عبدالرحمن ايت مك سلطان فون ماره تيتهن بوڅكا بنر اڅكو اين
 تباد ممبايغ توتر كاتن فركياه اڅكو هنجيت دري سيني به دري فونتيانق اين
 ستاه سيد عبدالرحمن مندغر نيته سلطان ايت لالوله اي تورن كقراهون مك
 سلطان فون مپوره توندوغ سيد عبدالرحمن ايت هاري اين جوكن كاوار دري
 نكري فونتيانق اين جاشن برناهن لاكي كران اي بربواه بوڅكا دان بربواه

ادندا بگندا سيد عبدالرحمن دان سيد زين دان سيد علوي قفليما سرڼ سرت
 قفليما ۲۱۱ يفتوا ۲۱۱ مځ سيد علي ځون دانغله مغادف فادڪ اهندا بگندا سلطان
 محمود دکنايڪن يقدفرتوان ترغكانو ايت شهدان اداله فد كنيك ايت سگل
 انق راج ترغكانو سوان حاضر مغادف بگندا كدوا ايت تنافي نياد داتس
 برندا اداله اي پراتور برجيپير دباوه سوان دان يقدفرتوان مودا ځون دباوه
 جوڳ مځ سيد علي ځون برجالله هندق نايك كاتس برندا منجونوځ دولي
 فادڪ اهندا بگندا سلطان محمود مځ هندقه لالو درقد سبله انق راج ۲ ايت
 مځ اد ساتو انق راج ترغكانو ايت برنام راج موسي دلارغ سيد علي لالو سبله
 انق ۲ راج ايت مځ سيد علي ځون هندق لالو ځول فد سبله ڦيهق يقدفرتوان مودا
 ايت هندق نايك كاتس برندا ايت مځ لالوله دڦگڦگن. اوله راج موسي. ڪاڪي
 سيد علي ايت نياد ديري نايك كاتس برندا ايت سته سيد عبدالرحمن
 ميهٽڪن راج موسي مځگڦگن ڪاڪي سيد علي ايت مځ سيد عبدالرحمن ځون مځگ
 ڪڦلا ڪريسن سبيل ڪانس هندق ميري مالوڪه اين اتو هندق برتيڪم ماريه
 سته بگندا سلطان محمود ميهٽڪن ٽڦكو موسي ايت مځگڦگن ڪاڪي سيد علي
 سرت ميهٽڪن سيد عبدالرحمن مځگ ڪڦلا ڪريسن ايت مځ بگندا سلطان محمود
 ځون برتيه هي عبدالرحمن سبيل مرڪاڪن راج موسي تيتهن مغاف اشكو هندق
 ميري مالو اڪو ڪران اڪو ڀڃ مځگڦگن سي علي دان سي عبدالرحمن نايك كاتس
 اين سته راج موسي مندر تيه بگندا ايت مځ لالوله دڦگڦگن ڪاڪي سيد علي
 ايت مځ سيد علي دان سيد عبدالرحمن ځون نايڪه كاتس برندا ايت منجونوځ
 دولي بگندا ايت سته ساسي منجونوځ دولي ايت برجا ڪڦله سبتنر ڪمدين
 سيد علي ځون بروهههه باليق ڪفرهون لالو اي ميههه ڪڦد بگندا ايت لالوله
 اي تورن دري اتس برندا ايت.

شهدان ڪلت صاحب الحڪايت

اداله سيد علي تورن دري اتس برندا ايت ناڻن ڪانن مځگ ڦولو ڪريسن دان
 ناڻن ڪيري مځگ ڪڦلا ۲۱۱ انق راج ۲ ترغكانو ايت سفره مځگ ڪڦلا مځ لالوله
 اي تورن ڪسڦن لالوله برڪايوه باليق ڪفرهون دان بگندا سلطان محمود ځون
 تورنه درقد ڪنايڪن يقدفرتوان ترغكانو ڪنايڪن سرت مځ تيه بگندا بواڻ
 ڪاڄي ايسي مريم اڪو هندق ميهٽڪن ايم تيبانن سيا دهن ايم تيبانن ترغكانو
 برلاڪ بگندا برتيه ايت دهن مرڪان سته ڀيتوان ترغكانو ميهٽڪن حال
 يڏمڪين ايت مځ ڀيتوان ترغكانو ځون سڪراه ڦر ڪي ڪنايڪن بگندا سلطان
 محمود ايت مځواڪن راج موسي متا املون ڪڦد بگندا سرت متا معاف ڪڦد
 سيد علي مځ لالوله بردامي دان برمعاف ۲۱۱ انتارا ڪدوا ڦيهق اورغ ۲ سيا
 دهن اورغ ۲ ترغكانو سته ساسي مځ سيد علي ځون بروهههه باليق ڪسي دان
 سيد عبدالرحمن ځون موافقهه دهن سيد علي بروهههه ڪڦد فادڪ ڪڪندا ايت
 سيد علي هندق ڦر ڪي ڪراسن مځ دپنر ڪن اوله سيد علي لالوله برلاير ڪراسن

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اداله حال احوال سید عامی اینفون کدشرا نه خبرن کنکری ترغکانو مک کوسا هاته یمتوان ترغکانو تا کو تکتن سید عامی ایت ملنکر ترغکانو تا کو کالو ۲ دفر بواتع سمرت میربو کوالا سفکورا ایت کمیدین برکرا هله ای اکن سکل اورغ بر ۲۰ مپوره سدا کاهکافن اد کیرا ۲۱ سراتس بواه کجیل بر کمیدین بر خیرله ای کفد بگندا سلطان محمود اکن خواطیرن ایت مک تپه بگندا سبیل ترسنبوم چاشنه ایه خواطیر قد فدائنن سایی نیاد برانی سی علی ایت محفر بوات ترغکانو این سمرت سفکورا ایت کران برافله کاهکافن سی علی ایت سهابس ۲۰ بایقن امقت قوله بواه ادفون یل کیت سموا ددالم ترغکانو این تنتوله له درغد سراتس بواه شهدان سناه یقدرتوان ترغکانو مندغر تپه فادک انقندا بگندا ایت مک اینفون برکات جکاو بکیتو بایکانه کیت بر سها ۲ دغن انقکو مغلوار سی علی ایت مک جواب بگندا سلطان محمود بایکله ایه ایسو کیت کلوار کندی.

شهدان ترسبوه ددالم سیاره سیاه

اد قول سیواه کفل اشکریس دترغکانو ایت منجاری دگاشن تپه ۲ اداله کفل ایت چوکف جوک سمرت الت کفل فرغ دان اورغ ۲۰ فون رامی مک منتا تولع قول یقدرتوان ترغکانو ایت کلد کفتنن مک جواب کفتن کفل ایت بایکانه جکاو توان سلطان بر فرغ ایسو اداله سایی مپتو چاشنه توان سلطان تا کو ۲ بوله کیت فوکل سام دی دوا نیک جم فون بوله هابس کران مریم کیت بر ۲ ای بر جاکف ۲ ایت سبیل ترتاوا ۲۱ شهدان سناه کایسوکن هارین مک یقدرتوان ترغکانو فون کلوارله ککوالا ترغکانو برسام بگندا سلطان محمود سرت مپوره اورغ ترغکانو ایت مقفوغ کلککافن سید علی ایت یایت ددالم سات قولو کانس مک سکل اورغ ۲ ترغکانو فون مائله اکن کاجفن سرت مغیسی مریم هندق بردا بواته منداختنن کاهکافن سید علی شهدان سناه اورغ ۲ سی مایهت حال یقدمکین ایت مک سید علی فون مپورهله قول مافسکن کاجفن سرت مغیسی مریم سرت مپاکر تونن سرت دیرین قفکاتی بریش ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

افیل بگندا سلطان محمود ایت مایهت حال یقدمکین ایت مک بگندا فون مپوره مندا بوشکن کنایقکن برلا بوه دکت کاهکافن سید علی ایت مک بردا بواته کاهکافن بگندا سلطان محمود ایت سرت کاهکافن لیغک ایت مک افیل دکت لالوله برلا بوه مک سلطان محمود فون براغکته فرکی ککنا یکن یقدرتوان ترغکانو ایت مک دیلاکن اوله یقدرتوان ترغکانو نایک کانس برندا مک سلطان محمود فون نایکانه دودق برسام یقدرتوان ترغکانو ایت مک لالوله بگندا سلطان محمود مپوره محکمل سید عامی ایت مک سورهن اینفون فرکیله مقادف سید علی برداتغ سبه مقناکن فادک ابهندا مپیلکن مک سید علی فون مپوره محکمل فادک

القصة

مك ترسبوة فركتان يقدفرتوان مودا محمد علي سيا

اداله منجادي يقدفرتوان سيا ئد ماس ايت انق سوداران فترا مرحوم راج اسمعيل
 يغيرنام راج يحييا ايله يقدفرتوان بسر ددالم نكري سيا ايت دان اداله يقدفرتوان
 مودان يأت سوداران جوكت ادفون يقدفرتوان محمد علي ايت منجادي راج توا
 سهاجه مبري نصيحت اكن انق ۲۲ شهدان اداله يستوان محمد علي ايت مغيبيل
 سيد علي بن سيد عثمان دفر بوتان منتنو دان اداله بندهان ايت تفكو بدره نما
 فترا راج عالم اداله راج ائده ايت ايثر سيد علي ايله يغ مبري سيد علي دلفن
 بيراف كافكافن سرت سيد علي ايت دالت اول عمرته دبوكت باتو دان مغيبيل
 حاصل ۲۲ دلفن اتوران مرتوان سرت راج موسى مفكين برتبه ۲۲ له قواتن سيد
 علي ايت مك بر بوتانه اي كافكافن كيرا ۲۱ تيك فوله بواه اكنه فربواتن كافكافن
 فركي مرموق اتو مافكر نكري كچيل دمكينا حالي شهدان افيل مده سيله
 كافكافن ايت مك سيد علي فون كلوارله دري سيا برلا برله اي مفكوتنك اثين
 سلاتن مك سلفيه اي ككولا سفكورا ايت دبد يان دلفن مريم دان ليلا دري
 فراهون سرت كندغ تاوق ۲۲ سرت دلفن سورا تفقيق مك تركبوتانه اورغ ۲
 سفكورا ايت مفتاكن فروموق ۲ داتغ مبرو مافكر مك سكل اورغ ۲ سفكورا
 ايتفون رلاري ۲ يناه كان كماري كبايقن ماسو، كدالم هوتن اد يغ موديق كهولو
 مان ۲ سلفن سهاج كران هندق مالمكن باوان دان انق استرين مك تر تيفكلله
 كبايقن هرتان مك سيد فون ميورهه اورغ ۲ نايك كداره مقامو، دان مرمفس
 سرت ممويكن سنافغ ثبورس مفكين برتبه ۲ دهشتن اورغ ۲ سفكورا ايت مك
 لاريله اي لنتغ فوكغ بركاپوه برجفت ۲ كهولو مبريتاهو راجان دان كغد اورغ ۲
 توان شهدان مك سيد علي فون مفراهن اورغ ۲ لكس ۲ مرمفس هرت بنده
 اورغ ۲ يغلاري كهولو ايت مك مرمفسه اورغ ۲۲ بارغ ۲ يغ دالت دافكوتن
 كفراهون مك بابقه سيد علي ايت مندافت هرت درغد امس فيرق دان فركاكس
 تباك دان كاين ۲ دان براس دان سكل ماكنن يغلانن هفك سلفيه فنتغ اي
 مرمفس ايت مك فنههه سكل فراهون دلفن بارغ ۲ رمفاسن ايت مك بهاروله اي
 سكر كاوار ككولا مك لالوله اي برلاير دلفن دايرغ ۲۲ منوجو نكري ترشكانو
 سبرمول ادفون اورغ ۲ يغلاري كهولو ايت مك سلفيه مريكنيت كغد راجان دان كغد
 اورغ بسر ۲۲ مك راج سفكورا فون سكراله مپورهكن هلبالغ منترين دان فقايسا ۲۲
 سرت بيراف ريبو تنتران هيبير ككولا اكن ملاون فروموق يغ مبرو ايت مك
 افيل تبا مريكنيت دكولا مك دليهتن فروموق ايت سده تباد لاكي سرت دسورهتن
 ليهت دلفن فراهو ۲ فلفن دري كولا مك تباداله تمقا لاكي لايرن مك مكامي دان
 مومغه دان ميرانه سهاجه يداثت لاكي مك فولغه اورغ ۲ سفكورا ايت ماسيغ ۲
 كرومهن دان ككولوغ هلامنن دلفن كروكين يغ مها بسر ادان.

کبايقن فرومفق ۲ جوک يشوله لکس منداث رزقي مک ددالم حال ايت مک
 سلطان محمود فون هندق برائکت کترشکانو هندق منتا بچارا کفد يقدفرتوان
 ترشکانو مفر بايقن نکري جوهر دان ريو پشتله دروسقن اوله هاندا ايت فد
 طاهران ادقون فد باطن سواث فتنه ايت درفد يقدفرتوان ترشکانو جوک داتق
 سقرت يفتاه ترسبوه فد شرع ليکي دان شرع ريو مک اقبيل سميله وقتو ساعت
 يبايقن مک برائکت به بکندا کترشکانو بايت فد هجرة سنه ۱۲۰۶ کفد سهار بيولن
 حاج مک اقبيل سمي بکندا ايت کترشکانو مک بر بچاراله بکندا سلطان محمود
 ايت دش يقدفرتوان ترشکانو ايت فد فکر جان مبايقن نکري جوهر دش کسني
 هاندا ايت مک مفاکو يقدفرتوان راج کجي ترشکانو ايت بر سقوف مبايقن
 يقدفرتوان بر سلطان محمود ايت دش کسني هاندا ننتي لاکي هندق منجاري
 فيکران هندق مغوس کلاک کفد فيتور جاکوب فمبرام دان کفد کبرنور ملاک
 دان جکاو تياد داث بر کيتولن هندق مغوس قول کيتاوي شهدان ستله
 يقدفرتوان بر بکندا سلطان محمود مندغر سقوف يقدفرتوان ترشکانو ايت مک
 بکندا فون ديمه دان دودقه منولگو ددالم ترشکانو ايت .

القعه

مک ترسوتاه فرکتان یغدفرتوان مودا راج علی یغکاوار دري دالم نكري ريو
یغ فركي کباه تیمور بایت کمقاواه منداثت سابق سوداران دسیتو بایت اتق
چوجو مرحوم اوڤو داهیغ منبون یفتاه برکار فغیران امس سري نگارا دان اداله
یغ منجادي راج ڤد ماس ایت فثمباهن ادي ویجاي مک اڤیل تیا یغدفرتوان
مودا راج علی ایت کمقاواه مک دفرمایاکنپاله بتاف عادة راج ۲ بهارو۲۰ وان برتو
دش سانیق سوداران برسوکا۲۴ ن ماکن مینوم برکورو سندا کمدين مک
دنکاحکنپاله دش اتق سوداران بایت فترا سوداران کستی سینا یغبرنام اوتن
سلامه بتاف عادة راج یغبر ۲ برنکاح کهوین مک اڤیل سلسي درڤد برلاکي
استري ایت مک یغدفرتوان مودا راج علی فون برندهله ککودنا مک لالوله
بروایه نكري دسیتو سرت چوکف کوتا فاریتش دان استان بالین سرت مرامیکن
فرنیگان مک راميله نكري هلمک ماسوله کڤل ۲ دان وڤکغ ۲ دان ببراف ڤول
ڤراهو یغلا ۲ ڤول ماسو برنیاک کسیتو مک بابقه یغدفرتوان مودا راج علی
ایت منداثت حاصل ۲ دان برگتیاه سکل هرت بندان یفتاه بناس ددالم نكري
ریه دملو ایت.

شهدان کات اهل التواريخ

۳. ماس ايڙه هلندا دودق ددالم نكري فونتيانق دغن ڪوگان سلطان شريف
عبدالحمن اڪنتاڻي قد وقتو باوم -ايبه يقدفرتوان راج علي ايت دغن سلطان
شريف عبدالحمن اڪن تنافي ددالم بروسهن جوڪ دغن هلندا نهلمان تنقله
يقدفرتوان مودا راج علي ايت ددالم نكري سيڪودانا هفڪ مندائله اي اتق
دغن اوتين سلامه ايت سنورڻ لاڪي ۲ برنام ڪسي حسين اداڻ.

مباوا دیرین ماسیغ ۲ هاوانن دان تیاداله یغ تیغکل لاکي ددالم ریو ماینکن
 چینا ۲ یغ ددالم هوتن سهاج یغ تیغکل یغ مقبیل کولی ۲ کغد اورغ ۲ ملایو دان
 فرانکن یغیر کبون ۲ کعبیر دان لادا ادفون چینا ۲ منجادی کولین دمکینه مولان
 سبب ایت بایق چینا ۲ یغ داتغ تیغکل تیاد کسان کماري شهدان روسقه نكري
 ریو شهدان ادفون فیتور (نجاك) دنكري ریو اقبیل لفس این کملاک مک
 کبر نور فون برسیغ ۴ سرت مبریتاهو کغد فیتور جاکوب فمیرام مک فیتور (نجاك)
 اینفون فرکیاه کریو دغن براف کاغکاخن فرغ مک اقبیل ای کریو مک دداتش
 سکل اورغ ریو سده ۴ هاس سوان هپاله یغ تیغکل چینا ۲ سهاج لاکي مک
 ایفون تیاداله ترکات ۲ لاکي مک دفرسان کغد چینا کاتن کسان فرکی اورغ ۲
 ملایو دان فرانکن مک جواب چینا ۲ ایت سده بر فچه ۲ کسان کماري توان اد یغ
 کایغک اد یغ کثهغ اد کترشکانو این سکارغ ترلالو سوسه نننی جکاو توان
 فرکی ایکوه لاکي راج ۲ ایت دمان ۲ دی دیم نننی سوسه بر لاکي سفوله کالي
 این دان سفوله تاهن فون لاکي تیاد بوله هاس جکاو منغ فون بر فوله ۲
 بواه نكري ۲ ملایو یغ روستی افلاکي ددالم لاوه سوان اورغ ۲ کولیت هیتم سده
 جادی فرومفق کیت سوا اورغ ۲ چینا فون تیاداله بوله دودق ددالم ریو لاکي
 اف جیسا ماهو ماکن کلاره فون تیاد بوله لاکي تاکوتکن فرومفق مک ددالم ریو
 این سوان مکانن ۲ دري لوار توان فیکرله دسیتو.

شهدان کات صاحب الحکایت

القیل فیتور (نجاك) ایت مندئر خبر چینا ایت سرت دموافقتش مک تیاداله
 داوسیرن سکل اورغ ۲ ملایو یغ لاری ۲ ایت دان فیتور جاکوب فون بالیقه کملاک
 مک دنیغاکنپاله ساتو فیتور سرت ساتو کغل فرغ سرت براف اورغ جاک ۲
 دان دفر بوتیاله لوجی دتجوغتیغ ایت دان چینا ۲ ایت فون دسورهپاله مفر جاکن
 کبون ۲ کعبیر ایت یایت کبون ۲ یغ دتیغکاکن اوله اورغ ۲ ملایو ایت دان فرامو ۲
 جاوا فون دسورهپاله داتغ کریو برنیاک براس برفالو ۲ دغن کعبیر ۲ اکنتتافی
 ددالم براف کوساهن اتس سکل اورغ یغ برنیاک کران فرومفق دلاوه سمرت
 اتق ایم املا بایقن مک تیاد برهنشی هاندای فایر مایر ارتیش جاک منجکا
 سهلک گروه لاوه ایت اوله کبابقن فنجکان ایت شهدان ادفون کشتی اشکریس
 سللوله جوک مباواکن هویت بدیل دان مریم دان سناغ برجوال بای ددالم
 نكري ملایو برفالو دغن دکاشن نكري ملایو دمکینه حالن سهاری ۲ ادان.

القصة

مک ترسیوه فرکتان یغ دفر توان بر بکندا سلطان محمود شاه مک تتکل بکندا
 ایت سده تتف ددالم لیغک مک تیغ ۲ هاری ددالم کوساهن جوک کران
 سکل اتق راج ۲ ملایو دان بو کیس سده بر تیوران کسان کماري اد یغ کترشکانو
 اد یغ ککانتش اد یغیر بواة تتف دسات بولغ منجاری رزوی تیاد برکتستان ماینکن

مودا دان کأمت داتو ۲۰ ن یغبرنام داتو سکلو مک افیل ساسیله مریکیت درقد
 موافت دان مشواره مک برلایرله مریکیت کریو اداله کلکاکشن براتی دان
 فنجاجب کیرا ۲۱ تیک فوله بواه کمیدین افیل سمی ای بلاکخ ریو مبریتاهوله
 ای کفد سلطان محمود دان کفد راج اندرا بشو مک دلکسکله اوله راج
 اندرا بشو مفتاکن فرومق لاتون بایق دبلاکخ ریو مک دبریتاهو کفد فیتور
 هلندا ایت مک فیتور فون میفکن بله سمکاک دان ساتو کیچین کران
 هندق مشاوری اورغ ۲ جاهت ایت مک ددالم حال ایت لاتون ایت فون سده
 ماسوه درقد تروسن مک ددالم ریو فون کمرله مک هلندا فون مقیسیله
 مریس هندق بمبدیل فراهو ۲ لاتون ایت مک فنجاجب ۲ یشدالم ریو فون برسدیاله
 روغ ۲ هندق بمبدیل مک لاتون فون رافته کتنجوغقینغ مک دبدیل اوله
 فنجاجب ۲ ایت تیدق برقاورو مک لاتون فون نایکله کداره دامو ۲ تهنجوغقینغ
 ایت مک دلاون اوله هلندا لالو برامو مک بایقله هلندا ۲۱ ایت ماتن لالوله ای
 تورن ککچین مان ۲ یغ هیدوفن اد یغ تورن کسباه سمکاک برلایرله ای کملاک
 یغ مان هیدوفن کات قول اداله کیچی ایت سفت مک دکرومنکن اوله براتی ۲
 ایت مک الهه کیچی ایت دان کوبو یقدتنجوغقینغ ایتفون دافتله دان سیکور
 هلندا فون تیاد تیفلک ددالم نکری ریو لاکي شهدان اداله راج تبوه دان راج
 عالم سرت لاتون یغ بایق فون مفادوله کفد بکندا مک دفرجاموله اوله بکندا
 سرت دفر بایککي هاتین سرت دفایهرا دان دفرملیاکن اتس سلفاتوتش مک دودقه
 بکندا ایت برسا ۲ راج لاتون ایت ددالم ریو سرت راج اندرا بشو اداله برلاکو
 فکرجان این هجرة سنه ۱۲۱۵ کمیدین درقد ایت مک راج ۲ لاتون ایتفون برومونه
 بالیق کتنقاسوه سوان ماینکن راج مودا اووما یغ تیفلک ددالم ریو کمیدین
 داتغ توه لوکوس دان اکوس مفرمباکندیریث کفد سلطان محمود سرت برسومفه
 ستیا تیاد برنیت ساله دان تیاد برنیت درهک کفد بکندا سلطان محمود
 یقدفرتوان بر سرت منتری ۲ ماینکن ای منجاری سهاج کهدوفن مان ۲ یغ
 فاتوه جوا اداش انتهی کمیدین مک مشواره بکندا دغن راج اندرا بشو دان داتو
 بندهره ساکین مک تیه بکندا تیاداله سای ترهت دودق ددالم نکری ریو سبب
 هلندا ایت تنتو داتغ سمولا ای ملشکر نکری این فد حال ددالم نکری کقواتن
 سده تیاد لاکي جکلو بکیتو بایک سای نینده کایفک مک سبه سکن اورغ ۲
 برن مان ۲ تیه سهاجه اداش.

شهدان بکندا فون برسیله بیراف کلکاکفن براشت برلایر کلشک
 برسا ۲ راج اندرا بشو سرت سکن ملایو دان فرانکن بوکیس کیرا ۲۱ له دوا
 راتس فراهو ۲ یشدالم ریو ایت بر کجیل یغ مقیری بکندا براشت فنده
 کلشک ایت شهدان ادون سوکو ۲ فیهی داتو بندهره برلایرله ای کفغ
 کیرا ۲ تغه دوا راتس فراهو ۲ بر کجیل دان سته سوکو ۲ ملایو ایت برلایر
 کترشکانو مک برقچه باهله سکل راج دان اورغ بایک ۲ دان اورغ ۲ کبابکن

شهدان

کات قول یترسویه ایت ایدله سیب جادی تیاد دتوکل اوله کشفی هلندا نکری سلاغور ایت ترهنتی املت باس یولن تیاد دفرانگی کشفی هلندا هفک کفل یقدوا بواه یخبرتفکو ایدله سهاج دکولا سلاغور هفک سفی بردامی دمکینه قصه کون شهدان مک بهاروله سنغ اورغ ۲ سلاغور ایت لریکی داتغ بریایک کملاک دانلایق قد سکل نکری یقددالم فرنتاهن هلندا سرت سکل سوداگر ۲ ملاک فون متریماله کلد اورغ ۲ سلاغور دان کلد نکری فیسیرانغ درقد سکل دکاشن دان هوتغ فیوتغ یخبرسغوتن برتاهن ۲ سلما ۲ ددالم فرگادوهن انتارا نکری ملاک دشن نکری سلاغور سرت سکل فیسیرانغ ادا انتهی.

القصة

مک ترسویه فرکتان بگندا سلطان محمود ددالم ریو دودق برسم ۲ هلندا ایت اداله فیتور (فتیجاک) نکری ریو هندق سکراله فریواتش مک دفتایاه اف ۲ کهندق سقرت کایو کاین دانلایق درقد فکرچان بمایقن نکری دشن فرنتهن یفکراس ترکادغ ۲ دسوتق قول هوتغ مانگر نکری ریو براولغ ۲ کلد بگندا سلطان محمود دان کلد راج اندرا بشو دمکینه حال سهار ۲ کمدین لاکي بیراف مدانفکی فرکارا نکری ۲ تیغ هاری درقد کهندق دان فرنتهن دشن کراس دان برسلاهن مقصودن دان کهندق دان برلایق ۲ فیکران دان برتوکران ۲ لبه ۲ معاومه اتوران سباه اتس اغین هندق دفاکیکن کلد اورغ ۲ کولیت هیتم مفیکوه دشن سکران مک یایت سالتاه کساکیتن اورغ ۲ کولیه هیتم متفکوئن متجادی ساتو فوکوه فرنتاهن دان فرکلاهین جوا ادا.

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله کیرا ۲ تیک تاهن ددالم حال ایت مک دوکیچینه بگندا سلطان محمود سرت راج اندرا بشو مک جادیاه دوکیچینان دان کسوساهن ساهن ائی مک ماکنه کلد صبرن مک هیاهه صبرن جادی مفیکوتن هوا نفسون سب کران هندق مانفسکن فیجیقن دان سوسهن قد سفکان مک تیاداله میکرکن یغدرلاکهن مک دجالکنیه فکرچانن یایت مهوره ای ساتو اوتوسن کشفاسوه اداله یغ فرکی ایت نما انجی طالب سرت بیراف اورغ لاکي سرتن مباوا سورة کلد راج تفساسوه منتا فرتولفن کلدان ایت قد مقاموه کن هلندا یغ ددالم ریو دان قد ساتو قول میغ کتورن درقد راج جوهر ددالم تفساسوه ایت برنام راج اسمیل مک تتکل تیپاله انجی طالب ایت دمعلمکنیه سقرت مقصود راج اندرا بشو ایت کلد راج تفساسوه مک دتریماله اوله راج تفساسوه کهندق راج اندرا بشو سرت سلطان محمود ایت مک لالوله ای مهوره ات ۲۵ تیک اورغ املت دشن راج اسمیل ایت دان اداله راج اسمیل ایت جادی فغلیما سرت اداله نام راج ۲ یقدسورهن ایت فرنام راج تمیق کدوا راج عالم دان اداله راج عالم این مباوا استرین برنام راج عیبه کتیک راج

سبب ايت ماینکن هپاله اکو دافت مندغر خبر دري اورغ توا ۲۱ انتهنک ایکه
 انتهنک تیدفکه والله اعلم مک یأیت قد ساتو قول اداله سبب تیاد جادی
 دلفکر اوله هاندا اکن نکری سلاغور ایت سبب کران بایق سوداگر ۲ دملاک
 دان دلولو ۲ینغ مندعو کبرنور ملاک ایت درفد فکرجان کمفنی هاندا بمبوا
 فرکادوهن دغن راج ۲ کولیت هیتیم برنجانن فکرجان فرغ برتاهن ۲ مک سائتله
 کروکین اتس اورغ ۲ برنیاک ددالم ملاک دان لایغ کران سکل تیمه ۲ بشدالم
 نکری سلاغور دغن سکل ۲یسیران مک تیاد لاکي داتغ کملاک دان سکل
 دکاشن ۲ یغ ددالم کدوغ ۲ سوداگر ۲ یغترنتو کباوه اثین ایت تیاداله برجان
 لاکي دان بیراف قول کاین ۲ یغ بناس سبب لام دسیمغن دماکن اوله هولت
 دان کلک دان بیراف لاکي قول واع ۲ سوداگر ۲ ددالم ملاک یغ لکت کغد اورغ ۲
 کولیت هیتیم سبب برفالو ۲ وان سما ۲ دکاشن مک تیاداله دافت متغکو لاکي سبب
 ددالم فرکادوهن سهاج سهار ۲ استمیوا قول اورغ ۲ مسکین بیراف بلاه دان بهیا
 اتس مرینکیت دمکینلاکي ددالم ریو ساما ۲ کمفنی هاندا بمبوا فکرجان فرغ دغن
 راج ۲ ریو مک بیراف کروکین درفد کانتوغن اورغیغ برنیاک دان سوداگر ۲ ددالم
 نکری سیم دان جینا دان کوچی سبب کران سکل مرینکیت ممباوا دکاشن مرینکیت
 کسبه تانه جوهر جوک یغ کباپکن دان دمکینلاکي براس دري جاوا دان بالی
 سمواف دباوا کفیهق ریو دان جوهر جوک برفالو دغن کمبیر دانلایغ دمکینلاکي
 وغکغ جینا برفالو دکاشن دغن دکاشن اورغ ۲ کولیت هیتیم سغرت تیغ وغکغ دان
 اکر ۲ دان گامت دانلایغ درفد سکل دکاشن وغکغ مک سده هاندا بمبوا فکرجان
 فرغ ایت سمواف ترهتیه فکرجان ایت مک بیراف کروکین اتس اورغیغ منجاری
 کهدوفن افلاکي اورغ ۲ یغ بلایر سغنجغ ۲ لاوه ددالم کوساهن کناکوتن ددالم
 برتریق رسون دغن کغل فرغ دان فنجابج ترکادغ ۲ هیالغ دغن پاوا مک اداله
 سکل فکرجان یغترسبوه ایت بتاله هندق مروسفکن دنیا یغ الله تعالی سوره
 هیدوفکن دنیا این دغن معمور دغن جالی عادیل دان انصاف شهدان دمکینله
 دعوا سکل مرینکیت کون کغد کبرنور ملاک ایت شهدان قد ساتو قول فرکتان
 اورغتوا ۲ کمفنی ائکریس کونن مبري خبر کغد فیتور جاکوب لمبرام کانت ائکو
 سنورغ هندق منجاری اوتتوغ دان نام دان دوا تیک بوا نکری اورغ کولیت
 هیتیم ائکو بناسکن دان بیراف قول جیوا مانسی یغ هیالغ دان بیراف اورغیغ
 دودق ددالم کسناقن ددالم تانه بومین جادی هارو هارا کسان کماری دان هیلغ
 کملیانن دان فوتس قول رزفین اداکه فاتوه دمکین ایت خیانه اکن اورغ ۲ دغن
 تانه بومین جادی بناس دمکینله اکو دغر فرکتان اورغ ۲ توا والله اعلم انتهنک
 سغککه انتهنک تیدفکه تیاداله اکو تاهو ماینکن یغ مان ۱۲ ددالم سیاره ۲ یغ
 اکو دافت اتو یغ اکو دغر درفد مولت اورغ توا ۲ اکو سورتنکله سرت هارف اکو
 اکن کسین الله سبحانه وتعالی اکنداکو بارغیغ ترساله دان خلاف بیل اکو
 انتهی ماخصا.

اورغ ملايو استهكن مان اورغ هاندا تنائي سكل اورغ سلاڅور ايت كنل اي
اكن روځ اورغ هاندا ايت مك دتيكهپه دغن لمبيغ كريسڅ ځد كتيك ايت
بايقه سلدادون ماتي مك سكل هاندا يغ ددالم کوتاڅ څون منوتوڅه اكن
څيتو کوتاڅ دتكوډ ۲ كپاله مك مان ۲ سلدادو يغ لفس كاوار ايت تباداله دافت
ماسو. لاكي مك برفچه پاچاه اي لاري مپاوا ديرين اد يغ ماتي تباداله بركتهوان
لاكي مك هاندا يقدالم كوږون ايت مماليفكن اكن مريمن ځد څيهق سبله داتغ
لفكر ايت مك هاريڅون سيفه دان يقدفرتوان سلاڅور څون اونډوله كښماتغ سولا
اڅيل تيبا كښماتغ لالو برمشواره دغن څفكاوا ۲۱ سرت اورغ ۲ بايق هندق مافكر
سولا مك سبه اورغ بايق ۲ ايت بايك كيت كوريق تانه مالم ۲ هښت کوتاڅ
ايت سكر ۲۱ ږوله تاهن سكاكني بديل مريمن ږوله دافت كيت مقامو. كدالم
كوت كران اي سده تباد بايق لاكي يقاد ددالم کوتاڅ كران اي كاوار تادي
دسكاڅ كيت تباد بايق مك ايڅون كاوار سته يقدفرتوان منډغر سبه سكل
اورغ ۲ سلاڅور ايت مك تيتهن بايكه ادڅون سيد عاي سدهله اي لاري ميمغ
باليق كيا.

سبرمول

ادڅون هاندا يغ تيفكل لاكي ددالم کوتا سلاڅور ايت مك موافقهله اي لاري تورن
كبله سمڅكاڅ ځد. وټو دنهارې مك لالوله باليق كلاك ادڅون يقدفرتوان سلاڅور
اڅيل هاري سيغ مك برسيفه اي اكن مافكر ږو كيت ايت مك تيبا ۲ دافت خبر
هاندا سده تباد لاكي ډو كيت سته يقدفرتوان منډغر سبه اورغ ۲ ايت مك ايڅون
براشكتهل كيو كيت برسايام ډو كيت ايت دان ځادك ادندا بكندا يمتوان مودا
ديم دتنجوڅ شهدان ادڅون هاندا يغلاري كلاك ايت برخبرله اي دغن څيتو
جاكوب مك مشورتله څيتو ايت دغن كبرنور ملاك هندق مافكر سلاڅور ايت
سولا مك دسورمهپاله دوا ږواه كفل فرغ منوڅكو دكوالا سلاڅور ايت سقدو
منتيك فيتو جاكوب څمبرام سهاج يقداتغ دغن اشكاڅن يغ بايق مك برهنهپه
كفل يغ منوڅكوڅ ايت كيرا ۲۱ سباس ږولن دان تباد څول برفرغ سقدركن
دوڅكوڅ سهاج مك ځد كتيك ايناه براس مهل ددالم سلاڅور برهرك ليم كښمغ
سرڅكيت دمكينه سكل مكانن ۲ يغلان شهدان اڅيل سمغي امټ باس ږولن
بهاروله څيتو جاكوب څمبرام داتغ دغن كفل يغ بايق ځد حال تباد څول داتغ ايت
هندق برفرغ مانيكن داتغ ايت سمات ۲ هندق موافقت دامې بر ږواه څرجنجن
مك ځد كتيك ايناه هاندا بر ږواه څرجنجن دغن يقدفرتوان سلاڅور اد كيرا ۲۱
دوا څوله فصل اكنتنائي يقدتريم اوله يقدفرتوان سلاڅور اد دوا تيك فصل سهاج
مك لالو بردامي انتارا كمښي هاندا دغن يقدفرتوان سلاڅور ادان شهدان ادڅون
سبين كفل يغ دوا ږواه ايت برتڅكو امټ باس ږولن باوم لاكي داتغ يغ بايق
ايت كمدين داتغ څول مك تباد څول جادي فرغ مك تباداله دافت اكو اكن سبين
ايت ددالم سورة ۲ سياره دوا تيك سياره اكو فرقا تباد جو ك اكو دافت اكن

سئورغ ئيتور ئنجاك ددالم ريو دودق دتجوغ ئينغ مرنتهكن نكري ريو درفد
 سكل فرد كاغن مك ددالم حال ايت تباد پراف انتاران مك بكندا ساطان
 محمود ئون براغتاه كملاك زياره كغد مقام فادك اينداهن يقدفرتوان مودا
 راج حاجي المرحوم سرت بر بيجارا دغن كبرتور ملاك ايت مك ساسياه درفد
 بر بيجارا ايت مك بكندا ئون براغت باليق كرىو ادئون بيجارا ايت تباداله
 اكرو دافت اكن سورة ۲۸ ايت مك توقاه اكن پناكندى شهدان كات ستفه روايت
 اورغ توار ۲۱ يغ سغى كغد اكو اداله وكيل كمئنى ددالم ريو ايت نما ابران
 رودى اداله تركراس سديكيت فرنتهن اتس اورغ ۲۲ ملايو دان سلالو جوگ
 بر سلاهن ۲ فهم دغن راج اندرا بشو دان ائيل اي بر كهندقن كايو كاي هندق
 مبايقن رومه دان كوتان مك فر كياه اي سنديري كغد سلطان محمود دفتاپاه
 اف كهندقن دغن فركتان يغ كاسر ۲ تباداله اي هيرو امت اكن اورغ بسر ۲
 ددالم نكري ريو ايت اف ۲ مقصودن فر كياه اي سنديري اتو مپوره اورغ ۲۲ ائيل
 ترلميت سديكيت دافتن مقصودن ايت مك مارهاه اي ددالم حال ايت جادي
 كوساهنه بكندا ساطان محمود سرت اورغ ۲ بسر ددالم نكري ريو ايت مگين
 سهارى مگين بر تمبه ۲ فرنتهن ئيتور ئنجاك ايت مك جادي سلالو جوگ
 بر سلاه ۲ هن فهم دان مقصود دغن راج اندرا بشو ايت دمكىنه حال سهارى ۲
 كورنن ادان.

القصة

مك ترسوة فركتان يقدفرتوان سلاخور ددالم نكري فئغ مك موافقتله اي دغن
 داتو. بندرها فئغ سرت اورغ ۲ فئغ هندق ماشكر سلاخور سمولا مك ائيل سده
 ئوتساه موافقتن مك برسفاه اي اكن الت فر كلاهين مك ائيل سده سيف برجالناه
 يقدفرتوان سلاخور ايت سرت اورغ ۲ فئغ موديق كهولو فئغ دان دري هولو
 فئغ لالوله كهولو سلاخور كمدين لالوله هياير ككوالا مك ائيل سغى ككوالا
 هاري مالم ايت جوگ يقدفرتوان سلاخور نايك كفتاغ درفد تيرم بورو. نماش
 لالوله نايك كرومه ففكاوا فئغ مك برتتهاه يقدفرتوان سلاخور كغد ففكاوا
 ايت مپوره ماشكر بوكيت فم مالم ايت جوگ مك ففكاوا ئون يرتفكوه مالم
 اسوه كران اتق بواهن بايق بلوم تاهو اكن يقدفرتوان سلاخور اد برساييم
 دفتاغ مك تباداله ماشكر فم مالم ايت مك فم وقتو صبح يقدفرتوان سلاخور ئون
 مپوره مخفيل ففكاوا توا مك ففكاوا توا ئون مفادف كفتاغ هاري ئون مالمه
 مك يقدفرتوان ئون براغتاه سنديري سرت دغن سيد جعفر سرت اورغ ۲ بايق ۲
 نايك كبوكيت مك لالوله دلفكرن بوكيت ايت دبديان دغن فموراس دان سناغ
 سرت دغن سورا تمليقن سناه هلندا مندلر حال يدمكىن ايت مك ايلون تركبوة
 يغ مها بسر مك لالوله دكاوارين دغن سادادون لالوله براموه مك تباداله سغت
 اي مفسى سناغفن لاسى كران اورغ ۲ سلاخور سده راقت منيكمكن لمبيغ دان
 كريس سمناهن قول مالم هاري كلف كليتا تباد بر كنتوان انتهنن مان

شهدان کات صاحب الحکایت

اقبیل تیباله اغکاتن هاندان دری ملاک ایت یایت راج لاوه یغیرنام قیتر جاکوب
 فسیرام مک راج توا فون توراله قرکی برجمقا کلد راج لاوه ایت سرت ای بوخیر ۲
 یغ ای سرت سوکو ۲ ملایو تیاداله میرتای فکرجان راج حاجی المرحوم فی
 سبیل الله ادقون سکل بوکیس سده هایس کلوار تیغکله سهاج اورغ بتول ۲
 دان اورغ یغ بایک ۲ ملایه اراکن راج یغ ساعت مودان این سکارغ کیت راج
 یغیرمواقفت منتري یغ بر اف ۲ سهاج سوک راج لاوه کیت بوله جالکن سته
 راج لاوه مندر کات راج توا ایت مک ای فون ترسپوم سبیل مفکوککن کفلان
 کونن دمکینه خبر اورغ توا انتھکن اف هرین تیاداله اکو تاهو والله اعلم
 مان ۲ اکو دغر دان اکو لیته ددالم سیاره ایتله اکو سورتن کمدین مک جواب
 راج لاوه ایت کتان بایکله نتتی کیت بوا ساتو فرجنجین سرت بوله کیت
 تیغکاکن ساتو وکیل کشتی ددالم نکری ریو سقای بوله متولغ توان سلطان
 مرامیکن نکری میایقکن حاصل جواب راج توا باکوس لالوله ای مبری تابیک
 بالیق برکایوه ماسوه کدالم سوغی ریو مک اقبیل تیبیا نایک ای کداره مک
 مشوارتله ای دغن داتوه بندرها دان تشکوغ سرت راج اندرا یغسو سته قوتس
 مشوارتن مک لالوله کامفتن مفادف سلطان محمود سته بکندا ایت مندر اختیار
 راج یغیرمواقفت ایت مک تیتھن مان ۲ سهاج بایکن کلد ایهندا ۲ سکلین شهدان
 اقبیل سغی وقتون مک نایکله راج لاوه ایت ممبوا ساتو سورة فرجنجین دغن
 بکندا سلطان محمود سرت راج ۲ یغ یرامقت ایت کیرا ۲ دوا فوله اتم فصل دان
 تیک فصل قول هویش ادا له سته مضمون یغترکندوغ ددالم فرجنجین ایت تیاد
 دیرین لاگی بوکیس ممکغ فکرجان یغیر ۲ لاگی دان راج تواله کفلا سکل
 منتري یغ بر سکالی دان تیاد بوله سلطان محمود بر بوا سوات اف ملینکن
 هندقله موافقت راج یغیرمواقفت ایت دهولو کفلان راج توا دمکینه ادا.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک دافشله خبر راج لاوه اکن حال کلاکوان راج توا یغ کچی ۲ ایت درغد
 فکرجان رمقس مرقس اکن سکل هرت بندا قرانق ۲ کن بوکیس یغ تیغکل ۲
 ایت سرت هرت بندا یغدرتوان مودا مک کورغله برکنن قد هاتی راج لاوه ایت
 مک لالوله دماسونکن ددالم فرجنجین قد فصل یغکنیک ددالم فرجنجین ایت ترسپوه
 بوین مان ۲ سکل هرت بندا اورغ ۲ بوکیس دان قرانقکن یغ کشیگالان ایت
 بارشیا ف مندانش مک هندقه دسراھکن کلد توان کدان قیتر جاکوب فسیرام
 کوان سکل هرت ۲ ایت بارغ کانتوغن اتس کشتی ددالم قفراغن دمکینه
 بوین یغترسپوه ددالم سورة فرجنجین یغ تیک فصل یغ جادی هووغن قد اخر
 فرجنجین یغدا فوله اتم فصل ایت شهدان ادا له ممبوا فرجنجین ایت ددالم کفل
 قرغ یغیرنام او ترک دمکینه ادا ان مک اقبیل سلیله درغد ممبوا فرجنجین ایت
 مک برتندا تاغده سبله مبله کمدین مک بالیق راج لاوه ایت دتیغکلکنباله

یغ تر تیغکل اتو سفهاج تیغکل کران فترا ۲ مرحوم راج حاجی دان سوداران ۲
اد تیغکل کغد سلطان محمود کران بندا سلطان محمود ایت سودارا راج حاجی
جادی سکل اهلی یغدفرتوان راج حاجی المرحوم ایت سثوله ۲ جادی اهلی ۲
بگندا سلطان محمود جوا سبب ایتله سته فرائقکن بوکیس بایق یغ تیغکل
مالینکن دوا اورغ سفهاج فترا مرحوم راج حاجی یغترباوا یغدفرتوان مودا راج
عالی ایت یایت حمیده دان راج سیئی گدوان فرمفوان اداله بندان ایت سودارا
کغد یغدفرتوان مودا راج عالی ایت سبب جادی ترباوا اوله یغدفرتوان مودا راج
عالی ایت کاوار دری دالم نگرې ریو برلایر کنگرې دان کیسکودانا ادا.

شهران کات صاحب الحکایت

اداله فد کنیک یغدفرتوان مودا راج عالی کاوار دری ریو ایت سافته هارو
هاران ددالم نگرې ریو نیاداله برکنهوان لاکی اورغ ۲ کاوار دالم نگرې ریو
سکل فرائقکن بوکیس دش بریوة ۲ دان برگوته ۲ تیاد برکنهوان لاکی سستان
دکرتق دان دتا کوتی اوله راج توا کران راج توا ایت سده میغ بیادوه سباه
هاند سرت مهران سوکو ۲ سباه ملایو ایت مک کیکیگر کمرله ددالم نگرې ریو
دان فد کنیک یغدفرتوان مودا راج عالی ایت کاوار برجریته دان برتاقیس ۲
اد یغتر تیغکل اتق پوامن اد یغتر تیغکل سائق سوداران افلاکی سکل هرت بندان
جاقن دکات لاکی برچیچیران فد سگنث رومه تفکان سبب ملنکن دیری ماسیغ ۲
مریکیت هفک استان یغدفرتوان مودا فون براف بایق تیغکل هرت بندان.

شهران

لشاه یغدفرتوان مودا ایت کاوار دری دالم نگرې ریو شهران ادفون راج
توا سرت سته درفد سوکو ۲ ملایو انجیل سده کاوار یغدفرتوان مودا راج
عالی ایت مک راج توا فون مرغسه استان یغدفرتوان مودا ایت دان اورغ ۲ راج
توا فون مرغسه سکل رومه فرائقکن بوکیس ایت مک بابقه سکل مریکیت
براوله هرت بندا دان راج توا فون مرغسه هرت بندا یغددالم استان یغدفرتوان
مودا ایت اد کیرا ۲ دوا بواه فراهو درفد هرت بندا فرکاکس تمباک دان کاین
یغ مهل ۲ هرگان دان قیفکن مشکو یغمالوس دان براف فون فرکاکس ۲
لیرق ۲ مان ۲ یغتیاد سفت دیواو تورن سوان ایت درمش اوله راج توا مک
بابقه راج توا ایت متدافت هرت یغ حرام خیب الله وجو هم غوالدنیا والاخرة
شهران مک تیاد ترکات ۲ لاکی سلطان محمود ایت مالینکن فربواتن راج توا
ایت اکن تنافی افله یوله بواه کران سده جاتوه کاماهن کران سهارې ۲ تولغ
عوره بگندا ایت اومفان سکل بوکیسه سکارغ سکل بوکیس ایت سده برتوران
اد یغ تیغکل سثورغ دوا فون نیاداله مدای کران لاکی سوان مک دودقه
بگندا سلطان محمود ایت ددالم ات ۲ کات راج توا سرت راج ۲ سوکو سباه
ملایو ایت جوا ادا.

القصة

مك ترسبوة فرکنان سلطان محمود ددالم نكري ريو دودقله اي ددالم دوکجيتان سبب کهيلاشن فادک ايهندا بکندا ايت راج حاجي المرحوم اداله يغ برسا ۲ قد ماس ايت انق راج بوکيس راج علي دان راج عبدالصمد دانلايش دان انق راج ۲ ملايو يات بندهر دان تشکوک سرت راج اندرا بشون ادئون انق راج بوکيس يغ ميميله کقد سوکو ۲ ملايو ايت يات راج توا انجي اندا شهدان ددالم حال ايت مک سوکو ۲ ملايو سرت راج توا موافقه اکن مفکتيکن يقدفرتوان مودا يغ هيالغ ايت کقد سلطان محمود اکن تشافي ددالم لاکي بره ۲ فيکران کران اد يفتربه توا قد ماس ايت راج علي دان اد جوک فترا مرحوم راج حاجي ايت امفت اورغ لاکي ۲ يفتوان راج جعفر لاکي باوم رماج فترا باوم فاتوة مکلغ فکرجان کراجان مک جادياه بره ۲ فيکران انتارا سوکو ۲ ملايو ايت قد ميميله گنتي راج مودا ايت اکنتاشي کبايکن جندروغ سوکو ۲ ملايو ايت کقد راج جعفر سبب کانق ۲ مريم اف ۲ يقد کهندقي اوله مريکيت ددالم حال ايت فون توان ۲ سکين له معام عادة مانس مان ۲ يغ منفعت کقد ديرين ايتاه يغ دکهندقکين شهدان ددالم حال ايت جادي توفقه بکندا سلطان محمود قد ميميرکشن.

شهدان کات صاحب الحکايات

افيل راج علي مندائت اي اکن رهيا حال سبه سوکو ۲ ملايو ايت سرت راج توان مک اي فون مضمولکن سکل بوکيس ۲ فرائقکن دان بوکيس ۲ جاتي برسو ۲ مک فرکياه اي مفادف کقد بکندا سلطان محمود مک سکل راج ۲ فون حاضره سوان مک برداغ سميله اي سياف يغ فاتوة اکن فادک ايهندا يفته هيالغ ايت فاتيک سمو انق بوکيس منتا تنتوکه وقت اين مک جواب بکندا سلطان محمود سياف لاکي يغلين راج علي له يغ فاتوتن کران قد ماس اين راج علي له يغ ترله توا درقد يغلين شهدان سته راج علي مدغرتنه سلطان محمود ايت مک راج علي فون برديريله مونس کريسن لالو اي مفارو ۲۰ سته ايت افيل بوکيس فرائقکن دان بوکيس جاتي مايهت راج علي ايت مفارو ۲۰ مک سکدين فون مفارو ۲۰ له برکنجر ۲ باکيکن عظمتله بويين مک افيل ساسي درقد مفارو ۲۰ ايت لالوله منجوتجوغ دولي بکندا سلطان محمود ايت کدين مک برمونهه باليق مک برکارله اي يقدفرتوان مودا ريو جوهر دغن سکل تعلق دأيرهن سکين اداشهدان اد کير ۲۱ تیک هاري ساهن مک کملوغ جينا فون ترباکر هابس دان اد کير ۲۱ تیک بولن لمان اشکاتن دري ملاک فون دانقاه مافکر نكري ريو مک ددالم حال ايت برساله ۲ هن فهده سوکو ۲ ملايو دغن سوکو ۲ بوکيس ماسيغ ۲ دغن کهندق دان مقصودن مک تبادله ترسايکن اوله سلطان محمود دترساييهن انتارا کدوا فيهن جوکيه جعکيه سغرت تندو کنا برکس سرت هارو هارا ددالم نكري ريو مک يقدفرتوان مودا راج علي فون کاورله دري نكري ريو سرت سکل انق بوکيس مان ۲ يغ سغه اد جوک

علي اقبيل اي مندغر گبر نور ملاك هندق مافكر سلاغور ايت مك فرگياه اي برسما ۲
 اتق سوداران سيد علي كملاك مقتاكن اي هندق مېستو گبر نور ايناه يځ ظاهر
 ادغون يځ باطن اذاله تفكو امبوغ ايت سده داميبيل اوله سيد جعفر سلاغور
 دغروان بېني اينله يفساكيستن هاتي اوله يستوان محمد علي كوتن اينله
 يفسرسيوه ددالم سياره سيله سيا شهدان مك فرگياه اشكاتن هلندا ايت برسما ۲
 اشكاتن يستوان محمد علي ايت مافكر سلاغور مك اقبيل سفي سلاغور لالوله
 برفرغ دغن يقدفرتوان سلاغور مك تباد پراف لسان برفرغ ايت مك سلاغور فون
 الهله دان يقدفرتوان سلاغور فون اوندوره كهولو برجانن كبرنم برسما ۲ فادك
 اندا يقدفرتوان مودا سرت سيد جعفر سلالو كلفغ دان تفكو امفوان دان اورغ
 توجوغ لاكي استري برجانن كفيري كدين يقدفرتوان سلاغور فون برجساله
 دغن داتو. بندرها فغ مك دفرماي كنه اوله داتو. بندرها اكن يقدفرتوان سلاغور
 ايت سرت سيد جعفر بشاف عادة راج ۲ مباوا دبرين كغد ساتو راج دان دبرين
 رومه تفك دمكينه حالع مك تنفله يقدفرتوان سلاغور ددالم نكري فغ ايت
 سرت برمشواره دغن داتو. بندرها سهارى ۲ فد فگر جان هندق مقبيل نكري
 سلاغور ايت سمولا ادا.

سبرمول

ادغون هلندا سرت يستوان محمد علي اقبيل سلاغور ايت اله مك دايكوتباله
 كهولو سلاغور تاكوه اكن يقدفرتوان سلاغور ايت باليق هياير سمولا كدين
 مك دافت اي خبر دهولو مقتاكن يقدفرتوان سلاغور سدها لفس كلفغ مك هلندا
 فون هيايرله باليق سمولا ادغون يستوان محمد علي اقبيل هلندا ايت سده موديق
 كهولو مك ايغون مرامسده سكل هرت بندا اورغ ۲ سلاغور دتورنكنن كفراهون
 اقبيل تله ساره فراهون ايت مك اي برلايرله باليق كسيا تيغكل سيد علي مفكر
 دبرين يقدفرتوان سلاغور شهدان ادغون هلندا كفن كفل فرغ ايت اقبيل سفي
 اي ككوالا مك دليهش يستوان محمد علي ايت تباد لاكي مك دتبان سيد علي
 كمان توان راج فون باف مك جواب سيد عالي اي سده باليق كسيا سيب اي
 يبلغ اكن نكري سيا يځ ساي اد كتيش اف ۲ توان ماهو بچارا كدين اورغ ۲
 سلاغور فون مبريتاهوله كغد هلندا كفل فرغ ايت مقتاكن هابسه سده هرت
 بندان اورغ سلاغور يغلاري دان يفتيدق لاري درمشن جوك دباوا باليق كسيا
 سده كفن كفل فرغ ايت مندغر كات اورغ ۲ سلاغور ايت مك ايغون مفكر ۲ كن
 كفلان سبيل كاتن اينله ساتو راج يدي فون عقل ترالو بورو.

شهدان

تنفله سيد علي ايت ددالم سلاغور بركار يستوان سلاغور برسما ۲ هلندا تيغكل
 ديوكيت كوت نكري سلاغور ايت ادغون كفل ۲ يځ بايق ۲ ايت باليقه كملاك
 موافقت هندق مافكر ريو اتو هندق دساكيستن بچاران ادا.

ڦون مناغيښه سوان کچيل سر توا مودا سمتهښ بکندا ايت مليهت اهلي ۲
 ڦادک ايهندا ايت مک مفکين برته ۲ روست هاتين شهدان اقبيل ساسيله
 درڦد برتاغيښ ۲ رامي ۲ ايت مک بکندا سرت اورغ توا ۲ ڦون براغکته باليق
 کړيو مېاوا اهلي ۲ ڦادک ايهندا مرحوم راج حاجي ايت مک تياډ براغ هاري
 تيباله اي کړيو مک اقبيل تيبا بکندا ايت کدولم ريوه رنده ڦول دغن رانب
 ناغيښ سر کچيل توا مودان افلاکي سائق سوداران ڦادک ادنا ۲ دان ڦادک
 اتقدا سکين مناغيښه سکين دغن دوکچيتان يغامت ساعت جوا اداښ شهدان
 ادڦون يډډرتوان سلاڦور سرت يډډرتوان مودان تورله اي دري رمبو پردو
 سودارا ايت کوشې بارو دري سبتو لالو کياتغ تېک مک تيبا ۲ مډاډت خبر
 يغ صح اکن تلو کياتغ سدهله اله دان ڦادک ايهندا مرحوم راج حاجي
 سدهله صح کياتغ مک اقبيل يډډرتوان سلاڦور منډر حال يډمکين ايت
 مک ايښون ترکچو لالوله مناغيښ يغامت ساعت پردو سودارا ايت کمدين
 بهاروله کدوان ايت براغک باليق کسلاڦور دغن سکل اورغ ۲ سلاڦور ددالم
 حال دوکچيتان سهار ۲ جوا اداښ.

شهدان کات صاحب الحكايت

سيرمول

ادڦون کبرنور ملاک اقبيل سده ساسيله اي برفرغ دغن راج حاجي مرحوم توا
 کياتغ ايت مک موافقتله اي دغن فيتر جاکوب قمبرام اکن ملنگر سلاڦور ڦول
 سب کران راج سلاڦور يغ مفاجق راج حاجي ملنگر ملاک ايت سوله ايله
 يغ عمر بوته ڦوکو، ڦر کلاهين ڦد ملنگر ملاک ايت کران وقتو کمښي لاکي تغه
 برفرغ ددالم ريو سده سمعي سباس بولن کمښي هلندا سده ماهو برېجارا موافقت
 دغن راج حاجي سرت لفس کښل کيت يډرتباکر ايت فرغ کيت دغن راج حاجي
 سده برهنسي لاکي منجاري بچارا تيبا ۲ راج سلاڦور ڦرکي داتغ موکل ملاک
 سرت اي ڦرکي سندري ڦول مغيبيل راج حاجي ښتي ايت راج حاجي ايت
 ڦرکي کران اي راج يډرتيلغ ڦد راج ۲ ملايو اين انښ داتغ مفاجق برفرغ
 تياډ ڦرکي يوکنکه جادي مالو کلدان ادڦون اي ملاون کيت ددالم ريو برفرغ
 ايت يات ڦکرچان ڦاتوه کران کيت داتغ ملنگر نگرين دي ملاون ايت عادتله
 ياکي راج يډرتيلغ اکنتتافي ددالم ڦرغ ايت اد کلان منع اد کلان کاله اتو
 بردامي مک کيت تغه بچارا هندق کيت بايک ۲ کن هاتي راج حاجي ايت بير
 جادي بردامي مک راج سلاڦور کاجو ڦول ڦکرچان کيت دغن راج حاجي ايت
 کمدين جادي روست بچارا کيت اولهن کمدين تله تنډ راج حاجي ايت برفرغ
 دغن کيت دتاو، کياتغ دي ڦرکي بريښي درمو سده راج حاجي کاله بهارو اي
 تورن دري رمبو ايت باليق کسلاڦور ايت ڦون ڦکرچان تياډ ڦاتوه جکاو بگيتو
 راج سلاڦور يغ ساله بايکله کيت ڦوکل نگرې سلاڦور ايت مک سکراله فيتر
 جاکوب قمبرام کسلاڦور ملنگر نگرې سلاڦور ايت شهدان ادڦون يستوان محمد

شهدان کات صاحب الحکایات

افئیل سودمه الهه تاوه کناغ ایت مک گیر نور ملاک فون میورهله کفتن ملایو دان کلد اورغ ۲ توا یلددالم ملاک ایت مقبیل میت راج حاجی المرحوم ایت مک داتمه سکل اورغتوا ۲ ایت لاکي ۲ دان فرمفوان سرت دغن راتب تاغیس مک دباواله اورغله میت مرحوم ایت کدالم کوت ملاک ایت بتاف عادة استعادة مباوا جنازه راج یغسر ۲ مفکت مک ریوه رندهله ددالم نکري ایت دغن راتب تاغیس اف لاکي فراقن بوکیس بر دو کجیتاله سموا شهدان ادفون گیر نور ملاک ایتفون مفاکیل کفتن ملایو سرت اورغتوا ۲ ملایو دان فراقن بوکیس میوره کرجاکن جنازه راج حاجی ایت بتاف عادة استعادة مفرجاکن جنازه راج یغسر ۲ مفکت ادفون درغد فیقی بانجان اتس گیر نورله مفلوارکن سموا شهدان مک کفتن ملایو دان اورغتوا ۲ ملاک فون مفرجاکنه سفرت فرنته گیر نور ایت قد مفرجاکن جنازه راج حاجی المرحوم فی سبیل الله ایت بتاف عادة استعادة راج ۲ یغسر ۲ مفکت قد فکرجان منامن ایت دان بیراف قول گیر نور مفلوار بانجا کلد کفتن ملایو اکن صدقه قد هاری کبومی ایت سرت دفاغکن مریم دغن بیراف فوجوه بدیل ایت شهدان اداله دتانه جنازه راج حاجی المرحوم ایت کدالم کوت ملاک دبلاکغ کیون کفتنی دمکینه حالن اخرن دامبیل اوله فتراش دباوا کنکري ریو دتانه دبوکیت فولو فیهت یایت قد بوکیت یلددسباه سلاتن فولو فیهت ایت ادان.

شهدان

اداله اکو دافت خبر درغد خبر اورغ توا ۲ یغ متواتر اداله سیلوم لاکي دتانهن میت یلدفرتوان مودا راج حاجی ایت مک دتاروهن ددالم فنی هندق دباوا کبناوی سده سدیا کفل اکن مباوا جنازه المرحوم ایت مک منتتیکن کایسوقکن هاریع سهاج مک قد مالم ایت کادارله منجر کاتس سفرت افی درغد فنی جنازه المرحوم راج حاجی ایت مک کادومه اورغ ملاک ملیهتکن حال ایت مک ددالم تغه ۲ برکاده ایت مک کفل یفاکن مباوا جنازه المرحوم راج حاجی ایت فون ملتوبه ترباکر تربغ کادادرا سکل ایسی سرت اورغن شورغ فون تیاد یغ لفس شهدان کات قول یغ متواتر ایت تیاداله جادی دباوا جنازه المرحوم راج حاجی ایت فنده کنکري یغلاین مک دتانهپاله جوک دملاک ایت مفکت داتغ دامبیل دري ریو ایت ادان شهدان کات قول یغ متواتر سبب ایته دکلر اوله هاند ۲ یلدهولو دغن نام راج افی انتهی سبرمول ادفون سکل فترا ۲ مرحوم راج حاجی سرت اورغ ۲ ریو یغ اوندور کموار مندافت بکندا سلطان محمود ایت مک سغیهه مریکنیت کموار مک مغرکانه مریکنیت کلد سلطان محمود اکن حال فاداک ایهندا بکندا یلدفرتوان راج حاجی سده هیاغ مفکت شهید فی سبیل الله ایت مک افئیل بکندا مندغر خبر مریکنیت مک سلطان محمود فون ترکجوتنه مک مناغیسه ای دغن تاغیس یقامت ساعت مک سکل یلدهاضر ۲ دسیتو

يقدفرتوان راج حاجي فون مهوره اکن فغليما ۲۱ کاوار مقامو. مک ادا له راج
 حاجي استغال اي دغن مباح دلايل الخيرات مک فغليما ۲۱ يغ کاوار مقامو ۲۰ ايت
 فون برتموله اي دغن هاندا ۲۱ ايت مک لالوله برامو ۲۰ کن برماتين ۲ سباه مېله
 مک ادا له سادادو يغبريبو ۲۱ ايت فون بمبديله اکن سناغف مفکروتنه بويين
 سغرت اورغ مفکوريغ برتیه مک بابقه سکل بوکيس ۲ ايت ماني شهيد في
 سبيل الله سبب تباد سفلت تباد سده کنا فاوړو مان ۲ يغ سفلت تيبا ايت مک
 برتيکه اي دغن هاندا ايت برماتي ۲ ين دان برلوکا ۲۱ نه دغن ريوه رندهن
 دان کلکي کلفيتا دغن تفيق سوراښ مک سکتیک برامو ۲۰ کن ايت مک سکل
 سلدادو يغ بریبو ۲۱ ايتفون مغلونه کوپو بسر يقدفرتوان مودا ايت مک برصف ۲ له
 اي مفايلغ کوپو ايت مک يقدفرتوان مودا راج حاجي ايتفون برتیه مهوره امو. مک
 اورغ لفا فون نماجو کوداښ د حال اي تغه ساکيه فا ايغا مک کاوار له منمفوه
 باريس هاندا ايت لالو اي مقامو. مک ماتيله اي دغن کوداښ دان هاندا فون
 بايق جوک يشماتي مک دماسوکنيهال کوپو يقدفرتوان مودا ايت اوله سکل
 اورغ ۲ بسر هاندا ايت سرت دغن سادادو ۲۱ مک مقاموله فول دايغف سليکف دان
 فغليما زايغف سرت حاج احمد مک کتيکاښ مقامو. مېروکنديرين کفد باريس
 هاندا يغ برلافيس ۲ ايت مک سکتیک اي مقامو. ايت مک ماتيله اي شهيد في
 سبيل الله کتيکاښ ايت دغن نام لاکي ۲ دان بيراف لاکي اورغ يغ بايک يغ
 شهيد ايت مان ۲ يفتياد بمباوغ بلاکف شهدان ادفون هاندا بايق جوک يشماتي
 ددالم فرغ اين ادکيرا ۲۱ توجه فوله اورغ دان تيک اورغ بسر يشماتي ددالم برامو.
 ايت مک يقدفرتوان مودا راج حاجي بفکيت مفونس باديقن سباه تاغفن ممکف
 دلايل الخيرات مک دفلو. اوله بيراف اورغ مک ددالم تغه ۲ حال يقدمکين ايت
 مک يقدفرتوان مودا راج حاجي فون کناله فاوړو باريس سناغف مک اي رېهاه
 مفکته شهيدله انا الله وانا اليه رجعون اللهم اغفرله وارحمه وعافيه واعف عنه
 واجعل جنت الفردوس ماو اللهم ارفع درجت في جنت العبا وبارک ادرجته
 في الدنيا والاخره امين شهدان افبيل سکل هاندا ۲۱ ايت مايهت يقدفرتوان راج
 حاجي ايت سده مفکت ايت مک برهنتيله اي بمبديل مک برصف ۲ اي برديري مک
 دسورمهاله سکل اهلي ۲ راج حاجي ايت کاوار بتول ۲ دري دالم کوپون لاکي ۲
 فرملوان مک تياداله شهيرو بيرون مک کاوار له سکل اهلي ۲ راج حاجي ايت ادا له
 د ماس ايت يغبابواښ يايت راج جعفر دان راج ادریس دان انق سوداراښ
 سنورغ يغب نام راج سايمان ادفون يقدفرتوان اندرا کيري يغب نام راج ابراهيم
 ادا له اي لوک دلاريکن اوله اورغ دباواښ کلوار ادفون راج جعفر ددوکوځ اورغ
 برنام انجي. لاير سوکو ۲ مک ايتو مک هابله سکل اهلي ۲ راج حاجي ايت
 کاوار دري تلوه کتاغف ايت دغن برجالن بتول ۲ دغن تباد داوسير اوله هاندا ۲۱
 ادا له کلوارښ سکل اهلي ۲ راج حاجي سرت اورغن دري تلوه کتاغف ايت سلالوله
 کموار سکالي دان الهله تلوه کتاغف ايت.

سبرمول

ادفون يقدفرتوان مودا راج حاجي سرت فادك انقدا بگندا يقدفرتوان سلاخور
 راج ابراهيم مك مشوارتاه اي قد فكريان فرغن ايت مك يقدفرتوان سلاخور فون
 فركيه كباتغ تيك بر بواۋه كويو دسيئو دان مپوره ملفكر سبله داره ملاك مك
 دكاواري اوله اورغ ۲ ملاك سرت سدادو هاندا مك لالو بر فرغ بر بديل ۲ لن سنافغ
 دان فمبوراس سباه مپيله ساعته عظمه بونين دغن كلكي كمفيتان مك اقبيل براث
 لالوله برامو. دغن قدغ دان لمبيغ دان كايواغ دان كريس مك برماتيله سبله مپيله
 دان برلو كا ۲۲ انه انتارا كدوا فيهق مك تباد انتارا تيواسله اورغ ۲ ملاك ايت
 لالو اوندور ماسوه كدالم نكري ملاك مك برهنتيله فرغ بيراف هاري كمدين مك
 يقدفرتوان سلاخور فون مپوره ادليم فوله اورغ سلاخور كتاو. كتافغ مقمبيل كنيافكن
 يغبر يقدفري اوله يقدفرتوان بسر هندق دباوا كباتغ تيك مك دلغكر اوله
 هاندا كنيافكن ايت لالو بر فرغ بر بديل ۲ لن سكتيك بر فرغ ايت كنيافكن ايتفون
 تفلدك كندا فاورو مك تباداله تر باوا اوله اورغ ۲ سلاخور مك سكل مريكنيت فون
 باليقه كباتغ تيك سولا مك فرغ ايتفون برهنتيله سبرمول ادفون يقدفرتوان
 مودا راج حاجي اقبيل سده تتفله تمفتن دتلوق كتافغ تنجوغ فالس ايت مك
 راج حاجي فون مپورهله ملفكر سباه تيمور ملاك ايت دغن بيراف راتس
 بوكيس دان ملايو مك دكاواري اوله اورغ ۲ ملاك براتس ۲ سدادون مك اقبيل
 برتمو كدوا فيهق ايت لالوله برامو ۲۰ كن عظمتله بويش كلكي كمفينا تباد
 كدغرا ۲۱ لاي سرت سورا تمفيق ادفون بوكيس دغن كيلوغ موسغن
 مك سكتيك بر فرغ ايت برماتي ۲ ينله دان برلو كا ۲۲ انه انتارا كدوا فيهق مك
 فغاوا فون مفرهكن اورغن مارا مفاومو بر بواۋه مريم كريتان مك ماراله سكل
 بوكيس دان ملايو ريو لالو برامو. برتيكمن لمبيغ كريس دان قدغ كنيواغن
 مك سكتيك برامو ۲۰ كن ايت مك مريم كريت ايتفون دافته ملاك اورغ ۲ ملاك
 ايتفون اوندورله ماسوه كدالم نكري مك فرغ فون برهنتيله شهدان سلغ سبولن
 بر فرغ قول انتارا اورغ ۲ ريو دغن اورغ ملاك ايت كمدين برهنتي قول كمدين
 بر فرغ قول شهدان مفكين سهارى مفكين تيواسله اورغ ۲ ملاك هفك هابله
 سده سكليايغ نكري ملاك ايت ددافت اوله يقدفرتوان مودا راج حاجي ايت
 هپاله تيغكل نكري ملاك ايت دغن كوتان سهاج بولت ۲ ادان.

شهدان كات صاحب الحكايت

اداله كيرا ۲۱ ستاهن لمان ددالم فرغ ايت دان سمبل بر بچارا مك تباد جوگ
 بركتيواسن انتارا كدوا فيهق ايت مك كبرنور ملاك فون ساعته سوهن سبب
 بنتون دري بتاوي لبست داتغن مك كبرنور ايتفون ماسوفكنله سكل اورغ ۲
 فوته مان ۲ يقديم دلوار كوت ايت دكمفولكنن ماسوه كدالم كوتا دغن استرين
 سرت ساعته كاوال سمبغن قد سيغ مالم سرت مپورهله كبرنور ايت كغد نكري ۲
 ملايو مان ۲ يلدكت دسيئو مفاكن كمفني اد سديكت كسكن هندق تيواس

ددالم لاوتن فرلا بوهن ريو ايت شهدان ادئون يقدفرتوان سلاخور مك براثكتله اي كرىو دغن ساتو كاكب اورغ تيك فوله هندق مفادق فادك ايهندا بكنندان ايت مفاجق كلاك مك تنكل ايت بايقله بريله ۲ فيكران ۲ اتق راج ۲ يقددالم ريو ادستقه بمبركن راج حاجي يقدفرتوان ريو ايت براثكت كلاك ادستقه تباد بمبركن يآيت فترا مرحوم جفكو سقرت راج علي دان راج عبدالصمد دانلاين ۲ ن مك جادياه برساله ۲ هن فهم سته اتس ستهن اداڻ.

شهدان كات صاحب الحكايت

مك كراس جوگ يقدفرتوان راج حاجي ايت هندق فركي سبب كران اورغ سلاخور سده برفرغ كدوا فادك انقندا سندرې داتغ مفاجق سندرې فركي ايت كتيك مهارف اي اكن فضا جهاد في سبيل الله تعالى مك درقد سبب يغ تيك فركارا اينه تباد دات اي دتا هن لاكي مك سيلله اكن بيراف كلغكافن فرغ مك ائيل سده مستعب سكاينش مك لالوله اي براثكت كلاك مك مفيكوتله فول فادك انقندا بكندا يقدفرتوان بر سلطان محمود برسا ۲ مك ائيل سفي كموار مك دتيفكاكنش فادك انقندا بكندا يقدفرتوان بر ايت دموار مك يقدفرتوان مودا راج حاجي فون لالوله كلاك مك بر بوتله اي تمقت سرت كوپو دتاوه كتافغ تنجوغ فالس نماش سرت مپوره ففكاوا فئاستي ماغكر ساپوه مك برفرغه دساپوه ايت بيراف هاري برامو امو كن ككني كمفتا بوي سنافغ سدادو دان فمبوراس بوكيس سقرت بوي اورغ مفكوريش برتیه سرت دغن سورا تمقيق دان شكل بوكيس دغن كيلوغ موسفن دان برماتي ۲ بنله دان برلو كا ۲ اناه ساه مپياه مك تباد براف لمان برفرغ ايت مك تيواسله اورغ ساپوه ايت سبب بايق سدادون ماتي سرت فغليما ۲ اورغ ساپوه فون بايقله ماتي مك ساپوه فون الهه دان دافته ساپوه ايت اوله يقدفرتوان راج حاجي كمدين دري ايت تباد براف انتارن مك سلطان محمود فون داتغه كتلو كتافغ مندافتكن فادك ايهندا بكندا ايت مك تباد براف لمان برسا ايهندان ايت مك سمبه يقدفرتوان مودا راج حاجي كغد فادك انقندا بكندا سلطان محمود باليه فادك انقند سيلان باليق كموار ننني ايهندا ددالم موار تباد اوسله ماسوه بيرله ايهندا سهاج كران بارشكالي دكهنديكي اوله الله تعالى ايهندا سفي جنجي ددالم فرغ اين دهولو الله وبعد رسول الله كمدينش فادك انقنداله اكن ايهندا هارف اماهراكن اعلي ۲ ايهندا سرت ماميهراكن فاجل ۲ ايت بوكيس ادئون فادك ايهندا سوگ سرت رضا كران دوسا فادك ايهندا سلما ۲ اين مك ايهندا هارف اكن دامقوني الله تعالى دغن سبب كماتين فرغ اين شهدان ائيل سلطان محمود مندر فركتان فادك ايهندا ايت مك بكندا فون مناهيسله ترلالو ساغت مك يقدفرتوان راج حاجي فون مناهيس جوگ شهدان ائيل سلسي درقد برتاهيسن دوا فترا ايت مك يقدفرتوان بر سلطان محمود فون براثكتله باليق كموار مستيكن هابس فكرجان فادك ايهندا بكندا ايت.

سمولا دغن کوبو تلو. کریتیغ ایت عظمتله بوییش بهنا مریم کفل ایت کلکی
کمیثا تیاد کدشران اف ۲ لاکي مک سکتیک برقرغ ایت مک کوبو تلو. کریتیغ
ایتقون همغیر تیواس سبب اوبت بدیلن هابس مک مهورهه یغدقرتوان مودا
مغهترکن اوبت سبواه سمن اداله یغ مغهترکن اوبت بدیل ایت شهیندار بوفیغ
اداله بودق ۲ یغ مغایو هکنش کفلان ساتو بودق انق بایک نمائ کالتی مک دسمن
ایت فون بدیل اوله کفل دري لاوه دغن قلورو فئابورن مک سمن ایتقون
تفکلم مک لفله ستوغ اوبت بدیل ایت دفیکیل بودق سمن ایت نایک کداره
کفد کوبو تلو. کریتیغ ایت مک دافتنه امقت لیم کالیم بدیل مک دغن تقدیر
الله تعالی کفل ایتقون تر باکر ملتوب برتر باشن کلادق کفل ایت کاودارا دان
سکل اورغ ۲ فون هاباه ماتی دتر بکن اوله اوبت بدیل یغ ملتوف ایت ادا.

شهران

اداله فد سوات قول اورغش اد دلافی راتس یغ ماتی دان فد ساتو قول لیم راتس
دان ساتو کساریش یغ مانی برسا ۲ تربغ دغن کفل ایت اداله نام کفل ایت
مالک سورفار دمکینه یغداخت درغد فرکتان اورغ توا ۲ هلندا یغدملاک شهران
اقبیل سده تر باکر کفل یغیر ایت مک برهنتیله قرغ برسا ۲ دیم شکهشون دیم
ددالم بجارا جوک انتارا کدوا فیهق ایت تم.

القصة

مک ترسبوه فرکتان یغدقرتوان سلاغور کدوا برسودارا مک یغدقرتوان سلاغور
راج ابراهیم سرت فادک ادندا بکندا راج نالا یغدقرتوان مودا سلاغور مک
کدوان اقبیل ای مندغر فادک ایهندا بکندا ایت سده برقرغ دغن هلندا ددالم
ریو مک بکندا فون مشوارته دغن فادک ادندا یغدقرتوان مودا سرت داتو.
فغکاوا سرت اورغ بر ۲ دان اورغ توا ۲ یغددالم سلاغور اد فکر جان
میرتای فادک ایهندا بکندا ایت مک اقبیل فوتس مشوارتن مک یغدقرتوان سلاغور
فون کاورله هندق ماهرک ملاک مک سغکله درهجو موافقت دغن فغولو امقت سوکو
ایت مک اقبیل سده فوتس موافقتن مک لالوله برانگت کفدس قول مک موافقتله
قول دغن فغولو فداس یغ امقت سوکو جوک مک اقبیل فوتس موافقتن مک
لالوله ای برانگت کسوغی بهارو لالو بمبواه کوبو کمدین برانگت قول کسانع
نیک مک لالو برهواه کوبو یغیر دسیو مک ددالم حال ایت دانقله لغکر
دری ملاک دغن بیراف بالیق سادادو هلندا سرت اورغ ۲ ملاک مک
برقرغله اورغ ۲ سلاغور دغن اورغ ۲ ملاک ایت برهونه ۲ هن مک بابقله سادادو
هلندا سرت اورغ ملاک ماتی سرت ترکراف کفلان ساتو اورغ سرن مک سبواسه
الحکاتن دری ملاک ایت اوندوره ای بالیق کمالک سمولا شهران مک کبر نور
ملاک فون مبري سورة کریو کفد فیتیر جاکوب فمیرام مفتاکن نکري ملاک سده
قول دغکر اوله یغدقرتوان سلاغور مک اقبیل فمیرام مندغر سورة کبر نور ایت مک
ایقون مبري فرنته اکن سکل کفل ۲ قرغ ایت برلایر بالیق کمالک مک ترغله

لکوم لکم یو بی بهناښ مک تیاد جوک برکتیواسن انتارا کدوا فیټی ایت اداښ
 شهدان کات صاحب الحکایت اد کغد سوات هاري مک دلفکر اوله هاندا کو بو ۲
 اورغ سینتن دقولو فیټت دلیا یکنش باریس دري بلاکغ قولو فیټت دغن بیراف
 سکوجي مک دسربو یاله کو بو ایت وفتو اورغ ۲ سینتن ایت تغه الفا وفتو هاري
 هوچن لبت مک الهله سکل کو بو ۲ اورغ سینتن ایت برتبورانه کاوار درفد کو بو ۲
 مبادوا دیریښ کدالم سق مک هاندا فون منایکن انجیغ برثوله ۲ ایکور مک
 دبورویاله سکل مریک یلاري برسمبوي ایت مک مان ۲ یسبرجمفا اوله انجیغ
 ایت دسلفیاله مک دانغله سادادو ۲ ایت مبدیل دغن سناغ مگروغله یو بیښ
 سقرت اورغ مگکور یغ برتیه مک هابسه ماتي سکل اورغ ۲ سینتن یغ دقولو فیټت
 ایت تیاد تیغکل بارغ سنورغ فون جوا سب هندو لاري تیاد سقث د کتیک
 ایت شهدان سده سکل فنجاجب یغ کوالا ریو ایت مندرغ یو بی سناغ مگروغ
 دقولو فیټت ایت مک سموان فون ماراله کفولو فیټت سله همغیر کفولو فیټت مک سکل
 سادادو ۲ فون ماسیغ ۲ تله تورن کسکوچین هندو بالیق ککغان مک فنجاجب
 فون بیبا مک لالوله برفرغ سکوجي دغن فنجاجب قول بریدیل ۲ لن سناغ فمبوراسن
 سکیک برفرغ ایت مک فنجاهه سکوجي ایت تیک بواه هابس ماتي اورغن مک
 سکوجي ۲ یلاین ایتفون لاله کلاوه مک کفل ۲ فون داغله دلفکر کدوره
 مبدی اکن مریښ مک لالوله برفرغ قول دغن فنجاجب ایت برتیس برتیمبکن
 لکوم لکم سقرت یو بی هلنتر مبله یو کیت مک برفرغ ایت مک تیاد جوک
 برکتیواسن انتارا کدوا فیټی ایت مک هاریفون مالله مک کفل ۲ ایتفون
 اودورله کلاوه مک سکل اورغ ۲ ملایو ۲ دان یو کیس ۲ ایتفون نایکله کفولو
 فیټت منجاري میت اورغ ۲ سینتن ایت مک اد یغ دافت اد یغ تیاد دافت مک
 مان ۲ یلادافت داتنامه تیاد برکتهوان لاکي اد یغ دوا ساوبغ سته ساسیه
 براودورله کلاوه فنجاجب ۲ ایت مک اقبیل هاري سیغ مک برفرغه قول سقرت
 عاده سهاري ۲ مک تیاد جوک برکتیواسن انتارا کدوا فیټی ایت تم .

شهدان کات صاحب الحکایت

اد کیرا ۲ سمبیل بولن لمان برفرغ ریو ایت کات قول اداغه کیرا ۲ ساس بولن
 همغیر وانه اعام انتهنکی یغ مان ۲ قول یسبر مک بریجاراله انتارا کدوا فیټی
 یغ دفرتوان مودا راج حاجي دغن فیتیر جاکوب فمیرام کات ساتو قول اورغ ۲ بر
 هاندا نمان کفلا فرغ ایت توان ابو هندو بریجارا موافت قول برهنتي فرغ منجاري
 بجارا یغ بایک سرت هندو ماسو فکن ساتو کفل فرغ بر کدالم سوغي ریو مک راج
 حاجي فون ملارغله جکاو هندو بریجارا دان موافت جاغن دماسو فکن کفل یسبر
 ایت کدالم ریو جواب هاندا تیدق ملغاف تیدق ممبوا ساتو اف ددالم بجارا این
 مک یغ دفرتوان مودا راج حاجي فون ملارغ جوک سته ایت جواب هاندا یغ کیت
 ماسو تیاد دغن سادادو مک کات راج حاجي کیت خواطیر جوک سب
 کیت ددالم فغاغن مک کفل ایت کراس جوک هندو ماسو مک لالوله برفرغ

اد يځ دانغ دري سبله رنتو۲ مياوا براس شهدان ددالم سهارې ۲ برفرغ جو کاله
تياد برهنې ددالم فرلابوهې ريو ايت برېدېل ۲ کن مريم دان سناغغ لمبوراسن
دان ليلا رنتکاډ اداڼ.

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله يځ عمرنتهکن فرغ ايت يځدفرتون مودا راج حاجي سندري اداله اي
برکايوه ساتو سمن بيدار يځ فنجغ اداله اي برديري ته ۲ سمن ايت برسپار
مک برکايوهله اي مرمسا سکل کلککافن فرغن ايت اف ۲ يځکورغ درفد ساتو
فنججېب کفد ساتو فنججېب فد کتيک ته اورغ ۲ برفرغ ايت ددالم فلورو يځ سابوځ
مياوځ ايت دان اکو دافت ساتو خبر درفد ساتو اورغ ۲ توا ۲ بايک نماڼ
انجې، سومغو، فرانکن يوکيس کاتڼ اداله اي فد ماس ايت بهارو بالغ سده
لکت کريس اداله يځ ميايوهکن يځدفرتون مودا راج حاجي ايت برسپار ۲ بيراف
اورغ ۲ بودي يځ سام ۲ عمرن دغندي ايت فد کتيک يځدفرتون مودا ايت
عمرنتهکن فرغ ايت مک فد کتيک اي هندق ميايه مپيرغ درفد ساتو فنججېب
کفد ساتو فنججېب مک دېدېل اوله ساتو کفل فرغ هيتم دغن مريم مک نيباله
فاوروڼ ايت کلفي سمن مک ملومقوله فاورو ايت کسبله مک باسبله يځدفرتون
مودا ايت کايښ مک تياد جوک دهيروکښ بايت دسورهن جوک بودي ۲ ايت
برکايوه مک مان بودي ۲ يعترندق کللان سکل فاورو بردغوع لالو ايت مک
دقوکلن دغن روتن جمتښ کمدين اد قول ساتو کيچي فرغ هلندا يځ فنجغ
مارا کداره سبله قېق قولو لوس مک ائين له دکاوارې اوله فنججېب اد انم
توجه بواه مک لالوله برفرغ لکوم لکم عظمايه بويښ بهنا مريښ ايت مک
سکتيک برفرغ ايت هڅيرله نيواس کيچي ايت هڅير ۲ دافت شهدان اداله
فرکي مرامځي ايت ساتو فلمايما نماڼ انجې، کوږو فراهوڼ غوراب فنججېب ليم باس
سکتيک برفرغ ايت نرېاکرله برندا کيچي ايت مک سده بايق اورغن تورن
کسکوچين هندق اوندور کلاوه مک ائين فون کراس تورن مک دانقله کفل بنتون
دري لاوه بيراف بواه مک فنججېب فون اوندورله قول مک کيچي ايتلون لقله
مک هاريون مالمله فرغ فون برهنې مک افبيل هاري سيغ برفرغ قول دمکينله
حالن سهارې ۲ جک ائين کنيغ کفل ۲ ايت دکت کداره برفرغ دان جک ائين
تدوه فنججېب ۲ کلاوه برفرغ دان جکاو مالم سکالي ۲ تياد برفرغ سهڅک کفل فرغ
دان فنججېب ايت بردکت ۲ بوله برتر يا دان برچاکف ۲ کران اد جوک ددالم کفل
ايت اد جوک ستورغ دوا فرانکن يوکيس يڅيرمقيم ددالم ملاک برقرابت جوک
دغن فرانکن يوکيس نکري ريو مک کدوان فون برچاکف ۲ مشتاکن اف بوله
بواه ابغ اتو اديق دمان ماکن دسيټوله بکرج يځ فرسوداران کيت تياد جوک
برقوتن دان اد جوک هلندا مفات کونن مي ملايو مي يوکيس ايسو، کيت
برفرغ بايک مک دجواب اوله ملايو اتو فرانکن بايکله دمکينله يځ اکو دغر
درفد مولت اورغتوا يځ سمان شهدان مک افبيل هاري سيغ برفرغ قول سمولا

ايت فچه اد بيراف فراهو ۲ يغلاین برسما فچه اد کيرا ۲ سراتس سقوله بواه
سموان ماسو. دغن فراهو اورغ سبسي بسر کچيل دان سرت ساوب يلدثرتوان
راج کچي. ترثکاتو فون فچه جوک اداث.

شهدان ايتله سبب يفلکدوا يغ باطينن انتهي م.

سبرمول

شهدان کات صاحب الحکايات

اقبيل کبرنور ملاک تباد متریم سمرت مقصود راج حاجي ايت مک يلدثرتوان
راج حاجي فون مولفکن سورة ۲ فرجنجین سنغه دفاکي ستغه تيدق اقبيل ساسيله
اي درقد مولفکن سورة فرجنجین ايت مک ايئون براثکتاه بالیق کريو
شهدان ادفون کبرنور ملاک اقبيل راج حاجي مولفکن سورة فرجنجین ايت مک
مارهه اي مک مشوارتله دغن راج لاوه يغيرنام قتراجاکوب فمبرام کات سوات
قول اورغ ۲ بسر هلندا نام کفلا فرع ايت توان ابو مک ددالم تغه ۲ بجارا
ايت مک بايقه قتنه ۲ يلدسليکن اورغيغ خيانه کفد کبرنور ملاک سرت راج
لاوه فیترجاکوب فمبرام مقتاکن يلدثرتوان مودا راج حاجي هندق موکل ملاک
سرت سده سيف سکل کلفکائن کونن مک برکاتله کبرنور ملاک ايت کفد
فیترجاکوب فمبرام ايت راج حاجي ماهو موکل ملاک يایت کيت فرکي فوکل
دهولو مک فرکيله کافکائن هاندا ايت دغن بيراف کفل فرغ دان کيجي فرع
مافکر ريو سرت منوغکو کوالا ريو تباد ديرين فراهو داکغ ماسو. سته ايت مارهه
يلدثرتوان راج حاجي لالو دکاوارين دغن بيراف فنجاجب مک لالوله برفرغ بسر
لکوم لکم کککي کمفينا بوبي مريم سمرت هلاشر مبله بوکيت دان اسف بدیل
فون کامکايوتله دکوالا ريو ايت سرت دغن سوران تعيقن دان بوکيس ۲ فون دغن
کياوغ موسفن هکک سفياه فتح بهاروله سام ۲ برهنتي اقبيل مالم اوندورله
کفل ۲ ايت کلاوه دان سکل فنجاجب ۲ فون ماسوله کدالم ريو ستغه مک اقبيل
سيغ برفرغ قول کککي کمفينا باکيک بوبي بهنا مريم انتارا کدوا فيهق ايت
مک اقبيل مالم برهنتي قول مک بيراف بولن تباد جوک برکتياوسل انتارا کدوا
فيهق ايت دمکينه حال سهار ۲ دان براس فون ماملله مکاکن يغلاین دمکين
جوا دان سکل فراهو ۲ داکغ هندق ماسو. کفياهنله برمسفن ۲ دغن کفل فرع
ايت برتریق ۲ کي ترکادغ ۲ لفس ترکادغ تباد لفس شهدان مک يلدثرتوان راج
حاجي فون مپورهه ميوه کوپو دتنعوغ فينغ دان تاو. کريتيع دان دغولو فيغت
ماسيغ ۲ دغن اورغ منوغکون اداله کوپو دغولو فيغت سکل اورغ ۲ سينتن منوغکون
دان سکل فنجاجب يفسر ۲ يغيرمريم برکليارانله سفنجغ لاوه ايت اد کيرا ۲
تغه دوا راتس بسر کچيل همفير اد يغ کسيله تنعوغ اوين اد يغ کيلاکغ ريو
ماسو. کن فراهو ۲ داکغ يلدانغ دري سيم دان سکوجي مپاوا براس دانلاين ۲ ن

دان یغ مقبرې اکندي یايت ادا له یغدفرتوان مودا راج حاجي ایت اد فرجنجین
 کونن دغن کمنې هلندا موه کمنې هلندا موه راج حاجي ادغون جک اد
 فکرجان تفکف متفکف رملس مرملس موسهن ایت اد بهکین ددالم انتارا
 کدوا فیق جک راج حاجي فون فکرجان کونن کمدين داتله ساتو کفل موه
 هلندا ایت ماسوق برلاوه کدالم ريو دغولو بابن مک یغدفرتوان مودا راج حاجي
 فون مپوره مپريتاوه کملاک کغد کپرنورن مک داتله ساتو کفل فوړغ دري
 ملاک مک دفرغپاله کفل ایت یايت کفل موسهن ایت دغولو بابن ددالم فرلاوه
 ريو مک دامپان کفل ایت دغن سکل مواتن دباوا کملاک مک اقبیل سملی
 کملاک مک جادیه کفل ایت حکوم رماسن کلد هلندا جالن سقرت عاده
 فرموسهن مک تيبا ۲ راج حاجي ایت منداقت بهکین دسپتو کونن مک راج حاجي
 فون مشکوتاه کملاک هفک موار هندق مرقسا فکرجان ایت مک راج ملاک فون
 مپوره ساتو کفرجیانن فرکي کموار بریجارا دغن راج حاجي ایت ادا له نماښ
 ترسپوه ددالم سجاره سلاخور یايت سیوا ابرام کات سته نماښ ابرام فوکیل هلندا
 یغداغ ایت دان ساتو کفتن ملایو جادي واکیل راج ملاک فو کفرجیان ایت
 مک راج حاجي فون برخبرله کغد کدوا وکیل ایت یغ کفل ایت دان یغ مپري
 تاوه کملاک دان لاکي دامپیل دالم فلاوه من کیت دنکري ريو سکارغ مان
 بهکین کیت دسپتو مک دعوا راج حاجي ایت تیداله کدوا وکیل ایت منریماښ
 جادي برساله ۲ هن فهمه دان برسلاهن ۲ مقصوده مک جادیه فرکلاهین اینه
 سبب یغ فرنام یغ ظهیرن ددالم سیاره سلاخور سرت خبر اورغ ۲۱ یغ مواتر
 ادان شهدان ادغون فو قول یغ کدوا یغ اکو دافت ددالم سیاره لیفک دان ريو
 یايت کاراغښ اڅکو بوسو ایندښ تفکو وو دوشون ادا له سبب فوړغ یغدفرتوان راج
 حاجي دغن کمنې هلندا ایت سبب راج کچي تن دالم یغدفرتوان ترغکانو
 موافت دغن کفتن کلاس منجاري جالن کروستکښ نکري ريو یايت اد یغدفرتوان
 ترغکانو مناره سئورغ اتق چينا یغ بابک روفاښ اتق چينا ایت بهارو دماسوقکښ
 اسلام دبرین نام جمیله مک دکهنداکي اوله کفتن کلاس ایت مک دبريله اوله
 یغدفرتوان راج کچي ترغکانو سرت دمنتا کغد کفتن کلاس ایت بمبواه فوکو
 فرکلاهین دکوالا ريو سفای ساکیت هاتي اورغ ۲ ريو اکن کمنې هلندا ایت
 مک دفاکيه اوله کفتن کلاس جمیله ایت لاوله یونتیغ مک تنکل کفتن کلاس
 ایت هندق فرکي کریو هندق بمبواه فوکو فرکلاهین ایت مک جمیله ایت
 دتشفکلکښ کغد ادیقښ څېرنام کفتن کدس دسورهښ باوا کچينا مک سلفکالښ
 کفتن کلاس ایت فرکي کریو بمبواه فوکو فرکلاهین دغن فراتیس دکوالا ريو
 مک کفتن کدس فون برلايره هندق کچينا تيبا دغن تقدیر الله تعالی سرت سملی
 دکوالا ابي مک الحین بسر فون تورنه مک کفتن کدس فون کفل ایت فون فجهله
 دان سکل هلندا اڅکریس یغددالم کفل اینغون ماتيله تیاد تیغکل بارغ سئورغ
 جوا فون دان سي جمیله اینغون ماتيله جوک شهدان ادا له وقتو کفل کفتن کدس

مفتک دبالې شهدان اداله یغ مفکنتیکن کراجان یأت فترا یغبرنام راج یحیا
برگارکن ای سلطان یحیا شاه کراجان ددالم نکری سیا ادفون راج عبدالله
منجادی راج دکمتر دکر تفکر بر کمتر شهدان اداله اتق راج عالم المرحوم
برنام تفکو بدریه دغن دایغ خدیجه فترا اوغو دایغ فرانی مک برسوامیکن
سید عثمان بن شهاب مک متدافتکن اتق تفکو بدریه ایت براف لاکي ۲ یفتوان
برنام سید علی دان یغ مودان برنام سید عبدالرحمن مک اداله ای ماس این
سده لکت کریس یعنی سده بر ماکي کریس اداله سید علی براسریکن اتق
راج موسی مک اداله یوکیٹ باتو ایت دسراهن اوله راج موسی گندان شهدان
اخون کلق ایله یغ مشبیل کراجان سلطان یحیا ایت اکندایغ قصه دملاکغ
این جوا اداں.

القصة

مک ترسبوة فرکتان نکری ریو یأت ماس کراجان سلطان محمود شاه دان
یغدفرتوان مودا راج حاجی مک تیاد براف لمان یغدفرتوان مودا راج حاجی
کراجان ددالم نکری ریو مک ککندا بکندا یغدفرتوان سلاهور سلطان صالح الدین
فون کریطله مک تیاد براف انتاران مک مفتکنا کمالی کرحت الله تعالی مک
دمعماکنا اوله سکل اورغ برن ککری ریو مک یغدفرتوان راج حاجی مفکنتیکن
فادک ککندا بکندا یغ هیلغ ایت دغن فادک انقدان راج ابراهیم منجادی
یغدفرتوان بر دان فادک انقدان راج نالا دحادیکن یغدفرتوان مودا اداں.

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله کیرا ۲۱ دلائق تاهن یغدفرتوان مودا راج حاجی ممرنتهکن کراجان ریو دغن
سکل تعلق دایرهن مک داتقا تقدیر الله تعالی یغ امت کواس سرت ملاکوکن
کهنتیق داتس همبان دغن حکمتن یغ مبالغه سرت مبریتاهو اتس همبان اکن
ککچین دنیا یفتیاد ککل دان نعمتن یفتیاد تنو قد حال برفته ۲ درفد ساتو
حال گفد ساتو حال حال کادان سکل همبان جاغن ماسیهی دنیا این
دان هندقله کاسیهکن اخره نکری ککل دان نعمتن یغ مها بر دان کراجان
یغ مها بر سقرت فرمانن ددالم قرآن العظیم فاذا رایت ثم رایت نعیم وملکا
کبیرا یعنی مک اثبیل اشکو دسان یعنی داخرة اشکو لیتهه اکن نعمت دان
کراجان یغ مها بر هفک براف ایات دملاکش میتاکن نعمت اخره ایت دان
کهینان دنیا این.

شهدان

کات صاحب الحکایت

اداله فرمولان سبب ککروهن نکری ریو دان سبب کروسقکن مک یأت اتس دوا قول
شهدان سبرمول اداله قول یغفرنام یغ اکو دانت ددالم سجاره دان سیاره فیهق
سلاهور سبب ظهورن سرت اکو فرقا خبر ۲ یغ متواتر گفد اورغتوا ۲ یغ سماں

ابغ دڦوکل ابغ اودا ایت دان ابغ ئیتیم ترجاتوه فڊ کیسی ۲ تیغکف ایتله لوک
ادڦون ابغ اودا ایت ای تغه تیدق تنتو هاتیش کران ای مباح اسم سالم ۲ من
براف هاری سده مک کات راج عبدالله سهاج ابغ سبویکن سایشکن لاکي
ابغ ایت مک جواب تفکو امبوغ ایت تیدق ابغ دوستا شهدان سکتیک لاکي
یغڊفرتوان محمد علي فون ملومقت ۲ کلوار سمیل تر تاوا ۲۱ برچاکل ۲ تیدق
کنهوان مک تیتته بکندا سرت راج عبدالله ابغ این سده براوبه عقلن بایکله
کیت فاسوڭ سهاج مک نایقله سکل سودارا ۲ بکندا ایت لالو دتفکلن یغڊفرتوان
محمد علي ایت ستله یغڊفرتوان محمد علي ملهت ککندا ادندا سکلین هندق
منفکف دي ایت مک ایفون مفکوچوهله سرت منینجو دان منندع سراحف ککندا
ادندا ایت مک برتفکفله ددالم استان ایت برمفس ۲ توغکف لغکف لنتوم لنتم
ددالم استان ایت مک تفکو امبوغ فون منجریته کاتش جاشن دتیکم ابغ اودا
ایت مک دتفکیغ اوله بکندا تیتته سیاف فول هندق منیکم سقدار هندق منفکف
اورغ کیلا این هندق دڤنجارکن ایت سندیری بهارو دڦوکلن ایسه دپونهن
سته تفکو امبوغ مندغر تیتته ادندا بکندا ایت مک ایفون دیم شهدان سکل
اورغ ۲ بر ۲ دان اورغ توا ۲ فون فرکیاه سوان کرومه یغڊفرتوان مودا ایت
دڤن الت سنجاتش مک سبب دکناکن اورغ توا ۲ ایت بکندا برتیکم ادیق برادیق
مک اثیل سلی اورغ توا ۲ ایت کاستان یمتوان مودا ایت مک بهاروله تاهو
مریکیت یغڊفرتوان مودا کنا تفکف سبب براوبه عقلن مک سکل مریکیت مندیمکن
دیریله دنانه منتیکن تیتته فرنته سهاج شهدان یغڊفرتوان محمد علي فون دافناه
دتفکف اورغ لالوله دڤنجارکن ددالم استان جوک سرت بکندا بریتته کفد
ککندا بکندا تفکو امبوغ سوره جاریکن دوکون یغ فندی ۲ ممافس سرت دڤنتاکن
تفکل عزیمت کفد توان ۲ سید سرت کفد فادک انقندا بکندا ایت توان بر
مک تیاد براف لمان مک سبوهاله ای درفد فهاکیتش ایت کونن مک بهاروله
ای دکلوارکن دري ددالم ڤنجاران سمرت عاده سهاری ۲ جوا اداڭ.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک تیاد براف لام انتاران مک سملیه فرایدان دنیا مک گرپله یغڊفرتوان
راج اسمعیل ایت دڤن گریغ ساتت مک برهمیونله سکل اورغ ۲ بر ۲ کدالم
مک یغڊفرتوان مودا سرت راج عبدالله فون سوسهله منجاریکن اوبش سرت
مغفلکن سکل دوکون ۲ مغربکن بکندا ایت مک تیاد اوسهکن کورغ مفکین
برتبه ۲ فول شهدان مک بکندا فون تاهوله بیلاش اجاش مک لالوله مغفلکن
سودارا ۲۱ دان یغڊفرتوان مودا سرت اورغ بر سکلین سراه مپراهکن انق ۲ کفد
سودارا ۲۱ سرت برفسن اکن کنتیش یایت انقن یڤرنام راج یحیا تیماغش تفکو
سولوغ مک اثیل هابس ای برفسن ۲ ایت مک بکندا فون مفکته کمبالی
کرحت افه تعالی انا لله وانا الیه راجعون مک دکرچاکن اورغله میت بکندا ایت
بشاف عاده راج ۲ مفکت مک دمدمکن دمفورا مک دتفکیل اورغله ای ایت مرحوم

ایت مایهت ککندا ادندا سکاین تورن ایت مک ایفون سکراله مدافتن ککندا
 ادندا ایت سمیل برتاغیسن ۲ ادیق برادیق ادفون یمتوان محمد علی لاریله
 ای کفتاهن مک سیا فون الهامه مک دافنه نگری سیا ایت کتاشن یغدفرتوان
 راج اسمیل قول شهدان یغدفرتوان راج اسمیل فون برتیهله کفد ککندا ادندا
 سکاین تیهن مقام ابغ محمد علی لاری بوکنن سای هندق میونه دی یغ سای
 این مارهکن سی حسن هندق مدرهک کفد سای کمدیل یمتوان راج اسمیل
 فون میورهه مقبیل ککندا یکندا ایت یمتوان محمد علی کفتاهن مک افیل
 سلمی سورهن ایت مک ایفون برداتغ سبه کفد یمتوان محمد علی سبه
 فادک ادندا یغدفرتوان سرت ادندا ۲ یغ فرموان ۲ مپیلکن توانکو ایلیز کیا
 مک تیه یمتوان محمد علی جک داتغ راج لئه اتو امبوغ مقبیل اکو کماری
 برانیه اکو بالیق مک سورهن ایت کمالی مفرسمهکن کفد یغدفرتوان راج
 اسمیل اکن کات یمتوان محمد علی ایت مک یکندا فون میورهه اکن ککندا
 یکندا تفکو امبوغ مقبیل سوامین مک افیل تفکو امبوغ داتغ بهاروله یمتوان
 محمد علی ایت ایلیز مک افیل برجهما یمتوان محمد علی دغن یغدفرتوان راج
 اسمیل ایت مک سبه تفکو امبوغ ایناه ککندا ایت اف ۲ تیهله مک تیه
 یمتوان راج اسمیل جکاو ابغ امبوغ هندق بالیق دغن ابغ محمد علی سای
 بالیقنله مک جواب تفکو امبوغ جکاو ابغ اودا ایت منجادی یمتوان مودا لاکي
 ماهوله ابغ امبوغ بالیق دغندی شهدان کات صاحب الحکایت لد کتیک ایت
 راج عبدالله سده داتغ دری قدح مک حاضرله ای تغه بجارا ایت مک سبه راج
 عبدالله بایک کیت سوره برسومه دهولو مک کات راج عبدالله ایت برسومهله
 ابغ محمد علی کفد یکندا این دهولو جاغن برنیه ساله لاکي کفد یکندا لاکي
 بوله ابغ بالیق دغن ابغ امبوغ مک یمتوان محمد علی فون برسومهله مک لالو
 دبالیقنن اوله یکندا ایت ککندان کدوا لاکي استری ایت مک لالوله دکدر
 سمولا یغدفرتوان مودا مک دودقاه ای سفرت اورغ لاکي استری شهدان تباد
 براف لمان لد ساتو هاری مک یغدفرتوان محمد علی مفادف یغدفرتوان بر
 راج اسمیل مک راج عبدالله فون داتغ سرت تپیا لالو دناریقکنن تاغن
 یغدفرتوان مودا دباوان دودق کفد تفت دودق ای مولا ۲ داتغ ایت دان
 تفت دودق یغدفرتوان مودا ایت دودقکنن اوله تفکو عبدالله ایت مک یمتوان
 مودا فون ساغنه مالون مک لالو ای بالیق کرومهن مپواتله ای سفرت اورغ
 ساکیت سرت مباح اسم اد کیرا ۲ دوا تیک هاری براوبهله عقلن کونن لالو
 موکل تفکو امبوغ کنا کینن مک مانجرله داره سفرت سنیکور کمببغ مک کشرله
 ددالم استانن مفاکن تفکو امبوغ لوک دتوکل یغدفرتوان محمد علی مک کشر
 ایفون سلمیه کفد یغدفرتوان بر راج اسمیل مک ایفون سکراله براشکت دغن
 فادک ادندا راج عبدالله سرت تپیا مک نایقه کدوا برجهما تفکو امبوغ سمیل
 برنان اف سبب مک ابغ دلوکل ابغ محمد علی مک جواب تفکو امبوغ تیدق

مفکيلله یمتوان محمد علي ايت اکن فقلیساں برنام حسن مک فقلیسا حسن فون
مفانورکن کافکاشن کیری کانن سوشی ایت سرت کیچی ساتو دان بیراث لاکی
فراهو جاوا یغیرسا ۲ مک فقلیسا حسن فون دودقله داتس برندا فنجاجین سرت
برفایوشکن او بور ۲ سرت برکره مغیسی مریم دان مباحر تونم دان ممویه ففکالق
منتیکن کافکاشن راج اسمیل ایت مودیق مک اثیل مودیق یمتوان راج اسمیل
ایت مک برقرمله کدوا یهق افکاشن ایت عظمتاه بویی بهنان ککق کمقینا لکوم لکم
مک سکتیک برقرغ ایت مک بایقله کافکاشن فقلیسا حسن ایت روسق مک مارهله
فقلیسا حسن ایت سمیل ممکس مپوره رافت دشن کتایقکن یمتوان راج اسمیل
ایت کشان رافت ۲ سمیل ای برکنجر ۲ دان برنتق ۲ ستله یمتوان راج اسمیل
مایهت کاکوان فقلیسا حسن ایت مک ایفون ممکس فول سرای کشان چیس چلاک
سی حسن هندق مندرهک روفان المکو مک تیت یمتوان راج اسمیل کفد ادندا
بکندا سکلین مپوره رافت کرومونکن فراهو فقلیسا حسن ایت بونه جوک ای ایت
سبب ساغت درهکان هندق ملاون ۲ کیت مک فراهو تانه فوته فون رافتله سموان
مفرومونی فراهو فقلیسا حسن ایت لالوله برسا ۲ رافت مک اثیل سام رافت مک
لالوله بریدیل ۲ کن ممبورس دان ستفکون مک مفکر توفله بویی ممبوراس دان
ستفکون ایت سفرت بویی اورغ مفکور یغ برتیه مک راج ۲ ایفون برتریا هی حسن
هندق مندرهک افکو ای مک جواب فقلیسا حسن تیدق فاتیك مندرهک
فاتیک مفجاکن فادک ککندا مک اتق راج ۲ ایت مارهله لالو دسورهن لومقت
فراهو فقلیسا حسن ایت کفد سکل فندیکر ۲ یفداتانه فوته مک لالوله برامو
ددالم فراهو فقلیسا حسن ایت مک فقلیسا حسن فون مفاموله دان سکل اتق
فراهو فون برترجونله مک تیقلله فقلیسا حسن شورغ دیری مک ماتیه فندیکر ۲
تانه فوته ایت دوا تیک اورغ دپونهن مک فقلیسا حسن فون بایقله لوکان
مک توبهن فون لمهله لالو تردودق مک درامی ۲ کن اوله جواق ۲ یمتوان راج
اسمیل ایت اد یغ منتق اد یغ منیکم فقلیسا حسن فون ماتیهل مک برسورقله
اورغ ۲ تانه فوته ایت گمورهله بویی شهادن ستله کفکاشن سیا مایهت فقلیسا
حسن تاه ماتیه ایت مک برقبهله فرشن اوندورله ای برترجونن تایک کداره
تیقلله فراهو ایت مک یمتوان راج اسمیل فون مودقله کدالم سیا سمیل
مبدیل کانن کیری سرت مپوره اکن اورغ ۲ نایک مفامو دان مباحر شهادن
ادفون یمتوان محمد علي دلاریکن اوله اورغ ۲۸ ماسو سوشی مفقورا ادفون
کمقوش حکم دان کلاک دباکر اوله تفکو طیب دان بالی کمقغ دباکر اوله
محمد نینا سده مباحر ای لاری شهادن کاکب ۲ یمتوان راج اسمیل فون
ترسفکوتله دجباتن شهادن سکل راج ۲ فرمقوان فون برجریتله دان برتاغیسنه
مک تفکو امبورغ استری یفدقوتوان محمد علي سودارا یمتوان راج اسمیل ایت
جوک تورنله کجباتن ایت دان توه افکو حوی اتق راج عالم المرحوم مک
نورن جوک ای منداقتکن یمتوان راج اسمیل ایت ستله یمتوان راج اسمیل

یأیت خبر اورغ ترلانو مامل اداښ شهدان ددالم حال یغدمکین ایت مک کبابکڅر
 سوکو ۲ ملایو تیاد جوک مریما شکور کچوالی سته درفد ستهفن هفک مناروه
 دندم خصمت جوک ددالم هاتین کن راج بوکیس دغن بیراث جنس فربواتن
 دان کاکوان هتاق منجاریکن جوک نام یغدفرتوان مودا سرت بوکیس بیر
 دالث نام بوروه سهفک کلوارله راج اندرا بشو ایت ادیق برادیق اتق برانق
 ایغر برایغر دغن تن کچی دان تن لحد میکووت تفکو قطه کترغکانو سبب
 کچی هاتی اکن بوکیس کون کاتن کای سئورغ سغ سئورغ میواهن سئورغ
 ددالم حال ایت برجالن قول فتنه درفد یغدفرتوان ترغکانو دغن راج اندرا بشو
 دان داتو بندهره فغ سلالو سهاج تیغ ۲ تاهن برکیریم سورة کغد هاندا هفک
 سمی کلاک دان کیتاوی دان کغد المگریس کبگالا دان کمدراس دان
 کیاون دانلای ۲۸ ادا له کهندهن متنا تولغ فوکاکن ریو جوک متنا امیلکن
 بکندا سلطان محمود دباوه تافق کاکي بوکیس کون ایتله جادی فربهان
 سیاه سوکو ۲ ملایو کون شهدان ادا له یغ سورتنکین این یأیت یغترسوة ددالم
 سجاره دان سیاره کاراشن المکو یوسو دولتون سودارا مرحوم ایهدان تفکو وو
 ایاه راج ملایو یغ منداقت رهسا انتارا کدوا فیبق ادا له سبب ای کلوار دری
 ترغکانو ایت سبب ای مارهکی راج کچی مریما راج اسمیل دیواتن مشتو
 دمکنه یغترسوة ددالم سجاره دان سیاره ایت اداښ

التنه

مک ترسوة فرتکان یتوان راج اسمیل دتانه فوټیه مک بکندا ایت منتیکین
 راج موسی فرتکی ککدواشن تیاد داتغ دان سوداران یغ فرتکی کداح فون تیاد
 جوک داتغ بگینو یغ فرتکی کاکوتا تیاد جوک داتغ مک بکندا فون مموانه
 فراهو کاک ددالم هوتن ایت دکراهن اورغ تانه فوټیه ایت فد حال سئورغ
 فون تیاد تاهو کمدین لام ۲ تاهوله اورغ ۲ سیأ مک داتغله اورغ ۲ سیأ کغد
 بکندا مک دتاهن اوله بکندا مک تیاداله برانی اورغ ۲ سیأ ایت داتغ دان تیاد
 قول برانی برخبر ۲ شهدان کمدین مک بکندا فون مریما ساتو توان سید بشا
 سقاف دفریواتن منتو دنکاحکن دغن فتران یغبرنام تفکو فمریه مک توان سید
 ایتفون دکار توان بر اوله بکندا مک مشوارته بکندا دغن توان بر ایت
 مک کات توان بر ایت بایکاه مولان ماهرک سیأ فد وقتو این کیر ۲۱ هب مولان
 یوله دافت دغن موداهن سته یتوان راج اسمیل مندثر خبر توان بر ایت
 مک ای فون یقینه مک برسیقله ای فراهو کاکب ۲ دوا باس بواه دان فنجاجب
 یغبرن اد املت بواه مک دبهکی اوله بکندا اکن سوداران ۲۸ سیوا سئورغ
 فنجاجب ایت تفکو حسن دان تفکو کامت دان تفکو یاسین دان تفکو طیب مک
 اقبیل تاه مستعجب سکل کافکان ایت مک بکندا فون کلوارله دری تانه فوټیه ایت
 سلالو ماسو کیأ تیاد سفکه دیواتن لاکي مک خبر بکندا ایتفون سقیاه کدالم
 سیأ مک ترکجوتاه یغدفرتوان محمد علی فد حال وقتو ایت ای تغه گریغ مک

بیراف ټول سوداگر ۲ چينا دان بوکيس دان بیراف ټول کفل دان کيچي دان
 دښکڅ ۲ برټوله ۲ بواډ يڅيرلا بوه ددالم نکري ريو دان ټولغ فرکي برنياک ددالم ريو
 اف لاگي فراهو ۲ بوکيس ۲ دان فراهو ۲ جاوا دان توپ سيم براتيس ۲ له يڅيرلا بوه
 اسميو ټول فراهو ۲ رنتو جاڅن دکات لاگي برچو جو. ايکزه درفد گوالا هڅک سفلي
 ککملوڅ چينا شهدان يڅدفرتوان بسر دان يڅدفرتوان مودا ټون بايقله مندافت
 حاصل ۲ دان چوکي ۲ دان انتاراڅ چينا وڅکڅ دان توپ سيم ايت درفد ټيڅکڅ مڅکو.
 دان ټير يڅ ۲ يڅهالوس ۲ دان کاسر بيراف کدوڅ افلاکي کايڅ ټر يواتن چينا سمرت
 ديوڅک دان کميک دان بلاکڅ فارڅ دانتڅ ددالم ستاهن المين دان سکل توان ۲
 سيد ټون بايقله داتڅ دري تانه عرب افلاکي لبي جاوا هڅک ټنومله تومفت
 درومه وقف دان مسجد. دان سکنت سوراو اورڅ بسر ۲ دان اورڅ کاي ايت اڅيل
 هاري مالم جمعيت برکملوله اورڅ کدالم سوان دولودالنسي سلسي درفد مولود
 مبري صدقه اد يڅ دافت جکتون اد يڅ دافت رڅکيت اد يڅ دافت روڅيا دان
 لاين ۲ درفد مالم جمعيت ايت بيراف ټول ټرماين يڅيرماين سمرت جوکيت دان
 وايڅ دان بيراف ټول ټنجاجب ټرڅ يڅده سدبا دټرلا بوهرن سرت جوکڅ اوبت
 ټاورون دان ټڅايس ۲ دوا ټيک ټوله تورن دوا ټيک ټوله نايک دان سکل مريمڅ
 ټون برکنتوله افيل داتڅ سوات حاجت بکيڅ مک ددکنتڅ سهاج ټنجاجب ۲
 ايت دتورنکنڅ مريم ايت دان يڅدفرتوان مودا ټون سلالوله تورن برماين ۲ کلاوه ۲
 کټولو باين دان کترکولي دان کښکاراڅ برسيرام دانلاين اداڅ شهدان دمکيله
 ددالم بيراف تاهن برسوکا ۲۰۲۰ کران نکري امان لاگي معور مکانن ټون موره
 سکل اورڅ ۲ برنياک ټون بايق انتوڅ سمرت کميڅر دباي دوا جکتون ددالم ريو
 دحوال دتانه جاوا برکندا ۲۱ اونتوڅ سفي دحوال دلاڅن جکتون سفيکل ترکادڅ
 سفي سوله جکتون دان براس جاوا دافت ټيک روڅه ښکالا سفيکل دان اف
 لاگي مکانن يڅلاين ۲ سمرت گولا باتو دان گولا فاسير دانلاين ۲ درفد ماکنڅ
 سبب ايتله مک منجادي معور نکري دمکين لاگي سترا برهرک سکاني ليم سوکو
 دان مبالو برهرک ټيک ريل سفيکل دان کايڅ سترا تنون سينتن هرک دلاڅن
 رڅکيت سهاي دان ساوار هرک ليم ريل سهاي دمکيله يڅترسوه قول سياره
 حاجي قودي دان براس سيم سوله رڅکيت سکوين شهدان ترسوه ددالم قول
 توارين تو. څه اداله بايق اورڅ ددالم سوڅي نکري ريو يايت سميلن لقنا
 کات سته قول ليم لقنا اورڅ ملايو کچيل بسر جنتن بتيڅا دان لوا رعبت ۲ دلاوه ۲
 دان امفت لقنا بوکيس جاتي سرت ټرانفکس کچيل بسر جنتن بتيڅا لافڅ ريو
 بوکيس دسوڅي تيمون دان دوا ريو دټولو بيرام دوا دان ټڅکالڅ رام دان دسوڅي
 بارو دانلاين ۲ تفت دان انه راتس انت راج ۲ دلاڅن اورڅ کاي ۲ دان سوداگر ۲
 بوکيس دان توان ۲ دان لاين چينا ۲ دان کايڅ شهدان اداله جنس مکانن ۲
 سوان موره ددالم نکري ريو ملينکن جنس درفد کايڅ ۲ جيت ايروڅه دان سخالت
 دان کايڅ ټوتيه دان کايڅ اطلس دان ساڅو تالڅن باتيک دان کايڅ باتيک مک

راج عبدالصمد فترا مرحوم جفکوۂ ادفون اورغ توارغ ۲۸ بنادر بوئیغ مک تیاد براف
 لمان دجالن مک سقيله ککوالا فھغ مک اقبیل یغدفرتوان مودا سرت داتوۂ بندھرا
 فھغ منداقت خبر اکن سر یغادک انتقدا بکندا ایت سلطان محمود مک کدوان
 ایتفون ابابیرله گکوالا مقالو۲ کن فادک انتقدا دانغ ایت مک اقبیل برجمدا
 یغدفرتوان مودا سرت داتوۂ بندھرا اکن فادک انتقدا بکندا ایت مک دباواپاھ
 مودیق سرت تیبا دنیا یکنیالہ کاستان مک دودقاھ بکندا ایت سرت فادک ایھدا
 بکندا ایت یغدفرتوان مودا سرت فادک داتوۂ بندھرا ددالم فھغ برسوکا۲۰
 ماکن میوم بتاف عادۂ راج یغسر ۲ برھیمفون دمکیناھ حالن شھدان تیاد براف
 لمان یغدفرتوان مودا ددالم فھغ مک منداقتله ای سنورغ اتق لاکي ۲ دنمای
 راج فھغ شھدان تیاد براف لمان بکندا سلطان محمود سرت فادک ایھدا
 بکندا یغدفرتوان مودا راج حاجی مک برائکشاھ بالیق کریو مک داتوۂ بندھرا
 فون مھنترله شھدان تیاد براف هاری دجالن سقيله کریو مک یغدفرتوان مودا
 فون پرواتله استان دغولوبیرام دیوا سرت دغن کوتا۲ یغ اند۲۰ یأت کوتا
 باتو برتاتھ دغن فیفکن دان فیبر یغ سائتله اندھن دان ساتو فون بالی دندیق
 چرمین ادالہ تیغ کاکي بالی ایت برسالوۂ دغن کاکي فھر تباک دان کوتا
 ایت سبالہ اتس برکسي ۲ کن بوجوغ ادفون کوتا ایت اقبیل کنا مھنارې منجر ۲لہ
 جھان کمدین مغربوۂ فون ساتو استان لاکي دسوغی کالغ بسر سائت جوک
 اند۲۰ فربواتش یأت استان فادک انتقدا بکندا یغدفرتوان بسر سلطان محمود
 دان فرباسن استان یغدفرتوان بسر دان یغدفرتوان مودا ایت درفد امس دان
 فیرق هفک رنتي ۲۸ دغن رنتي فیرق جوک دان سقرت تالم دان جیئیر کبا یکن
 دفر بوۂ نگرې جینا دان سقرت تیغ دان بالغ ایر مادو درفد امس دان فیرق
 درفد دنکري منیلا یغبرکارغ دان بتاتھکن اینتن دان یغبرسرودي ادفون فیفکن
 مھکوۂ دان چاون قھوا دان تہ کبا یکن دفر بوۂ دنکري جینا سرت ترسورۂ دغن
 ایر امس قد قنتت چاون ایت ترسورۂ فولو بیرام دیوا اتو مالم دیوا ادالہ چاون
 ایت هفک سلفی کغد اتق جوجو۲ یأت صھ دغن یتان شھدان اقبیل تنقلہ
 یغدفرتوان مودا ایت ددالم ریو مک منداقتله یغدفرتوان ایت اتق سنورغ لاکي ۲
 مک دنماکن راج احمد یأت قد بولن رجب هاری خیس وقتو عصر مک ماسولہ
 قد جملہ فتح یوم المبارک یأت هجرۂ النبی صلی اللہ علیہ وسلم سربو سراتس
 سمیلن فوله تیک سنہ ۱۱۹۳

شھدان قد هجرۂ یقتله لالو درفد ایت یأت سنہ ۱۱۹۳ منطابکن فادک
 انتقدا بکندا ایت یغدفرتوان بسر السلطان محمود شاھ ایت ستاھن مک بهارولہ
 ای منداقت اتق لاکي ۲ یغبرنام راج احمد ایت .

شھدان کات صاحب الحکایت

ادالہ قد ماس یغدفرتوان مودا راج حاجی منجادی یغدفرتوان مودا ایت مک مھکس
 برتنب۲ رامیش نگرې ریو سرت دمعمورن دان اورغ ریو فون بابقلہ یغ کاي ۲ دان

ايت تباد مماسخ بنديرا کونن مک اقبيل داتو. بندهرا ايلير ميسوه راج حاجي
ايت مک دليهنش تباد بنديرا کنايقکن راج حاجي ايت مک اقبيل اي نايک
ککنايقکن راج حاجي ايت لالو سورهن نايکن بنديرا فکايين يدفرتوان مودا
شهدان اد قول ساتو قول اورغتوا ۲ جوک اداله قد کتيک راج حاجي ماسو.
کفهيغ ايت تباد مماکي بنديرا کونن اکنتافي قد تيغ اگوغن سوات کيدا ۲۱ فافن
سقرت روف کافق مک اقبيل داتو. بندهرا مابهت حال يخدمکين ايت دفاشکشن
بنديرا يدفرتوان مودا کونن شهدان ادفون اکو دغر کات اورغتوا ۲ جوک قد
کتيک راج حاجي ماسو. کفهيغ ايت سکل بنديرا دن ديسفلون مک اقبيل داتو.
بندهر نايک لالو مافکن سفلون بنديرا ايت کونن شهدان ددالم قد ايتفون
واقه اعلم انتهنک مان ۲ يغ بنرن تباداله اکو تامو سرت اکو مهارفکن الله تعالی
مدعدهاغن مفلونکن داکو درغد ساله دان خيلاف بيل کو يفتريواه اوله کو
ددالم سجاره دان سياره اين تم.

انه روف الرحيم وجودالمکريم امين.

شهدان اقبيل تنقله راج حاجي ايت ددالم نکري فهيغ مک داتو. بندهرا فون
مولايله نکرجان قد ملنتي. راج حاجي ايت مک اقبيل سلفي وقتو دلنتي، پاله
راج حاجي ايت بناف عاده استعادة ملنتي، يدفرتوان مک منجاديته راج حاجي
ايت يدفرتوان مودا ددالم نکري ريو دان جوهر دغن سکل تعلقو دايرمن سبب
منريما فساک درغد سريفاک ايهندان دان فادک ککندان اذان انتهي الکلام.

القصة

مک ترسيوه قول فركشان بکندا سلطان محمود ددالم ريو مک اقبيل سده مکت فادک
ايهندان يدفرتوان مودا داهيغ کسيوجا يأت مرحوم جفگوت سرت ساسيله درغد
دمقامکن فادک ايهندا ايت بناف عاده راج ۲ يقير مکت مک دودقله بکندا
ايت ددالم کشفونلن کراي داتو. بندهرا قد ماس ايت تباد ددالم نکري ريو
سده فركي کفهيغ اداله مشورغ دوا راج يغ توا ۲ ادفون فترا مرحوم جفگوت اد
جوا سموان مک بکندا فون ترنتيه ۲ اکن سورهن يغ فركي کسقاواه ايت يلوم
جوا لاکي داتغ مک بکندا فون سلالو جونااله مپوره رعيت ۲ مابهت کيلاکغ ريو ايت
بارشکالي اد تنفا اشکاتن فادک ايهندا راج حاجي ايت شهدان ددالم تنه ۲ حال
يخدمکين ايت مک سورهن دري فهيغ فون دانقله مياوا سورة دري داتو. بندهرا
مقتانکن حال فادک ايهندا بکندان اد ددالم فهيغ سده برلنتي، اوله داتو. بندهرا
تن عبدالمجيد سته بکندا مندشکرکن حال فادک ايهندا بکندا سده اد دفهيغ
ايت مک بکندا فون ترلار سوکان مک لالوله برموهن کغد فادک بندان ۲۱ يأت
سودارا ۲ راج حاجي ايت مک دلنسن اوله فادک بندان اکن فادک اقتدا
بکندا ايت مندق کفهيغ مندافتکن فادک ککندا بکندا يدفرتوان مودا ايت
مک بکندا فون براشکته برلار کفهيغ مک اداله يغ مغيريکن بکندا ايت يأت

شهدان مک تيبا ۲ دانگاه سورهن دري ريو ميبلاکن راج حاجي باليق کريو
 کړان يقدرفر توان مودا داهيغ کمبوچا سالت کريغ شهدان ستله راج حاجي مندفر
 خبر سورهن ايت مک راج حاجي فون منشا ديرياله کغد سلطان شريف عبدالرحمن
 لاكي استري هندق باليق کريو ستله سلطان شريف عبدالرحمن مندفر اکن
 فادک ککندا بکندا ايت هندق بر باليق کريو ايت مک بر کمسله سلطان عبدالرحمن
 ايت لاكي استري ميبفکن اکن فريکالن فادک ککندا بکندا ايت شهدان مک
 مک ددالم حال ايت مک داتغ قول سکالي لاكي سورهن دري ريو ميباوا سورة
 کغد راج حاجي مغانکن حال سري فادک ککندا بکندا ايت يقدرفر توان مودا داهيغ
 کمبوچا ۲۵ سدهله کمبالي کرحت الله تعالى انا لله وانا اليه راجعون سرت راج
 حاجي دان سلطان شريف عبدالرحمن لاكي استري مندفر سورة دري ريو ايت
 مک کتيگان فون سما ۲ له منائيس يقامت سالت ستله سلسي درفد بر تاغيسن ايت
 مک سلطان شريف عبدالرحمن فون مفعولکن سکل توان ۲ سيد دان حاجي ۲ دان
 لبي ۲ بر کمقول کدالم تهليل دان مباح قرآن دهديکن فهان کغد روح المرحوم
 فادک ککندا بکندا يقدرفر توان مودا ايت دان براف قول اي مغاوارکن صدقه دان
 خندوري بتاف عاده اورغ کماتين سائق سوداران شهدان ادفون راج حاجي مک
 بر سيفله اي اکن بر لايړ مک افيل سفي وقتو يغ قانونن مک راج حاجي فون
 براغکته بر لايړ کوار دري فوتيابق ايت مک سلطان شريف عبدالرحمن لاكي
 استري فون مهنترله هفک ککوالا فونتيابق مک افيل سفي دکوالا مک
 براغکته سلطان لاكي استري ککنايکن فادک ککندا بکندا راج حاجي ايت
 بر سلام ۲ من بر معاف ۲ فن بر تاغيسن ۲ سن سرت بر جنييله کتيک سودارا ايت جاغن
 دغوسکن فرسوداران انتارا بکندا ايت بردوا سودارا هفک سفي اتق چوپون
 يقدراکفن مدهمداهن تواسق والمجهه على الدوام مک افيل ساسي درفد بر سلام ۲ من
 ايت مک سلطان شريف عبدالرحمن لاكي استري فون موديقله کهولو ماسو
 کدالم کوتان اتفد ددالم کمليانن اداان ادفون راج حاجي افيل سده فادک
 اندا ايت باليق موديق مک راج حاجي فون بر لايړله کباره سبله ريو مک افيل
 همفير دش هوتي سياه ريو مک لاوله اي منوجو نگري فهغ مک تباد براف هاري
 سفيله ککوالا فهغ مک افيل تردفر خبر تن عبدالمجيد يأت داتوه بندرها فهغ
 بوکتن بندرها تن حسين ادفون بندرها تن حسين ايت يأت بندرها ماس مرحوم
 يقدرفر توان مودا داهيغ کمبوچا لاكي هيدوف بر فرغ ددالم سيفافورا ايت ايله
 بندهران تن حسين يأت اصلي اندرا بشو داشکت دجاد يکن بندرها دمکينه
 بقرسيوه ددالم سياره دان سياره يقدسيله ريو شهدان مک بندرها تن عبدالمجيد
 فون کلوارله ککوالا ميسيه راج حاجي ايت مک افيل بر جمل لالو بر سلام ۲ من
 کدوان مک لالو دباوا اوله بندرها اکن راج حاجي ايت موديق کدالم نگري
 فهغ سللوله دبرين استن سکالي مک نايقله راج حاجي ايت ديم سکليش دداره
 شهدان اداله قد ساتو قول اورغشوا ۲ اداله راج حاجي ايت ماسو نگري فهغ

شهدان اقبيل سلسي برصف ۲ دان براتور سکل جواتن ايت مک برديريله
 راج حاجي مئونس هلامش دهادن سگسان ايت مک برترقله اي دشن پاربع
 سواران دشن کاتش بارغ تاهو کيران سکل راج ۲ دان اورغ بر ۲ درغد فيهن
 بفا يوکيس دان بفا ملايو کچيل برن توا مودان بهوا سشکهن کامي مفلکت
 دان مانتني. اکن فغيران شريف عبدالرحمن اين منجادي راج ددالم نکري
 فونتياق اين دشن سکل تعاو. دايرهن اداله اي برگلر سريقادک سلطان شريف
 عبدالرحمن نور عالم قرار دان تنف کراجانش ددالم نکري اين تورن منورن
 اتس اتق جوجون اداش شهدان مک منجوايله سکل اورغ ۲ سده دولت برقمبه ۲
 دولت کمدين بهاروله دغوکانن نوبت کمدين بنتارا يقدوا اورغ ايتفون برترقله
 مفلکيل راج ۲ دان اورغ بر ۲ ايت منجونجوغ دولي برتلايت برجالن سيکو کلاواغ
 مفرشجاک تاغن کدوان دهادن المس سنورغ سنورغ فول هفک ساياه سنوان
 مک اقبيل سلسي درغد اورغ منجونجوغ دولي ايت مک بهاروله دباوا نايک کاستان
 سنتف ناسي. هدا ۲ فن مک اقبيل تله سلسي درغد سنتف ناسي. هدا ۲ فن
 ايت مک هابله فکرجان مک راج حاجي فون تورنله کبالي منجاو سکل راج ۲
 دان اورغ بر ۲ سرت ايسي نکري سکين مک اقبيل سلسي درغد برجامو ۲ ايت
 مک سمرناله فکرجان لنتي. مانتني. ايت اداش انتهي.

شهدان

کات صاحب الحکايه

اقبيل سلسي درغد فکرجان لنتي. برلنتي. ايت مک راج حاجي فون مفر بوانکی فول
 اکن فادک اددا بگندا سلطان شريف عبدالرحمن لاکي استري ساتو کوب
 فردلامن کايو ايت کايو کوب سکو يقدندهن کفونتياق کمدين بهاروله
 داتورکنش سکل اورغ بر ۲ دشن کلارنش دان فککنش دان فکرجانش دان داتورکنش
 فول عادة ددالم استان دان دبالی روع قد ائکت برائکت اورغ ۲ ماکن ميتوم
 دبالی سفر عادة نکري ريو دمکين عادة نکاح کهوينش سنوان داتورکن اوله
 راج حاجي ايت سفر عادة نکري ريو يعني عادة جوهر دمکيله قصه اداش.

شهدان کات اهل التواريخ

ادله کير ۲۱ ام باس بولن اتو توجه باس بولن راج حاجي ايت ددالم فونتياق
 دشن برسوکا ۲۰ن دشن فادک اددا بگندا سلطان شريف عبدالرحمن دوا لاکي
 استري دشن فرمايشن دان محالو کمالن ۲ سرت برماين جوکيت دان وايغ ددالم
 بيراف هاري سرت ماکن ميتوم برامي ۲ دشن سکل اورغ بر ۲ دان اورغ
 توان ۲۱ دان راج ۲ سکين سرت کوراو سندان مک تنقله دشن حال يقدمکين ايت
 کادانش اداش.

کویون ایت کران قلعیا ۲۱ سده مانی مک لاریله ای ماسیغ ۲ مبالوا دیرین
مک داتله کویو سفکو ایت اوله اورغ ۲ رپو مک برسوراوله سکل اورغ ۲ رپو دن
فونتیاق سرت سکل بو کیس ۲ کمورهله بویین مک الهله سفکو ایت اوله راج
حاجی برسا ۲ فغیران شریف عبدالرحمن مک اداله الهن ایت قد سلس هاریول
صفر شهدان مک کدوا راج ایتفون مودیکله کنکری سفکو تمقت کراجان مک
برهنتیله کیرا ۲ دوا باس هاری کمدین مک کدوا راج ایتفون ایلبرله مک برهنتی
قولو سیغ لابی مک کدوا راج ایتفون بمواته ساتو بیتغ دفولو لابی ایت سرت
دناروهن انم مریش سرت دبرین نام قولو ایت جم جمبو بصره ستله سلسله
درفد فکرجان ایت مک کدوا راج ایتفون برالبیقله کفونتیاق دغن سکل کلفکاشن
ایت مک تتفله کدوا راج ایت ددالم فونتیاق برسوکا ۲۰۸ ماکن مینوم سودارا
برسودارا ایغر برایغر سرت دغن سکل اورغ ۲۱۸ یقدری رپو دان ددالم
فونتیاق دان مفاواه دغن بیراف فرماین جوکیت تندقن دان لاین ۲۲ درقد
سکل فرماین ادان .

شہدان کات صاحب الحکایت

مک تباد براف لمان راج حاجي ددالم فونتيانق ايت مک ايغون موافقتله دغن
سکل اورغ توا ۲۱ يقددالم فونتيانق ايت هندق مٹکت فادک اندا فقيران شريف
عبدالرحمن ايت منجادي سلطان ددالم نکري فونتيانق دغن تملوه دایرهن
مک سبه سکل اورغ توا ۲۱ ايت مان سهاج تيته دولي توانکر کران فاتيک ايت
سب شهدان ستله راج حاجي موافقت مشاوره ايت مک راج حاجي فون ملتفکن
کرج سرت منديباکی الت فوکاکس راج برطبل سبکيمان اتوران عادة استعادة
فيهن سبه جوهر دمکينه دفرهوانن ملينکن برسبه ساتو عادة بوکيس سهاج
يايت مغارو ۲۰ شهدان اقبيل مستعيب سکليين الت فوکاکس ايت مک قد کيک
هاري دان ساعت يغ بایک مک راج حاجي فون مغفولکنله سکل اورغ ۲ بسر
دان راج ۲ مان يغ حاضر ددالم فونتيانق دان مغفواه سرت اتق راج ۲ سبه
فقيران مغفول بومي دسميس سرت مبري سورة کمانن دان کبنجر شهدان برکمفولله
سکل راج ۲ ايت کدالم نکري فونتيانق مک اقبيل سده برکمفول سکل راج ۲
ايت دان اورغ بسر ۲ سرت ايسي نکري سکليين مک راج حاجي فون مماکيکنله
اکن فقيران شريف عبدالرحمن ايت دغن فکايين برلنتي ستله ايت بهارو دتورلکن
کبالي روع سرت دغن حواتي سمراين سفرت دغ دان کريس فنجع دان فوان
دان کيقس دان کور دانلاين سرت فرمفوان ممباوا کايين دوکوئن اسم بلس دان
ممباوا دين برکافوق فون انم بلس جوا کمدين بهاروله دنايفکنن فقيران شريف
عبدالرحمن داتس سفکان کراجان کمدين مک بردريله دوا اورغ بتتاروا قد
کانن دان قد کيرين مٹکغ توشکت برکفلا امس.

یفسر سرت ببراف بایق قول اورغ ۲ دن کوهن مک برهنتیه سکل اشکاتن
 ایت دسیتو دهولو موافت سرت مشواره کدوا راج ایت قد لکر جان فرغ ایت
 مک راج حاجی فون مفاور کده اشکاتن فرغ ایت دغن دنتوکشن اکن جادی
 فایما کانن دان کیرین سرت مفاور کن مافکر فرغن سرت سمبوش یغ دالم فرغ
 ایت سله مستعیبه سرت تکوه سده فرایکاتن فرغن مک اداله قد دوا فوله انم
 هاری بولن محرم سنه ۱۱۹۲ مزلایه بر فرغ ایت مک برارغله سکل کلهکافن
 ایت مافکر کو بو ۲ اورغ ۲ سفکو ایت مک بر بدیل ۲ لذه انتارا کدوا فییق ایت
 دغن مریم لیلا رنتکا کوره ۲ بویی بهنان سرت بویی هلنتر مبله بویکیت
 مک بر بالسن ۲ سنه انتارا کدوا فییق ایت دغن مریم دان لیلا رنتکا مک تیاد
 جوک بر تیواسن سبله مبله مک افیل هاری مالم برهنتیه شهدان مک افیل
 هاری سیغ بر بویله کندغ فرغ سرت بویی تمبور دکلل دان کیچی ایت مک کدوا
 فییق فون سام ۲ منجوجه مرین سام ۲ له بر بویی کدوا فییق ایت مک عظمتله بویین
 اورغ بر فرغ ایت لکوم لکم تیاد کدثران اف لاکی سرت دغن کام کابوه اسف
 بدیل مریم لیلا رنتکا ایت سرت دغن سورا تمیق دان سکل بویکس دغن کیلواغ
 موسغن درفد فاکي ۲ سفیاه فتح مک باقله یغ بر ماتی ۲ بن دان بر لوکا ۲ سن سبله
 مبله مک تیاد جوک بر کتیواسن انتارا کدوا فییق ایت مشکین فتح مشکین جارغله
 تیمقن سله مبله مک افیل سملی مالم مک برهنتیه فرغ ایت مک راج حاجی
 سرت فغیران شریف عبدالرحمن کدوا سودارا ایتئون موافتله دغن سکل اورغ ۲
 توان مک بر سدا راج حاجی ایت ایسوه کیت بر فرغ کیت رافتکن سکالی سکل
 فنجاب ۲ کیت سرت لایس افیلن کیت قد مالم این تبل ۲ دان چاری کایو
 تفکی ۲ نایقن لیلا کجیل ۲ کانس کایو ایت بدیل کدالم کو بو ایت مک جواب
 اورغ ۲ توان ایت مان ۲ تیته توانکو کدوا سهاج مک اورغ ۲ توا دان سکل
 بویکس ۲ ایت فون مشواره سمان ماسیغ ۲ دغن جاکشن شهدان افیل ساسیله
 درفد مشواره دان موافت ایت مک قد کایوسفن هاری مک بر بویله کندغ فرغ
 بکیکن ۲ بویی دفوکل اورغ سرت دغن تمبور سرو لیغن مک کدوا فییق فون
 مفییه مرین سرت دبرین فکالک سکتیک لاکی مک سما ۲ له منجوجه اکن
 مرین مک سماله بر بویی مریم انتارا کدوا فییق ایت مک عظمتله بویین ککن
 کمفیتا لکوم لکم سرت کامکابوه اسف بدیل مریم لیلا رنتکا سرت دغن
 سورا تمیقن ادفون بویکس دغن کیلواغ موسغن شهدان مک رافتله سکل
 فنجاب ۲ ریو ایت کلد کو بو مک بر فرغله انتارا کدوا فییق بر افاتن مک
 سکتیک بر فرغ ایت مک نایه سکل بویکس ۲ ریو دان مفاوا سرت اورغ ۲
 ریو دان فوتیان مقامو کو بو ۲ ایت مک براموله دالم کو بو ایت بر بدیلکن
 سنافع دان فمبورسن دان برتیکمن لمیقن دان برتقن کلواغ فغن
 دان برتیکمن کریس بر کجر کحاران همت بر همت کسان کساری مک سکتیک
 لاکی تیواسله اورغ ۲ سفکو ایت مک فجهه فرغن بر تابوران لاری بر ترجونن دري

شريف عبدالرحمن ايت اکن راج حاجي ايت سبواه استان مک نايکه راج حاجي ايت کاستان ايت سرت مېاوا اتق کنديق سرت جوکيت تدقيق مک برکاسيه ۲ هنله فقيران شريف عبدالرحمن ايت دشن راج حاجي ايت سقرت برسودارا بتول سرت تياداله خاليق فقيران شريف عبدالرحمن ايت ټوکي کاستان راج حاجي لاکي استري برماين ۲ جوکيت جمبي مک سالتاه سوکاڅ اوتين جندرا ميدي اکن ټرماين فادک ايتدا بکندا ايت کران تياد ددالم مفاواه دان ټونتياق جوکيت يڼ دمکين ايت هېاله جوکيت جاوا سهاج يفااد دمکيتلاکي راج حاجي ټون دمکين جوک تياد خاليق تيف ۲ هاري برجفا دشن فقيران شريف عبدالرحمن ايت برکورو برسندا برسوکا ۲۰۰ اداڅ.

شېدان

کات صاحب الحکايت

مک تياد براف لمان ددالم بدمکين ايت مک فقيران شريف عبدالرحمن ټون برخبر کفد راج حاجي حال احوال برکادوه دشن ټنباڅ سفکو ايت سده لېه دلاق بولن اورغ ټونتياق تياد بوله برنياک کشفکادو لاکي ادټون سبب برهنتي برټرغ ايت سبب لاکي برسيف ۲ برېوا کشفکافن ټرغ کران دهولو سده جوک دچوبا برټرغ دشن لمباڅ سفکو ايت مک تيواسه ساي سبب کران کشفکافن تياد دشن سقرتين لاکيڅون کچيل ۲ دان اورغ ۲ ساي ټون تياد براف برسگو ۲ ماهو برسوه ۲ ايت شېدان اقبيل راج حاجي مندرخ خبر فقيران شريف عبدالرحمن ايت مک جوابن اوه کيت فنجع ۲ کن لاکي ماريه کيت لغکر سولا دان جکاو تياداله اي دشن سکالي اين ستي ساي سوره اميل کړيو کشفکافن سکالي اين لاکي بايق سده فقيران شريف عبدالرحمن مندرخ کات راج حاجي ايت مک لالوله اي برکوه مېفکن سکال کشفکافن دان راج حاجي ټون برسيف جوک مک اقبيل سده مستعيله مک فقيران شريف عبدالرحمن دان راج حاجي ټون موديله کنکري سفکو ايت يات دوا بواه کافل دان ساتو کيجي دان دوا ټوله دلاق بواه ټنجاچ مک اقبيل سفي دتاي مک اورغ ۲ سفکو ټون تاه سديا مننتي افکاتن يفااتغ ايت مک راج حاجي ټون مېوره مانفکر کوو تاي ايت کفد اورغ ۲ ريو دان اورغ ۲ ټونتياق مک برټرغله سکيرا ۲ دوا هاري لالوله دسوره اموه کو ۲ ايت مک داموله اوله يوکيس يقدري ريو ايت سرت يوکيس ۲ مفاواه دان ټونتياق مک براموله دتاي ايت ککتي گمټيا دان يوې ټمبوراس دان سناغ ټون کمورهله بهنان سقرت يوې ايت سرت دشن سورا ټمقيق دان سکال يوکيس ۲ دشن کياوغ موشن شېدان اد کيرا ۲ دوا هاري لمان مک کوو تاي ايت ټون الهله سبب بايق اورغ ۲۸ ماتي دان لوک دان بيراف ټول ټغليما ۲۸ يفتکره کفلاڅ مک برتابورانله اورغ ۲ سفکو ايت مېاوا ديريڅ لاري کسان کماري شېدان مک راج حاجي ټون برمشوارتاه دشن فقيران شريف عبدالرحمن مک لالو دموديقن سکال کشفکافن ماسوه کدالم سفکو ايت مک اقبيل سفي دکايو تونو برجفا ټول دشن ساتو کوو

دان مکان ۲ مک راج موسی فون مپور هله مضمیل بارغ ۲ ددالم منتوه ایت دان مکان ۲ سچوکف ۲ دان دسوره پاله تمکوغ منتوه ایت مضمیل دان منجاری ۲ نیک جنس بارغ ۲ ایت یلددالم منتوه ایت اکن جادی فربکالن کاهکافن راج حاجی ایت مک اقبیل تله چوکف مک لالو دسوره راج موسی منتورن کفد راج حاجی سرت دشنگش کفد اورغیغ مهنترن ایت کاتش فون سبه سهاجه کفد ایه مان ۲ صفت دافش سهاجه ددالم منتوه این جاغنه ایه کجیل ۲ هانی سرت بابک سکرا ایه سیلاکن برلایر کران اورغ فایمغ ایت منتفکن اکو سوا دش ایه ایت سام سهاج عفک جمبورله سهاج اکن اکو سوا دش ایه ایت ستله سده ای برشن ایت مک سورهن ایتفون فوکیه مهنترن بارغ ۲ ککل راج حاجی ایت مک اقبیل برجمفا دش راج حاجی دفرسمبکنااله سمرت فسن ۲ راج موسی ایت مک اقبیل راج حاجی مندغر سبه سورهن ایت مک راج حاجی فون ترستیوم مک برسدا فون ای خبرکن کفد اتق کیت ایت راج موسی یغ کیت منربما کاسیه کفد اتق کیت ایت تیاد سمف کیت برجمفا دش اتق کیت ایت جکلو اد پاوا دیلاکغه ستاه سده ای برسدا ایت مک سورهن ایت فون برموهنله بالیق مفادف راج موسی ایت محاکن سمرت فسن ۲ راج حاجی ایت مک راج موسی فون ترلانو له سوکان ادن.

شهران مک اقبیل راج حاجی اشکو کلان سده برموه کایو ایر دمنتوه ایت سرت تله سده بیراف بالیق دافش واغ دان مکان دري سلطان فلیمغ ایت مک ایفون برلایرله کسمفاواه مک تیاد براف هاری لمان مک تیاله ای کسمفاواه مک تردغرله کفد فادگ ککندا بکندا فتمباهن ففیران ادی ویجای ایت یایت کستی جمریل فورا ایهندا بکندا داهیغ منمبون مک ایفون ترلالو سوکان سبب کداتفن فادک ادندا بکندا ایت مک دسوره پاله فتران یفیرنام کستی امس سرت اتق یقلاین ۲ سرت دش اورغ بر ۲ مپمبوه مک مودبقله سکل کاهکافن راج حاجی ایت ماسوه کدالم مفاواه مک برجمفاله ففیران ادی ویجای ایت دش راج حاجی مک برسماله برسلام ۲ من برتاغیس ۲ سن سبب بهارو برجمفا ۲ دن دش سائق سوداران مک راج حاجی فون براغکته زیاره کفد مقام توان بر مفاواه کمدين مک دفرجاموله اوله فادک ککندا بکندا ایت فتمباهن بناف عاده راج ۲ بهارو برتمو سودارا برسودارا کمدين اقبیل سده ساسیله درفد فوجمفا ۲ دن سودارا برسودارا ایت مک راج حاجی فون برموهنله هندق کفونتیا بق هندق برجمفا دش فادک ککندا ادندا بکندا اوتن چندرا میدی یایت فورا او فو داهیغ منمبون حوا یغ منجادی استری ففیران شریف عبدالرحمن القادری مک براغکته راج حاجی ایت کفونتیا بق مک اقبیل سمفی کفونتیا بق مک دفرمایاکنه اوله ففیران شریف عبدالرحمن سرت دفرجمفا کنش دش استری اوتین چندرا میدی مک برجمفاله کدوان مک برتاغیسنه انتارا کدوان ایت سبب بهارو ۲ وان برجمفا سائق سوداران یغ جاوه ۲ کمدين مک دیرله اوله ففیران

کایفگی مک افیل سلفی برنتاشن دغن کوالا دمتودا مک اشکو کلان راج حاجی
 فون دمتاشه اتق سئورغ لاکي ۲ دساکن راج ادريس مک ثیاد بیراف هاری
 برلایر ایت مک سلفیه ای کنگری دمتودا مک کمرله نگری فایمبغ مفتاکن اشکو
 کلان راج حاجی اد دمتودا مک خواطیرله سلطان فایمبغ یقامت سالت کالو ۲
 راج حاجی ایت ماسو، کفایمبغ مک مشوارته سلطان فایمبغ ایت دغن سکل
 منتری ۲ منتا اختیار مک سبه منتری ۲ن بایکاه دهولو کیت قرغسا جاغن کیت
 مېشک ۲ بق ثیاد بایک دهولو شهدان مک سلطان فایمبغ فون مپوره منترین
 مورقا راج حاجی ایت مک جواب راج حاجی کیت این هندق زیاره ک مقام توان
 بر محافوه سرت هندق کئوشتیانق هندق برجمقا سانق ۲ سودارا یغسان شهدان
 سته سورهن ایت مندغر تیته راج حاجی ایت مک ای فون برمهته بالیق معامکن
 حال احوال فرکتان راج حاجی ایت مک سلطان فایمبغ فون مپوره سانو
 کرفشان ممباو واغ دان مکانن دغن بیراف یایق سکیرا ۲ مرای قد اشکان
 راج حاجی ایت مک راج حاجی فون برسیداله کغد سورهن ایت کاتن کیت منریسا
 کاسیهه کغد سلطان فایمبغ دان برکیریم سلام تعظیم کغد سودارا کیت ایت
 دان تیاداله کیت ماسو فایمبغ لاکي کران کیت هندق سکرا برلایر سقدرکن
 سقکه مقبیل ایر دان کایو سهاج دمتودا این سیتیر دان جاغنه سودارا کیت
 ایت کچیل هاتی شهدان سته سورهن ایت مندغر تیته فون راج حاجی ایت
 مک ای فون برمهته بالیق کفایمبغ مک افیل سلفی لالوله دفرسبهنکن کغد
 سلطان سکل فون ۲ راج ۲ حاجی ایت مک سلطان فایمبغ فون ترلالوله سوکان
 مندغر فون ۲ راج حاجی ایت.

شهدان ترسبوه ددالم سیاره سیاه سیا اداله فد ماس ایت سلطان فایمبغ
 سالت خواطیرکن راج حاجی ایت مک قد کتیک ایت یغادر توان راج اسمیل
 اد جوک ددالم فایمبغ ایت مک مشکین برتمیه ۲ نه خواطیرن دان تاکوون اکن
 راج حاجی ایت کالو ۲ ای موافقت دغن راج اسمیل ایت مک لالوله دسراهنکن
 تگری فایمبغ ایت کغد یغادر توان راج اسمیل چک داتغ راج حاجی هندق
 دافگر فایمبغ ایت کونن مک سلطان فون عبیری قول یغادر توان راج اسمیل ایت
 گولا باتو تیک کرتجغ دان تیغ ۲ ساتو کرتجغ ایت سربو رشکیت دسیمن
 دیاهرن مک دهترکنبانه کغد یغادر توان راج اسمیل ایت مک دترنباله اوله
 یغادر توان راج اسمیل سرت کتان مغاف دتاروه واغ این برسسا ۲ گولا باتو
 مک جواب سورهن ایت قادک ایهندا تاکوه جادی فتنه کغد هاندا دان درغد
 سالت کاسیه سایش اکن توانکو جادی مصلحت دمکین ایت دمکینه پترسبوه
 ددالم سیاره سبه سیا کمدين سلطان فایمبغ منتا قول سئورغ سودارا یغادر توان
 راج اسمیل اکن دودق دمتودا مک دیریه اوله یغادر توان راج اسمیل سوداران
 راج موسی مک دودقه ای دمتودا ایت مک قد کتیک راج حاجی ایت داتغ
 کمتودا ککوراغن ایر دان کایو مک مپورهه کغد راج موسی منتا جاریکن بارغ ۲

يغدقون سلاخور يغير نام راج ابراهيم كمدين درند ايت مك راج حاجي فون
مندوقكن انقدا بكتدا راج سلامه دغن فترا ككتدا بكتدا يغدقون سلاخور
برنام راج تالا مك دنكاحكنياله كدوا فترا ايت بتاف عاده راج ۲ برنكاح
كهوين كمدين مك تنقه راج حاجي ايت ددالم نكري سلاخور ادا.

الفه

مك ترسيوة فركتان فقيران شريف عبدالرحمن بن سيد الشريف الحبيب حسين
القادري جمل الليل

شهران اداله فقيران شريف عبدالرحمن ايت بندان اورغ ماتن يابي. توا ادفون
اي مذاقت كلان فقيران ايت يات ددالم نكري بنجر تشكل اي براستريكن
انق سودارا سلطان بنجر يغير نام راتو شهر بنون شهدان ادفون فقيران شريف
عبدالرحمن ايت سده ميسغ اي براستريكن فترا اوغو داهيغ منسيون يغير كار فقيران
امس سري نكارا يات فترا يغير نام اوتين چندرا ميدي سيمول كات صاحب
الحكايت اد فد ساتو ماس فقيران شريف عبدالرحمن فركمي كنكري شكو مك
هندقه لالو موديق ملاكوكن فرنيكائن واش اعام تمفتن مك دناهن اوله فنيماهن
شكو تباد دبرين موديق كسكادو هفك شكو سهاج مك فقيران شريف
عبدالرحمن كراس جوك هندق ماسو. موديق كسكادو ايت مك جادياه
فربتناهن دغن فنيماهن شكو ايت يات دبدلان فراهو ۲ شريف عبدالرحمن
ايت مك ايئون مبالس قول مك منجادياه فرغ بربديان ۲ دغن مريم دان ليلا
عظمتله بوبين لكم لكوم بهنا مريم ايت سرت دغن سورا. تدليكن مك
برماتي ۲ ينه سباه ميهله شهدان اداله كالفكائن فقيران شريف عبدالرحمن
ايت اد امقت ثوله بواه بسر كجيل مك اقبيل سفي دلائن هاري فرغ ايت
مك تواسله فقيران شريف عبدالرحمن ايت مك اوندوره اي سلالو باليق
كفوتنيانق مك اقبيل سفي كفوتنيانق مك ميواته اي فراهو يغ بسر قول
اد كيرا ۲ دلائن بولن برسيف ايت مك سيقله سموان كمدين سميلاه
خيرن ايت كرو كقد راج حاجي اكن فقيران شريف عبدالرحمن سوامي
ككتدا بكتدا اوتين چندرا ميدي ادفون سفي خير ايت دغن مهورهكن فقيران
شريف عبدالرحمن كرو منتا بنتو مك تباد ترسيوة ددالم سياه فونتيانق اكن
تنافي جك كيت تبسغ ۲ سرت دغن فيكران انتارا اورغ برسودارا ۲ ايفر برايفر
توان ۲ سموان فون ليه ۲ معلم شهدان كات صاحب الحكايت اقبيل راج حاجي
الحكو كلان مندغر خير اتو سورة دري فونتيانق ايت مك ايئون برسيفله ددالم
نكري سلاخور اكن بيراف كالفكائن كفل فرفن سبواه دان فنجابجن سفوله بواه
يغ بسر ۲ تاهن مريم يغ بسر ۲ دان بيراف قول كاكتف ۲ن مك اقبيل سده
مستعيلاه الت كالفكائن ايت مك ايئون كاوارله دري سلاخور مك لالوله بلاير
كسياه رو ليفك دغن مياوا فرماين جوكيت تندان سرت مياوا انق كنديقن
سرت كفكوك بدوندان بتافي عاده راج بسر ۲ براشك مك برلايرله يات سميلاه

تتاشي بايقه جوک انتق ۲ راج تيفکل دسيو مک تياد دبري اوله راج حاجي جابولکن شهدان ئد ماس ايت کفل کايغ اد سباس بواه ددالم فلايوهن قدح مک داتنه سوان مک نکري قدح فون الهاه شهدان ادفون اورغ يغ مبريتاهو کفيري کلد صالح الدين راج سلاخور ايت مک تيباله اي لالو دفرسبهکنش سورة ۲ ايت کلد يقدفرتوان سلاخور مک يقدفرتوان سلاخور فون سکراله براغت مندافت فادک ادندا بکندا راج حاجي ايت مک سرت تيبا کقدح مک قدح فون سده اله مک يقدفرتوان سلاخور فون برجمقاله دشن فادک ادندا راج حاجي دان راج سعيد مک مشوارتاه دشن فادک ادندا ۲ بکندا سرت سيواوتغ دان سرت انتق راج ۲ قدح سرت اورغ توا ۲۱ مپوره مپيلاکن يقدفرتوان قدح باليق کدالم نکري کران فکرجان سده هابس تيفکل لاکي قول فکرجان موافت سهاج سام ۲ اسلام مک باليقه يقدفرتوان قدح ايت کدالم قدح سمولا مک دسراهنه اوله راج حاجي نکري قدح ايت سمولا کلد يقدفرتوان قدح سرت بر بواه فرجنجين سبکيسان جالن اورغ برسودارا ۲ سهاج کمدين دودقه راج حاجي ايت ددالم قدح ماکن مينوم برسوکا ۲۰۳ شهدان تياد براه لمان مک راج حاجي فون کاوراله دري نکري قدح برسما ۲ فادک ککندا سرت سيواوتغ مک برلاير کمرق سبرمول اد ساتو کفل کايغ تنکل برلاير دري قدح ايت دي لفس لاري مک اثيل کلاوه مک اي هندق منوجو کنکري کايغ مک اداله ددالم کفل ايت اورغ ۲ بايک ۲۲ دوا برسودارا سئورغ نما ايجي طهير دان سئورغ نما ايجي جاوا کدوان انتق يوکيس تنکل اي مايهت اورغ ۲ کفل ايت هندق منوجوکن هاوانن کلاوت مک مارهاه ايجي ايت اکن نخودان مک نخودا ايت فون ماره قول ئد ايجي طهير دان ايجي جاوا ايت اداله ايجي طهير بردوا سودارا ايت سهاج ددالم کفل ايت مک کليغ هندق منفک مک ايجي طهير فون مغبيل کريس لالو مقامو ماتياه کايغ ايت سئورغ دوا ايجي طهير ايتفون درامکنش دنتق دان دتيکنش مک ايجي طهير فون ماتياه دان سوداران دتفکنش لالو دبواغکنش کدالم لاوه دشن لوکان دبرين سکليغ فائن برنفله اي کداره هيدوفاه اي دان کفل ايت برلاير لفس ککايغ دان ايجي جاوا ايت لفس جوک اي کسلاخور دمکينه حالن ادا.

شهدان

ادفون راج حاجي مک ماسوله اي کمرق سرت فادک ککندا يقدفرتوان سلاخور دان راج سعيد اورغ بايق ادفون انتق راج يقدري قدح يايت ائکو مفکو فترا دان ائکو لوغ فترا دان تفکو بوغا لاکي استري فون اد جوک برسما ۲ شهدان تياد براه انتاران دمريق ايت مک برلاير قول کبرنم سکليش کمدين درفد ايت مک يقدفرتوان سلاخور فون کمالی کسلاخور دان فادک ادندا بکندا راج حاجي فون برسما ۲ سرت مپاوا تفکو مفکو فترا دان تو ائکو لوغ تيفکل دبرنم دشن انتقاد ائکو ۳ لاکي استري سرت تفکو بوغا ادفون فترا تو ائکو مفکو فترا يغ فرمفوان دودقکن اوله راج حاجي دشن فترا فادک ککندا بکندا

رامي چوگلف دشن مڪانش سهارى ۲ نكري ٿون بسر لاکي برهولو دان مڪانن
 دري هولو ايتاه سبيڻ منجادي ٿايه مائينڪن مغادف انتوڻ تواه دان براني جوا
 اداڻ شهدان ستاه راج حاجي مليهت حال يقدمكن ايت مڪ مشوارته اي
 دشن ڪڪندا بڪندا راج سعيد سرت برسيدا ڪلد سيلواتغ دان ڪلد سڪل اندرا
 ڪوروڻ دان ٽٽايمائڻ سبڻان جڪ دمڪين سبولن ٿون تباد برنتنوان اله منفن
 جڪاو بڪيتو بايڪ ڪيت اموه نايڪ ڪداره مڪ سمبه سواواتغ مان ۲ تيتهله
 شهدان ٿد ڪايسوڻڪن عاريڻ مڪ برڪراهه سواواتغ اڪن اندرا ڪوروڻ سرت
 بوڪيس ۲ يغ بايق دسورهڻ برڪمس اڪن نايڪ ڪداره براموه مڪ سڪل
 بوڪيس ۲ ايتفون برسيفاه اڪن سڪل ٿمبورس تراڪولن مڪ اقبيل سده سيف
 مستعب سموان مڪ نايڪه سواواتغ دان ٽٽايمائڻ سرت بوڪيس ۲ يغ بايق
 سرت اندرا ۲ ڪوروڻ لالوله دلفڪوڻ سڪالي ڪوبو بٽاڻو ايت دياموهڻ دڪاواري
 اورغ ۲ قدح دشن باريڻ مڪ لالوله براموه ۲۰۰ ڪن مڪ بوڪيس ۲ ٿون مراقت جوڪ
 دشن تراڪول ٿمبورس دان لمبيفن مڪ لالو برتيڪم برڪبر ڪجارن دان برهمبت
 هبائن ڪسان ڪساري مڪ نخودا لالوله ٿون متايڪن ڪوبو ايت سبله ٽنمئغ
 مڪ لفس اي ماسوه لالوله اي مقاموه مڪ بايقه لوڪاڻ شهدان سڪل ٿنيڪامن
 بوڪيس اقبيل اي مايهت اندرا ڪوروڻ ماسوه ايت مڪ سڪائين ٿون منغووله
 ماسوه سرت مبديلڪن ٿمبوراسن دان سناڻفن مڪ مفڪرو تفلوه بوبي سناڻفن ٿمبورس
 سڦرت بوبي برتیه مڪ تڪل ايت بايقه اورغ ۲ قدح ماتي دان تشڪوڻ لقمسان
 ٿون لاريه مبادوا لوڪاڻ ڪهولور ستار نمائ مڪ دڪبر اوله اندرا ڪوروڻ بشير نام
 لاسوله مڪ براموه له سنجع جالن ايت مڪ لاسوله ٿون بايق ڪنا ٿاورو سناڻفن
 مڪ ايلون ربه لالو ماتي دان لالوله ٿون ماتي جوڪ ددالم ڪوبو بٽاڻو ايت
 تباد سمقت تورن لاکي مڪ تيته راج حاجي ايڪوتله اولهم سوما ماسوه ڪنڪري
 سڪالي مڪ سواواتغ ٿون برڪراهه مپوره مارا مڪ ماراله سڪل بوڪيس ۲ ايت
 سمبل مبديلڪن ٿمبورس دان سناڻفن دان ڪيلوڻ موسفن مڪ سواواتغ ٿون
 برڪات ٿيڪول ليلا ۲ ڪجیل ايت بدیل دشن ليلا بير جاوه سديڪيت ماڪنن مڪ
 دفيڪول اورغاه ليلا ۲ ايت دنايڪن داتس باهوڻ دوا تيڪ اورغ مڪ لالوله
 دبدبان ڪلد اورغ يغ لاري ۲ ايت سڪالي بدیل دوا تيڪ ربه مڪ کات سواواتغ
 اين ليلا باگوس بتر فانتوته دنماڪن سهاروڻ داره شهدان بوڪيس ۲ يغ مفجر
 ايت ٿون سمبياه ڪهولور ستار مڪ لالو مپيراڻ ڪفڪالڻ ڪفل ڪمدين لالو ڪڪسوڻ
 تفکو بوڻا اتق اڻڪو ڪلاڻ جي اوٽوه ڪمدين بهاروله ايلير ڪڪوالا مڪ اقبيل سڦي
 ڪڪوالا لالوله براموه ٿول دسيتو برپونه ۲ هن مڪ بوبي سناڻفن ٿمبورس ٿون
 سڦرت برتیه ددالم ٿورغ ايت مڪ ددالم تغه براموه ۲۰۰ ايت اورغ ۲ بوڪيس ٿون
 سمبل مروهه ۲ محبوك رنتي يغ مرتنغ ددالم سوڻي ايت مڪ لالو تربوڪ مڪ
 سڪل ٿنجاجب ٿون ماسوه يغ ستنه تيفڪل دڪوالا شهدان ادڻون يقدرفتوان
 قدح اقبيل راج حاجي ايت تله ماسوه ددالم نڪري مڪ اوندورهه اي ڪهولو قدح

حاجي فون مپوره سیاواتغ ماسو. کدالم قدح منداختنک یستوان قدح مپتانک
 سورة ۲ فرجنجین اورغ ۲ توا دهولو دفاکیاه لاکي اتو تیدی مک سیاواتغ فون
 فرکیاه مک اقبیل سغی کدالم قدح دلیهن سغی قدح سده دیرین رنتی بسی
 تیاد بوله ماسو. فراهو لاین ۲ ماسو. لاکي مک سیاواتغ فون برکات هندق برفرغ
 راج قدح این سکتیک مک ایفون برجغاله یقدرتوان قدح تغه دهادف اوله
 هایلغ منترین سرت الت سنجانن دان دشن باریس سناغف دان باریس قدانن
 کبایقن فول لتکامنن اورغ ۲ کایغ دان یگانلا مک سیاواتغ فون مفرسبکن
 سورة ۲ فرجنجین ایت مک دبیاله اوله یقدرتوان قدح سته هابس دبیان مک
 تیتنن کغد سیاواتغ این سورة فرجنجین اورغ ۲ توا دهولو یفرجنجی دان یغ
 منیرم فرجنجین تیاد لاکي دان یغ ساي منجادی راج بوکش بوکیس مطکت
 ساي بندهرا تمفکوغ ساي سدیری یغ مطکت ساي منجادی راج ساي کیریم
 سلام تعظیم سهاج کغد راج حاجي جافده دنجنکن لاکي فرکارا این انتارا کیت
 سده سغرت منجادی سانق سودارا بالیقه سیاواتغ تیاداله کیت مبری سورة لاکي
 کران سیاواتغ یلداغ این عمادایله سته سیاواتغ مندغر تیتن یقدرتوان قدح
 ایت مک میرهه موکان لالوله ای برموهن تورن دري بالي بالیق کبتاشو مفادف
 راج حاجي ممولمکن فرکتان یقدرتوان قدح ایت مک اقبیل راج حاجي مندغر
 فرکتان راج قدح ایت مک میرهه موکان سري برسیدا ای کغد سیاواتغ برفرغله
 کیت قد هاری ایسو. مافکر کوپو بتاشو ایت دهولو مک سمیه سیاواتغ تیاداکه
 مننتی فادک ککندا دهولو مک جواب راج حاجي افد یقدرتنتی ایغ ایت لاکي
 کیت مپوره سهاجه مبریتاهو کفیراق یغ کیت تله برفرغ مک سمیه سیاواتغ
 بایک مک سیاواتغ فون برکرهه اکن سکل اندرا گوروون دان جو ۲۰۰ دان
 سکل بوکیس بایق دورهن بریغ دان ماکي فکان فرغ سرت مپیکن مریم
 دان لیلا رنتکان دان تراکول تمپورسن دان کریس لمیغن کمیدن مفاروله
 سکل بوکیس ۲ ایت سرت دشن کیلوغ موسوغن شهدان سته دلیهن اوله اورغ ۲
 کوپو بتاشو حال یلدمکین ایت مک ایفون برسیقه اکن مقیسی مریم دان تمفکوغ
 سرت لقسان فون ماسوله کدالم کوپو ایت مپاوا بیراف باریس شهدان اقبیل
 سغی کایسوقن عارین مک مملایه فرغ راج حاجي دشن کوپو بتاشو ایت
 بریدیان ۲ دشن مریم لیلا رنتکا مک بهنا بویی مریم فون سفرت هلانتز بویس
 لکوم لکم گکنی گسیت سیه مپله سرت برسورا ۲۰۰ دشون بوکیس دشن کیلوغ
 موسوغن کلماکبوته اسف بدیان مک کدوا فیهق تیاد جوک برکتیواسن مک
 اقبیل مالم برهنتی دان اقبیل سیغ بر بویی فول کنگدغ فرغ دان تمپور باریس
 مک برفرغله فول سوا باکیکن عطسه بویس تیاد کدگران اف لاکي مک تیاد
 جوک برکتیواسن انتارا کدوا فیهق ایت اقبیل مالم برهنتی اد کیرا ۲۰۰ امفت
 هاری تیاد جوک برتیواسن کران نکري قدح قد ماس ایت تغه معور کای
 چوکف اوبت فاورون دان بیراف کفل دان کبچی یلداالم سوهی سرت اورغن

جوک مک کدوا ښهق ښون سام ۲ بلوم سيف سياڼ ۲ براني مندا تنکن شهدان
کمدین درځد ایت اعلم انتهی څرکي کفایمبغ کمدین بالیق سمولا اي کتانه
ښوتیه انتهی.

القصة

مک ترسبوه څرکتان راج حاجي المکو کلان فقیران سوتا ويجاي ددالم نکري
اندرا کيري مک تياد براف لمان اي ددالم اندرا کيري مک ايځون برامکته
کسلڅور مک برجمشاله اي دغن ښادک ککندا يځد څرتوان سلاڅور مک برمشوارته
کدوان ځد څرکجان سببا ۲ راج قدح زمان اورځ ۲ توا هپاله اين بويش
يځترسبوه ددالم سياره يځ سبله سلاڅور ادځون يځترسبوه ددالم سياره سبله
تيمور يايتونه سڅرت يځترسبوه دباوه اين ځاتوه واقع مننتوه څرجنجين
ايت منجادي څرځ سبب کران څرجنجين کران قدح سده معمور کران څرجنجين
اوځو ۲ دهولو اځييل معمور نکري قدح اداله ۲ بانجا ۲ اوځو ۲ ايت ماځگر قدح
دهولو ايت ځاتوتاه هندق دگنتي سرت اد ځول څرجنجين يځلاين درځد ليم باس
بهر اوځ مک سده دبایر تیک بهرا تيفکل لاکي دوا باس بهرا سده برځوله ۲
تاهن بلوم جوک راج قدح مهلرناکن څرجنجين ايت دان سورت ځون اد بايکه
کيت تنجوکن کڅد راج قدح ايت مک جواب يځد څرتوان سلاڅور جکاو بکيتو
بايکه کيت سنديري څرکي مک جواب راج حاجي بايکه شهدان اځييل ساسيه
موافت ايت مک راج حاجي سرت ښادک ادندا راج سعيد ځون برلايرله کڅد
سرت سياواتځ مک سيفکله راج حاجي دنکري څيرق کران هندق برجمش
يځد څرتوان څيرق مک دڅرملياکپاله اوله يمتوان څيرق بتاف عاده راج بر
برجمشان مک دڅرجامون ماکن مينوم سرت ديريستان مک تياد براف لمان ددالم
څيرق ايت مک منتا ديرياله اي کڅد يځد څرتوان څيرق سرت ښادک ککندا بکندا
راج سلاڅور مک برلايرله اي برسما ۲ راج سعيد ادځون يځد څرتوان سلاڅور تيفکله
اي دڅيرق دهولو کران بلوم تننو ښادک ادندا برڅرځ کران لاکي ددالم برجمارا
شهدان ادځون راج حاجي سرت راج سعيد سرت سياواتځ ايت مک اځييل سلفي
اي کڅفکور مک راج حاجي ځون منداث انتق لاکي ۲ مک دنماکنش راج جعفر
تيمغ ۲ دغن راج لاه شهدان ادځون کڅکڅان راج حاجي ايت برامکته کڅد ايت
دغن کڅل دان کيچي دان انم ځوله بواه څنجاجب ليه کورځ سديکيت شهدان
يځد څرتوان قدح اځييل اي منداڅر خبر راج حاجي هندق داتځ ايت مک ايځون
ممواته کوږو دبناڅو سرت داتورن مريم دان دايسين اورځ برييو ۲ سرت دغن
الت سنجاش سرت دغن بيراف بايق څڅليسا ۲ شهدان تياد براف لمان مک
کڅکڅان راج حاجي ځون تيباله دبناڅو سرت دليهنش دبناڅو سده سيف دغن کوږو
مک راج حاجي ځون ترسبوم سميل برکات کڅد ښادک ادندا راج سعيد ادځون
اورځ ۲ قدح اين بوکڅ هندق برجمارا روځا ۲ هندق برڅرځله کڅڅن سبب اد
بڅدمکين اين مک جواب راج سعيد بترله سرت څرکتان ککندا ايت کمدین راج

برجالن اداله یغبرسما ۲ دشندي ایت اورغ ۲ بایکن دوا بلس اورغ دان فثکامش
تفه دوا راتس اد یغ مبابوا فمبوس دان اد یغ مبابوا فدرغ فریسی کمدین
برصاواناه راج موسی تیک کالی بهاروله منطوه برلاری مارا مک دبدیل اوله
اورغ کانتن دشن لیلارنتکان مک تیاد جوک دغدولیکن اورغ ۲ سیا برکات
راج موسی ایت رانت ۲ مک درجم فوول اوله اورغ ۲ کلنتن ایت دشن جمفا بواغ
مک اورغ ۲ سیا ایت مقات رانت ۲ جوک شهدان ترسوة ددالم سیاره سیا ائبیل
اورغ ۲ کانتن مایهت اورغ ۲ سیا ممبابی یوتا ایت سرت دلیهش کنا فلورو تیاد
لوک ایت مک کانتن اورغ ۲ سیا جاشن ماسوه بیرکن اورغ ترغکانو سهاج کران
اورغ سیا تیاد دماکن بسی فوکیموه اورغ ۲ سیا کیت مبدیل دی سقرت مبدیل
هنتو بوکنش اورغ مک اورغ ۲ سیا فون مقات رانت شهدان ائبیل سغی ککاکي
کوبون بهاروله اورغ سیا مقبور دان مامومت کدالم کوبون ایت بهاروله مقات
اموه سمیل مبدیلکن فموراسن دان منتقن فداغن دان منیکمن لمبغه مک
باپقه اورغ ۲ کانتن ماتن دان مان یغ اد هیدوف لاریله ای برترجونن دري
دالم کوبون مک دفرهعتله اوله اورغ ۲ سیا اکن اورغ کانتن یغته لاری ایت
مک سکل اورغ کانتن ماسیغ ۲ منیغلکن کوبون مک دافته سکل کوبون ۲ ایت
اوله سیا الهله نکري کانتن مک یغدفرتوان سیا فون ملامکن کلد یغدفرتوان
ترغکانو مغان کانتن سده اله مک یغدفرتوان ترغکانو فون ترلالوله سوکان سرت
موجي ۲ چندا بکندا ایت کمدین تیاد براف لمان یغدفرتوان ترغکانو فون سموره
فثکیل راج کانتن مک دافته ای لالو دفلکن کراجانن سرت دشن سومفه ستیان .

شهدان

ترسوة ددالم سیاره سیا

ایت جوک دوا کالی اورغ ۲ کلنتن موغکیر ملاون سمولا مک دلفکر اوله یستوان
راج اسمعیل اله جوک شهدان دودقه یستوان راج اسمعیل ایت دترغکانو
دشن کملیانن .

شهدان کات صاحب الحکایت

تیاد براف لمان یغدفرتوان راج اسمعیل ایت دترغکانو مک ایفون برکهندقه
ماشکر سیا مک اداله دیریئ دان سوداران سده بایک موافقت سمولا کمدین
برموهنه ای کلد یغدفرتوان ترغکانو هندق برلایر کسبله نکري سیا مک دلشکن
اوله یغدفرتوان ترغکانو مک ایفون برلایرله ادفون راج موسی دسورهن ککندواغن
مقبیل ایهندان ففکو بوسو دان راج عبدالله دسورهن کفدح منتا بنتو کلد
یغدفرتوان قدح دان راج حسین دسورهن ککونتا دان کلاشور منتا بنتو جوک
دان دیریئ برلایرله کتانه فوته اداله ای فوکی ایت برکاکف سهاج دان
فنجابین یغبرمریم دتفکانکن دترغکانو شهدان ائبیل سغی ای کتانه فوته
برسیقه ای دسیتو مک کدغراناه خبر ددالم سیا مک اورغ دسیا فون برسیف

ایت مک سوسهله هاتین مک لالوله ای مخکیل یدفرتوان سیا مک تیتنه اوغ
 داتو. باوا برسما ۲ فرکی مک سبه یدفرتوان سیا بایکله توانکو شهدان ادقون راج
 عبدالله تیغکاله ای تیاد ای ماهو فرکی اداله فراو یغ تیغیل برسما ۲ راج عبدالله
 ایت لیم باس بواه ای لاکي برنیکر هندق کوار دري ترشکانو شهدان برانکته
 یدفرتوان ترشکانو ایت برکاجه دان یدفرتوان راج اسمیل فون برسما ۲ له دان
 اداله سوداران یغ فرکی ایت هپاله تفکو موسی دان رعیت یغداوا اوله یدفرتوان
 ترشکانو ایت کیرا ۲ تیک ریو مک تیاد براف لمان برجالن ایت مک سمیله
 ای کلننن مک اثیل دکت دغن کوپون مک اورغ ۲ کلنن فون کوار مپونوغ
 دغن لمبیغ مک لالوله برفرغ برنیکمین کریس دان لمبیغ دان برلمفرکن چمغا بوغ
 مک برماتین ۲ له مک اورغ ترشکانو فون اوندوره مک مارهله یدفرتوان راج
 اسمیل دسورهن ماراکن کاجهن مک ماراله کاجهن ایت دان اورغ ترشکانو فون
 دسورهن برهنتی دان مپوره فول اورغ ۲ سیا مارا دغن فمبوراسن مک ماراله اورغ ۲
 سیا ایت سمیل مبدیان فمبوراسن مک یدفرتوان راج اسمیل فون مپوره رفت
 مک رافته اورغ ۲ سیا ایت مبدیل فمبوراسن سکتیک لاکي اورغ ۲ کلنن فون
 اوندوره مک هاریفون فته دان یدفرتوان راج اسمیل مفادف یدفرتوان ترشکانو
 معامکن حال اورغ ۲ ترشکانو ایت تیاد ملان اورغ مک تیتنه یستوان ترشکانو
 فکرجان این مان ۲ ساج فندی اشکوله اوغ کران فکرجان داتو. سراهکن کلد
 اوغاله دان اوغاله کفلا فرغ داتو. مک سمبه یدفرتوان اسمیل مان ۲ تیتنه
 فاتیکن کرجاکانه شهدان ترسبوه ددالم سیاره سیا سمبه راج اسمیل ایسوق
 جک مافکر بیرله اورغ ۲ ترشکانو دهولو اثیل تیواس ای بهاروله فاتیکن سوا
 اورغ سیا مارا مک تیتنه یدفرتوان ترشکانو مان ۲ فندی اوغاله شهدان فد کایسوقکن
 هارین مک اورغ ۲ ترشکانو فون مافکرله کوپو اورغ ۲ کلنن اداله بایق کوپون
 تغه تیک فوله یغسرث سکالی ساتو اداله اورغ ۲ مافکر لیم ریو شهدان اثیل
 اورغ ۲ کلنن مایهت حال اورغ یغاتغ ایت مک دلمیغپاله سرای کاتن داتغله
 ماریه اورغ ترشکانو جودهن اورغ کلنن مک ماراله اورغ ترشکانو ایت مک
 دبدیله اوله اورغ کلنن دغن رنتکان دان جالا رمبش دري اتس بالغونن ۲
 کوپون مک تیاداله تردکتکن اوله اورغ ترشکانو مک دکلوار فول اوله اورغ
 کلنن مک اوندوره اورغ ترشکانو ایت شهدان ستله یستوان راج اسمیل
 مایهت حال یضمکین ایت مک تیتنه کلد فادک ادندان راج موسی برچاکغله
 دیری مک برچاکغله راج موسی کاتن جکاو تیاد فاتیکن ماتمی کوپو ایت
 دافت اوله فاتیکن ستله یستوان راج اسمیل مندرج جاکف فادک ادندا
 ایت مک ایفون ترسنپوم مک سبه راج موسی لشکهنله فاتیکن این مک
 یدفرتوان راج اسمیل فون سبهیغ ظهر کمترین مندعاکن ادندا ایت
 سمیل کاتن سای سراهکنله کلد الله تعالی مک راج موسی فون سمبه لالوله
 برجالن اداله یغرسما ۲ دغندی ایت اورغ بایکن ۲ دوا باس اورغ دان فکامنن

نايك كفلامين مك دوده يدفرتوان راج اسمعيل ايت برسوكا ۲ دن بتاف
 عادة ففتين مك يدفرتوان ترشكانو فون منجاوله سكل راج ۲ دان اورغ بسر ۲
 سكاين مك سفي نيك هاري لالو دفرمندي ۲ كن اورغاه بتاف عادة راج ۲ بسر ۲
 مندي مك اقبيل ساسي درفد مندي ۲ ايت مك برداميه كدوا ففتين ايت بتاف
 عادة اورغ لاکي استري دمکينه حال مك تتفه يدفرتوان راج اسمعيل سياه
 ايت ددالم ترشكانو.

شهدان کات صاحب الحکایت

کمدین درفد ايت مک جاتوهله ارساين نكري ترشكانو دغن نكري کانتش
 مک مهرهله يدفرتوان ترشكانو سراسي بواء کافکان ماسکر نكري کانتش مک
 برترشاه اورغ ۲ ترشكانو دغن اورغ ۲ کانتش مک هندق تيواسه اورغ ۲ ترشكانو
 ايت کران بايق ماتي اورغ ۲ دن کفلا هابالغ برنام وان اندين ايت فون
 سده ماتي مک مفرسبهکن سورة هابالغ ترشكانو ايت کفد راجان متا بنتو
 شهدان ترسوة ددالم سياره سياه قد وقت ايت اداله يدفرتوان راج اسمعيل برسته
 دغن تفکو عبدالله سودارا سبب ساتو فتنه کونن تفکو داود سودارا يدفرمفوان
 يغيرنام تفکو سايه يغب سايو دش راج عبدالله ايت مک تفکو سايه ايت ماتي
 دراجون اوله تفکو نيه مک راج عبدالله فون متا کفد يدفرتوان سياه هندق ميمونه
 تفکو داود ايت مک دتاهن اوله يدفرتوان سياه تياد دبرين مک تفکو عبدالله
 فون متا جوک دغن کراس مک تيته يدفرتوان راج اسمعيل تفکو سايه ماتي
 ايت بوکش سبب دگود اي ماتي ايت ماتي ساکيت فوة مونتهکن داره مک
 تفکو عبدالله متا جوک دغن کراس مک تيته يدفرتوان راج اسمعيل بايکه
 کيت بواغ کيوکيس سهاج مک جواب تفکو عبدالله جکاو توانکو تيدق ماهو
 ميمونه سودارا فاتيک اين راج داود فاتيک تيدقه ميمبه توانکو لاکي مک تيته
 يدفرتوان راج اسمعيل اف جالن کيت هندق ميمونه سودارا کيت ايت دغن
 تياد صبح فربواتش بوکنکه تربوک کماوان کيت ددالم نكري اورغ سبب يغب
 کلم دترشکن قول مک جواب راج عبدالله جک تياد برلاکو سبه فاتيک سکالي
 اين فاتيک تيدقه برتوانکن توانکو لاکي مک جواب يمتوان يدفرتوان راج
 اسمعيل ساي فون تياد هارکن لاکي ۲ راج عبدالله ايت مک جواب راج عبدالله
 فاتيک فون تياد تاکوه اکن لاکي ۲ توانکو ايت مک کدوان فون سام ۲ اوندور
 مونس کريسن کمدین سام ۲ مارا منداکاتي انتارا کدوان ستاه راج موسي ميهيت
 حال يدمکين ايت مک ايفون ماموفا سام تفه انتارا کدوان سميل هاداف کفد راج
 عبدالله سراي دتنجوش کتاش اينله فوة برايسي تاهي سهاج جکاو هندق برتيکم
 ماريله برتيکم دغن اکو اين دهولو جاشن يفتله کيت سبه دان کيت راجاکن
 هندق دلاون ستاه راج عبدالله مندغر کات سودارا راج موسي ايت مک ايلون
 برجالن تورن دان يدفرتوان راج اسمعيل فون نايکه کاستان مک ساسيله
 فرکاران سبرمول اد فون يدفرتوان ترشكانو اقبيل اي مندغر سورة کلنتن ايت

تاکوتن کمدین تیاد بیراف انتاران لالو دحکومت سکالین اورغ ۲ سینتن ایت کران مهرتای دیوا فرکاس ایت کونن مک برتمبه ۴ اورغ ۲ سینتن ایت دغن واع دان یفتیاد واع دغن هرت بنداله بابقه ۴ یغدفرتوان راج اسمعیل ایت مندافت هرت حرام دان سکل ففیماس ۲۸ دان جواس ۲۸ لون دمکین جوک ال ۲ یغفسوکان حق اورغ ۲ سینتن ایت دامیلپاله اف لاکی سفرت کر یو کسبیغ ایتیق ایم دغرتشکفن سهاجه دباوان کفراهو ماسیغ ۲ دغن قدرن شهدان ائیل یمتوان راج اسمعیل ۲۴ بابق مندافت هرت دسینتن ایت مک ایفون برلا پرله کترشکانو مک ائیل سملی مک دسمبوتله اوله یغدفرتوان ترشکانو دغن کامیانن مک دبریهاله ساتو کمفوع مک مایقله یمتوان راج اسمعیل ایت سرت سوداران ۲۸ سرت اتق ۲ کنده یغن اداله سوداران ۲ شیرسا ۲ دغندی ایت راج عبدالله دان راج موسی دان راج داود یغ سبندا دغن راج اسمعیل ایت راج عبدالرحمن ادفون یغ فرمقوانن ایت تفکو سایه ساتو ایو دغن راج عبدالله دانلاکی سوداران یغ فرمقوان برسا ۲ دغندی .

شهدان ائیل تاه تنف یمتوان راج اسمعیل ایت ددالم ترشکانو مک ایفون مینفاه فترا یمتوان ترشکانو ایت مک ائیل سملی وفتون یغدفرتوان ترشکانو مولایه بکرج سرت مندیاکن الت فرکاکس ففتینن مک اداله بکرج ایت اداله کیرا ۲ لمان تیک بولن دغن بیراف فرمایین سفرت وایغ دان مندو شهدان ائیل سملیه وفتون یغ فاتوه مک دنکاحکنله یغدفرتوان راج اسمعیل ایت اوله یمتوان ترشکانو ایت دغن فتران ستله نیکج ایت مک دفرساتوکنله دغن دارق برکایاغ نگیری دغن سکل بوپین ۲ سرت دغن سورأ تمیقن شهدان ترسبوه ددالم سیاره سیا اداله یغ منجادی گادیغ یغدفرتوان راج اسمعیل ایت یایت سوداران تفکو موسی دکانن دان تفکو عبدالرحمن دکییری دان تفکو عبدالله دهادن ممکغ فدغ کراجان برارقله دغن کندغ سروینن کلکی کمیتا مک ائیل سملی کلینتو کوتا مک اورغ ترشکانو هندق مبری مالو یغدفرتوان سیا کونن مک دکونچین فنتو کوتا دلاوان هندق واع بابق ۲ مک برهنتیه اوسوغن ایت دفتنو کوتا بیراف ساعت مک مرکاله یغدفرتوان راج اسمعیل میره موکان ستله تفکو عبدالله ملیهت موک ککندا بکندا مورک مک ایفون ماره اکن راج ۲ ترشکانو ایت مک لالوله ای ممکس ۲ سرت مهنسیغ ۲ لغن باجون سرت کاتن هی راج ۲ ترشکانو بوک فنتو کوتا این جکاو تیاد اشکو لکس بوک فنتی اشکو اکو همبور دان اکو لومفت کوما این ائیل لفس اکو کدالم اکو هامو، کوتا این دان اداله ای برکات ۲ ایت سده تورن کتانه برکجنر ۲ مک ائیل سکل راج ۲ ترشکانو مندغر سوارا راج عبدالله ایت مک سموان کتاکوتن مک یغدفرتوان ترشکانو ساعته مرکان اکن راج ۲ ترشکانو ایت مک سکرا دسورهن بوک فینتو کوتا ایت مک تفکو عبدالله فون ملومفته سولا کانس اوسوغن ایت مک ماسوقله اوسوغن ایت کاستان بالی مک داتلاه راج ۲ توا مهبوه تاشن ففتینن ایت مک لالو دباوان نایک کاستان دفرسندیغ ۲ کن مک تمپله قول راج ۲ فرمقوان مپوان ۲ کن ستله ایت لالو دباوان

سينتن اين سقدر كن كيت منتا تولغ سديكيت ۲ جك اڦ ۲ یشکورغ کغد کيت
 تانجوران تاو رنتو توکوغ ڦونو اتق کيت جوک دان بوليله کيت منومغه ۲
 سديکيت ۲ مکيفون کغد ايه کيت یشدڦرتوان مودا ريو سکاليڦون تياد اکن
 منجاري ساله کران تتکل کيت دتوکل هاوي ايت اد جوک ايه راج حاجي
 هندق مقبيل کيت مفاجن کريو کيت لاگي برتغکوه هندق مشغولکن سودارا
 کيت ايتا حالن مک سفک دي سوا انتارا کيت سام ۲ راج اتق براتق دي
 ڦول هندق ليه ۲ دان جکلو کيت برخصمان دغن ايه کيت یشدريو ايت ڦاتوتاه
 اي بکيتو اين تيدق ساتو اف جکاو بکيتو اياه يغ جاعت نيتن مک کات راج
 عبدالله بايکله کيت سلاوکن سهاج ديوا ڦرکاس اين مک تيته یشدڦرتوان راج
 اسميل کيت لاون برغغکه اي مک سبه راج عبدالله اف کونان کيت لاون
 برغغ سمرت ملاون ايو کاکي بايک کيت سوره ڦکيل دهولو بايک ۲ کيت
 ڦربايک ۲ کدين کيت کرجاکله مک یشدڦرتوان راج اسميل ڦون مپوره ڦکيل
 ديوا ڦرکاس ايت کغد سئورغ جوان مپوره کاتکن اي هندق برجما سبتر هندق
 برقس کران اي هندق لکس برلاير کترغکانو تياد نايک کداره لاگي سته
 ديوا ڦرکاس مندر سورهن ايت مک ايڦون ڦرچياله مک سکراله اي داتغ مفادق
 مک ائيل سفي کهاوان کنایقکنن ايت مک راج عبدالله ڦون دودق دکت اي
 سبيل ملاون اي برچاکف ۲ سرت ديوا ڦرکاس ايت ليفه ۲ سديکيت روڦان مک
 راج عبدالله ڦون سکر مننديه ڦهان سبيل منکف هولو کريس سرت ڦلپيا ۲
 مایهتکن راج عبدالله مننديه ڦها ديوا ڦرکاس ايت سرت مکلغ هولو کريس
 برتغکف ۲ ايت مک ڦلپيا ۲ ايتڦون منرکله منکف ديوا ڦرکاس ايت مک
 ديوا ڦرکاس ڦون مرتا مک برامس ۲ له دغن ڦلپيا ۲ ايت گروده گروده هوان
 کنایقکنن ايت مک کات راج عبدالله نيک ۲ مک دتيکله اوله ڦلپيا ۲ ايت
 درامي ۲ کتن مک ديوا ڦرکاس ڦون ماتيله مک ميتن ايت دسوره راج عبدالله
 هنترکن کرومه اتق بينين دان سکل ڦراهو ۲ ڦون دسورهن ميسي مريم سوان
 دهافکنن گرومه ۲ اورغ سينتن ايت سکل تونم ڦون سده دباکرن دان مريم ڦون
 تله دبرين ڦکالقي سقدر منتيکن تيته سهاج شهدان ادڦون اتق استري ديوا
 ڦرکاس سرت قوم فرايت اتق يواهن مایهتکن ميت ديوا ڦرکاس ايت مک ترکيوته
 سوان سبيل مراتف ريوه رنده مک کمرله ددالم سينتن مقتاکن ديوا ڦرکاس
 سده ماتي ديونه اوله یشدڦرتوان راج اسميل مک هارو هاراله نكري سينتن ايت
 اد سته هندق ملاون سته اد يغ هندق لاري سته مفات تياد يوله کيت ملاون
 درهک کيت کران اي ڦيتيس راج جوهر جوک مک هارو هاراله سينتن استميو
 ڦول ناگونکن ديدل اوله یمتوان راج اسميل ايت منجادي تياد برکتهوانله
 لاگي ايسي نكري سينتن ايت مک یمتوان راج اسميل ڦون مپوره ساتو اورغ
 توا مقتاکن کغد اورغ ۲ سينتن ايت جانغله خواطير ۲ يغ سالهاله یشدڦريوه دان
 يغ تيدق ساله تيدقه دڦريوه ساتو اف مک اورغ ۲ سينتن ڦون ديمله سرت دغن

دېديان دغن قمبراسن دان سوره تفليقن مك يستوان راج اسمعيل فون لاريه
مباوا ديري کدالم کملوغ تون بر متجاري امان دايگوه اوله بوکيس کملوغ
تون بر ايت مك يستوان راج اسمعيل فون نايکه کرمه تون بر ايت متنا
تولغ امانکن کغد تون بر مک بوکيس فون برکاييقله دهلامن تون بر ايت
هندق ميمونه يستوان راج اسمعيل ايت سکتیک ايت تون بر فون تورنه کتانه
مارهکن بوکيس ۲ ايت مک بوکيس ۲ ايتقون اوندورله سبب تاکوه کتا سومقه
تون بر ايت مک لسهه يستوان راج اسمعيل ايت درقد بلا بوکيس ۲ ايت مک
مک ائيل بوکيس ۲ ايت سده باليق مک يستوان راج اسمعيل فون تورنه
کفراهن لاوله اي موديق سرت فراهو ۲۰ مک برقراره سديکت ۲ مک قنباهن
فون بر فیکر چک سده تون بر ايت تياد ميرتاي دي مک تيادله اي براني ملاون
سبب کران تاکوت سومقه تون بر ايت مک لاوله اي اوندو دهولو ادا ۱۰ شهدان
ترسوه دالم سجاره سيا تياد سلطان قايسغ موره اين ادايه اي تنکل دتمبان
مندغر سلطان قايسغ مفرقاوا مک ايغون سکراله فرکي کملقاوا ممتو سلطان
قايسغ ايت شهدان لاوله برهنتي فرغ مک تياد چوک جادي سغلي اورغ ۲
قايسغ ايت بناسکن نگري مفاوا ايت دغن يغ بوکن سقاوتون کران تون بر
ايت لاکي اد لاکي فون سيد علي بن شيخ ايت اورغ بر عقل لاکي انق چوجو
رسول الله عليه وسلم کدين مک برموهله سکل اشکاتن قايسغ ايت کغد تون
بر باليق کقايسغ مک برلايرله مريکيت دان راج اسمعيل فون برسا ۲ چوک
مک ائيل سغلي کقايسغ مفادقا سوا مک سلطان قايسغ فون مبريله سکل
اورغ بر ۲۰ فرسالمين يغ لايق کغد مريکيت ادفون يقدفرتون راج اسمعيل
با ۴ اي منداث هرت قمبرين درقد فادک سلطان قايسغ ايت مک دودله اي
دالم نگري قايسغ دغن کسناغتن ادا ۱۰.

کات اهل التواريخ

اداله برلاکو فکر جان اين قد هجرة تاهن سريو دان سراسن اتم ثوله دلاقن -
شهدان کات صاحب الحکايه

مک تياد براف لسان يقدفرتون راج اسمعيل ايت دقايسغ مک ايغون برموهله
کغد سلطان قايسغ هندق کاوار مک دیکلکنله اوله سلطان ايت دغن واغ دان
هرت علي قدرن مک برلايرله راج اسمعيل ايت کتبيلن سغه مقبيل انق استرين
کدين برلايرله قول لالو سغه دغولو سينتن شهدان اداله قد ماس ايت جادي
اورغ بر دسينتن ايت يات اورغکاي ديوا فرکاس مک تنکل ددغون يستوان
راج اسمعيل ايت اکنداغ کسينتن مک اي فون برسيقله ميموا کوبو اداله
فيکون ايت ائيل يستوان راج اسمعيل داتغ ميموا هارو ييرو دالم سينتن
هندق دلاون بر فرغ شهدان دالم حال ايت مک مشهورله خبر ايت هکک سغيله
کغد يستوان راج اسمعيل مک مارهله اي سبيل اي برکات تياد فاته ديوا
فرکاس ايت بر نيه ساله کغد کيت کران کيت تيدق بر نيت ساله هندق مروسقن

د دالم تېبان کران اتق استرېږ اد د تمبلن سېرمول ادئون ساطان فایمېغ ائېیل
 راج اسمعیل ایت برلایر مک ایفون مېوره ملڅکر مخاواه اداله سېبې اد سوات
 توان سید نمائ سید عیدروس بن عبدالرحمن عیدروس برېښیکن سودارا ساطان
 فایمېغ دافله ستورخ اتق څرمقوان مک سید عیدروس ایت تله مېاوا اتق ایت
 کوار درې فایمېغ څرکي کمخاواه لد حال څکرچان ایت دغن تباد ستاهو ساطان
 فایمېغ مک مارهاه ساطان فایمېغ اکن سید عیدروس ایت مک لالو اي مېورهکن
 سید علي بن شیخ دغن بیراف توان ۲ سید سرت منتری ۲ اداله کھکائش ایت
 یأیت سانو کیچی دان دوا ساوب دان امه فوله څنجاچ څرکي کمخاواه ایت
 هندق مننأ کغد سید عیدروس اکن اتق شریفه مزنه جادي اتق سودارا ساطان
 فایمېغ اداله عمر څ توان شریفه ایت کیرا ۲ توجہ تاهن شهدان مک ائیل سغیاه
 سورهن ایت کمخاواه مک لالو برېچارا مننأ توان شریفه ایت کغد ایهندان مک
 سید عیدروس څون مننأ ساسیکن کغد توان بسر مخاواه یأیت سید حسین القادري
 مک دسایکنه اوله سید حسین ایت دغن جالن برصبر دهولو مک اورغ ۲ فایمېغ
 کراس جوک مننأ سید عیدروس ایت هندق دباوان کغلیمېغ مک مارهاه سید
 عیدروس ایت لالو اي کوار دغن ټیک بواه څراهو مک دڅراغش اشکاتن ۲
 فایمېغ ایت مک کل اشکاتن فایمېغ څون ممدیلله سموان کڅراهو سید
 عیدروس مک تباداله تاهن څراهو سید عیدروس کران څلورو یغ بسر ۲ باکي
 هوچن داتقن مک څراهو سید عیدروس څون تفکمله دان سید عیدروس څون
 نایک کداره مندافتکن څنجاچن مخاواه یأیت څغیران ادې ویجاې کستي
 جبریل څرا څغیران امس سري نکارا اوفو داهېغ منمبون مک ماس ایت
 اوفو داهېغ منمبون تله مغت مک څنجاچن ادې ویجايله مفکنتیکن کراچانن
 مک اورغ ۲ بسر فایمېغ څون مننأله څول سید عیدروس ایت دغن کراس مک جواب
 څنجاچن مخاواه تباد عادتق ماتې دوا کالي مک سید علي بن شیخ ایت مننأ
 جوک دغن کراس برېچاراله اي اد کیرا ۲ سغوله هاري تباد جوک برېتولن
 مک لالو برېڅرغ برېدیان ۲ کوپو دغن څنجاچ سېنتر برېڅرغ سېنتر برېچارا دان
 بنتو درې فایمېغ څون داتق جوک سلالو کران راج څلیمېغ ترلالو کایښ لد فصل
 کایښ ایت ایله یغ لبه کاي درغد راج ملایو سېله بارة شهدان مک سغیاه برېڅرغ
 ایت سغوله بولن لماث تباد برالاھن کمدين داتق څول راج اسمعیل یغدڅر توان
 سیا دسوره ساطان فایمېغ مېنتو سید علي بن شیخ اد کیرا ۲ دلاڅن باس بواه
 څراهو مک برېدایوغه اي مودیق مک ائیل برتنناڅن دغن کوپو مخاواه مک دنان
 اوله اورغ کوپو ۲ ایت مک جواب څراهو اوتوسن مک ائیل سغی کڅي سوغی
 ایت نایکه اي کداره یأیت یمتوان راج اسمعیل سرت راج عبدالله دغن الت
 سنجاتن سته دلپهه اوله بوکیس ددالم کوپو ایت مک ایفون کواراله درې دالم
 کوپو ۲ ټیک راتس اورغ مک داوسیر یمتوان راج اسمعیل سرت سوداران
 راج عبدالله مک لاریله یمتوان راج اسمعیل ایت مک دکچر اوله بوکیس ۲ سرت

القصة

مك ترسبوة فركتان يقدفرتوان قدح اد اي مناروه فترا لاكي ٢ تغه رماج فترا بلوم براستري مك موافقتاه اي دغن سكل اورغ بسر ٢ن هندق بمنفكن فترا برنام راج عبدالله ايت اكن فترا يقدفرتوان سلاخور يغيرنام تغو بسر ايت مك دتريماله اوله يقدفرتوان بسر سلاخور دغن موافقت اورغ بسر ٢ن شهدان تباد براه انتارا مك داتغه يقدفرتوان قدح مبابوا فترا راج عبدالله ايت كسلاخور سرت اورغ بسر ٢ن شهدان اداله انت راج ٢ يغيرسما ٢ يقدفرتوان قدح ايت ياي توه اشكو مغكو فترا كدوا توه اشكو لوغ فترا كتيك تغو شه ايه تغو احمد لاكي استري كامت تغو بوغا فترا تغو كلان جي. اوتوه. مك افيل تيبا كسلاخور نايبكه سكل راج ٢ ايت ماسيغ ٢ دبري يقدفرتوان سلاخور استان كمدين بهاروله بكيرج كهوين ايت كيرا ٢ تيك بولن لمان مك بهاروله دنكاحكن اوله راج سلاخور اكن فادك انتندا ايت دغن فادك انتندا راج عبدالله بتاف عادة راج يغ بسر ٢ نكاح كهوين كمدين برداميه اي بتاف عادة اورغ لاكي استري شهدان ادقون يقدفرتوان قدح ايت افيل تاه سليه فادك انتندا برساتو ايت مك ايغون منتا ديريه كغد يقدفرتوان سلاخور هندق باليق كقدح مك جواب يقدفرتوان سلاخور سيلكناه مك يقدفرتوان قدح سرت انت راج ٢ يغ برسما ٢ دغن دي سكايش برلايرله باليق كقدح شهدان اد كيرا ٢ تيك بولن قول رشكفن درلد يقدفرتوان قدح باليق ايت مك راج عبدالله فون برمونه كغد فادك ايهدا يقدفرتوان سلاخور هندق باليق كقدح مك دللسكن اوله يقدفرتوان سلاخور مك باليقه راج عبدالله ايت كقدح مك افيل سمي اي كقدح دودقه اي براه لام دقدح كمدين باليق قول اي كسلاخور مك لالو اي برتمو دغن يقدفرتوان سلاخور برماين ٢ دغكور كمدين ايغون باليقه كسلاخور دان يقدفرتوان فون كمباليه كسلاخور شهدان تباد براه لمان راج عبدالله ايت ددالم سلاخور مك ايغون برمونه قول هندق باليق كقدح مك تينه يقدفرتوان سلاخور بايكه اكننتاشي هندوه برجنجي براه لمان داتغ دان تباد داتغن مك سميه راج عبدالله تيك بولن فاتيک مغادف مك جواب يقدفرتوان سلاخور چك تباد داتغ اف بجارا مك سميه راج عبدالله مان ٢ تينهاه مك تينه يقدفرتوان سلاخور بايكه مك راج عبدالله فون باليق كقدح شهدان سميله تيك بولن تباد اي داتغ كسلاخور مك لالو دفسكن اوله يقدفرتوان سلاخور فادك انتندا بگدا ايت دغن راج عبدالله ايت سايبه فوجان انتارا لاكي استري راج عبدالله دغن فترا يقدفرتوان سلاخور ايت ادا.

القصة

مك ترسبوة فركتان يقدفرتوان راج اسميل ددالم نكري فليميغ مك تباد براه لمان مك ايغون برمونه كغد سلطان فليميغ هندق كسمبان مك دللسكن اوله سلطان فليميغ مك برلايرله اي كسمبان مك افيل سمي اي كسمبان تنغله اي

تالمن مبري سلامت برلاير مك دفاشكنن مريم سبگيمان داتغ جوگ مك راج حاجي فون برلايرله كسلثور مك بر بچاراله دغن فادك ككندا راج سلاثور مندودقكن فادك انقندا راج علي فترا يقدفرتوان مودا ريو دغن فترا فادك ككندا راج سلاثور برنام راج ثنوه بغير كار تفكو بسر مك دنكاحله اوله راج حاجي بتاف عاده انتق راج ۲ نكاح كهوين كمدين برداميله اي كدوان بتاف عاده اورغ لاكمي استري شهدان تباد براف لمان راج حاجي ددالم سلاثور مك اي فون براشكتاه كروي برسا ۲ راج سلاثور سرت فادك انقندا راج ابراهيم فترا راج سلاثور مك افبيل سلفي كروي برجمفاله راج ۲ ايت سودارا برسودارا كمدين بر بچاراله افكو كلان راج حاجي دغن فادك ككندا يقدفرتوان مودا فد فكرجان هندق مندودقكن فادك انقندا راج ابراهيم ايت دغن فادك انقندا راج اندق فترا يقدفرتوان مودا مك افبيل سلفي وقت يغ بايكن مك دنكاحكنيله فادك انقندا راج ابراهيم ايت دغن فادك انقندا راج اندق ايت بتاف عاده راج يغ بسر ۲ نكاح كهوين سرت دفرساتوكناه دان برداميله كدوان بتاف عاده اورغ لاكمي استري كمدين راج سلاثور فون برمونهه ككد فادك ككندا يقدفرتوان مودا باليق كسلثور مك برلايرله اي كسلثور ادثون فادك انقندا راج ابراهيم تيفكلله اي دريو مك برثسناه اي فد فادك ادندا بكندا ايت افبيل سنغ منتا سكر كسلثور مك جواب فادك ادندا بكندا ايت بايكنه مك تفكو راج سلاثور فون برلايرله كسلثور مك افبيل تيبا تنفاهه اي ددالم سلاثور ادان.

شهدان كات صاحب الحكايت

مك فد ساتو ماس برالمكتاه تفكو راج سلاثور ايت برماين كلفكور مك كدغرانله خبر كقد يستوان فيرق مك لالو دسورهن شكل اورغ بسر ۲ مفرسيلاكن تفكو راج سلاثور ايت ماسو، كلفيرق مك ماسوله تفكو راج سلاثور ايت كدالم فيرق مك افبيل سلفي كدالم فيرق بر بچاراله يقدفرتوان فيرق ايت دغن اورغ بسر ۲ سرت اورغ بسر ۲ سلاثور فد فكرجان هندق مارجاكن تفكو راج سلاثور ايت ددالم نكري سلاثور مك برتولناه كمواقفنن انتارا كدوا فيفق ايت مك لالوله دلنتيق اوله يقدفرتوان فيرق اكن تفكو راج سلاثور ايت منجادي يقدفرتوا بسر ددالم نكري سلاثور دكار سلطان صالح الدين مك افبيل سده ساسيله مك براشكتاه سلطان صالح الدين ايت باليق كسلثور دان يقدفرتوان فيرق فون برسا ۲ جوگ فركي مك افبيل تيبا كسلثور مك لالوله دطبلكن قول سرت دقوكلكن نوبت مك منجنجوغ دولياه شكل انتق راج ۲ دان اورغ بسر ۲ بتاف عاده استعاده راج ۲ دطبلكن شهدان افبيل هابسه فكرجان ايت مك يقدفرتوان فيرق فون باليقه اي كلفيرق مك سوره ميوره سهاجه كسلثور سنوله ۲ نكري يقدوا منجادي ساتو اد دغن فرجنجين سومغه ستيان ادان.

مودا دان قراهو راج عبدالله فون دافت جوگ کتيک ايت شهدان فرغ اين تباد دافت تاريخن اکنتتافي دکيراکن بارشکالي تاهن ايت دالم فد ايتئون واده اعلم باوم دافت اکن تاهنن ملينکن سياف ۲ يغ دلاکغ اکوله قول محرم يوانن انتهي تم .

شهدان ادفون فرغ يقدسينتن بايت فرغ سلطان سايمان سندپري دغن راج عالم سلطان سايمان سرت راج ترغکانو کيرا ۲ ليم بولن لمان بهارو يقدفرتوان مودا داتغ مجنتو لالوله راج عالم اوندور کمانن دان جنگلو هندق دماسکن فرغ اين دماکن فرغ بوکيس جوگ جاديله سبلس کاليله هابيسن فرغ راج سيا دغن راج ۲ بوکيس ايت ددالم فد حال ايت فون فرغ دسيفاقورا اله جوگ يغاخيرن اداڻ .

سرمول کات صاحب الحکايات

اداله يقدفرتوان مودا دايغ کيپوجا اقبيل ساسيله درفد فرغ دسات ايت امانله نگري ريو مک دودقله اي دغن کسنتوسان بيراف ماس شهدان اداله فد ساتو ماس مک يقدفرتوان مودا فون مپوره سياواتغ مھتر فادک انقدرا راج اندوه دان راج اوسوه کسلاخور مک اقبيل سفي کياتو موسغ مک قراهو اتق راج کدوا ايتئون کنا ريپوه لالوله ترنايک کياتو ايت لالوله فچه مک اتق راج کدوا ايتئون دباوا جوگ اوله سياواتغ کسلاخور تيغکله قراهو يقدوا يواه ايت ترساداي داتس بانو ايت مريم ليلان فون تيغکله سموان دان اورغ ۲ نايک کداره سکلين فرکي کسلاخور کمدين داتغ جاگ ۲ ملاک دبدريان قراهو يقتريادي ايت بيراف کال کمدين داميلان قراهو ايت دباوان کلاک کنان قراهو فرومقا سيا شهدان اقبيل داتغ اورغ ۲ دري سلاخور هندق مقبيل بارغ ۲ ايت مک دليھتن قراهو ايت سده تباد لاکي مک دافت خبر سده داميل اوله جاگ ۲ ملاک مک برياليق ۲ اورغ ايت کسلاخور مک تفکو راج سلاخور فون برکيريم سورة کريو کلد فادک ادندا راج حاجي مک راج حاجي فون براشکته کلاک سرت ففکاوا فونا سيسي مک اقبيل تيبا کلاک مک کيرنور فون مپوره مھپوه الحکو کلان ايت بتاف عادة استعادة ممياکن راج يفسر ۲ دفاشکتن مريم لالوله دبرين سبواه رومه دسورھن ديم کداره دفرجامون ماکن مينوم دان تيف ۲ هاري برکشفوله اورغ توا ملاک سرت گفتن ملايو افلاکي سکل فرائقکن بوکيس مفادف الحکو کلان ايت شهدان ددالم دوا تيبک هاري سکالي برجمقا ۲ کفد کيرنور ملاک ايت ددالم کوتا مک کيرنور فون برنان ۲ قراهو يقداميل اوله جاگ ۲ ملاک ايت يتولکه قراهو اتق سودارا توان راج کلان مک جواب راج حاجي بتول کمدين مک قراهو ايتئون دتولفتکن مان ۲ هرت ۲ يفتله تباد تننو دجاپوتي اوله جاگ ۲ ايت سموان دکنتي کمدين تباد بيراف هاري مک راج حاجي فون متتا هندق باليق کريو مک جواب کيرنور ايت بايکله دانلاکي بيللا ۲ توان راج کلان سوک داتغ برماين ۲ دانقله مک جواب راج حاجي بايکله مک لالوله سام ۲ برغکغ

شهران

جادياه ستاهن ايت امقت کالي فرغ اوڤو ۲ ايت مراجاکن راج سايمان برکار
ساطان سايمان دان اوڤو کلان جاي ڦترا ڦون ماس يتله منجادي يڏڦرتوان مودا
ريو دشن سکل تعاون دایره سکاين.

فرغ يڤکاييم

فرغ ددالم قدح دشن راج کجي. بوکنن فرغ يڤفرتام يایت مېنتو راج قدح لالو
مانتيق راج قدح يڤ توئن مک يایت بوکنن فرغ راج کجي. ادڦون دشن راج
کجي. فرغ قدح يڤکدوا کالي ددالم نکرې قدح تتکل ايتله مڤکت اوڤو داهيغ
فراني کنا ڤاورو ليلا مک راج کجي. ڦون اله جوک لاري باليق کيا يایت ڦد
هجرة تاهن سريو دان سراتس تيک ڦوله انم سنه ۱۱۳۶

فرغ يڤکانم

فرغ راج کجي. مافکر ريو ڦد سيمان ليکور هاريولن شعبان مڤکت سڦي کڏ
دوا ڦوله هاريولن ذالحجه مک لالوله بردامي کمدين راج کجي. ايتڦون داتغ
مڤميل استريش لالو برسومله ددالم مسجد.

فرغ يڤکتوجه

فرغ راج کجي. مافکر ريو برکوڤو دڦولو باين مک راج کجي. ڦون اله جوک
لاري اي ڦد مالم هاريش اداله لام فراثن ايت يایت دوا هاري هجرة تاهن جم
سنه ۱۱۳۹ شهران سکن فرغ يڤتريسوة ايت يایت ماس لاکي هيدوڤ اوڤو
کلان جاي ڦترا يڏڦرتوان مودا يڤفرتام ددالم ريو لمس درڦد اين فرغ ماس
اوڤو يڏڦرتوان مودا داهيغ جلاه ڦول.

فرغ يڤکدلائن

فرغ راج کجي. مافکر ريو برلايوه دڦرلايوه ڦيغت تياد بوله ماسوه فرغ ڦد
توجه باس هاري بولن سفر هاري رابو مک ڦد مالم خميس راج کجي. ڦون الهه
مک لالوله اي لاري دايکوة سڦي کاوڤر هجرة سنه ۱۱۵۰

فرغ يڤکسيلن

فرغ راج کجي. ميوه انتق راج عالم دان راج امس دان داهيغ متکوه مافکر
ريو مېوأة وڤکڻ کونا برجالن برفرغ ڦد ليم باس هاريولن ربيع الاول مک اڦيل
سڦي دلائن هاريولن ربيع الاخر مک راج عالم ڦون الهه مک ڦد مالم خميس
وقت عيشا راج عالم ڦون لاري سلاو کيا ڦد تاهن سنه ۱۱۶۱

فرغ يڤکسڦوله

فرغ چوچو راج کجي. يایت راج اسميل دشن يڏڦرتوان مودا داهيغ کيوجا
دسڤاڤورا مک اله راج اسميل دان کاڤکائن ڦون بايڤله دافت اوله يڏڦرتوان

ایت دی بر کفل کیت بر کاکف یعنی مالو کیت مک تیاداله جادی کونن کمدین راج اسمعیل فون لالوله بر لایر کجیمی مک داتغ فون سلطان جیمی منتا امو. هاندای یغ اد دجیمی ایت مک تیاد ماهو یغد فرتوان راج اسمعیل ایت مک لالوله ای ککوالا سنسغ مک ایفون مپوره مفادف سلطان فلیمبغ هندق ماسو. فلیمبغ مک دتریماله اوله سلطان فلیمبغ سرت دتولوشن درفد بانجا مان ۲ یغ فاتوة اتس قدرش مک تنفله ای ددالم فلیمبغ دان سوداران راج موسی دودوله دمنتو. منجاری رزقی دسیتو ادان.

القصة

مک ترسبوتله فرکتان یغد فرتوان مودا ریو داهمغ کمبوج سرت فادک ادندا بگندا راج حاجی سرت فادک انقندا ۲ سکاين مک اثبیل ساسیله درفد فرغ سیفا فورا ایت مک تیاداله لاکي داتغ فیهق سیا مپوای فرکادوهن لاکي سقیاه ماس تاریخ مپوای سجاره دان سیاره این.

شهران

اکو اتورکن فون بایق کالین بر فرغ راج کجی. سیا دغن او فو ۲ راج بو کیس یغ جادی یغد فرتوان مودا ددالم ریو هفک سقی کلد اتق چوچون اینله بیلاتن یغترسبوة دباوه این.

فرغ یغتر نام

تتکل ماس او فو ۲ بطایم برادیق ایت مولا ۲ مغمبیل ریو درفد تالغن راج کجی. دسرا هکن ریو دغن سکل تعاوق دایرهش کلد سلطان سلیمان یایت قد هجرة سنه ۱۱۳۴

فرغ یغکدوا

تتکل راج کجی. اله درفد بر فرغ ددالم ریو لالوله ای لاری کلیفکا لالو دایکوة اوله بو کیس ۲ سقی کلیفکا مک لالوله بر فرغ مک راج کجی. فون اله لالو بالیکت کریو سولا دان او فو ۲ ایت سده کسلانور

فرغ یغکتیک

فرغ لیغکی تتکل راج کجی. فرکی کلیغکی ممنتو فغولو لیغکی بر فرغ دغن او فو ۲ راج بو کیس ایت مک راج کجی. تیواسه دان اله فون لالو ای لاری فرکی کسیا مپوای نکری دپوانتن دان برکوکوه دسیتو فون

فرغ یغکا ممت

فرغ او فو ۲ راج بو کیس ایت فرکی ماغکر نکری سیا سبب کراجان سلطان سلیمان دامبیل اوله راج کجی. ددالم فرغ ایفون اله جوک راج کجی. مک لاریله ای کهولو مک دایکوة اوله او فو ۲ راج بو کیس ایت هفک سقی کسنا فالن مک الهله راج کجی. ایت مک فولهله کراجان جوهر سولا کلد سلطان سلیمان کران سبب فرتولغن او فو ۲ راج بو کیس جادی دات سولا کراجان جوهر ایت.

این تیاد بوله مک راج عبدالله اینتفون هیایرله مک یمتوان محمد علی فون مپوره
 اورغ سر ۲۸ متدووغ راج عبدالله ایت سرت دباوان ساتو کچی یغیرمریم سرت امغه
 بواه فنجاجب جک لبت دسورهی بدیل مک یمتوان اسمعیل فون تیاد ترکات ۲
 لاکی هیایرله ای سرت سبه اورغ سر ۲ ایت بایکله سیلاکن کلوار جاعن توانکو
 بر بنته ادیق برادیق ننشی هاری یغ لاین توانکو دانغ قول تیاد اکن سملی
 هاتی بکیمان انتارا توانکو سودارا برسودارا شهدان ستله راج عبدالله مندثر
 خبر سکل اورغ ۲ توا ایت مک کات راج عبدالله کغد راج اسمعیل بایکله بیرله
 فاتیک اموه سهاج نکری سیا این ادفون ابغ محمد علی فاتیک منجودوهی ملاون
 ای برتیکم بیرله فاتیک مانی ددالم کوت سیا اصلکن جاعن توانکو منداقت مالو
 ستله راج اسمعیل مندثر کات ادندا ایت ای فون ترسپوم سرای کثان بنرله یغ
 ادندا سائنه هندق برجاگکن ککندا اکتتافی اف بوله بواه کات ککندا سده
 ترلانو تیاد هندق متجادی راج ددالم سیا این ماریله کیت کاوار شهدان یغدرتوان
 راج اسمعیل فون کاوارله لالو کمر با یایت ساتو تمت برنام مربا کمدین
 سوداران یغیرنام راج موسی فون مقیکوتله ای کاوار لالو سملی کبوکیت باتو
 دجاری تیاد برجملا مک راج موسی تیاد دافت بانجا ماینکن اد لیم باس ریل
 سهاج مک بایکله ای کرومه نخودا جغ مک برجملا قول جینا برجودی دسیو
 مک لالوله راج موسی ماسوه ملاون جینا ایت مک بابقله ای منغ کمدین بهاروله
 ممبلی ثمایغ سبواه هرک دوا تیک فوله مک دافته ای اورغ ۲ دسیو یغ هندق
 مریسو اد کیرا ۲ دوا فوله اورغ مک ایفون برلایرله منجاری یغدرتوان راج
 اسمعیل ایت مک برتموله ای داوغر کمدین برلایرله قول ای کرتیه مک متتاله ای
 کغد بندار رتیه اکن بکل سدیکت مک دفرسبهکن اوله بندار رتیه ایت براس
 تیک کوین کمدین برلایرله قول کتوغکل دودقله ای دتوغکل دهولو ادان شهدان
 سملیه خبر یمتوان راج اسمعیل مریو کسان کماری تیاد تنتو هاوان ایت کغد
 راج حاجی اشکو کلان فد حال وقت ایت راج حاجی ایت تغه مغلیایغی ۲ تاوه
 رنتو بلایر دغن سبواه کغل دان سلوله بواه فنجاجب مک مبری سورة راج حاجی ایت
 کغد یمتوان راج اسمعیل ایت مپیوتکن ددالم سورة ایت افله فادک انقندا مریو ۲
 سفنجج جالان لاوه اخیرن جادی فتنه کملاک ماریله سهاج برسام ۲ ایهندا بوله
 ایهندا باوا کریو برجملا ایهندا یغدرتوان ریو دان بوله برجملا دغن سائق ۲
 یغدریو ایت مک جواب بلاسن سورت دبلاکله انقندا مغادث کریو جکاو تیاد
 مانی وقت این باومه سملت لاکی هندق منجاری انقندا ۲۱ سکلین برتبوران
 سکلف نکری ۲ اورغ دکلوارکن اوله انقندا راج محمد علی مک اقبیل راج حاجی
 مندثر سورت ایت ای فون دیماه شهدان ترسیوه ددالم سیاره سیا اداله راج حاجی
 ایت مفاجق یغدرتوان راج اسمعیل ایت ملاگر فایمغ کونن مک مشوارته راج
 اسمعیل دغن سکل سوداران مک راج عبدالله فون سوکاله سده موافت دغن راج
 ایت مک سوداران راج موسی فون ملاغ بکیمان کیت هندق برسام ۲ راج حاجی

برلایرله کریو مک اثبیل سمعی کریو برجمفاله ای دغن فادک ککندا یغدفرتوان
مودا مک برخبیر ۲ له کدوا سودارا ایت درغد فربواتن سبله سوکو ۲ ملایو کمدین
اثبیل سده ساسی فکرجانتن مک تنقه کدوان ددالم ریو دغن موافت دان
مشواره فد مراعیکن نکری ریو دغن فردکافتن دان فربکونن دمکینله حال
تیغ ۲ هاری ادان سبرمول ادفون راج اسمعیل یغته اله فرغ دسیغافورا ایت
مک برلایرله ای کنکری سیا مک لالوله ماسو. کسیا لالوله کیوانتنن مک اثبیل
سمعی کیوانتنن لالوله ای نایک کغد مقام نندان مرحوم راج کچی. مک
سمعی کهدافتن قیور ایت مک ایفون مهنس فدافتن مک لالو مومفت ممجهکن سیلتن
سرت ممجورکن دان منجیفکن فدافتن ککانن دان ککیری دان کهدافتن دان
کیلاکغ مک اثبیل فنت برهنتیه ای دودق برسام دهافد اوله سکل منتری ۲ ن
دان سوداران سرت فغایما ۲ سبرمول کات اهل التوارینغ فرغ اینله اخیر فرغ
راج ۲ بوکیس دغن راج ۲ سیا کمدین درغد ایت تیاداله برفرغ لاکي انتارا
راج بوکیس دغن راج ملایو سیا استمیا فول کراجان سیا ایت سده جاته کغد
تالغن بلسا یغلاین یأت بلسا توان سید یأت سید علی بن عثمان بن شهاب
مک تیاداله لاکي خصمه انتارا بوکیس دغن ملایو سیا هفک سغیله تاهن ۱۲۸۳
امانه ماینکن ای سام سندیری سغرت یغلاکي اکداتغ قصه دبلاکغ این ادان.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک مهوراه یغدفرتوان راج اسمعیل اکن فادک ادندا راج عبدالله ایت کمغورا
مندافتن فادک ککندان تگکو امبوغ بسر سرت میتانن اداله کداتغن فادک
ادندا یمتوان راج اسمعیل ایت هندق برجمفا دغن سوداران یغ فرمغوان سهاج
دان تیاد برنیت هندق خیانت اتس فادک ککندا یغدفرتوان محمد علی بیرله
فادک ککندا یغدفرتوان محمد علی ایت منجادی راج دان فادک ادندا یغدفرتوان
راج اسمعیل ایت بیرله منجادی کلان راج لاوه سهاج اف ۲ یغکورغ منتا بنتو
سهاج شهدان اثبیل یغدفرتوان محمد علی مندغر راج عبدالله ایت مک ایفون
سکراله ممفکیل اورغ ۲ بسر ۲ مک لالوله ای برتیه کغد راج عبدالله ایت ادفون
سغرت ابغ فد وقت این تیاداله بوله منریم یغدفرتوان راج اسمعیل سودارا کیت
ایت ددالم نکری سیا کران تنتوله روسق نکری سیا این فول دلفکر اوله هلندا
سبب تله برجنجی تیاد بوله منریم موسهن کدالم نکری سیا این درغد زمان مرحوم
دهولو لاکي دان افله لاکي یغدفرتوان راج اسمعیل سده مشهور بیراف نکری
دجمهکن اورغ سوک بوا کادوه ددالم تملت اورغ اینله مک ابغ تیدق ماهو
منریم بابک کلوار لکس دری نکری سیا این جالغن لیقه.

شهدان اثبیل راج عبدالله مندغر خبر یغدفرتوان محمد علی ایت مک ایفون
برداتغ سبه کاتن فاتیک هندق تیدور بارغ دوا مالم سهاج دغن سودارا ۲
فاتیک یغ فرمغوان ۲ ایت مک جواب یمتوان محمد علی لاین هاریله جکلو وقت

عبدالله ايت سمبيل مبدیل شموراسن مک فغايمبا قديم فون کناله فلورو فلنابور
 سريم فاتهاه سباله فهان شهدان سکنيک لاگي کاکف فون دانگاه کران دسورهکن
 راج اسميل مسميل راج عبدالله ايت يایت راج نگارا دغن راج حال مک هندفاله
 دبدیل اوله بوکيس کاکف ايت دلارغ اوله يقدفرتوان مودا تيتهن بيرله راج
 عبدالله ايت نفس کران سکل راج ۲ ايت سدولت اف بوله بواه جک ترکنا
 ددالم ففراشن ادفون راج عبدالله ايت تياد ماهو اوندور مک لالو دتکلف دفاهو
 اوله راج نگارا دباوا تورن ککاکف ايت لالو بردايوغ منوجو کنایقکن راج
 اسميل شهدان قد کنيک اي تورن ککاکف ايت ديوکاش قندبغ امس درفد
 فيفکفن لالو دحيفکفن کاتع تندا فراهو راج شهدان افيل راج عبدالله ايت سده
 نفس مک فغايمبا لوريق دان فغايمبا لوفو فون نايکه کفراهو راج عبدالله سرت
 تيبا لالو يرتيکم دغن فغايمبا تلا دان فغايمبا قديم نياد بوله ملاون لاگي سبب
 فهان سده فاته مک ترکفاله کدوا فغايمبا ايت مک تيته يقدفرتوان مودا درفد
 کنایقکن مپوره تنداس کفلا کدوا کنتوغ دباوه جواغ ۲ سبکيمان راج عبدالله
 مفر بواه بندار امين بکيتوله جوک فربواه جالين ليه دان جالين کورغ شهدان
 اثيل فغايمبا کدوا مندغر تيته يقدفرتوان ايت مک فغايمبا لوفو مسميل فارغ
 بوکيس فنجغ لالوله دناريقن کدوا فغايمبا ايت مک لالوله دسبيليه مک قوتساه
 کفلا کدوا فغايمبا سيا ايت لالو دگنتوغ کفلا کدوا فغايمبا ايت دباوه جواغ ۲
 کدين مک فغايمبا لوريق دان فغايمبا لوفو فون مرمفاله فراهو راج عبدالله ايت
 دان کنديق راج عبدالله ترتيگل جوک لالوله دامبيل اوله فغايمبا لوريق دسميهکن
 کفد يقدفرتوان مودا دان اد ساتو فتي کامدان راج عبدالله ددافشن دفرسميهکن
 جوک مک ديوکاله اوله يقدفرتوان مودا فتي ايت مک دانگاه افمت فوجو سورة
 درفد راج ۲ ريو يایت بندرها سرت سوکو ۲ ملايو لاگي ۲ فرمقوان ادفون بويين ساتو
 جوا يایت منتا داتغ ماهکرکن ريو جوا دان منتا امباکن اتن کفلا دباوه نافي
 کاکي بوکيس سده يقدفرتوان مودا مايهت سورة ايت مک يقدفرتوان مودا فون
 مفکراکن کفلان سمبيل مغات لاهول ولا قوة الا بالله العلي العظيم.

شهدان کات صاحب الحكايت

الهه راج اسميل يقدفرتوان سيا ايت برغرغ دغن يقدفرتوان مودا ريو مک فراهو
 راج عبدالله فون دسوروه يقدفرتوان مودا تفکامکن مک يقدفرتوان مودا فون
 برامکته بايق کريو برسام ۲ فادک انقندا سکايين شهدان ادفون راج اسميل
 برلايرله اي دري سيغافورا منوجو اوغر دغن کافکاشي مان ۲ يفاه لاگي ايت فون
 ددالم حال اد يغ فاته تيلن دان روبه ددانع شهدان تيبا ۲ برجمفاله دغن
 کافکاشي اشکو کلان راج حاجي داتغ دري اندرا کيري هندق ممتو کريو مک
 برکهندفاله سکل فغايمبا ۲ راج حاجي ايت مبدیل مک دلارغ اوله راج حاجي
 تيتهن جالين مراهي اورغيل لاري سده شمرت کچونداغ اورغ مک تياداله کييلاشن
 فکرجان يقدفرتوان دمکين ايت مک فغايمبا ۲ اپتلون ديمله مک راج حاجي فون

نياد پرگون فکرجان کيت مک جواب راج عبدالله جکاو بگيتو يايکله بندار امين
 کيت سايکن دهولو مک راج عبدالله فون مپوره مخکيل بندار امين ايت مک
 بندار امين فون دانغه مقادش بهارو هندق دودق ميمبه راج عبدالله فون منفکله
 مک اقبيل بندار امين مراس ديرين تر تفکف ايت مک ايقون برتر ياکن بودق سمفون
 کاتن فرکيه اشکو قد راج نگارا منئا سفيکن کريو حال اکو اين سده برلاکو
 حکم الله سرت دليفرکن چنيشن کلد بودق ايت مک بودق ايت فرکيه برکايوه
 سلالو کريو سکالي ادفون بندار امين ايت دباوا راج عبدالله کهلوان کنایقن
 ايت لالو دکراتن گفلاو دگشورغ قول دجواغ ۲ کنایقن ايت شهدان فراهو سر
 ففکاو سرت فراهو ۲ داهيغ معديق اقبيل اي مايهت حال يدمکين ايت مک لالوله
 اي مغيسی مريش سته کاهکافن سيا مايهت حال ايت مک اي فون مغيسی مريش
 قول مک لالو دديان فراهو ففکاو دان فراهو ۲ داهيغ معديق ايت مک لالوله
 برفرغ برديلن ۲ لکوم لکم مک دکروموني اوله کاهکافن سيا فراهو ۲ بوکيس
 ايت مک بوکيس فون مقاموله دشن فمبوراسن دان تراکولن مک برهنتيه مريم
 لالوله براموکن مک فراهو ۲ بوکيس ايتفون دانغه اوله کاهکافن سيا شهدان
 بودق بندار امين ايتفون تيباله کريو مک دمعامکنيه کلد يدفرتوان مودا سته
 يدفرتوان مودا مندشر حال ايت مک يدفرتوان مودا فون سائته مارهن مک
 لالوله اي مپوره فادک. انقدان سکين فرگي دهولو کست ماهر راج اسمعيل
 ايت مک فرکيه فترا يدفرتوان مودا ايت يايست سمرت راج اندوه دان راج
 عبدالصمد دانلايش سرت بوکيس ۲ دان يدفرتوان مودا فون مهيکوه دري بلاکغ
 قول ادفون راج اندوه دان راج عبدالصمد اقبيل تيبا کيسافورا مک لالوله برفرغ
 دشن يمتوان راج اسمعيل ديسافورا سائته محطه بويش لکوم لکم برديلن ۲
 سائته ساپور مپاورن کاف کايئا ددالم اسف بدیل مريم دان ليلا رنکا مک
 سام ۲ رائته کدوا فيهق سمرتیکن برتمو جواغ ۲ کدوا فيهق مک سکتیک برفرغ
 ايت مک اوندرله کاهکافن سيا ايت کتانه ميره مک يدفرتوان مودا فون تيبا
 قول کست لالو دقيتسن اوله کاهکافن يدفرتوان مودا کتانه ميره مک اقبيل
 برجمفا کدوا فيهق ايت لالوله برفرغ سر قول برديلن ۲ لکم لکوم ککف کميتا
 بويي بهتا مريم سمرت علانتر يغ ميه بوکيت اسف بدیل فون کام کايوتاه
 مک بوکيس فون باقاه تورن کسفن مپاوا فمبورس دان تراکولن دان درافتن
 دان مک دديان سياه فيفکغ کاهکافن سيا ايت سمرت بويي برته بويي سناغ
 فمبورس ايت مک باقاه کاهکافن سيا ايت بناس دان تفکام مک لالوله اي
 اندور برقيچه باه کسان کماري دان کنایقن يمتوان راج اسمعيل فون فاته تيفن
 لالو اندور هندق دايکوه اوله بوکيس ۲ مک دلارغ اوله يدفرتوان مودا ادفون
 فراهو راج عبدالله دکفوغ اوله فراهو بوکيس لالو دديان دشن مريم دان دوا
 اورغ فغايما يغ براني ددالم فراهو راج عبدالله ايت سنورغ نمان فغايما قدیم
 دان سنورغ نمان فغايما تلا مک بوکيس فون مراشتن فراهو دشن فراهو راج

هندق زياره جوک تيبا ۲ تيته ايه ساي ايت تباد بوله ماسو سبب ايه ساي تاه برجنبي کفد کبرنور ملاک جادي تباداله جادي ماسو اين سکالي قول ساي ممتا کفد ايه ساي ايت جک تباد جوک ايه ساي ايت مبري ساي ماسو تندا ايه ساي ايت تباد هندق برانق بواهن اکن سايله دان هندق برانق بواه اکن کفني هانداله شهدان سته فککاو مندغر تيته يمتوان راج اسميل ايت مک سمبه بایکاه توانکو فاتيک مامکنه کفد فادک ايهندا دريو ايت مک تيته يمتوان اسميل ايت بایکاه فککاو اکنتافي فککاو موديق کريو ايت برسمن سهاجه فراهو بر بيرله تفکنن دسيني حاغن خواطير هيلغ فنتغ جاروم فاته فون سايله اکن مکتش کران جکاو فککاو موديق دغن فراهو بر تنتوله لبست سمن سبب ائين سلاتن تغه کنجغ برن اين مک سمه فککاو برنله تيته توانکو ايت مک فککاو ايتفون برلایرله کريو مک افيل تيبا کريو لالو دفرمکنپاله سمرت مقصود يمتوان راج اسميل ايت کفد دولي يدفرتوان مودا ايت مک تيته يدفرتوان مودا کامي تيدق فرجاي فککاو فرکتان راج اسميل سيا ايت کران کرث موغکیر لاکي فنیفو سالفکن داتون راج کچی بیراف کالي سده برسومه ددالم مسجد لاکين موغکیر جوک اي اين قول چوچون ددالم فد ايتفون جافنه قول کيت دسکا سائق سوداراڻ يفسيني کيت مناهن دي سوا هندق برجنقا دغن سائق سوداراڻ مک بایکاه فککاو فرکي سمول برسما ۲ داهيغ معديق دان بندار امين کيسفاورا متا سومنه مک فککاو فون فرکيله برسما ۲ داهيغ معديق دان بندار امين مک افيل سمن کيسفاورا لالوله اي مهادف يمتوان راج اسميل مک دفرمولکنپاله سمرت مقصود يدفرتوان مودا ايت مک جواب يمتوان راج اسميل بایک فککاو سکالي لاکي کريو سمبه کفد ايه ساي ايت برسومه برله فون ييارله دهداث ايه ساي سته فککاو مندغر تيته راج اسميل تردیم سجوروس کمدين سمبه بایکاه توانکو مک تيته راج اسميل برسمن جوکاله موديق ايت فککاو برسما ۲ داهيغ معديق سياث کفرجيان دواکیانله مونگو فراهو بر ايت جاشناه فککاو سرت داهيغ معديق خواطير ۲ تباد ساي هندق ممبواه فکر جان يفتياد فاتوه مک سمه فککاو بایکاه توانکو ماینکن فجل محمد امين بندارله تيغکل دسيني دهولو مک تيته يمتوان راج اسميل بایکله هارفاه فککاو سوا کفد افه تعالی مک فککاو سرت داهيغ معديق فون موديقله کريو برکاکف دغن سکران.

شهدان کات صاحب الحکایت

افيل سده کريوله فککاو ايت مک يمتوان راج اسميل فون مشورتاه دغن اديق راج عبدالله مک سمه راج عبدالله بایکله کيت سرپوله سهاج مالم ۲ کدالم ريو ايت کيت اموه کران بوکيس ايت تباد مېهک کران کيت لاکي ددالم بجارا مک تيته راج اسميل افيل کيت برلایر دري سيني تنتو بندر امين ايت مفيکوه کيت کران اي دواکیانک اوله فککاو بایک تيدق بایک دي تيبا دهولو جادي

منڱو ريو اين ساي هندق امبيل سواڻ هندق دتاروه ساتو تملت يات فولو
 باين جاشن اورغ کاي کچين هاتي جکاو اد سنجات ۲ ايت اد دالم تاشن ساتق
 سودارا اورغ کاي سکاليئون ساي امبيل جوک اين هاري جک دشن جالن
 فرسايسهن سکاليئون ساي لاکوکن جوک فکرجان ساي اين انشا الله تعالى
 شهدان اقبيل يقدفرتوان مودا سده برخير کفد داتوه بندهر ايت مک ايئون منتا
 ديراه کفد داتوه بندهر لالوله اي باليق مک اقبيل سمعي کاستانج مک
 يقدفرتوان مودا فون مپورهه فترا ۲۱ سکايين مسميل سکل سنجات ۲ يغبسر ۲ کفد
 فيهن ملايو ايت دشن کراسن مک دکمفولکنپاله دفولو باين کمدين دسورهن
 جاک کفد اورغ يوکيس دان دشنس شغنگالن اي کاوار برفرغ اقبيل سيائ
 هندق مسميل سنجات ۲۲ جاشن دبري دان جکاو دکراسين جوک لاوان براموه
 مک جواب سکايين يوکيس ۲ ايت بايکاه توانکو کمدين يقدفرتوان مودا فون
 مپوره برسيفکن سکل کاغکافشن اد کير ۲۱ ليم فوله بواه فنجاب يغ منڱو غ مريم
 سرت سد يا دشن اوبت فاوړون سرت دشن اورغ ۲۲ براتورله سکل فنجاب ايت
 دلاوه فولو باين ايت سقدر منتتيکن موسوه ملاونن دان تيته فرتنه سهاج اداڻ.

شهدان ادفون راج ۲ سوکو سبله ملايو

يغ فرمفوانن يغبړکفول ددالم استان المرحوم بتاشن ايت مک برکيريمه اي
 سورة کونن کفد راج دسيغافورا ددالم سورة ايت وقت اين جاشنله فادک انقندا
 داتغ دهولو مافکر ريو صبرله دهولو جاري سهاجله بجارا تيقو حيله بوله ماسوه
 کدالم ريو دهولو کران وقت اين بندا ۲۱ سوا دکمفولکن اوله راج مودا ددالم
 ساتو رومه مک اقبيل ساتو ۲ حال تننوله بندا ۲۱ سوا دباکړڻ دان دپونهن شهدان
 کات صاحبالحکايات اقبيل راج اسميل ايت مندفتر سورة دري ريو ايت مک
 سوسهه هاتين سرت سوسه قول اکن يقدفرتوان ترغگانو بلوم جوک داتغ دان
 دمکين جوک بنتو دري فادک ککندان يقدفرتوان محمد علي بلوم داتغ مک
 يقدفرتوان راج اسميل فون حيرانه سرت دشن سوسه هاتي روفان ايت انتهي تم.

سبرمول

ادفون سورهن يقدفرتوان مودا کسلاخور ايت فون سميله اي مک لالوله دفرمعماکنش
 کفد تفکو راج سلاخور حال احوال ددالم ريو ايت مک تفکو راج سلاخور فون
 مپورهکن فککاوا فونا سيتی کريو مک برلاير فککاوا ايت کريو مک اقبيل تيبا
 اي کسيغافورا برتوله اي دشن کاغکافن راج اسميل ايت مک راج اسميل فون
 مپورهه مشکيل فککاوا ايت مک فککاوا ايت فرکياه ککنايقکن راج اسميل ايت
 مک راج اسميل ايتفون برکات فککاوا معامکنه کفد ايه ساي يقدفرتوان ريو يغ
 ساي اين هندق ماسوه کريو کران هندق زياره ککمام مرحوم بتاشن جاشنله ايه
 ساي ايت سکا ۲ هندق خيانه تباد ساي هندق ميوه خيانه کفد ايه ساي ايت
 سکالي ۲ تباد برينه ساله ساي اين دانلاکي دهولو سکالي ساي هندق کريو

میفتکلکن یقدرتوان بسر ایت ددالم حال بکیتو سوسهکو تیاد قد جوک لاکي
 قد دي سوا ماسیه لاکي هندق دهمیون پاوا کیت جکلو بکیتو سکالي این
 اکو فریواته مان ۲ یغ جادی کیجیکن دیریکو تیاداله اکو میروکن لاکي تیاد
 اکو فردولیکن بنجی مارهن یغ اکو فریواته سقرت کهندقکو شهدان اقبیل سلسی
 یقدرتوان مودا بریتیه ایت مک لالوله ای مپورهن سبواه کاکف کلالهور
 میویناهو فادک ادندا بگدا راج سلافور سرت ففکاوا سیوانغ سکاین دان
 سبواه کاکف قول کاندرا گیري ممکیل راج حاجی افکو کلان مک سورهن کدوا
 ایقون برلایره شهدان اقبیل نفس سورهن ایت برلایر مک یقدرتوان مودا فون
 ممکیل راج توا فون دانغله مک اقبیل سغی ای دهادن یقدرتوان مودا مک
 یقدرتوان فون بریتیه کفدان چیه راج توا سغی هاتین هندق میواتکن سای
 هافوس دغن پاوا سکالي فرسان هاتی سای راج توا دغن سای سبابس ۲ کیت
 برکلاهی دان برتنه سهک انتارا کیت پردوا سهاچله سام ۲ اتق بوکیس این
 سکارغ اتق بوکیس سده منجادی اتق ملایو مک سکارغ این دان قد هاری این
 سده فوسته هارغ سای دان فرجای سای کفد راج توا دان تیاداله سای مناروه
 فرجای سکالي ۲ وقت این کفد راج توا شهدان اقبیل راج توا مندر تیه یقدرتوان
 مودا ایت مک برلایره موکان سرت مالون مک ایقون تردیم سبوروس کسین جواين
 جکلو سده یستوان تیاد فرچیاکن فاتیگ بیرله فاتیگ کلوار دري ريو این مک جواب
 یقدرتوان مودا مان ۲ سوک راج توا سهاچ سای مپوره تیدق دان مناهن فون تیدق
 اکنتاشی وقت این سکالي ۲ تیاد سای مناروه فرجای کفد راج توا سته راج توا
 مندر تیه یقدرتوان ایت ممکین برتیه ۲ له کیلیل هاتین لالوله ای برموهن
 بالیق اقبیل سغی کرومهن مک برسیقه ای اکن فراهون مک اقبیل سده سیف
 مک ایقون تورنه کفراهون میاوا بدان دان اتق استری لالو برلایر کفلیسغ.

شهدان کات صاحب الحکایت

اقبیل راج توا ایت برلایر مک یقدرتوان مودا فون برجمغاله دغن بندهره مک
 برکتاله یقدرتوان کفد بندهره ادفون سای برجمغا اورغ کای این هندق برخبرکن
 حال دغن سینر ۲۰ جانغله اورغ کای کیلیل ۲ هاتی اکن سای یایت سای دافت
 خبر راج اسمعیل اتق راج بوالغ خبرن هندق مانگر ريو این افه اختیار کیت
 سته داتو. بندهره مندر کات یقدرتوان مودا ایت مک ایقون تردیم سبوروس
 کسین مک جواين فگرچان ایت فولغله کفد راج مودا مان ۲ یغ بایق یغ سای
 این مفیکوه سهاچ مک جواب یقدرتوان مودا جکلو سده بکیتو کات اورغ کای
 بایقه اکنتاشی سای متا دوا فرکارا فرتام ۲ کیت کمولکن اتق استری کیت
 کدالم سوان ساما ۲ سای برفرغ دغن راج اسمعیل ایت دان اورغ کای تیفکل
 منوغکو نگرې ستورغ فون جانغ سوکو ۲ ملایو ممینتو سای بیرله سای دغن سوکو ۲
 سای بوکیس سهاچ کدوا مان ۲ سنجات ۲ یغ بسر ۲ ددالم ريو این یغ تیفکل

فوله کاشکائن مک افيل اي سئني لالوله اي برهنتي مننتيکن يقدفرتوان ترشکانو
داتغ دان بنتوان دري فهغ فون باوم جوک داتغ دان بنتو دري سيا فون بلوم
جوک داتغ مک دودقه اي دسيافورا ايت بيراف لمان اداڼ.

القصة

مک ترسبوه فرکتان يقدفرتوان مودا داهيغ کيوجا ددالم نکري ريو مک مندافتله
اي اکن خبر يغ صحن اکن کملقاتن

انتارا يقدفرتوان ترشکانو دغن يقدفرتوان راج اسميل هندق ماهر ريو ايت مک
يقدفرتوان مودا فون منتفاحوصله ددالم نکري ريو ايت اکن سوکو ۲ راج ملايو ايت
اداکه سباه دي دهالوس ۲ سين فريقتان ايت ددالم بيراف هاري مک ددافتپاله
کپتان سوکو ۲ ملايو ايت جکنو داتغ راج اسميل ايت اداله سوکو ۲ ملايو ايت
بياوه سباه راج اسميل سرت ددافتن فول سکل رهسيا راج سوکو ۲ ملايو لاکي ۲
فرمفوان ممبري سورة کلد راج ترشکانو دان کلد راج اسميل سيا ايت سرت
ددافتن فول رهسيا راج توا فيلق بوکيس اکن بيلوه جوک دان اياه اکن مياکر
کدورغ اوبت بديل يقدفرتوان مودا سرت دافتله صحن اکن اورشيغ هندق ددافتن
ايت دان اورغ ايت فون برامي برسوک دغن راج توا ايت مک يقدفرتوان فون
مفات لاحول ولا قوة الا بالله العلي العظيم لالوله اي برينته کلد فادک ادندا ۲۱ دان
انقندا ۲۱ ساين تياداله لاین لاکي ايسي فروه سوکو ۲ ملايو ايت هفک سمات ۲
دشکي حيانت اکن کيت سوا اتق بوکيس ۲ اين جوک منجغ دان تياد برکونا
سومغه ستياڼ دانلاکي تياد برکونا ستيا ۲ مرحوم يقدهلو بيراف کالي فون
کيت سوا سوده براله يغ کيت امياکن جادي بایک جوک فربوانن سرت بيراف
کالي کيت معفنک دان کيت صبرکن مک ماسيه جوک دفرپواتن فعل لاکو يقدمکين
ايت اتس کيت سوا اتق بوکيس جکلو بکيتو يغ سبنرن دي سوا هندق
منولفکن کيت سواله دري تانه جوهر اينه کراغتن دان ماس مرحوم بتاغن
دهولو سده جوک کيت سوا اوندور کوار دري ريو اين تيغکله اي سوا دغن
بکندا مرحوم تياد جوک اي سوا فواس ماسيه لاکي دفرپواه فتنه داتس کيت
هفک کيت سوا هارو هارا هغير ۲ فرکي دغن پاوا کيت کسدين مرحوم فول
تفکيل کيت سوا اتق بوکيس دغولفکن ستيا لام دغن موافت دي سوا جوک
دان سکل فکرچان بظاه لالو دي سوا ممپواه کيت مک تياد کيت فنجفکن يقدی
سوا ماسيه جوک هندق متجاريکن کپتان کيت جوک دغن برپاکي ۲ فتنه
للس ساتو فرکارا ساتو فول جک دمکين تياداله اکو بوله تاهن لاکي هندق اکو
تيغکاکن باليق کبوکيس بکيمناهه حالن اتق چوپو مرحوم سده منجادي اتق چوپو
دان اتق پواه کيت سده منجادي بندا بکندا اين بکيمناهه اکو هندق مومتسکن
هاتي منيفکاکن سمتهن سلطان محمود اين لاکي کجیل ساغت جک دثيچيت ۲۸
سدیکيت ۲ ستورغ فون ماتي دغن سبب اينله اکو تر تاهن ۲ جوک هندق

ريو ايت يايت تيفكوغ دان بندهرا سرت سوگو ۲ ملايو بمبواه فول ساتو سورة
كفد راج كجي. ترغكانو دمكين بويين يغ اكو دافت ترسبوه ددالم سياره سيا
مضون فركتانغ تاه ساسي درفد فوجين ۲ امايبد كمدين درفد ايت اداله فادك
نندا ۲ سرت فادك بندا ۲ مدامكن كفد فادك چندا اداله بندا سوا يقددالم
ريو هندق دبناسكن اوله يوگيس ۲ هندق ديونهن دان هندق دثوفوس سكاله
مان سوگو ۲ كيت سوا فوم ملايو ادفون فادك ادندا سلطان محمود ساعته
كيجيان سياهه فادك نندا سرت فادك بندا ۲ سوا تفت مفادوكن حال شهدان
جكاو فادك اقتدا لاكي مفاكو قوم قرابت سكراله داتغ كيو اين.

شهدان كات صاحب الحكايت

ادفون سورة يغ سرت ايت بويين تيك فوجوه كترغكانو ساتو كفاهغ ساتو
كفد يقدفرتوان راج اسميل ساتو دفولو تمبان اين شهدان افيل يقدفرتوان
ترغكانو مندغر سورة دري ريو ايت مك اي فون مبري سورة فول كفاهغ دان كنسبلن
سياه راج اسميل مندغر سورة ترغكانو ايت مك اي فون تباداله جادي فركي
كفتي امس مك ايفون مبالس سورة يقدفرتوان ترغكانو ايت مفتاكن يغ اي
برسرتاله دان سورتن كفاهغ فون دمكين جوگ كمدين راج اسميل فون مهوره
كفولو توجه متا كلواركن فراهو دشن الت سجاتن تيف ۲ ساتو فولو ايت دشن
سكرا كمدين بركيريم سورة فول اي كترغكانو مفتاكن سيلاكته فادك ايهدا
سكرا يراشت فادك اقتدا اد مننتي دسيفافورا مك راج اسميل فون برلايرله
كسيفافورا مك رعيت دسيو فون دفرنتيهاله دشن كراسن دفشان سيله دي
سرت دسورهن ميفكن فراهو ۲ دان سشن كمدين بركيريم سورة فول اي كفد
فادك ايهدان راج عالم دان كفد فادك ككندا يقدفرتوان راج محمد علي
ادفون مضون يفركتانوغ ددالم سورة ايت مفتاكن فادك ادندا متا بنتو ملفكر
ريو دان جكاو هيلغ فادك ايهدا فادك ككنداله منجادي راج ادفون فادك
ادندا تباد ماهو منجادي راج ددالم نكري سيا بيرله فادك ادندا منجادي راج
ددالم لاه سهاج شهدان افيل سورة ايت سقي مك دشن تقدير الله تعالى
راج عالم فون مفكته انا الله وانا اليه راجعون مك دقيوركنله اوله فادك اقتدا
بكندا ايت سرت اورغ بر ۲ ددالم نكري سيا بتاف عاده راج يفسر ۲ ممت
مك افيل ساسي درفد مامسكن فادك ايهدان ايت مك يقدفرتوان محمد علي
فون مبالس سورة فادك ادندا يكتدا ايت كاتن ككندا بنتوله دشن فراهو دوا
فوله يواه دان اف ۲ يفركورغ اداله بنتو دمكينه يقددالم مضون ادان
شهدان افيل يقدفرتوان اسميل مندغر خبر ايت مك فرجيهاله اي كمدين مك
برلايرله اي فول فركي كترغكانو موافقت مفاحق يقدفرتوان ترغكانو سكراملفكر
ريو مك جواب يقدفرتوان ترغكانو سيلاكته فادك اقتدا فركي دهولو ايهدا
اداله دلاكغ مك يقدفرتوان راج اسميل برلايرله فول كسيفافورا كيرا ۲ اد انم

امس دکت کمبوجا سبب اد اورغ منفکاو کیرا ۲۱ لیم راتس اورغ دیم دتمفت
ایت سده مبري سورة کفدان جکاو راج اسمعیل ماغکر فنتی امس ایت ایله بیلوه
مک یمتوان راج اسمعیل فون برسیقله اد کیرا ۲۱ سراتس بواه ددالم فولو توجه ایت
ادفون سوداران تفکو بوسو دسورهن کترشکانو مینغ انق یغدرفون راج کچی.
ترشکانو مک دتریماله اوله یغدرفون ترشکانو منتیکن ای سهاج داتغ مک تفکو
بوسو ایت فون بالیقله کسینتن مک دودقله یغدرفون راج اسمعیل ددالم فولو
توجه ایت کران منتیکن الحین بسر لمس سهاج هندق ماغکر فنتی امس ایت
جوک کهندقیق ادان انتهی تم.

القصة

مک ترسبوه فرکتان یغدرفون مودا داهیغ کمبوجا سرت راج حاجی کلان ددالم
نکری ریو مک تیاداله لاین فکرچانئ ماینکن ممسکرکن فرنیکان ددالم نکری ریو
مک داتقله بیراف بواه فراهو داکغ دري جاوه داتقله کفل ۲ دان کیچی ۲ دري
بغکالا مبادا دکلان بغکالا برفوله ۲ بواه دان دري جینا داتغ قول وئکغ ۲ کفلا
هیجو دان کفلا میره برفوله ۲ بواه داتقله قول توب ۲ دري سیم مبادا براس
دانلایش دان فراهو جاوا دمکین جوک افلاکی فراهو ۲ دري بوکیس دان افلاکی
فراهو ۲ دان رنتو ۲ برچجو ۲۰ ایکناه ددالم سوگی ریو دري کوالا سغی کهولو
ریو مک برفالو ۲ دکلان جینا دشن دکلان جاوا دان دمکین لاکی برفالو دکلان
جاوا دشن دکلان ریو سقرت کمبیر مک بایقه سوداکر ۲ جینا افلاکی بوکیس
بایقه یغ کای ۲ مک فد ماس ایت بایقله اورغ کای ۲ ریو ادفون یغدرفون مودا
سلالوله مپوره کملاک کران وقت ایت سده بردامی انتارا یغدرفون مودا دشن
کسینی هندا دان ددالم ریو فون براتورله اورغ بسر ۲۸ درغد شهنبدار دان متمات
ایانی سکل داکغ ۲ ایت سرت مایهاراکندی دان فنجابج براتوس ۲ بواه یغ
سدیا امفت لیم فوله تورن دان امفت لیم فوله نایک کالفن دان سکل مریم ۲ فون
دکنتوئا افیل گادوه ددکتکن سهاج هالوان فنجابج ایت سغای لکس ممبتو
دان اوبت بایل فون ممیوة سندیری برکوین ۲ مک لاکوله سنداو ددالم ریو
دمکین لاکی فانورو ممیوة جوک اد یغ دري جینا توکغ منواش دان دري اتس
الحین توکغ منواش دمکینه حال ددالم بیراف ماس.

سیرمول

ادفون تفکو کلان راج حاجی مک تیاداله ای تنف امت ددالم نکری ریو اداله ای
سلالو برلایر مرقسا سکل نکری ۲ دان تاو رنتو مک افییل سالیله درغد مرقسا
تاو رنتو ایت لالوله کسلاور بالیک سلاهور کجمبی دان کاندرا کیری دمکینه
حال ددالم بیراف ماس ادان.

شهران کات صاحب الحکایت

تاه تنقله ریو ایت ددالم امان مک سبله سوکو ۲ ملایو بریوة قول هونر یغ مبري
ککروهمن اتس نکری ریو کلد فیهن یغدرفون مودا سرت انق ۲ بوکیس یغ ددالم

راج اسمعیل ایت کدالم کوپوئ مک دلغکر فوئ اوله هلندا کوپوئ ایت دنایقکن
 باریس سدادو مک یغذرتوان راج اسمعیل فوئ لاریله فوئ سرت تفکو عبدالله
 دان تفکو عبدالرحمن دان تفکو حسین دان تیغکل تفکو موسی دان تفکو امبوغ
 بسر شهدان ادفوئ یغذرتوان محمد عالی تیادانه ای لاری کران ایهندان اد
 برسام ۲ هلندا ایت ادفوئ لاریئ ایت کفولو لاوان منتأ فراهو ای کفد مهراج
 لیلا لالوله ای کوار برلایر منوجو کسبانه ریو شهدان اداله اکو دافت ترسبوة
 ددالم سجاره دان سیاره سبانه سیأ اداله هلندا ماغکر سیأ ایت اسم بولن لماث
 تیاد برالاھن دوا کالی کونن مقعیل سدادو ۲ کملاک تیاد جوک اله مک
 مارهاه کشتن کفل ایت اکن راج عالم کثاٹ توان راج برکات کفد کیت نکری
 سیأ تیک جم بوله دافت سب راج کانق ۲ این سکارغ راج سیأ این ترلالو
 براتیئ ننتی جکاو تیاداله جوک هاری ایسو مستی راج عالم کیت هنترکن
 دسیاوغ مک جواب راج عالم جکاو این کفل مقتر کیت کسپاوغ کیرا ۲ کیت
 تیاد سمعی این کفل بکندا برکات ۲ ایت سمیل ترسبوم کونن کمدین مک
 مالم هاریئ راج عالم فوئ مبری سورت کفد انقش یمتوان محمد عالی مفتاکن
 جکاو تیاد اله نکری سیأ هاری ایسو ایهندا دهترکن اوله هلندا کسپلوغ مک
 اقبیل راج محمد عالی مندر سورۃ ایهندان ایت لالوله دتمبو کتن کنایقکن ایت
 دان سکل اویت بدیل فوئ ددیروئ دغن ایر مک ایفون مقادف یغذرتوان راج
 اسمعیل معاومکن حال اویت بدیل سده هابس باسه دان کنایقکن سده تفکلم
 مک تیته راج اسمعیل ساي سده میمغ تیاد هندق ملاون ایهندا ایت مک سبه
 یمتوان محمد عالی سیلاکده توانکو کوار دهولو بیرله ایهندا ایت منجادی راج
 ددالم نکری این دهولو ننتی اقبیل ایهندا ایت مفکت کانق توانکو داتغله سول
 منجادی راج سناه یمتوان راج اسمعیل مندر کات ککندا یمتوان محمد عالی
 ایت مک یمتوان راج اسمعیل فوئ اندورله کفولو لاون سفرت یغته ترسبوة ایت
 دمکینه ترسبوة ددالم سیاره یغذسبانه نکری سیأ شهدان الهاله نکری سیأ ایت
 مک راج عالم فوئ منجادی راج یغذرتوان بسر سیأ ادفوئ انقش راج محمد علی
 ایت منجادی یغذرتوان مودا جوک ای سبکیما لام جوک ففکتن تم.

سبرمول

ادفوئ یغذرتوان راج اسمعیل ایت کوارله ای درغد فوئ لاوان ایت دغن تیک
 بواه کاکف مک لالوله برلایر کفولو تمباں مک اقبیل سمعی کتملن ممبواتله ای
 فراهو لیم باس بواه مک سودارا ۲ یغیرامق ایت فوئ دبرین سبواه شورغ
 فراهو کمدین مک ای فوئ برلایر فوئ کسینتن لالو دبنجین اورغ ۲ سینتن ایت
 دغن کوار واغ دان هرت جادی فرسبهن کفدان مک تیاد برانی اورغ سینتن
 ایت مناهن کهندق کران یمتوان اسمعیل ایت ففکت چوچو جوک کفد مرحوم
 بتالئن کونن مک برلاکوله کهندق ایت کمدین موافقتله ای هندق ماغکر فنتی

تیتھن جیہ ساییں ھایم اگو این سده بولہ دسابوڄ جواراڻ ماتی ٺول اڻ بولہ
 بواۛ کھندق توھن کیت اڻ سبھانہ وتعالیٰ کمدین برٹسن ای کلد سکل منتری ۲۰
 ٺتران راج اسمعیل اینلہ کنٺین.

شھدان

مک اٺیل سده ای برٹسن ۲ ایت مک سلطان محمود ٺون مھکتله مک دکر جاکله
 اولہ اورڄ بسر ۲۰ اکن جنازه بکندا ایت بتاڻ عاده راج یغیر ۲ مھکت مک
 دمقامکله اولہ اورڄ بسر ۲۰ ددالم ٺٺورا مک دسبوتله اولہ اورڄ مرحوم ٺٺورا اداڻ

انتھی

مک انٺن ٺول یغیر نام راج اسمعیل ایت مھکتین کراجانن.
 شھدان کات صاحب الحکایت

ادالہ کیرا ۲۱ تیک تاهن لفسن ای منجادی راج ایت مک دانٺله ٺول اتس
 ککروھن دنیا یغ ھینا یا ایت دانٺ ایہ سوداراڻ راج عالم یغیر دباتو بهرا
 تنکل ای سده الہ درٺد برٺرڄ دٺن سوداراڻ سلطان محمود دان سده الہ برٺرڄ
 دسینتن دان بالیق درٺد مینٺو یغدرٺوان مودا دملاک مک تنٺله ای دباتو
 بهرا ایت.

سبرمول

اٺیل راج عالم مندر خبر سوداراڻ سلطان محمود ایت سده ماتی دان مھکتین
 کراجانن انٺ سوداراڻ یغدرٺوان راج اسمعیل دان انٺن راج محمد علی منجادی
 راج مودا مک ای ٺون برسیٺه اکن کاکھانن اد کیرا ۲۱ لیم بلس بواۛ مک ٺرکیله
 کلاک برجیسا کیر نور ملاک مک بر خبرله کیر نور ایت کلد راج عالم حال نکری
 سیا سده ماتی سلطان محمود سکارڄ انٺن راج اسمعیل منجادی راج مک ددالم
 حال ایت ماسیہ جوک ای مٺر جاکن روملق ۲ سھکت ٺراھو ۲ جاوا یغ ھندق
 کماري بیراف سوده دامیلن مک سکارڄ کیت دانٺ ٺرنٺه دري بتاوي ایت
 نکری سیا فاتوۛ دٺوکل دان سیاف ۲ یغ ھندق منجادی راج دسیا این کتیک
 بولہ کیت تولغ اکنتاڻی ماھولہ برجنجی دٺن کمٺنی ھلندا جانن لاکی ٺکر جان
 روملق ایت شھدان مک راج عالم ٺون سٺکوٺله ممکٺ ٺرجنجن ایت اکنتاڻی
 ایلہ منجادی راج سیا مک دتریمالہ مقصودڻ ایت مک ھلندا ٺون مپورھکن ساتو
 کٺل ٺرڄن دان تیک کیچین ادٺون راج عالم لیم بلس بواۛ ٺنجاچین مک ٺرکیله
 کدوا ٺیھق اٺکاتن ایت ماٺکر نکری سیا مک اٺیل تییا کسا مک اورڄ ٺون سده
 سیف میسڄ دٺن بیراف کوپون مک دکاواڻی ٺولہ یمتوان محمد علی سرت
 یمتوان اسمعیل مک اٺیل برتمولہ ٺنجاچ دٺن کٺل ٺرڄ ایت مک برٺراٺله
 باکیکن عظمت پویں بر بدیل ۲ لن سرت دٺن سورق تمٺیکن حتی سکیرا ۲۱ انم
 ھاری مک باٺقہ کٺکھانن سیا یغ روسق ھٺک کنایقن راج اسمعیل ٺون تنکلم
 دان سکل بتانن دان جوجول ٺون ھابس دجا بواۛ اولہ ھلندا مک لاریلہ یغدرٺوان

داهيغ کچي. دان داهيغ جلا. دان اڅکو مودا اديق براديق دودق بردکت دغن تشکوځ مک تيته يقدفرتوان کچي. جلا. مودا کماري اڅکو سبله اکو سوا دسيني مک اتق راج کتيک براديق ايت براليهله کسبله يقدفرتوان مودا کران اي فترا راج ميمونه کونن سکتیک لاکي مک يقدفرتوان مودا فون نايک کاستان لالو ددو کوځ راج محمود دباواڅ تورن کيالي ايت سلاو دريبان داتس سځسان شهدان قد ساتو قول اورغ توا ۲۱ اداله يغ منجولځ ايت ساتو اتق بايک کتورنن درځ. بوکيس يغ امثت فوله يځيرنام توه کو بو اداڅ ستله اتق راج بوکيس مليهت حال يقدفرتوان مودا ايت مک ايقون ماسيغ ۲ ممځ هولو کريش مک يمتوان فون برتيله بارغ تاهو کيران سوکو ۲ سبله ملايو سرت بوکيس بهوا سځکوځ اينله راج جوهر دغن سکل دأيره تعلقون يقداغکت اوله بوکيس سځيمان مځکت ننداڅ مرحوم سلطان سليمان دان اي فون دمکين جواله مک بارشيف يفتياد بمبتولي اتوران اين مک قد هاري دان وقت اينله کيت برهابس ۲ مک لالوله اي مځونس هلامځ شهدان ستله داتوه بندهرامليهت حال يقدمکين ايت مک ترباليقله موکاڅ سمواڅ مک داتوه بندهرامون فيکر چک تياد دبتولکن تنتوله روسق نگري ريو اين تياد فايدمن مک ايقون برسدا کاتڅ جکلو سده فاتوه قد ابغ سوا سبله بوکيس راج محمود اين منجادي راج جوهر دغن سکل دأيره تعلقون مک ساي سموا فون سرتاله کران سموا فون اتق چوچو مرحوم جوک فاتوه ساي سموا سبه مک جواب يقدفرتوان مودا جکلو سده بکيتو اورغ کاي الحد لله له سموا سام ۲ بتولله موافقت انتارا کيت کدوا فيهق مک لالو دساروځکن هلامځ مک لالوله دياجق يقدفرتوان مودا انتارا کدوا فيهق سام ۲ منجونجوغ دولي مک منجونجوغ دوليله کدوا فيهق ملايو بوکيس ايت کمدين بهاروله برستيا فون سمرت ستيا مرحوم يغ مځکت دسوځي بارو مک تله سلسي نيت يقدفرتوان باج فاتحه مک دباچله اوله امام اکن فاتحه دان دعاء مک هاسبله فکرجان ايت مک کمباليله کدوا فيهق ايت کرومهن دمکينه قصهن درقد بيراف خبر متواتر اورغ يغ توا يغ سا سمان انتهی.

القصة

مک ترسبوه فکرتان سلطان محمود ددالم نگري سيا کات املون چترا مک اځيل سده دتځکلکن اوله هلندا فولو کنتوځ ايت بلوم لاکي داتغ لځکرن اتو دعوان مک تتغله بکندا سلطان محمود ايت منجادي راج مک ادقون راج محمد علي جاديله منتتون سبب ايتله مک تتځ جوک اي منجادي يقدفرتوان مودا مک اداله کيرا ۲۱ انم تاهن اي منجادي راج تتځ بتول مک سلطان محمود فون کرځله مک بيراف داوبتکن اوله اورغ بر ۲۵ تياد جوک سبوه مک ايقون تاهوله اکن سده هابس عمرڅ ايت مک ايقون مځکيل اورغ بر ۲۵ سرت فاداک انقندا راج اسمعيل سراي دفتداځځ فتراڅ ايت لالو اي برتيله کقد سکل منتري

شهران

اداله سبله سوکو ۲ ملایو اداله دقیلیهین سودارا ۲ مرحوم راج دباروه یأیت سمرت
تفکو عبدالقادیر دان تفکو عثمان دان تفکو بواغ اگنتافی یغ بایق چندروغ
هائین کغد تفکو عبدالقادیر اتو تفکو بواغ جوا ادفون فییق سوکو ۲ بوکیس
اداله یغدیلیهین اتق یغ کهاراڻ یأیت راج محمود فترا مرحوم دباروه دغن تفکو
فوتیه مک حال ایت دالم برساله ۲ هنله مقصود دان کهندق کدوا فییق مک داتو.
بندهر فون مهاجقله برسام ۲ میلیه سام ۲ منجوق دهدافن انتارا کدوا فییق
مک جواب یغدفرتوان بایکله ایسو هاری برکمفول فول کیت سکلینش.

شهران

مک داتو. بندهره مشغولکنله سکل راج ۲ دان اورغ بسر ۲ فییق ملایو سرت
دسورهن ماکي کابن لئس دان برقدوا دغن الت سنجات سمرت روغ اورغ
هندق برتیکم اتو برفرغ شهران سکل خبر ۲ دان فرته سوکو ۲ ملایو ایت فون
سفیله کغد یغدفرتوان مودا مک فائسله هائین لالو مپوره مخکیل راج حاجي
دان سکل اتق راج ۲ بوکیس سرت تفکوا فونا ستي سرت بوکیس ۲ سکلین
مک داتقله مریکثیت سکلینش مفادف مک برتیه یغدفرتوان مودا کغد راج حاجي
درقد فربواتن بندهره سوا سرت سوکو ۲ ملایو کمدین تیتیه لیتهل سوکو ۲ ملایو
ایت بهارو سمالم امفان ای سوا برکات نکري ريو این دغن کیت فوته هیتش
ترسراهنه کغد کیت سمرت جالن لام ماس مرحوم دسوغي بارو دمکینه لاکي قد
کتيک کلتس کغل منغو هوتغ بکندا هاری ایت بکیمان روفاڻ این سده لاین
فول تفکه لاکوڻ سمرت روغ هندق منجوقکن لاکي ۲ جوا مک سبه راج حاجي
جکلو سده فیکران اورغ کاي بندهره هندق منجوقکن لاکي ۲ کیت فون هندق
جوک منجوقکن لاکي ۲ کیت کلدان مک تیه یغدفرتوان قد فیکران ابغ دمکین
جوا بایکله بریتاهو داتو. بندهره بایکله سدیاکن سفکسان میغ دبالی روغ
ایت ننئی افبیل سده تنف فمیلیهین! انتارا کدوا فییق کیت نایککن سکالاه
کسفکسان سلالو کیت سوا منجونجوغ دولي سکالي شهران مک یغدفرتوان مود
فون مپورله مبریتاهو کغد داتو. بندهره مک جوابن بایکله شهران مک یغدفرتوان
مودا فون مبريله فرته کغد سکل بوکیس ۲ اکن الت فککامن مک سکل اتق
راج ۲ بوکیس سرت بوکیس ۲ جاتي فون برسیقله سموان سمرت سیف مفادف
موسه شهران مک کایسوقکن هارین مک برکمفولله سکل راج ۲ سوکو ملایو سرت
داتو. بندهره تشکوڻ سموان کبالي سرت برکابن لئس سموان دان برقدوا
دان بوکیس ۲ دغن سکل اتق راج ۲ فون حاضرله دغن ماکي سلوار سفا
برتندري باتوڻ سموان برقدوا جوک دغن کلیواڻ دان هلامش مک دودقله
برسبلهن بوکیس دغن ملایو مک یغدفرتوان مودا سرت راج حاجي فون دودقله
برتتالغن دغن راج ۲ ملایو ایت مک یغدفرتوان مودا فون ممدغ ۲ مک دلیهتش

ددالم ايت شهدان مك افيون ايتله دسراهن اوله يقدفرتوان مودا كلد سكل
 فراهو ۲ بوكيس دان فراهو داكلغ ۲ يشمان ۲ اورغيش صحابت هندي تولن كغدان
 مك هابسه افيون ايت كونن مك چوكغله اكن ثماير هوتغ مرحوم ايت شهدان
 ادفون كغتن يغ باليق كلاك ايت افبيل سفي تيك بولن كامغتن مك ايغون
 داتغه لالو نايك كرومه يقدفرتوان مك يقدفرتوان فون براغكتله ككموغي بولغ
 منداغتن فادك اعتدا سلطان احمد كران اي برسام دسيو مك افبيل سفي
 دكموغي بولغ ايت مك يقدفرتوان مودا فون مشغولكن داتو. بندرها دان تشكوكغ
 سرت راج ۲ سودارا مرحوم ايت كران برباير هوتغ برسام ۲ برهادان سباه ميهبه
 سفاي ترغ مك بركهولله سكل اورغ بسر ۲ دان راج ۲ ايت سرت سلطان احمد
 فون حاضر جوگ مك قد كتيك ايت بربايرله يقدفرتوان مودا اكن هوتغ مرحوم
 ايت دهقان اورغ بسر ۲ دان راج ۲ سكلين مك اداله بايق هوتغ المرحوم ايت
 ترسوت ددالم سياره كاراغن ائگو بوسو يات توجه لقا توجه ريو توجه راتس
 توجه رشكيت دان ترسوة ددالم سياره سلاهور بايق توجه لقا اميت ريو ليم
 راتس توجه رشكيت شهدان ادفون يغدوا قول اين انتهن يغ مان بتولن واته اعام
 شهدان افبيل سلسي برباير ايت مك يقدفرتوان مودا فون برتيته دشن اير متان
 چيه اورغ كاي اف بوله بوات سده جادي داكلغ داره بوسق هابير فون افاله
 يغ هندق دكات لاكي جكاو سكيران تيدق ايتله كتيكان ساي مهالي باليكن
 نكري ريو اين چيه سفي هاتيش محفربوافة ساي سوا اتق ۲ بوكيس سكاين
 سفي سده بگيني قول جادين سمرت فنتون اورغشوا ۲

تيفكي بوكيت سكودانا * تملت برنام هيا فادي
 ساكيتش مودا كنا بنجان * سبارغ كرج تيدق منجادي

ستاه داتو. بندرها مندغر فنتون يقدفرتوان مودا ايت مك ايغون ترندقه دان
 سكل راج ۲ سوكو ملايو ترديله سموان تباد سوات فون اد جواين برفندغ ۲ شناه
 سام سندريش مك راج حاجي فون ترسنبوم مايهت حال يگدمكين سرت مندغر فنتون
 قدوك ككتا ايت شهدان سبورس راج ۲ ملايو ايت فون قولغا سكاينش ادا.

شهدان كات صاحب الحكايت

افبيل ساسيله درغد ممباير هوتغ ايت مك دشن تقدير الله تعالى سلطان احمد فون
 كريغاله مك براف هاري كريغش مك هكتله اي مك يقدفرتوان مودا سرت داتو.
 بندرها فون مفرجاكتله جنازه مرحوم سلطان احمد ايت مك دمقامكتله بتاف
 عادة راج يفسر ۲ مفكت مك افبيل ساسيله درغد منقبوركن سلطان احمد ايت مك
 مشوارتله يقدفرتوان مودا سرت داتو. بندرها دان اورغ بسر سموان سباه ملايو
 دان سباه فيهق بوكيس منجاري اكن كنتي مرحوم سلطان احمد ايت.

مك كفتن كفل ايڻئون تر تاوا سراي ڪٿان جڪلو سده راج مودا سرت توان
 بندھرا تمڱوڳ ٿياد دائت لاڳي مڃاڻن بايڪله انڻ راج دوا ايت سراھڪن ڪلد
 ڪيت سڦاي ڪيت باواڪن ڪلد ڪير نور ملاڪ ڪران ڪير نور تله مڃري ڦرنته ڏانس
 ڪيت جاڻن ڪيت باليق همڱا سھاج جادي مالو.

شھدان ڪات صاحب الحڪايت

افبيل داتو. بندھرا مندڱر ڦرڪٿان ڪفتن ڪفل ايت ڪسڪنله اي سبب ٿياد دائت
 تڻت هندڱ مشواره لاڳي دان راج ڪڇي. ترڱڪانو ڦون سده باليق ڪترڱڪانو
 ڪران اي ڦون مونر سڦي جادي دمڪين اين درڱدان جوڪ مک ڀرڪات ڦول داتو.
 بندھرا ڪلد يڏڦر توان مودا الله الله جاڻنله ابڱ ڪنڱڪن ساي سوا اين ملينڪن
 ابڱ ڦندڱ سھاجله ڪلد انٿن ڪمال ڪيت يڱ ڦيا تو ياتيم ايت درڱد ورت امانه
 ڦتر وھن مرحوم ڪلد ابڱ سرت ساي سوا اين دمان لاڳي ساي مشادوڪن ڪسڪن
 ملينڪن ڪلد ابڱله ادڦون جوھر دان ريو سرت سڪل تعلق دايرھن ملينڪن تله
 ڦولڱ دڦولڪن لاڳي ڪلد ابڱ دان ابڱله عمرنتھن سرت سڪل قوم قرابت ابڱ بھسا
 يو ڪيس سلماڻ ڏڻ موافقت سرت تولس اخلاص ريزاله ساي سوان
 ڪلد ابڱ سوا اديق براديق انڻ برانڱ ڏڻ وقت اين دان وقت يڱ لاڳي اڪندا تڱ
 سلماڻ اد ڦرايداران متھاري دان بولن اڏاڻ شھدان افبيل يڏڦر توان مودا
 مندڱر ڪات داتو. بندھرا دان تمڱوڳ سرت راج ۲ سڪلين مک ٿيتھ يڏڦر توان
 مودا جڪلو سده بکيتو ڪات اورڱ ڪاي سوا انشا الله تعاليٰ سايله يڱ مڃاڻن
 هوتڱ مرحوم ايت جالن ساي برجوال ڪاين دڦيڪڱ سڪاليڦون ريزاله ساي سوا
 اديق براديق انڻ برانڱ ترجوال ڪلا ڏڻ سبب مشغڪن انٿن ڪمال يڏوا بوتير
 ڪمدين ڀرتيتھ ڦول يڏڦر توان مودا ڪلد ڪفتن ڪفل ايت ادڦون درڱد هوتڱ مرحوم
 ايت ڪيتھ مڃاڻن مک ڪفتن ڦرڱ ايت مشغڪو ۲۰ ڪمدين ڀرتيتھ ڦول يڏڦر توان
 بوله معلومڪن ڪلد ڪير نور ڪيت متا تيمڱوه تيڪ بولن ڪامڻش مک افبيل سڦي
 تيڪ بولن ڪامڻش دانڱله تريما ڪريو اين مک ڪفتن ايت ڦون مشغڪو ۲۰ سبيل
 ڪاتن منريما ڪاسيهله ڪيت ڪلد راج مودا يڱ ايت تيمڱوه ڪيت تريماله مک ايڦون
 تر تاوا مک لالوله اي مڃري تايڪ سرت مڃري سلامت ڪلد يڏڦر توان مودا مک
 لالوله اي تورن ڪڪڦلن سلاو ٻرلاير ڪملاڪ.

شھدان ادڦون يڏڦر توان مودا برتڱوه ايت اداله ڪات اورڱ توا ۲۱ اد
 ڪونن ساتو اورڱ ڦوتيه ڪفتن ڪفل صحابت ڪلد يڏڦر توان ايت ميسڱ ماس دليڱي
 يڏڦر توان ٻر نياڪ تيمه دڻندي جادي برصحايتله تولڱ منولڱ ڏڻ ڦڪرڱان ٻر نياڪ
 ايت مک افبيل يڏڦر توان مودا تله باليق ڪريو سمولا مک دانڱله اي ڪريو
 منداڻڪن يڏڦر توان مودا متا جوالڪن اڦيون ٻريو ۲ ڦٽي مک تشڪل اي اڪن
 ٻرلاير ڪڇينا دتيڱڪلڪن سته ڪلد يڏڦر توان متا جوالڪن ننڍي افبيل اي
 باليق دري چينا جڪ هابس لاڪو دتريماڻ واڻن دان اد ڦول ڪانئوڻن يڏڦر توان

مشکين راميله مريد ۲۸ دتالو. رنتو ايت اداله اين مفاکوکن دبرين داتو. ملايکت مک بايقله اورغ ۲ رنتو برهميئون کفدان مک اخر فکر جانن دفرنتهپاله سکلين رنتو ايت هفک سفيله فولو يغ دلاوة ۲ دسيو فون دفرنتهپاله سمرت کريمون بورو دان اوغر مک اخرن تباداله اي ماهو ميمبه کريو دان کمنفکابو مک دودفله اي سمرت کراجان سنديري سرت دکوکوهکنن تملت ۲ ايت دغن بيراڤ بواه کويو مک سکل اورغ تلو. رنتو دسيو بايقله دفریواتن کنديق مک مشهورله فریواتنن ايت شهدان مک خبر ايتفون سفيله کفد کلان سوتا ويجاي مک براغکتله اي دغن بيراڤ کلککافن فرغ مک دلفکر باله سکل تلو. رنتو ايت دغن فرغ برامو ۲۰ کن دان بربونه ۲۰ هن مک تياد براڤ لمان فرغ ايت مک دائنله تر تفکف داتو. ملايکت ايت لالو ددفع تاغش سرت درنتي مک دسورهن باوا کريو مک اقبيل سفي کريو دسورهن اوله يشدفرتوان مودا بونه مک لالوله دونه مک ماتيله اي ادفون سکل هرت بندان دان اتق کنديق دامبيل اوله اغکو کلان دباوان کريو مک تنقله تملت ۲ ايت جادي کفد راج حاجي دامبيل دغن فرغ سبکيمان کادان باتين انم سوکو جوان کمدین مک تنقله فقيران سوتا ويجاي ايت ددالم ريو مک اقبيل اي سفي کدالم ريو مک تياداله دبرين ميبوه نام فقيران سوتا ويجاي ايت لاکي دمکينه حال مک تنقله اي ددالم ريو دغن کمايانن برسام ۲ يشدفرتوان مودا ريو ادان.

القصة

مک ترسبوتله فرکتان کبرتور ملاک مک اقبيل سده ددغش نکري ريو تله مهور مک مهوره اي ساتو کفل فراش اکن منغکو هوتغ مرحوم سلطان سايمان ايت مک اقبيل تيا کريو مک دتفکلباله سلطان احمد ايت يغلاکي باوم رماچ فترا ايت مک کسوساهنه داتو. بندرها سوا مک لالو داتو. بندرها سرت اورغ سر ۲ سوکو ۲ ملايو سواش برهميئون منداثکن يغ دفرتوان مودا مک کفتن کفل ايت فرکيله فول منداثکن داتو. بندرها سوا دتفه استان يشدفرتوان مودا ايت دتفکون فول دسيو دهداث اورغ ۲ رامي مک تيته يشدفرتوان مودا سمبيل ترسپوم جکلو تله تربيت واغ کفني ملفکر کيت ايت واغ بلنجا کيت ملاون کفني دليغکي دان بلنجا کيت ملفکر کفني دملاک سياڤ فول کيت تفکو ستله کفتن کفل مندفر تيته يشدفرتوان ايت مک ايشون ترسپوم سراي کانتن بنر توان راج مودا فون فرکتان ايت شهدان مک داتو. بندرها فون ترندقله کمدین مک پرتيتهه فول يشدفرتوان فول کفد داتو. بندرها دان کفد سکل اورغ ۲ سر دان راج ۲ سوکو ملايو افله بجارا کيت اورغ کاي سرت تن ۲ اغکو ۲ سکلين مک جواب داتو. بندرها افله ساي سوا هندکن بايرکن حال ريو اين سامما فوکوه بهارو هندق برتونس جانکن بواه بوغان فون بلوم کلوار مک سکل فکر جان ايت فولغه کفد راج مودا مک تيته يشدفرتوان مودا سگوه ۲ اورغ کاي سوا تياد ترداي دان ترحيلهن لاکي مک جواب داتو. بندرها سگوهله راج مودا مک

القصة

مك ترسيوت ثركتآن انق راج منځكاو امفت اورځ
اداله سئورځ نماځ راج بايغ دان كدوا راج هيڅو كتيك راج مستيك كامفت
راج لاس شهدان اداله راج بايغ ايت مينيغ كاندرا كيږي اكن فترا سلطان
حسن راج اندرا كيږي برنام راج حليمه مك تباد دتريم اوله سلطان حسن ايت
مك مارهله راج بايغ ايت مك كامفت انق راج ايتفون تركيله ملنكر اندرا كيږي
مك برفرانله سلطان حسن دغن راج برامفت ايت مك تباد براف هاري برفرځ
ايت مك سلطان حسن فون تيواسله اي لالو براوندور لاري ككاوونج مك اندرا
كيږي ايتفون دافته اوله امفت اورځ انق راج ايت دغن سكل تعلق دايرهن
مك دفرنتهله اندرا كيږي ايت اوله راج ۲ يغيرامفت ايت ادغون راج بايغ تركيله
اي كرتيه عمرنتهله اي اكن رتبه ايت.

شهدان

افبيل ددغر اوله كلان فغيران سوتا ويځاي نكري اندرا كيږي ايت تله روسق
دان رتبه فون تله دفرنته اوله راج بايغ مك كلان فون سائتهله مارهن مك لالوله
اي تركي كرتيه ملنكر راج بايغ مك برفرانله برامو ۲۰ كن دان برپونه ۲ هن مك
تيواسله راج بايغ ايت لالوله اي براندور كاندرا كيږي مك دفرايكوت اوله اغكو
كلان كاندرا كيږي مك لالوله برفرځ قول مك بنتو دري جمبي فون داتقله
قول مك جادي بسرله فرائن ايت برامو ۲۰ كن دان برپونه ۲ هن ماتيله سبله مپيله
مك تباد براف انتاراځ فرځ ايت مك تيواسله راج يغيرامفت ايت بايقله فغليمان
ماتي سرت تركراة كلالن اوله بوكيس مك فچهله فرائن دان ايفون لاريله تباد
بركتهوان مباوا ديرين باليق كمنځكاو مك اندرا كيږي فون دافتهله اوله اغكو
كلان ايت كمدين تركيله اغكو كلان ايت كسوغي كاوونج مغمبيل سلطان اندرا كيږي
ايت سمولا دان ترماسوله باتين انم سوكو ايت سكالي دامبيل اوله اغكو كلان
ايت كران وقتو راج هيڅو مغمبيل نكري اندرا كيږي ايت سلالو دامبيلان باتين
انم سوكو ايت سكالي.

شهدان كات صاحب الحكايت

افبيل سلسيله كلان فغيران سوتا ويځاي ايت مغمبيل اندرا كيږي دان رتبه دان
باتين انم سوكو ايت مك سلطان حسن اندرا كيږي فون منكاځكن كلان فغيران
سوتا ويځاي ايت دغن فتراځ يغيرنام راج حليمه ايت بتاف عادة راج ۲ يغير ۲
برنكاح كهوين بركاسيه ۲ هن كدوا لاكي استري كمدين اغكو كلان ايتفون
مبواتله نكري دكوالا جناكو دان فكن لاس مك سوره مهورهله كړيو تباد برهنتي.

سبرمول

كات صاحب الحكايت

اد ساتو لمي منځكاو مشاكوكن ديرين كرامت دغن علمون يغ دغن براف مېلاهي
عادت كونن څد تشبث يغيرنام داني مك بايقله اورځ برگورو كلالن مځكين سهارې

تاو. رانتو فون داتقله مېاوا دکاشن تلوه رنتو فونوه سقله برچوچق ۲ ايکن درغد
کوالا ريو هفک ککملوچ چينا دان کفل ۲ دان کيجي ۲ فون داتقله ليم انم بواه
مک امانله ريو فد ماس اين سرت بابقله مندافت حاصيل ۲ اداډ.

شهدان

مک يقدفرتوان مودا فون مېوانله استان دفتکالن رام مک راج حاجي فون جادياه
کلان ممرتهکن کراجان دباوه يقدفرتوان مودا سرت مېتولکن توکغ فولو تلوه
رنتو سرت مايهت سکل راج ۲ دان فولو ۲ ددالم تلوه رنتو ايت سياف ۲ يغ بتول
دان سياف يفتياد بتول اياه يغ مېتولکن اتو ممرافي شهدان مک تياد براه
انتران مک اڅکو کلان راج حاجي فون فريکه ممرقا سېله ليفک ايت مک افيل
سملې لالو مواتورکن سکل کدودفکن مکت ۲ دسيتو سرت حاصيل ۲ مکانتښ سرت
دسورهښ براه کاهکاشن يقدسدياکن بېلا ۲ دکهنداکي اوله يقدفرتوان مودا فد
کنیک ساکيت سوکړن هندقله دسدياکن مک مفرجاکنله سکل مکت ۲ ايت اکن
تيته فرنتهښ ايت تم.

القصة

مک ترسېوه فريکتان سلطان جمبي مک اداله بکندا ايت اد مناروه فترا ستورغ
فرمقوان يغ بایک فارسن سدف مانيس دفتداغ مات مک ددالم حال ايت بکندا
سلطان هندق منجاري اتق راج ۲ ددالم نکري جمبي ايت اکن جادي سوامي
فتران ايت مک تياداله سدف فد ماتښ مک اداله نام فادک انتقدا بکندا ايت
تفکو راتو امس شهدان ستله هابېله اي برفيکر مک لالوله اي مېوره کليفک
مپيلاکن اڅکو کلان راج حاجي ايت برماين ۲ کجبي مک اڅکو کلان فون براغکنله
کجبي مک افيل تيبا کجبي مک دفرملياکن اوله سلطان جمبي بتاف عادة
استعادة راج ۲ يغسر ۲ داتغ دشن دبريښ استان ساتو مک ددالم حال ايت تياد
براه هاري مک مېورهله اي کغد راج حاجي ايت جکلو سوک هندق دبريښ
استري دشن فتران ايت يابت تفکو راتو امس ايت مک اڅکو کلان راج حاجي
فون ريضاله مک افيل سملې وقتوښ مک دکهوينکنېله اڅکو راج حاجي ايت دشن
فتران تفکو راتو امس ايت بتاف عادة راج يغسر ۲ ايت نکاح کهوين مک
افيل ساسيله درغد نکاح کهوين ايت مک برکاسيه ۲ هنله اي لاکي استري کمدين
مک سلطان جمبي فون ملتقکن کلاران اکن فادک انتقدا بکندا اڅکو کلان
دشن کلاران کلان فغيران سوتا ويجاي مک سکل اورغ ۲ فون مېوتله نام ايت
ددالم نکري جمبي سرت تالوقښ سکلين اداډ.

شهدان

تياد براه لمان تفکو کلان فغيران سوتا ويجاي ايت ددالم نکري جمبي ايت
مک افون بروهنه کلاوار کغد فادک ايهندا بکندا سلطان جمبي مک دلفسکن
اوله سلطان جمبي مک لالوله اي کلاوار دري جمبي ايت اداډ.

ادنا راج حاجي دان فادڪ ادنا يڄ ٿرمڙوان ۲ شهدان اڻڀيل سلسيله درڦد برتائين ۲ ايت مڪ يڏڦرتوان سرت فادڪ ادنا بکندا منورنڪنله ادنا يڄ ٿرمڙوان ۲ ايت ڪڙاهو سرت سڪل هرت بندان مڪ برلايرله اي ڪريو مڃاوا جنازه راج دباروه ايت مڪ تباد براف هاري دلاوه سڦيله ڪريو لالوله ماسق لڊالم سوڳي ريو مڪ دڊالم ريو ٿون ڪمڦرله ٿول اورڄ مڃاڪن يڏڦرتوان مودا دري ليڳي مڃاوا جنازه بکندا راج دباروه سڊه مڃت شهدان اڻڀيل داتوه بندهرا سرت داتوه تڦڳوڳ دان اورڄ تواد يڏدالم ريو منڊڙ حال ايت مڪ برترجوننله ڪسڻ ماسيڄ ۲ برڪايوه منوجو ڪنايڪن يڏڦرتوان مودا ايت مڪ داتوه بندهارا دان تڦڳوڳ ٿون برجڦاله دڄن يڏڦرتوان مودا لالوله برتائين ۲ برامي ۲ ماسيڄ ۲ دڄن بيڄي راتڻ مڪ ڪنايڪن ايڻڄن تيباله ڪبتاڻن مڪ لالوله دنيايڪن خرنڊا ايت دمڃمڪن بتاف عاده راج ۲ بسر ۲ مڃت دڦيورڪن دمڪنله دڦرواه اوله داتوه بندهرا سرت يڏڦرتوان مودا يات دڦيورڪن دبتاڻن برسام ۲ دڄن فادڪ ايهندان مرحوم سليمان بدرالعالم شاه.

شهدان ڪات صاحب الحڪايت

استري راج دباروه ايت يات تڦڳو ٿوتيه ٿترا مرحوم مڃت دڪوت مڪ اداله بهارو براتڻ اڪن راج محمود دنماڪن بلوم لڦس امڦت ٿوله هاري ڪران يڏڦرتوان مودا ماسو ريو ايت سرت تيبا مڙاجاڪن دهولو مرحوم تڦه يات راج احمد ٿترا مرحوم راج دباروه مڪ اداله راج احمد ايت فڊ ڪتيڪ ايت اداله عمر ڪيرا ۲ دلاڻن تاهن اتو سبيلن تاهن مڪ اڻڀيل سلسي درڦد مڙاجاڪن راج احمد ايت مڪ بهاروله دمڃمڪن مرحوم راج دباروه ايت شهدان ادڦون تڦڳو ٿوتيه اڻڀيل تله مڃڪنله فادڪ ڪکندا بکندا ايت المرحوم راج دباروه مڪ دوڪڇيتاله اي مڪ تباداله ماهو سنتڻ اوڀت لاڳي مڪ مضرتله ٿياڪيڻ ايت تباد براف انتاراڻ مڪ مڃڪنله ٿول تڦڳو ٿوتيه ايت مڪ مڃڪن برتبه ۲ له دوڪڇيتا يڏڦرتوان مودا دڊالم ريو تباداله برڦوتسن اورڄ ۲ برڪايوڳ اوله برڪايوڳ ايت سنڦه درڦد علامت راج بسر ۲ مڃت.

شهدان ڪات صاحب الحڪايت

اداله بکندا سلطان احمد ايت برسام دڪمڦوڳ بولڄ برسام ۲ ٿيڦ سوڪو ملايو اڪنتتافي ٿرڪي داتڄ سهاڄله اي ڪڏ فادڪ ايهندا بکندا يڏڦرتوان مودا ڪران لاڳي ڪانڦ ۲ ادڦون راج محمود اداله اي ڪڏ بنڊا سوداراڻ مڃاهاڪندي يات تڦڳو هيتم دان راج امينه دان راج حليمه اديق براديق.

شهدان

مڪ تنڦله ٿول يڏڦرتوان مودا مڙنتهڪن نڪري ريو ايت مڪ نڪري ريو ٿون رامياه دان سڪل ٿراهو ۲ داڳڻ ٿون داتڦله دري ٿيڦ ٻاره دان تيمور دان وڳڪڄ ۲ ٿون ماسڦله برنياڪ برلاونن دڄن دڪاڻن يڏڦري سبله تيمور ايت مڪ ٿراهو

القصه مك ترسبوة ٢ركتان السلطان سليمان ددالم نكري ريو

كات صاحب الحكايت

مك ائبيل سده فادك انقتدا بكندا راج دباروه برلاير كليفيكي برسام راج سلاڤور ايت مك بكندا فون كريغله ادفون تفكو فوتيه ددالم كريغ بكندا ايت مك ايلون برانقن سنورغ لاکي ٢ دنماکن اوله بکندا راج محمود ادفون ٢تراڻ يغ توا تله بر نماڻ راج احمد اکن تنافي بلوم لاکي عقل بالغ ماسيه کانق ٢ لاکي شهدان ادفون بکندا سلطان سليمان كريغ ايت مفکين سهارى مفکين برتبه ٢ مک برکفولله داتو. بندهر سرت تفکوڤ دان سکل اورغ بر ٢ ماسق کدالم برتوڤکو سيغ مالم مک داتو. بندهر فون ساغته سوسهن منجارىکن اوبت دان مففولکن بيراف دوکون ٢ دان طيب ٢ مفويتکن بکندا ايت تياد جوک سمبوه مفکين برتبه ٢ سهاج مک تياد براف هاري دغن تقدير الله تعالى مک بکندا فون مشکته کمبالي کرحت الله تعالى انا لله وانا اليه راجعون مک کفولله ددالم نكري ريو اف لاکي ددالم استان ريوه رندهله دغن راتف تائيس راج ٢ ايت لاکي ٢ دان فرمفوان اف لاکي سکل اورغ بر.

شهدان مک داتو. بندهر فون ممرتهکنله اکن جنازه بکندا ايت اکن دتنام دقبورکن بتاف عادة راج ٢ يغبر دمقامکن يات دوا اسوغن مياوا جنازه ايت دان داتس اسوغن ايت راج دراج سرت جواتن برسام ٢ دان دين دان کايڻ دوکوڤ انم بلس سرت نوبت دان دبنتنکن فودي جالن هفک کقبوران دان برکا بوغله سکلين اورغ ٢ هفک سراتس هاري مک بيراف فول داتو. بندهر مشاوارکن صدفه کفد سکل فقير دان مسکين دان برخندوري تيک هاري دان توجه هاريڻ بتاف عادة راج يغبر ٢ هفک شهدان ائبيل سلسيله درفد دمقامکن بکندا ايت مک داتو. بندهر فون مهوره کسلاڤور مبريتاهو راج دباروه سرت يڤدثرتوان مودا شهدان مک برلايرله سورهن ايت دغن برسکرا ٢ تياد براف انتاراڻ سفيله سورهن ايت کسلاڤور مک نايکله اي مفادف راج سلاڤور مفرسمبهکن سورة ايت دان سورهن ايت فون ماسيه لاکي ماکي کابوڤ مک ائبيل راج سلاڤور مليهت سورهن ايت برکا بوڤ مک ايلون ترکجوة دان سورهن ايتفون مفرسمبهکن سورة درفد داتو. بندهر ايت سفوجوه کفد راج سلاڤور دان سفوجوه کفد راج دباروه دان سفوجوه کفد يڤدثرتوان مودا دغداس شهدان ادفون راج دباروه ستله اي مليهت سورة مبيتکن فادک ايهندا بکندا سلطان سليمان بدارالعالم شاه هفکت ايت مک راج دباروه فون مشکته فول انا لله وانا اليه راجعون مک راج سلاڤور فون مناغيسله لالو دثريواتکنپاله خزنداڻ کات ستله فول وصيتن متتا تانم دريو جوک مک ائبيل سده خرندا ايت مک لالوله دماسقن جنازه کدالم خرندا ايت مک لالو دبوا اوله اورغ بر ٢ کغداس ستله يڤدثرتوان مودا مليهت خرندا فادک ادندا ايت داتغ مک يڤدثرتوان مودا فون مناغيسله ترلالو ساغت سرت فادک

سفر تیتہ راج دباروہ ایت مک اقبیل راج سلاخور سرت اورغ توا ۲۱ مندر
خیر سورهن ایت مک لالولہ ای مہورہ عاٹس کاجغ لالولہ برلایر کریو براریرغ ۲
دغن کلککافن راج دباروہ ایت مک اقبیل تیبہ گدالم ریو مک نایکلہ سموان
راج ۲ ایت مفاڈف بگندا مک داتوہ بندھارا سرت داتوہ تھگوغ دان راج اندرا
بشو سرت اورغ توا ۲۱ سکلین حاضرلہ سموان انتارا کدوا فیہق ایت .

کمدین مک سلطان سلیمان فون برتیتہ دمکین بزیین بارغ تاهو کیوان
منتفکن سومفہ ستیا انتارا بوکیس ۲ دغن ملایو سفرت ستیا مرحوم یلام مرحوم
مشکت دسوغی بارو یڈفرفکغ هفک سقنی انق جوجو چیچتق بارغیاف انتارا
کدوا فیہق موغکیر سفرت یقتلہ ترسیوہ این دیناسکن الله دان دکوتوق تیاد سلامت
دنیا اخرہ ستلہ بگندا برتیتہ ایت مک برداتغ سبہ قول راج حاجی یغ فاتیئک
سوکو ۲ بوکیس فون دمکین جوک اقبیل فاتیئک سموا تیاد مھیکوہ سفرت سومفہ
ستیا مرحوم ایت مک کمالہ فاتیئک سموا سفرت یغ دتیتھکن ایت ادا .

شہدان ستلہ ایت مک تیتہ بگندا این ہاریلہ کیت مہراھکن فرنتہ بچارا
فنجغ فنداغن کچیل بسر کغد یڈفرتوان مودا مک بوکیس ۲ فون منریمالہ مک
تیتہ بگندا باچ دعا مک لالولہ مہاج دعا مک عابسلہ سکل فرکارا بوکیس دغن
ملایو برشولغ سدیکالا ستلہ ایت مک راج حاجی دان راج سلاخور بردوا سودارا
ایت فون فرکیلہ برجمفا دغن سوداران تھگو فوئیہ دان تھگو ہیتم مک تھگو
فوئیہ دان تھگو ہیتم فون ترلالولہ ساغت سوکا مک دھمبورکن براس کوئیغ
سرت دبرین ستلف مک ستغلہ برامغت برادیق ایت کمدین کدوان فون برموھنلہ
بالیق کستفش شہدان سکاین اورغ ۲ بسر فون برموھنلہ ماسیغ ۲ بالیق کرومھن
ادفون سلطان سلیمان قد ہاری ایسودن ایت مک برتیتھلہ ای کغد راج سلاخور
دان کغد راج حاجی دان کغد فادک انتقد راج دباروہ فرکیلہ انتقد سکلین
مقبیل راج مودا دلیمکی کمالی کریو سفرت عاڈہ کتتافن سہاری شہدان مک
راج یکنیک ایتفون برلایرلہ سکاین کغداس مک برجمفالہ راج ۲ ایت دغن راج
مودا مک لالولہ راج ۲ ایت معلومکن تیتہ بگندا مہورہ مقبیل راج مودا ایت بالیق
کریو سمولا مک جواین بایکلہ توانکو مک راج دباروہ فون ہندق متا کسلاخور
دھولو سینتر برسام ۲ راج سلاخور مک راج سلاخور فون بالیقہ کسلاخور برسام ۲ راج
دباروہ سرت اورغ توا ۲۱ مک اقبیل تیبہ کسلاخور مک راج سلاخور فون مہیلاکن
راج دباروہ ایت نایک کدارہ دیم داستان مک راج دباروہ فون نایقلہ کاستان
راج سلاخور ایت مک تیاد براف لمان مک راج دباروہ فون داتلہ کریغ دم
مک راج سلاخور فون ساغتلہ سوسھن ملیھکن فادک ادندا ایت کریغ مک
دھکیللہ اولہ راج سلاخور براف دوکون دري هولو دان دري ہیلیر اکن مویتکن
فادک ادندا مک سکل اورغ ۲ بسر فون برکھشللہ سیغ مالہ ددالم استان
یڈفرتوان سلاخور ایت دمکینلہ حال سلیمان راج دباروہ کریغ ایت ادا .

مندغر حال یفدمکین ایت مک بکندا فون ساعتله مرکاڻ مک تیتنه بکندا فرکی
 ناڻ ساف برچاکف ۲ هندق بمبدیل ایت اکو منتا جالنڻ دان سببن جکلو
 تیاد بریتولن کفد اکو دغن جالنڻ دان سببن نننی دیاله یغ فاتوت دبدیل
 دان تیاد لاین ایسی فروتن دغکی خیانت دان دندم خصمت جوک یفدثوهمکن
 سغی نگرې سده همغیر ۲ منجادی فادغ تکوکر ماسیه جوک تیاد دغیکرکن
 مک لالو سلف فرکتان سوکو ۲ ملایو مبیوة ۲ فکرچان بدیل بمبدیل ایت
 مک بکندا فون مپوره مخگیل راج حاجی ایت نایک کداره مک راج حاجی فون
 نایکله مغادف اخیل برجمفا مک تیتنه بکندا اف کهندق اوله راج حاجی دانغ
 این مک سمه راج حاجی تیاد اف سبب لام فاتیگ تیاد مغادف مک تیتنه بکندا
 اف بچارا راج حاجی سکارغ این مک سمه راج حاجی تیاد بچارا کفد فاتیگ
 مایتن کفد دولی توانکو جوک مک تیتنه بکندا عاده یغ مان هندق دفاکی اوله
 راج حاجی کران عاده این دوا ساتو عاده مرحوم دسوغي بارو دان ساتو عاده
 مرحوم مکت دکوت مک سمه راج حاجی عاده مرحوم دسوغي بارو ایتله عاده
 ددالم سومغه سنیا ادفون عاده فادک ادندا مرحوم مکت دکوت ایت عاده بهارو
 کران دولی توانکو سودارا برسودارا دغن فادک ادندا ایت لبه کورغ سدیکیت
 تیاد مغاف شهدان اخیل بکندا مندغر سمیه فادک انقتا بکندا ایت مک تیتنه
 بکندا بایکله نسیاه مخگیل سودارا راج حاجی ایت دهولو بالیق کریو کران ای
 فون ایهندا سوره همغییل راج مودا کلیشکی مک سمه راج حاجی ادفون سودارا ۲
 فاتیگ یغدسلاشور سرت اورغ بسر ۲۸ اد بلاک دانغ مغادف برسام ۲ فاتیگ
 این سقر ای ترکمدین سدیکیت سهاج مک تیتنه بکندا بایکله لالوله بکندا
 منیهکن ساتو اورغ بایک منحقوة فادک انقتا بکندا راج دباروه مپوره
 بالیق کریو سرت راج سلاشور دان اورغ توا ۲۸ ایت سوان دغکیل برکفول
 کریو شهدان مک اورغیغ دیتیهکی ایت فون سکراله ای فرکی دغن ساتو کاکف
 بردایو ۸ دان سرت دغن لایر منوجو جالن اوغر دان پورو بارغکالی ترجمفا.

شهدان

سیرمول ادفون راج ۲ سلاشور سرت سیلواتغ فکاکوا ایت فون برلایرله ای سغی
 کاوشر مک برجمفاله دغن اشکاتن راج دباروه مک برهدافله فنجاب اورغ سلاشور
 دغن فنجاب اورغ ریو مک ددالم حال ایت سورهن درقد بکندا ایتفون تیا لالو
 همغرممکن کفد راج دباروه سرت فادک ایهندا بکندا مپیلان ماسوه دهولو
 کریو برکمشو ۸ دان فادک ادندا راج حاجی فون سده اد دریو ستله راج دباروه
 انتارا کدوا فیهق سبله سوکو ۲ ملایو دان سبله سوکو ۲ بوگیس اداله کیت
 مندغر سمیه سورهن ایت مک تیتنه راج دباروه ایت فرکیله مامکن کفد سودارا کو
 راج سلاشور سرت اورغ توا ۲۸ کتاکن برسام ۲ کیت ماسوه ریو برکفول مک
 سورهن ایتفون فرکیله کلیهقی اشکاتن راج سلاشور ایت مک لالوله دممامکن

القصة

ترسبوة فرکتان بگندا السلطان سليمان

ددالم نكري ريو دودوقه ددالم فرجتان سبب فریوان راج کچی ترشکانو ایت دان نكري فون تله سوبی دان براس فون مهله هفک برهرک سأس نیاد فته ستان سیری دان کساگیتله اتس اورغ ۲ رعیت فون باقله کاناران هفک ستفه درفد ستفه مغبیل امیوت ستو دقولو باین دان اد یغ مغبیل امیوت نبوغ دماکنن الاکی کلیدیق دان اوبی مک یایت کباپکن نام فراهو داگش سیواه فون نیاد ماسوه مک سوییه نكري ريو قد کتیک ایت شهدان ستاه سلطان سایمان مایهتکن حان یغ دمکین ایت مک بگندا فون ممکیل فادک انقندا بگندا راج دباروه مک راج دباروه فون معادله اقبیل برهداشن مک تیته بگندا اوغ باقله انکو فرکی امیاکن سودارامو راج مودا کلیشکی کران جاشن کیت دماکن سومقه ستیا سفرکارا لاکي نكري ایت اینله روفان قد حال نكري چوکف دغن بندهارا تنفکوغ سرت اورغ سرن مک نكري فون مغکین سهاری مغکین روسق سبب فردگاشن تله ماتی دکاچو اوله وان دالم ایت سرت سوکو ۲ کیت سیله ملایو دانلاکی نیت هاتیکو چکلو اکو سده برجمفا دغن راج مودا جک اکو ماتی شکورله اکو متتا جامه چوک کفدان دان اکو هندق فئاروهکن انکو سموا کفدان دان ادفون سوکو ۲ کیت سیله ملایو اینله ماجمن درفد دهولو سسفی سکارغ نیاداله منفکن هاتی هفک دودق ددالم خواطیر سهاج سمات ۲ سمرت بقتاه لالو هفک همفر ۲ سکارغ فرکی دغن پاوا شهدان اقبیل راج دباروه مندغر تیته اینندان ایت مک ایفون برداتغ سمبه ادفون فاتیکی این مان ۲ سهاج تیته فرنته فادک اینندا ایت فاتیکی فون دمکین چوک شهدان اقبیل تله مشواره ایت مک راج دباروه فون برکساره اکن کلشکانن مک اقبیل سده مستعیب براغکته ای نیاداله اتق راج ۲ مغریفکندي هیاله فغلیما ۲ ملایو دان رعیت ۲ جوا مک برلایرله ای جالن اوغر بورو.

شهدان

ادفون راج حاجی برلایر ایت نیاداله سیکه ۲ لاکي سلالوله ای کریو جالن سیقافورا مک برسیسیله فرجلانش ایت دغن راج دباروه سبب نیاد ای برجمفا دلاوه مک سلالوله ای ماسوه کدالم ريو مک اقبیل ای ماسوه کدالم ريو کمفرله فول سوکو ۲ ملایو مپک ۲ راج حاجی ایت داتغ هندق ملفکر ريو مک راج ۲ ملایو سرت فغلیما ۲ اد یغ ستفه ساعت هندق مبدیل راج حاجی ایت مک نیاد داندهکن اوله راج حاجی دلایرکنن چوک بولغ لیفکی ایت هفک سسفی کیناشن برتناشن دغن استان بگندا ایت بهاروله دلاوهکنن مک کادوهاه سوکو ۲ ملایو ایت هندق مبدیل ۲ ایت مک اقبیل سلطان سليمان

سرت دغن تگوهن اکنجادي فراهو فرغ مک دنماکنن بولغ لیفکی شهدان یغدفرتوان
 فون سایله سلاشور مک تیاد براف لماں لالو کمبالی قول کفدس برسا۲
 تفکو راج سلاشور دان سیلوانغ دان ففکاوا توا دان ففکاوا مودا دان داتو
 شهنبدار تقولي ملینکن تفکو راج سعید سهاج تیفکل منوشکو سلاشور تله سغی
 کفداس تیاد براف لماں یغدفرتوان مودا سرت راج۲ سیلوانغ فون براغکت
 کملاک مک ددودفکن اوله کیرنور قد ساتو رومه دتلغکیرا سرت دفرملیاکنن
 دغن دفرجمون ماکن مینوم سهار۲ سرت دغن فرماین برماچم۲ اد کیرا۲ دوا
 بلس هاری مک بهاروله برکشلو سکل اورغ برسا۲ هلندا ایت کلوار کتاشکیرا
 بهارو بریجارا مقصحن بردامی دان منظرکن موافقت سرت بریوای فرجنجن
 سبله مپبله یأیت فرجنجن ستیا انتارا کمغنی هلندا دغن یغدفرتوان مودا سرت
 سکل بوکیس۲ برمول اداله جاتوهن فکرچان این قد هجرة تاهن ۱۱۶۶ قد
 سهاریبولن رمضان شهدان اقبیل سلسله درقد ایت مک یغدفرتوان مودا فون
 بالیقله کفداس مک تفکو راج سلاشور سرت اورغ برسا۲ دان اورغ توا۲۰ فون
 کمبالیله کلاشور شهدان تیاد براف انتارا۱۱ مک راج حاجی فون برموهنله کفد
 فادک ککندا یغدفرتوان مودا هندق فرکی مقبیل فادک ادندا بکندا یغ
 فرمفوان۲۰ ددالم نگری رتیه یغکلوارکن اوله راج کچی ۱۱ یستوان ترغکانو دری
 ریو ایت سرت فرانکن بوکیس یغ سغفکالن راج حاجی دان یغدفرتوان مودا
 دودق دلیفکی دهولو ایت ادا۱۱ مک دبرکن اوله یغدفرتوان مودا اکن راج حاجی
 ایت فرکی مک راج حاجی فون برلایرله مک اقبیل سغی کسلت تیوغ مک
 برجمفاله ای دغن سیواه وگکغ یغ برسا۲ مک سیفکله قد وگکغ ایت بمبلی بارغ۲
 دان بیراف بابق قول فرسباهن چنچو وگکغ ایت اکن بارغ۲ هالوس۲ دان
 یغ بایک۲ کمدین راج حاجی فون برلایر کرته مک اقبیل تیبا کرته مک لالوله
 مقبیل فادک ادندا بکندا سکاین دباوان بالیق کفداس سرت سکلین انق۲
 بوکیس یغ بابق اقبیل سغی کفداس تنغله ای ددالم فداس ایت لالو برموافقت
 دان برمنواره دغن فادک ککندا یغدفرتوان مودا سرت فادک ککندا راج سلاشور
 سرت فادک ککندا راج سعید سرت داتو سیلوانغ دان داتو ففکاوا مودا سرت
 داتو شهنبدار تقولي دان راج توا انجی۱۱ اندق اداله موافقتن ایت اکن فرکی کریو
 سوله۲ فرکی بریجاراکن سومغه ستیا انتارا بوکیس دغن ملایو مک برسا۲له
 فیکران سکل راج۲ دان اورغ۲ برسا۲ ایت مک اقبیل تنغله کموافقتن ایت مک
 راج حاجی فون برلایرله کریو دغن کنایقکنش یغبرنام بولغ لیفکی ایت سرت
 ففیریشن امقت لیم یواه فنجابج دان کاکف ادفون راج۲ دان اورغ برسا۲ سلاشور
 ایت دبالکفاه سدیکت کران مریکثیت تغه برسیفکن سکل فنجابج مک تردهلوله
 راج حاجی برلایر کریو مک راج۲ یغ تیفکل ایتفون برسوغکوه۲له مپیفکن
 فنجابج ایت مک تیاد براف هاری سیفله سموان۱۱

سکل اورغ توار ۲۱ سلاڅور ادځون يغدځرتوان مودا لاکي ددالم ماس بکرجان منکاحکن راج حاجي دشن ځتران يځيرنام تفکو راج څيرق جادي تياداله اي براڅکت کملاک شهدان راج سلاڅور سرت اورغ توار ۲۱ ايت ځون دانغ سنوان مک بر بيجاراله سکل اورغ بسر ۲ ايت مک پتاله څکرجان يقتله لالو ايت سات ۲ خيانه دان فتنه دان سسل مپسل ځون تياداله ممبري فايده کران څکرجان تله لالو شهدان کمدين بهاروله بکندا برجمفا دشن کبرنور ملاک دبولما راي نام تملتن مک بر بيجاراله ددالم کدوغ ايت مک کبرنور ځون مخبرکن څرکشان راج کجي سرت مننجوتکن دځتر واغ بلنجا ۲ مانگر ليککي ادځون ترسبوه ددالم سياره سلاڅور بايقن توجه لقسا تیک رييو امقت راتس ليم ځوله توجه رشکيت مک جواب بکندا ادځون څکرجان ايت سکالي ۲ تياد دشن سورهن کيت يغ کيت سورهن لاین يغدځربواتن لاین کيت تياد سڅکوف مپايرن ايت مک جواب کبرنور سځرت تيته توان سلطان ايت سبنرن اکن تشافي توان سلطان بوله فيکر توان سلطان ساتو راج جوهر اورغیغ مپهوه څکرجان يغ کجي ۲ ددالم نکري ريو توان سلطان تياد تاهو مک افلاکي ساي سڅرکارا لاکي ځول يغدځرتوان ترځگانو ايت ساتو راج لاکي جادي منتنو توان سلطان جکلو کيت تيدق څرجاي بوکنکه توان سلطان جادي مالو کغد راج ۲ يفلاین سځوله ۲ توان سلطان مشپيل منتنو اورغ جاهت لاکي ځول يغ کيت سده برصحابه مان ۲ يغ کڅرجيان توان سلطان مستي کيت څرجاي دان مان ۲ يغ ساي تله څرجاي مستي توان سلطان ايکوه ادځون حکومتن اتس توان سلطان ځون سانق ۲ يغ ساي تياد بوله چمفور دسيو دان جکلو توان سلطان منتا تولغ مان ۲ يغ فاتوتن ساي تولغ مک اينله ساي برخير تروس شهدان ستله بکندا مندر څرکشان راج ملاک ايت مک بکندا ځون ديم سجورس کمدين تيتهن يايک ننني بارغ اف ځون بيرله ساي ماو برجمفا جوک دشن راج ترځگانو ايت يغ ساي تياداله منولق درقد فيکران راج ملاک ايت مک جواب راج ملاک ايت تيدق اف لمبت باغت اتس کڅيچيکن دان کسناغن توان سلطان ساي څرتيمبغ جوک دسيو شهدان مک اثبيل سلسيله بر بيجارا ايت مک بکندا ځون براڅکتله باليق کريو سرت برتپته کغد اورغ بسر ۲ سلاڅور يغ کيت باليق ابن دبلاکغ کيت مپوره مشپيل راج مودا ادا.

القصة

مک ترسبوه څرکشان يغدځرتوان مودا ددالم نکري قدس مک اثبيل مشپيله ساعت کتيک يغ بایک لالو منکاحکن ځادک ادندا بکندا راج حاجي دشن ځتران برنام راج څيرق مک دځرساوتوکنهاله بتاف عادة استعادة راج يځيسر ۲ نکاح کهوين کمدين مک برکاسيه ۲ هنله کدوان بتاف عادة اورغ لاکي استري مک تياد براڅ ستاران راج حاجي ځون څرکيله کاسهن مک برتپوله اي دشن يمتوان اساهن کمدين راج حاجي ځون مپيله سبواه څراهو لاير يایت سلوب لالو دباوان کلاڅور مک سلوب ايتځون دتوتن دځربواتن څنجاچ امت انده ځربواتن

اورغ ایت بکندا فون تر کجوة سرت برهمبوران ایر متان لالو میوره تشکیل راج کچی. یمتوان ترغکانو ایت مک راج کچی. فون داتغ مک بلوم سفت ای دودق مک بکندا فون بردیری ده دافتن سمبیل مفسلسکن بولغ هولون سرت بریتنه جیه سفین هاتی تن دالم لاین یغ اکو سوره لاین یغدرفوایه اینله اورغ یغتیاد هاروس دغرفوایه سائق سودارا اتق بواه تر لالو خیانتن اتس ایو بغان مک افیل یغدرفوتوان ترغکانو ایت ملیهت بکندا تر لالو ساعت مرگاکندی ایت مک ایفون سگراله تورن ککنایفکن بکندا ایت هندق ددایوشکن ککنایفکن ایت کایلیر گمفرله ددالم استان ایت مفتاکن بکندا مرگاکن تن دالم سبب لیفگی سده اله دلفکر هلندا دان تن دالمع سده تورن ککنایفکن بکندا هندق ایلیز مک گمفر دان خیر ایت فون سفیله کفد راج دباروه مک راج دباروه فون تر کجوة سرت یفکیتله مارهن سرت بیراغن مک ایفون مفرس کریس یغ فنجقن لالو برلاری کفغکانل سمبیل کاتج تیاد بالسن تن دالم ایت ملینکن تنوع کریکو این مک گمفرله ددالم کوت مفتاکن راج دباروه هندق برتیکم دغن یمتوان ترغکانو مک خیر ایفون سفیله کفد داتو. بندهارا مک ایفون برلاری ۲له مندافتکن راج دباروه ایت دان سکل جوا ۲۰ دان اورغ ۲۰ فون برکییارانه سترکم ککنایفکن بکندا ایت اد فون راج دباروه افیل سفی ککنایفکن ایت تیتهن هی تن دالم هندق ددایوشکن کمان فراهو بفا تیری ائگو ماریله کیت برتیکم سوکت اکو بورایکن فروتن بهاروله فواس هاتیکو مک داتو. بندهارا فون مبری ایشاره کفد یمتوان ترغکانو مک ایفون تورانه دري یلاکغ ککنایفکن ایت لالو برکایوه ایلیز مک تیاداله جادی اورغ ۲ ریو کترغکانو اکن متائی مان ۲ فراهو یغته کلاوه ایت تر باوا اوله راج کچی. ایت کترغکانو دان یابق جوک نق راج یغتریوا اولهن شهدان فد هاری ایت گمفرله بنر ددالم ریو سقرت هارو هارا محشر دنیا جوک کران اد یغیرچری دغن ایو بغان دان اد یغیرچری دغن سائق سوداران کران مان ۲ یقتله تورن کفراهو ایو بغان دان اتق استرین اد یغ تیغکل لاکیع دان سوداران بلوم تورن تر تیغکلله ای مک برتالیسنله ۲ سغه اتس سغه ریو رنده هارو هارا شهدان اد فون راج دباروه افیل راج کچی. ترغکانو ایت برلایز مک ایفون مفادف ایهندا بکندا برمشواره هندق مفسیل یغدرفوتوان مودا ایت دلیفگی.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک تیاد براف انتاران مک داتغله ساتو اورغ بسر ملاک دسوره اوله گیرنور مپیلاکن بکندا سلطان سیسان کلاک هندق بریچارا فد فکر جان یقتله لالو فریواتن یمتوان ترغکانو داتس یغدرفوتوان مودا سرت کشفی ایت مک براغکته سلطان سیسان کلاک مک افیل سفی کلاک مک بکندا فون میوره منجمفوة فادک انقدا بکندا راج سلاغور سرت فغکاوا مسکین دان داتو. شهنبدار دان

اداله لام فرغش ايت کير ۲۱ سمبيان بولن مک هلندا فون مغاچقه بر بواة فرجنجين انتارا يدفرتوان مودا سرت بوکيس ۲ ريو دان سلاهور دان ليفکي دان لاغت فون سفای سغ اورغ ۲ برنيانک منجاري کهيدوفن مک يدفرتوان مودا فون برتفکوه منتا فرقساکن سلطان سايمان دهولو سرت اي هندق باليق دهولو کليفکي مک دبترکن اوله هلندا مک باليقه يدفرتوان مودا کليفکي برسما ۲ راج رمبو دان راج عالم فون کمباليله کباتو بهرا دان راج سعيد فون باليقه کسلاهور.

شهدان کمبالي قول کلد قصه يدهولو

ادفون راج کجي، ترشکانو افيل ليفکي سده اله مک ايلون برلايرله کريو دشن کوکوه ۲ سرت تيبا کريو مغاډنه اي کلد سلطان سايمان معامکن راج مودا برتفکوه کدين دي مغاډف کدين درډه ايت بهارونه اي ميواة فرکارا يغ گروه موافت دشن سوکوه ۲ ملايو هندق مباوا استرين کترشکانو فنده سکالي سرت اورغ ۲ ريو دان فرانکن بوکيس ۲ يغ تيفکل شورغ دوا دالم ريو سدهله روف ۲ هندق ديهکنن مک مقبيل هاتيه راج امينه سرت راج حايه مک لالو فنده کرتبه ادفون راج کجي، برڤري ۲ له اي منورنکن اتق استرين دان سلطان سايمان فون دفرسلاکن جوک کترشکانو کران اد نيتن سديکيت هندق موهنکن برکت دري کباوه دولي بکندا مک بکندا فون ماسوله جوک منريما مقصود راج کجي، ايت لالوله مپشکن کنايکن اکن برانکت کترشکانو برسما ۲ فتران راج بولغ استري راج کجي، ايت مک سده بايق تورن هرت بندا کدالم کنايکن دان فرموان ۲ فون سده تورن بلاک هپاله راج دباروه يأت راج عبدالجليل لاکي استري سهاج تباد ماهو تورن تيتهن اکو تباد ماهو منورنکن مونر تن دالم ايت ادفون يغ شه هندق مغيکوکن لاکين بيرله دي فرکي يغ اکو شورغ هندق مننتي راج مودا دهولو داتغ شهدان مک بکندا سلطان سايمان فون سلاو جوک برتاتن بيل راج مودا داتغ مک سمبه راج کجي، ددالم بولن اين جوک اي داتغ کران فاتيک تيفکلکن هاري ايت اي تله برسيڤ ۲ نه ۲ معاومه رمپشن سودارا فاتيک يغ فرموان ايت اکن تنافي مسکيفون کباوه دولي برانکت کترشکانو تننو سودارا فاتيک ايت راج مودا منداڤکن کباوه دولي کترشکانو دمکينه فيکران فاتيک ستله بکندا مندشر سمبه راج کجي، ايت مک ايلون ديم شهدان مک راج کجي، فون برکرهله مپورهنن فراهو ۲ مان يغ سده برايسي اورغ دان بارغ دسورهن اياير ککوالا برلايوه دلاوة سکالي برساهه توغکل سقدرکن مننتي بکندا سهاج فترا برتران تورن دان اورغ ۲ کنايکن بکندا ايت تباد دبرين نايک شورغ جوا فون دسورهن چاک دان سکل اتق راج ۲ فرموان فون اد جوک ددالم کنايکن بکندا ايت.

کات صاحب الحکايات

داتله اورغ دري ملاک برداڤغ مباوا خبر مپههکن کلد بکندا مفتاکن ليفکي تاه اله دلفکر اوله هلندا دشن فرمنتان بکندا دري ريو ستله بکندا مندشر خبر

فغول ۲ رمبو ایت سرت برسومغه ستیا دغن سکل بوکیس ۲ یشددالم لیفگی ایت اداله
لیم باس هاری انتارائ لالوله تورن کملاک مک هاری ایت جوک ملفکر تفکیرا
مک برفرغه دیستو دغن هاندا برامو ۲۰ کن مک ماتیه سبله مهباه دان ماتیه فغلیما
دامیغ مادو۰ برنام لاسنداغ دتفکیرا ایت ترکرة کفلان کمدين مک یشدفرتوان
مودا فون بریوای (کوبو) دکلیغ مک دیستوله یشدفرتوان مودا برسامیم دان راج
رمبو فون بریوای فون ساتو کوبو منجادی دواله کوبو یغ بسرئ دان سکل بوکیس ۲
فون ساتو فون کوبو شهدان ستله مستعیب کوبو ۲ ایت مک یشدفرتوان مودا فون
مافکر فرغکت مک فرغکت فون الهله مک سلالوله کبوکیت چینا تیک کالی دلفکر
بوکیت چینا ایت اله جوک بوکیت چینا ایت کمدين سباق فون دلفکرئ لالو
کتاوه کتافغ مک یشدفرتوان مودا فون بالیق سمولا ککلیغ مک تیاد براف لسان
مک تفکو راج سعید فون داتغ دري سلاثور مبالوا فنیکامن دري سلاثور بیراف
راتس اورغ ۲ بوکیس جاتی دان بوکیس فرانقن کمدين راج عالم فون داتغه
فون مبالوا بیراف راتس فنیکامن اتق باتو بهرا لالوله راج عالم بریوای کوبو
بر ساتو کمدين تیاد براف انتارائ مک داتغه سورهن دري رمبو مفتاکن
انتقا بکندا مکت یغبرنام راج لکلی ایت یشدفرتوان مودا فون براغکتله کریمو
ادانه یغ تیغکل دوکیاکن فرغ ایت یایت فادک ادندا بکندا راج سعید سرت
راج عالم کمدين داتغه لفر دري ملاک ترلالو بایقن سدادون سبب بنتون
سده داتغ دري بتاوی یایت ادانم بضا یغ داتغ ایت فرتام هاندا سرت نصرانی
کدوا بالی کتیک جاوا کامفت بوکیس کایم چینا کانم ملایو مک رافتاه سکل
سدادون ایت مغلوغ کوبو یغ تیک بواه ایت مک لالو براموله دغن سناغ
فمبوراسن سباه مهباه مک دغن تولغ الله تعالی تیاد جوک تیواس مک بابقه
ماتی سباه مهباه ادئون فکاین سدادون یغ ماتی سفرت جغیو ۲ دان کاسو۲
جک دکنار دوا تیک کندار کمدين برهنتیه فرغ کمدين فون یشدفرتوان مودا
مپوره ما فکر فرغکت سمولا مک برفرغه فرغکت ایت برامو۰ کن مک فرغکت فون اله
مک برهنتیه فون فرغ بر بچارا فون سمولا منجاری بچارا بردامی مک یشدفرتوان
مودا فون مپوره منتا کلاهنت کغد کمئنی هاندا اث سبب دلفکر ای دلیفگی
دغن سرکف دغن تیاد دنتوک سببن مک هاندا فون مبري سورة ایغانت
سکل فرکتان راج کچی ترشگانو ایت مک ای دسوره اوله سلطان سلیمان کغد
کبرنور ملاک ایت مک افیل یشدفرتوان مودا مایهت سورة راج کچی۰ ایت مک
یشدفرتوان مودا فون مبري جواب کغد هاندا اداله یغ دسوره راج سلیمان ایت
مغیبیل کیت تن دالم راج کچی۰ بمرت دغن سودارا کیت راج حاجی این مان
دی فریغانت فرکتان راج حاجی چوباله کبرنور فرقا کریو کغد سلطان سلیمان
بنرکه سفرت فریغانت فرکتان تن دالم ایت اتو تیدق شهدان افیل کبرنور
مندغر جواب یشدفرتوان مودا ایت مک ایغون موافقتله دغن سکل اورغ ۲۰
قد فکرجان یغته لالو ایت مک هاندا فون مجاق بردامی مک لالوله بردامی

فون نايکه دري تنجوځ سري مک لالو دتمغوځ دښن باريښ کمځوځ يډفرتوان
مودا ايت لالوله برامو. يوکيس ۲ دښن هاندا ايت ادځون اورځ ترڅنگانو سنورځ
فون تباد نايک دان بېراف کالي دسوره اوله راج حاجي ترياک نايک کداره
دښن څرکښان يځ کجي ۲ تباد جوک مامو اورځ ۲ ترڅنگانو ايت نايک کداره
برتيکم مک منديمکن ديريابه اي مک برامو. ايتځون تباداله دافت ملاون بتول ۲
سبب کران گادوه دښن بېمېځ مان هندق ملاون موسه دان مان هندق ملسمکن
انق استري سرت سکل څرمقوان ۲ کهولو څد حال باريښ سده ماسو. کدالم
کمځوځ مک راج حاجي ايت مقاموله ملاون دښن باريښ ايت مک لوکاله راج
حاجي کنا شکور سناځ څد ښان مک ايتون تباد بوله برديري مک لالوله ددوکوځ
اورځ دلارېکن کوار دري څفراځن ايت مک اروځ مندار فون مقامو. څول لالوله
ماتي ترکرا کځلان شهدان ليځکي فون الهاه مک لالوله لاري کرمبو تنځه
يډفرتوان مودا ددالم رمبو موافت دان مشواره دښن څولو رمبو يځ امفت سوکو
ايت څد فکر جان هندق ماشکر نکري ملاک څول اداځ.

القصة

مک ترسېوه څرکښان راج عالم ددالم نکري ماتن مک تباد براف لمان اي دمان
ايت مک ايتون بروهنه کځد سلطان ماتن ايت هندق برلاير باليق کباره مک
دېکلمن اوله سلطان ماتن بارځيغ فاتوه کځد عاده استعادة راج ۲ بلاير مک
برلايرله راج عالم ايت دري ماتن لالو ماسو. کباتو بهرا مک تنځه اي دباتو
بهره سېرمول مک اقبيل ددڅرځ څادک ککندا بکندا يډفرتوان مودا اد درمبو تنځه
موافت دښن څولو رمبو ايت مک راج عالم فون څرکيله مندافتکن يډفرتوان مودا
ايت کران سبب مځنځک استريځ داهيغ خديجه ايت سودارا کځد يډفرتوان مودا
شهدان اقبيل برجمقا راج عالم دښن يډفرتوان مودا ايت مک برسلامن ۲ له کدوان
دان راج عالم فون برخبرله اکن حال ديريځ وختو اي دسوره اونډور ايت يايت
وختو څرځ دسينتن دهولو ايت دان يډفرتوان مودا مخبرکله حال ديريځ سرت
سکل انق ۲ يوکيس دفتنهکن اوله راج کجي. ترڅنگانو سمځي هارو هاراله
نکري ريو هڅک ککلاک بڼه درځدان مک کات راج عالم وختو ابځ دلفکر اوله
هاندا ايت تن دالم اداکه نايک سام مک جواب يډفرتوان مودا تباد اي نايک
بېراف کالي دسوره اوله راج حاجي ترياکن سوره نايک جاځنکن اي نايک
ساهوتځ فون تيدق مک راج عالم فون ترتاوا سراي کاتځ دسينتن بکيتو جوک
بېراف کالي ساي اجق برتيکم کداره منديمکن ديري جوک اي جکاو بکيتو
اورځيغ مولت تاجم هندق مېناسکن اورځ دښن مولتن ايت علامت سنجات لاکي ۲
تومځول مک يډفرتوان مودا فون ترسېوم شهدان اقبيل سده ساسي درځد برخبر ۲
ايت مک راج عالم فون باليقله کباتو بهرا مځمځولکن اورځ ۲ باتو بهرا دباوان
مېستو يډفرتوان مودا ايت اداځ مک يډفرتوان مودا فون موافتله دښن سکل

بغ کوسوه اگو منتا ساسيکن مک موافقته راج حاجي دشن تن دالم اين امبياکن
اگو راج مودا باليق کريو مک سمبه راج حاجي بغ فانيک مان ۲ تيته سهاج
مک يقدفرتوان راج کجي. فون برکات کغد راج حاجي بايکه کيت سکرا برلاير
مپکراکن تيته مک جواب راج حاجي بايکه مک کدوان فون برموهنا مک لالو
برلاير کاييکي مک راج کجي. فون مفايق سيغه مملاک دهلو مک کدوان
فون سيغههاه.

شهدان کات صاحب الحکايه

افبيل تيبا اي کملاک مک نايکه راج کجي. برجمفا کبرنور ملاک کات فول
مک مفاکوله اي کغد کبرنور بغ اي اوتوسن لاکي وکيل سلطان سليمان مبابوا
بچارا کغد کبرنور ملاک درغد فصل بکندا سلطان سليمان هندو ممواغ بوکيس
ددالم ريو کران بوکيس هندو ممبيل کراجان جوهر سبب ايتله راج مودا
دکوارکن دري ريو سکراغ اد اي دليغکي لام ۲ بارشکالي دانت کفواتن دسيو
ايتله سلطان سليمان منتا لغيرکن راج مودا ايت بارغ براف بانجا کمفني
هايس ماهر ليغکي ايت ننني سلطان سليمان بوله گنتي دانلاکي اين اد
ساتو سوداران جادي کاکي تاشن راج حاجي اد ساي اين بکندا منتاله باو. کن
دسيني شهدان ستاه راج ملاک مندغر خبر راج کجي. ايت مک جواين بايکه
ننني لا هاري جمعت کيت فکيل ماکن ۲ دکيون سفاي بوله سلالو کيت تفکف
سام دي ادفون راج مودا دليغکي بايک راج کچيک برسم ۲ کيت فوکي فوکل
مک جواب راج کجي. بايکه شهدان اد ساتو اورغ نام انجي. اوال اي مندغر
رهيا ايت مک لالوله اي فوکي کاييکي مملاکن کغد يقدفرتوان مودا مک
يقدفرتوان مودا فون مپورهه يقدفرتوان سلاخور دان سياتاغ دان فکاکوا مسکين
ممبيل دشن سکرا فادک ادندا راج حاجي کملاک مالم اين جوک کران اخيرن
دشکف دملاک ايت اوله بهارو داتغ دري ملاک سالم وقتو عيشا ستله راج
سلاخور مندغر خبر فادک ککندا بکندا ايت مک ايتون سکراله تورن کسفن
لالوله برکايوه مک مالم ايت جوک سمفيله کتنجوغ کايغ مک راج سلاخور
فون مپوره منچاري فراهو فادک ادندا راج حاجي ايت مک ددانتش دلولو جاوا
مک سمبه سورهن ايت فادک ککندا راج سلاخور اد دتنجوغ کايغ مک راج
حاجي فون ممبوغر ساوه لالو بردايوغ مندافتکن راج سلاخور ايت افبيل سفاي
کتنجوغ کايغ مک برجمفاله دشن فادک ککندا راج سلاخور مک لالو دباوا اوله
راج سلاخور فادک ادندا ايت باليق کاييکي کمدين مک راج سلاخور ايتفون
باليقه کسلاخور شهدان اد کيرا ۲ دوا هاري انتارن اورغ ۲ سلاخور باليق ايت
مک کفل دري ملاک فون داتغه کيرا ۲ دوا باس بواه دشن ساوبن سکالي دان
دشن فراهو ۲ فنجاجب راج کجي. ترشکانو منچادي اد کيرا ۲ املت فوله بواه مک
داتغه اي دشن ترسکف مک تباد سفت يقدفرتوان مودا بر بواه کويو لاکي
دان سکل سنجات فون تباد هابس دسيکن مک لغير فون داتغه دان باريس

ایت دشن داتوه بندهارا بر بچارا دشن هاندا ایت تیبا ۲ دملکنش کفد بگندا
 هندق دقوئکنش راج حاجی تیک برادیق یایت راج امینه دان راج حلیمه یوله
 دسراهن کفد هاندا ایت بیار دکوارکنش دری دالم ریو این کران بایق کبیچکن
 ددالمن کفد بگندا کونن دلاکفد مک دوا تیک هاری سکالی دقوئکنش کفد
 بگندا سلطان سایمان مک ددالم حال ایت تاهوله تفکو فوئیه دان تفکو هیتن
 مک الله الله مهبسکن دیرله منالیس مک گمفرله ددالم ریو سرت مشهورله خبر
 ایت ددالم ریو مک هاندا فون مراثیکن حال تیغه لاکو راج کچی ایت کمترین
 هاندا فون برلایرله ای شهدان سمیاه خبر ایت کفد راج حاجی مک ایفون
 ساغته مارهش مک لالو ای فنده کسوشی تیسون مک راج حاجی فون برسیغله الت
 سنجاشن سرت فنجایش دشن مریم لیلان اداله کیرا ۲ له کورغ دوا فوله یواه
 مک اقیبل سده سیغ لالو دهداکتن هلاوتن کفد کاهکافن راج کچی ترشکانو
 ایت مک گمفرله اورغ ۲ ترشکانو ایت مشتاکن سکل کاهکافن راج حاجی ایت
 سده مقادکن هلاوتن کفد کاهکافن ترشکانو مک راج کچی فون مپوره اورغ ۲
 نورن کفراهون مک هندق برغرغ بنرله راج حاجی دشن یغدفرتوان ترشکانو ایت
 مک راج حاجی فون مجاه مفتنر سوداران راج امینه دان راج حلیمه ایت کداره
 سرت سکل فرمفوان ۲ کفد سوداران تفکو فوئیه کمترین مپورهله راج حاجی کفد
 یغدفرتوان ترشکانو ایت مغاجق کلوار برغرغ دمان ۲ تفت یغسوکان سقای
 لکس هابس قرکاران مک گمفرله ددالم ریو مشتاکن راج حاجی هندق برغرغ
 ایت مک سلطان سایمان فون تیاد ترکات ۲ لاکي مک راج عبدالجلیل فون
 ترساخته مارهش اکن یغدفرتوان ترشکانو ایت مک بگندا فون محکیل راج کچی
 ایت دان داتوه بندهارا سودا مان ۲ سوکو ۲ ملاو سته داتغ مریکنیت سکلین
 مک بگندا فون برتیه کفد راج کچی دان بندهارا ادفون سای این برخبر بنر
 سکالی این جکاو ایغ سرت تن دالم تیاد ماهو موافقت دشن راج مودا سرت سکل
 یوکیس سای هندق کلوار دری ریو این بارلیشاش هندق منجادی راج دسینی
 منجادیاه یغ سای سنورغ تیاد ماهو دماکن سومقه کنا کوتوه لعنت الله دنیا
 اخره دان جکاو ایغ سای سوا تن دالم هندق مفیکه قرکشان سای دان اختیار
 سای امییاکن سای راج مودا کایفکی سقای سومقه ستیا کیت بهاروکن سولا
 کران اف سدهش کیت ددالم خصت سامان ۲ جکاو مانی ددالم حال این یوکنکه
 بهیا سرتس کیت قد هاری یغ کمترین شهدان سته تن دالم مندرغ تیه بگندا
 ایت مک ایفون بریدیم دیری سرت تندو سجورس کمترین بهاروله ای برداتغ
 سبه سرای کنش ایغ فاتیگ این مان ۲ سهاج تیه فرته تیاد فاتیگ برتیه
 ساله کفد دولی توانکو اکن تنافی قد فنداشن فاتیگ بیلا اکن فادک انقدا
 راج مودا ایت فرچیاکن فاتیگ مایکن فاتیگ فوئکن راج حاجی برسما ۲
 فاتیگ مک تیه بگندا بایکله لالوله محکیل راج حاجی مک راج حاجی فون
 داتغ دان بگندا فون برتیهله انقکو راج حاجی یغ کروه اکو متتا جرنیهکن

توانکو تياداله دافت فاتيک برناهن لاکي سآومقما کارورغ تاه فتوه سسقه
تياد مواء لاکي جکاو فاتيک برناهن سهاري سهاج لاکي تنتوله جادي
کروکين اتس ديري توانکو افله نام فاتيک ساما ۲ اين فادک نکندا ميايکنن
نکري ريو تيبا ۲ ماس فاتيک اين مروسقن فولي افله نام فاتيک ادقون
فاتيک سوا اتق يوکيس دمان ۲ ديم اقبيل او تيته قرنته کباوه دولي مھکيل
فاتيک مېوره بکرج اتسا الله تعالي فاتيک کرجاکن اکن تنافي وقتو اين
برموهنه دان برجرباه دهولو انتارا توانکو دغن فاتيک سوا اتق يوکيس سبب
جاشن روسق يناس هاتي سودارا توانکو کران فاتيک اين سلاکي اورغ سوک
فاتيک توغکو قد کنيک اورغ بنجي فاتيک کوار دهولو يقدرهک جلاک
مروسقن نام دان سسقه ستيا تياداله هاروس مھيلفکن نام اورغ توا ۲ فاتيک
دمکيله سبه کغد بکندا ايت دغن رفکس سهاج سديکيت درفد نسخون کران
نرلاو فنجغ اداښ.

شھدان کات صاحب الحکايه

مک اقبيل بکندا سلطان سايسان مندر سبه فادک انتندا بکندا ايت مک بکندا
فون منافييه سمبل کاتس هي راج مودا سسقي هاتين راج مودا هارغش هاتي
ساي اکن راج مودا فراسان هاتي ساي جکاو ساي ماتي متتا جامهله کغد راج
مودا اين سکارغ افله بوله بواه مک سبه راج مودا اف بوله بواه سدهله نصيب
فاتيک قد کنيک اين کران فاتيک مھياراکن کروکين دولي توانکو جوک
مک لالو اي برموهن تورن کفراھون مک سلالوله اي برلاير کايغکي مک بکندا
فون تياداله ترکات ۲ لاکي مياغاه کير ۲۱ تياد دافت لاکي جالن مناهن هکک
اير ماتي سهاج يغيرهسوران دغن دوکيجيتان سهاري ۲ سرت دغن سيلن اکن
فربواتن سوکو ۲ ملايو سابق سوداران سرت برتبه ۲ فول خواطرون اکن سابق
سوداران يغ سياه ملايو کالو ۲ مېنساکندي فول اکن تنافي تياداله دتمفاکتن
کران اي تاکوت کالو ۲ داتغ فول فتنه يفتربه بسر اتس ملينکن منجاري فيکران
جو کاله اي بردوا فتران برنام تھکو راج عبدالجليل قد هندق منتقن يوکيس ايت.

سيرمول

ادقون يقدرفوتوان مودا اقبيل سسقي اي کايغکي مک تنغله اي ددالم ليشک سرت
فولغ فرکسي کسلاشور سوره مېوره کسلاشور دان يوکيس ۲ فون يايق برهمقون
سرتان تم.

شھدان کات صاحب الحکايه

تيغکله راج حاجي ددالم نکري ريو اديق براديق مک ددالم حال ايت مک
داتغله فول کاجو هارو هاران درفد راج کجي تن دالم سرت فيحق داتوه بندهارا
سوان اکن سکل اتق راج ۲ يوکيس يغ تيغکل ايت دان يات داتغ سبواه کغل
هاند ايت تيبا دکوالا ريو انتھکن بکيان بچارا حکمت راج کجي ترغکانو

راج عبدالجلیل شہاج دی سوا ہندق ممبوا ٹھکل فر گادوہن دان جکاو سوگوکو
ترجما دشن یو گیس یغ مرادق اب اتو ملاو ہندق بربروا اٹکارا یغرمکن اب
نیکم سہاجلہ اف یغترجریۃ ۲ ترقو ۲ تھ مالم دینہاری برلاری ۲ برہیت ۲ کسان
کماري مک ایفون تورن لالو بالیق کاستائن دان سکلین اورغ ۲سرو فون بالیاقہ
۲سیغ ۲ کرومہن ادان۔

شهران

ادفون يدفرتوان مودا ملك تاهوله اي اكن سوكو ۲ ملايو ايت سفهاج هندق
منداتفكن فتنه اتس جوا ادفون بهكين بگندا يدفرتوان بسر سرت فتراو مئكين
برتسبه ۲ مسراو دغن بو كيس مك حال يغ دمكين ايت مئكين برتسبه ۲ فديهن
هاتي تن دالم ايت مك منجفكن جو كاله فتنه ايت سهاري ۲ شهدان مك
يدفرتوان مودا فون بر فيكو جك دودق دغن يكتي اخير ۲ برتسبه جو ك دغن
سوكو ۲ ملايو ايت بايك تيدق بايك جكلو تيدق درفداو منداتفكن اتو درقد
اكو افله جادين سومفه ستيا ايت مك لالو مئفكل فادك ادندا راج حاجي مخير كن
حال احوال ايت سرت اي بر كات يغ ككندا اين هندق برموهن كاوار دهولو دري
ريو اين دان راج حاجي تيفكلله دهولو تياو تاهن ككندا اين اخير ۲ مروسفكن
سومفه ستيا سهاج مك جواب راج حاجي يغ ادندا افيل تن دالم ايت مئبروا
هارو بيرو اتس ادندا ملينكن تيا داله ادندا ففطكن لاكي ادندا اجق سهاج اي
كلوار دري ريو اين دمان ۲ تفت اي سوك بر فرغ اتو بر تيكم بوله سكر ا هاجس
كستوان مقصود كدوا ففهي شهدان افيل ساسيله درقد مشواره ايت مك يدفرتوان
مودا فون برموهنه كلف سلطان سايسان هندق كاوار دري دالم ريو ايت مك
تيا داله دلفسكن اوله سلطان سايسان مك برهنني قول اي مك افيل دليهت دان
ددغر اوله يدفرتوان ترشكانو تن دالم اكن بگندا مانهن يدفرتوان مودا ايت مك
ترباكرله هاتين مك ميواته اي اكن بيراف ماچم فتنه يغ منجفكن خصست مك
تياو تر تاهن اوله يدفرتوان مودا ايت لالو برموهن قول اي كلوار ريو كلف
سلطان سايسان مك دتاهن جو ك اوله بگندا اكن يدفرتوان مودا ايت هندق
كاوار دري دالم نكري ريو ايت -

شہدائے کات صاحبِ الحکایت

برفوله کالی یقدر توان مودا ایت برموهن کفد بکندا سلطان سلیمان هندق
کلوار ایت تیاد جوک دلفسکن اوله بکندا شهدان ددالم حال ایت مک یقدر توان
مودا فون میپشکن فراموز سرت دتورنکن سکل هرت بنشان دان انق استرین
مک اقبیل سده مستعیب مک بهاروله ای فرکی برموهن قول کفد سلطان سلیمان
سرت تیا لالو منجونو غ دولی سمیل برداتغ سمیه دشن تاغیسن امقون توانکو
یغ فاتیك این کلوارله دبری فاتیك کلوار تیدق دبری فاتیك کلوار جوک
درهک چلاک فاتیك تیدق بوکنش فریواتن فاتیك دان بوکنش فریواتن

سرت مننتون راج کچی ترلگانو مک بکندا فون دوکجیتاله هاتین مخفیکرکن
افلاکي راج عبدالجلیل مفکین فانساه هاتین کمدين رځکڅ دوا تیک هاري
داتغ څول فتنه مفتاکن بوکیس هندق حاجت ماکي باجو رنتي برترندها بشتن
برکریس برجاووه برجالن دداره کوت مک برکایارناه سکل ترلگانو دغن لمبیغ
سرکس ۲ ملجر کداره دان مفلوغ ریوه رنده برجریتن برلاري ۲ مک ائیل فنت
بالیقه سولا کدالم کوت ریوه رنده برکات سدیکت شورغ کسیتو لاریش کامي
کجر کات شورغ دمکین جوگ مبرکن جاکڅ سهاج اورغ ۲ ترلگانو ایت
شهدان مک دکمفولکن څول اوله بکندا سرت یغدفرتوان مودا بوکیس ۲ هفک
بوکیس ۲ فرداگ فون دفکلیل جوگ دفرهادهکن سوره کنل مک تیاد څول سوکو ۲
ملایو ایت ترتنجو مک تیته بکندا سیاف ۲ مولا ۲ ملیهت مک تیاد څول تنتو
کات شورغ سیانو برخبر مک دنا څول شورغ لاکي دي برخبر سیانو ایت څول
مایهت هفک یکتوله حال مک تیاداله دافت کنتوان یغ صحن اورغیغ مایهت
مک برهنساره څول فرکادوهن ایت شهدان اد کیرا ۲ سڅوله لیم بلس هاري رځکڅ
داتغ څول فتنه یفسر څول مفتاکن اورغ بوکیس مرادق رومه اڅکو تن واغسا
مک کملرله څول مالم ایت دان اورغ ۲ ترلگانو فون برلارینه دغن لمبیغ بیرکس
فرکي کرومه اڅکو تن واغسا ایت ریوه رنده مفتاکن کڅوغ ۲ ایت دي مک
برکجر ۲ له اورغ ترلگانو ایت مک راج عبدالجلیل فون جاک دڅد برادون لالو
اي فرکي مایهت اورغ کادوه ایت سرت دتیا اف دکادوهکن ایت مک سبه
اورغ ایت اورغ بوکیس مرادق استان فادک بندا اڅکو تن واغسا توانکو مک
کات راج عبدالجلیل براف اورغیغ سده لوک درادقن مک جواب مریکښت تیاد
یغ لوک سبب ترسڅو کړیښ مک کات راج عبدالجلیل اڅکو کښله اورغیغ
مرادق ایت اورغ بوکیسه اتو اورغ مان اداکه اڅکو سولو موکاڅ اورغیغ مرادق
ایت مک جواب مریکښت تیدق توانکو مک تیتهن جکاو تیدق اڅکو سولو موکاڅ
دمان اڅکو تاهوکن بوکیس دغن سبکیني کلف مالم این مک جواب مریکښت
فرساله توانکو فاجل ۲ رامی این مفتاکن بوکیس کونن مک فاتیگ فون مفیکوتله
مک تیته راج عبدالجلیل ایت جکاو بکینی کلکوان اڅکو سوا این هندق مقادو
توان اڅکو برتیم دغن اکو اتو دغن بوکیس ۲ مک راج عبدالجلیل فون براڅکته
مالیق لالو اي مفرسمبهکن کلد فادک ایهنداڅ سکل حال احوال ایت مک
بکندا فون ساهته سوکجیتاڅ مک تاهوله بکندا اکن انقندا تن دالم ایت سرت
سوکو ۲ ملایو هندق منجاري فتنه جوا کلکوانن ایت ددالم حال ایت تیاد سنع
هاتي بکندا ایت دودوله اي ددالم فرچنتان دان ددالم خصمت تیف ۲ هاري
مک ائیل سیغ هاري مک یغدفرتوان مودا فون فرکیله مقادف بکندا کبالي روغ
سري مک بکندا فون مپوره ففکلیل تن دالم سرت بندهارا سرت فتراڅ راج
عبدالجلیل دان راج حاجي سرت اتق راج ۲ سکلین مک دفرهادهکن څول دفرسا
سبله مپیه مک تیاد جوگ ترکات ۲ کن اوله سوکو ۲ ملایو ایت مک برکات څول

سیرمول

ادفون راج بواغ یغدفرتوان سیاً فا کتیک ای هندق بالیق دری سینتن کیس
مک درمسیله سکل فرکاکس دان هرت بندا راج عالم ات افلاکی لیلارنتکاش
هابسه سمواث دباواث بالیق کیس کمدين درغد ایت برلایرله یی الیق کدا
مک تنقه ای دسیاً انتهى ملخصاً.

القصة

مک ترسیوتله فرکتان سلطان سایمان ددالم ریو دغن فادک انتندا بکندا
یغدفرتوان مودا دان سکل انتندا ۲ بکندا سکاین شهدان اداله یغدهارغش اکن
باکل کنتیش فتراث یغ کهران ایت یأت راج دباروه تفکو عبدالجلیل اداله
راج دباروه ایت سدهله ای براسترین فترا یغدفرتوان مودا اوفو داهیغ چلاه
دغن فادک بندان تفکو منداق اداله استریغ ایت ارنام تفکو قوتیه دان اداله
فترا مرحوم مفلک دکوت ایت یغلاکی ۲ ث سرت راج حاج سدهله ای روماج فترا
سرت سقام ای مفرجاکن فکرجان دباروه فادک ککندا بکندا بمتوان مودا
سرت امتاه برکاسیه ۲ هن دغن ایفون راج عبدالجلیل ایت سغرت اورغ برسودارا
سجالن جادی فد روفان دمکینه بکندا سلطان بالیق درغد ملشکر سینتن ایت
ساقته رافتش دغن سوکو ۲ فیهق بوکیس سرت تمفا کاسیه سایش تولى اخلاص
دان مسراش دغن فادک انتندا یغدفرتوان مودا ادیق برادیق ایت شهدان افبیل
دلپت اوله سوکو ۲ ملایو حال یغدمکین ایت مک ترپاکرله هائیش اوله اثی حد
دان حقد یغترتانه ایت مک نمکانه اثی ایت کلد عقاش مک ترپاکرله هاتی دان
عقاش جادیه مگیکوکن هوی نفسون یغتیاد دهیروکن منفعت دان مضرة فی الدنیا
والاخرة شهدان اداله فتنه انتارا بوکیس دغن ملایو ایت اکو دافت ددالم سباره
یغترکارغ اوله اورغ توار ۲ چترا درغد اشکو بوسو سودارا سلطان سایمان یغ فنده
دری ترغکانو کدولون ایهندا تفکو ووه مک دمکینه اینله بوپیش اداله سوکو ۲
ملایو دان راج کچی ترغکانو ممبوا کادوهله تیغ ۲ مالم برجاک کاتش بوکیس ۲
این هندق حیانه مک ستیغ ۲ مالم بریواتله کادوه مفتاکن بوکیس هندق مپاکر
رومه دان هندق مقاموه مک ددالم سبولن دوا تیک کالی داتغ فتنه ایت مک
دفرسا اوله یغدفرتوان مودا دتفاحص برسم ۲ بندهارا سرت راج اندرا بشو
مک تیاداله قول دافت سغرت یغافتشکین ایت کمدين سلغ امقت لیم هاری
کادوه قول سوکو ۲ ترغکانو مفتاکن بوکیس هندق مپاکر کوت دکبرش لاری
مک کمفرله قول فد کتیک ته مالم دنیهاری کادوهله ددالم ریو ایت مک وقتو
سیغ هاری مک یغدفرتوان مودا فون سکراله مغمولکن سکل بوکیس ۲ دان ملایو
دفرهدافکش کدوان مک دفرسا ته فرکمبولن اورغ رامی ایت اوله یغدفرتوان
مودا سیاف یغ مایهت دان سیاف یغ فرکی مفرج دان سیاف یغ کبر دان سیاف
یغبرخبر سالم دان ساف یغ مندر مک سغورغ فون تیاد یغ ملاکو شهدان
ستله بکندا سلطان سایمان ملیهت اکن حال فریواتن اورغ بر ۲ سوکو ملایو

اځنتافي قبل ۲ یغ بهارو داتغ این بکیان ای هندق مفرجاکن کباوه دولی
 جکاو تیدق کباوه دولی منتوکن لاون دان کاوون مک جواب سلطان سلیمان
 ایت سنبریاله دان مان ۲ بایک کغد راج مودا فربواتله کران فکرجان سده
 ترسراه کغد راج مودا بایک جاهتش کمدین تن دالم راج کجی ترغکانو فون
 برکات فول سبلوم لاکی ابغ داتغ این مفاجق سای سموا نایک کداره برتیکم
 سهاج جاغن برفرغ دغن مریم لاکی دمکینله مقصودن مک جواب یشدفرتوان مودا
 ایت بایک سفای فکرجان لکس هابس ادفون یغ سای هندق فربوایه این ایتوله
 جوک بیر لکس هابس فکرجان کیت برتنتوانله اله منغن شهدان ستله سلسی
 مشواره دان موافقت مک یتوان مودا فون مپوره بوکیس ۲ ایت بموسوغ کمدین
 لالو دسورهن لکیر کوپو ترمفق ایت لالوله دکلاواری اوله اورغ سیا دان اورغ
 سینتن مان ۲ یغ سباه دی مک برامو ۲۰ له دان بریدیان ۲ مریم لیلا رنتکان کمدین
 برافت بریدیان ۲ دغن سناغ فمبوراسن کمدین برافتله برچنچکن کلیوغ دان
 قدغ دان لمبیغ کمدین برافت برتیکمن کریس فندق یبترتیکم برچکن فیغکنغ
 سام شورغ مک ساغته رامین فرغ ایت کران سام تیاد ماهر اوندور اتق
 سلاخور دغن اتق سیا شهدان اثبیل لکانق دان فکاکاوا ملیهت حال یشدمکین ایت
 مک ایفون مترکمنه کمدیان دغن بیراف اندرا گوروون دان جوا ۲۰ ن مک لالوله
 ماسو برامو فول مک بایقه ماتی سباه مپبله ایت کات ستقه فرکتان اورغ تواد
 کیرا ۲۱ اغت راتس اورثیغ ماتی برامو ایت سبله مپبله مک ددالم حال ایت
 تیواسله سباه راج عالم ایت کران فغلیماش بایق ماتی مک ماسوله ای سموا
 کدالم کوپون مک دگوشنه اوله بوکیس کوپو ترمفا ایت دلیغکوغن مک ددالم
 حال ایت هغیر دافت مک سوداران راج یواغ فون مپوره راج عالم ایت لاری
 اوندور سکتیک لاکی سورهن یشدفرتوان مودا فون داتغ فول مپوره اوندور مک
 راج عالم فون اوندورله دغن تیک بواه فرامو مبله لالو ای برلایر کماتن مک
 اثبیل تیا کماتن مک دفایهارا اوله راج ماتن دفربواتش سفرت عاده سائق
 سوداران دان اتق راج ۲ جوک مک تنغله ای دماتن دان اداله جادی راج ماس
 ایت راتو مفکوره یایت اتق سلطان محمد زین الدین شهدان ادفون یشدفرتوان
 مودا اثبیل سده راج عالم اوندور ایت مک ایفون برموهنله کغد فادک اهندا
 بکندا سلطان سایمان هندق بالیق کریو کران نگرې سوپی شهدان زمان ایتله
 بایق اورغ فولو سینتن دتاوان مان ۲ یغ برقالیغ دری کراجان ریو دان جوهر
 برمول اداله یشدفرتوان مودا براغکت بالیق کریو ایت قد هجرة سنه ۱۱۶۳
 قد توجه باس هاریبولن ذالحجه هاری خمیس کمدین بکندا سلطان سلیمان
 فون براغکت بالیق کریو قد سباس هاریبولن ربیع الاخر فتمخ خمیس قد هجرة
 سنه ۱۱۶۵ مک ماسوله بکندا کدالم ریو دغن سلامت سفرنان مک تنغله بکندا
 ددالم ریو سرت فادک انقدا بکندا یشدفرتوان راج کجی ترغکانو ددالم ریو
 برهیغونن.

ادفون راج عالم ایت

سدیکیت فون تیاد این تیواس سرت روغ ۲ دفرمودا هکنن سهاج فرغ ایت سلالو جوگ ای میوره راج کچی. نایک کداره برنیکم مک تیاد جوگ راج کچی. ایت نایک کداره کران تغه مشواره دان موافقت لاکي.

شهدان کات صاحب الحکایت

اقبیل سمفی لیم یولن برفرغ ایت مک کسوساهنله بکندا سلطان سلیمان سرت دوکجیتان تاکره جگ تیاد اله تتو جادی مالو بسر شهدان مک بکندا فون تمکیل هغ دیوا میوره فرکی کریو ملکسکن یقدرتوان مودا داهیل کسوجا مک هغ دیوا فون برلایره کریو مک نییا کریو قد دوا بلس هاریبولن صفر قد هاری جمعت مک مفادفله کقد یقدرتوان مودا ریو معلسکن حال فادک ایهندا بکندا ایت دسینتن مک یقدرتوان مودا فون بریتنه یغ کامی لاکي منتنی اورغ بوکیس دری سلاخور شهدان اقبیل سمفیله قد هجرة تاهن ۱۱۶۲ قد دوا هاریبولن جمادالآخر قد مالم اثین مک دانفله کاشکافن اورغ دری سلاخور یایت لکانیق سرت فمکانوا دغن سگل بوکیس ۲ سلاخور سرت لیم راتس فمکانن اتق بایک ۲ درقد بشا بوکیس مک ماسوقله سکلین کدالم ریو قد سیغ اثین لالو مفادف یقدرتوان مودا سرت تیبا مک لالو مریکیت مقونس کریس دهادن یقدرتوان مودا سمیل برکنجر ۲ مفارق ۲ شهدان مک کمیدن درقد حال ایت مک یقدرتوان مودا فون براغکته کسینتن منداقتن سلطان سلیمان یایت قد دوا لیکور هاریبولن رجب هاری اثین برسا ۲ تن کو راج محمد شهدان اقبیل تیبا کسینتن لالو مفادف فادک ایهندا سلطان سلیمان ایت موافقت مشواره دغن بکندا ایت شهدان ددالم حال ایت مک ائکانن دری سیبا فون دانفله اد کیرا ۲ تیگ فوله بواه کاشکافن کچیل برن یذاتغ ایت سلطان محمود راج بواغ مک تیبا ای سلالوله مفادف سلطان سلیمان مک دفرساله اوله یمتوان مودا ادندا این سبله مان مک جواب راج بواغ ایت یغ سای این تیاداله سبله سان دان تیاد سبله سینی کران دسان ابغ سای دان دسینی ایه سای مک جواب یقدرتوان مودا بایکله ادفون سای این سیاف ۲ یغ مفادفکن مولوه مریس کقد بکندا سلطان سلیمان ایتوله موه سای دان سشو سای جکاو سودارا اتو اتق سای یقدجسدکن سکالیفون تیاداله سای هیروکن انشا الله تعالی سای بدیل جوگ شهدان راج بواغ فون برموهنه بالیق تورن کفرهون ادفون یقدرتوان مودا اقبیل راج. بواغ ایت تله بالیق مک ایفون برداتغ سمیه کقد سلطان سلیمان سمیهن قد فنداقتن فاتیک اورغ ۲ ریو دان اورغ ۲ ترغکانو تیاد اوسه برفرغ بیرله فاتیک سوا نورغ سلاخور سهاج بهکین دارة ادفون اورغ ریو دان ترغکانو سدیا سهاج هدان مولوه مریس کقد فیهق راج بواغ کران تیاد سدق هاتی مندقر فوکتانن کران سوداران لاکي دلفکون ادفون سفرت کباوه دولی دغندی تیاد فاتیک چمفور

بگندا فون محبوباته کو پو ۲ منتیکن لفر دري ملاک مک هلندا فون بلوم جوک
لاکي داغ مافکر مک انفن راج اسمیل فون برینیله براتق دغن بینی ایت
بیراف لاکي ۲ دان فرمفوان ادفون یفتوان برنام تفکو عیسی دان تفکو یحیا
تیمافن ۲ تفکو سولوغ دانلاین مک تباد دسپوتکن دسینی مک تنقله ای ددالم
سیا مک برهنتیه فقه سلطان محمود ترسپوه قول یغدقوتوان راج عالم سودارا
بگندا سلطان محمود ایت.

القصة

مک ترسپوه فرکتان راج عالم دباتو بهرا محبوبه بیراف کلککافن ائیل تله سده
مک ایفون برلایرله کسینتن لاوله ای مقاموه سیواه کفل مک دافته هرت بیراف
باقی محبوباته کلککافن دان فرکاکس فرغ سرت ممای اوبت فلورون مک دفرتهپاله
قولو سینتن ایت سقرت ملکن مک تیاداله دیری لاکي اورغ ۲ دسیتو برهذاف
کجوهر دان کریو سکالي ۲ کمدين برکیریم سورة قول ای کفد سوداران سلطان
محمود راج بواغ مشتاکن مپوره داغ کسینتن مننأ بنتو جک اد دريو داغ لکس
مک جواب سلطان محمود ادندا دافله این شهدان فکر جان راج عالم ایت ائیل
تیاد ترامیل سینتن ایت اوله اورغ ريو دافته ای منجادی راج دسیتو تیاد ای
برخصت دغن سوداران لاکي ادفون سوداران فون دمکین جوک فیکران
اکنتتافي ای اد سديکت سککن بگندا سلطان سلیمان سبب بگندا سلطان
سلیمان اد جوک برکیریم سورة کفدان مننأ بنتو جوک دمکینه حالن ادان.

سیرمول کات صاحب الحکایت

ادفون بگندا سلطان سلیمان ائیل ای مندافت خبر حال سینتن سده دامیل
اوله راج عالم ایت مک بگندا فون مشواراته دغن راج کچی ترغکانو سرت اورغ
بسر ۲ سکاین اکن فرکي کسینتن مافکر راج عالم ایت مک یغدقوتوان مودا بلوم
ای هنفق فرکي گران ای لاکي منتیکن فتنکامن یغسلشور شهدان سلطان
سلیمان فون فرکیه دهونو برلایر کسینتن برسام راج کچی دان تن
حیضو دان تن فاسق مک ائیل تیا دسینتن سکل کلککافن ريو دان ترغکانو
فون برقرغه دغن کلککافن راج عالم ایت سرت کوپون مک راج عالم فون مپوره
فقایما ۲ ملان برشوکوه ۲ هانی مک کلککافن ترغکانو فون اوندوره برسام ۲
کلککافن ۲ ريو مک راج عالم فون برکات کفد اورغ ۲ ترغکانو جک لاکي ۲
نایکه کداره کیت برتیکم سهاج مفادو جوا ۲ اوت کیت سندیري برتیکم
مک تیاداله ساتو اف یالن جواب اورغ ترغکانو ایت هفک بریدیلن ۲ دري
جاوله جوا مک تیاداله داندهکن اوله راج عالم امت قرغن ایت شهدان اداله
سلطان سلیمان براثک کسینتن ایت قد دوا یاس هاریولن شوال هاري جمع
وقتو عصر سه ۱۶۶۱ سفي کسینتن یولن ایت جوا برقرغه هفک سفي کفد
یولن صفر مک تیاد جوک برالاھن دغن راج عالم ایت.

بولن دان هاریئ تیاد سکالی ۲ اکو برتمو دان سورانتش فون ترلانو کوئی دان
کراشش فون بایق کورغ سدث دباچ سبب بایق برهنده ۲ اکاش درفد تاغن شورغ
کشد تاغن شورغ سرت یغ مپوره فون کورغ سایدیق فو. مضمکن دمکینه
سفکاکو تم.

سبرمول

مک ترسبوه ددالم سیاره سیا ایت اداله اوندورث هاندا دلولو کنتوئ ایت
سبب دیامو. سلطان محمود اداله قصه ایت تنکال سلطان محمود راج
بواغ ایت سده تیاد دبری اوله هاندا ماسو. کسبا ایت مک ایفون ماره لالو
ای مودیق کسبا کفولو کنتوئ دشن امفت بواغ کاکف اورغن اد سراس
اورغ مک دلفکر جمباتن دشن کاکف مک فیتور هاندا ایفون ترکجوه لالو
ای برجالی کجباتن برتیاکن فراو سیاف ایت مک اقبیل سلطان محمود
مندغر فیتور یغ تورن ایت مک ایفون مقبوره سفرت هریمو یغ فنتس دري
فراو کجباتن سرت تیا مک لالوله مکف تاغن فیتور ایت مک کات فیتور
ایت مفاف توان سلطان داتغ تیاد مبری تاهو کیت مک جواب سلطان
محمود اف مبری تاهو کیت فون نکری مک کات فیتور اف ۲ کهندق برخیره
دسینی مک جواب سلطان محمود بکیمان کیت هتاق برخیر اورغ رامی
برسا ۲ کیت این تاکوه قول فانتاران این رونتوه مک فیتور فون ترناوا
سمیل کاتش دوا ریمو اورغ فون تیاد رونتوه مک سلطان محمود فون منکن
کاکین سبه مک فانتاران ایت فون هتاق رونتوه بردریک ۲ درفد کاکش
مک لالو دکلیش تاغن فیتور ایت دباوا ماسو کدالم کوتا سرت لغس سلطان
محمود بردوا فیتور ایت کدالم کوتا مک هتاق دتودوغ اوله سدادو فنتو کوتا
ایت مک برقوا ۲ له جوا ۲۰ فو ماسو. کوتا ایت لغسه لیم باس اورغ مک
فیتور برنا اف بجارا مک جواب سلطان محمود ننتی شیخ سالم داتغ بوله
کیت بر بجارا جاغن توان تاکوت مک دسوره بکندا ففکیل شیخ سالم ایت مک
لالوله ای ماسو. مباوا اورغ اد امفت فوله اورغ ماسیغ دکت فنتو مریم مک
سدادو فون برسدیاله مک فیتور فون هتاق بر بجارا مک بکندا فون مبری اشاره
کشد منتش سید عمر مک سید عمر فون منیکم فیتور ایت دشن کریش برنام
جمیوان مک فیتور ایفون ماتیه مک باریسن سدادو هاندا فون مبدیلله سفرت
هوجن کشد بکندا مک انتقا بکندا تفکو اسمعیل دتاروهش دبالکف مک بکندا
ایت مناهنکن دادان کشد فاورو یغ سفرت هوجن ایت مک فاورو یغ تیا کشد
توبه بکندا ایت سفرت امفیغ تیاد ماسو. کشد توبه بکندا ایت درفد ساهت قبلق
مک سکل جوا ۲۰ فون مقاموه له هاس ماتی سدادو دلولو کنتوئ ایت مک فراو
جاک ۲ هاندا فون لاریاه بالیق کمالک مک دافته سیا ایت کشد تاغن سلطان
محمود سولا مک بکندا فون مپوره هه سکل فراو ماسو. کدالم سیا سموان مک

سیرمول

اداله فوکو سوکو ۲ ملایو بمبواة جالین خریطه ایت داتغ انتی راج کچی. سیا یغیرنام راج بواغ دثگیل اورغ سبله سیا سلطان محمود متنا امقون کغد بکندا سلطان سایمان سرت کغد راج ۲ یوکیس سمرت یقتله سبوتنن ای متنا امقون کغد سلطان سایمان ایت کمترین بهاروله ای متنا بنتو کغد بکندا ملفکر سودارا توات راج عالم نکری سیا مک کمواققتن سباه ملایو کفلان راج کچی. ترشکانوله سقاتوتن دبتنو ادقون کمواققتن سبله یوکیس تیاد فاتیوة دبتنو کران ای برقرغ دغن سوداران مک سباه سوکو ۲ ملایو ترشکانو کراس جوک هندق بمبتو ایت مک بکندا منورتاه کمواققتن سباه سوکو ۲ ملایو ایت مک منجادیله برسلاهن ۲ فهم یوکیس دغن ملایو قد کتیک ایت مک براشکتله سلطان سایمان قد هجرة سته ۱۱۶۱ قد دوا باس هاریبولن شوال هاری ثلاث مک افیل سمفی کیسا متنا تولع قول بنتو کغد هاندا ملاک کران کات اورغ اد فرجنجین سلطان سلیمان دغن هاندا ملاک مک بمبتوله هاندا ایت اکن سلطان سلیمان مک سیا فون الهله مک اوندورله راج عالم ایت کباتو بهوا مباوا دیرین مک راج بواغ فون منجادیله یغدفرتوان سیا لالوله ای بمبواة نکری ممفورا فنده ای دري بوانتن شهدان هلندا فون دودقاه دقلو کینتوغ تیاداله تر تولق اوله سلطان محمود ایت کران فرتولفن کغنی هاندا کغد سلطان محمود سده سمفی چوکف مک لالوله بر بواة فرجنجین انتارائ دغن سلطان محمود ایت کمترین مک سلطان سایمان فون براشکتله بالیق کریو قد دوا فوله هاریبولن ذالقعیده مالم اربع ادقون سلطان محمود سته هلندا دودق دقلو کینتوغ ایت مک داتغ قول فیکرانن تیاد برکتهوان لالوله ای کلوار کسفلار فرکی مرومق فراهو ۲ جاوا یغ هندق ماسو. کیسا دان کیچی هلندا فون درومق جوک مک مارهاه کیرنور ملاک لالو دسورهن ساتو کیچی فرغ دان ساتو کفل فرغ ملفکر سلطان محمود ایت دسفلار مک برقرغله کیچی فرغ ایت دغن سلطان محمود فون فنجاجب مک تر باکر فنجاجب ۲ ایت دوا بواه کنا فاورو کردندرایت مک لاریاه فنجاجب ایت سکث ۲ لاوة بالیق قولو سفلار ایت مک هلندا فون بالیق کمالک مک برفسنله راج ملاک ایت کغد هلندا یغدریم دقلو کینتوغ جاشن لاکي دریم سلطان محمود ایت ماسو. کیسا لاکي کران سده بکیتو فرتولفن کغنی برسام سلطان سلیمان ماسیه جوک هندق درومق جوک لاکي مک تیاداله بوله ای ماسو. کیسا لاکي لالوله ای ماریو سکث لاوة ۲ ایت ممبرکن رومق جوک کیر ۲۱ لبه امثت فوله کاشکائنن شهدان تیاد براف انتارائ مک هاندا فون منیغکلکن قولو کینتوغ ایت بالیق کمالک واه اعلم انتهنکن سبب تیاد اونتوغکه فرنیکانن دسیتو اتو انتهنکن تاکوتکه تیاداله اکو کنهوی ادان شهدان اکنتتاشی اکو ترجسفا دغن ساتو سجاره سبله سیا اکن تتاشی سجاره دان سیاره سیا ایت درقد اولن هفک اخرن تیاد برتاهن دان تیاد برتاریغ افلاکي

اورغ خصوصاً فون سده برسومله ستيا سبله مپيله مك اداكه دبطلكن اكن سكل
بغترسوة ايت مك يات تباد هاروس مك اينده فرثكاغن بگندا سلطان سليمان
مك برتوكر دان برسلاهنه دشن فرثكاغن سانق سوداراڻ يغرفيهق سوكون ۲۰ ملايو
شهدان ادفون فكاغن سبله بوكيس ادااله اي سموا دفتكيل اوله سلطان سليمان
تتكلي اي باوم منجادي سلطان منتا تولغ مغافوسكن كلوانن دان منتا فولفكن
كيسرائن دان كراجانن منتا لاونكن موزه سترون مك سدهله كيت سفيكن
مقصودن دان حاجتن يغيركندا ۲۱ كمدين سلطان سايمان سرت سوكون ۲۰ سباه
ملايو هندق مبالس جاس دان بودي كيت سموا سباه بوكيس اكن بالن يغ
سلاتوتن دشن بفا كيت دان نام كيت مك ترياله ايتفون دشن بيراف كالي
كيت تولق تباد ميريما كهندقن مك تباد جوا سوكون ۲۰ ملايو ايت مالمسكن سمرت
يغترسوت قد ماس كيت دثيايه هندق دجاديكن يغدفوتوان مودا ايت مك سكارغ
سده جادي بگيني سودارا داگيش سده جادي كاسيه سايع كيت دان اتق چوچو
كيت سده منجادي اتق چوچون مك وقتو بگيني بهارو هندق دتولفكن كيت سموا
بوكيس سرت هندق دروسقكن فول سومله ستيا سرت فول كيت هندق دبرين
مالو دشن دبطلكن فول جباتن كيت مك يات فكرجان تباد هاروس ددالم قد
ايت فون جكاو سلطان سايمان هندق ميرتاي فكرجان سباه سوكون ۲۰ ايت كيت
لاون دهولو قد جالن يغ فاثوة اتو كيت اندور دهولو تمقت يغ فاثوت ادفون
يغلاين درقد سلطان سايمان بوله جوگ دچوب لاکي ۲۰ بايك سوكون ۲۰ سباه
سيا اتو سباه فهغ اتو سباه كانشن اتو سباه ترغكانو بوله جوگ دچوب لاکي ۲۰
شهدان اينده امبيان بوكيس دان فكاغن سبرمول ادفون راج توا اتق داهيغ
منمفو اييون راج ملايو مك تياداله فكاغنن يغترنتنو تركادغ سباه فيكران سوكون ۲۰
سباه ملايو دان تركادغ سباه بوكيس دان مېتولي فكاغن سلطان سايمان مك
حال يغدمكين اينده منجادي فوكو. حد المحود وحا قدالمحود يعني فكرجان
يغاشكي قد يغدمكيكن دان فكرجان دندم قد يغددندمكن ماسيغ ۲۰ ددالم هاتي
برتسباهن فول مايهتكن نكري سده رامي بوكيس فول ممرنتهكن مفكين برتسبه ۲۰
دندم هاتين ايت بريالاله مفكين لام مفكين بسر مك افيل افي ايت سده بسر فاييله
فول مادمكنن اخير ۲۰ منجادي افي سترو دان ماره مك ماکنله افي ايت اكن عقل
يغ بايك مك كاوارله بواه افي ايت سرت بولغان قد فركتان دان كلکوان قد
منجاري اف ۲ يگان منجادي كبسان دان كوساهن اتس سترون ايت انتهى.

سبرمول

اداله فرملان سباه سوكون ۲۰ راج ملايو ايت مېهواه هونر اتس راج ۲ فرانقكن بوكيس
مك يات اكو دافت ترسوة ددالم سجاره دان سياره فيهق ري ساتو دان فيهق
ترغكانو ساتو دان فيهق سيا ساتو كنيكان ماسيغ ۲ فرجلانن اكن لاکي اكو
بتاكن دباوه اين جالن سكل كلکوان دان فريواتنن انشا الله تعالى.

برنام تن دالم اداله اي ايت منجادي منتنو بکندا سلطان سليمان مک مېرناي
سنه درقد راج ۲ ملايو ايت يایت بندهارا دان تشکوک دانلاين ۲۰ مان يغ
مېرناي دکندي شهدان اداله اميان قد هائي مريکيت يغ ظاهرش قد کلکوانش
اداله سکل بوکيس ۲ ايت اورغ بهارو منداتغ دشن حال يخدمکين ايت مک
بکندا سلطان سليمان مېرهنن کراچانن دشن مطابق منجادي يقدفرتوان
مودا دان سکل منتري ۲ هابلغ يفسر ۲ يقدباوه فرتنهش قد حال اورغ بسر ۲
سمرت بندهارا تشکوک ايت منتري يغ سديا ميغ مک دکورشن کوانان درقد
اورغيش بهارو داتغ مک ايتله جادي نيسو ۲ کبتاران دري سبله ملايو .

شهدان ادقون سلطان سليمان قد

اميانن يقدظاهرکن قد فربواتنن اداله کراچان ايهندان دان کراچان ديرين فون
سده هيلغ داميل اوله راج کچي . سيا سرت ديونهن ايهندان اوله راج کچي .
داميل کراچانن دان دهيناکنن سکل اتق ۲۰ دفرواتن فنجاوله دانلاين ۲ دان
جوهر دشن سکل تالو . دایرهش سده لفس کتاشن راج کچي . دان سده اي
برنوبت ددالم جوهر مک ددالم حال اين کيرا ۲۱ تیک تاهن لسان مک تباد
سوداران ۲۰ درقد قيهق راج ملايو سمرت فنانن کاننن دان ترشکانو متولغ
مقبياکنن کراچانن سولا کقد تالغن راج کچي . ايت ماینکن يغ اد درقد سکل
سانق سوداران ايت سمات ۲ مهينا ۲ کندي هکک مقات سنه درقد ستهن سلطان
سليمان ايت تباد فاتوه منجادي راج سبب مان ايت اورغ کچي . اورغ اچيه
فیدیر نمان نوسه دتوکرکن دشن تودغ ساجي فريو . امس ساتو دان اد قول
سانق سوداران مقات سلطان سليمان ايت تباد فاتوه منجادي راج سبب مان ايت
اتق سي فمتجت دان بايق لاكي فرکتان يغ لاین ۲ ماچم سکیر ۲۱ فوس اساله
اي درقد مندات کراچان دان فوس اساله اي درقد مندات فرتولغن سانق
سوداران مک فوساه اجتهادن درقد يخدمکين ايت مک ايتاه سيب مک اي متا
فرتولغن دري راج . بوکيس اوفو يغبليم براديق ايت شهدان اقبيل داتلاه بوکيس
اوفو ۲ ايت مک سبله مقصودن دان بربالس کماتين ايهندان دان داتک کراچان
جوهر کتاشن دان سوسه سترون دان سانق سوداران هندق منداتکنن کجهانن
اتش دشن براث کالي سوسه لاه برقرغ دان بيراف سوسه مرامکين نکري مرقسا
لاوه ۲ تاو . رتنو توکغ فولو ججهانن دایره جوهر کمدين مک تنقله کراچانن فولغ
سمرت فکک درجه ايهندان مک تباد لاین بالسن ملینکن ايتله سهاج سمرت
يقدلاکوکنن ايت فون دشن موافقت جوک دشن بندهارا تشکوک سرت سکل
اورغ بسر ۲ قد فرملان هندق منجاديکنن ايت يایت هندق مظفک يقدفرتوان
مودا ايت دشن سوک رامي جوک تيبا ۲ سده بکيني دان سده منجادي داره
داکيغ دان برچمفور باور دان منجادي ايشر دوای دان منجادي سانق سودارا
بوکيس ايت سرت نکري فون سده رامي فولغ سديکالا بايک قد فکرجان
دانلاين مک بهاروله سانق ۲ يغلين سبله ملايو هندق مقبيلکنن جاس بودي

بولن رجب قد انم باس هاريڻ مالڻ رابع ڪمبالي ڪر حمت الله تعالى راج توا انجي. موسو. شهدان بڻاڻڪ بگندا ڪيا قد تيڪ ليڪور هاريبولن رجب تورن ڪڪنايڪن قد دوا باس هاري بولن شوال برلايرڻ ڪيا باليڻ قد دوا ٿوله هاريبولن ذاتعهه مالڻ رابع مڪ ماس بگندا باليڻ دري سيا اينله راج بواڻ ايڻ راج ڪجي. منٿا امڻون ڪڏ بگندا ميرهڪندريڻ مڪ داملوني اوله بگندا سرت برمعاف ۲ فن دشڻ راج ۲ فراتڪن بويڪس لاکي اڪنداڻغ قصه ٿر ڪي ممبنتو سيا اداڻ.

شهدان

ادفون داهيڻ ڪمبوجا اڻيل سده ساسيله موافقت ددالم سلاهور ايت مڪ ايلون دانله ڪريو يايت قد توجه باس هاريبولن محرم سنه ۱۱۶۱ ڪمدين درقد بولن صفر سهاريڻ قد هاري اڻين مهڪتله تفڪو ٿوان منداق يايت استري مرحوم يقدفرتوان مودا اوفو داهيڻ جلا. انا لله وانا اليه راجعين مڪ دقبر ڪن قد هاري ثلاث شهدان ادفون بگندا سلطان سليمان اڻيل دانله فادڪ انقندا بگندا ايت مڪ لالوله دلتيق منجادي يقدفرتوان مودا ريو دشڻ سڪل تعلق دأيرهڻ دلتيق ايت بتاف عادة استعادة مانتيق يقدفرتوان مودا يقدفرتوان ۲ جوا مڪ تنله داهيڻ ڪمبوجا ايت جادي يقدفرتوان مودا ددالم ريو مڪ اداله فادڪ ادندا راج حاجي ايت منجادي ڪلاناڻ مرنهڪن ڪراجاڻ دباوهڻ اداڻ اداله برڪار يقدفرتوان مودا داهيڻ ڪمبوجا ايت قد هجره سنه ۱۱۶۱ قد سبلس هاريبولن ربيع الاول هاري شهدان اڻيل ساسي درقد برلتيق ايت مڪ يقدفرتوان ٿون براڻڪتله ڪسلاهور مبادوا فادڪ ادندا راج حاجي مڪ اڻيل تيبا ڪسلاهور ايت لالوله مندودڪن فادڪ ادندا ايت راج حاجي دشڻ فادڪ انقندا انجي. اڻڪو راج عيشه ٿترا فادڪ ادندا بگندا اڻڪو ڪلان مودا مڪ دنڪاڪتله اوله يستوان مودا ايت بتاف عادة استعادة راج ۲ نڪاح ڪهوين مڪ برڪاسيه ۲ هنه سمرت عادة اورڻ لاکي استري شهدان مڪ تباد براف لماڻ سڪدودڪن ايت مڪ اڻڪو راج عيشه ٿون مهڪتله ڪمبالي ڪر حمت الله تعالى انا لله وانا اليه راجعين مڪ دنانله بتاف عادة منانم راج ۲ مهڪت شهدان ڪمدين درقد ايت تباد براف لماڻ مڪ راج حاجي ٿون براستريڪن ٿول ايڻ راج امران يڻيرنام اڻڪو جي. سجو. مڪ اداله نڪاح ڪهوين ايت بتاف عادة راج ۲ نڪاح ڪهوين سرت برڪاسيه ۲ هنه لاکي استري ڪمدين مڪ يقدفرتوان مودا ٿون براڻڪت باليڻ ڪريو.

سبرمول ڪات صاحب الحكايت

قد ماس يقدفرتوان مودا اينله بايڻ ڪڪروهن ددالم نڪري ريو انتارا راج ملايو دشڻ راج ۲ فراتڪن بويڪس اداله سبب داڻغ فتنه ايت يايت درقد سبب برسلاهن ۲ مقصود دان برتوڪر ۲ ڪهندق دان برسلاهن ۲ ٿهم انتارا ايڻ راج ۲ ملايو دشڻ ايڻ راج ۲ بويڪس اداله ڪفلاڻ ٿيهڻ راج ۲ ملايو يايت يقدفرتوان راج ڪجي. ترڻگانو

ماينکن دوا اورغ سهاج يقدفرتوان مودا ريو يغبوکن درفد ذريت صاييں يايت
 اتق سوداراں داهيغ کمبوج دان چوجو سوداراں راج علي يقدفرتوان يشفکيم لفس
 ايت منجادي يقدفرتوان مودا اتق چوجو چيچيٹ درفد صاييں هفک فد تاريخ
 يفترسبوة ايت اداں.

سبرمول کات صاحب الحکايات

ادفون بکندا سلطان سايمان بدارالعالم شاه افبيل سده هيلغله فادک ادندا
 بکندا يقدفرتوان ايت مک کوساهنه هندق منجاري کنتيں ايت سمرت يقددالم
 سومفه ستيا انتارا بوکيس دغن ملايو مک تياداله يغلان فاتوة اکن کنتيں
 ماينکن داهيغ کمبوجا فترا اوغو داهيغ فتراني دان سفکه فون اد فترا فادک
 ادندا ايت راج حاجي مک ترلالوله موداں باوم سفي روماج فترا دان اد سنورغ
 فترا فادک ادندا ايت راج لومو مک فتراں يقدفيھق نكري سلاغور ماينکن مهاله
 داهيغ کمبوج جوا يفتربه فاتوة ايله ترلبي توا سرت کوکان موافقة فيھق سبله
 بوکيس مک تنغله داهيغ کمبوجا اکن جادي يقدفرتوان مودا ددالم ريو مک
 برموهنله اي هندق کسلاثور دهولو کران هندق موافقت دغن فادک ادندا بکندا
 ايت يقدفرتوان سلاغور سرت اورغ بسر ۲ دان بوکيس يغبايق مک دلکسکنله
 اوله بکندا اکن فادک انندا ايت مک داهيغ کمبوجا فون برلايرله کسلاثور
 برسما ۲ فادک ادندا بکندا ايت راج سعيد فترا يقدفرتوان مودا کلان جاي فترا
 مک افبيل سفي اتق راج ايت کسلاثور مک ايفون موافقتاه دغن فادک ادندا
 بکندا سکايں سرت اورغ بسر ۲ بوکيس يقددالم سلاغور هفک ستاهن لمان
 شهدان مک افبيل سده کلوارله اتق راج ايت کسلاثور ايت مک اداله اورغيغ
 فثارو بهارو داتغ بريواة لاکو دان فعل يفتياد برلاکو کلد عادة استعادة ملايو
 دهولو کال زمان برزمان شهدان ايناه بوييں فرتکان يفترسبوة ددالم سورة
 تواريخ يفاکو فندهکن کلد سورت اين تيا دنتوکش اورغيغ بهارو داتغ ايت
 نماں شهدان اداله راج کجي. يقدفرتوان ترغکانو ايت داتغ دغن سيوا راج
 دري ترغکانو يايت فد دوا باس هاريبولن ربيع الاخر فد بيلاغن تاهن اربعيه
 تاهن با دان جک فد تاهن بيلاغن خسيه تاهن اليف ادفون يقدفرتوان مودا
 اوغو داهيغ جلاه مفکت فد توجه باس هاريبولن يفترسبوة ايت جادي انتاراں دغن
 تن دالم راج کجي. ترغکانو ايت داتغ دغن مفکت يمتوان مودا ايت انم هاري
 انتاراں مک فيکرکناه اولهم اکن کنابه فرتکان يغب مبهم يفتله ترسبوة ايت انتهي.

ملخصا

شهدان کمدين درفد ايت مک بکندا سلطان سايمان فون برغاکتله کموار فد
 هجرة سنه ۱۱۵۹ فد سهاريبولن ربيع الاول هاري خميس اداله يغب مغيريفکن
 يقدفرتوان راج کجي. ترغکانو دان تن کو راج محمد دان داتو. سيوا راج کمدين
 باليق کريو فد سباس هاريبولن جمادالآخر مالم جمعت تيبا کريو کمدين فد

شهدان کات صاحب الحکایت

ند ماس اینله یقدرتوان مودا اوقو داعیغ چلاوه مهوره فکاکاوا ناروم دان فلولو چدون مغیبیل بنیه کمبیر دسیاه فلولو فرج دباوا کریو مولای برتانه کمبیر مک برتانه سکل بوکیس دان ملایو مک ممواته اورغ بوکیس دان ملایو بیراف راتوس لادغ کمبیر اداله کولی عاسقن یایت چینا یقداتف دري نكري چینا مک ائیل جادیه کمبیر ایت مفکین رامیله ریو مک داتقله فراهو دري تیسور سقرت جاوا دان بوکیس مک برفالوله دکاشن تانه جاوا دغش کمبیر مفکین سوکاله داگغ ۲ ماسوه کدالم ریو ایت کران سکل دکاشن برلاون سام دکاشن قولغ فرکي اونتوغ بابیق شهدان مک بکندا سلطان سایمان سرت یقدرتوان مودا سرت اورغ بسر ۲ فون بایقه براوله حاصل درفد چوکي دان لیوه باتو مک تتکل ایت بایقه اورغ نكري کاي ۲ دان گافکاشن فرغ بایقه یغ سدیما مک حال اینه دیساکن اوله اورغ توأ ۲ ریو بایک کمیدین قد ماس یقدرتوان مودا داعیغ کسوجا روسقه فون سبتتر کمیدین بایک فون سمولا هفک یقدرتوان مودا راج حاجی مفکین رامیه اداله ماس راج حاجی ایت جادی یقدرتوان مودا برتمبه ۲ فون رامین کیرا ۲ توجه تاغن ماسوه کدالغن شهدان ائیل مفکده یقدرتوان مودا راج حاجی ایت ریو فون روسقه دمکینه حالن لاکي اکن داتغ قصه ددالم سیاره این ادا.

سرمول کات صاحب الحکایت

مک ائیل سفیله قد هجرة سنه ۱۱۵۸ تاغن الیف مک کریقه یقدرتوان مودا اوقو داعیغ چلاوه ایت مک تیاد براف لمان کریغ ایت مک لالوله مفکت کسبالی کرحت الله تعالی انا لله وانا الیه راجعون یایت قد توجه بلس هاریونل ربیع الاخر هاری رابع قد اول وقتو عصر دماقسن قد هاری خمیس وقتو تغه هاری دکوت مک ائیل مفکت یقدرتوان مودا ایت کمفرله ددالم ریو سبب کماتین یقدرتوان مودا ایت افلاکي سکل اورغ بسر ۲ سرت اورغ توأ ۲ مک دوکچینه سکلیتن سفکین بکندا سامان سایمان ترسانته بر فرچنتان کران فادک ادندا ایت سده سقرت دجادیکی سودارا سجالن جادی فراسانن سستلنن مندشکن مات فادک انقدا کدوا سقرت تفکو هیشم دان تفکو قوتیه فترا مرحوم ایت مفکین هنجورله هاتین.

شهدان

مک بکندا سلطان سایمان فون مغفولکن اورغ ۲ نكري ماسوه کدالم مفرجاکن جنازه فادک ادندا سرت دقورکن بتاف عادة استعادة راج بسر ۲ مفکت مک برکابوغله سکل اورغ ۲ ریو امقت فوله هاری بتاف عادة راج ۲ یغسر ۲ مفکت شهدان مک دغفکیل اورغ مرحوم مفکت دکوت شهدان اتق چوجون له یغ برککالن منجادی یقدرتوان مودا ریو تورن تورن هفک سقش ماس مغربوا سیاره این یایت قد هجرة سنه ۱۲۸۲ مک بلوم لاکي برنده کلد اتق چوجو چیچت یغلاین

مک الهامه نکري څيرق ايت شهدان اقبيل سده اله څيرق ايت مک يډفرتوان مودا
 ټون دودقله دڅيرق مېتولکن راجان دان اورغ بسر ٢٠ سرت داتورکن ستيا
 څرجنجن انتارا مريکيت دڅن يډفرتوان مودا سرت يډفرتوان سلاڅور دان
 يډفرتوان مودا ټون برکنديقه دوا اورغ څرمځوان څرتام انجي سميده کدوا
 انجي سميده څيرق دڅفکيل اورغ شهدان مک ددالم حال ايت مک څپوره سلطان
 سايمان ټون داتغله يايت اورغکاي سږوا راج مېلاکن يډفرتوان مودا ايت باليق
 کريو مک يډفرتوان مودا ټون ټوم جوک کوار دري څيرق کمدين مېوره ټول
 بکندا سکالي لاکي تفکو راج ابراهيم اداله يډ مڅيرغکن څرتام تن عبدالقهير
 کدوا تن سبتو کتيک څفکواو جمع کاملت ا. عبدالجمل کاي څفليما څسو سبب
 بکندا سلطان سايمان منداقت خبر اکن څادک ادندا بکندا ايت برڅرغ دڅن راج
 څيرق مک سبب ايتوله بکندا ايت مېورهکن څادک انقندا راج ابراهيم سرت
 اورغ بابک ٢ څرکي کڅيرق دڅن بيراف کڅفکڅن دان اڅکات څرغ اقبيل سده
 ساسي څرکڅان دڅرسيلاکن باليق سهاج کران ددالم ريو ټد ماس ايت ترلالو محل
 شهدان اقبيل سلمي سکل سورهن ايت مک يډفرتوان مودا ټون تباداله برتاهن
 لاکي سلالوله باليق کريو مک اقبيل سلمي کريو لالو مڅادڅ څادک ککندا
 بکندا سلطان سايمان سرت مڅيرکن څرکڅان څرغ ددالم څيرق مک بکندا ايت
 ټون ساغته سوکان اکن څادک ادندا بکندا ايت سلامت درڅد بلاه اداڅ.

شهدان

اداله برلاکو څرکڅان ايت څد هجوه سنه ١١٥٢

اداله څرکي راج ٢ دان اورغ بسر ٢ مېلاکن يډفرتوان مودا ايت يايت څد انم
 ليکور هاريولن ربيع الاول څد هاري ائين څد کتيک تڅه هاري شهدان مک تباد
 براف استاران مک بکندا سرت څادک ادندا يډفرتوان مودا سرت راج ٢ دان
 اورغ بسر ٢ سکايين براڅکته څرکي برماين ٢ سرت مڅايير قول دڅفوجن اداله بکندا
 سرت څادک ادندا يډفرتوان مودا مڅايوا ايسي استان سکايين سرت څادک انقندا
 سکايين برماي ٢ براڅکت ايت دڅن بيراف بواه کاکف دان بيدار سرت سکل
 اورغ بسر دان اتق راج ٢ دڅن بيراف بواه څراهو دان سملن ٢ اقبيل تيبا
 دڅفوجن برماين ٢ له ماکن مينوم برسوکا ٢٠ شهدان اداله براڅکت ايت څد سڅوله
 هاريولن ربيع الاخر دان څد املت باس هارين مک لالوله براڅکت باليق کدالم
 ريو انتهی.

شهدان کات صاحب الحکاي

څد ماس اينله نکري ريو ايت رامي سرت معمورڅ دان سکل داکڅ ټون بايقله
 داتڅ دري نکري جاوا دان کفل دري بڅکالا مڅايوا اڅيون دانلاين ٢ دکڅن دان
 سکل څراهو داکڅ دکوالا ريو ټون څنوهله درڅد کفل دان کيچي دان سلوب دان
 سنت دان وڅکڅ دان توب سيم دان اڅلاکي ددالم سوڅي ريو سکل څراهو ٢ رنتو
 برچوجوه ايکته برسبواڅ دان برڅنداره دمکينه حال اداڅ.

اورغ سیا ایت کاوار مک سلطان محمود ایت باوم جوک گلوار کمدين سلطان
 سليمان فون تيبا فول مک بر بچاراله مهوره اي کاوار ایت باوم جوک اي بر کرک
 مک یتوان مودا فون مارهاه لالو دسورهن مغيسی مریم مک سکل فنجاجب ۲۸
 فون مغيسیه مریم سوان مک تيته بکندا راقت بدیل مک درافتله اوله فلیما ۲۸
 لالو دبدیلن مک سلطان محمود سرت داعیغ متکوه ایتفون لاریله مک ترتیفکلله
 بیراف مریم دان کاغکافنن مک دامیبله اوله فلیما ۲۸ ريو ایت شهدان اداله
 یغ برسا ۲۸ بکندا ماس ایت تن ابراهیم دان تن سولوغ مودا دان تن عبدالمجید
 دان تن فاسغ دان تن عبدالحمال دان تن حسن دان بیراف فوله فلیما سرت
 بلا تنتراش شهدان کمدين درقد ایت بکندا سرت یغدرتوان مودا فون براغکتله
 بالیق کریو اداله تيباش کریو ایت فد هاري خمیس وقتو تغه هاري فد انم بلس
 هاریبولن جمادالآخر ادفون لمان بکندا ایت منفکلکن ريو ایت انم فوله ساتو
 هاري فد هجرة سنه ۱۱۵۳ شهدان فد هجرة اینله بکندا ملتتقی تن دالم برکار
 یغدرتوان راج کچی منجادی راج ترغکاتو یأیت فد سفوله هاریبولن ذالحجه
 هاري احد وقتو عصر دان لوغ فندق فون هاري ایت جوک دکلر داتو سري
 مهراج اداش کمدين اد کیرا ۲۸ دوا تاهن انتاران مک یغدرتوان مودا فون براغکتله
 کسلاخور مباوا استریث تغکو فون مندی سودارا سلطان سليمان اداله براغکتش
 ایت فد اول تاهن جم فد سیلس هاریبولن محرم فد هاري اثینن وقتو ظهر مک
 براغکتله یتوان مودا ایت دشن بیراف کاغکافن سمبل برماين ۲ شنجج جالن
 ایت مباوا استریث فرکی برسیرام نایک کداره هفک سلفی کسلاخور مک دفرمایي
 اوله یغدرتوان کسلاخور مک دودقه اي ددالم کسلاخور برسو کا ۲۸ شهدان تباد
 براف لمان مک یغدرتوان مودا فون براغکتله بالیق کریو کمدين فرکی سکالي
 لاکی کسلاخور لالوله یغدرتوان مودا براستریکن داعیغ ماسیک انتی اروغ فالو
 مک دباوان بالیق کریو مک اروغ فالو فون مغيریغه اي کریو مک تباداله دفرولیکن
 ساغت اوله یغدرتوان مودا اکن داعیغ ماسیک مک کچیل هاتي اروغ فالو ایت
 لالوله اي بالیق کبوکیس شهدان کمدين درقد ایت مک براغکتله فول یتوان
 مودا کسلاخور افبیل تيبا کسلاخور مک دافت فول فرسلسهین دشن یغدرتوان فیرق
 سبب برسلاهن ۲ فهم دان برتوکران ۲ مقصود مک یغدرتوان فیرق برکواس تباد
 ماهو مکیکه سمرت مقصود یغدرتوان مودا ایت مک یغدرتوان مودا فون مارهاه
 لالو دلکرن فیرق ایت مک یتوان فیرق فون ممواتله بیراف کریو مک لغکر
 یغدرتوان مودا فون داتغه دشن بیراف کاغکافن مک لالوله برفرغ بربدیلن ۲
 دشن مریم دان سنافع تراکول قمبراسن مک درفاتی کوپو ۲ ایت اوله بوکیس ۲
 مک دافتله دوا تیک بواه کوپو ددالم سهاري ایت دان مان ۲ کوپو ۲ یغدرتوان
 ایت دنایقکی اوله بوکیس ۲ لالو مبدیل کغد کوپون فول دان سکل کاغکافنن
 مشکین راقت کغد کوپو ۲ یغلام دافت ایت سرت مبدیلکن مریم لیلان رنکشان اد
 سغه بوکیس ۲ مبننو جالن دارة ملاکمر کوپو ۲۸ مک دافتله سکل کوپو ۲۸ ایت

سبرمول

ادفون يقدفرتوان راج کجي. ائبيل انقش راج عالم سده کاوار دري سيا ايت سبب اله برفرغ دغن انقش تفکو محمود ايت مک راج کجي. فون جاتوهاه ساکيت ساعت ددالم کيلاش ايت مک تياد براف لمان مفکتهه انا شه وانا اليه راجعون مک دقيورکن اورغه بتاف عادة راج بسر ۲ مفکت دمکينه حالش شهدان مک مفکتيتکشن کراجانش فتران سلطان محمود مک کراجاناه سلطان محمود ايت ددالم سيا دغن سکل تعاون شهدان ددالم تياد براف لمان مک دانفله راج عالم ايت ماغکر سيا سمولا مک برفرغه ددالم سيا ايت براموه ۲ کن بيراف هاري مک تيواسه تفکو محمود ايت مک ايغون اوندوره ممباوا ديرين کفولو لاوان مک لالوله اي ممبواه فراموه سقنجج جالان ايت برسماه ۲ مروتوان داهيغ متکوه کمدين مقمباراله اي کسان کماري منجاري کواسش دمکينه حالش بيراف ماس.

سبرمول

ادفون راج عالم ائبيل سده دافت نكري سيا ايت اولهن مک ايغون مانتيقهه انقش راج محمد عالي ايت منجادي يقدفرتوان مودا مک تنفله اي ممرتنه نكري سيا ايت دغن سکل دايره تعاون سرت دکوکوهکنش شهدان اکو دافت ددالم ستنه قول سياره کمدين درفد ايت دافت قول سيا ايت کلد سلطان محمود سمولا سبب دبتو دري ريو کون کدين دافت قول سيا ايت کلد راج عالم سبب دبتو دري مفکايو يات راج براليه يغ ممبتو راج عالم ايت دمکينه ترسيوه ددالم سياره ايت ادان شهدان يغ اکو دافت ددالم سياره يغ برتوارينغ اداله بکندا سلطان سايمان هندق ممبتو سلطان محمود ايت يات راج بواغ دافکيل اورغ دسياه جوهر مک ايت سکالي ايتفون سده اوغو داهيغ جلاه يقدفرتوان مودا المرحوم مفکت مک ماس ايت يقدفرتوان مودا برسلاهن ۲ فهم دغن سلطان سايمان لالو يقدفرتوان مودا داهيغ کمبوجا فنده کايغکي کمدين اخير ۲ ث جادي بتول سمولا موافقتن سمرت يغلاکي اکنداغ ددالم سياره اين دغن تاريخ تاهن بولتن ادان.

القصة

مک ترسوت فرکتان سلطان سايمان بدرالعالم شاه سرت فادک ادندا بکندا يقدفرتوان مودا اوغو داهيغ جلاه دان دسياه باره دافکيل اورغ داهيغ فالي مک اداله فده هجرة سنه ۱۱۵۳ فده تيکک باس هاريبولن ربيع الاخر هاري جمعت بعدالصلاة مک بکندا فون براغکت کاوثرن ادفون يقدفرتوان مودا سده تردمولو برلاير ممرتسا سکل لاوه ۲ سياه باره لالو سفکه دموار شهدان ادفون بکندا سلطان سايمان ائبيل مندشر فادک ادندا بکندا ايت دموار مک لالوله بکندا ايت کموار مک برجمفاله اي دغن فدوک ادندا بکندا ايت دموار ادفون سبب يقدفرتوان اد دموار سنوله ۲ هندق دفرنتهن موار ايت مک يقدفرتوان فون تيپاله لالو دسورهن

مک هارو هاراله نکري سیأ کمدين ماسیغ ۲ انق راج ایت مغبیل تیغت برکوکوه
اداله تفکو محمود ایت ددالم کوت بسر دان راج عالم دالم کوت توان بسر مک
برفرغه تیغ ۲ هاری شهدان ادفون تفکو محمود ایت بایق جوک بوکیس سبله
دی سبب ای برینیکن انق داهیغ متکوه سرت سده فول برانفکن لاکي ۲ دوا
اورغ یفتوان برنام راج اسمیل سدهله بسر دان یفمودان برنام راج داود دان
بیراف لاکي انق یغلاین سدهله بایق اهلیغ ادفون راج عالم سده جوک
مناروه بیراف انق لاکي ۲ فول یفتوان برنام راج محمد علی سده بسر جوک
دان بیراف لاکي انق ۲ن یغلاین استموا فول ای سده برینیکن انق اوفو داهیغ
فرانی دسینتن یأیت داهیغ خدیجه منداقت فول ای انق برنام داهیغ بدریه یغ
جادی بندا سید عالی اخیرن سمرت یقتله ترسبوه ددالم سلسیله این ادا.

شهدان

مک هارو هاراله نکري سیأ کران انق راج دوا اورغ ایت گادوه دغن برفرغ
ددالم نکري برسلاهن مک کوساهنه بکل اورغ بسر ۲ن لالو مریکیت مغادف
یغدفرتوان راج کچی. مک راج کچیک فون ددالم حال فول سده براویه عقلن
مک افیل اورغ بسر ۲ن برداتغ سبه مشتاکن فادک انقندا کدوا برفرغ مک
جواب راج کچی. بارغسیاف یغ هیدوف ایتوله انفکو مک بکل اورغ ۲ بسر
فون حیرانه مک افیل بربری بدیل ۲ برتان راج کچی. ایت کتان ایت بدیل ۲
اف بربری ایت مک سبه اورغن فادک انقندا برفرغ دغن اورغ ریو توانکو
مک راج کچی. فون ترتاوا شهدان مک ددالم حال ایت استرین تفکو قمریه
فون کریشه ساغت مک لالوله مفکت مک دقورکن اورغله بتاف عاده استعاده
راج مفکت مک افیل سده هیاهه تفکو قمریه ایت مک راج کچی. فون سلالوله
کیلا سکالی لالو ای تیدور دقور استرین مک دتفکو سهاجه اوله اورغ ۲ن ادا.

شهدان

ادفون انق تفکو عالم دغن تفکو محمود ایت برفرغ مک مفکین سهاری مفکین
رامیه اورغ ۲ سبه تفکو محمود ایت دان اورغ بسر ۲ فون بایق سبله تفکو
محمود ایت بکیتو جوک بوکیس بایق جوک مک دغن تقدیر الله تعالی دلفکرله
اوله تفکو محمود ایت برسکوه ۲ هاتی کملوغ راج عالم ایت مک راج عالم فون
تیاداله تاهن سبب اورغ ۲ سرتان سدیکی مک راج عالم فون تیواس لالو براوندور
کاوار دری سیأ ایت مباحوا دیری کباتو بهرا منجاری کواس دسیتو کمدين
مغباراله ای لالو کفلمیغ منداقتله ای سدیکی هرت مک بالیق فول ای کدلی
مک بایقه اورغ ۲ دلی مفیکوه فرنتهن سرت تاکوت اکندی مک قواتله ای مک
تنقه ای ددالم دلی دغن برسیفکن الت ففرانن دان کاهکافن فرغ دفر بایق ۲کنش
تم.

القصة

مك ترسبوتاه فركتان راج عالم دان داهيغ متكوه دان راج امس يغباليق اله
ماڤكر ريو ايت سرت سدهاله بايق كيڤرا ۲ كروكين كاڤكاڤن دان اورغ ۲ن ٺون
بايقه ماتي دان لوڪ مك ايقون باليقه مفادف فادك ايهندان يڤدڤرتوان
راج كجي. معامكن حاله ماڤكر ريو ايت بايق كروكين مك اقبيل راج كجي.
مندڤر سبه فادك انتندا بگندا ايت مك ترفكورله اي سږورس تباد بركات ۲
سرت فوتاهه اسان هندق ماڤكر ريو لاكي.

شهران كات صاحب الحكايت

ايناه اخيرن ٺورغ راج كجي. سيا دشن اوڤو ۲ يڤدڤرتوان مودا ريو ايت لفس اين
تباد لاكي راج كجي. ايت مڤاچو ۲ كروي لاكي عڤك مڤكتن مابينكن چوچون
راج اسميل دان انقن راج عالم يڤيرٺورغ دشن يڤدڤرتوان مودا داهيغ كمبوجا
دسيڤاڤورا يات راج اسميل اله جوڪ اي دان راج عالم دڤولو سينتن دشن
ساڤان سايمان دان يڤدڤرتوان مودا اله جوڪ اي دمكينه قسهن اكندانغ
دسبوتكن ددالم سږاره اين.

سبرمول

ادڤون راج كجي. لفس درڤد ماڤكر ريو سڪالي ايت مك براوبهله عقان تبادله
تننو ممرتنهكن كراجانن لاكي. مك دسراهنن كڤد انقن راج عالم ممرتنهكن
نكري سيا دكارن راج عالم ايت يمتوان مودا انقن تفكو محمود نماڻ دشن سودارا
ساڤان يڤيرنام تفكو قمره ايت روم دكارن سوات نام ايله انقن يڤ كهارا
شهران ددالم حال ايت انتارا انقن يڤيردوا ايت سلالوله برهنه براتاسن ۲ مك
كات راج عالم اكو يڤ توا دان فاتوت اكو منجادي راج مك كات تفكو محمود
اكو ترله فاتوت منجادي راج كران اكو انق يڤ كهارا مك ددالم حال ايت
مڤكين سږاري مڤكين برتمبه ۲ بسر خرېطهڤن دان مڤكين سږاري مڤكين برسلاهن ۲
اورغ ددالم نكري سيا ايت اد يڤ ستهه كڤيهق تفكو محمود دان اد يڤ ستهه
كڤد راج عالم منجادي برگادوهله جوا ۲۰ن سام جوا ۲۰ن اد يڤيرهنه ۲ دان
برڤوكل ۲ن اد يڤيرتيكم برماتي ۲ين مڤكين سږاري مڤكين بسر سامڤا اڤي مڤكين
برپالا مك اقبيل سده بسر فايهله مادمكنن مك مامكنه كڤدنكري مك هارو هاراله
نكري كساكينته سكل اسي نكري افلاكي اورغ مسكين كوساهنه هندق
منچاري كهيدون سبب نكري گادوهه ماسيغ ۲ عاشيق دشن ملبهارا كمڤورغ علامن
دان رومه تفكان دان انق استريڻ تاكوه اي كالو دجبولي اوله جوا راج ۲ ايت
كران انتارا كدوا ٺيهق ايت سڤوله ۲ سڤرت سده سام ۲ ريسو.

شهران ددالم حال ايت

مك برتمبه ۲له كدوان ايت مڤيكوتكن هوا نفونن مك لالوله جادي برسلاهن
انتارا كدوا ٺيهق مك لالو برڤورغ ددالم نكري دان برامو ۲كن دان برپونه ۲هن

هاري ايت مك دغن تقدیر الله تعالى منولغ اورغ ريو قد کتيک ايت سنورغ فون
 تباد ماني لوکا فون تيدق شهدان سکتیک برفرغ برامو ۲۰ کن ايت تيواسه راج
 عالم سب فقايمان بايق يغ چايت مک راج عالم فون لاريه برسام ۲ دايغ
 متکوه دان راج امس بر باليق کفراهون دتنجوغ سبادم مک دائتاه و غکغ دان
 ساوب سمارغ دان سمن کوتق ايت بيراف بايق قول مريم ليلا رنتکان
 دان ستیگرث يداث شهدان سکتیک برفرغ برامو ۲۰ کن ايت سغليه مالم
 کمدين اقبيل صبح ۲ هاري اربع ترغله سده هاري ايت قد توجه هاريبولن
 ربيع الاخر ۱۵۰ هجرة سنه ۱۱۵۰ مک دلغکر قول اوله يقدفرتوان مودا تنجوغ
 سبادم ايت مک راج عالم دان دايغ متکوه سرت راج امس فون 'برترجونله
 کفراهون ماسيغ ۲ لالو براوندور ککوالا ريو مک يقدفرتوان مودا فون منيهکن
 موکل کوغ چابول سرت دغن کندغ سرونين سرت دغن سورا، تطيق دان سکل
 بوکيس فون برکياوغ موسغه دان سکل فنجاجب فون ماسغه تنفکول سوا
 مک ساغته کلقي کلميتان هفک سغلي وقتو عصر.

شهدان

قد دلائن باس هاريبولن يفترسبوة ايت قد مالم وقتو عشا مک راج عالم دان
 دايغ متکوه سرت راج امس فون لاريه مک بايقله کافکافن تريتفکل اف لاکی
 سمن ۲۸ مک اقبيل فاکي ۲ هاري مک ترغله سکل کافکافن سیا ايت دکوالا ريو
 هپاله تنغا سواه دوا لايرون دسات تيوغ مک سکل فقايمان ۲ ريو فون هندق
 مفيکوة مک دلارغ اوله يقدفرتوان مودا تيتهن تباد عادة دمکين ايت مک برهنتيه
 سکل فقايمان ۲ ايت مک بکندا سلطان سايمان دان يستوان مودا فون موديقه
 کهولو لالو منجامو سکل منترې هاليغ سرت فقايمان دبرين فرسالين مان ۲ يغ
 سقاتوة بکين شهدان کمدين درقد ايت مک يقدفرتوان مودا فون مغلر تن عبدالله
 منجادي راج توا مگنتيکن راج توا دايغ منغوه، يفته کمالی کرحت الله تعالى
 سقرت يفته لالو سبوتنغ مک دودقه بکندا سرت يقدفرتوان مودا سرت راج اندرا
 بشو سرت راج توا برسوکا ۲۰۸ ددالم نکري ريو بيراف ماس دان کتيک کمدين
 بکندا سرت يقدفرتوان مودا فون منکاحکن فترا بکندا يغ فرموانن برنام راج
 بولغ دغن يقدفرتوان راج کجي، انق مرحوم سلطان زين العايددين ترنگانو بناف
 عادة استعادة راج ۲ نکاح کهوين يایت قد هجرة سنه ۱۱۵۲ قد تاهن دال اخر
 قد سهاريبولن محرم قنغ جمعت مک تنطله اي برکاسيه ۲۸ لاکي استري بناف
 عادة اورغ.

شهدان

قد املت باس هاريبولن محرم هاري خميس مک ماتيه راج توا تن عبدالله
 کمالی کرحت الله تعالى درقد نکري يغ فنا کنکري يغ بقا.

فد دوا فوله هاريبولن محرم هاري ثلاث وقتو تظه هاري تلت فد هجرة سنه ۱۱۵۰
 مك داتاه انجي. عصر سرت انجي. خمس كلفوجن معاومكن حال راج عالم تاه
 داتغ اد دكوالا ريو انم فوله بواه كاغكافن مك بگندا سرت يقدفرتوان مودا فون
 براشكناه ماسو. كدالم سوغي ريو مك لالوله يقدفرتوان مودا مېوره فريقا راج
 عالم ايت هندق بايكيكه داتغن ايت اتو هندق جامت مك تباد ساتو اف جواين
 هياله جواين اي ديتيهكن اوله ايهندا راج كجي. مك لالو اي موديق كتنجوغ
 سبادام مېواة كوپو دسيته سناه يمتوان مودا مندر سبه سورهن ايت مك يمتوان
 مودا فون سانشاه مركان لالو منيتهكن دوا اورغ فغايا يآيت فغايا بشو دان
 انجي. كالوغ تيتهن فركي لغكر سي عالم ايت بوشكاه بنر كنائش بقاش تيدق
 كماري مك كدوا فغايا ايتفون فركياه سرت دغن مارهن مك اقبيل برتمو لالو
 برفرغ دغن كاغكافن اورغ ۲ سيا ايت برديان ۲ دغن مريم رنتكان سرت دغن
 كوغ كندغ سرونش سكتيك برفرغ ايت ريپوه اثين سلاتن فون تورن ترلالو
 امت كرسن مك فراهو كدوا فغايا ايت فون تردمفر كداره مك دكرومونكناه اوله
 فراهو ۲ سيا ايت مك كدوا فغايا ايت برلسس ديريش دغن سغن موديق كهولو
 مفادف يقدفرتوان مودا ادفون اورغ ۲ سيا مرماه فراهو فغايا كدوا ايت سكل
 سنجات ۲ دان مان ۲ اورغ يغ تريتگل ايت براموفا برماتي ۲ ين كمدين راج
 عالم سرت داهيغ متكوه سرت راج مس بردايوفا موديق هندق مغميل بتاغن
 شهدان ادفون فغايا بشو سرت انجي. كالوغ ايت لالوله دبري اوله يقدفرتوان
 مودا دوا بواه غوراب يشسر سرت برفوله ۲ بواه فنجابج لالوله اياير مك اقبيل
 سمي كسوي فايوغ لالوله برفرغ دغن ككي كميتان برديان ۲ دغن مريم دان
 رنتكان سرت دراقتي اوله بوكيس ۲ دغن سغن ۲۲ سرت دبديان دغن تراكول
 ثمبوراسن ادفون اتق راج ۲ بوكيس سرت داهيغ كمبوجا دان راج سعيد دان
 راج لفا اونق اداله منجاك كوپو دكوت رنتغ نمان سرت دكت كاغكافن سيا
 ايت مك لالو دبديان دغن بيراف مريم ۲ يشسر ۲ فاورو توغكل مك بايه بناس
 اورغ ۲ سيا ايت سرت كاغكافن مك راج عالم فون اوندورله ككفوغ بولغ لالو
 درمشن سبواه وملك فرداگ ددالم ريو سرت ساتو سغن كوتا سرت ساتو ساوب
 اورغ سمارغ وشكغ ايت دبواتن كوت برجالن درنتش دلاوة ككفوغ بولغ شهدان
 مك يقدفرتوان مودا فون ميتيهكن داتوه مات ۲ مېوره موديقن سكل فراهو ۲
 داكغ ايت كهولو بركمفول مك موديقه سكل فراهو ۲ فداكغ ايت برلايس ۲
 ددالم هولو ريو ايت كمدين يقدفرتوان مودا فون مېوره سكل فنجابج ايت
 برفرغ سولا ماشكر ككفوغ بولغ ايت مك راج عالم سرت داهيغ متكوه سرت
 راج مس فون اوندورله كسوي تاروم لالو هندق برپواه كوپو مك يقدفرتوان مودا
 فون مركا لالو اي سنديري مناريق جالور ۲ دان فنجابج دري سمش كيري مك
 تروساه فنجابج ايت كسوي تاروم لالوله يقدفرتوان مودا سرت لغكاوا تاروم
 ماشكر كوپون دان فراهو ۲ ن يفا دسيته لالو برامو ۲ كن مك جادياه فرغ بر

کدوا ٲهيق بر باد يان ٢ دغن مريم دان ليلا رنتکان يآيت قد هاري اربعة مك
 بآبة ٤ بناس کافکافن راج کجي. ايت کران الت کافکافن ريو بايق يغ بسر ٢
 مريم ٲندا يوغن رعيت دان ٲتکامن ٲو کيس ادفون ٲندا يوغ راج کجي. اورغ
 رنتو ٲتکامن متفکابو دآرة بايقه کفکون قد ٲکر جان ٲرغ دلاوة سمنهين ٲول
 ٲو کيس مرفاتي دغن سمن ٢ سرت تراکول ٲمبوراسن مک بايقه بناس اورغ ٢
 دان ٲه يما ماتي سهاري ايت بر ٲرغ مک قد مال م خميس راج کجي. ٲون ٲجهه
 ايتان ٲرغن بر ٲوران کسان کماري مباوا ديرين سب هاري مال م مک راج
 کجي. ٲون لاريه بر لاي سواه ٢ ديري بر جري براي دغن سکل ٲراهون يغباق
 ماسيغ ٢ مباوا هاوانن اد يغ کاوبم دان اد يغ کسات تيوغ مک قد سيغ هارين
 هينغه سکل کافکافن راج کجي. ايت لفس سلاو باليق کيا دغن بايق
 کافکافن دان اورغن ماتي دان لوک اورغ ٢ ايت ادان.

شهران

بکندا سلطان سايمان سرت يدفرتوان مودا سرت راج اندرا بشو ٲون تورناه
 کتايقن ماسيغ ٢ بر لاي مفيکوة راج کجي. ايت مک اٲيل تيبا کاوغر راج
 کجي. ٲون سده سمي لفس کدالم سيا مک بکندا سلطان سايمان ٲون لالو
 برانکت کفغ لالو کترغکانو يآيت قد دوا ٲوله هاريولن ربيع الاول هاري جمعت
 قد هجرة سنه ١١٤٨ اٲيل سمي کفغ لالو محبوة ديوال مقام مرحوم دکوالا ٲهغ
 کدين بکندا ٲون لالو کترغکانو برسايماه بکندا ايت دترغکانو مک تباد بران
 انتاران داتاه انجي. ابراهيم اورغ تيمان اي مندالمت خبر راج کجي. اکن
 کترغکانو سته بکندا مندغر خبر ايت مک بکندا ٲون مهوراه محبوة کويو دکوالا
 ترغکانو شهدان ددالم حال ايت مک راج اندرا بشو سرت داهيغ کمبوجا ٲترا
 اوفو داهيغ ٲراني ٲون داتغ دري ريو دسوره اوله يدفرتوان مودا مٲرسيلاکن
 بکندا باليق کريو سرت ٲفکاوا توا ٲون اد جوک برسام ٢ بکندا ايت مک بکندا
 ٲون برانکته باليق کريو يآيت قد سايکور هاريولن جمادا لخر قد هجرة سنه
 ١١٤٩ مک اٲيل بکندا سمي کريو مک دودقه بکندا ايت برسام ٢ يدفرتوان
 مودا سرت راج اندرا بشو موافت سرت مشواره قد مٲو کهکن نكري مرامیکن دي
 سرت مختکن راج ابراهيم قد هاري خميس ٲولن ذالجه شهدان کمدين درند
 ايت مک داتغ ٲول حاج رمبو مباوا خبر مٲتان راج کجي. کمبالي دري سينتن
 کمدين ٲه يما بشو ٲول داتغ دري اوغر بورو مباوا خبر ٲو کنن راج کجي. يغ
 مندق ماغر ريو هپاله انقن يغ برنام راج عالم ايت سهاج شهدان تيته يمتوان
 مودا اژه کيت کادوهکن بيرله اي داتغ يهدي لاکي ٢ يغ کيت ٲون لاکي ٢ جوک
 دان لاکي ٢ دٲون سده کيت تاهو مک بکندا يدفرتوان بسر سرت يدفرتوان
 مودا ٲون برانکته ٲرکي برماين ٢ کٲوجن مباوا استرين سرت انقندا بکندا
 سرت ککندا ادندا ساکين برسوکا ٢ ن مباير ٲول نذر کرامت ٲوجن يآيت برانکتش

گیلا مراجو ۲ تیاد برنتوان لاکی فرکتان مک داو بتکن اوله بکندا سرت یشدرفرتوان مودا دغن بیراف اوبت تیاد جوک سمیه کمدین درفد ایت یشدرفرتوان فون مندیریکن استان فد هاری احد توجه یاس هاریبولن شوال فد تاهن یغ ترسبوه ایت جوک کمدین اقبیل سده ساسی ئنده مک یشدرفرتوان مودا فون برانگکت مرقسا تاهو رنتو یغ سبله فیبق تافوه کن دغن بیراف کاغکافن مک سفکله یشدرفرتوان مودا کتنبوغ اوبن مقبیل ائیان کران مقصود یشدرفرتوان مودا ایت هندق مرقسا درفد جوهر دان سیفاقورا کمدین بهاروله لالو کتافوه کن یایت اوغر بورو کریمون لالو کباتین انم سوکو اداله یغیرسام ۲ یشدرفرتوان ایت راج اندرا بشو سودارا بکندا ایت جوک.

القصة

مک ترسبوتاه فرکتان راج کچی. تشکل ای تاه بالیق دري ريو برسام ۲ داعیغ متکوه موهنکن استریئ راج تغه مک تیاد دبری اوله راج توها ماس لاکی ای میدوئ مک مارهله ای مک موافقتله ای دغن راج کچی. سهارین ۲ بربولن ۲ دان برناهن ۲ منجاری انت سرت بانجا اکن ملشکر ريو مک اقبیل سده راسان جوکله انت سنجائئ ایت سرت بانجائ مک ایفون برسیقله اد کیرا ۲ انم فوله بواه ئنجاجب یغ تاهن مریم مک اقبیل سده مستعب مک ای فون کوارله دري سیا مک دائهله خبر اورغ ۲ رنتو مک سکرانه ای مبریتاهو کریو کئد ساطان سلیمان مک بکندا فون ترکبوه سبب تیاد فاتوه دغن چاکفن تشکل ای برجشا دريو شهدان سته بکندا مندغر خبر اورغ ایت مک بکندا فون مپورهله دفرسیلاکن ادندا بکندا یشدرفرتوان مودا سرت فادک ککندا راج اندرا بشو مک اقبیل یشدرفرتوان مودا دافت مندغر خبر سورهن ایت مک ایفون مفاجقه راج اندرا بشو مک کدوان فون بربالیهه کریو اقبیل تیبا کریو مک یشدرفرتوان مودا فون مقاتورهه کل کاغکافن ريو ایت دتنبوغ فیبق هفک کشکارغ کمدین مپوره فول بکندا فقایما بشو سرت انچی. مودا سرت انچی. رمفی مایهت کاغکافن راج کچی. ایت سده تیبا ای کمدین مپوره فول سکالی لاکی انچی. ريو دغن فقایما کچی. مک کدوان فون فرکیله مک تیاد براف انتارائ مک کدوان ایفون بالیهه مقتاکن سده دکت مپیرغ دري سات تیوغ سرت تیبا ای لالو ای براتور دغولو فیقت کران هندق ماسوه تیاد یوله سبب کاغکافن ريو سده براتور دري دتنبوغ فیبق هفک کشکارغ دان فراهو ۲ داغ فون سده سق ددالم سوغی ريو ایت ادفون فد بوکیت دتنبوغ فیبق ایت رامیاه اورغ ۲ هندق ملیهت اورغ هندق برغرغ ایت شهدان اد کیرا ۲ توجه هاری راج کچی. برهنئی دغولو فیقت ایت تیاد ملشکر کران لاکی مشواره دغن کل منتري ۲ کران ماس ایت نگری ريو سده کوکوه سرت اورغ ۲ فون رامیاه سرت معمورئ مک ددالم حال ایت یشدرفرتوان مودا فون مپوره لشکر کفیقت یایت فد توجه هاریبولن صفر وقتو تغه هاری مک برغرغله

رو بهله مك اورغ كويو ۲ ايتفون برترجونله درقد فيهق ئسغ يقدسبله مك لاريله
اي سنوان سلالو كئيغ سكاو. مك دايكوة اوله بوكيس ۲ سرت اورغ ۲ سبوكيت
سرت درجان مك برقرغه سفتجج جالن ايت سمبيل دفرهبتن هفك سغني
كفر دلامن فقيران دقاني ايت مك لالو دماسو. كتن كشر دلامن فقيران دقاني ايت
مك دليهش سده كوسغ تباد اورغن لاكي تيفگل بارغ ۲ سهاج اورغن شورغ
فون تباد لاكي مك بگندا سرت راج ۲ يقدري سبوكيت ايتفون برهنتيه دئيغ
سكاو. ايت موافت دان مشواره ادفون اورغ ۲ فئيغ سكاو. يغلاري ايت اد
يغبرجالن دارة اد يغبرسغن هفك سغيله دمفكائس تيفگلله كياي ۲ مغراه
مبواء كويو دسيو مك فقيران دقاني فون موديله دايير كوالا سومفاه تباوغ
بغل كيرا ۲ دوا بلس هاري بوكيس فون داتغ قول ملهكر كسيو مك لالو
برقرغ رامي قول دسيو دغن اورغ ملايو مك برتاغله دسيو كمدين لاري قول
فقيران دقاني ايت دغن انق استرين برجالن كئيهر كمدين كييري كمدين
كمتيلاو. لالو كشت تورن كسايين لالو كساو ممبواء تفت دسيو مك تباد دايكوة
اوله بوكيس ۲ لاكي مك سكل اورغ ۲ فئيغ سكاو. فون برتيورانه اد يغ تيفگل
دسكاو. اد يغ دتباوغ اد يغ دتايين مك الهله فقيران دقاني ايت اداڤن
فقيران مس سري نكارا سرت فادك ادندا ۲ يقدفوتوان مودا سرت فقيران مفكو
بومي سرت راتو باكرس يغيرهنتي دئيغ سكاو. ايت برمشوارته سكايتن هندق
مبتولكن سكل داي ۲ يغ تعلقو كئيغ سكاو. ايت يفتياد دقولفكن اوله فقيران
دقاني كغد فئسباهن سفاكوو. يغيرنام مس اندرا واتي ياييت ايبو فئري كسبا
يغيركار راتو اكوغ سئوهن ايت كران وقتو فئسباهن سفاكوو. مفكك مك سكل
فركاكس كراجان ايت دانلاين سنوان دقولفكن اوله فقيران دقاني كغد انق
يايت يغيرنام مس اندرا واتي هپاله سكل فئرئناهن داي ۲ جوگ يفتياد دقولفكن
شهدان قد ماس قرغ بهارو اينده داي ۲ ايت قولغ كشيرئناهن مفاواه سبب داي ۲
ايت بهارو تاهو اكن مس اندرا واتي ايت انق اوله فئسباهن سفاكوو. مك حال اينله
يقد بچاراكن فقيران مس سري نكارا سرت يقدفوتوان مودا ريو سرت فقيران مفكو
بومي سببس سرت راتو باكرس ايت اداله بايق نكري داي ۲ ايت تيكه فوله بواه
نكري شهدان برهيشونله سكل كقلا ۲ داي ۲ ايت مفادف فقيران مس سري نكارا
مك لالوله برستيا دان برسومه يغ اي تباد موعكير دان اي تباد ائكر درقد فئرته
مفاواه مك اقبيل سده سلسي درقد مبتول ۲ كن داي ۲ ايت مك فقيران مس سري
فادك ادندا ۲ سرت فادك انقندا ۲ سكلين فون ايليرله كسبوكيت دودقله بگندا
برسوكا ۲ دن دغن فادك ادندا ۲ سرت فادك انقندا سكلين ماكن مينوم سرت
دغن سكل فرماينن مك سغيله كيرا ۲ توجه هاري مك يقدفوتوان مودا فون
برموهنله كغد فادك ككندا بگندا هندق باليق كروي دان فقيران مفكو بومي
فون دمكين جوگ هندق كسبس مك دبنركن اوله فادك ككندا بگندا اقبيل
سلسي ساعت يغ بابكك مك برائكتله يقدفوتوان مودا ايلير اكن باليق كروي دان

درقد مندي ۲. حابله فکرجان ایت دان راتو باگرس دگار اوله یغدفر توان مودا
 قذیسا فرغ دان یغدفر توان مودا منجادی قذیسا بسر قد فرغ این شهدان اثبیل
 ساسی درقد فکرجان یغترسیوه ایت مک مودیکله سکل راج ۲ ایت نگرې ملنگر
 ۲ ینغ سکایو. مک اثبیل راج ایت ککوالا ماشوم برچماله یغدفر توان مودا ریو
 دغن فادک ادندا بکندا فقیران مگو بومی یأیت اوڤو داعیغ کمالی مک برغاو.
 برچیومه برتاغیس ۲ سن دوا سودارا ایت سبب ترکنگن سوداران یغ دوا اورغ
 ایت تاه مشکت مک داتغه اتق فقیران مس سري نکارا ایت میمه لوتت فادک
 ایهندا یغدفر توان مودا ریو مک یغدفر توان مودا برتان اتق مودا ۲ این اتق سیاف
 مک جواب فقیران مس سواښ این انکو مک ترللوله سوکان یغدفر توان مودا
 ایت اتق مودا ۲ ایت بایک بلاک سیکش سرت بوله سده دهارښ ددالم فغراغن
 شهدان اثبیل ساسی درقد برچمالا ۲ ن ایت مک سکل راج ایتقون موافقتله اکن
 مولای فرغ شهدان ادقون فقیران دقانی سرت اتقن رادین جاک مک ای منداقت
 خبر اکن یغدفر توان مودا ریو سده داتغ کسبوکیت دان راتو باگرس قون سده
 منجادی منقون فقیران مس ایت مک ای قون برمشوارتاه کغد منتری ۲ ن دان هابلغن
 مک سبه مریکیت ادقون قاتییک اف تیته فرته سهاج اکنتتافی فراسان قاتییک
 تتو کیت سوا این اله کران املت پواه نگرې یغ کیت لاون ایناه فکرجان
 یغتیاد اد فیکران دری مولان فکرجان فادک اتقندا دغن بوت تولی تیاد دغن
 مشواره دان موافقت دغن اورغ توا ۲ ایناه جادی سته فقیران دقانی مندغر سبه ۲
 سکل منتری ایت مک تردیاه ای سبورس سبب سق میکرکنش قولغ ۲ یغسلکن
 ایت ند فا سنتی جوک یغ بمیوا فتنه سبب کران هندق میاهکن واغ اورغ
 سقې جادی روسق نگرې مک دودقه فقیران دقانی ایت منجاری کلتاسن لاری
 جوا ادان مک رادین جاک قون برکراهه میوره اورغ ۲ ن سدا مناهن لفر
 اورغ ۲ دری سبوکیت ایت دان دایا ۲ قون دکمولکنش له بریو ۲ سرت مغوارکن
 بیراف بانجا کغد دایا ۲ ایت سیغ مالم برجاگ برکاوال حقک سوسهه نگرې
 ۲ ینغ سکایو. ایت مک مان اورغ ۲ مناروه اتق بینی هرت یتدا برکمله ای سبب
 نگرې اکن روسق جوک قد سکا مریکیت ادان.

سیرمول

ادقون فقیران مس سري نکارا اثبیل قوتله موافقت مک لالوله ای میوره اندرا
 کورو دان قذیسا ۲ ن مانگر کوپو یغترنتاشن دغندی ایت مک دلفکرله اوله
 بوکیس ۲ ایت لالو برفرغ مک دراقتی اوله بوکیس کوپو ۲ ن ایت دبیلن دغن
 سناغق لمبوراسن مک اورغ یغددالم کوپو ایتقون لاریله کمدين دداتقي قول اوله
 بوکیس کغد کوپو رادین جاک ایت مک ملاوتله ای سینتر جوک سرت مانی
 اورغن دوا تیک اورغ مک ایتقون لاریله قول کمدين دداتکنش قول ساتو کوپو
 لاکی قنقون برکنچې مک دتیبوکن اوله بوکیس قنقون ایت مک قنقون ایتقون

راج ایت برتاغیس ۲ سن مک سکل یغ مغادف ایت فون مناغیس جوک سوان سب
 یاس کسین مایهت بکندا ایت کدوان شهدان افیل سلسی درقد برتاغیس ۲ سن
 ایت مک فغیران مس سري نکارا فون مباواله فادک ادندا ایت نایک کداره ماسو.
 کدالم کوت برجامو ماکن مینوم دبالی روغ سري مک افیل سلسی برجامو ۲ ایت
 برکتاله فغیران مس کلد یدفرتوان ریو اکن کهندق راتو باکرس ایت هندق
 مندایمکن ای دغن فغیران دفاتی ایت مک دي منتیکن اختیار درقد یدفرتوان
 مودا جوک مک جواب یدفرتوان ریو ادفون درقد فیهق بردامی ایت ادندا موهنله
 دهولو سب کیت سده برفرغ ددهولوین عبوة فرغ جکاو باوم برفرغ جوا سکالیفون
 افیل ادندا داتغ این فاثوة جوک دیویکین مریم ولو فون سغوجو سکالیفون
 سلفای جاغن تکیر امت ای اتس ککندا سفرت ککندا تیاد مناروه سائق سودارا
 یغ جاوره قول دفربواتی ستله فغیران مس مندغر چاکف ادندا بکندا ایت مک
 جوابی بنرله سفرت کات ادندا ایت مک راتو باکرس فون نمبرکن جوک ستله
 ایت مک بالیقه ماسیغ ۴ کرومهن ندفون یدفرتوان ریو فون دباوا اوله فغیران
 مس سري نکارا نایک کاستان برجسقا دغن استریی راتو اکوگ سنوهن ستله
 ایت یدفرتوان مودا فون تورنله کفراهون شهدان ادفون راتو باکرس ستله ای
 سلفی کتفتن یایت درومه توان امام سیوکیت مک ایفون مپوره توان امام سیوکیت
 ایت معلومکن کلد فغیران مس سري نکارا هندق منتا فرهب کلد بکندا ایت
 یایت هندق موختکن فترا بکندا یغیرنام اوتین دوامن مک افیل حاصل
 مقصودن ریضاله این منجادی هب کباوه دولی بکندا فغیران مس سري نکارا مک
 توان امام سیوکیت فون مغادفله کلد بکندا فغیران مس سري نکارا معلومکن
 حال ایت مک بکندا ایفون مپوره میلاکن فادک ادندا بکندا یدفرتوان مودا
 ریو مک یدفرتوان ریو فون داتغله برجسقا فادک ککندا بکندا ایت مک فغیران
 مس فون برخبیره اکن مقصود راتو باکرس ایت دسرهنش کلد فادک ادندا
 بکندا یدفرتوان ریو مان ۲ سهاج یغ بایکن کلد یدفرتوان ریو مک لالوله
 یدفرتوان نایک کاستان منداختکن راتو اکوگ سنوهن مخبرکن مقصود راتو
 باکرس ایت مک راتو اکوگ سنوهن فون برکاتله مان ۲ سهاج بایک کلد ادندا
 ککندا منورنله کسوکان ادندا ستله یدفرتوان مودا مندغر فترکتان راتو اکوگ
 سنوهن ایت مک ایفون برکات قول قد فیکران ادندا بایک کیت تریما کران
 تاه فاثوتله دغن کفون لاگی ایفون اورغ سده مپراهکن دیری کلد کیت سفرت
 بنغ فویه مک یدفرتوان مودا فون مپوره توان امام بالیق مخبرکن مقصود راتو
 باکرس ایت سدهله دتریما یدفرتوان ریو مک راتو باکرس فون ترلالوله سوکان
 سرت ماهوله ای دفرهب اوله فغیران مس سري نکارا ایت شهدان افیل سده
 فوتله بجاران ایت افیل سلفی ساعت یغ بایک دنکاحکنله اوله فغیران مس
 سري نکارا سرت یدفرتوان مودا ریو اکن راتو باکرس ایت دغن فتران اوتین
 دوامن بتاف عادة استعادة راج یغسر ۲ برنکاح کهوین شهدان ستله سلسی

مك بر خبرله اي كغد فقيران دفتي اكن كداتفن دي بردوا ايت كران هندق منداميكن
 فقيران دفتي دغن فقيران مس سري نكارا ايت كران اقله فائده بر كلاهي بر بنته
 كران كدوا فثكت سده سمرت اتق بواه ساق سودارا مك جواب فقيران دفتي يغ
 ساي تباد اف ۲ مان ۲ سهاج يغ بايك كغد راتو باكرس كران اداله فكر جان اين
 بوكنن سكالي ۲ كران فربواتن ساي اداله فكر جان اين فربواتن اتق ساي رادين
 جاك ايت دغن تباد اوصول فرضا دان تباد صبر سرت ميكونن موي نفسو
 شيطان بيراك كالي سده ساي ملارغن نياد جوك دانه كنن شمعني ماسن اينله
 جادين نيديق قد دغندي سنورغ ايسي نكري دان اورغ رامي جوك يغ منكوغ
 سوسه ايت سته ايت مك جواب راتو باكرس بايكاه جكلو بكيو بيرله ساي
 فركي كغد فقيران مس سري نكارا كوالا كنسم مك فركياه راتو باكرس ايت
 مندافتن فقيران مس سري نكارا مك افيل بر جمعا برتابه اي دري اولن هلك
 اخيرن مك راتو باكرس فون بر خبرله قول ادفون انقدا داتغ اين بردوا دغن
 رادين عثمان جكلو بوله دغوكنن جاعنله بر كلاهي بيرله بردامي كران بوكنن
 اورغ لايان ايتارا كدوان مك جواب فقيران مس سري نكارا ايت كهندق انقدا
 ايت سبنر ۲ اكننتافي ايندا اين سده ترالو مبري سورة كړيو كغد يقدفرتوان
 مودا ريو مكيل اي داتغ كماري كران فرغ اينله فيكران ايندا اف ۲ فون هندق
 دفر بواه بيرله مننتي اي داتغ دهولو بر مشواره دغندي شهدان ددالم تته بر مشواره
 ايت سورهن دري سبوكت فون داتغ مفتاكن يقدفرتوان مودا ريو سده داتغ اد
 توجه بواه فنجابب يغبره ريم سدهله اد دكوالا مفاواه بردايوغ موديق مك فقيران
 مس سري نكارا فون بركات كغد راتو باكرس ايت يغ ايندا اين هندق ايليرله
 سبنتر دهولو دان اف ۲ كفوئسن اداله ايندا مبري تاهو رادين باكرس مك
 جواب راتو باكرس جكلو بكيو انقدا هندق يغريغ جو كاله كران هندق جوك
 بركلن ۲ دغن فادك ادندا يقدفرتوان مودا ريو ايت مك جواب فقيران مس بايكاه
 مك لالو كدوان فون تورانه كسمفن دوكيلنن فرغ ايت كغد فادك ادندا فقيران
 مكو بومي سبس مك راج كدوا ايت فون ايليرله سبواه سنورغ بيدار اد كيرا ۲
 املت فوله اورغ مك بر كايوها كدوان مهمبوه يقدفرتوان مودا ريو ايت كسبوكت
 سرت تيبا نايك كغراهو ادندا ايت سرت بر جمعا لالو بر تاغيس ۲ سن مك ميتوان
 مودا فون بر تان اكن راتو باكرس ايت راج مان مك جواب فقيران مس ايله راج
 لنداك برنام راتو باكرس مك راتو باكرس فون سكر داتغ منجيوم لوتت يقدفرتوان
 مودا مك لالو دسمبوه يقدفرتوان دغن خرمتن مك يقدفرتوان مودا فون بر خبرله
 اكن فادك ككندا يقدفرتوان مودا ادفون كلان جاي فترا مفتنن ايت افيل باليق
 دري تافو كنن دغولو فتيوغ لالوله مفكت دان اوغو داهيغ قراني مفكتن بر فرغ دقدح
 سته فقيران مس مندر خبر ادندا بكندا ايت مك مناعيله اي امت سالت سمرت
 منجورله هاتنن كران كهيلانن كدوا سوداران ايت اكننتافي اف بوله بواه دغن
 تقدير الله تعالى مك راتو باكرس فون مناعيس جوك كران كسيهن مليهتنن كدوا

فولو فرج مایسکن اقبیل بیلا بالیق یغدفرتوان مودا بهاروله اوڤو داهیغ چلا.
 براعتک برلایر ادغون اندرا کورو لمالو، ایت منتنبه ای ددالم ریو شهدان اقبیل
 ساسی مشواره ایت مک یغدفرتوان مودا فون براعتکله کتافو، کن مرفسا سکل
 جیجانه ایت سرت مغاتورکن تمفت ۲ ایت مک دغن تقدیر الله سبحانه وتعالی
 یغدفرتوان مودا فون کریقه ساغت مک لالوله دباوا اوله اورغ بسر ۲ دان اورغ
 توا ۲ سکر بالیق کریو برلایر سرت دغن دایو ۲۸ مک اقبیل سمغی دغولو یغیرنام
 فیتوغ مک یغدفرتوان مودا فون مغکته کمبالی کریمت الله تعالی انا الله وانا الیه
 راجعون مک دباوا اوله اورغ بسر ۲ له جناره بکندا ایت کریو مک اقبیل تیبیا کریو
 کمرله ددالم ریو مساکن یغدفرتوان مودا مغکت مک بکندا سلطان سلیمان سرت
 فادک اوڤو داهیغ چلا، سرت راج اندرا یغو براعتک مهمبوه جناره یغدفرتوان
 مودا ایت دغن دوکیچتای سرت دغن تاغیش مک لالوله دباوان نایک کداره
 دنام بتاف عاده استعاده راج بسر ۲ مغکت لالو دممکن دسوڤی بارو مک
 دممکیل اورغاه مرحوم سوڤی بارو مک برکا بوڤاه اورغ ریو بتاف عاده راج بسر ۲
 مغکت دمکین لاکي دممگرامکن جوک سفرت خندوریش درئد تیک هاری دان
 سوڤوه هاری دان امفت قوله هاریش دان مراتوس هاریش شهدان اقبیل ساسی
 درئد لکرجان کماتین ایت مک سلطان سلیمان فون منخیقله اکن فادک ادندا
 وڤو دمیغ چلا، منجادی یغدفرتوان مودا ریو دان لیعتک دان جوهر دان فمع
 سرت سکل دایره تعلوقن برککر سلطان علی الدین رعایه شاه ابن اوڤو مک
 یغدفرتوان مودا فون بروهمله کلد بکندا سلطان سلیمان هندق فرکی کممقاواه
 ممبتو فادک ککندا فقیران امس سری نکارا مک دبنرکن اوله بکندا سلطان
 سلیمان اکن فادک ادندا بکندا ایت فرکی کممقاواه سرت دسورهش باوا فنجاجب
 فرغ بارغ دوا فوله بواه مک جواب یغدفرتوان مودا تیاد اوسهله ممباوا کاغکافن
 بایق ۲ کران نکری کیت این سوڤی فاتیگ خواطیر بارغکالی داتغ فرکلامین
 فرکادوهن نکری ریو سفرکارا لاکي فون یغ فاتیگ این فرکی ممبتو سهاج
 کسان سودارا ۲ فاتیگ یغ سان سده جوکف سبب دوا بواه نکری بوله دفرتهن
 ایت ممقاواه سمبس شهدان ند کتیک ساعت یغ بایک مک براعتک یغدفرتوان
 مودا ایت برلایر کممقاواه دغن توجه بواه فنجاجب دلاش بواه دغن فراهو اندرا
 کورو لمالو، ایت مک تیاد براث هاری یغدفرتوان مودا فون سمغیله کسبله تانه
 فولو کاعنتن ایت ادان.

القعه

مک ترسبونه فرکتان راج لنداق

برمول اداله راج لنداق ایت نمان راتو باکرس مک اقبیل ای مندغر راج فینغ سکا یو.
 برفرغ دغن راج سبوکیت ددالم سوڤی ممقاواه ایت مک ایفون برسکراله فرکی دغن
 رادین عثمان برجالن دارة سرت دباوان سکالی اورغ ۲ اسلام لندق دغن دایا جوکي
 مغیر یغ ای برجالن ایت مک سمغیله ای کفینغ سکا یو، لالو برجما فقیران دغاتی

احوال ايت مك اثبيل فقيران سري نگارا مندغر خبر دمغ ايت مك ساغته مارهن
لالو اي مپوره سيف الت فرغ سرت كلغكافن موديقله ملغكر فقيران دقاتي ايت
سرت مپوره مپري تاهو كغد فقيران مگكو بومي دسيس شهدان ادقون رادين
جاك اثبيل سده لغس دمغ ريلاك ايت اياير مك ايقون مپورهله بمبوة ببراف
كوبو سفنجغ ۲ سوغي ايت اكن مناهن الخكائن دري سيوكيت شهدان ادقون فقيران
امس سري نگارا ايت اثبيل اي هندق برانگكت مك فقيران مگكو بومي دري سسيس
فون داتقه فول كسيوكيت كمدين مپوره فول اي اكن اندرا كورو لمالو مپري تاهو
كرو كغد فادك ادندا بگندا يقدفرتوان مودا ريو مك فقيران امس سري نگارا
فون براغكتاه موديق كفينغ سكاو. ايت بسره فقيران مگكو بومي سرت فادك
اندرا كستي جمريل دان كستي جمادين دان كستي فغليما سرت اندرا كورو
تجرقا سرت كيبي دان سكل فغليما ۲ سيوكيت دان سرت اورغ ۲ بتاوي يات
داهيغ لولو جمله فراهو بسر كچيل يغ فركي ايت اد كيرا ۲ ليم فوله يواه لالو
موديق سبيل برفرغ سفنجغ جالن ايت دغن كوبو ۲ رادين جاك مديل كيري
كانن مك اثبيل دنابقكي اوله يو كيس كوبو ۲ ايت داتقه سبب دايآ ۲ ايت تباد
يغ تاهو برفرغ اكن سناغ مپوراس افلاكي مريم ليلا رنتاك مك ددالم حال
ايت هغك سمليله ككوالا ملنسم لالوله فقيران امس مپوره يو كيس ۲ ايت بمبوة
كوبو دان فقيران دقاتي فون برپوة كوبو جوگ سبراغ برنتاشن دغن كوبو كوالا
ملنسم ايت مك ددالم حال ايت بايقله جوگ دايآ ۲ كوالا ملنسم ايت مپهبله
كغد فيهن فقيران امس سري نگارا ايت كران اي تاهو اكن امس اندرا واتي
ايت اتق اوله قنباهن سفكاو. بندا فتري كسبا استري فقيران مس سري نگارا
ايت ادا.

القصة

مك ترسوتله فركتان نكري ريو دان يقدفرتوان مودا ريو يات اوغو داهيغ مريواه
كلان جاي فترا سرت فادك ادندا اوغو داهيغ چلا. سرت بگندا سلطان سايمان
بدرالعالم شاه مك بگندا ۲۱ ايت اثبيل سده باليق راج كجي. كسيأ مك بگندا
سرت يقدفرتوان مودا فون موافقتله بمبتولكن نكري دان تلوق رنتو جوهر يفتله
دولانكن اوله راج كجي. تنكل اي سده برسومغه ددالم مسجد دهولو ايت مك
كفتوسن متواره ايت يقدفرتوان موداله يغ اكن فركي مرقسا سكل ججهان ايت
مك برسيفاه يقدفرتوان مودا دغن ببراف كلغكافن يغ اكن دباوا براغكت سگنغ
ججهان تلوق رنتو ايت شهدان ددالم تغه ۲ حال يقدمكن ايت مك اندرا كورو
لمالو فون سمليله مفرسمبهكن سورة يقدباوا ايت مك لالو دباچ اوله يقدفرتوان
مودا سرت اوغو داهيغ چلا. مك مفهوله كدوان اكن فادك كگندا بگندا اوغو
داهيغ منمبون تغه برفرغ دغن فقيران دقاتي فينغ سكاو. مك شوارتاه يقدفرتوان
مودا سرت فادك ادندا بگندا مك اوغو داهيغ چلا. يفاكن فركي بمبتو كمقاواه
ايت ادقون يقدفرتوان مودا هندق براغكت كسبه تلوه رنتو ججهان جوهر يقدسبله

پوړیې اما بعد مکه ادا له انعقاد معامکن کفد فادک ایهندا انعقاد مپورهکن فاجل
 نوا دمغ ریلاک مغمیل فراهو یغ دغفلک سالیه ایت دغن سکران کران فادک
 انعقاد هندق سکر مپورهکن فادک جدا ایت سی جمریل بالیق کبتاوی مولهکن
 سکل واع ۲ سوداگر توکوه یغ دبتاوی ایت کران فرجنجین سده لمغو سلوم لاکي
 دانغ توغکو ۲ سوداگر ایت مکه افیل دانغ توغکو اورغ کلق بهاروله فرکي افله
 نام چندا جمریل جادی اخیر ۲ اورغ تیدق فرچای دان فادک ککندا مایور فون
 مالوله مکه افیل فاک ککندا مایور منداقت عایب مکه عایب جوک فادک ایهندا
 کران سکالی باوم دوا کالی باوم مپیوه مودال اورغ شهدان ادفون درقد فصل
 فادک ایهندا هندق مخریوه مپ فادک چندا جمریل ایت سمولیق ۲ اکن
 تنافی حق اورغ ساسیکنه دهولو نسی افیل بالیق کلق مان ۲ سهاج سیدا
 فادک ایهندا دان جکاو بکینی هاری تننو دکات اورغ سده دامیل مودال اورغ
 باق ۲ کمدین دفرینیکن فول دان ایو بقا داتو نینی دبتاوی دغکوغکن
 هوتغ مکه یوکنکه ساتو فکرچان یغ بایک ایتله فادک انعقاد معامکن شهدان
 هاره انعقاد اکن فادک ایهندا مپکرکن تربیت هوتغ دایا ایت سفای جاغن
 جادی برسقوکن دمکینه ادان والسلام شهدان افیل فغیران دقانی مندغر سورة
 دري سوکیت ایت مکه ای تردیم سچورس کمدین لالو دانجوکنن سورة ایت کفد
 انغن رادین جاک ایت کتان سورهکنه دمغ ریلاک ایت مودیق منوگکو دایا ۲ ایت
 مکه جواب رادین جاک سوسه جکاو بکینو لالو کاتن کفد دمغ ریلاک فرکیه
 مودیق منوگکو مکه دمغ ریلاک فون مودیقله سرت نیبا کفغکالن سلیه لالو ای
 منجوکنن سورة فرهیتوغن کفد دایا ۲ سالیه مکه دایا ایت هندق برتغکو لاکي
 تیک بولن مکه دمغ ریلاک فون برکات ۲ کفد دایا ۲ ایت تیاداله کیت ماهو
 ساما ۲ این اف دفریوات تیاد هندق منجاریکن واع اتو دکالغن اورغ شهدان
 تتکل کفلا ۲ دایا ایت مندغر کات دمغ ریلاک ایت مکه سئورغ درقد کفلا ۲ دایا
 ایت نمان فاسنتی مکه ای فون سکراله منداقتن رادین جاک ممبواه فتنه مفتاکن
 دمغ ریلاک ممبواه کرس دغفکالن سالیه هندق مرمفس بارغ ۲ اورغ یغرهوتغ
 ایت سنه رادین جاک مندغر خبر دایا ایت مکه تیاداله دفرقسا لاکي مکه فد
 کتیک مالم دکمفلکنپه اورغ اسلام دغینغ سکایو ایت سرت دایا براتوس لالو
 دلفکرن فراهو یغ تیک بواه ایت مکه دمغ ریلاک فون ترکجوتله لالو بریوه ۲ له
 ای مغمی مریش سرت فمبوراسن مان ۲ یغ سفته مکه لالو برغش دکووغ اوله
 اورغ ۲ رادین جاک اکن فراهو یغ تیک بواه ایت مکه تورنله دمغ ریلاک ایت
 کسمقن سرت ملاون دغن فمبوراسن سبیل ملاون سبیل اوندور سبیل دبدیل اوله
 رادین جاک شهدان ادفون دمغ ریلاک یغبرکایو هیلیر ایت افیل برتنشغن
 دغن فینغ سکایو ایت لالو برتریا ای کتان بایکله نننی دبلاکغ کامی سمو
 منریما بایکن اوق سمو منریما جاهتن مکه ایلون برکایوهله هیلیر مکه افیل
 سلفی کسبوکیت مکه مفادفله ای کفد فغیران امس سري نکارا مخرسبهن حال

مك جواب گستي ايت ادئون سئرت كهندق ننذا ايت بلومله بوله فاتيگك منتونكن
 برموهنله فاتيگك مفادك فادك انتندا فقيران سري نكارا دهولو افيل دينركنن
 جاديله دان جكلو تباد دينركنن تبادله جادي هاركنن امقون برينو ۲ امقون كران
 له ۲ معلومله فادك ننذا اكن فاتيگك اين تباد داي دان اوقاي مك جواب فقيران
 دقائي بايكله كمدين مك گستي جمريل فون برموهنله هندق موديق كفلكالن
 ساليه هندق مايهت ۲ دكاشن يغ فراهو برون كران فراهو بسر ايت تيفكل دلفكالن
 ساليه دوكيلكنن كغد انجي عبدالواهب اتق توان امام سبوكيت كدوا انجي
 صبح كنيك قفليسا مالو شهدان جواب فقيران دقائي بايكله ننذا فون هندق
 برسام ۲ جوك برماين ۲ كيت ماكن ۲ بواه كران موسم اين موسم بواه ۲ هن
 مك لالوله موديق اي مباحوا گستي ايت دان فقيران دقائي فون مباحواله اتقن يقدوا
 اورغ فرملوان ايت سرت دبرين مكاكي دغن سدرهنا فكلان يغ انده ۲ درغد امس
 فيرق دان اينتن سرت داميلن بيراف اتق دارا ۲ اكن فقير يغ اتقن ايت مك
 مودبقله اي لالو دسيفكاهين سفن گستي ايت دياجقن برسما ۲ مك گستي فون
 بركا يوهه برسما ۲ سفن فقيران دقائي ايت برلومبا ۲ دن مك افيل سلفي كالي
 لام لالو نايك سوان ماكن بواه ۲ هن درغد دورين دان چسندق دان ربوتن
 دانلاين ۲ ستله ساسي درغد مكاكن بواه ۲ هن ايت لالو باليق كفنيغ سكا يوه
 افيل تيبا لالوله هندق دنكاحكن اوله فقيران دقائي اكن گستي جمريل ايت
 دغن اتقن مس سري سفكا مك گستي جمريل فون برموهن جوگاله هندق هيلير
 كبوكيت كران هندق معلكن كغد فادك ايهندان مك جواب فقيران دقائي
 بايكله جنك سقدر ميرشاهو كغد فادك ايهندا سهاج دهولو هيلير سهاجله
 برسفن كچيك تنافي لكس ۲ موديق دان فراهو بغير ايت بيرله تيفكل دلفكالن
 ساليه برجوال بلي دهولو مك گستي فون هيليرله برسفن كبوكيت افيل تيبا
 لالو دفرسبهكنن كغد ايهندان اكن مقصود فقيران دقائي ايت مك تيته بگندا
 يغ اتقكو هندق داميل اوله فقيران دقائي جادي منتون ايت سبايك ۲ اكننتاني
 جوب فيكر كن بوكنكه انتندا سده برينين سوارامو دشاوي دان اتقكو فون
 سده هندق مباحوا اديقمو ايت كماري دان باق مودامو فون تله ريشا اتقن دباوا
 تيبا ۲ ددغون اتقكو سده بريني قول بارشكالي تباد ماهو اي كماري مك بينبو
 ايت بوكنكه فوس هاركو هندق برهيمفون دغن سائق سواراكو دان فوس
 قول هارف سوارا ايهكو مايور اكن اي هندق مختارهنن اتق چوچون كغد اكو
 چوباله اتقكو فيكر باييك ۲ مك جواب گستي جمريل يغ فاتيگك اين تباد سكال ۲
 براني ملالوي اف ۲ فرته فادك ايهندا ستله بگندا مندر سبه فادك انتندا
 ايت مك بگندا فون مورهكنن دمغ ريلاك موديق مقبيل فراهو يغ تيك بواه
 ايت دلفكالن ساليه سرت ساتو سورة كغد فقيران دقائي مفرسبهكنن حال احوال
 گستي جمريل ايت مك بركا يوهه دمغ ريلاك ايت مك افيل تيبا لالو اي
 مفادق فقيران دقائي مبهكن سورة ايت مك لالو دباچ اوله فقيران دقائي دمكين

جیدان لوتنن دان بیق ۲ کلا ۲۲ کملوغ دان کلفتن چینا مک افبیل ساسی درفد
منجامو ۲ ایت مک بر بالیقله سکلیش هابس فکر جان برساتو شهدان افبیل لفس
تیگ هاری دمندیکن اورغله کدوا فلفتنین ایت بتائف عاده استعادة راج ۲
مندي ۲ کمدين هابسه فکر جان ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

افبیل ساسیه گستی جمریل درفد بردامی لاکی استری سرت برکاسیه ۲ هنله
کدوان مک اداله کیرا ۲ لیم بولن ای ددالم بتاوی مک برموهنله ای کلا فادک
نندا بکندا مایور هندق بالیق کملواوه ادفون سقرت استری داهیغ مودا ایت
بیرله تیغکل دهولو ننتی سده سادیا رومه تفکاک دملواوه بهاروله ای داتغ مقبیل
مک دینرکن اوله بکندا مایور مک افبیل سلمی ساعت یغ بایک برلایرله ای
دری تاوی دهنتر اوله سوداران داهیغ دغن سبواه فنجالغ دغن دگاغن ۲ بتاوی
یغ هالوس دان کاسر مک افبیل سلمی کملواوه مک لالو ای مودیق کسوکیت
مغادف فادک ایهندان ادفون فغیران سري نکارا لاکی استری ترلالو سوکان
سمنتاهن قول فادک انقندا ایت سده براستریکن انق سوداران داهیغ مودا
ایت مقکین برتبه ۲ له سوکان کمدين ددالم تیاد براف انتاران مک برموهنله
کستی جمریل ایت کلا فادک ایهندان هندق مودیق کهولو مبابوا دگاغن یغدری
ساوی ایت مک تینه فغیران سري نکارا فرکله انکو مودیق کهولو بولهله سکالی
برجمفا دغن نفکت داتو مویش سباه ایبومو یا ایت فغیران دغاتی دغینغ سکاوی
کران فغیران دغاتی ایت انق سودارا سفوئون کلا فغیمهمن سفکاوو ادفون امس
اندرا واتی ایته ایبو مری کسبا ایبو گستی جمریل شهدان مودبقله گستی
حمریل ایت کهولو مملواوه لالو کلفکالان سالیه مک تورناه سکل کلا ۲ دایا ایت
سرت انق بواهن ممای دگاغن ایت مک لاکوله سفاروه دگاغن ایت اکنتتافی
اد یغیرهوتغ دایا ایت مک فورهن فغیران دغاتی فون داتغله مهبوه گستی ایت
ایایر کران فغیران دغاتی ایت سافته هندق برجمفا مک ایایرله گستی جمریل
ایت مک برجمفاله ای دغن فغیران دغاتی مک فغیران دغاتی فون ساعت ۲ له سوکان
سبب کران بهارو برجمفا ۲ ن ایت دغن جوچو سباه اییون مک دغفکیاپله گستی
جمریل ایت برادو ددالم استان سرت دفرجامون ماکن مینوم برسام ۲ دغندی
سرت دتیا چوچوکو سدهکه مغاجی صرف دان نحو مک جواب گستی ایت سده
مک لالوله دسورهن مباح قران سرت دسورهن معناکن سکالی مک دبعاله اوله
گستی ایت سرت دمعناکن سته فغیران دغاتی ملیهت حال گستی ایت ترلالو
سوکان شهدان اداله فغیران دغاتی ایت اد مناروه انق تیگ اورغ فرتام لاکی ۲
برنام رادین جاک کدوا فرملوان برنام مس سري سفکا کتیگ فرملوان برنام
مس چندی مک برکتاله فغیران دغاتی کلا گستی جمریل ادفون چوچوکو اکن
اکو امبیل بواة منتتر چوچوکو فیلهله انکو یلداو اورغ ایت مان ۲ سوک چوچوکو

يقدسياه منفكا بو كونن سب اي سوا منديريكن ايقرون سلطان سايمان بدر العالم
 شاه سقوهاه سمرت خبر اورخ^۲ ايت اتو تيدقكه اينده حالن بايك انقو فركي
 ليته دان بارخ سياف سودارامو ايت اد مناروه انق لاکي^۲ يغ قاتوه بوله
 دودوقن انق^۲ مو ايت اميل اولهمو باوا کساري کران انقمو ايت تله بسر سموان
 ادقون يقدالم بتاوي اين تيداله يغيرستوجو دشن هاتيکو شهدان سته اوڤو
 داهيغ کاولا مندر تينه اينده ايت مک ايڤون منجواب کاتن يغ انقدا اين
 مان^۲ سهاج تيته فرنته اينده شهدان سته ايت مک اوڤو داهيغ کاولا قون
 مپيشکن سبواه فنجالغ يغ بسر اکن برلاير ايت مک اقبيل سده سيغ دان سمي
 وقتو ساعت يغ بايقن مک برلايرله اوڤو داهيغ کاولا ايت دري بتاوي مقصودن
 هندق کريو دهولو کمدين دقوکل اوله اغين باره مک لالو جاتوه کمملاواه مک
 اقبيل سمي کمملاواه سلالوله مفادف فادک ککندا بکندا فقيران امس سري
 نکارا يات اوڤو داهيغ منبون مک فقيران امس سري نکارا ايتلون ترلالو
 سوکان سب کداتق سوداران ايت مک دياچقه ديم برسام^۲ داستان سرت
 دفرجامون ماکن مينوم برکورو سندا برسوکان بتاف عاده اورخ برسودارا شهدان
 تيد براف لسان اوڤو داهيغ کاولا ايت ددالم مفاواه اد کير^۲ سبولن دان سکل
 دکاشن قون تله هاييس لاکو مک ايڤون برموهنله کلد سوداران فقيران امس
 سري نکارا اکن باليق کيتاوي سرت دفتنان قول انق دشن فتري کسبا ايت
 يغيرنام کستي جمريل هندق دباوان کيتاوي هندق دودوقن دشن انق يغيرنام
 داهيغ مودا مک دبريله اوله فقيران امس سري نکارا اکن فرمنتان سوداران ايت
 مک اقبيل سده سلسي درقد حال ايت مک برلايرله باليق مک اقبيل تيبا کيتاوي
 ترلالوله سوکان بکندا مايور ايت مک دباوان قول کستي جمريل ايت فرکي برجفا
 جندرال ايسهوف سرت دخبرکن اينده انق راج مفاواه يغ هندق دتريمان دباوان
 منتتو اوله انق اوڤو داهيغ کاولا مک جندرال ايتلون سوکاله مندرن کمدين
 تيد براف هاري مک لالو اوڤو مايور مولاي بکرج هندق منکاکن چوجو سوداران
 دشن چوچون بنر مک جترال ايسهوف قون منولاه اکن اوڤو مايور ايت دشن براف
 فرتولن درقد واغ دانلاين مک اقبيل سمي وقتو يغ بايك دنکاکنيله دشن
 دارق براف بايق کريتا دان کودا دان اورخ^۲ بسر^۲ هاندا دان ملايو دان بوکيس
 دان چينا سموان داتغ بلاک فد هاري برارق ايت مک اقبيل ملالوي کوت اتن
 ايت مک دقاسکن مريم مک کوارله سدادو کميني فرکي برسام مفارق ايت
 سمي ککموغ بارو شهدان اقبيل سمييه ککموغ بارو ايت مک دسميه اورغله
 فغنتين ايت دباوانايک کدالم استان دفرسند يغ^۲ کس دان دفرسوا^۲ کن ماکن
 ناسي کوپيت هداقن^۲ بتاف عاده فغنتين انق راج^۲ بسر کمدين بهاروله اورخ
 فرمقوان يغ توا^۲ نايک کلامين مک کدوا فغنتين ايت برسوکان^۲ شاه ادقون
 بکندا مايور قون منجامله اکن سکل اورخ^۲ بسر^۲ هاندا درقد ماکن مينوم سرت
 دشن سکل فرماينن درقد موسيک دانلاين^۲ دن^۲ دمکيلاکي سکل اورخ^۲ بسر^۲ درقد

برفرغ دغن راج کچی. ایت دان بیراف قول سقن ۲ یوکیس دتیتھکنش کلوار
دری تروسی مننسی سبله کوالا ریو مقامو. دری فییق سبله بلاکغ کلکافن راج
کچی. ایت شهدان برفرغله کدوا فییق ایت کیرا ۲۱ دوا هاری مک راج کچی.
فون تیواسله مک الهاه ای سبب بایق اورغ ۲۸ بناس سبب دقینتس اوله یوکیس
دری فییق بلاکغ مک تیاداله برکشتوان لاکي قد مالم ایت ایق لاری لالو بالیق
کیا مک قد ماس اینله براس مهل ددالم ریو برهرک انم چوقق سانس سبب
کران نگری سلالو گادوه تم.

شهدان کات صاحب الحکایت

اقتس درغد فرغ اینله بکندا سلطان سلیمان سرت بشدقروان مودا مهوره راج توا
کترشکانو مراجاکن تن زین العایدین برکار سلطان زین العایدین راج ترشکانو
مک اقبیل سلسی مک راج توا فون بالیقله کریو مفرسبهکن فکرجان بشدقیتھکن
کترشکانو ایت تاه سلسی دقرواتق ادا.

التصه

ترسوة فرکشان اولو داهیغ بیاس یایت سودارا اوغو تندری بوراغ داهیغ ریلک
یغ بشون سکالی اداله ای سده منجادی مایور ددالم نگری بتاوی مرننه سکل
یوکیس بشددالم نگری بتاوی سبب ای اد بمننتو کمفنی هلندا ملفکر سونن
کونیع کدوا سبب بمننتو کمفنی هلندا ددالم ففراغن تشکل بتاوی دلفکر اوله
کفتن فنیج اقبیل سلسی ماس جندرال تسوئ منجادی جندرال مک ای منداقت
نام یغ بایک مک اداله ای برانتکن ستورغ اتق لاکي ۲ نسان اوغو داهیغ کلولا
مک اوغو داهیغ کوالا این بریسی تیک اورغ فرنامن بینن اتق راج مفکاسر
برانتق ستورغ فرمفوان برنام داهیغ مودا اخیر منجادی ایبو سلطان محمد
زین الدین چوجو اوغو داهیغ منبون یایت راج مفاواه کدوا گندیق فرانتکن
چینا برانتق ستورغ فرمفوان نسان داهیغ یو به اخیر منجادی فقیران مروت کتیک
بینن دغن مرادیا اتق بایک مندار مک منداقت اتق تیک اورغ یشتوان لاکي ۲
برنام داهیغ مفا کدوا داهیغ چایو کتیک فرمفوان برنام داهیغ لایا یایتله کلق
ایبو فقیران فریو انوم دان ایبون جوک اوله قنبا من ادی نات کرما عمرالدین
سنان ایت راج این فرانتکن یوکیس ددالم نگری مفاواه ادا سیرمول اداله
قد ساتو هاری برخبرله اوغو داهیغ ایت کغد اوغو داهیغ کوالا کتان هی انتکو
بایقله انتکو لیعت ۲ سودارامو اتق انتکو اوغو تندری بوراغ داهیغ ریلک اتق
خبرن حال احوال کران اکو دغر ۲ سوان سودارامو ایت سوان ماسیغ ۲ سده
منداقت کتانی بلاک کایا ۲۸ خبرن اد یغ منجادی یشتوان مودا ریو دان اد
یغ منجادی قنبا من مفاواه دان اد یغ منجادی فقیران مفکو بومی دسپس دان
اد یغ منجادی ایفر راج جوهر جوباله انتکو فرکی لیعت ۲ اتق حالن خبرن ۲
اورشیغ دانغ دری بارة ایت سودارامو ۲ ایت گادوه سهاج دغن راج ۲ ملایو

مك برداميه كدوا فيهن ايت لالو برهنتي فرغ مك راج كجي. فون برموهنله
كفد لادك ادندا بكندا سلطان سليمان سرت متنا ديري كفد يقدفرتوان مودا
هندق باليق كسيا مك اقبيل ساسي درفد برسلان ۲ ايت مك راج كجي. فون
باليقه كسيا. مك اقبيل تيا كسيا مك دودقه اي مهيكن كلفكافن فرغن دغن
برراف بواه فنجاب دمكينه حالن تيف ۲ هاري مك داتوركتن كل فنجاب
ايت ددالم سوشي سيا دغن سديا اويت فلورون ادان.

شهدان كات صاحب الحكايت

قد هجرة سه ۱۱۳۸ ماس ايشله تورن سلطان خليفة الله محمد شاه كنكري كسفر
لالو مهوره سومقه ستيا انتارا راج فاگرويوغ دغن راج جوهر دان اتق منفكاو
يقدفرتوان لاوه ادفون بوي ستيا ايت مك بارشيف اتق منفكاو يقددالم
فرتاوان راج جوهر هندقه مفيكه فرتاهن جوهر بارشيف تيا مفيكه دماكن سومقه
بسي كاوي تيا سلامت سفي كفد اتق چوجو دان تيف ۲ ساتو فركجان يقدچيشان
دكوتو كي الله تعالى دمكينه بوي سومقه ستيا ايت شهدان ادفون سورة سومقه ستيا
دفربواتن تيك فوجو. يغ ساتو ديريكن كفد بكندا سلطان سليمان بدارالعال شاه
دان يكدوا كفد يقدفرتوان مودا سلطان علادين رعاية شاه دان يكتيك كفد
مطوا يات راج توا داهيغ منفيو شهدان ادفون راج كجي. اقبيل سده سلسي
اتق منفكاو دفسيران لاوه ايت برستيا دغن يقدفرتوان ايت مك ايفون داتقه
كرو تيا دغن افكائن فرغ ماسوقه اي كرو مقادف سلطان سليمان سرت
برجمفا يقدفرتوان مودا دان راج توا موهكن استرين هندق دباوان كيا يات
تفكو قسريه بندا راج بواغ يات سلطان محمود سيا سرت برخبر تيا داله اي برنيت
ساله لاكي كفد بكندا سلطان سليمان سرت يقدفرتوان مودا ريو سرت مولاكن
رعيت ۲ جوهر دان تعاوق رنتو جوهر مك دترساله اوله سلطان سليمان سرت
يقدفرتوان مودا مك دياچفن اوله بكندا سرت يقدفرتوان مودا برسومقه ددالم
مسجد مك برسومقه اي ددالم مسجد ادفون سومقهن دمكين بويين اقبيل اي برني
ساله لاكي بموة فركلاهم دغن بكندا سلطان سليمان سرت دغن يقدفرتوان
مودا مايكن اي تيا دافت سلامت سحر عيدوقن هفك كفد اتق چوجون بناس
هياغ دولت كراجان سرت تياتو دباه سرت دماكن بسي كاوي شهدان اقبيل
سده اي برسومقه ايت مك راج كجي. فون برلايله كسيا مياوا استرين مك اقبيل
تيا كسيا تنقله اي ددالم سيا شهدان تيا براف انتاران قد هجرة سه ۱۱۳۹
قد تاهن جم مك موشكيره اي اكن سومقهن ايت كران قد سفكان اله جوكن
نكري ريو ايت اوليهن مك برسيفله اي دغن براف كلفكافن ستله سيف مك
فرگيله اي كرو اقبيل سفي دسريون كدالم ريو مك لالو اي بركوو دغولو باين
دان كل كلفكافن فون ماسوله كدالم ريو هاوانع مقادف كهولو مك يقدفرتوان
مودا فون مهوره هيايركن فنجابن يفتله سديا ددالم سوشي ايت مك دسورهن

کوبو ایت ترفیکو ۲۰ مک لالو برامو. برماتی ۲ بن دان برلوکا ۲۰ مک دافته کوبو راج کچی. ایت سولا شهدان تیاد براف انشاران مک کلفکافن یغدفرتوان مودا سرت اوغو ۲ ایتلون مودیکه هندق مافکر کوبو راج کچی. سیله هولون غدرومهن مک اثیل سلفی ککوت هولون ایت لالوله برفرغ ترسافت رامین بریدیل بدیلن دغن مریم دان رتناک سرت سورا. تسفیکن مک دغن تقدیر الله تعالی سرت سده سلفی جنجین مک اوغو داعیغ فرانی غون کناله فلورو مریم تننغ دادان مک ایتلون مغلته داتس برندا غورا بن دغن نام لاکي ۲ کران وقتو ای تغه برفرغ بر ایت ای برسیار ۲ داتس برندا غورا بن عمرتنهکن سکل اورغن برفرغ ایت شهدان اثیل اوغو یغدفرتوان مودا سرت سوداران اوغو داعیغ جلا. ملیهت فادک ککدان تاه هیالغ ایت مک یغدفرتوان مودا سرت اوغو داعیغ جلا. غون نایقه کداره مقامو. کوبو راج کچی. دان کوبو راج قدح یغودا سرت کملوغ ۲ کدوان مک لالوله برامو ۲۰ کن دان بریونه ۲۰ هن سیله میله مک سکتیک لاکي تیواسله سیله راج کچی. ایت کران لغایما ۲۰ بایق مانی مک لالوله ای اوندور دان کملوغ ۲ ایتلون بناسه مک راج کچی. غون لاریله سلالو ای بالیق کسیا ادغون راج مودا ریو سرت اوغو سوداران سرت راج توا ایت اثیل راج کچی. ایت سده لاری مک دمقامکنه میت اوغو داعیغ فرانی ایت بناف عاده راج ۲ مغلته مک اثیل ساسی درفا. فکر جان فرغ ایت مک یغدفرتوان مودا غون منناله دیری کلد یغدفرتوان قدح هندق بالیق کریو مک برلاریله یغدفرتوان مودا سرت سوداران اوغو داعیغ جلا. ایت بالیق کریو شهدان مک ددالم فلایران ایت مک دافته ای فرخبران مغانن سلطان سایمان اد دکسفر مک یغدفرتوان مودا غون سغکله دکسفر لالوله میاوا ادندا بکندا ایت سلطان سایمان برسا ۲ بالیق کریو مک اثیل سلفی بکندا برتیک سودارا ایت کریو مک تننغه ای ددالم ریو بجارا مرامیکن نکری ریو دغن فردکافن سرت مفرکهکن نکری دغن بریوا کوبو ۲ سدا دغن بیراف کافکافن ننجاب فرغ سرت دسداکن دغن اورغ ۲۰ دان اوبت فلورو شهدان اداله جاتوه فرغ قدح یغ کدین این فد هجرة سنه ۱۱۳۶

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله کیرا ۲۱ دغکفن ستاهن درفا فرغ قدح ایت مک راج کچی. غون داتغ غول مافکر ریو بایت فد هجرة سنه ۱۱۳۷ ند سییان لیکور هاریولن شعبان فرمولان فرغن فاکی ۲ هاری مک برفرشه اورغ ۲ ریو دغن اورغ ۲ سیا تیغ ۲ هاری سبتر برفرغ سبتر برهنتی ترکادغ راج کچی. مودیق کهولو مندافتکن استریش تفکو قمریه ترجمفا دغن اوغو داعیغ جلا. ایت ماکن میتوم سام ۲ مک اثیل بر بالیق ککوبون برفرغ غول سولا دمکینه. حالن هفک سلفی کلد دوا غوله هاری بولن ذالحجه مک کوساهنده اتس سکل ایسی نکری مک موافقته سکل اورغ ۲ توا دان اورغ ۲ بر موهنتکن کلد یغدفرتوان مودا سرت راج کچی. ایت سلفی بردامی

ایت مک ایفون برموهانه کغد سلطان سیس هندق بالیق کساتن ستله ایت مک لالو ای برلایر کساتن مک اقبیل تیا کساتن مک سلطان محمد زین الدین فون مپورهه مپیوه منتنوت ایت مک اقبیل برجفا سلطان محمد زین الدین دغن منتنوت ایت مک لالو دگارن فقیران امس سري نکارا دان استرین فتری کسبا ایت دکدر اوله سلطان محمد زین الدین فترا ایت راتو اگوغ سنوهن کمدین جاديله فقیران امس سري نکارا ایت راج مرنتهکن نکري محفاواه مک تنغله اوغو داعیغ منبیون ایت منجادی راج ددالم نکري محفاواه ایت ادان.

القصة

مک ترسوتاه فرکتان راج قدح یغسودان یغفر فرغ دغن یغدفرتوان قدح یغفوتان یغدفرتو اوله یستوان مودا ریو سرت سوداران اوغو ۲ ایت مک تیاد سلق عاتین مک ددائن قول کواس برکهندقله ای مراهی اکن سوداران یغتوا ایت مک ایفون مپورهه کنکری سیا منتا فربتنوتان کغد راج کچی، یستوان سیا، مک راج کچی، فون داتغله کقدح هندق مینتو راج قدح یغسودا ایت مک ددالم حال ایت راج کچی، فون دیری اوله راج قدح یغ مودا ایت براستری یأت سوداران مک نکاحله راج کچی، ایت بتاف عادة استعادة راج نکاح کهوین شهدان ادفون یغدفرتوان قدح یغ توات اقبیل مندر حال یغدمکین ایت مک ایفون مبريله تاهو کویو قول منتا فربتنوتان قول کغد یغدفرتوان ریو سرت سوداران اوغو ۲ ایت مک یغدفرتوان ریو سرت سوداران فرگیله ای مینتو کقدح شهدان کات صاحب الحکایت سفنکالان یغدفرتوان مودا ایت فرگی کقدح مک بکندا سلطان سلیمان فون برسلاهن ۲ فهم دغن اتق بوگیس ددالم ریو مک بکندا فون براغکته کبولغ تیاد برائ لبان ددالم بولغ مک بکندا فون فرگی قول ککسمر مک برهننیه ای ددالم ککسر ایت سبرمول ادفون یغدفرتوان مودا سرت سوداران یغددالم قدح ایت مک بر بهاراله ای هندق مباحکن راج قدح ایت دغن ادیقن کران ای دغن سوداران مک ایفون مفاجفه راج کچی، موافقت مک تیاداله دعیروکن اوله راج کچی، ماسیه هندق جوک منجاری جانن فرکادوهن مک ددالم حال ایت مارهله قول یغدفرتوان مودا لالوله بر فرغ بر یغدفرتوان راج کچی، دغن یغدفرتوان مودا برسام ۲ برواه کویو مک بر فرغاه انتارا کدوا، ثیهی ایت برامیل ۲ لن کویو سبتر کویو اورغ سیا دامیل اوله بوگیس سبب دماسوی بوگیس ادفون داعیغ قرانی سرت جوا ۲۰ لالو دیاموون مک راج کچی، فون ترجونله دری کویون ایت کغد قاریت ایر قد تقي کویون ایت برسام ۲ دغن ققلیما دالم دان ققلیما دالم ایت دباوه دان بکندا داتن لالو بر فرغ کسبراغ مندافتکن کویون یغسبراغ ایت مک اقبیل سمش ای کسبراغ لالوله ای موافقت دغن سنورغ هلبالغن یغ برنام ققلیما یحیا اتق مفاکسر مک قد کتیک مالم هاری ققلیما یحیا فون مپورهه ماسو، کدالم کویو بوگیس ایت لالو دیاموون مک ترکجوتله سکل بوگیس ددالم

تعاون شهدان گات صاحب الحکایت اقبیل راج قدح یغ مودا ایت مندثر سوداران
یغتوان ایت دلنتی، اوله یغدفرتوان ریو سرت اوقو ۲ ایت مک ایقون ساعته
مارهن مک لالو ای مشمولکن هلبالغن دان منتری ۲ سرت براف رعیت تنتران
مک اقبیل سده کفول لالو ای مافکر اکوت راج قدح یغتوان ایت مک لالو برفرغ
سر دغن یغدفرتوان مودا ریو سرت سوداران مک ساعته رامین سبه مبهله دغن
گکفی کمیتان درقد بویی مریم دان سناغ دان بهنا سورا، تعلیق مک
برماتی ۲ بنه انتارا کدوا فیق ایت شهدان اد کیرا ۲ سیولن لمان ای برفرغ
ایت مک فجهله فرغ فیق سبه راج قدح یغ مودا ایت کران بابق فقلیسا ۲
ماتی ترکرة کفلان مک الهه ای لالو اوتدور دري قدح مبادو دیرین کفد تمقت
یغ جاده شهدان اورغ ۲ بوکیس دان ریو فون ماسوقله کفردلامن یغدفرتوان قدح
مودا ایت مک مرمغه سکل مریکثیت شهدان اقبیل سلسی درقد فرغ ایت مک
یغدفرتوان مودا ریو سرت اوقو ۲ برجفاله دغن یغدفرتوان قدح هندق منتا بالیق
کران فکرجان فرغ سده سلامت مک دبایره اوله یغدفرتوان قدح یغتوان ایت
نیک بهرا واغ رغکیت یغ لاکین ایت ای برتفکوه مک اقبیل سلسی مک یغدفرتوان
ریو سرت سوداران ۲ فون برلایره کریو مک اقبیل تیا کریو لالو مفادف بگندا
سلطان سلیمان ایت سرت منچترکن فکرجان متغ فرغ ایت کران ستغه قول
براستری قول داهیغ اوقو داهیغ فران اکن سودارا یغدفرتوان قدح ایت منداث
اتق ستورغ فرملوان شهدان تیاد براف انتاران مک اوقو داهیغ منبون سرت
سوداران اوقو داهیغ کماسی برموغنه کفد سوداران یغدفرتوان مودا سرت سلطان
هندق بالیق کماسن مک داذینکله اوله یغدفرتوان مودا سرت سلطان سلیمان
مک برلایره کدوان کماسن کران راج سبیس برکیریم سورة کفد یغدفرتوان مودا سرت
اوقو ۲ ایت میلاکن کسبیس اداله مقصودن ایت هندق ددودقکن دغن سوداران
ساله ستورغ درقد اوقو ۲ یغ لیم برادیق ایت شهدان ادقون اوقو یغیم برادیق این
ماسیغ ۲ تله اد کنتافن هباله اوقو داهیغ کماسی سهاج یبلوم تنتو کتشافن دان
بلوم اد رومه تفکان مک سب ایتوله دباوا جوک اوله اوقو داهیغ منبون این بالیق
کبله تیمور دمکینه قصه ادا شهدان تیاد براف لمان اوقو دوا برادیق ایت
ددالم لاوه مک تیاله ای کسبیس لالو ماسو، کوالا مک کیای ۲ سرت اورغ بر ۲
یغلاین فون تورنله مهبوة دسوره اوله راج سبیس ایت مک برجفاله اوقو بردوا
سودارا ایت دغن سلطان عادیل راج سبیس ایت سرت دفرملیاکن دان دجامون
ماکن منبوم بتاف عادة راج سام راج ۲ برداتغن دمکینه حال شهدان تیاد براف
لمان اوقو داهیغ منبون ددالم سبیس ایت مک سلطان عادیل فون منکاحکن
اوقو داهیغ کماسی ایت دغن سوداران یغیرنام رادین تغه بتاف عادة استعادة
راج سر برنکاح کهوین کمذین دکارن اوقو داهیغ کماسی ایت فغیران مفکویم
تکری سبیس مرنهکن کراجان دباوه سلطان سبیس ایت دمکینه حال شهدان
ادقون اوقو داهیغ منبون اقبیل سده سلسی فادک ادندا بگندا نکاح کهوین

منجاديکن راج يو کيس يقدفرتوان مودا اولو کلان جاي فترا ايته فرملان برستيا
انتارا يو کيس دغن ملايو سفرت يفترسبوة ددالم سورة ۲ ستيا ايت مک تنفنه
بکندا سلطان سليمان دان يقدفرتوان مودا ايت عمرتههکن کراجان جوهر دان
ريو دان فهغ سرت تعاون دایره سکايتهن مک دودقه اي محبايکن نکري
دان مفوکهکن اکندي سرت مرايکن ريو اداڻ.

شهران کات صاحب الحکايه

اد کير ۲۱ دوا ناهن لمان مک وقتو ايته ماسيغ ۲ اوفو ۲ ايت منداقت اتق اد
يغ لاکي ۲ اد يغ فرمفوان سفرت يفته لالو سبوتتن قد باب يفتفر تام قد مهتاکن
ساسيه کتورين اوفو ۲ ايت سرت بکندا سلطان سليمان فون دمکين جوا اداڻ.

شهران

کمدين تياد براف لمان مک اوفو داهيغ فراني فون بزمونه کفد سلطان سليمان
سرت ادندا يقدفرتوان مودا هندق فرکي کسلاخور مک ديترنک اوله فادک ادندا
يقدفرتوان مودا سرت بکندا سلطان سليمان مک اوفو داهيغ فراني فون برلايرله
کسلاخور برتيک سوداران بايت اوفو داهيغ منببون دان اوفو داهيغ کماسي
سبوا سئورغ فراهون مک افبيل تيبا کسلاخور مک اوفو داهيغ فراني فون براستريکن
فترا يقدفرتوان سلاخور مک دافته اي اتق سئورغ فرمفوان مک ددالم حال ايت
مک دافته سورة درقد راج قدح کفد اوفو داهيغ فراني هندق منتا بنتو کران
کراجانن دامبيل اوله اديفن قد فاتوتن ايله يغ منجادي راج کران اي يفتوان
شهران دبالس اوله اوفو داهيغ فراني سورة راج قدح ايت مهتاکن اي برتفکوه
هندق باليق کريو بزمواره دهولو دغن سکل سوداران سرت بکندا سلطان سليمان
کمدين مک اوفو داهيغ فراني فون برلايرله کريو برتيک سودارا ايت مک افبيل
تيبا لالوله دفرمنسکن کفد سلطان سليمان سرت فادک ادندا يقدفرتوان مودا
مک سام ۲ سوکاله سرت برتولن موافقت سکلين مک يقدفرتوا مودا سرت اوفو ۲
ايتفون بزمونه کفد بکندا سلطان سليمان لالو اي برلاير کقدح مک افبيل
تيبا کقدح برجمفاله اي دغن راج قدح يفتوا ايت مک لالو برجنجي راج قدح
دغن اوفو ۲ ايت افبيل حاصيل مقصودن مک اي مبري هديه کفد اوفو ۲ ايت ليم
باس بهرا رشکيت مک جواب اوفو ۲ ايت مان سوک راج قدح کران ساي سبوا
اين کماري تياد لاین هباله متولغ راج قدح جوا اداڻ شهدان مک اوفو ۲ ايتفون
مقبولکن سکل يو کيس ۲ يغ سديا ميمغ ددالم قدح ايت لالو دفرقان سبله مان
سبوا ديريو اين جک اکو برفرغ دغن راج قدح يغ مودا ايت مک جواب مريکيت
ادفون يغ فاتيك سبوا اين تياد توان فاتک سبوا يغلان ماینکن توانکوله
اديق براديق مک جواب اوفو ۲ ايت بايکله ننني هاري ايسو اکو هندق ملنتي.
راج قدح يفتوان ايت منجادي يقدفرتوان قدح شهدان قد کاسوقکن هارين
مک اوفو ۲ ايتفون ملنتي له راج قدح يفتوان ايت منجادي يقدفرتوان قدح سرت

فرزندان یغ مطابق مک گانکوان ماننننق ایت بتاف عادة استعادة ملتتبق یغدرتوان مودا ایت یایت دفاکیکن دغن فکاین کراجان دیارا، برکایلیغ نکری کمدین بهاروله دیلوا نایک کاتس بالی مک مفاروله ای دهادن یغدرتوان بسر دمکینه یویی اروون چک دملایوکن درقد بهسا بوکیس یقینه سلطان سلیمان بدرالعالم شاه اگوله یغدرتوان مودا یغ عمرتنهکن کراجان مو بارغتیاد سوک مجبور دهادن مو اگو لنتنکن دان بارغیغ تیاد سوک ملیننغ دهادن مو اگو بوجورکن بارغ یغ سنی بردوری دهادن مو اگو چوچیکن دمکینه یویی اروو، ایت مک افیل ساسی ای درقد مفارو، کغد یغدرتوان بسر ایت کمدین بهاروله اورغ ۲ راسی ۲ مفارو، کغد یغدرتوان مودا ایت فرتام سودارا ۲۱ دهلو کمدین داعیغ کمدین سکل بوکیس ۲ یقایق مک ماسیغ ۲ ایت دغن چاکش افیل ساسی درقد مفارو ۲۰۰ ایت مک بهاروله نایک کاستان ماکن ناسی، دهادن ۲ سته ساسی درقد ایت مک هابسه فکرجان یغدرتوان مودا کمدین مک بهاروله منکاحکن سوداران یایت اوغو داعیغ جلا، ایت دغن سودارا سلطان سلیمان یغبرنام تفکو منق ایت بتاف عادة استعادة راج ۲ یغبر ۲ برنکاح کهوین درقد فکرجان برلق هینی دان دیاروون دان برسندیغ ۲ دان مندی ۲۵ کمدین بهاروله ساسی مک بردامیله ای لاکي استری بتاف عادة اورغ لاکي استری برکاسیه ۲۰۰ من.

شهران کات صاحب الحکایت

ادفون اوغو داعیغ جلا، اینه راج بوکیس یغ بایک فارس دغن سیکف نهلاوان شهدان افیل ساسی اوغو داعیغ جلا، این نیکاح دغن تفکو منق مک بهاروله قول داعیغ منفقو، دنکاحکن سلطان سلیمان دغن بتا سوداران یغبرنام تن تیغه دان داعیغ مسورو دنکاحکن سلطان سلیمان دغن تن کچی، سودارا سفوقون ادفون داعیغ منفقو، دنکاحکن دغن تن اینه سفوقو جوگ کغد سلطان سلیمان یایت فترا مرحوم مودا مفکت دکایو اتق سیرمول ادفون یغدرتوان مودا جای کلان فترا فرکیله ای کفرقت سراتس دغن سوره بکندا سلطان سلیمان مغفیل تن انچی، ایو جندا مرحوم مفکت دجولغ یغیلوم ستیدوران دغندی کران تن ایو ایت لاکي کچیک دیوان استری جادی تیاد سفقت دفراترین شهدان افیل ساقیله یغدرتوان مودا ایت کفرقت سراتس لالو دفریوان استری تن ایو ایت مک یاواپله بالیق کریو جادی استری یغدرتوان یغ خاص دمکینه حال کمدین تیاد براف لمان مک داعیغ منفقو، فون دگلر اوله یغدرتوان مودا دان سلطان سلیمان راج توا یعنی توا ۲ یغ عمرتنهکن فکرجان یغدیایو یغدرتوان مودا دان جاشنه ساله ۲ فهم بوکنن سلطان توا اتو یغدرتوان توا کران اداله یغبرنام سلطان ایت یغدرتوان بسر دان یغدرتوان مودا کران یغدرتوان مودا برکلر سلطان علاءدین رعایت شاه ابن اوغو سفرت یغترسیوة ددالم چشن ایت شهدان قد

بو کیس بر سلامن ۲ چکو سقرت ماتن دان سبیس ایت مان ۲ کواغفن ابع ۲
سای له مک متجواب قول کلان جای فترا ادفون سای چکو بر چری دغن سکل
سودارا ۲ سای تیاد سای مامو منجادی یغدرفتر توان مودا دتانه باره این دمکینه
کات او فو ۲ ایت .

شهدان کات صاحب الحکایت

افبیل بکندا سلطان سایمان مندرف ترکتان او فو ۲ ایت مک دیله ای سچورس
دان سکل اورغ بر ۲ فون دیله سوان سف سقی تیاد بر ایت برکات ۲ سرت
برفنداشن سام سندیرین سرت سوسه میکرکن دان سوله ۲ تیاد بر جالاه مقصود
سلطان سایمان ایت شهدان برکات قول داهیع منفقو دغن یهاس بو کیس
جالاه کیران فادک انقندا سکلین همفاکن مقصود سلطان سلیمان تیاداله سدب
کران یغ کیت فون تاه مضکت دان میسرکندی ادفون تیتهن اتس فادک انقندا
سکلین فستیاه برلاکو مک کات او فو داهیع فرانی سقرت مقصود فادک ادندا
تیاد مامو بر چری دغن ککندا ادندا سکلین مک پایت فکر جان موده چوک افبیل
فادک ادندا ممکغ فکر جان دتانه باره این تیاداله ککندا دان ادندا سوان
تفکاکن سبوم لاکي کتتافن دان کتکوهم جباتن فادک ادندا سوا قول قد
ماس این کیت ددالم فرکادومن سهاری ۲ دمناکن دافت ککندا ادندا سکلین
دافت بر چری دغن ادندا مک بر تیته قول سلطان سلیمان ادفون ادندا این چکو
دتیغکلکن سوتو این تیاداله ادندا سفکوب منجادی راج ادفون ککندا دان
ادندا سکلین سبکیان کدودفکن ککندا دان ادندا سوا بو کیس بکینوله
چوک دسیی مک داهیع منفقو برکات قول انقندا او فو داهیع متسیون دان او فو
داهیع کماسی کمدین کافی افبیل ساسی درفد فکر جان کیت بولهله بالیق کماستن
کران کتتافن دسان سوده ادفون سقرت انقندا او فو داهیع چلا جافنله بر چری ۲
دغن انقندا او فو کلان جای فترا مک بر تیته قول سلطان سلیمان ادفون سقرت
ادندا او فو داهیع چلا ایت نیت انقندا هندق دفر بوا سودارا پایت ددودفکن
دغن سودارا انقندا یغکچیل یغبر تام تفکو مندق ادان .

شهدان کات صاحب الحکایت

افبیل سلسی بر مشواره بکندا سلطان سلیمان دغن او فو کلان جای فترا سرت
سکلین او فو ۲ ایت مک تحقیقه دان فونله او فو کلان جای فترا منجادی یغدرفتر توان
مودا کران ای تیاد ساتو مانع دان سفکوتن دان تحقیقه او فو داهیع چلا اکن
ددودفکن دغن تفکو مندق شهدان افبیل سده برساتوله فهم راج ۲ ایت مک بکندا
سلطان سلیمان فون مولای مانا کرج ملنتیق سلطان سلیمان ایت اکن یغدرفتر توان
مودا سرت منکاکن او فو داهیع چلا شهدان افبیل سقی قد وقتو یغ بابک
مک بکندا سلطان سلیمان فون ملنتیقه او فو کلان جای فترا منجادی یغدرفتر توان
مودا ممرنتهکن کراجان ریو دان جوهر دان فمغ دغن سکل دایره تعلوق اتس

ملك تركمونه راج كچي. ايت همغير تيواس ملك تكل ايت منقا امانله اي سرت
 موافكني شكل سمراب كراجان راج سايمان ايت شهدان كات صاحب الحكايت
 اقبيل سده اوغو ۲ ايت منداقت شكل سمراب كراجان ايت ملك كلان جاي فترا
 سرت سودارا ۲۱ ن فون براغكشه بالين كرو ملك اقبيل سفي كرو دسبوناه اوله
 راج سليمان دغن بندهارا تفكولن دان اورغ بسر ۲۸ اكن اوغو ۲ ايت دغن
 بيراف كميان دان فتي كراجان ايت ديارق اورغ ۲ له كاستان بالي روغ سري
 لالو دسيفن ددالم استان راج سايمان ملك تباد پراف انتاران ملك كلان جاي
 فترا سرت سودارا ۲۱ ن دان داهيغ منغوو برهنگدله مشكنتيكن راج سايمان ايت
 اكن كراجان فادك ايهندان سلطان عبدالجليل يغ ملكت دكولا فهغ ملك
 دنقيقاه راج سايمان ايت بركلر سلطان سليمان بدرالعالم شاه ملك برهمنونه
 شكل بوكيس ۲ ملايو فد ماس ملتنيق راج سايمان ايت بتاف عاده راج بسر ۲
 برلنتنيق اداله يفرترتيا متوتنيكن كراجان ايت يايك كلان جاي فترا سميل
 برديري سرت مغنوس هلمفن كاتن بارغتاو كيران شكل انق بوكيس دان
 ملايو ملك اداله هاري اين راج سايمان بركلر سلطان سليمان بدرالعالم شاه
 منجادي يقدفرتوان بسر مرنهكن نكري جوهر دان ريو دان فهغ دغن شكل دايره
 تالوقن سكاين ملك منجوابله شكل خلايق درفد اورغ بسر ۲ دان اورغ كچيك ۲
 دولت برتميه دولت كمدين بهاروله دسوره بتارا مخكيل شكل راج ۲ دان اورغ
 بسر ۲ منجنجوغ دولي سمرت عاده استعاده راج ۲ دان اورغ بسر ۲ منجنجوغ
 دولي فد هاري برطيل دمكين جوا كمدين درفد ايت بهاروله برجهف سكاين
 اورغ ددالم نكري شهدان اقبيل ساسي اوغو ۲ ايت ملتنيق سلطان سليمان
 بدرالعالم شاه ايت ملك موافقتله قول سلطان سليمان دغن داتو بندهارا
 يفرنام تن عباس يغ منجادي بندهارا سري مهراج ايت اكن عباس جاس
 اوغو ۲ راج بوكيس ايت ملك محتاله سلطان سليمان اكن اوغو ۲ ايت جافتله
 بالين كبوكيس دهولو دمننايله ساه شورش درفد اوغو ۲ يغ ليم براديق ايت
 منجادي يقدفرتوان مودا مرنهكن كراجان ريو دان جوهر دان فهغ دغن شكل
 دايره تالوقن ملك منجوابله اوغو داهيغ فرائي ادفون سمرت ساي شورش تباد
 ساي ماهو منجادي راج كران ساي اين يفتوا سكاين تباد لايين هپاله منجاري
 كشتان اديق ساي يغ برامشت اين كمدين منجواب قول اوغو داهيغ متمبون
 ادفون يغ سمرت ساي اين تباد سفكوف منجادي يقدفرتوان مودا تانه بارت
 اين كران ساي سده برجنجي دغن سلطان ماتن اكن عمليهاراكن نكري مفاواه
 تياداله ساي ماهو مفييلكن هاتي مرتوا ساي ايت كمدين منجواب قول اوغو
 داهيغ چلاه ادفون ساي اين سلاكي اد ابغ ساي يفتوا يايك كلان جاي فترا
 تياداله ساي منجادي يستوان مودا كمدين منجواب قول اوغو داهيغ كساي اداله
 ساي تياداله برحاجت منجادي يستوان مودا دريو اين كران جاوه امت دغن

سلاخور دان ريو درلود بشا فراتقن بويکس امشت قوله ايتوله اداڻ شهدان
ادفون اوڦو ۲ ايت اڦيل اي سملې کړيو برجمثاله اي دشڻ راج سايمان دلاوة
ريو سرت بيراف کاشکافن مک لالوله اي برسما ۲ مقامو کدالم ريو مک دافته
ريو ايت کدوا کالين کغد تاغن بويکس يایت اوڦو کلان جاي فترا سبرمول
اڦيل دليپت اوله بويکس کاشکافن راج کچي سده پرلاير کسياء مک ايفون
ماسوله کايښکي مک فلولو ليښکي ايت تندوقه کغد بويکس مک دافته ليښکي
ايت کناش اوڦو ۲ ايت مک لالو برستيا دان برجنجي فلولو ليښکي ايت دغن
بويکس تياد مندرهک کغد راج بويکس دان تياد خيانه سامان کغد اوڦو ۲
ايت هښک هاري يقد بلاکښ دمکينه جترا اورښتوا ۲ اداڻ.

شهدان

قد قرغ ابڼه دثرواته اورغ ۲ ريو فنتون ساوک
اوني ۲ ايکن بياغن * ميق کتيو دهوجڅ کاله
راج کچي سيلاکن فولغ * ليښکي دسرغ ريو يښکاله

شهدان کات سته فنتون

ترکتي ۲۰ اتق سبيلق * بودق مرايو دغن کاله
راج کچي سيلاکن فولغ * ليښکي دسرغ ريو يښکاله

سبرمول

ادفون يکنده ۲ ساکين يایت راج سايمان سرت اوڦو ۲ ايت برمشوارته اي ساکينښ
ادفون مقصود اوڦو ايت هندق مانتيق راج سايمان هندق دجاديکن راج جوهر
دغن سکين تعاقب مک موافقه اي دشڻ داتو بندعارا سرت تمکلوڅ دان اندرا
بشو ساکين مک ترسکوته سوات عرض يایت کراجان جوهر سقرت سکل سمبراين
دان قدغ کراجان دان لايښ سقرت ليلا مجتون دان کريس فنجغ دانلايښ ايت
مک سموان ايت اد کغد تاغن راج کچي تنکل اي سده برنوبت دريو دهولو
ايت مک مشوارته اوڦو ۲ ايت اکن فرکي مغييل کراجان ايت کنکري سياه کغد
راج کچي مک اڦيل ساسياه مشوارتن ايت مک کلان جاي فترا فون برافشته
کيا سرت سودارا ۲ دشڻ بيراف کاشکافن مک اڦيل سملې کسي لالو مودين
کيوانتن مک اوڦو ۲ ايتون مپوره کغد راج کچي منتا کبران ايت مک تياداله
راج کچي هندق موفلکن مک مارها اوڦو ۲ ايت لالو دلفکرن نکري سياه ايت
مک برقرغ سبرله متفکايو دغن بويکس ادفون بويکس برنياک ميسغ ددالم سياه
ايت ماسوله مپمبه اوڦو ۲ ايت مغيکن راميه فرشن سبه مپبه مک تياد براف
لسان قرغ ايت مک يوانتن فون الهام مک راج کچي فون لاري کهولو دغن سکل
اورشن مک دايکوت اوله بويکس هښک کغد ساتو يغيرنام سينافالن مک نايکه
راج کچي کداره دان بويکس نايک جوک مک برقرغه دسيو برامو ۲ کن

کوبو لیفکي ایت سده ددافت اوله بوکیس مک راج کچی. لون ترکجوة دسفاکن
 فولو لیفکي سده بیاوت سباله بوکیس مک ائی لون بردایوشله ککوالا سمبیل دبدیل
 اوله بوکیس دري ملاکف دغن سورا. تمشغ سروي کاتن تیان کامی اولو سده
 کریو مغبیل ریو سته راج کچی. مندر بوکیس ۲ سده کریو ایت مک ایفون
 کاوارله بلایر سرت دغن دایوشن کلاوة مک مشوارتله ائی دغن داتو ۲۰۰۰ دمکین
 کاتن بایک کیت مفیکوة اوفو ۲ ایت کریو ایتو بایک کیت کسپا منجاری منبه
 کراس لاکي مک منجوارله منترین جکاو توانکو کریو اوفو ۲ ایت تننو تپا دهولو
 ماسو. کدالم ریو مک ائیل توانکو مالفر دی جک ائی سق تننو دیاموقن اتق
 استری توانکو اف گونان لاکي جکو کیت منغ سکالیفون اتق استری کیت
 سده هابس سحرکارا لاکي تننوله اوفو ۲ ایت سده موافت دغن فادک ادندا
 راج سایمان مشکین برتمبهه قواتن دان یایق کافکانتش کران تننو بندهارا
 فیکو. ایت میننو راج سایمان کران سوداران بیلاکن کیت تاهن دوا فاسوقن
 کافکانتش دان افکانتش یغ کیت لاون سالفکن ساتو فاسوقن افکانتش بوکیس
 سهاج بیراف کالی کیت ترغفا افلاکي دوا قول فاسوقن ایت.

شهران کات صاحب الحکایت

سده راج کچی. مندر اختیار سبه منترین ایت پترله کغد هاتیش مک لالو ائی
 برلایر کسپا مک ائیل سغی کیو کیت باتو مک بندار بوکیت باتو ایتقون لاریه
 ککنا فرغ کاتن سبب تاکوت اکن راج کچی. ایت ممبالس فریوانش تشکیل ائی
 منجادی نخودا برلایر کملاک یأت دحکم دوا اوله ریل شهدان راج کچی.
 ماسوقه ائی کدالم سیا لالو ائی مپوای نگرې دان مپوای کوبو دیوانتن سرت مقاتور
 قنجابین تاکوتکن اوفو ۲ ایت دانغ مالفر.

شهران کات سغه قول

راج کچی. مپوره بیراف کافکانتش مپرو ۲ کریو مک فد کتیک ایت فد حال
 اوفو ۲ ایت سده مقاتورکن جوا ۲۰۰۰ یغ امقت فوله اورغ ایت یأت اورغ بایک ۲
 دبرین شورغ سبوا سغن دسورهن برجاک سغنج ۲ لاوة ایت مال ۲ هاری
 دسورهن هیدوکن ائی تیغ ۲ فراهو ایت اد دغن کندرغ تاوا ۲۰۰۰ دري لوبم
 هفک کترکولی دري ترکولی سغی کفیت مک ائیل سورهن راج کچی. ایت
 مایهت حال یغمکین ایت مک ایفون برالیقه لالو کسپا سولا مپمپکن کغد
 راج کچی. ددالم ریو ترلالو بایق قنجاب برکلیاران سغنج لاوة ایت اد کیرا ۲
 امقت فوله بواه مک ائیل یغدرتوان راج کچی. مندر خبر یغمکین ایت
 دیمله ائی.

شهران کات قول اورغ توای

اداله بوکیس امقت فوله جوا ۲۰۰۰ اوفو ۲ ایت یأت بشا داعیغ ۲ سوان دراد
 اتق اورغ بایک ۲ بوکیس گونن شهدان کبابقن سکل اورغ برشا فرائقن

مندغر فرممتان فقولو ايت مك اوڭو تر تاوا تينهن ڦرگيه ڦڦڪيل لڪس ۲ توانو راج ڪجي. ايت شهدان مپورهله ڦقولو ايت ڪريو مپاوا سورة ڪڏ راج ڪجي. موهنڪن فرمبتوان جڪو تيدق سڪرا داتغ پرتوانڪن يوگياه فاتيڪ سما اين.

شهدان

اڦييل راج ڪجي. مندغر سورة ڦقولو ايت مك ايقون برسڪراله مپيڻڪن الت ڪاڻڪاڻن اڪن ڦرگي. مڦڪر گيڻڪي ايت مك اڦييل سڦي ڪليڻڪي لالوله برڦرغ دش راج يوگيس ايت يات اولو ڪلان جاي ڦترا سرت سوداران اداله ڦڪرجان ڦرغ راج ڪجي. مپورهڪن اورغ ۲ن تورن ڪسڦن برسديا ميمغ تاڪوت دڦينس اوله يوگيس دري سبه اڻڪڻن اڪنتائي ڦراهو راج ڪجي. برڦنداره سموان مڦهادڻڪن هاوانغ ڪڏ ڦراهو يوگيس دان ڦراهو يوگيس سڦن برڦلس تباد برتڻت تنڪل داتغ سڦن ۲ راج ڪجي. دلاون يوگيس دش سڦن جوگ ڪمدين سڦن يوگيس ڦون اوندور ڦرلاهن ۲ دايڪوه اوله سڦن راج ڪجي. ايت دسڦڪان يوگيس ايت تيواس مك اڦييل سڦن يوگيس ايت سرت ڦراهو سرن مک اي برسايندوغ دېلاڪڻ ڦراهو سرت ايت ڦون ماراله سڦن ۲ ايت سبب اي تباد برڦنداره لالو دېد. اڻ دش مريم سرت دان ليلا سرت ڦاورو ڦناپورن مک بايقه روسق سڦن ايت سبب سناڦغ برلاون دش مريم شهدان اڦييل ڦراهو سرت راج ڪجي. مايهت سڦن ۲ن برلاون دش ڦراهو سرت ايت لالو دېديان دش مريم مک ڪناله ڪاونن سنديري سبب اي تڦه ۲ هاييله بناس سڦن راج ڪجي. ايت سرت بايق ڦايسا ۲ن ماتي سرت اورغ ۲ن مک تيواسله راج ڪجي. ڦرغ هاري ايت شهدان برمول اداله ڦد سڪالي ڦرغ ڪلان جاي ڦترا مڦاتورڪن ڦرغ دوا بياگي يڏوا ڦوله غوراب ايت برڦرغ سبيل اوندور ڪڪوالا دوا تيواس دڪرجاڪنله اوله يوگيس ۲ ايت وفتو هڦير مالم يڦ سڦوله بواه دېياگي دوا انم بواه مڦڪر دان مقامو. ڪوبو ليڦڪي يڦ امڦت بواه ايت منتنيڪن هاري مالم ادڦون اوڦو ۲ ايت سته ددالم غوراب يڏوا ڦوله بواه ايت يات ڪلان جاي ڦترا سرت اوڦو داهيغ ڦراني دان اوڦو داهيغ جلا. سرت داهيغ منمڦو سته تيڦڪل منتنيڪن راج ڪجي. مڦيڪوه ڪڪوالا ادڦون راج ڪجي. برڦرغ دش غوراب يڏوا ڦوله بواه ايت برڦرغ سبيل اوندور هڦڪ هاري مالم مک غوراب ڦون سلالو برلاير ڪڪوالا لالو ڪريو دان ڦراهو ۲ يوگيس ۲ يڦ تيڦڪل ايت ڦون مقامو. له ڪوبو ليڦڪي ايت لالو دداتن ڪران راج ڪجي. سده تورن ڪڦراهون مک اڦييل مالم هاري ڦراهو يڦ سڦوله بواه ايت ڦون هيابر ڪڪوالا هتڦ مڦڪر دري بلاڪڻ ڪاڻڪان راج ڪجي. ايت ادڦون راج ڪجي. اڦييل اي مندغر بديل مک سڪراله هتڦ موديق باوم سمڦت مالمڪن ڦراهون سده دېديل اوله غوراب يڦ سڦوله بواه ايت مک تباداله سمڦت برڦاليڦ لاکي سبب دېديل اوله يوگيس ايت دري ڦيهق بلاڪڻ مک بايقه روسق ڦراهو ۲ راج ڪجي. مک مڦاڦيسته اي ڪڏ ڪوبون مک ڪوبو ايت مېديل قول سبب

القصة

مک ترسیونه فرکشان اولو کلان جای فترا سرت سکل سوداران ۲۱ ددالم سلاغور
مک برسیقه ای اکن کاشکافن فرغ اد کیر ۲۱ تیک فوله یوای غوراب یغ ناهن
متفکون مریم سرت دچوگشکن دغن اوبت فاورون سرت برسدیا بیراف کودی
سنافع دان فیسوراس افلاکی تراکول مک سیقه ای سقدر منتتیکن موافقت دان
تیسو ۲ انتاران سرت سوداران دان هابالغ منترین سهاج یقدنتتیک ادا۱.

سیرمول کات صاحب الحکایت

اداله دکوالا لیفکی ایت اورغ بوکیس ۲ سلاغور مولای محاسن رات مقبیل ایکن
مک دانته سئورغ سورهن درقد فقولو لیفکی ایت منتأ حاصل کفد بوکیس ایت
مک جواب بوکیس ایت سهاوی ۲ قد تمثت این تیاد دامبیل حاصل کران
فکرچان اکو این بوکنش ددالم لیفکی ایکن دلاوة مان رزقیکر ماسوله مان تیدق
لئسه ای مک بالیقه سورهن ایت مخبرکن کفد فقولو لیفکی مک فقولو ایت فون
مارهاله لالو دسورهن بیراف اورغ جواه ۲۱ فرکی مفراسکن بوکیس ۲ ایت هندق
دشکفکن مک بوکیس ملاونه لالو برنیکم برلوکا ۲۱ مک اوندوره سورهن ایت
منتأ بنتو کفد فقولون شهدان ادون بوکیس اقبیل سده سورهن ایت بالیق
مک ایقون بالیقه کسلانور ادون اورغ ۲ سورهن ایت اقبیل تله رامی کاون
مک ایقون هیرله ککوالا مک دلپهن بوکیس ۲ ایت سده تیاد هپاله باش
سهاج یقاد لاکی مک لالو دامبیل بات ایت لالو دباوان کفد فقولون مک
دسوره فقولو ایت چنچ ۲ کسین دسورهن هنترکن کسلانور کفد کلان جای
فترا سرت سوداران اوفو ۲ ایت مک مارهاله کلان جای فترا سرت اوفو ۲ ایت
سرای کانن بوشکا، بئر فقولو لیفکی ایت شهدان ادون فقولو لیفکی اقبیل سده
سورهن ایت بالیق مک ایقون برکرهاله اتق پواهن بریوای کوپو دوا تیک یوای
کران لیفکی قد ماس ایت دباوه فرنته راج کچی دمکینه یقدچتراکن اورغ.

سیرمول ادون کلان جای فترا سرت اوفو ۲ سوداران سرت هبالغ سرت
منترین مک برافکته ای کیفکی دش سکل کاشکافن ایت مک اقبیل ای تیا
لالو ای ماسو کدالم سوخی لیفکی سبیل دسورهن امو کوپو ۲ ایت دش سینتر
ایت جوک ددافن سبوا کوپو دش مودهن سته فقولو لیفکی ایت ماهیت حال
یقدمکین ایت لالوله ای برکات قد سکل اتق پواهن این فکرچان بوکنش لاون
کیت بایکاه کیت منتأ امان دهولو کفد راج بوکیس ایت کیت مبریتاهو راج
کیت دهولو یایت راج کچی جکاو کیت لاون بکینی هاری بایک ماس کیت
منع جکاو کیت کاله بوکنله جادی کشفکون کفد کیت سوا شهدان سته اتق
پواهن مندر کات فقولون ایت مک مبرکنله مریکنیت مک لالوله ای منتأ امان
کفد اوفو ۲ ایت منتتیکن هندق مبریتاهو راج کچی کریو سته اوفو ۲ ایت

دسيټو ادفون يوگيس ۲ دسيټو اقبيل دانفله اوډو ۲ ايت کسلاڅور دان کلاڅ
 دفرماياکنيپه کران مريکيت تاهو اکن اوډو ايت انقراج سر توان ښولوله کفد
 مريکيت سوا استميو ځول کداتښ اوډو ۲ ايت يوکنځ مريټو ۲ اکندي اکنتتافي
 اداله داتښ جوکف دښن هرابالغ منترين سر ښکاکوا اندرا گوروڼ سر ۲۰ جو
 عکر تنتران سر مريکيت مهارافي اکن اوډو ۲ ايت منداقت نام دان ښکفک
 دتانه بارة دښن برککالن تورن تورن شهدان سبب کران ښدځ اينله منجادي
 سکل يوگيس ۲ يغلداڅور دان لاشت ايت برسکرا اڅ ۲ مقصود اوډو ۲ ايت
 دتولوڅ ۲ مان ۲ قدرڼ بایک درڅد بانجا اتو سنجات اتو اورځ شهدان کران
 اينله اوډو ۲ ايت هندق کسلاڅور دهولو منجاري تمبه کواسڅ درځد څکر جان څرځ
 کران څد اجتهاد څرځ دښن راج کجي. ايت برقنجاښن اخير شهدان کات يځامځون
 چترا اقبيل راج سايمان مندر مشارة اوډو ۲ ايت مک بنرله څد هاتين مک ايځون
 هندق ځول کښځ منجاري ۲ بانجا دان کاشکافڼ څد بندهارا څيکو. يغلځځ ايت
 مک اقبيل سده قوتس مشارتڼ ايت مک کدوان ځون لالوله کلوار دري نکرې ريو
 دان اوډو ۲ ايځون برلايرله کسلاڅور دان راج سايمان ځون برلاير کښځ تيځکله
 ريو ايت اورځ توا ۲ سهاج متځکون شهدان سته يوگيس ۲ دسوره اوله اوډو ۲
 ايت مفسير راج کجي. يغلاري کليځک ايت جادي تيک فاسوقکڼله ځکاکڼ دري
 ريو څرکي برجانن ماسيځ ۲ هداځښ شهدان ادفون اوډو ۲ ايت اقبيل سځي اي
 کسلاڅور لالوله بمبواة کاشکافڼ غوراب تيک ځوله بواه ياقځ اکن جادي څراهو
 څرځ سر دچوکځځځ دښن الت سنجان دان اوډو څاوروڼ ادفون راج سايمان
 اقبيل سځي اي کښځ مک ايځون داتښ بانجا دان سر کاشکافڼ دښتو اوله
 بندهارا څيکو. ادفون يوگيس ۲ يغل مفسير راج کجي. کليځک ايت مک برتوله
 اي دښن راج کجي. لالوله برڅرځ مک الهه راج کجي. ايت لاري دري ليځک
 ايت سات ميات مک تياداله ترايکوة اوله يوگيس ايت کران دي سوا تياد تاهو
 اکن سلټ ۲ ليځک ايت کمدين مک مشارتله اي سام ۲ يوگيس لالوله منداقتکن
 اوډو ۲ ايت کسلاڅور معامکن حال احوال راج کجي. ايت تياد ترايکوة اولهن
 کران اي تياد تاهو اکن سات ۲ ايت سبرمول ادفون راج کجي. لځسه اي کريو
 مک څد وختو هندق لالو کريو ايت ترجمځاله اي دښن څراهو يوگيس څد بواه څرداکځ
 تيک بواه ادفون راج کجي. دښن بيراف کښکافڼ څرځ مک لالو برڅرځ دښن
 تيک بواه څراهو ايت مک الهه يوگيس يفتيک بواه لالو درمځس اوله راج
 کجي. سکل هرت بندان شهدان ترسوة ددالم سياره سياه اد ساقا مودال
 يوگيس ايت کمدين راج کجي. ځون ماسوله کريو ځول سر دفرمايک ۲ کنځ
 اورځ ريو ايت سبب دهارځځ جوک سبله دي کمدين مک اي ځون مشوکوهکن
 نکرې ريو دښن بمبواة کوډو ۲ څد تشق فاتوة سر مغاتور څنجايځځ څد تشق يغل
 دناکوتي اکن موه مېرو دمکينه حالځ سهارې ۲ ادفون سوکو ۲ سبله بندهارا
 سر اورځ ۲ ريو دودوله کوسهن يغل سرب ساه سهاج سهارې هاري.

ريو جاښن دهيروگن بدیل دري ټولو باین ایت مک دمیکنه تیتنه اوڅو ۲ ایت
مک دفر پواته اوله یوکیس ۲ سمرت تیتنه راجان ایت.

شهران کات صاحب الحکایت

مک سرب سالهه کاشکافن راج کچی. ایت مک ایڅون مپوره اورځن تورن کفرهون
ملاون یوکیس یسماو. ایت مک اقبیل دلیهت یوکیس ټولو باین ایت سده تباد
اورځن کران باقی تورن کفرهون مک فر پوتیه ټولو باین ایت مک لالو دیامون
مک برترجوننه سکل اورځ ټولو باین ایت مک تورنله راج کچی. هندق مودیق
مک دبیل ټول اوله فرهون ۲ یوکیس یقتله ماسو. ایت سبب هلوانن سده مقادف
ککوالا مک تباد جادی راج کچی. ایت مودیق لالو مراقتی تنجوځ اوڅکت مک
بهارو نایک کداره سته اورځ ۲ن هندق لاری کهولو مک دښتاسی اوله یوکیس
دری داره دبیلن دښن شموراس تراکولن مک برترجوننه ټول کفرهون مک
اوندورله راج کچی. کټولو ټیغت مک تیځکله اورځ ۲ دان ټولیا ۲ راج کچی.
دداره ایت کران تباد سمرت تورن لاکي مک هاریڅون هوجن لبت ساور میاپورله
براموله یوکیس دښن منځکابو دداره ایت ادڅون منځکابو دښن ټوځ دان یوکیس
دښن شموراس دان لمیځ لاکي بریاجو رنتی مک لاریله سکل منځکابو ایت
کنتی ټنتی مک ددکتله اوله فرهون یوکیس ایت لالو ای نایک کداره دپونهن
سکل منځکابو ایت هاپیله ماتی سموان دان ټولو باین ایڅون داڅتله دیامو.
اوله یوکیس یقاری تنجوځښځ ایت مک اوڅو ۲ ایڅون تورنله کفرهون لالو
موسیر راج کچی. یقاری کټولو ټیغت ایت شهران اقبیل راج کچی. مایهت
فرهون ۲ یوکیس ایت منجو کټولو ټیغت مک ایڅون مناریق لایر لالو برلایرله
دښن داوځ ۲ن منجو نځری لیځک مک برسور ۲ یوکیس ۲ ایت عظمتله پوین
مک الهه راج ملایو منځکابو برفرځ دښن راج یوکیس مک کسفرله ددالم ريو
مشتاکن منځکابو ۲ سده هاپس لاری دان ماتی دان راج کچی. تله لاری کلیځک
مک داڅتله ريو ایت اوله یوکیس دان پایقه منځکابو ترناون اوله یوکیس مان ۲
یغ سبه راج کچی. ماینکن کچوالی یقداالم استان راج کچی. ایت تباد دیری
اوله اوڅو ۲ ایت تاوان شهران اداله فرځن ایت دوا هاری سهاج یایت ټو هجره
سنه ۱۱۳۴ سیرمول ادڅون اوڅو ۲ ایت اقبیل تله ساسی درځد فرځن ایت مک
ایڅون مودیکله برچمقا راج سایمان سرت داتو. بندهارا سکاین دان اوڅو داهیځ
فرانی ټون نایکله کرومه استریځ ټځکو تغه مک مشوارتله اوڅو ۲ ایت دښن راج
سایمان سرت بندهارا ټو ټکرچان یقلاکي اکنداتځ دښن راج کچی. ایت شهران
مک اوڅو کلان جای ټترا ټون منتا کځد راج سایمان هندق کسلاڅور منداڅتکن
یوکیس ۲ دسلاڅور دان لاڅت دان هندق موافقت منجاری کڅواتن کران اداله ټو
ماس ایت نځری سلاڅور دان لاڅت ایت باقی میځ یوکیس ۲ برداکځ دیم دسیتو
سبب مهشیري نځری ملاک سځ برتیاک ټولځ فرکي مک پایقه یوکیس کاي ۲

داهيغ فراني كفلا فرغش يأت اوڤو داهيغ مريواه كلان جاي فترا ايله سنوله ۲ راج ددالم فتراغن ادفون اوڤو داهيغ چلاه ايله سنوله ۲ جادي فترايسا پسر ددالم فتراغن ادفون اوڤو داهيغ منبون دان اوڤو داهيغ كسامي ايله سنوله ۲ جادي فترايسا فرغ كانن دان فترايسا فرغ كيوي اذاله راج توا ايله جادي هابالغ توا تمثت سكل راج ۲ ايت مشبيل مشواره ادفون داهيغ مسورو دان داهيغ مفتوه ايله كفلا دانس اندرا كوروڤ قد ممرننهكن فتراغن شهدان اقبيل سده تگوهه ايكانن فرغش مك براغكتاه اي برلاير كروي اذاله كاهاكانن فركي ايت يغ پسرڻ توجه يواه ساتو كيچي يفتوتنهڊ ديواتن فنجابج دان بيراف فراهو ۲ بوگيس سمرت فتنأ دان كورا ۲۰ دان بيراف فول سفن كچيك ۲ اذاله اورغ ۲ بوگيس سرت جوا ۲۰ يغ امثت فوله كيرا سريو دان كفلا جوا ۲۰ ايت دوا اورغ فرنام اندرا كورو لسالو. نمان.

شهدان تياد براف لامن برلاير ايت

سقباه اي كروي مك لالو ماسو. برهنتي دڤولو ففوجن مفيكث فرغ دسيئو سرت مقاتور كاهاكانن فرغش مك اقبيل مستعيب مك لالوله مپوره اي ميري تامو كهولو ريو كفد راج كچي. مپوره كاوار فرغ جك سوشكوه لاکي ۲ جانمنله برفرغ ددالم نكري روسقا ايسي نكري مك اقبيل سفي سورهن ايت كسفرله ددالم نكري ريو مفتاكن راج بوگيس مافكر ريو مك راج كچي. فون برسفته دشن بيراف كاهاكانن ادفون اورغ ريو دسورهن منجاك نكري مك كاوارله راج كچي. ايت دشن سكل كاهاكانن فرغش مك اقبيل سفي كففوجن لالوله برفرغ بربدیل ۲ لن عظمتاه بوبين بهتا مريم سياه مپياه گلنق كمشيتا تياد كدغران اف لاکي اسف فون نايك كاوارا مفكرين مك برفرغ ايت مك بوگيس ۲ فون تورناه كسفنن مپاوا تراكول دان فمبوراسن لالوله دشنتن سياه فمفكف فراهو ۲ منفكاو ايت درافتننن مك تياداله ترناهن اوله منفكاو ايت كران تياد بوله مقيسي مريم لاکي سرت بايق ماتين اذاله كيرا ۲۱ سهارى سالم فجهله فرغ راج كچي. ايت برفعه ياه كانن كمباري لينغ فوكف تياد تننو هوانن سيب كران سده درافتي اوله بوگيس ايت دشن تراكول دان فمبوراسن مك برايوته اي اوندور سفي ملاون سفي لاري مك دايكوه اوله بوگيس سمبيل دبديان دشن مريم دان رنكاشن مك لاريله سكل كاهاكانن راج كچي. ايت مپاوا ديرين كفولو باين دان مان ۲ يغ تفكاه تيفكلاه اي سشنج لاوه ايت برهاپوتن مك نايكه راج كچي. كفولو باين دان مان ۲ تيفكل تياداله سمثت ماسو. كفولو ايت مك نايكه راج كچي. كفولو باين ايت كران اد كويون مسيغ دسيئو دان سكل فراهون بركدايغله دڤولو باين ايت سفته اورغن نايك كداره شهدان اقبيل اوڤو ۲ ايت مابهت حال يلدكمين ايت مك دهاكپياه كاهاكانن ايت فول دوا بهاكي يأت ساتو بهاگين نايك كتنبوغ فينغ دڤواتن كويو دسيئو مبدیل كفولو باين دان ساتو بهاگين ماسو. كفولو

دېواه لالو مفکت ځول ادځون تفکو تڼه اځييل منډر څادک ايهندان مفکت ايت
 کواوله اي دځن ساتو هلامغ دتڼن ځد منځکايو يځ تيفکل ايت مک منځريته
 لقسمان سبيل کاتځ جاتځن اځکو لاون اتق راج څرمځوان ايت ننني اځکو سوا
 ديوته اوله بگندا راج کچي. دهبونځ رومه تڼکا اځکو دان اتق بيني اځکو مک
 اځييل منځکايو ۲. ايت منډر کات لقسمان نخودا سکم ايت برترجونڼه کډالم اير
 مک راج ۲ څرمځوان يڅدالم کوروغ غوراب ايت ځون کلواوله ملو. تفکو تڼه دان
 راج سايمان ايت دباواځ ماسو. کډالم کوروغ ستله ايت داتڼه لقسمان نخودا
 سکم مفادف راج څرمځوان ايت دځن اير متان موهنکن دچويکن ميت بگندا
 ايت اکندمقامکن مک لالو دمقامکن دکوالا ځهغ ايت دتلو. کڼداغ نمان مشهوره
 هڅک سکراغ اين مرحوم مفکت دکوالا ځهغ دځکيل اورغ شهدان ادځون لقسمان
 نخودا سکم اځييل سده مفاقمکن مرحوم ايت مک ايځون برلايره کريو مياوا سکل
 اتق راج ۲ ايت کڼد راج کچي. مک اځييل تيبا کڼرلايوهن ريو مک تورناه راج
 کچي. کغوراب ايت مفصيل استريش سرت سکل اتق راج ۲ ايت مک دباواړه
 نايک کډاره سرت دځايهاراځ دځن شاتوتڼ دان ديريځ ځول استان مک دودڼه
 سکل اتق راج ايت دځن کڼغولځن سهارې ۲ کران کماين بگندا ايت سايطان
 عبدالجليل اداځ.

شهدان

ادځون راج سايمان ايت تباداله سڼ هاتڼ سڅريکن ترپاکر هاتڼ تيف ۲
 هاري مک تباداله فيکران يځلاين لاکي. اينکن مشځن اوځو ۲ ايت جوک مک
 اځييل تباد دافت لاکي دتاهڼ مک مشوارنه اي دځن داتو. پندهارا مېراه سوره
 کڼد اوځو ۲ يځ ليم براديق ايت مک اځييل ساسي لالو دسورهکڼ کڼد ساتو
 بدودا يځ کڼرچيان مياوا سوره ايت دسورهن چاري دمان ۲ اد اي ددالم
 نڅري ۲ اورغ حتی مک داتڼه خبر سورهن ايت اورغ مفتاکن اوځو ۲ ايت اد
 دمان مک څرگڼه سورهن ايت برلاير کمان مک اځييل تيبا اي دمان مک
 برجهاله اي دځن اوځو ۲ ايت لالو دڅرسيهکڼ سوره راج سايمان ايت کڼد
 اوځو ۲ ايت شهدان اځييل اوځو داهيغ څراني منډر يوي سوره راج سايمان ايت
 برهځيڼه گميران سڅرت اځي يڅبربالا ۲ مک دانجوکڼ سوره ايت کڼد کلان
 جاي څترا سرت سکل سوداراځ مک برهځيڼه سموان مځوس کريش مځارو.
 برکنڅر ۲ مک کلان جاي څترا ځون برکات جکلو باوم اکو امبيل ريو دځن
 سکل تلوق دايرهن اکو سراهکن کڼد راج سايمان اکو حرامکن منججه.
 تانه يوکيس اتو اکو ماتي مک اځييل ساسي درڅد مځارو ۲ ايت مک
 مېمبايهه اي اکن کريو منجيري سنجان يعني مېمبه سنجان کران عاده
 يوکيس کډين موافتڼه اي دځن سوداراځ سرت څڅکاواځ منترين يات
 داهيغ منځو. دان داهيغ سورو دان داهيغ مفتو. دان اداله دجاديکن اوځو

برکتستوان اداڻ شهدان کات صاحب الحکایت اڻڀیل راج کچی، مندر خبر سلطان عبدالجلیل محبوبه نكري دکوالا ڦهڻ ايت مک ايڻون مپوره بيراف باين کاهکافن فراڻ اداڻ کفلاڻ لقسمان نخودا سک نمڻ ديتنهکن مپيلاکن سلطان عبدالجلیل ايت کريو جکاو تياد ماهو لاون ڦرڻ مک ڦرگيله سکل اغکائن ايت مک اڻڀیل تيبا دکوالا ڦهڻ دسفيکن اوله لقسمان اکن تيته راج کچی، ايت مک تياداله ريشا سلطان عبدالجلیل مک لالوله جادي برڦرڻ تياد بيراف هاري مک کوالا ڦهڻ ڦون الهه اکتتافي سلطان عبدالجلیل ايت تياد براني لقسمان ايت مقام ۲ کن مک ڦرگيله لقسمان نخودا سک ايت مقادف سلطان عبدالجلیل سبيهن امڻون توانکو بايکاه سيلاکن کريو کران ڦن فادک انقدا سيلاکن ايه کريو مک قد کيرا ۲۱ فاتيک بايک جوک براغت کريو کران انتارا توانکو دڻ فادک انقدا تياد سياڻ بوله ماسوقکي بولياه ناتیک همڻاکن دوا يواه غوراب اکن کنایکڻ کباه دولي توانکو ڦترا برڦترا مک جواب بگندا ايت جک سده بايک ڦد فيکران لقسمان کيت ڦرکي کريو مک کريوله کيت مک تورناه سلطان عبدالجلیل کفد غوراب ڦير ايت سرت ڦترا ۲۱ سکين اداڻ ڦتران ڦيلاکي ۲ ڦترام راج سليمان کدوا راج عبدالرحمن اڦون بڻ ڦرموانن ڦترام تفکو تڦه کدوا تفکو قريه استري راج کچی، کران اي ترپاوا اوله ايهنداڻ تنکل کالوار دري جوهر دهولو ايت کنیک تفکو مذاق اڦون ڦترا مرحوم مڦکت دکاو اڦن شورڻ لاکي ۲ توجه ڦرموان مک برکسه بگندا ايت اکن برلاير کريو دان سبواه غوراب لاکي ڦول نمڻ تن ناروغسا ڦترا بگندا ايت جوک مک برموانله تن ناروغسا ايت.

شهدان کات صاحب الحکایت

دالم حال ايت دانڦه ڦول سورهن راج کچی، دري ريو برنام سي امن رادين مبابوا سورة کفد لقسمان نخودا سک مک ترسيوتاه دالم سورة ايت جاشنله سلطان عبدالجلیل ايت دباوا کريو لاکي يونهله سهاج کيت تاهوکن ماتين شهدان اڻڀیل لقسمان مندر سورة راج کچی، ايت ترديله اي سجورس برفيکر کران اصلن تيته تيدق بکيتو سکارڻ دمکين ڦول اداڻ جادي حيران ڦول تياد دتوره ناگوڻ ڦول دافت ساله کران سورة تيته ايت دڻ جڦڻ سکالي مک اڻڀیل سده هابس فيکران لالو اي مپوره امڻ اورڻ ڦڦايلما برپاجو رتي سرت دڻ بيراف اورڻ ڦرکي مقامو، کنایکڻ بگندا ايت مک ڦد کتيک منڦکابو دانغ مقامو، ايت مک بگندا لاکي ديکر سبيهن بچارو لڻس سبيهن صبح تڦه مباح ورد مک ڦڦايلما ايڻون ناڦله ڦد سڦک جوا ۲۰ بگندا ايت ڦڦايلما ايت سهاج هندق مقادف بگندا مک تياداله دهيروکن مک سکتیک لاکي لالو دڦارڻن هولو بگندا ايت مک بگندا ڦون ترکجه لالو دسپرن ڦڦايلما ايت مک دانڦه لالوله بگندا ايت دڦارڻن ڦڦايلما ۲ ايت باڦله ماتي شهدان ترسيوتاه دالم سياره سباه سيا دلاڻن اورڻ ڦڦايلما ۲ ايت ماتي ديونه اوله بگندا ايت مک بگندا ڦون

یغ تیگ قوله ایت مک ایتاه دفریوانن گندیق سبب ایتاه قفیران اکوڭ ایت
 بایق انقن شهدان ادقون سلطان محمد زین الدین اف بیلا ساییه ای درقد
 فکر جانن مک منجادیاه ای راج ددالم نکری ماتن ادقون اوڭو ۲ ایت دسراهنکیاه
 عشاواه ایت دشن سکل دایرعن مک اوڭو ۲ ایتقون برتقوواهه هندق فرکی کسباه
 بارة دهولو هندق مایهت اتق استرین مان ۲ یغیراستری دسباه بارة مک تنقواه
 ای ددالم ماتن ادان انتهی.

الفصه

مک ترسیوتاه اول سلطان عبدالجلیل راج جوهر

مک اثبیل سده اوڭو ۲ ایت کوار مک بایقاه قتنه ددالم جوهر کران سئوله ۲ نکری
 ساتو براج دوا مک بریاه ۲ اورغ ددالم نکری ایت اد یغ کفیلق راج کچی.
 اد یغ کغد قیلق سلطان عبدالجلیل مقکین میالا ۲ قتنه ایت درقد سهاره
 مقکین بر یعنی اومقام اتی مقکین برله بالان اخرن تیاد دانت دقادمکن لاکي
 شهدان ملازله اتی ایت مقساکن راج کچی. ایت تیاد تنقو قترا مرحوم مقکت
 دجولر سبب تیگ قول یقناه لالو ایت برساله ۲ هن مک سقیاه خبر ایت کغد
 راج کچی. مک مارواه ای اکنتشافی ماسیه دصبرکنن لاکي کمترین مک تفکو
 تغه قول کورغ سوک اکن راج کچی. ایت سبب کران فرخیاران قتنه اورغ ایت
 مک سقیاه قول کغد تفکو قمریه مک بنجیاه تفکو قمریه ایت اکن راج کچی.
 مک تیاداله دفر دولیکن درقد ماکن مینوم راج کچی. ایت مک ددالم حال ایت
 برجالده تفکو تغه ایت کاسنان راج کچی. لالوله دامبیان تفکو قمریه ایت دباوا
 بالیق کرومهن وقتو راج کچی. تغه سمیع مک معلوماه سهاج عقل اورغ قرقمقوان
 اثبیل سده ماره اتو بنجی عمریوانله فکر جان یغ تیاد قانوة دان تیاد میکرکن
 حال یغد بلاکفن ایت مک راج کچی. مارواه قول دسورغن امبیل استرین ایت
 مک تیاد قول دیری اوله تفکو تغه مک جادیاه قرقلاهن مک راج کچی. قون
 قرقیاه افکر سلطان عبدالجلیل مک سلطان عبدالجلیل قون پرکوبوله دسایوه
 مک برقرناه قول مشکابو دشن جوهر مک تیاد براف لمان برقرغ ایت مک الهاه
 کوبو سایوه ایت مک سلطان عبدالجلیل قون براونددرله کشرشکانو اد سئقه راج ۲
 جوهر قنده کملاک کمترین اد کیرا ۲ تیگ تاعن ددالم ترشکانو مک سلطان
 عبدالجلیل قون برقنده اول کفیلق لالو عیوای نکری دکوالا قیلق مک راج اندرا
 یغو قون داتقاه دري ملاک عیوای اتق راج ۲ یغد بانو کملاک ایت قنده کفیلق
 شهدان ادقون راج کچی. اثبیل سده سلطان عبدالجلیل ایت کوار مک ایقون
 برتینه کغد سکل منترین سرای کاتن این نکری چلاک بایک کیت قنده کریو
 مک لالو ای برقنده کریو اثبیل سقی کریو عیوانله ای اکن استان یغیروشا
 لاواشکن امن مک دفر تنهاله ریو ایت دشن سکل رعیت ۲ یغداوایه دان سئقه
 قرنه سلطان عبدالجلیل مک هارو هاراله کراجان جوهر قد کتیک ایت تیاد

سام ۲ تله برساتوله موافقتن اكن فرکمي مک کتيک ساعت يغ بایک مک اي
 فون برلکه لالوله برلاير کساتن دشن اتم يواه فراهوڻ مک اڦيل سفي اي کساتن
 مک لالوله اي ماسو برجمقا فقيران اکوځ منئا امقونکن اکن سوداران ايت سرت
 ديجاريکنن بچارا يغ بایک يغ مان ۲ يغ فاتوة قد اتوران نگري سرت کموافقتن
 اورغ رامي مک نياد فقيران اکوځ ايت منريسا کهندق اوځو ۲ ايت مک اوځو ۲
 ايتقون فرکيه کسجد لالو داميان سلطان محمد زين الدين ايت دباوان جوک
 کلد فقيران اکوځ مک مارواه فقيران اکوځ لالو دسورهن کنجيج فتنو کوتان سرت
 دسورهن تندوغ اوځو ۲ ايت کلوار دري ماتن هاري ايت جوک مک کلوارله
 اوځو ۲ ايت برلاير کنکري بنجر متدافتکن سلطان بنجر کران هندق مقبيل
 اتق استرين.

شهدان اداله فقيران اکوځ ايت

اد مناره شورغ منتتو شورغ اتق راج يوگيس برنام داهيغ متکوه دان شورغ
 برنام حاج حافظ ايتله يدهارفن متجادي حلبالفن شهدان ادفون اوځو ۲ ايت
 اڦيل اي سده برجمقا سلطان بنجر لالوله اي برلاير مبالوا سلطان محمد زين الدين
 ايت باليق کساتن سرت اتق استري سلطان محمد زين الدين ايت مک اڦيل سفي
 کساتن لالو اي برهنتي دکوالا کنداغ کريو ميواتله اي رومه کچيل ۲ دسيو سرت
 اورغ ماتن يغ همشير دسيو سموان دکمقونکن جادي برسما ۲ دشندي مک
 دنکاحکنله اوځو داهيغ منسوب دشن فتران يغيرنام فتري کسما مک اڦيل سده
 سلسي درقد نکاح کپوين ايت مک سلطان محمد زين الدين فون منئا لفکرکن
 فقيران اکوځ ايت مک موديقه اوځو ۲ هندق مالفکر فقيران اکوځ ايت مک اڦيل
 فقيران اکوځ مندغر خبر ايت مک لالو دسورهن منتتو داهيغ متکوه سرت حاج
 حافظ ايت مناهن اوځو ۲ سرت ملاون اوځو ۲ ايت برفرغ اتو برتيکم شهدان ادفون
 داهيغ متکوه سرت حاج حافظ ايت اڦيل اي برجمقا اوځو ۲ ايت لالو دتاهنپه
 اوځو ۲ ايت جاشن ماسو کفردلان راتو اکوځ ايت مک مارواه اوځو ۲ ايت لالو
 داجقن داهيغ متکوه ايت برتيکم مک حاج حافظ فون ميري نصيحت کلد داهيغ
 متکوه ايت جاشن ملاون اوځو ۲ ايت کران اي اتق راج بر بيا کيت سوا يوگيس
 مک منورته داهيغ متکوه اکن نصيحت ايت لالو داميان سبواه فراهو اوځو ۲ ايت
 دباوان برلاير دري ماتن کسبه سياه سرت ساتو مريم تمباک برنام سي قد
 شهدان اڦيل سده داهيغ متکوه ايت برلاير مک اوځو ۲ ايتقون ماسوله کفردلان
 فقيران اکوځ ايت مک لالو دتقنن فقيران ايت دباوان کنکداغ کريو دفرسمهکنن
 کلد سلطان محمد زين الدين مک ترلالوله سوکان سلطان محمد زين الدين ايت
 سرت منريسا کاسيه يغ ايت بايق مک فقيران اکوځ فون دفتجاراکنن ددالم ساتو
 کوتا کچيل يغيرفاکو دري لوار سرت دماسوه کنن تيک فوله اورغ فرمقوان برسما ۲
 سوداران ايت مک دجکاکنن دري لوار هفک ماتن فقيران اکوځ ادفون فرمقوان

مک ایقون یرموهنا کفد سلطان عبدالجلیل هندق فرکی کسینتن دهولو کران هندق مایهت اتق ۲۰۰ سبتتر مک اقبیل اد کوساهن بریاه سهاج ای سورة داتقله ای مک دینرکده اوله سلطان عبدالجلیل ایت مک ایقون کاورله دري جوهر لالو برلایر کسینتن لالو تنقله ای دسینتن برسیف ۲ اکن الت کاهکافن فرامش اد کیرا ۲۱ توجه یواه فراهو یغیر ۲ یغ تاهن مریم سرت براف قول ای مغفلوکن اورغ ۲۲ یوگیس سرت مغاتورکن جوا ۲۰۰ دن کفلا جوا ۲۰۰ دن کفلاوا ۲۱ دن اندرا کوروں اداں انتھی.

القصة

ترسیوه فرکشان راج سیاه ماتن یأت سشورغ اتق السلطان محمد صفی الدین تمان فقیران اکوگ مک اقبیل سده مفلکت سلطان محمد صفی الدین ایت مفلکتیکن کراجانن اتقن یقتوا برکار سلطان محمد زین الدین شهدان ادئون سوداران یغیرنام فقیران اکوگ ایت ساعث طبع هندق منجادی راج ددالم نگرې ماتن ایت مک تیاداله صبر ای اکن فرعیاسن دنیا این مک اقبیل سغی شرط دان کوساں مک لالو درمقش کراجان سوداران ایت یأت دلفکرون فردامن سوداران ند کتیك مالم هاری مک الهیه سلطان محمد زین الدین لالوله ای کاور دغن اتق استریع مپاوا دیری کنگری بنجر منتا بنتو کفد سلطان بنجر قد مغیبیل کراجانن ایت سولا مک دبنتوله اوله سلطان بنجر دسورهن اورغ ۲ سغیت دان منداوی دان کوت ریغین مک فرکیله سلطان محمد زین الدین ملغکر دان سکل اتق استریع دتیغاککن دبنجر مک ایقون فرکیله کمان برسا سشورغ فقاایما فرغ راج بنجر برنام اغایما قنتس مک اقبیل تیا لالو برقرغ دغن تقدیر الله تعالی فقاایما قنتس فون مانیاه ددالم فترائن ایت مک دلیهت اوله اورغ منداوی دان کوتا ریغین کفلا فترائن ایت سده ماتن مک ای سوا فون لاریاه تیغکاله سلطان محمد زین الدین ترکفوغ ددالم ماتن مک سلطان محمد زین الدین فون ماسوه کدالم مسجد لالو دکونجین لنتو مسجد ایت مک سلطان اکوگ فون مپوره اکن براف هابالغن منجکانن مسجد ایت مک ترورتقله سلطان محمد زین الدین ایت ددالم مسجد ماتن ایت شهدان سلوم ای ترورتف ایت یغ ای سده مافسکن سورهن کفد اوغو ۲ یغیرلیم برادیق دسینتن دغن ساتو سورة مک اوتوسن ایقون فرکیله دان سلطان محمد زین الدین فون ترورتف کمدین بهاروله اوتوسن ایت سغی کسینتن اداں انتھی.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اقبیل سغی اوتوسن ایت کسینتن مک نایکله مفادق اوغو ۲ ایت محقرسبیهکن سورة ایت کفد اوغو دایغ فرانی کران یقتوا درغد اوغو ۲ ایت مک اقبیل تله دیجان اکن سورة سلطان محمد زین الدین ایت مک ایقون مشورتله ادیق برادیق سرت فکلاوا اندرا کوروں قد فکرجان مپنتو سلطان محمد زین الدین ایت مک

يقتله قاتوه فد تيمون ايله يغ هندق دبتون مك ددالم حال ايت ددغون جوهر
تفه برقرغ سلطان عبدالجليل دغن راج كجي. مك سكراله اي ماسو كنكري
جوهر دغن سكل كافكانش سرت لفكوا اندرا گوروډان دان جوا ۲۰۰ سكاين مك
اڅيل تيباله اي كجوهر مك دليهنش نكري جوهر ايت سدهاله اله اوله راج كجي.
دان راج كجي. فون تله جادي منتو سلطان عبدالجليل مك ايشون حيرانه سرت
كانش بكيان نكري سسر ۲ اين دغن موده سهاج اله مك لالو اي جمعا دغن
راج كجي. مك دفرجاموله اوله راج كجي. بتاف عادة راج ۲ برجامو ۲ كمدين
مك ايشون باليق كراهون.

شهران

ادفون سلطان عبدالجليل سرت پندهاران

سرت قادك انقدا بگندا راج سايمان دودقه ددالم دو كچيتا كوسسهن
دفرهينا ۲ كن اوله راج كجي. سرت خبرن هندق دلفلكنش جادي پندهارا سولا
مك ترپاكوله هاتين فترا برفرا دان فد كنريك هاري سر دسورهن فترا سلطان
عبدالجليل ايت مبالوا سيراپ كراچان مك مفكين برتبه ۲ فچه هاتين فترا برفرا
اكن فربوان راج كجي. ايت سمنهاتن هاتي راج سايمان اورغ مودا ساغله
فانسن مك لالو برموافقت دوا برسودارا دغن تفكو تفه هندق ددودقكنش دغن راج
بو كيس اوڤو داهيغ فرائي ايت مدهداهن دافت جالن يقوله مفا فوسكن كماوان
ايت مك ريشاله تفكو تفه ايت منجادي استري اوڤو ۲ ايت شهران ترسيوه ددالم
سياره سياه سياه تفكو تفه ايشه يغ ساعت ۲ هندق منوتف كماوان ايت مك
موافقتله اي دغن سوداران راج سايمان ايت لالو دلفلكنش اوڤو ۲ ايت ماكن
كمدين تفكو تفه ايشون برديري دفتنو سلاسر ممبوكت بيداي مليغو، سوبغ دتايغان
سميل اي بركات هي راج بو كيس جكاو سفكوه توان هب براني توتفكده
كماوان پيتا اتق برانق اديق براديق مك اڅيل تر توتف كماوان پيتا سوا
مك ريشاله پيتا منجادي هب راج بو كيس جكاو هندق دسوره جادي فنانق
ناسي. راج سكاليفون ريشاله پيتا مك اڅيل اوڤو داهيغ فرائي مندر كات
تفكو تفه ايت مك ايشون منجواب سراي كانش انشا الله تعالى سيوله ۲۰ هباله
منوتف كماوان تفكو سوا اتق برانق اديق براديق كمدين بهاروله برجنجي
راج سايمان دغن اوڤو ۲ ايت چك حاصيل ساله ساتو اوڤو ۲ ايت منجادي
يغدر توان مودا تورن تورن سته ايت مك مفادقاهه اي كقد ايهندان مخبركن
حال احوال مقصودن ايت مك دينر كن اوله ايهندان اختيار فتران مك دنكاسكنش
اديق تفكو تفه ايت دغن اوڤو داهيغ فرائي بتاف عادة استعادة راج ۲ نكاح
كهوين مك بر كاسيه ۲ هناه تفكو تفه ايت بتاف عادة اورغ لاكي استري دميكنه
حالت مك راج كجي. فون واسواساه هاتين مناروه چمپورو اكن بو كيس ۲ ايت
ددالم نكري جوهر شهران ادفون اوڤو داهيغ فرائي اڅيل سده اي براستري ايت

بياوت شهدان اڻڀيل سلسيلا پر جان تيڦو حڪمت مڪ راج ڪجي. ڦون دانڀاهه دڻن
 بيراف ڪاڻڪاڻڻ ماڻگر جوهر مڪ، تياداله رعيت لاوه ايت مڃر تاهو ڪڍالم نڪري
 مڪ ماسوله راج ڪجي. دڻن ڪاڻڪاڻڻ ايت ڪڍالم جوهر دڻن ترس رک مڪ
 ترڪيو ته اورغ ڀڏدالم جوهر ايت مفتاڪن موهه دانڀ ملڻگر مڪ دڦرمه لڪنه
 اورغ ڪڏ ڀڏدالم مودا مڪ تباد دعيرو ڪڏن سبب اي برليشه برماين جاتور دوا
 تيڪ اورغ مڦرمه ڀڏيڪن مڪ تباد جوڪ ڀڏدڦرتوان ايت مڦردوليڪن مڪ راج
 ڪجي. ڦون تيباله دڦڻڪالن رام لالو نايڪله ڪڇيائن دڻن سڪل ڦنديگر هٻالڻ
 سرت بمبويڪن سنانڻ مڪ ملاونه اورغ ۲ جوهر ايت برڦرغ مان ۳ يڻ سڦت
 برهونه ۲ هنه سهاري ۲ ايت مڪ باڻه اورغ جوهر بياوت ڪڏ متڻڪاڻو ڪران
 لقسان ڪڦلا ڦرڻن تاه بياوت مڪ راج مودا ڦون مقاموله بمبوهه استرڻ ڪڍين
 بهاروله اي ڪوار مقاموله ڦول ڪران فيڪرانڻ دڦڻد استرڻ داميل متڻڪاڻو
 دڦربوان ڪڍين ترله بايڪ يار هيلڻ سڪالي ڪڍين ڀڏدالم مودا ايت مقاموله
 ميربو ڪڍين ڪڦيڻ راج ڪجي. ايت مڪ لالو برڪڇر ۲ ران هيت برهيت هڻڪ
 سڦي ڪڪاڻو اتي نام تڦڻن مڪ ڀڏدالم مودا ڦون مڦڻدهه ديتو سبب ڪران
 ساڀر مهاڀور اورغ برامو ۲۰۰ ايت شهدان تنڪل سده مڦڻ ڀڏدالم مودا ايت جوهر
 ڦون الهه مڪ تڦڻڪلاهه سلطان عبدالجليل مڪ ڪلوارله اي دري دالم ڪوتان ايت
 ڦرڪي ڪڪوڻو ڦلاين ڦول مڪ مشوارته اي باليڻ مقاموله ڪه اتو بايڪ مهراڻڪن
 ديري مڪ موافقهه سڪل منترڻ بايڪ مهراڻڪن ديري مڪ لالوله اي ڦرڪي
 ڪڏ راج ڪجي. دڻن تباد برستجات مهراڻڪن ديري مڪ تباد دائه ۲ ڪن اوله راج
 ڪجي. اڪن سلطان عبدالجليل ايت دڦر بايڪ ۲ ڪن سبيل ڪاڻن ايه ساي هندڻ
 جاديڪن بندهارا سمولا شهدان تباد براف لمان مڪ راج ڪجي. ڦون برتونانته
 دڻن ڦترا سلطان عبدالجليل ايت ڦيرنام تڦو ته دڻن حال ايت ڏ ڪتيڪ
 هاري رايا مڪ دانڀاهه سلطان عبدالجليل ڦترا برڦترا مڦونجوڻي راج ڪجي. مڪ
 ڦترا ڦيرنام تڦو قمره ايت ڦون دباوان برسا ۲ مڪ ترڦڻدهه راج ڪجي.
 اڪن فارس تڦو قمره ايت مڪ برايله اي ڦول مڪ سلطان عبدالجليل ڦون
 باليڻ لالوله دمنٽا اوله راج ڪجي. تڦو قمره ايت ڦول تياداله جادي دڻن تڦو
 نهه ايت مڪ تياداله ترڪات ۲ لاکي سلطان عبدالجليل ايت ڪران لهه ۲ معلومه
 اورغ سده اله شهدان مڪ نڪاحه تڦو قمره ايت دڻن راج ڪجي. ڀتاف عاده
 استعادة راج ۲ يڻ سر ڀر نڪاح ڪهڻن دمڪيانه حالڻ مڪ تنڦه راج ڪجي. ايت
 دڻن نڪري جوهر مڪ سڦوله ۲ نڪري جوهر ايت راج دواله ڦد ماس ايت
 اڏان.

القصة

مڪ ترسيوتاهه ڦرڪتان اوڦو ۲ راج بوڪيس يڻ ڦرڪي ڪلاڻت ايت
 مڪ اڻڀيل سڦي اي ڪلاڻت مڪ موافقهه اي دڻن سڪل بوڪيس ۲ بدلاڻت ايت
 مڀيڪن ال ڦتراڻن اڪنتافي تباد تننو يڻ هندڻ ديتون ايت ڪران يارغيساف

جسبي فون برغرغ ساتو راج بڤلاين مك توان بوجغ فون ماسوله برغرغ لالوله
لوکا فهان مک اتيل سبوه لوکاڻ مک باليله اي کفاکرويوغ مک برجماله اي
دغن ښتوان سقتي دان څتري جتيان مک دبري نام اوله ښتوان سقتي سرت
څتري جتيان دغن نام ښتوان راج کچي. کات سته قول څول داوچي دڅوکلکن
نوبت دان دسوره برستدر دتيغ جلاتغ دڅاکیکن مهکوت مک تياداله اي توله
کونن مک لالو څول دبري دڅارغ کبران ښځرنام ساڅو رجب سرت ساتو سورة چڻ
کواس مرنتهکن اتق منځکاو دڅيسيران لاوه کونن مک سده داڻت کواس دان
کبران ايت مک لالوله اي کوار دري څاکرويوغ ايت تورن کسيا بوکيت باتو باوم
لاکي دکوارکنش کواس دان چڻ دان نام دري ښتوان سقتي ايت مک برنيکاله
اي څرکي داتغ برجوال ښي تاور تروبو. څد ساتو ماس ملاوي څرنته پندر بوکيت
باتو ايت مک کناله اي حکم دوا څوله ريل مک بردندامه اي ددالم هاتين کمدين
ميسوت څول مودال اورغ اي ملايرکن څراهو اورغ برکار نخودا څشکوه برلاير
څولغ څرکي کملاک کمدين اڅيل ساسي اي درځد برلاير ايت مک لالوله اي
څرکي کښکاليس مک بهاروله اي مغوارکن نشان دان چڻ کواس مک مځيکوتاه
سکل اتق منځکاو ښځرکاليس ايت کمدين بهارو اي کياتو بهارا مک دڅرنتهپاله
نکري باتو بهرا ايت مک مشهوره نام راج کچي. ايت منجادي راج سرت مځوات
کوت څاريتن دان ماتتيق بيراف اورغ بر۲ڻ سرت هابالغ منترين مک لالوله
اي مځواه الت کښکالين څرغ دغن بيراف بايق څنجاب څرغ شهدان ددالم تځه ۲
برسيځ اکن الت څڅراڻ ايت مک اوڅو ۲ يغ برليم برادي ايتڅون تيپاله کښکاليس
داتغ درځد مځبارا مک برجماله اي دغن راج کچي. مک راج کچي. څون مځاڅله
اي ماڅکر نکري جوهر مک اوڅو ۲ ايتڅون برنيکر مک تياداله برتولن دغن تيسو ۲
مک تياداله اي ماهو مک لالو دداليهکن هندق کلاشت دهولو منجاري موافت
دغن بوکيس يغ دلاعت ايت مک تياداله جادي پنتو مځننو ايت شهدان ادڅون
راج کچي. ايت ستاه مستعيب کښکالين مک ايتڅون مځوره ککوالا جوهر دان
کيځاڅورا اکن ساتو منترين يغ څندي موجق ۲ دان منيڅو ۲ ماسوڅکن کځد هاتي
رعيت ۲ يايت مځناکن يغ اين سينر ۲ اتق مرحوم مځت دڅولغ سکارڅ اين
اداله اي هندق برامځت کځوهر کران هندق مځيل فسکان منجادي راج مک
بارځسايځ پڅتياد ماهو مځيکوت تنني دتمغا دولت مرحوم مځت دڅولغ تياد سلامت
سمځي اتق چويون شهدان مک بارځسايځ يغ مځرتاي اتق مرحوم مځت دڅولغ
ايت مک مندڅځه کړنیا درځد راج کچي. کران اي تله برسځيا بيراف کايو کايڻ
يغ بايک اکن څرسالين جنغ باتين اڅلاکي راج نکارا شهدان کات صاحبالحکمايت
اڅيل منځر سکل رعيت لاوه ايت اکن څرکټان سورهن راج کچي. ايت مک
ريضاله سوا برسام ۲ راج کچي. مک منجوابله سکل مريکيت سيلاکنه راج
کچي. کځوهر ساي سوا اداله مځرتاي کمدين سورهن ايتڅون څرکي کځد لقمان
ښا انځي. څورغ ايت مځاوا سورة درځد راج کچي. مک لقمان فون ريضاله څول

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله فترې جنيان مایه‌ارا اتق انجي. فوږغ ایت سته بالغ درین نام راج برالیه
 مک متاله راج برالیه ایت گڼد فترې جنيان هندق فرکي مغیارا ملیت نكري ۲
 اورغ مک دبریه اوله فترې جنيان ایت مک راج برالیه فون فرکیه منوملغ اورغ
 منفکارو فرکي داتغ ایت هفک سفيه کسيغ دان ککلیسون باتغ هاري کمدین
 لالو اي کراواس دهولو فایسغ مک برجوماله اي دغن سلطان لمبايغ مک عمرهبا
 اکندبریه کڼد سلطان لمبايغ ایت مک دفریواته اوله سلطان ایت قنجاوایه تیله
 سیرین مک تشکل سلطان لمبايغ ایت برکلاهی دغن سوداران سلطان انوم دان
 سلطان اکوڅ یأیت بقا سوداران مک لالو اي کوار برلایر کجوه مک راج برالیه
 ایت دباوان برسام ۲ فیواو تیغان مک دحرمتیه اوله سلطان جوهر دجامون ماکن
 مینوم بناف عاده استعاده راج برجملا سام راج مک څد ساتو هاري سلطان
 لمبايغ ایت مفادف سلطان عبدالجلیل دبالې روځ سري مک ترکنتوته اي تباد
 دناهن سبیل کاتن ساي سوا اورغ فایسغ تباد جادي مالو ترکنتوه کران
 قباکیت هندق کوار مک سلطان عبدالجلیل فون ترسنوم شهدان اداله کیرا ۲
 نیک هاري مک لالوله اي مینغ فترا سلطان عبدالجلیل ایت مک تباداله دتریا
 اوله بکندا ایت مک سلطان لمبايغ فون کوارله دري جوهر ایت برلایر کیتن
 لالوله اي برینې ستورغ قومفوان برنام یغ مریم اتق ساتو توان حاجي کمدین
 توان بوجغ فون بهارو برسوت دسیتو حتی تباد براف لسان سلطان لمبايغ فون
 برلایرله کبکا کوت برهنتي دسیتو اداله کهندقن مافکر فایسغ جوڅ مک
 برکسه اي سرت منجاري فیکران سرت منجاري کواس سځاي سکرا دافت مفاهنکن
 فایسغ ایت.

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله څد ماس اینله اتق راج ۲ بوکيس ایت کوار دري سینتن برلایر کبکا کوت
 ایت یأیت برصحات دان برجینا ۲ کن دغن سلطان لمبايغ ایت مک لالو سلطان
 لمبايغ ایت متا تولغ لککرکن فایسغ شهدان مک سلطان لمبايغ فون متا تولغ
 قول دغن هلندا مک دتولغ اوله هلندا مک الهله فایسغ ایت مک سلطان انوم
 فون دپواغه کبید شهدان اوڅو ۲ یغبرلیم برادیق ایت ستورغ برکار کلان جاي
 فترا یأیت اوڅو دایغ مریواه کمدین کوارله اي فرکي مغیارا کات سته قول
 اورغ دافت کلان جاي فترا ایت دري بتاوي سبب مینتو هلندا مافکر فربان
 کونن شهدان اد فون توان بوجغ افیل ساسیه سلطان لمبايغ ایت متجادي راج
 مک ایفون برموهنه کڼد سلطان لمبايغ ایت هندق کفاکروبوڅ مک برجالته
 اي کراواس مک توان بوجغ ایت لالو برینیکن اتق دڅاتي باتو کوچیغ مندافته
 اتق ستورغ لاکي ۲ دناکتن راج ربع عالم کمدین کوار قول اي کجسي مک
 لالو برخدمته قول اي کڼد سلطان جسي یغبرنام سلطان مهاراج مک سلطان

داهيغ ريلاک ايشقون باليقاه کسينتن سرت کيجي ايت مک اقبيل سغي کسينتن مک کيجي ايشقون دوتوتنه د بواتي قنجاب اورغ شهدان مک تشکل اوغو تندري بوراغ داهيغ ريلاک باليق دري کميوجا انق اوغو داهيغ قراني قون منداقت انق سئورغ لاکي ۲ دنماکتن داهيغ کميوجا کمدین برانق قول سئورغ قرمقوان برنام داهيغ خديجه اخيرن کاتي داهيغ کميوجا ايت منجادي يمئوان مودا ريو يفتکتيک دان داهيغ خديجه ايت منجادي استري راج عالم انق يقدفرتوان راج کجي. سياه ايله داتو. نيني. يقدفرتوان سيد علي نكري سياه سبله قادک بندان اداڻ.

سيرمول کات صاحب الحکاي

مک تياد براف لسان اوغو تندري بوراغ داهيغ ريلاک ايت باليق دري کميوجا ايت مک ايغون مفکت کيمالي کرحت الله تعالي انا لله وانا اليه راجعون مک تيغکلله قتران يغيرليم اورغ ايت ددالم قولو سينتن اداله جنازه بگندا ايت خلاف تنغت قبورن کات سته قول دباوا باليق کيوکيس والله اعلم شهدان ادئون اوغو يغيرليم براديق ايت اوغو داهيغ قرانيه بغيرليه نوا درقد سوداران يغيرامقت ايت ايله کنتي فادک ايهندان نمايهاراکن سوداران يغيرامقت ايت کران سوداران يغيرامقت ايت ترليه مودان آگنتشافي سدهله بالغ بلاک اوغو ۲ ايت شهدان مک اوغو داهيغ قراني قون بمبواتله قنجاب يغ تاهن مريم اد توجه بواه دچوکشکنن الت سنجائن سکالي سرت دشن اورغن درقد انق بوکيس سرت جوا ۲۰۱ امت قوله اورغ فکاوان يغيرنام تسکوني دان درا اورغ قول اندرا گورون يغيرنام لالوه دان نجوفا اقبيل سده سيف مک موافقته اي هندق ماسو. کتکري جوهر دان ملاک مضبارا قد سياه تانه ايت کران اي سده دافت ساتو علامت تشکل ماس اي سمو هندق کالوار دري تانه بوکيس يايئت اولو داهيغ منبون اد برقمشکن اکن ذکر سوداران اوغو داهيغ جلا ايت منجولور منجادي ناک اداله کفلاڻ مفادق کسبله قيهق باره جوهر مک دنغيرکن اوله اورغ انق چوچون اکن منداقت کراجان دسبله جوهر دان ريو يغيرقنجاغن جوا ماسن اداڻ شهدان اقبيل سده قوتسه موافقتن مک لالوه اي برلاير مضبارا کسبله باره ۲ مليهت ۲ ترماس نكري ۲ اورغ درقد ساتو نكري کقد ساتو نكري اداڻ.

القصة

مک ترسبوتله فرکتان سلطان عبدالجليل ددالم نكري جوهر
سيرمول

اداله کير ۳۱ سيبيلن بلس تاهن کراجان ددالم نكري جوهر يقددالم کشتاغن دان معور باکين مک داتغه قول حوادث الدهر وتبديل الحال دشن بيراف اسباب درقد الله سبحانه وتعالى دشن حکمتن يغ بالغة يايئت قمرلان جانن سبب درقد راج کجي. سياه يقدفاگرويوغ يقدامبيل انق اشکت اوله قشري جنيلن ايت اداڻ.

دفرجامون ماكن ميتوم برسوكا ۲۰۳ ن سهارى ۲ شهدان مك قد ساتو ماس براغكتله
 راج بوني ايت كنكري مفكاسر مك دباوان جوكت سوداران اوڤو تندري بوراغ
 داهيغ ريلاك يغيرانم فنرا ايت مك اقبيل سفي اي كمفكاسر مك لالوله اوروغ
 فونيه ايت براستري دغن ساتو اتق راج مفكاسر ايت كمدين باليقه اي كبونيه
 دان دودقانه اي نشف دنكري بونيه ددالم گوا يغيرنام رومفي كدادنيغ شهدان
 ادئون اوڤو تندري بوراغ ريلاك دبرين سياه كريس يغيرنام تنجوغ لادا مك
 دفاكيكن اوله اوڤو ايت كغد انقن يغ سده چردين يايث اوڤو داهيغ فراني يفتوان
 شهدان مك تنكل اوروغ فونيه ايت براغكت باليق كبونيه مك دتيقكلكتن اوڤو
 تندري بوراغ داهيغ ريلاك ايت سرت فترا ۲۱ كنكري بونيه مك لالو برمومن كغد
 اتو دمان ۲ هندق دتارومن شهدان مك دانقنه تقدير الله تعالى يربوانه استري
 اوروغ فونيه ايت سوات فكريان يغ تياد فاتوه قد شرع دان قد عاده يايث برماين
 مودا دغن اتق راج مفكاسر ايت مك كدقاتن دغن اوڤو داهيغ فراني مك لالو
 دنيكمن دغن كريس يغيرنام تنجوغ لادا ايت مك ماتييه اتق راج مفكاسر ايت
 مك تياداله براني اوروغ ۲ مفكاسر ايت محبوك فركارا ايت كمدين فركيه اوڤو
 تندري بوراغ دايغ ريلاك سرت فترا ۲۱ كنكري بونيه مك لالو برمومن كغد
 فادك ككتدا بكتدا ايت اوروغ بونيه هندق مغمبارا كسياه باره مك دلفكن
 اوله اوروغ بونيه اكن سوداران ايت مك براغكتله اوڤو تندري بوراغ ريلاك ايت
 كمفكاسر دري مفكاسر لالو برلاير كسانه جاوا دان كيتاوي برجسما سوداران
 داهيغ بياس دان اداله اوروغ يظفركي برسام بكتدا ايت كيتاوي امقت قوله اوروغ اتق
 بايك درقد اتق داهيغ سرت ففكاوا اندرا كوروون مك اقبيل برجسما دغن سوداران
 ايت دودقانه اي برسوكا ۲۰۳ ن ماكن ميتوم مك تياد براف لمان لالو هندق برلاير
 قول مغمبارا مك لالو ديري اوله سوداران سبواه فنجالغ چوكف دغن مودلن سرت
 الت سنجنان مك برلايره دري بتاوي لالو كسنتن مك اقبيل سفي كسنتن
 مك اوڤو داهيغ فراني فون دنككن اوله ايهندان دغن ساتو اتق اوروغ مفكاسر
 يغيرنام نخودا الغ مك تياد براف لمان دسنتن ايت مك لالوله اوڤو ۲ ايت
 برلاير قول مغمبارا كغد فيهق تانه جوهر دان ملاك برماين ۲ مايهت نكري اوروغ
 كمدين لالو برلاير كمبوجا مك اقبيل سفي كمبوجا دفرملياكله اوله راج
 كمبوجا دبرين رومه دان دفرجامون ماكن ميتوم بتاف عاده استعادة اتق راج ۲
 يغ بسر شهدان قد ماس ايت اد قول ساتو اتق راج مفكاسر برنام راج چولن
 برتنداغ ميا بوغ ايم كمبوجا مك تياداله براني اوروغ ۲ كمبوجا ايت ملاون ايم
 راج چولن ايت سبب ايسن سالت برتوام كونن دانلاكيقون تارومن ترلالو بسر
 يايث سبواه كيچين دغن سكل ايسن اكن جادي تارومن ايت كمدين برلاونله
 دغن اوڤو تندري بوراغ داهيغ ريلاك ميا بوغ ايت مك منقاه اوڤو تندري ايت
 سبب تاجين يغيرنام كرامى ايت ترلالو بيسان مك الهاه ايم راج چولن ايت
 منقاه راج بوكيسن مك دانقنه اي كيچي ايت كمدين لالو اوڤو تندري بوراغ

شهدان اداله کایما ۲ اتق راج ایت تغه رماج فترا بلاک اکنتتانی اوفو داهیغ
چلاه دان اوفو داهیغ کاسی ایت بودق سالتاه درقد سالت کاسیه ایهندان
ایت مک دیاوان جوگاله بارغ کسانن فترا یغایم اورغ ایت اداله فترا یغایم
اورغ ایت بایک ۲ بلاک فارس سرت دغن سیکف فترا اکنتتانی اوفو
داهیغ چلاه یغترسالت بایک فارس مبری غیره هاتی فرمفوان ۲ مندغن
دمکینه کات یغامشون چترا.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اغیل سفیاه وقتون برلاکو حکمت الله تعالی اتس عیان هندق منجاننکن
اسباب مک دانگاه خاطر کراق هاتی اوفو تندری بوراغ داهیغ ریلانک ایت
هندق برمان ۲ کنکری تهمانه کران داتو تهمانه ایت بوکنش اورغ لاین دغن
بکندا ایت ماسیه جوک قوم قرابت مک براغکتاه بکندا ایت کنکری تهمانه
دغن سکل منتري ۲ جوا ۲۰۱ مک اغیل سفی کنکری تهمانه ایت مک دسپوتاه
اوله سکل اورغ بر ۲ تهمانه ایت دیاوان برجمفا دغن داتو فرمفوان ایت
مک دفرمایاکتاه اوله داتو فرمفوان ایت بتاف عاده استعادة راج ۲ سام راج
بردانغن دغن دفرجامون سرت دبرین تمفت دودق یغ فاتوه حتی تیاد براف
لسان مک موافقتاه سکل اورغ بر ۲ تهمانه ایت هندق دفرساتوکنش کدوا راج
ایت جادی لاکي استری کران داتو تهمانه راج فرمفوان لاکي مودا رماج فترا
مک رضاله کدوا راج ایت مغیکوه کهندق اورغ بر ۲ ایت ستله ایت لالو
دنکاحکن اوله اورغ بر ۲ ایت بتاف عاده استعادة راج بر ۲ برنکج کهوین
شهدان برکاسیه ۲ هتاه ای بتاف عاده اورغ لاکي استری مک اداله کیرا ۲
ستاهن مندافتاه ای اتق سئورغ فرمفوان دکارن نام داتورواتو ایتاه کنشی فادک
بندان ایت کران دغن کموافقتن سکل اورغ بر ۲ ددالم نکری ایت سرت سکل
ایسی نکری مک تنغاه فکرجان ایت یایت داتورواتو ایت جادی کنشی بندان
منجادی راج تهمانه ایت تم.

شهدان کات صاحب الحکایت

تسکل اوفو تندری بوراغ ریلانک دودق ددالم نکری تهمانه ایناه مندافت ساتو
بسی یغترجایق دثوگو سفور لالو دامبیل اوله کمالا کربو سبب کربون مانی
ترکینا فد بسی ایت تفکل سکل بولودن درقد بیسان بسی ایت مک بسی ایت
دامبیل اوله اوفو تندری بوراغ داهیغ ریلانک دسورهن تنقا کلد توکغ بسی
دفر بواق یادیق دبرین هولو تندو کوچیغ اد لهن سدیکیت دفر بواتی تاجی
کرامی ترلالو فول بیسان هتک تیاد برانی اورغ ددالم نکری تهمانه مللون ایم
سابوغن ایت جیک اد تاجی کرامی ایت فد ایم سابوشتن ایت شهدان مک تیاد
براف لسان مک اوو تندری بوراغ ایت فون فرکیه کیونیه کران بهارو ۲ وان
برجمفا دغن سوداران مک دفرمایاکتاه بتاف عاده استعادة یغ سفاتوتن سرت

اتلن فائين دنديشن فائين بريت دان برتوليس ملك اخيرن استان ايت تر باكر
 كمدين برفنده قول بگندا ايت كريبو برساييم دريو ايتله ماسن بگندا ايت بايق
 سنرو درقد بوگيس دان متفكا بو دان فطاني كمدين درقد ايت يستوان مودان فركي
 فرغ كباتو بهارو دان لالو كدلي قد هجرة سنه ۱۱۲۲ كمدين فرغ قول يقدفر توان
 مودا كاندرا كيري قد هجرة سنه ۱۱۲۶ كمدين برفنده قول كجوهو سولا كنكري
 مقام توحيد لالوله مهوره داتو. تمككوغ فركي فرغ كليشكي قد هجرة سنه ۱۱۲۸
 كمدين تشله كراجان بگندا ايت دشن سكل تمككوغ بندهاران سرت اورغ بسر ۲۲
 راميله نكري مقام توحيد ايت بايتله نكري جوهر ايت سرت مشهورله سكل عادت
 هالوس ۲ افلاكي بهسان.

شهران

اداله لام كراجان سلطان عبدالجليل ايت يايث دوا فوله تاهن اداله يغ سنتوسا
 ددالم كراجان سميان ياس تاهن دمكيته ادا انتهی.

القصة

ملك ترسوة فركتان راج سيله بوگيس يايث راج يغير ۲ دنكري لووه اداله نام
 بگندا ايت لدوصالت كات سنغه قول اورغ بوگيس لدوصيلا اداله اي برانق
 نيك اورغ لاكي ۲ يقتوان برنام فاجوغ يفتقن برنام اوغو تندري بوراغ داهيغ
 ريلاك دان يغ بشون برنام اوغو داهيغ بياس اداله كنيك ۲ اتق راج ايت
 بابك بلاك روغان سرت سيكفن شهدان اثيل بگندا ايهدان مفكت ملك
 مفكتنيكن كراجانن فتران يفتوا يغيرنام فاجوغ ايت ملك سوداران يقدوا ايت هندق
 دجاديكفن منترين يغ بسر ۲ ملك كدوان قون برتفكوه برموهن فركي مغيارا دهولو
 ماهيت ترماس نكري ۲ اورغ ملك دريساكن اوله سوداران ايت ملك كلوارله كدوان
 فركي مغيارا كنكري ۲ اورغ ادقون سوداران اوغو داهيغ بياس ايت منجادي
 كلان سباه تانه جاوا ماسو. برفرغ سام هاندا ملقكر تانه جاوا ملك دجاديكفن
 اوله هاندا اين راج ممرتهكن سكل بوگيس دبتاوي دانلاين ملك تشله اي
 دنكري پتاوي ايت.

شهران

ادقون اوغو تندري بوراغ داهيغ ريلاك ايت اد مملوي يليم اورغ اتق لاكي ۲
 ساتو ايو قد ساتو قول اداله اوغو داهيغ جلا. ايت لايين بندان يايث انقراج
 بوگيس برنام داتو. فوا دباوا اوله اوغو تندري بوراغ داهيغ ريلاك برلاير
 برسما ۲ دشندي كسانه سيله باره شهدان اداله اوغو داهيغ جلا. ايت دسيله باره
 دفككيل اورغ نمائ داهيغ قالي ادا ملخصا يقتوان برنام اوغو داهيغ فرائي
 دان اديقن برنام اوغو داهيغ مسبون دان يغ تغه برنام اوغو داهيغ مريواه دان
 يغ مودان برنام اوغو داهيغ جلا. دان يغ بشون برنام اوغو داهيغ كناسي

بآیت استرین ایت کونن مک ترنچرله مهانیکن کتیکر فرادوان بگندا ایت
 مک لالو دسورهن تنن کفد کندیقن اتق لقسمان برنام انجی، فوغ مک انجی،
 فوغ ایتقون بوتیقله کونن شهدان تنتغ فکرجان این اد تیک قول برسلان ۲
 سقرت یقتله لالو سبوتنن شهدان اداله یقتیاد برچرای ۲ دغن بگندا ایت اد
 شورغ هلبالقن یقیرانی ددالم نکری ایت لاکي گاکه فرکاس برنام سري بیجا
 وضا مک هلبالق ایت دتیغو اوله داتو، بندهارا لالو دسورهن یونه مک ماتیله ای
 کران جیکلو اد سري بیجا وضا ایت قایهه مکت سري راما ایت ملاکوکن کهندقن
 شهدان مک اداله قد کتیک بگندا ایت داتس جولغ هندق فرکی سبیهج جمعت
 لالوله دفارغن هولو بگندا ایت لالو مفکت دان مک ایتقون ماتن جوک کران
 دلونتر اوله بگندا دغن کریسن شهدان اقبیل بگندا ایت مفکت سکل اورغ بسر ۲
 نکری جوهر ایت مفکتله اکن داتو، بندهارا ایت منجادی راج جوهر اداله مفکتن
 بگندا ایت قد حجرة سربو سراس سلس تاهن سه ۱۱۱۱ قد بولن صفر هاری
 جمعت دان مفکتیکن کراجانن بندهارا بن بندهارا تن حبیب قد لافن هاری بولن
 ربیع الاول هاری خیس وقت ضعی دان راج سلیمان ظهیر کدنیا فون وقتو
 ایتله ادقون انجی، فوغ یقوتیق ایت تیاد براف لسان برانقله لاکي ۲ لالو
 دهترکن اوله بفان لقسمان کفد راج نکارا کمدین دباوان قول کجوه کمدین
 اقبیل سده بسر اتق انجی، فوغ ایت لالو دسراهن اوله لقسمان کفد نخودا مالیم
 اورغ فاگروویوغل برلایر کجیمی دبرین نام توان بوجغ کمدین بهارو دباوا اوله
 نخودا ایت کفاگروویوغل دسبیهکن کفد راج فاگروویوغل یقیرنام یستوان سقنی
 اداله بندا بگندا ایت برنام قتری جنیان مک دقلیهارا اوله قتری ایت دقربواتن
 اتق افکت دبرین قول نام سی بویوغل مک اقبیل ای تله بالغ دبرین قول نام
 راج برالیه شهدان ترسیوه قول ددالم سجاره دان سیاره یقلاین تنکل سده مفکت
 مرحوم مفکت دجولغ ایت مک انجی، فوغ ایتقون دلاریکن اوله ساتو اورغ برنام
 فغلیما لایس اتو بیس نمان لالو دباوان کفاگروویوغل قد حال انجی، فوغ ایت
 ددالم بونتیق مک برانقله ای دفاگروویوغل دان انجی، فوغ ایت مفاکو اتقن ایت
 اتق مرحوم مفکت دجولغ سبب ایتله راج فاگروویوغل ایت مملیهراکندی دغن
 سبایک ۲ قلیهاران مفکت یالقن شهدان اداله یخدوا قول ایت واژه اعلم انتهنک
 مان یقتربه اصح سبرمول ادقون سلطان عبدالجلیل اقبیل سده تلف ددالم
 کراجان مک اداله سوداران تفکوغل ایت دجادیکنن یستوان مودا اکن عمرنتهنک
 نکری جوهر ایت اکات سته قول ترسیوه ددالم سته سجاره دان سیاره راج
 اندرا یغو دجادیکنن یستوان مودا دان اد قول اتقن یقتوان دافت ای ددالم
 ای جادی بندهارا مک دجادیکنن تفکوغل دان اتقن یغ یغو دجادیکنن قول
 اندرا یغو شهدان تنقله سلطان عبدالجلیل ایت کراجان نکری جوهر دغن سکل
 تعلق دایره لالو بگندا ایت فینده کفنجور قول برواة نکری قول دسیتو سرت
 برواة استان یغ انده ۲ قنجیقن تیک فوله دفا سرت براوکیبر برایر امس برتولیس

استریش ایت امفت اورغ تیکک فرملوان ساتو لاکي ۲ ادفون یغ فرملوان فرنام
امس سانی کدوا امس ساج کتیکک داهیغ اوتیه نسان ادفون یغلاکین ۲ داهیغ
پوکا. مک سکارغ اداله اتق چوچون دنکری سمیس دمکینه حال مک هابسه
سامه ساسیه اوفو ۲ یقایم برادیق ایت مک اکن لاکي اکو یتاکن قول سیاره
فرجلانن دغن فرکشان یغ رنکس دان سغن دغرکن اولهم انتهی.

— الباب الثاني فی سیاره تهم —

برمول باب یفکدوا فلد میثاکن فرجلانن دان کلکوان سکل راج یغناه ترسبوه
ایت اتس جانن یغ رنکس دان سغن سفای موده محفظکن یکک اورغ یغ برکهندق
فلد محفظکن دی ملحظا.

سیرمول ادفون سب کراجان راج ۲ ملاک

ایت برقنده کلد بندهاران مک یایت دمکینه قصه کات صاحب الحکایت اداله
فلد اخر ۲ کتروتن درفد سري تري یوان درفد راج ۲ زمان سیغافورا دان ملاک
دان جوهر اداله سنورغ راج جوهر برنام سلطان محمود اداله بگندا ایت برینیکن
فري کونن یایت سوات نوع درفد جین جادی بگندا ایت تباداله سوک سکدودکن
دغن استریش یغ یسا مأنسی این مک فلد سوات هاري بگندا ایت تغه برادو مک
داتغه سنورغ مفرسبهن نفکا ماسق دتاروه اوله ففهللو استان ایت کران
منتیکن بگندا ایت جاگک تیا ۲ داتق بیی مکک سري راما یغ یونتیه مقیدام
هندق ماکن نفکا لالو دفتان سولس کلد ففهللو استان ایت مک ففهللو فون
مفیبلیکن سولس دیریکن کلد بیی مکک سري راما ایت مک ابثون بالیقله
مک ابیل راج ایت جاگک هندق ماکن نفکا ایت لالو دفرسبهن اوله ففهللو
استان کلد بگندا اد یغیاد بایک تادی فانتک بریکن کلد بیی مکک سري راما
درفد تبواغ سهاج ابیل ای مندقر مک بگندا ایت فون مرکاله لالو دسورهن ففکیل
بیی مکک سري راما ایت دراه فوونن دکاوارکش اتقن دري دالم فوونن ایت
مک ماتیه بیی مکک سري راما ایت مک ابیل سلفی خبر ایت کلد سوامین
مکک سري راما مک ابثون مناییه سرت عیلق علقن تریاکر سب مارهن مک
لالو ای منداتکن داتو بندهارا مک دفرمعاسکینه یغای هندق بمالس کما تینن
استریش ایت سرائ کشان جکاو داتو هندق منجادی راج اینله کتیکان یغدفرصب
هندق مندرهک تیا بوله تیا شهدان اداله مکک سري راما ایت ساتو درفد
هابالغ یقتیل باق اتق بواهن سرت قوا کواسن مک متوارتله داتو بندهارا
ایت دغن سوداران تفکوغ دان اندرا یغو فلد مقصود مکک سري راما ایت برساتوله
سکاین مریکیت فلد مینرکن مکک سري راما ایت کران سکل اورغیر ۲ ددالم
نکری ایت باق سوکانن بندهارا ایت منجادی راج کران کات مریکیت این
بارو مکک سري راما دیواتن اخر ۲ کیت سوا فون ننتی دفریواتن بکیتو جوگ
مک تنغه کیمفقاتن ایت شهدان مک اداله ساتو مالم بگندا ایت براهیکن فري

ببراف لاكي انق يڤ ڤرمڤوان ادڤون راج سعید ایت براستریکن انق ڤمڤوڤ
عبدالرحمن منداڤت انق لاكي ۲ برنام راج کچی، دان لاكي راج اندوة دان راج
سعید ایت ببراف لاكي انق دڤن اورڤ کبابڤکن لاكي ۲ ڤرمڤوان دمکین لاكي
راج فراڤ مک تیاد دسیوت دسینی اداڤ.

سیرمول

ادڤون سودارا مرحوم راج حاج ڤدڤرتوان مودا المرحوم سبیل الله ڤبرنام راج
لومو ایت ایله ڤمنجادی ڤدڤرتوان بر سلاڤور مک اقبیل ای تله ملکت دکار
اورڤ مرحوم صالح مک اداله ای مفاداکن ببراف انق لاكي ۲ دان ڤرمڤوان اداله
لاکین ۲ ڤرنام راج ابراهیم ڤدڤرتوان بر سلاڤور ڤڤکدوا راج نالا ڤدڤرتوان
مودا سلاڤور کتیک راج ڤنوه برسوامیکن راج کده کمدین برسوامیکن انق راج
یوگیس برنام اورڤ تسوجوڤ برانقکن راج بسی، ادڤون راج ڤنوه دان راج
ابراهیم دان راج نالا ایت ساتو بندا کتیکان بایت بندان ڤترا مرحوم اوڤو کلان
جادی ڤترا داهیڤ مریواه ڤدڤرتوان مودا ڤڤرتنام ددالم ریو کامڤت راج ڤیراق
ایبون اورڤ کبابڤکن اداله ای برسوامیکن سید محمد جمبول بقسا بن یحیا
منداڤت انق ستورڤ ڤرمڤوان کایم راج شریفه برسوامیکن راج ڤیراق تیاد برانق
کمدین برسوامیکن ڤڤیران نکری بنجر برچری هیدوڤ شهدان ادڤون ڤدڤرتوان
سلاڤور راج ابراهیم ببراف ڤول مفاداکن انق لاكي ۲ ڤرمڤوان ڤرتنام راج اسمعیل
اداله بندان راج قده برنام چوچی، کدوا راج سعید اداله بندان راج فاطمه ڤترا
ڤدڤرتوان مودا ریو داهیڤ کمبوچ کتیک راج محمد ایبون انق یوگیس امڤت
ڤوله اورڤ بایک ۲ اخیرن ایله منجادی ڤدڤرتوان سلاڤور ڤڤکتیک کامڤت راج
عبدالله ایله براستریکن دوا ڤوڤون برنام راج خدیجه انق ڤدڤرتوان مودا راج
جعفر ریو کلیم راج احمد ایله جادی منتنو ڤلایسا فراڤ ملک کانم راج اوسوه
کتوجه راج حسن کدلافن راج حسین کسبیلان راج یوسف کڤوله راج صالح
شهدان ادڤون یڤ ڤرمڤوانن ڤرتنام راج فاطمه کدوا راج میونه کتیک راج خدیجه
کامڤت راج امه کلیم راج عائشه کانم راج سنی کتوجه راج مریم کدلافن راج
حمیده شهدان اداله سکل انقراج ڤڤرتسبوة ایت اد ڤبرسوامی اد ڤتیدق تنقله
ای ددالم سلاڤور دان مان ۲ ڤیرانق اداله انق چوچون ددالم نکری سلاڤور قد
ماس این اداڤ.

فصل

قد مپتانکن ساسیله اوڤو داهیڤ کماسی ڤڤیرکار ددالم نکری سمس

ڤڤیران مڤکو بومی

برمول اداله اوڤو داهیڤ کماسی ایت براستریکن ادین سلطان سمس ڤڤیرکار
سلطان عادیل کونن اداله سلطان عادیل ایت مناروه ستورڤ سودارا ڤرمڤوان
برنام رادین تله ایته برسوامیکن اوڤو داهیڤ کماسی ایت منداڤتله انق دڤن

اد یغ مانی ماس مفریوة سلسله این اداله کبابقکن اتق چوچون دنوگا کدوا
 راج اسمعیل ایله یغبراستریکن راج سیتی اتق راج عبدالصمد برانقکن راج
 محمد حاج دان راج محمود دان راج سایمان دان لایتن درفد اتق فرمقوان
 دقن اورغ کچیل ۲ کبابقکن اتق چوچون دسبله قیبق مندا کتیک راج باسو
 ایله براستریکن راج شریفه اتق راج اتدود برانق سنورغ فرمقوان دان سنورغ
 لاکي ۲ برنام راج سولوغ سده وقت وقتو ممیوة سلسله این کامقت راج یونس
 ایله براستریکن راج حبیه اتق راج ادیس سودارا مرحوم یغدفرتوان راج جعفر
 برانقکن راج حاج دان راج تغه دان راج کچی کلیم گستی حسین تیاد اتق
 چوچو دسبله ریو ملینکن دسبله ممقاواه کانم راج حسن براستریکن اتق مرحوم
 جعفر یغبرنام راج سنی کتوجه راج جعفر براستریکن راج سوده اتق مرحوم جعفر
 تیاد برانق ملینکن اتق دقن کندیقن سمرت راج حسین دان راج جمعت دان
 راج عبدالله دان راج محمد دان لاین ۲ لاکي ۲ دان فرمقوان اداله کبابقکن اتق ۲
 قذ قیبق سبله لوکوت کدلافن راج قاسیم براستریکن راج حبیه جندا سودارا
 راج یونس شهدان ادقون قترا مرحوم قولو باین یغ فرمقوان قرتام راج صفیه
 جادی استری راج ادیس سودارا مرحوم جعفر سمرت یقته لالو سبوتن کدوا
 راج خدیجه جادی استری راج عمر اتق راج عبدالصمد سودارا مرحوم قولو باین
 برانقکن راج زینل دان فرمقوان سمرت راج یغید استری راج یعقوب اتق راج
 عیسی کتیک راج لیر جادی استری مرحوم جعفر کامقت راج حوی جادی استری
 راج احمد سودارا مرحوم جعفر سمرت یقته لالو سبوتن کلیم راج سید جادی
 استری راج محمد یغدفرتوان سلاخور کانم راج جمیله جادی استری راج قاسیم
 قترا مرحوم راج جعفر کتوجه راج شریفه جادی استری راج بوکیس اورغ بیلاوه
 کدلافن راج امنه تیاد برسوامی سملی توا وقتو ممیوة سلسله این لاک اد
 هیدوف اداا ادقون سودارا ۲ مرحوم قولو باین یغبرنام راج عبدالصمد ایله
 برانقکن راج عمر دان راج حاج دان ادقون یغ فرمقوان راج سنی جادی استری
 راج اسمعیل کدوا راج حلیمه جادی استری داهیغ احمد اتق داهیغ مدیق
 برانقکن راج سلامه ادقون سودارا مرحوم قولو باین یغبرنام راج اندوة ایت
 برانقکن راج موسی ایله برینیکن انجی فاطمه قرائقکن بوکیس امقت قوله
 دافت اتق فرمقوان برنام راج میسونه کدوا راج محمد ایله براستریکن راج بورو
 اتق راج اوسوه سودارا مرحوم قولو باین برانقکن راج فاطمه دان راج حسین
 دان راج علی دان راج صالح دان راج شریفه دان راج حوی شهدان اداله راج
 فاطمه ایت جادی استری راج جمعت قترا مرحوم جعفر دان راج شریفه ایت جادی
 استری راج باسو اتق راج ادیس سودارا مرحوم جعفر دان راج حوی جادی
 استری راج ترغکانو یقته جادی حاج برمول ادقون راج جوهر دان راج هیتیم
 یایت اتق راج لوسوه دقن انجی قوان بندا راج نمان شهدان راج جوهر اینله
 برانقکن راج اندوة دان راج سعید دان راج قراغ دان راج عبدالصمد دان

برنام انجي، حليجه ملك مندافت تيگ اورغ انق لاکي ۲ ثرتام راج عبدالله
 براستريکن راج ذبيده فترا مرحوم راج جعفر يستوان مودا مندافت انق ليم لاکي ۲
 ساتو فرمقوان ثرتام راج بعيا ايله براستريکن تفکو مريم فترا سلطان محمد شاه
 مرحوم کراتون کدوا راج اسحاق براستريکن سقوون راج رقيه انق راج حاج
 حاج عني کشيک راج محمد براستريکن راج ايراغ انق راج کچي، سودارا راج
 عبدالله ايت گانفت راج عبدالرحمن براستريکن سقوون راج سبه انق راج
 عبدالحميد انق اشکو حاج توا ايت کليم راج ابوبکر گانم راج سيتي کدوا راج
 احمد دغن انجي، حليجه ايت راج اندوة براستريکن فترا مرحوم جعفر يغيرنام
 راج علويه برانفکن راج الياس دان راج يونس کمدين براستري قول راج اندوة
 ايت اکن سقوون راج حليجه انق راج ادريس سودارا راج احمد ايت جوگ
 برانفکن راج حسن دان راج حسين دان يغ فرمقوان برنام راج هيتم دان راج
 حفصه کشيک انق اشکو حاج توا احمد دغن انجي، حليجه ايت راج عثمان ايله
 براستريکن فترا يقدفرتوان فتراق يغيرنام راج لوغ مفاداکن انق جوگ ددالم
 نگري فتراق کمدين بريني قول راج احمد ايت اکن انجي، غايه انق تسکوغ
 اندرا کيري برانفکن راج فاطمه دان راج ميسونه کدوان جادي استري افکو
 بوسو انق سلطان اندراکيري، راج ميسونه ايت برانفکن راج حسن دان اد قول
 راج احمد براستري دهولو درقد براستريکن راج حوی فترا مرحوم قولو باين
 يایت براستريکن راج امغو، فترا يقدفرتوان اندراکيري برانفکن راج محمد وقت
 ساکيت باليق دري بتاوي کمدين مندافت قول راج احمد ايت انق دغن انجي،
 فاطمه يفلاکين راج داود دان فرمقوان راج حوی تله وقت اي يایت يغ جادي
 استري مرحوم مرشد راج عبدالله يقدفرتوان مودا سفرت يفتله ترسبوة قد سلسيله
 مرحوم راج جعفر دان راج مريم جادي استري راج عبدالرحمن حاج کمدين بيراف
 لاکي انق راج احمد ايت يغلان درقد ايت لاکي ۲ دان فرمقوان تباد دسيوتکن
 دسيني يقيوم برذريت شهدان سهک ايله سهاج يغ دثرواة سلسيله کترون
 يفترتنتو درقد لوفو داهيغ جلا، يغ ثرتيتيسن درقد المرحوم يقدفرتوان مودا راج
 حاج الشهيد في سبيل الله.

ملك سكارغ اكو اتورکن ثرتيتيسن يقدفرتوان مودا راج علي
 سرت سوداران ملك تركمدين سبب اي ثفلكت انق درقد راج حاج المرحوم
 في سبيل الله تعالى

کران مناسبه ثفلکت مودا ايت دبلاکغ سبرمول ادفون يقدفرتوان راج علي مرحوم
 قولو باين ايت ايله راج مودا يهکلیم درقد بفسا بوکيس درقد انق چوچو اوفو
 داهيغ ثرائي اداله اي مفاداکن بيراف انق لاکي ۲ دان فرمقوان ادفون يفلاکين ۲
 ثرتام راج عيسى ايله برانفکن راج يعقوب سرت سوداران دان اييون راج وو
 دانلاکي انقن راج ادريس مفاداکن جوگ انق لاکي ۲ فرمقوان اد يهيدوف

دسلاخور اکن اتق فغايمما فراغ ملک پھيرنام انجي، حميده مک دافت اي اتق
 املت اورغ فرنام راج صالحه جادي استري سيد عبدالله تيماشن تفکو غه اتق
 سيد کوشغ دغن شريفه حايه فترا تفکو هينم سودارا يقدفرتوان مودا راج حاج
 الشهد في سبيل الله تعالی مهاداکن اتق راج صالحا ايت دغن سيد عبدالله ايت
 تیک اورغ فرنام سيد عثمان تيماشن افکو امبوغ اداله اي براستريکن سفوفون
 يقدسباه بندان بآيت اتق راج علي حاج پھيرنام راج کلتوم کدوا شريفه رقيه نمان
 اداله اي ماتي کجیل کتيک سيد شيخ اداله اي براستريکن سفوفون پھيرنام تفکو
 شريفه اتق سيد حسين تفکو ايراغ دغن راج ميسونه فترا مرحوم يقدفرتوان راج
 جعفر منداخت اتق لاکي ۲ فرموان اداله قد وقتو ميواة سايه اين سيد شيخ
 ايت تله وقت ددالم قولو فپخت کدوا اتق راج احمد افکو حاج توا دغن انجي،
 حميده راج علي نمان اداله قد عمرن سميلن ياس تاهن قهره فرکي کمکه
 المشرفه مفرجاکن حاج دان عمره برسام ۲ فادک ايهدان راج احمد اداله اي
 مهاداکن اتق لاکي ۲ فرموان اداله فرملان اي منداخت اتق دغن ستورغ فرموان
 برنام سولوغ دافت اتق لاکي ۲ نمان راج محمد کران نام دفنکنن وقت اي
 فرکي حاج کمدين سده اي ظامير دسوة اورغ تيماشن ۳ راج بيه سبب جارين
 اداله لبه ساتو کمدين داوبه اوله داتون افکو حاج توا راج احمد دنماکن راج
 سليمان اداله اي ايت برتيک برادي ساتو ايو بقدوا فرموان کدوا راج فاطمه
 جادي استري راج عثمان اتق راج محمد اتق يقدفرتوان راج جعفر کتيک راج
 حايه - کمدين براستري قول راج علي حاج ايت فترا يقدفرتوان مودا جعفر
 مک منداخت اي اتق دلافن اورغ فرنام راج کلتوم جادي استري سيد عثمان
 اتق راج صالحه يفته ترسوة تادي کدوا راج شريفه سده وقت کتيک راج
 حميده گامت راج سلامه جادي استري سفوفون راج منصور تفکو لوغ فترا راج
 عبدالله يقدفرتوان مودا المرحوم مرشيد کلیم راج امنه جادي استري سفوفون بآيت
 راج ياسو، اتق راج ابراهيم فترا راج ادریس سودارا راج احمد ايت جوک
 کانم راج حسن براستريکن سفوفون راج ميسونه فترا مرحوم مرشيد يقدفرتوان
 راج عبدالله کتوجه راج ميسونه کدلافن راج جوهره کمدين براستري قول اي
 اکن سفوفون جوک بآيت راج صفيه فترا مرحوم يقدفرتوان راج جعفر مک منداخت
 اتق ستورغ برنام راج صالحه دان راج حسين کمدين برينیکن قول اي اکن
 اتق اورغ بوکيس نمان داهيغ چها اتق داهيغ مناروه برانفکن راج سيد دان
 راج محمد تيماشن داهيغ منبون شهدان يايق لاکي اتق ۲ لاین درقد ايت
 دغن گنديق تباد دسوتکن دسني کتيک اتق راج احمد افکو حاج توا دغن
 انجي، حميده ايت راج چي، نمان جادي استري داهيغ عبدالله اتق تفکو
 عبدالرحمن شهدان کمدين براستري قول راج احمد ايت اکن فترا مرحوم قولو
 باين يقدفرتوان راج علي پھيرنام راج حوی مک منداخت اتق ستورغ فرموان
 برنام راج عايه کمدين بريني قول راج احمد ايت اکن اتق ساوانغ ليفکا

راج عبدالله السرحوم مرشد الحادي كاملت راج حميده كايم راج زبيده المحكو جو
جادي استري تفكو نوغ راج محمد ايت جوگ تشكل تاه وفة راج سلامه ايت ادفون
انق يقدفرتوان راج عالي يغلان درفد ايت اد جوا مك نياد دسبونكن دسيني.

كتيك

فترا يقدفرتوان مودا راج جعفر دغن راج ليبر ايت يات راج عبدالله نمان
ايله يقدفرتوان مودا يفسيلان درفد انق جوجو اوغو مك ايله براستريكن فترا
يقدفرتوان بسر السلطان عبدالرحمن شاه فترا مرحوم سلطان محمود ليفك يبرنام
تفكو تغه برفتراكن املت اورغ لاکي ۲ فرنام راج منصور تيمانغن ۲ تفكو لوغ
كدوا راج محمد تيمانغن تفكو نوغ كتيك راج عثمان تيمانغن تفكو هيم
كاملت راج جمعت تيمانغن تفكو بوسو مك افيل تله مگك تفكو تغه ايت مك
براستري قول اي اكن سفوفون يبرنام راج حوى فترا راج احمد فترا مرحوم
يقدفرتوان راج حاج الشهد في سبيل الله تعالى برفتراكن راج ميمونه جادي
استري راج حسن انق راج عالي حاج انق راج احمد يفسيوه ايت كدوا راج
محمد طاهير كتيك راج فترى ادفون يغلان درفد ايت انق كنديقن نياد
دسبونكن دسيني كران هدى مقبيل سلفان سهاج سفاي جادي سكر.

كاملت

فترا يقدفرتوان مودا راج جعفر دغن راج ليبر ايت يات راج ميمونه نمان
ايله جادي استري دوا فوفون يات سيد حسين تفكو ايرال بن سيد محمد زين
القدسى اداله اي مفاداكڻ بيراف انق فرنام سيد محمود كدوا سيد علوي
كتيك شريفه حليه اداله سيد علوي ايت تله وقت اي قد وقت بمواه ساسيه
اين اداڻ.

سرمول ادفون راج ادریس سودارا يقدفرتوان

راج جعفر فترا مرحوم يقدفرتوان راج حاج الشهد في سبيل الله تعالى مك ايله
براستريكن راج صفيه فترا مرحوم يقدفرتوان مودا راج علي مفاداكڻ دوا انق
فرموان دغن استري ايت فرنام راج فاطمه جادي استري يقدفرتوان مودا راج
عبدالرحمن كدوا راج سيني جادي استري يقدفرتوان مودا راج علي مك كدواڻ
ايت مفاداكڻ انق سفرت يفتاه ترسيوه داتس اين تادي شهدان ادفون انق
يغلان درفد استري ايت فرنام راج حبيبه كدوا راج حليه كتيك راج حبيبه
كاملت راج عايه كايم راج سلامه كاڻم راج امه ادفون يغلاكيڻ ۲ فرنام راج
باسو كدوا راج عبدالرحمن حاج كتيك راج ابراهيم كايم راج عبدالغني.

سرمول ادفون راج احمد اشكو حاج توا سودارا يقدفرتوان مودا

راج جعفر فترا مرحوم يقدفرتوان مودا راج حاج الشهد في سبيل الله تعالى مك اداله
راج احمد اين مفاداكڻ بيراف انق لاکي ۲ دان فرموان شهدان اداله اي بريني

راج ابوبکر دان راج ابراهيم دان راج علي دان راج انتيه فرمفوان دان راج
امنه دان راج نعبه ادفون راج محمد برانقکن راج عثمان دان راج ادریس دان
راج ابراهيم دان راج کجوت دان راج اسمعیل دان راج ابوبکر دان راج
حاج دان راج عمر ادفون یغ فرمفوانن راج حوی دان راج میسونه دان راج سوده
دان راج لینه ادفون راج محمود اد جوک انتق لاکي ۲ دان فرمفوان ادفون
یغدفولو قیغت برنام راج زینه ادفون راج قاسیم برانقکن راج بیگب دان راج
کندوغ دان راج زینب ادفون راج حسین مفاداکن بیرواف انتق لاکي ۲ دان
فرمفوان اي بریسیکن انتق راج بوکیس اروغ بیلاواه منداقت انتق سقرت راج
ابراهيم دان راج عثمان دان رفا دان راج عبدالصمد دان راج داود دان راج
عمر دان یغ فرمفوانن راج لیبر دان راج میسونه دان راج قا دان راج رفیعہ
دانلایش ۲ یغلاوة ۲ تیاد دسیوة دسینی ادفون راج یوسف برانقکن راج حس
دان راج محمد دان راج حاج دان راج احمد ادفون یغ فرمفوانن سقرت راج
حوی دان راج کتیجہ .

سیرمول

ادفون یغدفرتوان مودا جعفر دغن راج لیبر قترا مرحوم یغدفرتوان راج علی مک
یأیت قرتام راج عبدالرحمن یغدفرتوان مودا یغکتوجه درفد بکسا بوکیس انتق
چوجو اوغو شهدان اداله راج عبدالرحمن این براستریکن راج فاطمه قترا راج
ادریس سودارا مرحوم جعفر ایت برقترا راج انتیه جادی استری سید محمود بن
سید حسین تفکو ابراغ کدوا راج ادریس کتییک راج انداق جادی استری
سقرتون قترا یغدفرتوان مودا راج علي یغیرنام راج منصور یغ وفة دمکة المشرفه
کأمقت راج جعفر کلیم راج میسونه جادی استری سلطان محمود قترا سلطان
محمد لیفکا دان انتق ۲ دغن کندیقن تیاد دسوتکن .

کدوا

قترا مرحوم یغدفرتوان مودا راج جعفر دغن راج لیبر ایت یأیت راج علي
نمان ایلہ یغدفرتوان مودا یغکدلافن درفد بکسا راج بوکیس شهدان اداله راج علي
این براستریکن قترا مرحوم راج ادریس سودارا مرحوم جعفر یغیرنام راج سیتی
برقتراکن راج منصور کدوا راج اندوة کتییک راج محمد یوسف یغدفرتوان مودا
یغکفوله دان راج محمد یوسف اینله براستریکن قترا سلطان محمود شاه یغیرنام
تفکو امبوغ مفاداکن انتق جوا کأمقت راج عبدالصمد کلیم راج مرواه کأنم راج
سلیمان کتوجه راج اواغ ادفون فرمفوانن قرتام راج فیرق جادی استری راج
ادریس قترا یغدفرتوان راج عبدالرحمن کمدین جادی استری سلطان سلیمان
بدرالعالم شاه کدوا راج صفیه جادی استری راج محمد انتق یغدفرتوان راج
عبدالرحمن کتییک راج سلامه جادی استری راج محمد تفکو نوغ قترا یغدفرتوان

مودا راج جعفر ایت براستریکن راج لیبر فترا یقدرتوان راج علی مرحوم فولو
 بوین مک مندافت فترا تیک لاکي ۲ ساتو فرمقوان ادفون لاکين ۲ فرتام راج
 عبدالرحمن ایله منجادی یقدرتوان مودا یغ کتوجه کدوا راج علی ایله یقدرتوان
 یشکدلافن کتیک راج عبدالله ایله یقدرتوان مودا یغ کسمیلن درقد اتق جوجو
 اوغو راج بوکیس ددالم نکري ريو ادفون یغ فرمقوان راج میسونه جادی استري
 سید حسین تفکو ایراغ شهدان ادفون اتق یقدرتوان راج جعفر یغلاين درقد
 ایت یغلاکين ۲ فرتام راج جمعه کدوا راج محمد کتیک راج محمود کامفت راج
 قاسیم کلیم راج سلیمان کانم راج حسین کتوجه راج یوسف کدلافن راج حسن
 کسمیلن راج عباس شهدان اداله سکل یقترسوة ایت سدهله ماتې سموان
 قد ماس بمقرواة سلیله این هباله راج محمد دان راج حسین یغ هیدوف ادفون
 اتق یقدرتوان راج جعفر یغ فرمقوان فرتام راج خدیجه جادی استري راج
 عبدالله مندافت اتق سئورغ لاکي ۲ نمان راج باسو. کدوا راج سعوده کتیک
 راج صلیحا کامفت راج مریم کلیم راج حلیمه کانم راج فاطمه کتوجه راج نور
 کدلافن راج زبیده کسمیلن راج سنی جادی استري راج اتق مرحوم فولو باین
 کسفوله راج حمیده کسباس راج علویه کدوا بلس راج صفیه کتیک بلس راج
 حبیبه کامفت بلس راج سلما جادی استري راج عبدالحمید اتق راج احمد یغله
 یقترسوة ایت شهدان ادفون راج خدیجه سوامین یغکدوا راج اندراکیری برنام
 راج عمر ادفون راج سعوده برسوامین راج جعفر اتق مرحوم فولو باین دان راج
 حایجه جادی استري اتق راج اندراکیری برنام راج حسین برانفکن راج
 عبدالجلیل دان راج کچی. فرمقوان دان راج مریم جادی استري سید مصطفی
 کدین جادی استري راج جمعت جوجو یقدرتوان راج علی ادفون راج حلیمه
 جادی استري راج عالی حاج اتق راج حاج احمد برانفکن راج حسن دان بېراف
 لاکي فرمقوان ادفون راج نور جادی استري راج عبدالرحمن حاج فترا راج ادریس
 فترا مرحوم راج حاج برانفکن راج سلیمان ادفون راج ذبیده جادی استري راج
 عبدالله اتق راج احمد یغله ترسوة ایت برانفکن راج یعیا دان راج اسحاق
 دان راج محمد دان ابوبکر دان راج عبدالرحمن دان راج سنی فرمقوان ادفون
 راج حمیده جادی استري راج ابراهیم اتق راج ادریس یغله ترسوة ایت
 برانفکن راج باسو. سرت سواران ادفون راج علویه جادی استري راج اندوه
 اتق راج احمد ایت جوک برانفکن راج یونس دان راج الیاس ادفون راج
 صفیه جادی استري راج حاج علی اتق راج احمد ایت جوک برانفکن راج
 حسین دان راج صلیحه ادفون راج حبیبه جادی استري راج عبدالغانی اتق راج
 ادریس یقترسوة ایت برانفکن راج عبدالرحمن دان راج کچی. فرمقوان دان
 راج جعفر دان راج حسن دان راج حسین برمول ادفون اتق یقدرتوان مودا جعفر
 یغلاکين ۲ ماسیغ ۲ اد منگلکن اتق لاکي ۲ فرمقوان دان مان ۲ یغساتي بلوم
 سلفی بالغ تیاداله منگلکن اتق ادفون راج جمعت برانفکن راج عبدالله دان

تیماغتن ۲ تفکو ایراغ کلیم سید احمد تیماغتن ۲ تفکو وو. کانم سید هاشیم
 تیماغتن ۲ تفکو نوغ ادفون سید عبدالله ایت براستریکن راج صالحه انق راج
 احمد فترا مرحوم راج حاج یغ مفکت دتلوه کشافغ مفاداکن انق تیک اورغ
 فرتام سید عثمان کدوا شریفه رفیه کتیک سید شیخ ادفون سید حسین براستریکن
 فترا مرحوم جعفر یغیرنام راج میمونه منداغت انق تیک اورغ فرتام سید محمود
 کدوا سید عاوی کتیک شریفه حله دان بایق لاکمی انق یغیوکن کهر
 دمکینلاک سید هاشیم بیراف انق یغیوکن کهر شهدان ادفون فترا اوغو داهیغ
 جلا یغلاین درقد تفکو هینم دان تفکو ثویه یأیت امفت اورغ یغلاکین ۲ دوا
 اورغ فرمقوان فرتام راج حاج یغدفرتوان مودا المرحوم الفازی المجاهد فی امامه
 کلمه الله هی العلیا الشهد فی سبیل الله ایاہ بالرزق النعمه فی جنه
 الفردوس کما قال الله تعالی ولا تحسبن الذین قتلوا فی سبیل الله اموات بل احياء
 عند ربهم یرزقون شهدان ادفون یغکدوا فترا اوغو داهیغ جلا ایت یأیت راج لومو
 نمان ایاہ جادی راج سلاخور یغیرکالر اثیل ای سده مفکت مرحوم صالح ادفون
 یغ فرمقوان دوا اورغ فرتام راج امینه کدوا راج حله تیماغتن ۲ تفکو کچی
 ایله جادی استری سلطان جمبی ادفون راج امنه جادی استری راج بوکیس
 برنام اورغ لغا یأیت ایهندان انجی. افکو راج سلیمان ایت منداغت انق دغن
 راج بنتیت دوا اورغ فرمقوان فرتام افکو دالم جادی استری سلطان عبدالرحمن
 شاه برقتراکن راج محمد تفکو بر اخرن ایله مشکنتیکن کراجان ایهندان برکار
 سلطان محمد شاه یأیت مرحوم کراتون کدوا انق انجی. افکو راج سلیمان دغن
 راج بنتیت یأیت افکو وو. نمان ایله جادی استری تفکو عبدالرحمن برانق
 دوا اورغ فرمقوان فرتام راج لوغ کدوا راج جی. نمان اداله کدوان ایت جادی
 استری یغدفرتوان مودا راج علی فترا مرحوم جعفر شهدان ادفون مرحوم یغدفرتوان
 مودا راج حاج الشهد فی سبیل الله تعالی اداله ای مفاداکن انق لاکمی ۲ دان
 فرمقوان ادفون یغلاکین ۲ فرتام یغدفرتوان مودا راج جعفر کدوا راج ادیس کتیک
 راج فھغ گامفت راج احمد کلیم راج قاسیم ادفون یغ فرمقوان فرتام راج سلامه
 اداله بندان انق راج اساهن کدوا راج حمیده کتیک راج سیتی اداله کدوا
 بندان راج فیرق فتری یغدفرتوان مودا داهیغ کسوجا گامفت راج بونتیت کلیم
 راج تھه اداله بندا کدوان انق سلطان اندرا گیری کانم راج امینه کتوجہ راج
 قاسیم سیرمول ادفون راج سلامه ایت جادی استری راج نالا یغدفرتوان مودا
 سلاخور دان راج حمیده یأیتله افکو فتری جادی استری مرحوم سلطان محمود
 مرحوم بر دلپتک دان راج سیتی ایله افکو بر جادی استری راج بوکیس
 کرا یغ. تلپیا. چوچو داتو رو تو دان راج بونتیت ایت جادی استری افکو
 راج سلیمان فترا راج بوکیس اورغ لغا دان افکو تھه ایت جادی استری
 یغدفرتوان سلاخور راج ابراهیم دان راج امنه تیاد برسامی دان راج قاسیم
 جادی استری یغدفرتوان بر اندرا گیری برنام راج سعید سیرمول اداله یغدفرتوان

فصل

قد مېتاکن ساسیه کتروتن اوږو کلان جاي فترا يایت اوږو داهيغ مريوه يسمون مودا يغفرنام ددالم نکري ريو درقد اتق اوږو تند اري بوراغ داهيغ ريلاکت برمولى اداله اوږو داهيغ مريوه ايت ايله يغدفرتوان مودا دان ايله يغدفر بواة څوکو، څرملان سومغه ستيا ملايو دشن يوکيس دان ايله براستريکن اتق راج ملايو يغيرنام تن چي، ابو اتق تمغکوڅ عبدالجمل دجوهر اداله چي، ابو ايت ديم دفرقت سرائس شهدان اوږو داهيغ مريوه برقترا دشن تن انجي، ابو ايت تيکت اورغ څرنام لسماء اوږو، دغفکيل اورغ کلانا چي، اوږو، کدوا راج سعيد کتيکت راج فاطمه ايله برسواميکن داهيغ کمبوجا فترا اوږو، داهيغ څراني ادڅون سلسيله کتروتن کبايقن دسلاڅور کران اتق يغيرنام کلان چي، اونو، ايت بريني دسلاڅور برنام فتران تن چي، غايه دان لاين ۲ اداڼ انتهي.

فصل

قد مېتاکن سلسيه کتروتن اوږو داهيغ چلا، يایت داهيغ څالي برمولى اوږو داهيغ چلا، اينله يغدفرتوان مودا يگدوا درقد غيهق راج يوکيس دان ايله براستريکن راج ملايو اتق سلطان عبدالجليل جاديه استريش ايت سودارا سلطان سليمان بدرالعالم شاه يغ سايه سبندا دشن دي برنام تفکو مندق کلارانش تنکل اوږو داهيغ چلا، ايت متجادي يمتوان مودا دکار تفکو څوان څول اداله اوږو داهيغ چلا، منداقت اتق دشن استريش ايت دوا اورغ څرمځوان څرنام تفکو څويه کدوا تفکو هيتم شهدان ادڅون تفکو څويه ايت ايله جادي استري مرحوم عبدالجليل فترا مرحوم سلطان سايمان بدرالعالم شاه مک منداقت اتق دوا اورغ څرنام تفکو احمد کدوا تفکو محمود ادڅون تفکو احمد ايت مفکت لاگي کجبل تنکل تله دجاديکن راج اوله مرحوم اوږو داهيغ کمبوجا کمدين دجاديکن څول سوداران تفکو محمود ايت برکتر سلطان محمود شاه تنکل اي مفکت منغلککن فترا دوا اورغ څرنام تفکو حسيد يایت سلطان حسين دسيڅاڅورا کدوا تفکو جمعه يایت سلطان عبدالرحمن شاه مرحوم يوکيت چڅکه شهدان سلطان عبدالرحمن اينله برقتراکن سلطان محمد يغ کهراڼ دان څتران يېجوکن کهرا دوا اورغ څرنام سلطان سايمان بدرالعالم شاه کدوا تفکو وو، ادڅون يغ څرمځوان څرنام تفکو تغه کدوا تفکو کچي، کتيکت تفکو اندق ادڅون سلطان محمد فترا سلطان عبدالرحمن ايت برقتراکن سلطان محمود يخته دتورنکن اوله هلندا کراچان برکتي دشن ايه سوداران برکتر سلطان سايمان بدرالعالم شاه ادڅون تفکو هيتم سودارا تفکو څويه ايت برسواميکن سيد حسين بن شيخ بشا بن يحيى براننکن شريفه حليمه مک شريفه حليمه ايت برسواميکن اشکو سيد محمد زين المقدسي مک منداقت اي اتق اتم اورغ څرنام شريفه ذبيده تيمالمن ۲ تفکو اندق کدوا شريفه مريم تيمالمن ۲ تفکو ني کتيکت سيد عبدالله تيمالمن ۲ اشکو غه کامقت سيد حسين

ایت برسوامیکن راج عالم برانقکن تفکو بدریه نمان جادی استری سید عثمان
بن شهاب برانقکن سید عالی یمتوان سیاه انق چوچو سید عالی له منجادی راج
ددام نگرې سیاه قد ماس ممبواته سلسیله این اداڼ.

فصل

قد مېشاکن سلسیله کترون اوڤو داهیغ منمبون فترا یغکدوا درقد اوڤو داهیغ
ریلاک برمول اداله اوڤو داهیغ منمبون ایت براستریکن فتری کسبا فترا سلطان
محمد زین الدین راج ماتن یایت انق دغن استریکن انق راج سفکاوو. نمان
فتری امس اندراوتی مک فتری کسبا ایت متداقتله ای انق دغن اوڤو منمبون
ایت سفوله اورغ یایت انم لاکي ۲ امقت فرمفوان ادفون یغلاکین ۲ فرتام کستی
یمیریل کدوا کستی جمادین کتیک کستی جلدري کامقت کستی جلما کلیم
کستی سینا کالم راتو سربا کسوما ادفون یغ فرمفوان فرتام اوتین دوامن
کدوا اوتین چندرا ساری کتیک اوتین چند رمیدی کامقت اوتین فاورغ ادفون
کستی جلدري ایت برانق توجه اورغ یغلاکین ۲ فرتام کستی اوریف کدوا کستی
اسمعیل کتیک کستی قاسیم ادفون یغ فرمفوان فرتام اوتین اندراوتی کدوا
اوتین بلالغ کتیک اوتین فاطمه کامقت اوتین سمغ ادفون کستی جلما برانق
دوا اورغ فرتام اوتین رتن ساری کدوا اوتین رتن ویلیس ادفون کستی سینا
برانق تیک اورغ فرتام اوتین سلامه جادی استری راج عالی یمتوان مودا ریو
یغکایم درقد انق چوچو اوڤو برانق سنورغ برنام کستی حسین کدوا انق کستی
سینا مس اوڤم نمان کتیک امس ستي سیرمول ادفون اوتین دوامن برسوامیکن
راج لندق راتو باکوق نمان برانق امقت اورغ فرتام اوتین نیت کدوا اوتین
سعدیه کتیک اوتین سوتا کامقت اوتین سلامه ادفون اوتین چندرا ساری ایله
برکلر راتو سمغ بلومله اکو دافت نام سوامین دان انق قد کتیک ممبواته سلسیله
این مایکن سیاف ۲ یغلاکغ اکوله درقد انق چوچو اکو مارف اکن منبه
کراغن کو این جک دافت ادفون اوتین چند رامیدی برسوامیکن فقیران شریف
عبدالرحمن یغداثک اوله یمتوان مودا ریو راج حاج منجادی سلطان دنکری
فختیانق مک اداله متداقت انق سنورغ لاکي ۲ دان سنورغ فرمفوان ادفون
یغلاکین ۲ برنام فقیران شریف قاسیم ایله منجادی سلطان فوختیانق یغکدوا
دان یغ فرمفوان برنام شریقه عایشه برسوامیکن سید شیخ بن حامد باعبود
ادفون اوتین ناواغ برسوامیکن فقیران عبدالغفور راج برونی برانقکن کستی
فوتیل شهدان هفک اینله فختیوان اکو اکن سلسیله کترون اوڤو داهیغ منمبون
یغدسبه تیمور لغوت ممقاواه دان فوختیانق دان ماتن دان برونی ادفون اوڤو
داهیغ کسای سلسیله کترونن لاکي اکنداغ دبلالغ کران اکو اتورکن مان ۲
سوداران یمتوان اکو دهولوکن اداڼ.

نکري ريو هڅک ماس اين يایت سنه ۱۲۸۲ برککالن انق چويون منجادي
يشتوان مودا ريو باومه فوتس لاگي ادقون اوڤو داهيغ کساي ايت ايله منجادي
فقيران مفکو بومي يغ مرنهکن کراجان دنکري سمس دقن سکل تعاوتق دانلاکي
اکداتغ سکل سياره اوڤو ۲ ايت قد باب بشکدوا ددالم کتاب اين ان شاء الله تعالی.

شهران

سکارغ اگو يتاکن اوڤو ۲ يغ ليم براديق ايت اکن ساسايهن

فصل

قد ميتاکن سلسيله کتروتن اوڤو داهيغ قراني برمولى اداله اوڤو داهيغ قراني ايت
بريني اي دسنتن دقن ساتو انق اورغ بو کيس نمان نخودا الغ دسيوه اورغ يایت
قاري عبدالاک مک قاري عبدالملک ايت برانق دوا اورغ ساتو لاگي ۲ برنام
عبدالفتاح دان عبدالفتاح برانقکن احمد دان احمد برانقکن عبدالله دان عبدالله
برانقکن ابراهيم دان ابراهيم برانقکن اسمعيل يغبادي داتو شهيندر ريو دان انق
يغ فرمقوان درقد قاري عبدالاک ايت نمان انجي فاطمه ايو داهيغ کمبوج
مک داهيغ کمبوجا اينله منجادي يقدفرتوان مودا يغ کتيک ددالم نکري ريو
سرت تلوق دایره دن شورغ فرمقوان برنام داهيغ خديجه ايله قد اخرن
جادي استري راج عالم انق يمتوان راج کجي. سياه درقد ايله کتروتن يقدفرتوان
سيد علي بن عثمان بن شهاب يغ کراجان دنکري سياه کمدين براستري قول
اوڤو داهيغ قراني ايت اکن سودارا يمتوان بسر سلطان بدرالعالم شاه يغبيرنام
تفکو تغه مک برقترا اي شورغ برنام راج ميمونه کمدين براستري قول اي دسلشور
اکن انق راج سلاشور دافت قول انق شورغ فرمقوان کمدين براستري قول اي
دکده اکن ادیق يمتوان کده دافت قول انق شورغ فرمقوان سبرمول ادقون قنران
يغلاکي ۲ برنام اوڤو داهيغ کمبوجا ايت براستريکن سقوڤون قنرا يقدفرتوان مودا
اوڤو داهيغ مريواه يغبيرنام راج فاطمه اداله بندان راج فاطمه اين تن انجي.
ايو مک مندافته داهيغ کمبوج انق دقن راج فاطمه ايت سميلين اورغ فرتام
فرمقوان نمان راج ڦيرق ايله استري مرحوم تلوو کتاشغ کدوا راج خديجه کتيک
راج اندق ايله جادي استري راج ابراهيم سلطان سلاشور يشکدوا يشکامفت راج
سعيد کليم راج غایه تيمائشن داهيغ اوتيه کانم راج اندوه کتوجه راج علي
يايشله يمتوان مودوا يشکليم ددالم ريو کدلاق راج عبدالصمد کسميلين راج
اوسوه شهدان ادقون راج ميمونه قنرا مرحوم اوڤو داهيغ قراني ايت دقن تفکو
تغه ايت برسواميکن تشکوڤ جوهر برقتراکن داهيغ جلاء دان داهيغ کجي.
دان افکو مودا شهدان داهيغ کجي. اينله برانقکن تشکوڤ عبدالرحمن دان
تشکوڤ عبدالرحمن اينله برانقکن تشکوڤ ابراهيم دان تشکوڤ ابراهيم اينله
برانقکن تشکوڤ اوبکر دسيغاقورا تلوو. يلاشا يهاد قد وقت ايت عبوة سلسيله
اين مک ايله يغبيرکار سلطان جوهر ادقون داهيغ خديجه قنرا اوڤو داهيغ قراني

لویځ لقا. رماټ بسی برانقنک توتسوي. رښي توفوسول چیشنا برانقنک توري
 بوسوغي سیلا چاغی لځکا نانا برانقنک تندري لویځ متندرو ري لړکودون برانقنک
 تندري املاء متندرو ري بلوسوي ماچاغی رکلاکان برانقنک کوري لاغی متندرو ري
 چندرانا برانقنک لتند ري املاء برانقنک مقاسغ متندرو ري ساکونا برانقنک
 لتوانده متندرو ري رکنانا برانقنک لتند ري یوځا برانقنک لندراغ رتاو.
 تندراییغ برانقنک لمدوصالت.

شهران

اداله راج اوڅو لمدوصالت ایله اول راج یوکیس یغ مول ۲ ماسو اوکام اسلام
 یغبرایمانکن نبي کیت محمد صلی الله علیه وسم

شهران کات ستقه لغه بهسا یوکیس الاله دغن دیوالنکن تان جادي لمدوصلا
 یایتله یغ مشهور سیرمول ادفون اوڅو لمدوصلا ایله یغ اتق چوپو سکل
 داتو ۲ دلوه دان دسویغ دان اورغ یتیتغ شهران اداله اوڅو لمدوصلا این
 برانق تیک اورغ لاکي ۲ فرنام څاپوڅ نساڅ کراجان دنکري لوو. کدوا اوڅو
 داهیغ ییاس نساڅ فرکي منجادي اورغ بر سکل یوکیس دتانه جاوا منجادي
 چایغ ستروجوهن څهلاون دتانه جاوا مک اخر عمرن مندافت نام مایور دکار اوله
 چندرال هلندا ممرتهنکن سکل یوکیس دیتاوي دان جاوا کتیک اتق برنام اوڅو
 تندري بوراغ داهیغ ریلک مک ایله یغ مقبارا کسبه بارت درقد تانه یوکیس
 شهران ایله یغ مخو پای اتق برلیم اورغ لاکي ۲ ساتو ایو فرنام اوڅو داهیغ
 فراني نساڅ آیله یغتوا سکالي کدوا اوڅو داهیغ منبون کتیک اوڅو داهیغ
 مریواد کامفت اوڅو داهیغ چلا. کایم اوڅو داهیغ کماي دانلاکي ستورغ فرمڅوان
 اتق دغن استریڅ راج تفرانه برنام اتق ایت داتو ریو توا کات قول اورغ
 یوکیس داتو فرمڅوان ایله نیني. اڅکو کرایغ تلپق دمکینه جتران شهران
 اداله اوڅو داهیغ فراني ایت سرت سوداران ایله منجادي فنجوریت اکوڅ جایغ
 ستر ستروجوهن څهلاون څد تانه سبه بارت درقد تانه یوکیس هڅک تانه جوهر
 دغن سکل تعلقن لاکي اکنداتف قصه ایت څد باب یڅکدوا درقد کتاب این
 ادفون اوڅو داهیغ منبون ایله منجادي راج دنکري مفاواه یڅکار فقیران مس
 سري نکارا ممرتهنکن دنکري مفاواه هڅک سڅي کڅد اتق چوپوڅ تورن منورن
 ادفون اوڅو داهیغ مریواد ایله منجادي یڅدفرتون مودا ریو دغن سکل تعاون
 دایرهڅ دان ایله برکار کلانا جای فترا دان ایله مفالهکن راج کچی. یتوان
 سیاه دامپیلن ریو درقد تاغن راج کچی. دسرهکنن ریو دغن سکل دایره تعاون
 کڅد راج سلیمان سرت دلتي. راج سایان ایت منجادي راج جوهر دغن سکل
 تعلق دایرهڅ ادفون اوڅو داهیغ چلا. ایله منجادي یتوان مودا یڅکدوا ددالم

مک دغرله اولهم — فاعلم کتهوي اوليهم

برمول ادا له اصل راج بوکيس يغ مقبيلار کيسله باره درقد فيهق تانه سيله
 بوکيس ادا له اصل ستورغ راج فرمقوان نام نگرين لووه نام راج ايت ست
 ماښکاي، ادا له ست ماښکاي. ايت قد سغه قول اورغ بوکيس کثرون درقد
 قثري بلقيس کون ددالم قد ايت الله سبعا نه وتعالی يقترله تاهو اکن حقيقت
 الامور اکلها کران باقيس ايت دنکري سبا فيهق ين اتق راج جين جادي
 استري نبي الله سليمان عليه السلام مک برجاوه ۲ هنله دغن بوکيس انتهنک صحكه
 قول سغه بوکيس اين انتهنک تيدق الله تعالى يقترله تاهو اکتتافي قثري
 باقيس ايت برانق لاکي ۲ دغن نبي الله سليمان بيراف بايق تورن منورن کران
 تيا د مانع يغ منکچکن کغد عقل يقتياد بوله سفي اتق چوچو نبي الله سليمان
 ايت کيوکيس کران فکر جان ايت هاروس لولس کغد عقل سقرت کبايقن توان
 سيد عرب يغ تورن کباوه اغين اين برتا بوران سکنت نكري دباوه اغين منگلکن
 بيراف اتق چوچون مک افيل لولس دان صح اتق چوچو رسول الله صلی الله عليه
 وسام ايت سفي کباوه اغين سرت منگلکن اتق چوچو بيراف بايق دمکين
 جواله اتق چوچو نبي الله سليمان عليه السلام جاتوه کتانه بوکيس ايت قالعاصل
 تيف ۲ فکر جان يقتياد کيت دافت اکن حقيقتن جاغلله کيت دساکن هنقلله
 کيت تاسکن کران دليل برديري ادا انتهی.

شهدان ادا له ست ماښکاي. ايت

منجادي راج کراچان دسلاغي مک ايله برسواميکن راج بوکيس يفسرن سکالي
 دنکري لووه مک ست ماښکاي. اينله برانقن دانو قلقي. اينله برانقن فاتوتوه.
 اينله برانقن بتارا کورو برانقن بتارا لاتوه. برانقن فادک سوي رکاديغ
 اينله برانقن لکليکو.

شهدان

ادا له فادک سوي رکاديغ بردوا قثري دغن لکليکو اين قعه يغ مشهور ددالم
 بيراف حکايت بوکيس دان ملايو کران فادک سوي رکاديغ ايت مقبيلار اي
 برماين ۲ هفک سفي کسياه بارت ملاک دانلاين قد ماس ايت ايله راج
 يقتياد بنديقن قد کسراين دان گاگه برانين.

برمول لکليکو ايت

برانقن فادک ساوغ روارا. برانقن لساک برانقن سيباجاي کورنا برانقن
 بتاري توجا ملجاي لوفي بالي برانقن نو تندري الا ملجاي اولرنا برانقن
 لارما فا متندرو ري ورا برانقن لاسوسوغ روارا. متندرو ري لاروشوغ برانقن
 بتارا توښکا. متندرو ري ماښکاي. برانقن لفاء يوي لوفي ريبالا. برانقن سوسوغ
 ريور متندرو ري لاروشوغ برانقن توفاء ماداغ متندرو ري نفا برانقن تولاي
 متندرو ري تان تکو برانقن ستي روارا. متندرو ري نکاء جاب برانقن لاوغ لاغي
 متندرو ري لکانان برانقن ما اکروما متندرو ري تشف نکاء. برانقن لاما ئي

کریو کران سلطان سلیمان ایت ایه سوداران منتا تولغ لالو دتولغ اوله سلطان سلیمان مک اله قول راج عالم ایت کلوارله مقبارا سنگف نگری اورغ هفک سلفی کمانن شهدان افیبل ددغرن سلطان محمود ایت تله مقکت مفکنتیکن کراجانن اتغن برنام یتوان راج اسمعیل مک راج عالم فون دانقله مانگر سیا برسام هاندا ملاکت مک یتوان راج اسمعیل فون الهله قول لالو کلوار مقبارا سنگف نگری ۲ اورغ کفلیمبغ دان کسینتن دان کترغکانو منجاری کواس ادفون نگری سیا راج عالم له منجادی راج دسیتو دان اتغن یتوان محمد علی ایت منجادی یتوان مودا قول مک تیاد براف لمان مک مشکته یذغرتوان راج عالم ایت ددالم نگری سیا اداڼ.

شهدان کات صاحب الحکایت

افیبل یذغرتوان راج اسمعیل مندغر خبر ایه سوداران تله مقکت ایت مک ایفون داتغ قول کسپا مک اله قول سیا ایت دان یتوان راج اسمعیل کراجانله دسیتو مک تیاد براف لمان مشکته قول یتوان راج اسمعیل ایت مک مفکنتیکن کراجانن فتران یغبرنام راج یحی دان یتوان محمد علی تیاد ددغرن سقدرکن منجادی راج توا سهاج قد ماسن مک اد قول سوداران دغریواتن یتوان مودا مک ددالم ایت سید علی بن عثمان بلسا بن شهاب یایت چوجو راج عالم اتق تفکو بدریه مک دتیفون یتوان راج یحی ایت لالو دلغکرن نگری سیا ایت مک الهله قول یتوان راج یحی ایت برتابوران دغن اتق استریغ دان راج مودا سرت اتق ۲ راج مان یفکاسیه اکندی لالو مبالوا دیریغ کنگری لیفکا کغد بکندا سلطان محمود فترا مرحوم عبدالجلیل فترا مرحوم سلطان سلیمان منتا فرتوان مک تیاداله ستو جواب سلطان محمود ایت مک دودقله یذغرتوان یحیا ایت دلیفکا دغن سائق سوداران بیراف ماس دان کتیک کمدین تیاد براف لمان مک کلوار قول مقبارا سنگف نگری اورغ ادفون سکل سائق سودارا برسام ۲ دغندی اد یغ دتکلکنن دلیفکا اد دبلیتوغ اد یغ دمقاوه دان کفونتیانق ادفون یتوان یحیا فرگی کترغکانو لالو ککمانن مک تیاد براف لمان دسیتو ایفون مشکته ددالم کمانن مک ایله اخراامور فوس کراجان راج سیا یغ کترونن درقد راج ملاو برفندهله قول کراجان نگری سیا ایت کغد بلسا عرب لاکي قریش لاکي سید بلسا بن شهاب یایت سید علی هپاله تیغکل سبله بندان ساج یغترکنا کغد یتوان راج کچی ایت مک سکارغ اتق چوجو سید علی له کراجان ددالم نگری سیا هفک سلفی میوا ساسیله دان سیاره این اداڼ انتھی.

فصل

قد میتاکن ساسیله راج سبله راج یوکیس یسلسو کتانه باره نگری جوهر یغجادی برسامو ۲کن قد قرابت قد فیهق راج ملاو دغن سبب برلاکي استری برامیلن ۲ انتارا کدوا فیهق

شهدان اداله تفکو محمود ایت بر کتر سلطان محمود شاه مک ای بر استریکن
 انق داعیغ متکوه منداث انق برنام راج اسمعیل دان راج داود ایدنه انق
 گهران برمول اداله انقن یغلاین درفد ایت فرتام راج عبدالله کدوا راج عبدالرحمن
 کتیک راج موسی کامت راج کامت کلیما راج باقی کانم راج حسین کنوجه
 راج یوسف کدلافن راج محمد کسمیلن راج یوسو کسوفله راج حسن کباس
 راج طیب کدوا باس راج باسین. ادقون یغفرمقوان درفد انقن ایت فرتام تفکو
 امیوڭ کدوا تفکو سلیه کتیک تفکو چکر کامت تفکو هیتم کلیم تفکو حلیه
 دمکیتله بارغ یقتله اتو دافت ددالم بیراف شجاره دان سیاره یغدهولون ادان.

سیرمول

ادقون راج اسمعیل فتران سلطان محمود ایت برانقن راج یحی تیماغش ۲
 تفکو سولوغ کدوا راج عبدالرحمن کتیک راج صالح ادقون یغ فرمقوانن تفکو
 سعید کدوا تفکو عایشه کتیک تفکو تیجه کامت تفکو بدریه کلیم تفکو قریه
 کانم تفکو صافیه کنوجه تفکو زینب کدلافن تفکو فتری یأیت انقن دغن انق
 راج ترغکانو سیرمول ادقون فترا راج کچی. یغبرنام راج عالم ایت ایله یغدرتوان
 مودا ددالم ماس ایهن هیدوف اداله مفاداکن انق بیراف قول اداله استرین
 انق راج بوکیس یأیت داعیغ خدیجه فترا اوڭو داعیغ فرائی یغدرستین اداله
 ای مفاداکن انق فرتام تفکو بدریه اباه جادی استری سید عثمان یغسا بن شهاب
 دان ایله برانقن سید علی یغ منجادی یغدرتوان سیاه یفاخر تنکل هاییس
 انق چوجو راج ملایو یغدرسه سیاه برتبوران سکنف نکری ۲ اورغ کدوا انق
 راج عالم ایت تفکو حاوی کتیک تفکو سووما کامت تفکو امس ابو شهدان
 ادقون انق یتوان راج عالم یغلاین درفد ایت فرتام راج محمد علی جادی
 یتوان مودا یغکدوا دسیاه کدوا راج عقیل یغ ماتی دپونه اورغ کچیل ددالم
 سات بولغ ماس کراجان سلطان محمود راج بواغ سودارا راج عالم ایت انتهی.

شهدان کات صاحب الحکایت

ادقون یغمول ۲ منجادی راج ددالم سیاه یأیت راج کچی. اقبیل مفکت مفکتیکن
 کراجانن انقن برنام سلطان محمود مک فده ماس کراجانن نکری سیاه دودقکی
 اوله هلندا دقولو کنتوڭ کمدین سلطان محمود کلوار قول فرکمی مرمقفا مفاداغ
 کفل ۲ یغبرداکغ دسفر مک ماره قول هلندا لالو دلفکر قول سیاه ایت سمولو. اوله
 سلطان محمود ایت دیتیون هلندا ایت لالو داموڭ مک هلندا قون اله لالو لاری
 کمالک مک تیاد براف لامن مک سلطان محمود قون مفکتله ددالم سیاه مفکتیکن
 کراجانن انقن یغبرنام راج اسمعیل دان یغدرتوان مودان راج محمد علی انق
 راج عالم سده میسغ کلوار مقبارا منجاری کواس سبب ای اله بر فراغ دغن
 سلطان محمود ماس لاکی هیدوف راج کچی. فرملان فرائی اقبیل تله ماتی
 راج کچی. مک اله قول سلطان محمود لالو مپاوا دیرین کفد سلطان سلیمان

ایت مک جادیه انجی، فوغ ایت یونتییغ کونن دان اد قول سته مفتاکن تشکل
 بکندا مفکت ذکرن بردیری مک نیاداله برانی اورغ منانم بکندا ایت مک
 مشوارته سکل منتیرین ات سبب فکرجان ایت ساعت عجایب مک کات دروغ
 ایسی استان اداله بکندا تغه براهیکن انجی، فوغ ایت مک بکندا ایت فون
 مفکت مک تعبیر سکل منتیرین بکندا ایت تاکوة تیاد متفکاکن اتق یوجو یغ
 بشا درفدان مک دسورهله اوله اورغ بسر ۲ ایت اکن انجی، فوغ ایت ستویه
 دغن بکندا ایت کونن قد کتیک ایت مک اثیل تله سلسی بهاروله ربه ذکر
 بکندا ایت مک انجی، فوغ فون یونتیهه کونن دان ترسویه قد شجاره فیهن
 ترغکانو اداله انجی، فوغ ایت دفاکی میسغ اوله بکندا ایت تله یونتییغ میسغ
 کونن وقت بکندا مفکت اورغ ۲ تغه برگادوه ۲ کن حال بکندا ایت مک انجی،
 فوغ فون دلاریکن اوله فایسا بیس دباوان کفکارویوغ کفد فتری جنیلن لالو
 انجی، فوغ ایت براتی دسیر یایت لاکي ۲ لالو دامیل اوله فتری جنیلن دیواتن
 اتق اثکت مک اثیل تله بر دلفسکنن مقیمارا کفایسغ دان کجوه دانلاین ۲
 قد وقت ای مقیمارا ایت برنام توان یوجغ دان وقت ای دفاکرویوغ دفتکیل
 اوله فتری جنیلن سی یویوغ دان تشکل سده ای بالیق دروغ مقیمارا دکار قول
 اوله فتری ایت راج برالیه کمدین اخیر ۲ کونن دفوککن نوبت اوله فتری
 جنیلن سرت یتوان سقتی دسوره برستار دتیغ جلاتغ دلتقن مهکوت داتس
 کفلان نیاداله ساتو اف کونن اینله اجینن صله کونن اتق مرحوم مفکت
 دجولغ مک لالو دبری نام قول اوله سقتی ایت راج کچی، لالو دسورهن کفسیران
 لاوه فیهن بکالیس دان یوکیت باتو سرت دبرین فداغ کسارن یغبرنام
 ساقورجب سرت دبرین جف ددالم ایت صله اتق مرحوم مفکت دجولغ کونن
 مک مفیکوتله سکل متفکاو فسیران لاوه ایت سقرت بکالیس دان سیاه دان
 باتو بهرا دانلاین ۲ مک منادقتله ای کواس بهاروله ای مانگر جوهر سقرت
 یشاکن داتغ جتران ایت قد باب یفکدوا بجارا سیاره راج ۲ ملاو جوهر دان
 سیاه دان راج یوکیس انتهی.

شهران یغدرتوان راج کچی، اینله کراجان دنگری سیاه دان اداله ای
 دوا اورغ اتق لاکي ۲ یتوان برنام راج عالم ایبون اتق دقاتی باتو کوچیغ
 تشکل ای مقیمارا منادقتله ای اتق یغبرنام راج عالم ایت سته شجاره نشان
 راج ربیع عالم کدوا اتق برنام تفکو محمود تیماغتن ۲ راج یواغ اداله بندان
 تفکو قمریه فتری مرحوم عبدالجلیل تشکل جوهر دالهکنن دان تفکو قمریه ایت
 دیواتن استری شهران اداله اتق راج عالم ایت دجادیکنن راج مودا دان اتق
 تفکو محمود ایت منجادی گنتین یغدرتوان بر مک لالوله ای بر فراغ ادیق
 برادیق کمدین اثیل راج کچی، ایت ماتی برنده ۲ کراجانن دانتارا اتق
 یوجون دغن برامیل ۲ لن کراجان سته اتس ستهن انتهی ملخصاً.

بسر ادفون یغ فرمفوانن فرودم تفکو تغه جادی استری راج حاج عبدالله یدفرتوان
ریو فترا مرحوم راج جعفر یسا بوکیس کدوا تفکو کچی. جادی استری بندهارا
فهیغ یغیرنام تن مطهر کتیک تفکو اندق جادی استری تطفکوغ ابراهیم یغیدیم
دسیفاورا تلو. بلانجا کامفت تفکو عیثم نیاد برسوامی مانی ددالم داران ادفون
سلطان محمد مرحوم کراتون ایت بیراف قول مناروه اتق لاکي ۲ دان فرمفوان
ادفون یغلاکین ۲. یأیت سلطان محمود یغته ترسبوة تادی ایت یأیت بردوا
سودارا ساتو ایو یغ فرمفوانن برنام تفکو دالم اداله بندان راج ترشکانو برنام
تفکو تیه ادفون اتق یغلاین درقد ایت یأیت تفکو سعید دان تفکو اندرة دان
تفکو ابراهیم دان فرمفوانن فرتام تفکو حمیده دان تفکو صافیه دان تفکو مریم
دان تفکو سلما شهدان ادفون تفکو دالم برسوامیکن راج ترشکانو دان تفکو
حمیده برسوامیکن اتق بندهارا فهیغ دان تفکو مریم برسوامیکن راج یحیا اتق
راج عبدالله ابن راج حاج احمد سودارا راج جعفر فترا مرحوم تلو. کشافغ دان
تفکو سلما برسوامیکن راج منصور فترا یدفرتوان مودا راج عبدالله فترا
مرحوم راج جعفر یغترسبوة ایت دان تفکو صافیه برسوامیکن راج سیم شهدان
سلطان محمود فترا مرحوم سلطان محمد ایت بر فترا ستورغ فرمفوان نشان تفکو
امبوغ برسوامیکن فترا یدفرتوان مودا راج عالی فترا مرحوم راج جعفر یغترسبوة
ایت یغیرنام راج محمد یوسف یدفرتوان مودا یغکشوله درقد راج بوکیس
اداله ای مفاداکن اتق لاکي ۲ دان فرمفوان قد ماس مخریوة ساسیله آین.

سیرمول ادفون سلطان حسین یغسیفاورا

اداله ای مفاداکن بیراف اتق لاکي ۲ دان فرمفوان ادفون یغلاکین ۲ تفکو بسر
دان تفکو عالی دان تفکو جعفر دان دوا اورغ فرمفوان اینله یغ کهران ادفون
یغلاین درقد ایت یأیت تفکو عبدالجلیل ادفون سکل یغترسبوة ایت ماسیغ ۲ اد
منفکلکن اتق مک کبابیقله اتق چوچو سلطان حسین این ددالم سیفاورا
دانلاین ۲ مک تیاد عیب فنبشکن سقدارکن هندق مقبیل رگش ادا.

فصل

قد مهتاکن سلیله راج ملاو یغسبیه سیاه برمول اداله راج ملاو یغ سبیه
سیاه قد ماس مرحوم عبدالجلیل راج جوهر یغ کتروتن درقد بندهارا تن حیب
ایت مک یأیت مولا ۲۸ ن راج کچی. یغ گلاران درقد فاگروبوغ یدفرتوان راج
کچی. مک راج کچی. این اصل کجادیتن ایت بابقله اخلاف برسلاهن ۲ سغه
سلیله دان سیاره ادفون ترسبوة ددالم سجاره سبیه سیاه اصل راج کچی.
ایت اتق درقد مرحوم مشکت دجولغ یغتریوته دکوت تفگی اوله مکت سری راما
مائن برنام انچی. فووغ اتق لقسان مک تنکل بگندا ایت همغیر مشکت مک
انچی. فووغ ایت فون ماکن مانی بگندا ایت کونن وقت بگندا ایت داتغ براهیکن
استرین قری مک ترفنیرله مانی بگندا ایت لالو دسورهن ماکن کفد انچی. فووغ

تفکو تغه کتیک تفکو قمریه کائمت تفکو مندق ادقون راج سایمان ای یغ
منجادی راج داشکت اوله راج بوکیس یایت اوفو یغ لیم برادیق لاکي اکنداتغ
قصه ددالم سیاره این دان ادقون تفکو تغه ایت جادی استری اوغو داعیغ
فرانی برانقن راج میونه برسوامیکن تفکوغ جوهر برانقن داعیغ کچی. دان
داعیغ جلاه دان الهکو مودا ادقون داعیغ جلاه ماتی ای سبب تریاکر اوبت بدیل
ددالم کچی یغنامون ایت ادقون داعیغ کچی. ایاله برانقن تفکوغ عبدالرحمن
دان تفکوغ عبدالرحمن برانقن داعیغ رغکی. دان داعیغ عبادت کدوان مفاداکن
بیراف اتق. ادقون داعیغ رغکی. ایت جادی تفکوغ دسیغافورا اد اتق برنام
نن ابوبکر سکارغ سوده ای منجادی تفکوغ جوهر برگز تفکوغ سری مهاراج
جوهر قد تشکل ماس مقر بواقه سیاره این ادقون تفکو قمریه برسوامیکن راج
کچی. سیاه برانقن راج محمود تیمغ^۲ غنن راج بواغ ادقون تفکو مندق
برسوامیکن اوفو داعیغ جلاه برانقن تفکو قوتیه دان تفکو هیتم اینله سته
درد ادق^۲ سلطان عبدالجلیل یغ قرمقوان یغیریمقور نسب دغن راج^۲ بوکیس
دان دغن راج^۲ سیاه لاکي اکنداتغ چتران قد سیارهن اکنتتافی دغن جالن
سمن قراکتن شهدان ادقون درد فیق اتق^۲ یغلاکي یغیرککالن اتق چوچون
منجادی راج ددالم ربو لیفک دغن سکل دایره تعلقن مک اینله اکو پتاکن
سلسلهن سته درد یغ اکو کنهوی درد مریکیت السلطان سایمان بدرالعالم
شاه یایت قترا سلطان عبدالجلیل یغداقت ددالم ای سوده منجادی راج جمهور
دان ستورغ اتق برنام راج عبدالرحمن اتق درد انچی. نوسامه یایت دوا
لاکي^۲ اممت بانس قرمقوان شهدان سلطان سایمان اینله برانقن راج دباروه
یغیرنام راج عبدالجلیل اینله اتق یغ کهران دغن انچی. قوان فیرق ادقون
اتق یغلاین^۲ یایت راج عثمان دان راج اسمعیل دان راج احمد دان اینهدان
تفکو ققایما بسر دان یغ قرمقوان راج بولغ دان بیراف لاکي اتق یغلاکي^۲
دان قرمقوان.

سرمول

اداله راج عبدالجلیل ایت براتریکن تفکو قوتیه قترا اوفو داعیغ جلاه برانقن
سلطان محمود المرحوم لیفک دان سلطان محمود این برقترا دوا اورغ لاکي^۲
ستورغ یغیرکار سلطان عبدالرحمن المرحوم بوکیت چفکیه دلشکا دان سلطان
عبدالرحمن این برقتراکن سلطان محمد تشکل ای سده مکت دکلر اورغ مرحوم
کراتون دان سلطان محمد اینله برقتراکن سلطان محمود یغ دتورنکن گراجانن
اوله هلندا اداله مکتش ایت دغه شهدان مکتتیکن گراجانن ایت سوداران
برکلر سلطان سایمان بدرالعالم شاه قترا مرحوم سلطان عبدالرحمن یغترسبوه
اورغ مرحوم بوکیت چفکیه شهدان قترا مرحوم بوکیت چفکیه ایت اد لاکي^۲ اد
قرمقوان قرتام سلطان محمد یغترسبوه اورغ مرحوم کراتون اینله قترا یغ کهران
کدوا سلطان سایمان بدرالعالم شاه یغتره ترسبوه ایت کتیک راج داود تفکو

دريو سوشي چاراخ سرت مېوآه كلنكافن مرمفاء فږشكي بغږكي داتغ مك ماس
اينله جوهر دالهنك اوله جسي شهدان ستله ايت مفكتله مرحوم مودا ايت دغهغ
كمدین مفكت ټول سلطان عبدالجليل ايت شهدان اقبيل تاه مفكت سلطان
عبدالجليل ايت مك فترا مرحوم موداله بغږنام راج ابراهيم دجاديكن راج
ادفون بندهاران تن فكرم حبيب برگار بندهارا سري مهاراج شهدان ادفون
تاهن مفكت مرحوم مودا ايت قد هجړه سريبو دلافن ټوله توجه تاهن سنه ۱۰۸۷
ادفون مفكتن سلطان عبدالجليل ايت يايت قد هجړه سريبو دلافن ټوله دلافن
قد تاهن دال اخر سنه ۱۰۸۸

برمول سلطان ابراهيم شاه ټون

ښهله كړيو لالو مقالهنك جسي دان سپاه شهدان اقبيل مفكتله سلطان
عبدالجليل ايت مفكتنيكن كراچانن فتران بغږنام سلطان محمود شاه مك بكندا
ايت ټون ښهله كېوهر تنغه اي دجوهر شهدان بندهارا سري مهاراج تن فكرم
تن حبيب ټون مفكتله ټول يايت قد هجړه سريبو سراتس سبيلن تاهن قد تاهن
دال سنه ۱۱۰۹ قد توجه هاريولن محرم مالم جمعيت مك برگښته ټول دغن
انقن جادي بندهارا نكري جوهر شهدان كمدین مفكتله ټول سلطان محمود ايت
تريونه دكوت تيغكي قد هجړه سريبو سراتس سپس تاهن قد تاهن واو مك
مفكتنيكن كراچانن بندهارا اين داتوه بندهارا تن حبيب سري مهاراج اداله
اي نايك كراچانن قد هجړه يفترسېوه ايت قد دلافن هاريولن ربيع الاول هاري
خمس وقت ضحي شهدان قد كتيك ايت مك برگارله اي سلطان عبدالجليل
شاه اين بندهارا تن فكرم تن حبيب.

كات صاحب الحكايت

ماس اينده راج سليمان فترا سلطان عبدالجليل ايت ظاهر كدنيا سبرمول اداله
مفكت سلطان محمود ايت يايت سبب تريونه اوله سنورغ هابالفن بغږنام مك
سري راما سبب سلطان محمود ايت مېونه استري مك سري راما ايت سبب كران
ماكن سهولس نفكا قد كتيك راج ايت لاكي تغه برادو اداله تريونهن دكوت
تيغكي دمقام توحيد نمان ددالم جوهر.

سبرمول اداله سلطان عبدالجليل ايت اد بيراف فتران بغ كهر دان
ببراف بغوكن كهر يايت فتران دغن كنديش بغږنام انجيء نوسامه انق اورغ
اجبه ادفون فتران بغ كهران ببراف اورغ يايت فتران ددالم ماس اي جادي
بندهارا برسلاهن راج سليمان سفكوه ټون اي انق كنديش اكننتافي اي فترا
ددالم منجادي راج سبب اينده انقن بغ توا دجاديكن بندهارا دان سنورغ
دجاديكن تنغورغ دان سوداران دجاديكن راج مودا دان سنورغ لاكي انق
دجاديكن اندرا بغو ادفون راج سليمان قد نيت هاتپ هندق دجاديكن
كنتيش شهدان كات روي اداله راج سليمان ايت انم بلس برادق اكننتافي
بداقت دسبونكن ددالم ساسه اين مك اينده بيلانن فترام راج سليمان كدوا

شهدان کات صاحب الحکایت

اداله سنجات یلغش تنکل کوفو، اله اوله قرغکی ایت یأیت مریم دلافن
 فوله دان لیلا رنتاک تیک راتس مک تنقله بگندا ایت دجوهر مک ددالم
 بیراف ماس مغاوارکن فرومقا، فرکی مالگر کملاک دان بیراف لنجا ۲ اورغ
 قرغکی یغداخت شهدان اقبیل مفکت سلطان علاءدین رعایه شاه ایت مک مفکتیکن
 کراجانن فتران یفرکار سلطان مظفر شاه اداله عمرن وقتو ای منجادی راج
 یأیت سببان باس تاهن اداله بگندا ایت بایک ادابن دغن اورغشوا ۲ تیاد
 ای مجاراکن سوات فکرجان ماینکن ای موافقت دهولو دغن داتو، بندهارا
 دان سری نار دراج دانلایش دان قد ماس کراجانبه تیاد بوله قرغکی کلاوه
 لاکي دغن سیواه دوا ملینکن ددافتله اوله جوهر شهدان قد ماس بگندا اینله
 مپوا کویو ساویوه لالو دفریوا نکری سکالی شهدان اقبیل مفکت سلطان
 مظفر شاه مک مفکتیکن کراجانن فتران برکار سلطان عبدالجلیل شاه قد ماس
 بگندا اینله داتغ لغکر قرغکی کسلویه مک قرغکی فون اله لالو بالیق کملاک
 ادفون بگندا ایت برقنده قول دری ساویوه مپوا نکری دهولو سوغی دامر ددالم
 سوغی باتو ساوار نشان دکار اوله بگندا نکری ایت مقام توحید تنقله بگندا
 ایت دسیتو ادان.

شهدان کات صاحب الحکایت

مک اداله فترا بگندا ایت دغن گدیقش اد تیک اورغ فترنام راج حسن
 کدوا راج حسین کتیک راج محمود ادفون راج حسن ایت دراجاکنن دنکری
 سیاه دان راج حسین ایت دراجاکنن دکلتنن دان راج محمود ایت دراجاکنن
 دکمفر کران قد زمان جوهر سکل راج ۲ ملایو سوان ایت دباوه قرنته جوهر
 بلاک فککنن دان فتران بگندا یغ کهران سقرت راج منصور دان راج عبدالله
 ایت تنقله کدوان ایت ددالم جوهر، شهدان اقبیل مفکتله سلطان عبدالجلیل
 شاه ایت مک راج منصوره مفکتیکن کراجانن برکار سلطان علاءدین رعایه شا-
 اکنتتافی بگندا ایت تیاد هیراوکن کراجان عاشیق دغن ماینن سهاج مک راج
 عبدالله له پرسا ۲ بندهارا مشکو کراجان بگندا ایت سوله ۲ راج عبدالله له
 کراجان دنکری جوهر کسین برقنده قول بگندا ایت مپوا تفت دسوغی رایون
 فاسیر راج نشان مک تنقله قول ای دسیتو مک تیاد بیراف لمان مک مفکتله
 سلطان علاءدین شاه ایت مک راج عبدالله له کراجان دنکری جوهر برکار سلطان
 حسنت شاه شهدان قد سنغه چترا ماس کراجان راج عبدالله اینله راج اچیه
 داتغ مالگر جوهر مک جوهر فون اله مک بگندا ایت فون براوندور کاهک تیاد
 بیراف لمان دلیقک، براغتک اکسبان مک بگندا فون مفکتله دتمیلن شهدان مک
 مفکتیکن کراجانن فتران یفرنام سلطان عبدالجلیل شاه دان سودران یغ
 منجادی یغدفرتوان مودا مک دودقاه ای دقغ دان لقسمان دیتنهکن مپوا نکری

بندهاران یغیرنام بندهارا سري مهاراج سبب کړان بکندا سلطان محمود ایت
 براهیکن انقن یغیرنام تن فاطمه یغیرسوامیکن تن علي ملک اقبیل تله ماتې
 بندهارا سري مهاراج دان تن علي ایت ملک تن فاطمه فون دامیبیان دېوای استري
 ادفون ملک سبب دجادیکن دمکین ایت کړان فتنه درقد فرائقکن کلیغ یرنام
 کیتول دان راج مندالیر کمډین کیتول دان راج مندالیر ایتقون دېونه ټول سبب
 تیاد یریتولن دغن فتنهن ایت ادان.

شهران کات صاحب الحکایت مک اقبیل

لقس سلطان محمود ایت درقد بمبونه بندهارا سري مهاراج دغن تیاد سېرن
 ایت مک دانغله قضائ الله تعالی بایت دانغله فرغکي مافکر نکري ملاک ایت مک اداله
 قد ماس ایت سلطان محمود سوده منورنکن دیرین درقد کراجان مک دجادیکن
 راج فتران یغیرنام راج احمد برکار سلطان احمد شاه مک قد کتیک فرغکي
 مافکر ملاک ایت سلطان محمود فون ملاوان برسفکوه ۲ هاتې ادفون سلطان
 احمد شاه برکوت دېنتاین مک لفر فرغکي فون دانغ ټول لالو لاري کپولو موار
 لالو کفناړیقکن برجان کپولو فېغ ماسوله کفامغ ماس ایت سلطان فېغ یرنام
 سلطان منصور شاه قرایه بکندا ایت مک تیاد یراف لام بکندا ایت دفېغ
 فندله ټول کجوه لالو بمبوا نکري دجوه شهران فتران سلطان احمد شاه
 ایت موره فرامین اکنتتافي تیاد سوک اکن اورغ ۲۱ سرت دهینا کن اورغ
 بر۲۸ سرت دلاکوکن فکرجان ۲ یشتیاد فاتوه داتس اورغ ۲۱ دان اورغ
 بر۲۸ مک سلطان محمود فون مرکاله اکن فتران ایت لالو دراجون مک مغلته
 سلطان احمد شاه ایت مک جادي انمله کنورون راج ۲ ملایو کراجان ددالم
 ملاک مک برنده کجوه دري جوه کبنتن ټول مک لفر فرغکي فون دانغ مک
 بتن فون الهله مک لالو لاري ټول ککمفر مک ددالم کمفر ایتله مغلک سلطان
 محمود ایت لاکي استري مک مغلتيکن کراجان فتران یغیرنام سلطان علاءدین
 رعایت شاه کلوار دري کمفر لالو کفېغ دان دري فېغ لالو کجوه ټول ادان.

قبیل

سېرمول قد زامان جهور ټول کسرون راج ۲ ملایو ایت بایت یغیرنام
 سلطان علاءدین رعایت شاه بایت فترا سلطان محمود یغرسبوه ایت عهدان
 بکندا سلطان علاءدین ایتله ماسو کفېغ لالو براسریکن فترې سلطان منصور
 شاه یغیرنام راج کسوما دیوا کسډین کلوار ټول دري فېغ لالو کجوه اداله اي
 کلوار ایت بیوا راتس کافکافن اداله لقسان هغ ندریم ایتله منجادي راج
 لاوله اداله فراهون یرنام دنداغ فنجقن تیک باس دغ برمریم دوا سهلوان
 سونتیغ رنتکان سغوله سبله دان تاهن نوروتن دوا دان ففایق لقسان ایت
 سري بیج دراج دان اداله فراهون یرنام جوروغ فنجقن سیاسی دوا جوک مریم
 سهلوان دان سونتیغ دلاخن سبله تاهن نوروتن دوا.

کرجان سلطان منصور شاه اينله مفرس کيوکيس کغد راج کوا دغن مېاوا
 بيراف بکيسن دان هديه فرکيرين مک دبالس اوله راج کوا دغن شورغ اتق
 راج ۲ قد نکري کچيل برنام داهيغ مفاواه يايته اخيرن جادي لقسان هغ تواه
 ايله مشهور ددالم ملاک هلبالغ يفرکاس دان ايله يغ مېونه هغ جيت يغ
 مندرهک مقبيل کنديق راج دلاونع برموکه کمدين مقاموله اي ددالم استان
 مک راج فون کواوله دري دالم استان مک تباد شورغ درقد منتري دان
 هلبالغ راج ايت منايکي هغ جيت ايت هپاله هغ تواه جوا براني منايکي مک
 لالو ديونه هغ جيت ايت دان برنجانغله حکايتن ددالم سياره فنجغ ۲ شهدان
 بکندا سلطان منصور شاه اينله يفراسکت براس تري کتانه جاوا اکن اتق راتو
 متجافاهيت مک لالو دباوان باليق کملاک دان فولو توجه فون دبريکن اوله
 راتو متجافاهيت کغد منتون راج ملاک ايت شهدان اداله قسه سلطان منصور
 شاه اين ترلالو فنجغ سفرت ترسيوه ددالم سياره مک دسيني سقر هندق
 رشکس سهاج اداش شهدان اقبيل مفکت سلطان منصور شاه اين مک مفکتنيکن
 کرجان فتران برکار سلطان علادين رعيت شاه مک اداله بکندا ايت ساعت
 سوک مفاوالي نکري فرکي سميغ مالم هاري دغن ديرين سنديري دان بيراف
 بايق مېونه قيامون دان فنجوري دغن تالغن سنديري دان محکمن دغن عادي
 دان بنجيکن اورغ جاحت سرت ملبهاراکن هرت بندا اورغ ۲ شهدان مک اقبيل
 مفکت اي مفکتنيکن کرجان فتران يفرنام راج محمود برکلر سلطان محمود
 شاه مک ماس کرجان بکندا اينله اي مېونه سودارا يفرنام راج زينل کران
 راج زينل ايت اداله بايک فارس چنيک مانيس ميري غيرة سکل هاتي
 فرموان ملبهتن دان بايق اتق ۲ اورغ ۲ ملاک يفرامېکن دي هفک استري ۲
 اورغ تباد برکنتوان لاک مفيد راج زينل ايت دغن بوجا دکوبه دان برسولور
 مان ۲ يفرکن داميان دان مان ۲ يفتباد برکنن دبريکنن کغد جوا ۲۰ مک
 جاپوايه نکري ملاک ايت دغن حال يفرمکن ايت مک مپورمه سلطان محمود
 ايت اکن شورغ هپان منيک راج زينل ايت مالم قد تمت تيدورن مک ماترايه
 راج زينل ايت مک دکمفرکن اورغ ۲ نکري ايت راج زينل ايت ماني دتيکم
 اوله فنجوري کون شهدان بکندا سلطان محمود اينله مقبيل توالغن راج فنجغ
 يفرنام تن تيج دسورهن جوري کغد هغ نديم دان بکندا اينله هندق مېيغ
 فري گونف ليدغ دکهندفکي اوله فري ايت داره فتران مک تباداله جادي
 بکندا ايت مېيغ دان بکندا اينله سوک برماين ۲ مودا دغن استري ۲ منتريغ
 قد ساتو ماس اي برماين مودا دغن استري تن بياجيت اتق لقسان هغ تواه
 مک ترجفا دغن تن بياجيت ايت دغه جالن مک دتيمغ ۲ اوله تن بياجيت ايت
 اکن لبيغن کتاش جيک تيدق اکو تاکوت درهک نسجاي تباداله نام سلطان
 محمود هاري ايسو مک ددغر اوله بکندا مک دبريکنن گنديغن يفرکاسهتن کغد
 تن بياجيت ايت مک تن بياجيت فون منطاق استريغ قول مک بکندا اينله مېونه

فتراڻ پڦير نام راج کيچيل بسر شهدان کات صاحب الحکايات اينله راج يڄ عاديل
 لاکي سقام قد زمان ايت دان ايله راج ملايو يڄيولا ۲ ماسق اکام اسلام يڄ
 برحقين برحقا حضرة نبي کيت محمد صلي الله عليه وسلم يڄداجر اوله رسول الله
 صلي الله عليه وسلم دغن مغويڄ دوا کاسه شهادة شهدان لا اله الا الله واشهدان
 محمد رسول الله سرت ترکچوة درقد تيدورن دليهنن ذکرن تله ترختن مک قد
 فاگي ۲ هارين اي براعت کفتني مايهت کفل داتغ دري جده تورن اورغن
 سبهيڄ دليهنن اوله بکندا ايت سفرت يڄدالم محقين مک راج اينتون مندرمکن
 کاجهنن لالو داميلين اورغيڄ سبهيڄ ايت دباوان نايک کاتس کاجهنن يات
 شيخ مخدوم نساڻ لالوله دباوان ماسق کدالم کوتاڻ مک برلاجرله اي اکام اسلام
 مک ماسق اسلامه سکل اورغ ۲ بسرڻ دان سکل ايسي نکري ملاک ايت مک
 بکندا ايت ڦون برکالر سلطان محمد شاه شهدان بکندا سلطان محمد شاه
 اينله راج ملايو مول ۲ مانقن عادة ۲ ملايو سفرت ککونيڄن يڄترنتنو کقد راج ۲
 جوا ملينکن ککونيڄن ايت جک دجاديکن باجو دان دستر مک يڄتيک ڦرکارا
 ايت بوله دان دمکين لاک لاراڻن جوک برپووة رومه بڄراڻين دان تيڄ برالس
 تياډ ترلق کسانه دان رومه برڄلاين دان برڄانتاران دان جک قد ڦراهو لاراڻن
 جوک سفرت ڦراهو برتيڄک دان برڄادان دان برلاراڻ جوک برکڄ کاکي
 امس کونچ کفلا ڦيراق سکلينون تياډ دافت اورغ کواونن محاکين جک کاي
 سکلينون مانينکن دغن نکره راج جوا مک بوله دان لابن درقد عادة يڄتله
 دنتونکن کقد راج دان کقد اتق راج ۲ جوا دان مغاڊ کبالي روغ جک راج
 مودا دان بندهارا دان تڄکوڄ دان اندرا بڄو دان سکل منتر ۲ درقد راج ۲
 دسري باليله کدودقنن دان لاک بيراف عادة يڄدسوتن قد سياره يڄ ڦيڄ
 شهدان قد ڦکرچان سلطان محمد شاه اينله ساعت عاديل سرت راميله نکري
 ملاک ايت سرت امانن دان اداله لساڻ اي ددالم کراجانن انم ڦوله توجه تاهن
 شهدان مک اڦيل مڄت اي مک مڄنتيکن کراجانن فتراڻ پڦير نام راج ابراهيم
 برکالر سلطان ابو شاهد شاه دانلاک اد سڄورڄ فترا بکندا ايت برنام راج
 قاسم ايون اتق ماني ڦرنان برنام تن رتن واني دان ادقون فترا بکندا
 راج ابراهيم ايت بندان راج رکن اخر ۲ ڦکرچانن ايت راج قاسم منجادي راج
 دان راج رکن ايت تربونه برسام راج ابراهيم پڄبرگار سلطان ابو شاهد شاه
 ايت سبب مياپور اورغ ۲ هندق منيکم راج رکن ايت مک راج رکن منيکم ڦول
 سلطان ابو شاهد شاه ايت مک ماتيله کدواڻ سبب کران ڦکرچانن کساران دان
 کراجانن دنيا اين اډان اداله لساڻ سلطان ابو شاهد ايت منجادي راج ستاهن
 ليم بولن مک برندهاره کراجانن کقد راج قاسم برکالر سلطان مظفر شاه
 شهدان سلطان مظفر شاه اينله مولاي محڄپووة انداغ ۲ ملايو مرنهکن کراجانن
 دغن عاديل شهدان اڦيل مڄت اي مڄنتيکن کراجانن فتراڻ پڦير نام راج
 عبداڄه برکالر سلطان منصور شاه دان بندهاران برنام ڦادک راج شهدان قد ماس

مېونه ساتو عاماً اولياً الله نمان توان زين الخطيب مك اقبيل ماتي عاماً ايت
 مك بلاه درفد الله تعالى فون تورنه بايت ايكن تودق داتغ دري لاوه منيكم
 مانسي بېراف بايق يشماتي تربونه اوله ايكن تودق ايت قد ماس ايت دان
 برفنجانله حكايتم ايت قد سياره يغ فنجغ ۲ اداښ شهدان اقبيل مفكت
 فادك سري مهاراج ايت مك مفكتنيكن كراچانن فتران يغيرنام راج اسكندر
 شاه دان راج اينله نكري سيفافورا دالهنك اوله راج منجاناهيت اداله سببن
 ايت اداله راج اسكندر شاه ايت مناروه شورغ كنديق درفد اتق منترين
 يغيرنام سغ رجونا تاف يغيركلر ففولو بندھري مك دفتنهكن اوله شورغ درفد
 كنديق بگندا ايت كغد بگندا مفتاكن كنديق بگندا اتق ففولو بندھري برموكه
 دغن شورغ لاکي ۲ مك مرکاله راج اسكندر شاه ايت اكن كنديق اتق ففولو
 بندھري ايت لالو دسورھن بونه كمدن دسورھكنن فنجوغ دهوجغ فاسير قد
 حال فكرچانن ايت تياداله دغن اوصول فرقسا لاکي شهدان مك اقبيل بښان
 تاهو اكن حال اتق دفریوة يدمكين ايت مالوله اي سراي كنان جكلو سفكوه
 فون دوسان دپونه مك پونهله دغن برسپويي جاغن دظاهركن دتقه ۲ نكري
 جادي نمقاله عايين كران اي فون تله دبركن شهدان مارهله هاتين نايك
 افني مارھن ايت مياكر عقلن مك لالو اي ميري سورة كغد راج منجاناهيت كران
 راج منجاناهية قد ماس ايت برسترو دغن فادك سري اسكندر شاه ايت مك اقبيل
 داتق اي جالن اد يغ بيلوت ددالم نكري سيفافورا ايت مك راج منجاناهية فون
 داتقه مافكر سيفافورا اين مك سيفافورا فون الهله كران رعية جاوا يداغ تلالو
 بايق سكيرا ۲ دواكتي مك لاريله راج اسكندر شاه ايت ممباوا ديرين هفك كملاك
 ادفون ففولو بندھري ايت اقبيل راج اسكندر شاه ايت لاري دري سيفافورا مك
 لالوله اي ماسق كبلور براس مك تومبفله بلور براس ايت كدالم فاريت مك
 ترجاتوهله اي برسام ۲ رومه بلور ايت لالوله ماتي دغن اتق ۲ بيتن منجاديله
 اي باتو كونن شهدان ادفون بگندا ايت دودقه اي عفریوة نكري ملاك اداله
 لمان كراچان دسيفافورا كيرا ۲ تيك قوله تاهن دان كراچانن دملاك كيرا ۲
 تيك تاهن دمكته كات اهل التواريخ.

شهدان اداله كراچان راج ملايو دسيفافورا ايت بايت ليم كترون.

فصل

شهدان اقبيل مفكت راج اسكندر شاه ايت مك مفكتنيكن كراچانن فتران
 يغيرنام راج بر مودا راج اينله مولاي عفریوة منترې يغيرامت دان بتارا
 يغيرامت برديري دكتافكن مېشكن تېته راج كغد سنورغ دان مېشكن
 فرسمباھن اورغ ۲ منتاً معلمكن كغد راج دان ايله يغ مولاي ممباوا الت سميراب
 كراچان يغبواو كپالي شهدان اقبيل مفكتله راج بر مودا ايت مك مفكتنيكن
 فتران يغيرنام راج تغه شهدان اقبيل مفكت راج تغه ايت مك مفكتنيكن كراچانن

مقصود کو اکن مخربوۂ چترا یغ فنجغ کران چترا یغ فنجغ ۲ ایت تله اد بیراف
 باقی کاراغن اورغ ۴ یغدهولو ۲ درغد اکو دشن کتاب اد یغدهسوره دشن تاغن دان
 اد یغ دجیتا دشن سورتن طبع - ادفون یغ اکو فریوۂ این سقدرکن هندق
 مبتاکن فراتوران یغجاتوه قد فرجلانن انتارا فرجلانن راج ۲ ملایو دشن راج ۲
 بوکیس تنکل قد ماس راج ۲ سبله جوهر دشن راج ۲ سبله بوکیس دان راج ۲
 سبله قولو فرج سغای مفتھوی جالن سبب بریغفور سبب سغه اتس ستفھن دشن
 ٹوکتان دان کاراغن یغ کس سغای موده محفظکن دان محفھکن بارغیاف
 یغبرکھندق کغد محفھکن اکندی.

سرمول اداله راج سری تری یوان ایت کراجان دیغافورا دان اداله
 منترین یغبرنام دمغ لیبر داؤن یغداغ برسا ۲ دشندی دری فلیغ اداله دمغ
 لیبر داؤن ایت راج فایسیغ جادی متوا اوله راج سری تری یوان - ادفون وان
 سری یینی ایت ما اشکت اوله سری تری یوان یایت راج فرموان دنکری بنتن
 افیل راج سری تری یوان ایت عبوۂ نکری دیغافورا مک وان سری یینی
 ایتفون فندھله کیغافورا دان اداله تما سیغافورا ایت مولا ۲۸ تماسیک کمیدین
 قد وقت راج سری تری یوان ایت منیس تماسیک ایت مک لالو شیکور بنایغ
 برنام سیفا مک سبتر ای فون هیاغ مک جادیله دگار راج ایت نکری سیغافورا ۲
 دمکینله قصھن ددالم حکایت فنجغ ۲.

شھدان کات صاحب الحکایت

مک تیاد بیراف لمان راج سری تری یوان ایت کراجان دیغافورا مک
 هیلقه وان سری یینی ایت دان دمغ لیبر داؤن دان منتری ریا یواہ فلا فون
 هیلقه منککن دنیا مک کیرا ۲ دوا تاهن مک بکندا راج سری تری یوان
 فون مفکته قول مک دتانسکن اورغ دیوکیست سیغافورا ایت تیاد بیراف جاوه
 دشن قبور وان سری یینی ایت شھدان افیل تله مفکت راج سری تری یوان ایت
 مک مفکنتیکن کراجان دشن فتران یغبرنام سری فکرم ویرا مک راج این اد
 قول مناروه سودارا سنورغ برنام راج کچی، مودا مک دجادیکن منترین یغبر
 دگلون بندھارا تن فرمات موک برجا بر مک ایاله راج یغبول ۲ مخربوۂ بندھارا
 یغ برتھکن سکل منتری ۲ یغداوه تخت کراجان شھدان افیل مفکته راج
 فکرم ویرا ایت مک مفکنتیکن کراجان ایت فتران یغبرنام راج مودا برکار سری
 رتن ویکرم ادفون بندھاران اتق تن فرمات موک برجا بر دان ماس کراجانپاله
 مندافت سنورغ درغد رعیتن یگکاگه ٹوکاس برنام سباداغ یغبوله منجاوۂ کایو ۲
 دوا تیک فیلو سبب ای ماکن منته عنتو کون شھدان افیل مفکت سری رتن
 ویکرم ایت مک مفکنتیکن قول اکن کراجان فتران یغبرنام دنیا راج یغبرکار
 فادک سری مھاراج کات یغامفون چترا ماس کراجان فادک سری مھاراج اینله
 نکری سیغافورا ایت کتروتن بلا ولفکر اوله ایکن تودق سبب کران راج ایت

— تحفت النفیس —

بأیت سجاره ملايو دان بوكيس كارلن المرحوم راج علي الحاج ريو

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي خلق الدنيا والاخرة بقدرته وارادته وخلق الانسان يدبوع
صنعتة وحكمته . فاصلاة والسلام على سيدنا محمد سيد الانام واكل الخلق التام
صلى الله عليه وسلم وعلى اله واصحابه وفضلهم الله على سائر الامم . اما بعد
فلما كانت في النبوت اثنان وثمانين دمثان بعد الالف وهي في ثلاثة ايام
من شهر الشعبان المعظم وهاج قلبي ان اصنع هذا الكتاب الاختصار وفيها السلسلة
والسيارة والتواريخ والاختبار يعني ادقون كمدين درغد ايت مك قد كتيك ايت اداله
هجرة النبي صلى الله عليه وسلم سريب دوا راتس دلاشن قوله دوا تاهن دان غد
تيك هاريبولن شعبان يحمها بر دان بر بشكيتله هاتيكو بهوا مقربوة كتاب
اين يغ سغن دان ددالمش ميتاكن سلسله دان فرجلان دان توارين دان سكل
خبر ٢ من قصة الملوكة الملايو والبقيس والى ابناهم يعني درغد قصه راج ٢
ملايو دان بوكيس دان هكك سكل اتق ٢ مريكنيت وسمنه تحفت النفيس في
احوال بين ملوك الملايو مع البوقيس دان اكو نمائي اكندي تحفت النفيس قد
ميتاكن كللكوان انتارا راج ٢ ملايو سرت بوكيس وارجوا الله المغفرة من الخطاء
في التواريخ والسيارة امين قد حال مهارافي اكو اكن الله تعالى يغ مشغولوني درغد
ترسالة قد سكل توارين دان فرجلانن يا توهنكو فركنشكن اولهم اكن فتا
معبسو انتهى .

برمول باب يفرتام قد ميتاكن سلسله مريكنيت مك يايت بيراف فصول
يغلاك اكنداغ .

فصل

برمول فصل يفرتام قد ميتاكن كترونن راج ٢ سبله ملايو دغن درغكسكن
فركتانن مك اداله دمولاوي دسيني درغد شورغ راج ملايو يغ اصل يغيرنام راج
سري تري بوان اياه اصل راج ملايو يغ ثورن دري بوكيت سكتنغ لالو كغلبغ
كمدين لالو كينتن كمدين كراجا ناه اي دسيغافورا . شهدان مك برغنجانغله
حكايش ايت ددالم سجاره دان سياره ملايو اكن تنافي قد كتاب اين بوكسن

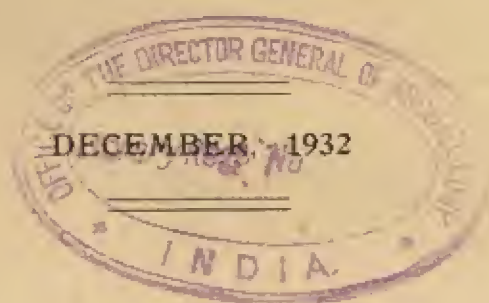
PLATE I.

Vol. X.

Part III

Journal
of the
Malayan Branch
of the
Royal Asiatic Society

SINGAPORE
PRINTERS, LIMITED.

1932

CONTENTS.

A History of Johore (1365—1895 A. D.) by R. O. Winstedt,
C.M.G., D.LITT. (Oxon.)

PREFACE.

I owe my best thanks to His Highness the Sultan of Johore, Colonel Sir Ibrahim, D.K., S.P.M.J., G.C.M.G., K.B.E., for the portraits of himself, his father and grandfather that illustrate this book. His Highness has also been kind enough to read the chapters devoted to Temenggong Daing Ibrahim and Sultan Abu-Bakar and to furnish me with valuable criticism and information, calling my attention to Mr. Vaughan's account of Johore in 1702. "I congratulate you," His Highness writes, "on the way you have touched on all Johore affairs. It appears to me that you conceal nothing. The work will be authoritative."

Engku 'Abdu'l-'Aziz bin Engku 'Abdu'l-Majid has done me a great service by hunting up much manuscript material in the Johore archives and by inspiring Malay officials on historic rivers with enthusiasm for exploratory research in the thickets and villages on their banks. I am indebted to Mr. G. B. Gardner for an appendix and a sketch of the Sayong Pinang fort and to the Survey Department for plans of the Sungai Telor and Old Johore forts. Mr. J. D. Hughes, a Portuguese scholar in the Malay Civil Service, has traced for me the Portuguese derivation of the word *kara* as descriptive of a fort. Mr. W. Bartley has given me unpublished particulars about the population of Singapore at the time of Raffles' landing. Dr. C. O. Blagden has sent me an early Dutch reference to Batu Sawar and Mr. R. J. Wilkinson C.M.G. and Mr. W. E. Dyer, Professor of History at Raffles College, have helped me with criticisms. I owe my grateful thanks to Major Dato' Haji Muhammad Said D.P.M.J. who has read every page of my proofs and furnished me with detailed advice. Tengku 'Abdu'l-Kadir J.P. bin Tengku Muhammad has kindly lent me a Kampong Gelam genealogical tree and Engku 'Abdu'l-Hamid bin Engku 'Abdu'l-Majid the variant Johore tree.

Engku 'Abdu'l-Hamid has also enlisted the aid of Tuan Bagus bin Sayid Hasan, Johore, and supplied a tentative translation of the grave-stones illustrated in this volume. Their complete and final elucidation must be a matter of time.

The official spelling, *Johore*, has been followed on the cover, front-page and preface of this history. Elsewhere I have preferred *Johor* partly because it is scientific and I cannot bring myself to write *Johore Lama* and partly because the shorter word costs less to print and reminds me of the story (I suppose by Arnold Bennett) of the man who won a fortune in business by cutting one letter off the description of a Railway Company and so saving it thousands of pounds a year!

R. O. WINSTEDT.

2 August, 1932.

CONTENTS.

Chapter	PAGE
Introduction	1
I Ancient Johor	3
II Hindu and Malacca Ancestors	5
III The Founding of Johor— <i>Bintan, Sayong, Johor Lama</i>	12
IV Johor, Portugal, Holland and Aceh— <i>Batu Sawar and Makam Tauhid</i>	26
V Johor, Holland, Jambi, Pahang— <i>Makam Tauhid, Batu Sawar, Riau</i>	37
VI Raja Kechil and the Bugis— <i>Panchor, Riau, Johor Lama, Riau</i>	51
VII Riau and the Bugis	58
VIII At Riau under the Dutch	66
IX The Last Phase of the Historic Kingdom— <i>Lingga and Singapore</i>	71
X Sultan Husain and Temenggong Abdu'r-Rahman	86
XI Temenggong Daing Ibrahim	91
XII Sultan Abu-Bakar	98

Appendices:—

(a) Malay Forts at Sayong Pinang, Sungai Telor and Johor Lama by G. B. Gardner	121
(b) Antiquities and ancient Sites	124
(c) Genealogical trees of the rulers of Johore	132
(I) 1530-1564	
(II) 1530-1699	
(III) From 1700 to 1895 A.D.	
(d) Bendahara Sekudai and N. Sembilan	135
(e) The Bendaharas of Malacca and XVIth and XVIIth century Johor	145
(f) The Bendaharas and Temenggongs of the XVIIIth century	147
(g) Mr. Vaughan's description of Johor in 1702/3 A.D.	151
(h) List of Works Consulted	155
(i) Inscriptions on ancient grave-stones by Engku 'Abdu'l-Hamid bin Engku 'Abdu'l-Majid	159

ILLUSTRATIONS.

Plates.

I	His Highness Colonel Sir Ibrahim D.K., S.P.M.J., G.C.M.G., K.B.E., Sultan of Johore	Frontispiece
II	Grave of Sultan 'Ala'u'd-din Shah at Ulu Pagoh	6
III	Grave of Sulaiman Shah, Sayong Pinang	8
IV	Grave of Sulaiman Shah, Sayong Pinang	10
V	A Grave and Grave-yard, Sayong Pinang	16
VI	A Grave-yard at Kota Tinggi and a Grave- stone on the grave of Sultan Mahmud (d. 1699)	53
VII	A Grave-stone from Sungai Telipok and (below) the grave of Raja Puteh, Sungai Tukul, Panchor	52
VIII	Temenggong Daing Ibrahim, Sri Maharaja	91
IX	His Highness Sultan Abu-Bakar D.K., S.P.M.J., G.C.M.G., K.C.S.I.	98
X	Reverse of grave-stone of Sultan 'Ala'u'd-din Shah	
XI	Inscriptions (1) from 'Arabian Nights,' (2) Sultan 'Ala'u'd-din's tomb—both at Ulu Pagoh; and (3) from a Sayong Pinang grave	
XII	Inscriptions from the graves of (1) Sulaiman Shah and (2 and 3) another grave at Sayong Pinang	
XIII	Reverse of grave-stone of Sulaiman Shah	
XIV	One of two graves near the river, Sayong Pinang	
XV & XVI	The footstone of Sultan 'Ala'u'd-din's grave	
XVII	The Arabian Nights stone at Ulu Pagoh	
XVIII	The reverse of the same stone	
XIX & XX	An Ulu Pagoh stone	
XXI & XXII	A grave at Sayong Pinang with inscrip- tions (3) and (2) of Plate XII	
XXIII & XXIV	Two sides of a Sayong Pinang stone	
XXV & XXVI	The footstone of Sulaiman Shah's grave	
XXVII & XXVIII	Two sides of a Sayong Pinang stone	
XXIX to XXXII	Sides of a Sayong Pinang grave shown at the bottom of Plate V	
XXXIII & XXXIV	Inscriptions on the head and footstones of a Sayong Pinang grave	

PLANS OF FORTS ETC.

Sungai Telor. p. 15.	Sayong Pinang. p. 18.	Johor Lama. p. 20
One of the Panchor stones		129

MAP OF JOHORE RIVER.

INTRODUCTION.

On the scene of Johor history there are six principal actors: the Malays, the Portuguese, the Achinese, the Dutch, the Bugis and the English, overlapping but in that order of time. Trade brought them together and prompted their endless fighting, though other and lesser motives for war also occur. The three actors first on the stage sometimes advanced the Cross and the Crescent to excuse bloodshed; and a motive older than Christianity and Islam impelled those dynastic struggles that caused the sacking of Johor Lama by Acheh in 1615 and Jambi in 1673. But more powerful, more squalid and more persistent than all other motives for strife was *auri sacra janes*, a brutal accursed lust for gold, that robbed the actors not only of honour but of humanity. Of this dire covetousness the most evil symptom was monopoly, the confining of trade to one market, where the purchaser bought not at competitive prices but at prices fixed by the guns of his ships. As far back as we know, monopoly had been a feature of Eastern trade, Hindu, Parthian, Persian and Arab and it was the desperate effort of the Gujeratis to maintain their monopoly that led to the clash between Malays and Portuguese at Malacca. It was the good fortune of England that the spirit abroad at the beginning of the XIXth century gave her no chance to establish monopolies, induced her to declare for free trade and so led to the meteoric rise of Singapore.

From her foundation down to the XIXth century the kingdom of Johor was in a precarious state. She was not strong enough to stand alone and she needed trade. Yet even when they offered the gifts of peace and trade, she feared and hated the Portuguese conquerors of her Malacca ancestors. With good cause she distrusted Acheh, her young and piratical rival for Malay supremacy. The Dutch arrived. It took Johor a little while to decide if Holland could beat the great Portuguese galleons. Then from 1602 until English and Dutch spheres of influence divided her territory, Johor was the ally of the Netherlands East India Company. It was a long but uncomfortable partnership of the weak and the strong, the only kind of alliance possible for a Company determined to brook no rival power. Trade was to be diverted from Johor ports to

Malacca and more and more restrictions were introduced to benefit the European partner; for the aim of Holland was undivided and commercial, while from time to time Johor wasted the little strength she had on irresolute trimming or on dynastic quarrels.

Revolution at Kota Tinggi, the murder of the last and most decadent of the Malacca line of Sultans, the jealousies and intrigues of the Johor chiefs, these at the beginning of the XVIIIth century brought Johor an ally more insidious than any external enemy, so that her history for that century is a record of civil war, now veiled now open, between the Malays and the Bugis. There were periods when only Dutch interference appeared to save Johor from that "foe in her blanket," the ambitious virile sea-rover from the Celebes, whose enterprise in trade enabled him to purchase blunderbusses and chain armour. For a time it seemed that those same Bugis would rule the west coast of the Malay Peninsula, leaving on the mainland only impoverished Johor and remote monsoon-bound Pahang to the Malays. Yet in the end despite forceful leaders the Bugis were fated not to excel. Malacca was a thorn in their side, Malacca always the ally of the less energetic and therefore less dangerous Malay. Moreover the Malay throne was still invested with a venerable and mysterious sanctity to which no Bugis chief could aspire. Even when the Bugis seemed to have usurped all power, the mere self-exile of the Sultan could show the hollowness of their rule without the presence of that Malay *roi jaincant* whose person, however weak, was the sacred lodestone that drew the ends of the ancient kingdom together. On the other hand, lacking the industry and enterprise of the Bugis, Malay trade was stagnant and insignificant. So the uneasy partnership between Bugis and Malay continued. In 1784 the Dutch broke it seemingly for ever. Then in 1795 the English took over the administration of Malacca. Again the Bugis ruled and traded from Riau, while the Malay Sultan held his old-world court at Lingga, potent only because sacrosanct. After the treaty of London in 1824, the islands on the starboard side of East Indiamen faring to China fell within the Dutch sphere of influence. Under Holland Riau ceased to have a Bugis ruler in 1900 and Lingga a Malay Sultan in 1911. Once more as in 1699 all that survived of the kingdom of Johor had passed into the keeping of its greatest chiefs, whose family, close kinsmen of the old royalty, have now ruled Pahang and Johor for more than a hundred years, retrieving from the wreckage of wide empire only those two original Sultanates.

I.

ANCIENT JOHOR.

Was there an ancient Johor, whose history is as yet built to conjecture? It is incredible that in the days of Buddhist Singapore there should have been no traffic up the great river of its hinterland whose upper reaches offered tin, camphor and aboriginal slaves. And, indeed, a Javanese work, the *Nagarakretagama* composed in 1365 A.D., speaks of Ujong Medini, that is Ujong Tanah or Land's End, along with Muar, Pahang and Tumasik (or ancient Singapore), as countries subdued by Majapahit. Even before that, between 700 and 900 of the Saka era, at Pasir Panjang on the Kerimun islands (afterwards part of the Johor kingdom) there lived an Indian Buddhist who possessed an armillary sphere.

One theory finds the earliest Johor in the place-name, Wurawari, an old Javanese word meaning "clear water." An inscription of 1006 A.D. in Sanskrit and Javanese (now in the Calcutta Museum) tells how Wurawari had brought disaster on Java and the *Kot Monthieraban* or Siamese laws (purporting to be compiled in 1360 A.D. but mentioning a king who ascended the throne in 1435) speak of Wurawari as subject to Siam. This theory hangs on the identity of *wurawari* "clear water" with *ganggayu* or *gangga ayu*, meaning in old Javanese "fresh water." The first chapter of the "Malay Annals," written about 1614, tells us how after he had conquered Gangganagara Raja Suran travelled on some while and came to the land of Ganggayu. "Formerly it was a large country with a fort of black stone: down to the present time the fort still exists on an upper reach of the Johor river. The origin of the name was Klang Kio, which in Siamese means the treasure-house of jewels: ignorance of the pronunciation has turned it into Ganggayu. The name of its raja was Raja Chulan: he was a great king and all the rajas of the east were subject to him."

This perhaps takes us back to the eleventh century A.D. and the wars between the Chola kings and Old Palembang or Sri Vijaya and its dependencies. If only that fort of black stone could be traced or a Hindu relic be unearthed at Chandi* Bemban up the Madek river or scholarship determine the origin of such names as Lenggiu (a tributary of the Johor), on whose banks are places with names so suggestive as Pasir Berhala and Gajah Mina, then at last the early history of Johor might be unravelled.

Having used the Javanese derivation of fifteenth century Ganggayu to connect it with the more probably Wurawari of the

*D. F. A. Hervey erroneously transliterates the word *Chendia*, but Johor Malays term the spot Chandi Bemban.

tenth century, Heer Rouffaer¹ uses its Siamese derivation to connect it with Galoh, the Javanese for a "jewel" and so the equivalent of the Arabic *jauhar* or Johor! For in 1302 A.D. the great Javanese conqueror Erlangga destroyed Jong or Ujong Galoh. And the combination of Ujong and Galoh leads us at once to Ujong Medini that is, the "Land's End" or Ujong Tanah of later writers and to Johor! There was, however, a kingdom called Galoh in East Java and Krom would put Ujong Galoh on the Brantas delta.

Perhaps Ji-lo-t'ing, of which Chao Ju-Kua wrote in 1225 A.D., was the modern Jelutong at the south-east corner of Johor?

Oddly enough the Sayong river the other and larger tributary of the Johor seems to be more definitely related to early history than its sister the Lenggü. At any rate one cannot help feeling that there must be some germ of truth in the circumstantial story told by the "Malay Annals" of the Jakun strong man of Sayong whose prowess in the days of Hindu Singapore still commands a place in folk-lore.

"There was a rice-planter of Seluang"—the last place that is visited by voyagers up the Johor River who are bound for Gunong Muntahak. "He had a slave called Badang, an aborigine (*orang Benua*) of Sayong who was employed by his master to fell jungle. One day Badang set a fish-trap: in the morning he saw it was empty, with nothing in it except that the scales and bones of fish were sticking to the trap. Every day the same thing happened. Badang threw the scales into the water, so that the river was called Besisek (the river of scales)"—as it is to this day. Badang found an ogre had been devouring the fish. So he wrestled with the ogre and worsted him and became a notable strong man. Sri Rama Wira Kerma, ruler of old Singapore, made him a Radin² and sent him to Kuala Sayong to get a tree-fruit (*ulam kurat*) for the royal table. The branch broke and Badang's head struck a rock and split it, so that to this day there is a rock at Kuala Sayong called the Split Rock (*Batu Belah*) and not far below it Badang's boat (*pelang*) and between Batu Sawar and Seluyut his punt-pole (*galah*). In one day Badang made the return journey to Singapore. His boat which was 48 feet long was heaped with sugar-cane, bananas, yams and aroids but he ate the lot before he got as far downstream as Johor Lama. After many feats of strength Badang died and was buried at Tanjong Buru³ (alias Bulus) under a tomb-stone (*nisan*) sent by a raja of Kalinga!

¹The late Dr. Rouffaer collected a number of interesting facts but one who has seen the Muslim Malay grave of Raja Puteh (p. 32) near the Sungai Tukul at Panchor on the Johor river, can never forget how encouraged by Hervey's "said to be the workmanship of a Chinese" this ingenious scholar by amending Tukul into Tukul and assuming Tukul to be an abbreviation of Portugal turned this Muslim grave into the tomb of a Portuguese "white" commander! ²The title of a Javanese prince. ³Neither this spot nor Johor Lama nor Batu Sawar are marked on the latest maps of Malaya or even on the modern maps of Johor!

II.

HINDU AND MALACCA ANCESTORS.

A Javanese history, the *Pararaton*, written in 1328, mentions one Tuhan Wuruju (or Tuan Bongsu), youngest son of a Ksatriya of Pamelekahan taken prisoner at Jambi in 1293 and carried to Majapahit, and it is possible that here is a reference to "Malacca land." Again just possibly in 1360, though a king mentioned in the preface began to reign about 1435, that Siamese code, the *Kot Monthiraban* cites as tributary to Siam: Ujong Tanah ("Land's End," afterwards Johor), Malacca, Malayu and Wurawari. But evidently still a small fishing-village, Malacca is not noticed by Marco Polo (1292), Fra Odorico van Pordenone (1323) or Ibn Batuta (1345) nor in that Javanese work, the *Nagarakretagama* (1365). Soon after 1360, however, when Majapahit sacked and burnt Singapore, Malacca grew populous with the advent of its refugees: by 1403 under Parameswara, the fugitive ruler of the destroyed port, it cast off the yoke of Siam and in 1409 got recognition from the Emperor of China*—"The eunuch Cheng Ho" (alias San-pau, Sam-po) "erected a stone and raised the place to a city, after which the land was called the kingdom of Malacca. From this time the Siamese did not venture to molest it any more." In 1411 Parameswara himself visited China with his wife and son. Finally about 1414 under the influence of Gujerati traders, the greatest missionaries of Islam in the East, Malacca became Muslim and rose to be a port of call for ships from the north of Sumatra, the Moluccas, Java and China, and from Gujerat, Malabar, Coromandel, and Arabia. This is from contemporary records and may be regarded as authentic but there are other accounts of later date.

Barros writing in 1553 says that after the death of prince Pararisa of East Java a dynastic war arose and many nobles left the country, among them a Parameswara who fled to king Sang-esinga (? Sanghyang Singha) of Singapore, murdered his host, and usurped his throne but was driven out by the king of Siam, suzerain of the murdered prince, and fled to Muar where he built a wooden fortress upriver at Pagoh. Finally about 1240 A.D. with the help of the sea-gipsies or Cellates (*Selat* or 'Straits'-folk) Parameswara founded Malacca on the Bertam river.

In his "Commentaries," the bastard son (1500-1581) of the great Albuquerque records in 1557 how a prince Parimicura of Palembang broke his promise to pay tribute to the Bhatara of Tumapel in East Java and was conquered by him, whereupon he fled to Singapore. Within a week of arrival he creased his host Tamagi and usurped the throne of Singapore and ruled there for five years till he was driven out by Tamagi's brother the king of Patani, and fled to Muar and finally with the aid of pirates and fishermen founded Malacca.

*In 1378 Tajau, ruler of Pahang and in 1411 Maharaja K'u-ma-r (? Kunara) of Kelantan sent embassies to China. Pahang also in 1414 and 1416.

The "Malay Annals" (chapters 5 and 10) relate how the Batara of Majapahit had by a daughter of the Raja of Mount Si-Guntang two sons, the elder of whom succeeded his father and extended his rule over all the Rajas of the Malay Archipelago but failed in an attack on Singapore. Finally the Batara wiped out Singapore, and its ruler, Iskandar Shah, fled to Muar and later founded Malacca.

In view of what we now know of the great Palembang Buddhist kingdom of Sri Vijaya it seems certain that the early rulers of Singapore were princes of that kingdom, driven about 1360 from Tumasik, that is, Singapore, by Sri Vijaya's enemy, Majapahit, first, by way of Seletar, to Biawak Busok and Kota Burok on the Muar and afterwards to Malacca, where if perhaps not the founders they yet built up the most famous of Malay ports and dynasties. From this early period survive the Sanskrit terms of Malay court language, the Sanskrit titles of Malay nobility, the Sumatran *makara** found at Malacca, the five-headed pin (called *pancha-bichara*) stuck in the headdress of bride and groom at Pahang and Johor weddings, the heavy dragon armlets of the Perak regalia, the Perak coronation formula, the Perak State secret when, into the ear of the ruler on his coronation, Sri Naradiraja, like a Brahmin teacher, whispers the real Hindu name of the demigod who alighted on Mount Meru in Palembang to become the father and guardian of the Malacca and Perak royal house. While not long ago on "Singapore hill," now called Fort Canning, were dug up a pair of *kala*-head bracelets, a ring and other gold specimens of Majapahit art of the middle of the fourteen century.

Perhaps it was Parameswara who early in the fifteenth century embraced Islam and took the title of Iskandar Shah, perhaps it was his son, Raja Besar Muda or Muhammad Iskandar Shah (1414-1424) the Mu-kan-sa-u-ti-r-sha of the Chinese. This son paid two visits to China, one in 1414 to announce his father's death and one in 1419 to complain of Siamese aggression:—he married a daughter of Raja Sulaiman, ruler of Kota Mahligai. He was succeeded by his son (or brother) Sri Maharaja, alias Raja Kechil Besar alias Raja Tengah. Sri Maharaja was converted to Islam, under Pasai influence, by one Sayid 'Abdu'l-'Aziz and took the title of Sultan Muhammad Shah. He paid three visits to China (1424, 1431, 1433-5) and is reputed to have established the court customs of Malacca. Then for a short while his son Raja Ibrahim, daughter of a princess of Rokan, reigned or was regent under the style of Sri Parameswaradewa Shah, the Chinese Si-la Pa-mi-si-wa-r-tiu-pa-sha. Murdered by his half-brother, Raja Kasim, who was the grandson of a Tamil "prince" Mani Purindan (= Bendahara), he appears to have been called after death Sultan Abu Shahid. His murderer is the first of Malacca's rulers to be called Sultan by the Chinese,

*Dr. Stutterheim has identified the Malacca *makara* as of Sumatran type.

namely Su-lu-tan Wu-ta-fu-na-sha, the Portuguese *Soltaõ Modafaixa* and the Malay *Muzaffar Shah* (ca. 1445—ca. 1458) and it is significant that this first of Malacca's rulers in whose veins flowed the new Bendahara blood was also the first to start a policy of Sumatran expansion. In 1456 he got the Emperor of China to confirm him as Sultan. He beat the Siamese in Pahang and at sea off Batu Pahat. His son Raja 'Abdullah succeeded under the style of Sultan Mansur Shah (ca. 1458—October 1477). This Sultan paid little attention to China but followed his father's Sumatran policy. In his reign Hang Tuah crushed Hang Jebat's conspiracy and was made the first *Laksamana* of Malacca with Sungai Raya (or Batu Pahat) for his appanage. Mansur's palace was burnt and the Singapore regalia were lost in the fire. The builders of the new palace included men from the islands of Ungaran, Merbau (south of Bengkalis), Sawang and Kundor (near Kerimun) and Bentan, Sungai Tungkal in Jambi, from Tanjong Buru (=Bulus) in Johor, from Panchor or Pulau Rantau alias Tebing Tinggi, from Serapong an island at the mouth of the Kampar river, and from Muar. The grave-stone of Sultan Mansur Shah is now in Raffles Museum, Singapore.

Mansur's son, Raja Husain, succeeded his father with the style, Sultan 'Ala'u'd-din Shah (1477—ca. 1488). In 1481 he complained to China that the Annamites having conquered Champa (in 1474) were threatening Malacca. He made his son the first Sultan of Kampar. He endured a serious sea-attack from Haru. His Temenggong was his brother-in-law, Tun Mutahir later Bendahara Sri Maharaja, a style destined to become one of the two titles of the Temenggongs and Bendaharas of old Johor. According to d'Albuquerque this Sultan was murdered at the instigation of his prisoners, the princes of Kampar and Indragiri, when he was on the point of going to Mecca. His grave is at Ulu Pagoh. The grave of a brother of his, Sulaiman Shah ibni Sultan Mansur Shah ibni Sultan Muzaffar Shah has been found at Sayong on the Johor river. This brother is mentioned by d'Albuquerque but not in the "Malay Annals." Casts of both these graves can be seen in Raffles Museum.

According to the Portuguese Raja Muhammad, the son of 'Ala'u'd-din Shah by the sister of Temenggong Tun Mutahir, usurped the throne and took the title of Mahmud Shah, after putting to death his better-born half-brother Raja Muda Sulaiman:—the second of Malacca's rulers thus to assert the power of the Bendahara family. A mere child Sultan Mahmud was installed by the Bendahara faction over the head of Raja Menawar a royal elder brother, ruler of Kampar, whom he did not assassinate. Only later from jealousy did he instigate the murder of Raja Zainal-'Abidin, his younger brother of royal descent on both sides. But now at Sayong up the Johor river has been found the grave of this Sulaiman son of Mansur Shah and so not a brother but an uncle of Sultan Mahmud. How did he meet his end? By murder? As an exile from Malacca and real founder of Johor? The silence about

this prince in the "Malay Annals" cannot have been accidental as Tun Sri Lanang's own mother lived at Sayong: it rather suggests scandal and tragedy. Barros tells us how in 1500 Mahmud Shah beat off Siamese attacks by land and sea and helped Pahang to beat off an attack by Siam's vassal, Ligor. In 1508 he sent tribute to China. On 11 September 1509 the first Portuguese under de Sequeira came to Malacca. In the middle of 1510 the Bendahara Sri Maharaja, Tun Mutahir, was creessed. The Sultan's son "Sultan" Ahmad, then became the leader of the war-party. On 1 July 1511 Afonso d'Albuquerque arrived with sixteen ships and in August captured Malacca. His son's "Commentaries" give the following genealogy of the dynasty then expelled:—

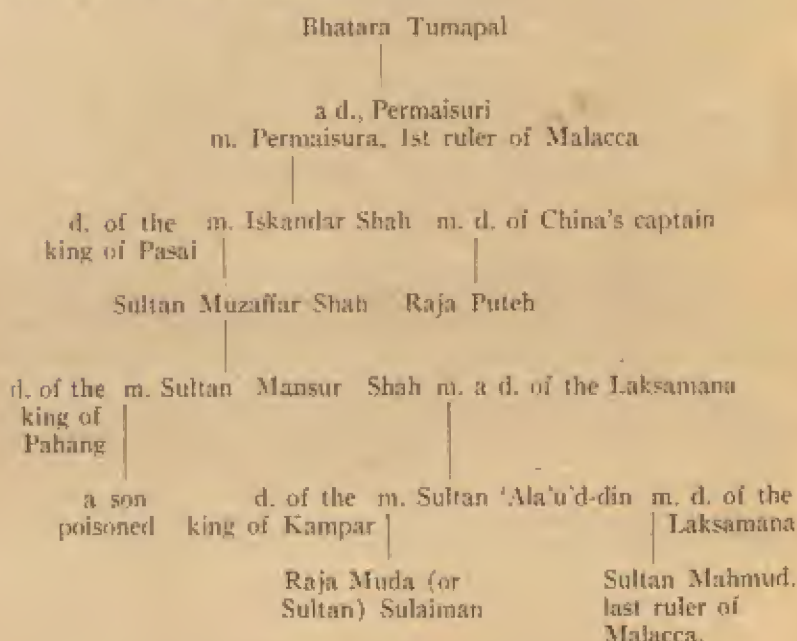

PLATE III.

entered the palace after any public assembly, it behoved all the nobles and chief men to attend the Bendahara home whenever he took his departure. If the Bendahara be present, the royal drums should be present, and if he be not present, the betel-box should not be present." No one except rajas might wear a gold-hilted creese without the ruler's sanction, but the Bendahara could authorize his descendants to wear them. On festivals when the ruler showed himself "every one sat down on the ground, except the Bendahara, who conducted him to his state palankeen." When the Sultan of Malacca created a Sultan of Kampar, the Bendahara was too great to attend. If the Bendahara were affronted when investigating a case, the Laksamana could cut the offender down as if he had affronted the ruler. Along his own rivers or in the kingdom itself in the raja's absence, a Bendahara could slay without awaiting the ruler's sanction. The Bendahara ate alone (while the other chiefs waited) or with the royal family. On the death of a Bendahara, the royal drums were not beaten for seven days. The powers of a Bendahara are defined in the Malacca Code. "The Bendahara is he who rules the peasantry, the army and those dependent on the state. His sway extends over all islands, and it is he who is the king's law-giver." He always organized war. Later in Perak "he was the titular prime minister and commander-in-chief." And it seems to have been his duty both in Malacca and in Perak to provide his royal master with a palace.

Another title of a Bendahara was Mangkubumi, "supporter of the land," or regent. It was given to Chief Broad-Leaf, when the abdicated in favour of his sky-descended son-in-law. It was given often to the Bendaharas of Malacca. When in later times Sultan 'Abdu'l-Jalil of Johor was a minor, the Bendahara was regent and nursed the ruler on his knees on the throne, as if the Bendahara himself were ruler; to the disgust of the infant ruler's mother who was not even allowed to bring him up any longer. In Perak "when a Sultan died, his Bendahara would at once proceed to take possession of the regalia and to administer the government as regent. At the expiration of seven days he would send or head a deputation to invite the Raja Muda (Heir Apparent) to the palace... The Raja Muda would be presented with the regalia and formally installed as Sultan.... The most active part at a coronation was the part played by the Bendahara: he was the *interim* ruler, he summoned the chiefs to the installation, he invited the heir-apparent to attend, he handed over the regalia, he conducted the new Suit in to the throne and he bore all the expenses of the installation festivities." After any period of court mourning when the royal drums had been silent and the ruler had given no audience, it was the Bendahara who presented the drums to the ruler again.

According to the "Malay Annals," early in the XVth century one branch of the Bendahara family received fresh blood from one of its daughters marrying a Muslim prince from the Deccan, whose

style was Mani Purindan, or "Keeper of Jewels," the Tamil equivalent for Bendahara: seeing that he is described as Baginda, the guess has been hazarded that he was of mixed blood and came to Malacca from Minangkabau. This man's son Tun 'Ali, became Bendahara and his daughter, Tun Wati, married Sultan Muhammad Shah (ca. 1424—ca. 1450) and bore a son Raja Kasim who, we have seen, usurped the Malacca throne and became Muzaffar Shah.* The "Malay Annals" aver that according to custom "whenever there was no queen, a daughter of the Bendahara should become queen,"—so that the vengeance Sultan Mahmud took on Bendahara Sri Maharaja Tun Mutahir may not have been without cause, seeing that his daughter, Tun Fatimah, flaunted royal colours and her father was suspected of aiming at the throne. By these marriages, whatever blood ran in the veins of the Bendaharas was soon passed into the veins of the Malacca royal house. And there is little doubt that the foreign blood in the Bendaharas gave their sons intelligence and enterprise as also the fact that though their sisters could marry Malacca royalty they had to look for wives elsewhere. One member of the (pure Malay) family, Tun Perak, afterwards Bendahara, opened Klang in the XVth century. To another Bendahara Sultan Mansur Shah of Malacca gave Sungai Ujong, "which had formerly belonged half to him and half to the Bendahara." At that time the Bendahara possessed Bentan. The opening of the matriarchal States of Negri Sembilan was due to the Bendaharas, who according to local tradition became owners of the soil and ancestors of Malay chiefs like the *Undang* of Rembau by marriage with aboriginal women: as late as 1644, the Dagregister tells us, the Sultan of Johor asseverated that the Minangkabaus of Tampin and Rembau were not his subjects but tenants of the Bendahara. Again, Bendaharas married into an ancient Bruas family, and opened up Selangor and Perak. It is noteworthy, that before giving him Selangor to rule, the Bendahara to the first Sultan of Johor married his son to the daughter of the ruler of Bruas.

What then was this kingdom which the rulers of old Malacca lost to the Portuguese and whose tradition and trade they tried to transfer first to Bentan, then to Kampar and finally to Johor? d'Albuquerque tells us how traders from Cambay, Chaul, Dabul, Coromandel and Bengal, from Aden, Jeddah, Mecca and Cairo, from Java, from Pegu and from China all resorted to this port. "And I verily believe, that if there were another world, and another navigable route, yet all would resort to Malacca, for in her they would find every sort of drugs and spices which can be mentioned in the world, by reason of the port of Malacca being more

*Mr. R. J. Wilkinson reminds me that thereafter there were two Bendahara families in the direct male line. The Malays ousted Sri Nara 'diraja, the Bendahara of mixed blood who was the worker of this *coup d'état*, and chose as Bendahara, Tun Perak, a pure Malay. His successor, Tun Mutahir, was a son of Sri Nara 'diraja and of mixed blood but Tun Mutahir was killed and succeeded by a pure Malay. See pp. 145-6 below.

PLATE IV.

commodious for all the monsoons from Cape Comorin to the East, than any other ports that exist in those parts. . . . Malacca, in point of fact, and merchant trade, is the most extensive place in the world." The great d'Albuquerque is reputed to have said "I hold it as very certain that if we take this trade of Malacca, Cairo and Meca are entirely ruined, and to Venice will no spiceries be conveyed except that which her merchants go and buy in Portugal." Gold came to Malacca from Minangkabau and Pahang; silver from Siam and Burma. "In Malaca were much copper and more tin and the gun founders were as good as those of Germany." Or take the testimony of d'Eredia. "All kinds of spices, aromatics, metals, precious stones and pearls found their way from foreign ports to Malaca, where they were exchanged for cloths, and all passed from Malaca to Coromandel and Egypt, where the trade centred in Alexandria. . . . Extensive gold-mines exist in the territory of Malacca, especially in certain mountains such as the mountain of Gunoleden" (= Gunong Ledang). When d'Albuquerque captured the city with 800 white soldiers and 200 Malabar auxiliaries, it had a population of 100,000 inhabitants and was defended by 30,000 Malays and thousands of guns. According to Castanheda the booty was so great that the share of King Manoel alone amounted to £95,000.

III.

THE FOUNDING OF JOHOR.

Bintan, Sayong, Johor Lama.

In the latter half of August 1511 Afonso d'Albuquerque, the Portuguese Viceroy, captured Malacca. Sultan Mahmud fled first to Batu Hampar, a village d'Eredia's map puts on the Malacca river, and then, after his son Ahmad had been driven from Pagoh and his fort at Bentayan (near the present market of Bandar Maharani, Muar), father and son retreated right up the Muar river and at Jempul in the modern district of Kuala Pilah crossed at Penarekan (still today the "Place-for-Dragging" canoes over a watershed a few hundred yards wide) to the Serting River a tributary of the Pahang. The lame old Bendahara Paduka Tuan died on the way and his grave, a round chunk of uninscribed stone, may be seen at Lubok Batu near Ségamat. It must have been a bitter journey. Sultan Mahmud had a bad temper and a cruel tongue and, if the Portuguese are right, it was not he but his son that would not yield to d'Albuquerque's demands and invited war. In Pahang the Sultan stayed for a year marrying Fatimah, his daughter by a Kelantan princess, to Sultan Mansur Shah of Pahang—soon to be slain by his own father for adultery with that father's consort. d'Albuquerque's "Commentaries" relate how while in Pahang the exile sent one, Nasim Mudeliar, to China to ask the Emperor's help against Portugal, but hearing that the king of Malacca had practised tyrannies upon the Chinese over their merchandise, the Emperor made excuses.

From Pahang, according to the "Annals," Sultan Mahmud sailed to Bentan, Bintan or Bintang as it is variously spelt, namely the island of Riau. There he still received homage from the Maharaja of Lingga; from Narasinga, raja of Indragiri, to whom he gave his daughter Fatimah, now a widow, and the title Sultan 'Abdu'l-Jalil; from the ruler of Siak to whom he gave the title of Sultan Khoja Ahmad and the hand of another of his daughters, and from Sultan Hussain of Aru (Deli) to whom he gave his daughter Puteh. After the fall of Malacca, Manjong and Bruas, the modern Perak, had omitted to pay homage, so the Sultan sent Paduka Tuan to fetch Aria Bijadiraja, one of the neglectful chiefs, to Bintan, on which trip the Paduka Tuan gave Selangor into the charge of his own son. 'Abdullah, Sultan of Kampar and son-in-law of Sultan Mahmud had become Bendahara of the Malays in Malacca, probably with an eye to the ancient throne. For thus currying favour with the Portuguese Mahmud determined to punish him and sent a fleet to besiege Kampar while 'Abdullah was there; but George Bottello was in the harbour with a Portuguese fleet that raised the siege and conveyed 'Abdullah back to Malacca, where he exercised his office with judgment and propriety until suspected by the Portuguese of treason he had his head cut off on a public scaffold. By open means and covert the Malays endeavoured to dislodge the

Portuguese. More than once the Laksamana sailed to attack Malacca—in vain—by sea. Once the Paduka Tuan attacked it by land and sea, having his master's elephant brought from Muar and breaking its left tusk in a charge. The latter attack failed owing to delay caused by a storm, but Sultan Mahmud wrote to his Paduka Tuan—"if a man professes to be braver than Hamzah and 'Ali and more learned than the Imam Ghazali but is not, then he is a bigger liar than the Sayid al-Hakk!" Once the Portuguese took Muar by assault, killed most of its garrison of 800 men and burnt it to the ground. The Portuguese tell of many plots and attacks against them. So for twelve years at Bintan lived the royal exile, last Sultan of Malacca. His house had lost Malacca and Naning for ever but he was still overlord in the Malay Peninsula of Muar and Rembau and Sungai Ujong*; (since about 1450) of Klang, the modern Selangor; of Manjong and Bruas, the modern Perak; of Pahang (since about 1460), a State that stretched as far south as the Sedili Besar; of Trengganu (since about 1480); of Land's End, or Ujong Tanah, the modern Johor: overlord of Siak, Ara, Kampar and Indragiri in Sumatra: and yet with all this greatness, owing to the presence at Malacca of a few Portuguese equipped with guns and armour, a king cooped up at Riau.

In 1521 George d'Albuquerque attempted to take Bintan but the two strong forts, the stakes across the river and Malay bravery were too much for his 18 ships and 600 men. In a later attempt Don Sancho Enriquez lost seventy out of two hundred ships in a storm. Then one day in 1526 news came that Mascarenhas with a fleet of twenty-five ships, galleys and fustas, had sacked Bengkalis. Next, Bulang went up in smoke and flames. Scouts saw the white sails of the Portuguese fleet coming from Tanjong Bemban towards Lobam. Both the Sultan's son-in-law, the ruler of Pahang, and the Sultan's Admiral (Laksamana) were put to flight. First the outer fort (*kota kara*) fell and then up-river Kopak was burnt. The overlord of so great a part of the Malay world, "shadow of Allah upon earth," wandered round the slopes of Gunong Bintan, his aching feet bound in cloth. The Bendahara, Sri Nara 'diraja, whose father Sultan Mahmud had murdered in Malacca in 1509, stole rice and fish from three peasant women and swore that he would run amuck if his despondent master did not eat. At last a son of the Paduka Tuan came from Selangor with twenty boats and took Sultan Mahmud to Kampar, where some years later (*ca.* 1528) he "left this perishable world for the world everlasting." Not only from the records of his enemies the Portuguese but also in the "Malay Annals" he appears as a weak and mean man, a dreamer,

*Note.—In the 15th century Sungai Ujong was perhaps at one period under Klang (JRASMB, 1931, p. 134): in the same century its chief was called Penghulu Mantri (JRASSB 83, p. 123). In the next century the chief of Klang (like the governors mentioned in the 14th century Trengganu inscription JRASMB, 1924, pp. 256-7) was called Mandulika (JRASSB, 1925 p. 45). Both Trengganu and Klang were under Malacca and later under Johor. Under Bugis influence the Sungai Ujong chief took later the title Klana Putra.

a sadist who felt remorse for his murders, a Malay Nero. The "Annals" give us many vignettes of this ruler; as a sick boy tended by his chiefs, as a wanton youth treading the midnight way with the wives of his followers, as a student of Islamic mysticism propounding theological problems to Pasai, as a romantic dreamer wanting to marry the fairy princess of Gunong Ledang, as a repentant murderer living as a recluse and spurring his horse to avoid onlookers at Tanjong Kling. In 1510 Ruy d'Araujo wrote to d'Albuquerque that the Sultan had handed over all power to his uncle the Bendahara and stayed the whole time at home "like a monk." d'Albuquerque's "Commentaries" add that "this king was very vain and very proud, and made a quarrel with his father for wishing to go to the temple of Meca, for he used to say that Malacca was the right Meca; and being suspicious of his brother, Sultan Celeimao (= Sulaiman) he murdered him with a creese and in like manner he murdered seventeen of the principal men, all of them his relatives, without any cause, and even killed his son and heir, because he had asked for some money to spend." He killed his Bendahara, Tun Mutahir, in 1509, perhaps from lust for his daughter, more probably for fear of a rival near his throne. "A man's death comes at the appointed time" and he had his son, Sultan Ahmad, killed at Bintan, because, the "Annals" say, the young prince would not listen to his old counsellors or, as Ruy de Brito avers, because he did not share his opium-smoking father's wish for peace. For Sultan Mahmud, to quote a text from his grandfather's grave-stone, this world had verily been like a house built by a spider. At Malacca he had murdered to keep a throne, which soon the Portuguese wrested from him. Once more he had seen dire defeat at Bintan. Yet a wanderer with bandaged feet and a mean ungrateful temper he still had the white blood ascribed by Malays at various periods of their history to Siva, to royalty and to Muslim saints, and because of that blood men served and feared him. As Sri Nara 'diraja said after the fall of Bintan, "So long as Your Highness lives, ten kingdoms can be created."

Sultan Mahmud had killed his eldest son. Ahmad's brother Muzaffar then became heir to the throne, but when in 1513 at Kopak near Bukit Batu Tun Fatimah (daughter of Mutahir the murdered Bendahara) bore Sultan Mahmud a son, Raja 'Ali alias Raja Kechil Besar, she persuaded her husband forty days after the infant's birth to style him Sultan Muda with the title 'Ala'u'd-din Riayat Shah. When Sultan Mahmud died in 1528 'Ala'u'd-din Riayat Shah was still in his teens, but his mother got her step-son the Raja Muda Muzaffar (and his consort, Tun Trang, her daughter by her first husband, Tun 'Ali, whom also Sultan Mahmud had murdered) driven out of Kampar before there was time for "the rice in their pot to boil." Muzaffar became after some wanderings the first Sultan of Perak, but Johor claimed to be suzerain of Perak, and when his elder brother appointed Sri Agar Raja his Bendahara, 'Ala'u'd-din sent his own Bendahara the

REMAINS OF A FORT. SUNGAI TELOR

Paduka Tuan to Perak to fetch the improperly appointed officer to Land's End to do obeisance to the now head of the old Malacca dynasty.

Sultan 'Ala'u'd-din Riayat Shah ascended the throne, the second 'Ala'u'd-din of the Malacca house, and at once left Kampar for Pahang where, the "Annals" tell us surely erroneously that he married Kesoma Dewi, daughter of Sultan Mansur of that country and his own niece! About 1530 with the help of that hero of two and thirty wounds, Hang Tuah's son-in-law, Laksamana Hang Nadim, 'Ala'u'd-din apparently founded Johor. But when and where the dispossessed Malacca family first settled on the Johor river is a mystery. Valentijn declares that after the fall of Malacca Sultan Mahmud fled to the north-east side of Land's End and "built a new town at that place (the third one built by Malay kings in those quarters), enlarged it and finally finished it and gave it the name of Johor: he reigned for two years there" and it was his son who moved to Bintan. The large Batavian recension of the "Annals" says that after spending some time in Pahang Sultans Mahmud and Ahmad moved to Johor where they built an outer fort (*kota kara*) but, as it was inconvenient owing to its far distance from the sea, they removed to Bintan.¹

Now there are two Malay appendices to the original "Malay Annals," the older collected by Raffles and now in London, a recension whose story finishes before the death (in 1564) of 'Ala'u'd-din, first Sultan of Johor, and the later recension of Shellabear, purporting to have been got from a chief who was lost after Jambi sacked Johor Lama in 1673. The former, published by Dr. Blagden, was written by a Raja Bongsu, and one wonders if perhaps it was the work of the famous Raja Bongsu, (b. 1571 d. 1623) friend of the Dutch, patron of the author of the "Malay Annals" and afterwards Sultan 'Abdullah of Johor. The date fits. No one else of the same period and place would be likely to be called Raja Bongsu—at any rate without a *bin*. And perhaps no other contemporary Johor Raja Bongsu would be literate enough to write it or be interested in its compilation. Certainly the author knew every cape and reach of the Johor River. Moreover the introduction to the Raffles MS. says it was not at Pasai but at Pasir Raja (the Johor river capital of Raja Bongsu's elder brother) that the order was given to Tun Sri Lanang to compile the "Malay Annals." Some Leiden MSS.² say that it was at Pekan Tua the

¹In line 19 p. 225 Shellabear, the Batavian MS. inserts: *katta beberapa lama-nya baginda di-Pahang lalu berangkat ka-Johor duduk membuat kota kara: maka sembak orang itu, 'Tuanku, jauh sangat ka-hulu, negeri ini'. Maka baginda pun lalu ka-Bentan bernegeri di-dalam Sungai Batu Perlahohan rama-nya, Sultan Mahmud diam di-Tebing Tinggi, Khoja Hasan duduk di-Bentan.*

²Dr. Ph. van Ronkel kindly tells me that Codex 1703 reads برنگري. دقاسر راج. Codices 1704, 1706 and 1736 read برنگري. دقنتوخ. Codex 3210 reads برنگري دقنتوج while a MS. at the Hague Colonial Library reads di-Pekan Tua.

order was given, though this could hardly be the ancient Pekan Tua above Sungai Telor but more probably was Pasir Raja when it had been abandoned for Batu Sawar or Makam Taubid: the 'Old Town' is a vague and common name. The Raffles version relates how after Kopak was burnt, Sultan Mahmud walked in the Bintan jungle to دمفق, followed by the Bendahara, while the Paduka Tuan and his family "went down at the back of Bintan and thence went to Sayong." Eventually the Paduka Tuan followed his lord to Kampar and became in the reign of Sultan Mahmud's son Bendahara of Land's End. After his marriage in Pahang, Sultan 'Ala'u'd-din Riayat Shah "returned to Land's End, lived at the Old Town (*Pekan Tua*) and built a fort (on the Johor) above the river Telor."* Then we hear how Sang Naya a Malay of Malacca plotted to attack the Portuguese while they sat unarmed in church. The Portuguese captain threw Sang Naya down from the fort and sent an envoy to inform Sultan 'Ala'u'd-din at the Old Town. Sultan 'Ala'u'd-din threw the envoy down from a tall tree. The Portuguese thereupon attacked the outer fort (*kota kara*) of the Malays but had to build a fort at the end of a cape over against it before they could take it. The Sultan fled to Sayong. On the way Tun Narawangsa felled a tree to impede the Portuguese pursuit and the spot was afterwards called Rebat "the obstruction": this spot was above the Split Rock (*Batu Belah*). At Sayong Sri Naradiraja died and was buried, being called the Chief with the big grave-stone (*Dato' Nisan Besar*). Raja Zainal succeeded Muhammad Shah as Sultan of Pahang and sailed to Sayong where 'Ala'u'd-din gave him the title of Muzaffar Shah.

There this older version of the "Malay Annals" stops. What are we to make of it? Were there two Kota Kara-s, one up the Johor River, one in Bintan? Is Kota Kara not a place-name but, as I have assumed, the name of the outermost of a system of fortifications? *Cara*, meaning "face, outer front" is still a technical term applied to an outer system of fortification in Portuguese and Spanish. Where were the Old Town and the river on which it lay? Five miles upstream from Kota Tinggi there is a Sungai Telor and just above it on the Johor River are the remains of an elaborate fort with a cape (*tanjong*) close below it, while a little further upstream is a deserted spot, Kangka Lubok Pekan, the "gambir-estate-at-the-pool-of-the-town" where fragments of a few Muslim tombs of the XVIIth century exist. The Old Town cannot have been so very far below Kuala Sayong, seeing that it was so narrow a race between Sri Narawangsa's boat and the Portuguese that he had twenty men waiting with adzes to fell a tree and bar the river as soon as they had passed the Split Rock and that the Sultan's envoy to Malacca was paddled by aborigines from Sayong down to the Old Town

*Dr. C. O. Blagden has been good enough to scrutinize the Raffles MS. again and is satisfied that تلمر is the reading.

PLATE V.

where the river was still so narrow that the envoy's boat did not escape shots from the Portuguese galleons. Two main tributaries flow into the Johor, the Lenggü and the Sayong. At Sayong was born the Jakun champion Si-Badang, who worked for a rice-planter at Seluang above Kota Tinggi and being sent by the king Sri Rana Wirakerna up the Johor river to get tree-pods for his refection fell on a rock at Kuala Sayong and split it so that it is called *Batu Belah*, the Split Rock. The Split Rock by the left bank entering Kuala Sayong is still the halting place of Jakuns taking rattans down to Kota Tinggi. The Batin of Sayong says today that Rebat is the name of a spot on the left bank going upstream about three-quarters of a mile above Kuala Sayong. The "Malay Annals" relate that Tun Genggang the mother of their reputed author, Tun Sri Lanang (born about 1560), was called the Grandam of Sayong (*Dato' Sayong*). Finally at Sayong Pinang about thirty miles above Kota Tinggi there were recently discovered a fort rivetted with large cut slabs of coral stone like the Malacca laterite slabs and 27 Muslim grave-stones, several only to be equalled in Malaya for workmanship and design by the grave-stone of Putri Fatimah who died at Pekan Pahang in 1495. The back of this as of many Malay forts is open to the jungle allowing unimpeded retreat, but the ground to the rear of the upstream wing of the fort is full of small pits and seems to have been so defended, probably with caltrops. This upper wing consisted of two walls one 40 feet behind the other with a deep outer ditch 20 feet wide. The front of the fort consisted of a wall, in part destroyed and with an (original) opening for a gate, on the edge of a steep hill running down to the river swamp: on the slope is a ditch parallel to the wall. And the downstream wing now consists of one wall, with a deep pit in the wall itself at one spot. From wing to wing is about 300 yards.* The most important grave-yard, containing eleven graves and the oldest inscribed stones lies inside the fort, as also do two other isolated graves. The cut coral slabs must have been brought from the mouth of the Johor river.

The XVIIIth century "History of Perak from Native Sources" declares that 'Ala'u'd-din first Sultan of Johor fixed his capital at Pasir Raja, which Hervey in 1879 found above Kota Tinggi between Seluang and Batu Hampar, the last being two hours paddling below Kuala Sayong: but this history may have confused it with Pasir Raja, a capital of 'Ala'u'd-din, brother of Raja Bongsu. Anyhow in his account of the Endau (where he mentions a place up the Semadek called Chandi Bemban and brick ruins at Dalek half way up the Kahang) Hervey records a tradition that during their various vicissitudes "the Johor rulers sometimes took refuge in the interior of Johor when they did not go as far as Pahang."

There is some negative evidence—now no longer required—to corroborate that the Sayong whither the Portuguese pursued 'Ala'u'd-din was the tributary of the Johor river. No Portuguese authority

*I am indebted for this detailed description to Mr. G. B. Gardner of Johor, probably the first European ever to measure this fort. See Appendix (a).

mentions any attack on Bintan at this time but there was an attack on Johor in 1535 and the cause of it, a suggestive coincidence, was the mutual murder of envoys. In 1533 Paulo da Gama found off Malacca twenty-seven boats (*lanchar*) which Sultan 'Ala'u'd-din of Johor had sent to the help of his *brother*, the Sultan of Perak. The commander, whom Castenheda calls Tuan Barcalar (? = Laksmāna) came to pay 'Ala'u'd-din's respects to da Gama, who returned the compliment by sending an envoy to the Sultan. This envoy the Sultan took for a spy and killed, whereupon the Portuguese captain of Malacca, Garcia de Sa, retaliated by killing a well-born Malay whose relatives then fled to Johor. In June 1535 with two large vessels and a score of small and a force of 400 men Dom Estavao da Gama sailed to Johor, where seven miles* up river the Malays had a fort. Though the Portuguese bombarded this fort, the Malays would not sally forth. The Portuguese landed troops and shelled the fort from a neighbouring hill, until sickness and lack of ammunition made them retreat. The Malays then foolishly attacked and were worsted: that night they fled with all their valuables. The Portuguese destroyed the fort and sailed home to Malacca.

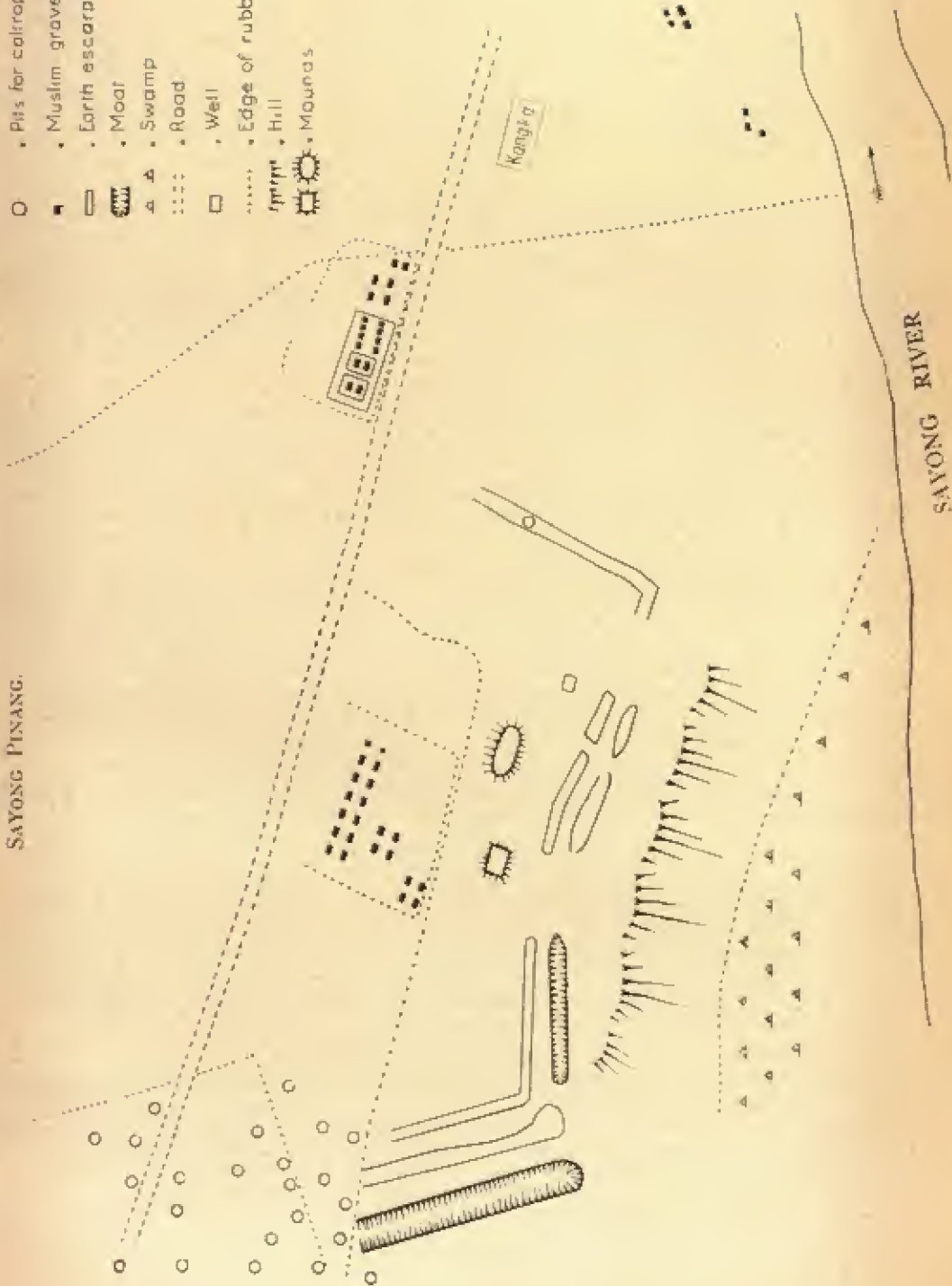
The later appendix to the "Malay Annals" makes no mention of Sayong. "After some days' voyage from Pahang they reached Johor, where Sultan 'Ala'u'd-din ordered the Bendahara and Sri Naradiraja to assemble the aborigines (*rayat*) to fell the scrub and make him a settlement" (Johor Lama or Old Johor)—... "There was a fort with ditches which were from the lower reaches of the Sungai Seriting and from the upper waters of the Sungai Johor. The Bendahara and Sri Naradiraja hastened the building of a palace, a mosque, a hall of audience, a drum-stand and of ponds and wells. . . . The road in the market-place was full of shops. At that time hamlets stretched as far as Belading downstream and as far upstream as Bukit Piatu on the upper waters of the Johor estuary. The Laksmāna Hang Nadim administered Bintan and he made a very populous port at Rachoh, chock full of boats of the sea-gipsies (*ra'yat*)."

Owing to the "piracy" of the Malays, Estevao da Gama again in 1536 attacked Johor with four hundred men and many Malay helpers. Fire-arms won the day. The vessels in which the Malays entrenched themselves were burnt. Sultan 'Ala'u'd-din lost so many people that he sued for peace and got such good terms that he moved to Muar and became ostensibly a great friend of the Portuguese. For Aceh a new and formidable foe that drew Johor, Perak and Pahang into friendship with the Portuguese, had appeared and in September 1537 its lately installed ruler 'Ala'u'd-din Riayat Shah al-Kahar attacked Malacca in person.

*Note. This must refer not to the fort above the Sungai Telor but to Johor Lama. Topographical errors, however, are to be expected. According to Capitao Botelho de Sausa, author of "Historia Maritima Militar da India," Portugal in the XVth Century had a sea-league of 5920 metres and a sea-mile of 1480 metres.

SAYONG PINANG.

- Pits for caltrops
- Muslim graves
- ▬ Earth escarpments
- ▬ Moot
- ▲ Swamp
- ⋯⋯ Road
- Well
- ⋯⋯ Edge of rubber estate
- ☼ Hill
- ☼ Mounds

The Achinese were much like the Portuguese, buccaneers, adventurers and traders with a veneer of religion. Pedir and Pasai were the scenes of barbaric profusion, of brutal punishments, of orgies of hard-drinking. But Aceh like Portugal was also superstitious and was full of Muslim missionaries, mystics and theologians. Individual rulers had dynastic ambitions and a desire to fill the place the old Malacca Sultans had occupied. The first Sultan of greater Aceh was 'Ali Mughayat Shah, who died in 1528 the conqueror of Daya, Pedir and Pasai. By 1539 his son 'Ala'u'd-din Riayat Shah al-Kahar had a fleet of 160 vessels, mostly rowing-boats, manned by 12,000 men, of whom six hundred came from Malacca and Gujerat and some even from Turkey and Abyssinia. He attacked Aru and by the treachery of one of the chiefs took it. After waiting five months for Portuguese help, the princess of Aru sailed to Bintan, where the Sultan of Johor married her and promised aid. In 1540 having got help from Perak and Siak Johor beat the Achinese fleet in a great sea-fight. The Achinese leader was killed and ignorant of the strong tides the Achinese commanders lost 13,500 men and all but fourteen ships. Pinto's numbers sound Homeric. Johor held sway over Aru for fourteen years.

In 1547 Sultan 'Ala'u'd-din with his "brothers" the rulers of Perak and Pahang, assembled 300 sail and 8,000 men in the Johor River for an attack on Patani but negotiations settled the dispute. The Sultan then took his Johor fleet to help defend Malacca against the Achinese. The incident is described in "The Life of Dom John de Castro, the Fourth Vice-roy of India" written by Jacinto Freire de Andrada. I quote from the XVIIth century translation by Sir Peter Wyche. "The King of Viantata (= Ujong Tanah) finding he had force enough to set upon any great design, was by strength, and ease put in mind of many forgotten grievances, which his predecessors had received from the Kings of Patana and having good correspondence with the Princes of Queda, Pam, and other borderers, found a way to bring 'em into a league making them take their parts in revenging an others Injuries; they put to sea a great Fleet, and by Capitulations agreed, that the King of Viantata should be satisfied in being revenged on his Enemy, and they go away with the Booty of the Warr for Venturing their lives in an others quarrel. In this Conjunction, Simaon de Mello was Commander of Malacca, and on knowledge of the Breach betwixt those Princes, writ to Diogo Soarez de Mello, who was in the haven of Patane, to come to that Fortress, for all those Kings being friends to the State, he had rather arbitrate than side in their differences; besides it was in policy, reason to let 'em be broke by a Warr, that being drained they might live with more Subjection under the peace and obedience of our Arms, considering time might furnish 'em with an opportunity, and their strength with Courage, our Dominion over them being a sufficient cause for them to hate us, and for a Warr, a strong Army look't for no other pretensions. Diogo Soarez not refusing the advice dispatch't some Ships Laden

for China and parted himself with two little Gallies for Malacca. The King of Achem was at this time with twenty great vessels looking out for Prizes, with the force of a Prince playing the part of a Pirat: he took some Junks of Provisions, and at sea behaved himself insolently to some ships of his Friends, his success heightened his confidence, Landing by Night in the Port of Malacca, only to say he had set footing on ground that Liv'd under our obedience, and with this glory wonn solely by stealth, he immediately returned on Board. The City was in an Uproar. . . . Simaon de Mello was as sensible of the King of Achem's Cowardice as if it had been an outrage; so sacred were the walls of that Fortress, as if to march towards them had been an insolence, to look on them a Crime. He presently set forth a light vessel to find out the King of Achem's Course, whilst he put to sea two great Carvels and six Flyboats to find out Enemy. Diogo Soarez de Mello with the two Gallies we spake of came at this time into the Haven, as if steer'd by our Fortune to help the Victory. . . . The King of Viantata, and most of the Confederates had in the meantime receiv'd so good satisfaction from the King of Patane, as a peace was ty'd with stronger knots, and knowing our Fleet had gone to sea by that, concluding the Fortress was left without sufficient garrison, they designed to try if that occasion would make their way to free Malacca of so troublesome a neighbour, and made bold by their hating us, and Cowardly by their fear, they design'd in the semblance of Peace, to disguise a Warr; they sent an experienc'd Commander to Simaon de Mello, to condole with him for the King of Achem's destroying our Fleet, and advise him that on the joy of the Victory he was joyning more force to come upon the Fortress, that he having so few defendants, courage must necessarily yield to multitudes, since numbers and opportunities give Victories: that as friends to the State, they desired leave to land at that Port, and with their lives redeem the Fortress from so inevitable Ruine, that the World might see they were better friends in exigencies, then prosperity; besides so Cautious a message, the Envoy had instructions to observe what Soldiers were in the Fortress, and find out by the Governours countenance what Courage or Fear he betrayed at the news of the loss of his Fleet; the Heart being a more faithful interpreter of the affections then the Tongue. Simaon de Mello perceiving the offer Treachery, and the Messenger a spy, resolved to beat 'em at their own Weapon, making use of Stratagem against Stratagem. He gave them thanks for their offer of so seasonable succours, and in return of so great friendship, Challeng'd from them the usual gifts for good news, for just then he had received fresh advice of the Victory his Fleet had obtained against the King of Achem; and that he had in the Fortress men and Ammunition to spare, for their service against their Enemies: that the King of Achem went flying out of that Port, that in the persute the Portuguese had some difficulty, none in the Victory. These words were credited by the security of the delivery, and the Moor being dismist, Credulous and

ESCARPMENTS AND MOATS OF THE FORT AT JOHOR LAMA.

Discontented at the Governours resolution and the Victory of the Fleet, reported to those who sent him, that the Governour either understood the design, or was above the apprehension." Couto relates how the Johor fleet lay in the Muar river for several days that seemed to the Portuguese years. This was the time when in the midst of preaching St. Francis Xavier fell into an ecstasy and saw in his trance the victory of Portugal over the Achinese.

In June 1551, against the advice of the old Laksamana, Johor besieged Malacca. The siege lasted till 16 September. But the Portuguese fleet so harried the harbours of Johor, Perak and Pahang that the attackers had to retreat in order to defend their own homes. The Laksamana and his son-in-law are said to have lost their lives.

In 1564 feigning to sail to Patani, Sultan 'Ala'u'd-din Kahar ruler of Aceh from about 1537 until 1568 sacked Johor Lama and drove the Malays out of Aru, (which he gave to his eldest son 'Abdullah, who was killed before Malacca in 1568). Two Leiden MSS. say that 'Ala'u'd-din Kahar was married to a daughter of 'Ala'u'd-din, first Sultan of Johor, and once sent word that he was visiting his father-in-law who forthwith fled into the jungle, was captured, received with honour but taken to Aceh and made to do obeisance. The later appendix of the "Malay Annals" devotes its pages to royal weddings and beyond a reference to victories at sea against the Portuguese says nothing at all of the fights with the Portuguese and with Aceh. It claims that Johor's first Sultan, 'Ala'u'd-din Riayat Shah, died at Johor Lama. Couto says he was taken prisoner to Aceh and died there. The *Bustanu's-Salatin* says he was taken with all his family to Aceh, whose then Sultan 'Ali Riayat Shah (1568-1575) gave his "daughter" to Radin Bahr, son of the captive Sultan 'Ala'u'd-din by a lesser wife (*gundek*) and sent him back to Johor to succeed his father. The "Malay Annals" make no mention of Radin Bahr but say that Sultan 'Ala'u'd-din had two children, the elder Raja Muzaffar (also called Raja Muda Ferdana), the younger Raja Fatimah. Anyhow according to all authorities except the *Bustan* the successor of Sultan 'Ala'u'd-din Riayat Shah was Muzaffar Shah, Couto's "Malafaxa."

But was Muzaffar Shah the immediate successor of his father? Couto talks of a letter from the captain of Malacca asking the aid of the king of Johor against the Achinese in 1568 "as the Sultan now has a chance to revenge himself on Aceh for the death of his brother." And if Muzaffar Shah really married the daughter of a *Sultan*, he must have remained in Aceh from the sack of Johor in 1564 until 1568 when 'Ali Riayat Shah ascended the throne.

Couto relates that in February 1568 Malacca repelled an Achinese attack; immediately afterwards the king of Johor arrived with a fleet to help the Portuguese and was feasted and entertained by the governor of Malacca. In 1570 an Achinese fleet burnt the villages on the Johor river. In 1570 and 1573 Aceh besieged Malacca.

The "Annals" record that Muzaffar Shah moved the capital further up the Johor estuary to Seluyut. "Both sides of the Seluyut river were full of homesteads without a break up to Padang Riang-Riang and there was a large market at Kangkang." On the top of the steep Seluyut hill one can still walk along the earth escarpments of a fort. And just past the steep hill on the right bank ascending the Seluyut river is a flat spot where the palace must have stood. A stone's throw from the bank are two graves, one small and plain but ancient, the other smallish and of the lantern type. Past these graves, half way up to the fort walking at right angles to the Seluyut river are what tradition takes for royal graves, namely two adult graves of an older type with incised inscriptions and beside them the small plain stones of a child's grave. Muzaffar Shah and Raja Fatimah his sister (the wife of Raja 'Omar *alias* Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Shah) and her son, Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah, who died in 1580 within a year of ascending the throne at the age of nine, all of them were buried at Seluyut as also probably Bendahara Sri Maharaja Tun Isap Misai or else his son Tun Ahmad Paduka Raja, father of the author of the "Malay Annals."

Couto and the *Bustan* aver that Radin Bahr was poisoned and the *Bustan* points out that his death ended the Malacca dynasty in Johor. According to the "Annals" he had an intrigue with the daughter of Sri Naradiraja of Pahang, one of the wives of Raja 'Omar his brother-in-law and this might have led to his being poisoned. But the story of their marriage known only to the Bendahara and performed before the *iddah* of the lady was complete or her divorce from Raja 'Omar valid is obviously a clumsy invention designed to glorify the lineage of Sultan 'Abdullah Maayat Shah, the alleged offspring of this secret union, and to provide the later Sultans of Johor with descent from the Malacca dynasty. However the preface to the "Annals" naturally makes 'Abdullah the son of Raja 'Omar as no Malay chief would magnify a living ruler, his patron, at the expense of the virtue of that ruler's mother! The apocryphal story is found in the appendix to the "Annals" which was written after the deaths of their patron Sultan Abdullah and Tun Sri Lanang. According to the same appendix pursuing its legitimist theory of descent in the male line from Malacca through Sultan Muzaffar, the child Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah willed his throne to Raja 'Abdullah—who thirty three years later became Sultan 'Abdullah Maayat Shah; but Raja Fatimah sister of Muzaffar Shah and wife of Raja 'Omar of Pahang declared she would leave the country if her step-child rather than her husband were given the throne. So, in spite of the Laksamana Hang Nadim, the Bendahara* Sri Maharaja Tun Isap Misai gave way and in 1580 installed Raja 'Omar as Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Shah, the ruler known to Couto and d'Eredia as Rasale or Raja Ale. Shortly afterwards the Bendahara* died—presumably he was buried

*The appendix to the Annals (pp. 261-2) speaks of this Bendahara as Paduka Raja and says he was succeeded by Tun Sri Lanang also Bendahara Paduka Raja. Actually Tun Isap Misai was very old and probably Tun Sri Lanang's father, Tun Ahmad, may have acted for him. Tun Ahmad was Paduka Raja but not Bendahara.

at Seluyut—and Tun Sri Lanang, author of the Malay Annals was made Bendahara Paduka Raja in his place and can therefore hardly have been born later than 1560: his mother, as we have seen, lived at Sayong.

The first of this Pahang line of Sultans removed from Seluyut to a spot called Tanah Puteh (White Earth), which according to the doubtful authority of the appendix to the "Annals" he named Batu Sawar, but it was so unhealthy that he left it after two years. He had married about 1570 two wives—one Raja Fatimah, the mother of only one child his father's predecessor on the throne, and the other a daughter of the Sri Nara'diraja of Pahang, by whom the Sultan had two sons both destined to become rulers of Johor. Now about 1580 he married according to d'Eredia, a daughter of Sultan 'Ala'u'd-din or Mansur Shah (son of a Sultan Ahmad of Perak) who ruled Aceh from 1577 till he was killed by his captains about 1586: d'Eredia relates how the lady came to "Cottabatu," namely Johor Lama, in pomp with a great fleet of galleys from Aceh. Couto says that, having poisoned his nephew, "Rasale" married that nephew's Achinese widow, the daughter of 'Ali Riayat Shah, a ruse which did not deceive the king of Aceh who thereupon attacked Johor. Certainly in 1582 after Johor had hospitably received one Singaraja who had fled from Aceh with a richly laden galley, Sultan 'Ala'u'd-din attacked Johor, which with the help of ten or twelve Portuguese boats beat off the invader. The Sultan of Johor went to Malacca to thank the Portuguese. d'Eredia tells how "a trade in spices and metals, including a large quantity of tin" grew up between the two ports. But by 1584 Portugal ceased to have a merchant at Johor, as it led to junks from Java paying dues to the Sultan of Johor instead of to Malacca. Moreover the Portuguese could not refrain from plundering even Johor vessels. The Sultan retaliated and sank old junks laden with stones to block the Singapore straits to ships coming from China and the Moluccas: whereupon the Portuguese took soundings and found that ships could pass through the straits south of the island of Singapore; this new passage they named the canal of Santa Barbara. In 1586 Sultan 'Abdu'l-Jalil with a fleet of 100 vessels, including 16 large galleys, besieged Malacca and caused famine. The Minangkabau betel-dealers (as d'Eredia describes them) of Naning and Rembau had hitherto been friendly to the Portuguese but now took the side of the Johor Sultan. An expedition of 100 Portuguese and 600 natives, mostly equipped with fire-arms, found the "Minancabos" 2000 strong in the open, drove them out of their village and set it on fire. Then they went to Rembau which a Johor captain had fortified; but before their arrival he had fled. So the Portuguese spared the villagers. In January 1587 'Abdu'l-Jalil appeared with 120 ships before Malacca and sought to make peace through the bishop. But the bishop referred him to the captain, Joao da Silva. 'Abdu'l-Jalil then landed on one side of the city and his general Singaraja on the

other but the Portuguese drove them off, and they returned to Johor. In July 1587 Antonio de Noronha was watching the Johor river with galleons that could do nothing against Malay row-boats, until Simao de Abreu arrived with galleys and fustas and took the galleons in tow. Twenty well-manned Malay boats assailed them but had to retreat. The Portuguese captured a fort that was firing on them and then came before the town which they bombarded for two days (20-21 July) doing damage (estimated at 200,000 ducats!) to houses and boats. de Noronha thought the attack should be pressed at once, but de Abreu considered it dangerous for 300 men to attack a place well-fortified and defended by ten to twelve thousand men. However de Noronha landed a force next day that had to be rescued by the other captains. On August 6 Dom Paolo de Lima arrived. Johor Lama had no walls or towers but the hill whereon it lay was (as today) a peninsula round which a river took a sharp bend. The fortifications were of wood but strong and with many cannons. Besides Minangkabau and Javanese fighting men, 'Abdu'l-Jalil had summoned to his aid the princes of Trengganu, Indragiri and Kampar. On August 15 after a hard fight the Portuguese entered the town where the resistance was even more strenuous. At last the Malays fled into the jungle. The Portuguese set fire to the town but got great booty of precious metals and costly wares that were buried in the ground. Two thousand large and small vessels, 1000 guns, mostly small, and 1500 muskets are said to have been taken. The Portuguese lost only 80 men, while the Malays lost thousands. On 15 October de Lima returned with his fleet to Singapore, captured some fustas on the Johor river and burnt Bintan.

Linschoten gives the following account, less accurate than the Portuguese version and introducing an Achinese princess otherwise unknown but a good description of a contemporary Malay stronghold:—

In April 1588 Dom Paulo de Lyra, on his way from Malacca to Goa, captured an Achinese ship taking the king's daughter to be married to the king of Johor "and made it a good prize, and by it they were advertised what had passed between the kings of Achein and Ioor: so that presently they sent certaine souldiers on land, and marching in order of bataille, they set upon the towne of Ioor, that was sconsed and compassed about with wooden stakes, most of the houses being of straw: which when the people of the towne perceived, and saw the great number of men and also their resolution, they were in great feere, and as many as could, fleede and saved themselves in the countrie: to conclude the Portingales entered the towne, and set it on fire, utterly spoyling and destroying it, razing it even with the ground, and slaying al they found, and taking some prisoners, which they led away captives, and found within the towne at the leest 2500 brasse peeces great and small, which were al brought into India. Some of them were no greater than Muskets, some greater, and some very great, being very cunningly wrought with figures and flowers, which the Italians

and Portingales that have denyed their faith, and become Mahometistes, have taught them. . . . which ye king of Acheh hearing and that his daughter was taken prisoner, he sent his ambassadour to Dom Paulo de Lyma with greate presentes, desiring to make peace with him, which was presently granted, and all the waies to Malacca were opened, and al kinde of merchandises and victualles brought thether, which before had beene kept from them, whereat was much rejoycing."

Actually about 1588, an adventurer 'Ala'u'd-din Riayat Shah seized the throne of Acheh, having murdered his ward Raja Ashem son of Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Shah of Johor by his Achinese wife and the rightful heir to the Achinese Sultanate. This caused war with Johor even before the death of Raja Ashem's father.

For in 1597 Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Shah died and was succeeded on the Johor throne by his son Raja Mansur with the title 'Ala'u'd-din Riayat Shah, d'Eredia's "Raja Rade." The old ruler had been a man of energy and decision. Besides his well-born sons he left three children by a secondary wife, who became the Rajas of Kelantan, Kampar and Siak. Frederick de Houtman tells how on 15 November 1600, Portuguese envoys offered Malacca's help against Johor in return for the strongest fort in Acheh. Aru (Deli) deserted Acheh for Johor between 1599 and 1603. Sultan 'Ala'u'd-din Ri'ayat Shah of Acheh attacked and pursued his namesake of Johor to his own fastness, where Abangta Merah Upah son of the Achinese ruler died: want of supplies caused Acheh to raise the siege. On this occasion Acheh must have attacked Batu Sawar, which d'Eredia tells us was founded after de Lima had destroyed Johor Lama and became in "Raja Rade's" time "the metropolitan Court of the Malaios." The "Malay Annals" relate that Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Shah first, as we have seen, moved from Seluyut to Tanah Puteh,* but that after two years he left that unhealthy spot, when he must have gone downstream to Johor Lama, d'Eredia's Kota Batu or Stone Fort. Finally after 1587 he moved to "a spot up the River Damar, in the River Batu Sawar," where he walled in a spot and called it Makam Tauhid—which is still a well-known place on the Johor river just below Kota Tinggi.

Batu Sawar and Makam Tauhid, however, belong more properly to the Dutch period of Johor history.

*See below p. 128.

IV.

JOHOR, PORTUGAL, HOLLAND AND ACHEH.

Batu Sawar and Makam Tauhid.

The new century opened on the old lines. The war between Aceh and Johor caused by the murder of Raja Ashem still continued. On 20 July 1599 the murderer said to John Davis at Aceh, "As touching your Merchandize it shall be thus: I have warres with the King of Jor, you shall serve me against him with your ships: your recompence shall be your loading of Pepper." A panic and a quarrel prevented the alliance. A year later, in June, 1601 sixty Johor vessels lay before Pasai and frightened the Achinese into suspecting an alliance of Johor and Malacca against them. But war with Portugal also continued. Early in 1604, after a long siege of Johor, Dom Andre Furtado de Mendoca, the new Governor of Malacca, offered peace upon condition that the Sultan delivered up the Dutch who were with him and deprived them of their property whereto on 8 February Sultan 'Ala'ud-din replied that he would first lose his kingdom. The Sultan appealed for assistance to the English who despatched two ships "which relieved it and sent Furtado's armament to the devil, so that in all those parts they would, it is said, have given the English their property and their very souls if they could."

For now the Dutch and the English had come upon the Malayan scene. The English East India Company, a private enterprise made little headway as compared with the Dutch behind which stood the government of Holland. The English never had a factory in the Malay Peninsula other than one in Patani and hardly enter into Johor history until the nineteenth century.

In June 1602 Heemskerck had sailed for Johor and though wind and tide bore him to Patani, Raja Bongsu (alias Raja Sabrang) brother of the king of Johor had there come aboard his ship to ask for help against Patani. This led to the sending of Johor envoys to Holland, one Megat Mansur, who died on the voyage, and one Enche' Kamar. The Portuguese, scenting rival traders, required Johor not to be friends with the Dutch "thieves." On what d'Eredia calls "the bad counsels of his younger brother Raja Benco," the Sultan paid no heed. The Portuguese fearful for their galleons coming from Macao sent a fleet to lie off Johor. Irked by this the Johor ruler informed Heemskerck of the approaching advent of the galleons. At first Heemskerck awaited them off Tioman, caution that let one ship through, but after enquiry he sailed for the Johor river and on 25 February 1603 found the *Santa Catharina* lying there at anchor. She hoisted sail but was beset and fired upon from both sides, until in the evening her captain, Sebastiao Serrao, flew the white flag. "Her cargo was taken to Amsterdam. The curios, lacquer ware, silk and porcelain made a great sensation. The total value of the sale amounted to not less than 3½ million

guilders. Even nowadays the Dutch indicate the finest and thinnest porcelain by the name *kraakporselein* after this carrack." Valentijn says that Raja Bongsu was with Heemskerck when this engagement took place. Anyhow the impression made on Johor was great and lasting. In October, 1603, Jacob Pietersz van Enkhuizen passing Singapore with two ships and a yacht got letters from the Sultan and from Jacob Buijsen, the first Dutch factor in Johor, that the Portuguese were besieging Batu Sawar and had ships in the neighbourhood, whereupon he chased away the Portuguese ships and was presented with creeses by Raja Bongsu and the Sultan, in return for which he gave the Sultan a silver-hilted Japanese sword and his brother a musket. The "Annals" says that Achinese as well as Portuguese attacked without success Makam Tauhid, a spot close to Batu Sawar. In 1604 d'Eredia not only founded the Portuguese fort at Muar but measured the Kota Batu (Stone Fort) at Johor Lama with a view to using it as a Portuguese fort against the Dutch. On 3 May 1604 Admiral Wijbrand van Warwijck arrived in the Johor river and gave the Sultan gunpowder and some balls, getting in return two and a half bharas of pepper. In 1605 only the visits of the Dutch fleets saved Johor from attack by Furtado de Mendoca. On 5 May 1606 two prahus with Sri Raja Negara, Shahbandar of Singapore, arrived in Malacca harbour to see if there were Dutch vessels there and on 17 May Raja Bongsu with 50 galleys and 3,000 men arrived to arrange with Admiral Matelief for an attack on the port. At first Raja Bongsu demurred to letting Holland keep even the town of Malacca, though it had been built not by the Malays but by the Portuguese, and he wanted Matelief to promise to make war on Aceh. Finally a treaty was signed on the *Oranje* that same day:—

"Firstly the said Admiral in the name as above at the request of the said King promises to help him to conquer the town of Malacca and take it out of the hands of the Portuguese, their common enemy, and each shall use his powers to the utmost to drive these same out and, this being with God's help accomplished, the same walled town, as it now is within its walls and ramparts, shall be and remain for ever, without payment of any charges or acknowledgement of overlordship, in the free ownership of the States aforesaid, which the King aforesaid grants herewith as payment for the war; furthermore the whole territory shall remain subject to his Majesty, it being agreed that the States aforesaid or their Captain shall be allowed, if they propose to strengthen the town, to appropriate as much land for the said fortification as they shall think advisable.

2

The aforesaid States shall also have the right to get and cut wood in all the lands of the King for the building of ships and for the needs of the town.

3.

Moreover all subjects of the aforesaid States may unload their ships and wares, from whatever place they come, also hired ships, junks and praos in the aforesaid town without the King's interference or the imposition of any toll, either on arrival or departure.

4.

The King also shall not allow any Dutchman or (other) European or their descendants to trade in any of his lands unless they have authority from the Governor of Malacca, and, if they have not the same, they shall be held to be enemies and treated as such.

5.

On the other hand his Majesty shall people the suburb of Campo Clingh, which is now burnt down, and rule it without interference from the States and, if possible, take up his residence there and fortify it, wherein the aforesaid States shall assist him with counsel.

6.

His Majesty shall, after the conquest of the town, have all the guns found therein, the one half of which he shall have the right to take away at once and the other half he shall be bound to leave in the town for its defence until it is provided for by the States.

7.

One half of whatever merchandise, money, wares, etc., shall be found in the town shall fall to the subjects of the States aforesaid on this fleet and the other half to his Majesty aforesaid.

8.

All merchandise not belonging to the subjects of the States aforesaid must be unloaded in the King's territory in the suburb, whither the subjects of the States shall be at liberty to go and buy with others and to bring their purchases into the town.

9.

Further they shall, with all their strength and to the utmost of their power, assist and help each other to inflict all possible damage on the Portuguese and Spaniards, their common enemies, and, should either of the parties make war on any others than the Portuguese or Spaniards, the other party shall not be bound to help him except on the defensive.

10.

Neither of the parties shall have the right to make peace with the King of Spain without the consent of both.

11.

Should any man give offence in matters of religion, he shall be tried and punished by the government under whose jurisdiction he is; this to apply to both parties.

12.

If any persons of the one or the other party have any complaint to make against the other as to debt or any other matter, the defendant shall be summoned before his own magistrates.

13.

If any of the Dutch take refuge with the King of Johor by reason of crime or for any other reason, or if any of the King's people flee to the Dutch, the parties shall be bound to hand over the runaway to his government.

The Admiral gave Raja Bongsu a letter for the Sultan from Prince Maurice, who sent as presents from Holland a long fusil, a double-barrelled pistol inlaid with mother-of-pearl, two other pistols and a sword of honour, while the Directors of the East India

Company sent one fine harness, two halberds and six cuirasses. The siege of Malacca began but in August Matelief resolved to abandon it. "Whenever he asked Raja Sabrang for the help of his men, he promised to send him people but they never appeared; and concluding that there was something amiss between the King of Johor and his brother, he became aware that he was knocking at a deal man's door, the more so as they had conceived a sentiment of jealousy against each other." So Valentijn, adding that the Bendahara, (Tun Sri Lanang, the author of the "Malay Annals") told Matelief plainly that the Malays intended to leave the whole business of the siege to the Dutch, upon which "Matelief growled not a little at the Bendahara." On 17 August 1606 Matelief's eleven ships fell in with the Portuguese fleet coming to relieve Malacca and conquer Aceh, Johor, Pahang, Patani, Bantam and Amboina. This fleet of 16 great galleons, 4 galleys, 1 caravel and 14 other craft Matelief engaged, losing two vessels, 24 men killed and many wounded but destroying two Portuguese ships and killing five or six hundred men including many nobles and captains. On 24 August Matelief sailed for Johor, reached Johor estuary on 13 September and sailed on the 18th to Batu Sawar.

Of this place Valentijn writes as follows:—"Batu Sawar is a town 5 or 6 miles" (i.e. Dutch sea miles = 20 to 24 miles) "up the river of Johor, which is at that place very beautiful, broad and deep, and has therefore a supply of fresh water. The greater part of the country is low and the houses are built on piles along the river. There are two fortresses, one called Batu Sawar, one the Fort-across-the-river (Kota Sa-berang). Batu Sawar is about 1,300 paces in circumference, almost square, and is fortified with palissades 40 feet high, standing close together; it is further provided with some inferior outworks. It is built on level ground close to the river, a quarter of an hour's walk from the nearest hills, and the river could easily be conducted to the place. Inside it is thickly inhabited and filled with *atap* houses: but those of the king and some of the courtiers are built of wood. Kota Sabrang is about 4 or 500 paces in circumference and also is almost square. There are about 3 or 4,000 men able to bear arms within the forts, though most of the people live outside."

Admiral Matelief gave the Sultan plans and suggestions for the fortification of the place but the Malays were too lazy to work. He wanted gunpowder but this the Malays could not supply. On 23 September 1606 a new treaty was signed. All the articles agreed upon in the former treaty were confirmed, but what referred to the taking of Malacca was postponed. The Sultan agreed to give the Dutch on mainland or island a place as big as they wanted for houses and godowns. On 17 October Matelief left Johor and on the 22nd began a marine battle which gave the Dutch the command of the sea and sounded the knell of Portuguese empire: out of eighteen galleons nine were captured or destroyed and 6,000 men were lost. The Portuguese were required to send to Johor all

Hollanders who were still their prisoners in India. The Portuguese empire had been commercial, lacking in European territory and so in men. Her small trading stations and scattered naval bases like Goa, Malacca, Amboina and Tidor, could not survive the loss of command of the sea. Moreover Asiatics could not endure these corrupt bigots who regarded them as enemies at once of Portugal and Christ. Still, however, her dying struggles were to embarrass Holland and Johor for a few more years. On 17 October Matelief invited Raja Bongsu to come to Pahang to arrange an alliance against the Portuguese. A letter to the English East India Company of 9 December 1607 records how Matelief "being beaten from the coast of China by the Portugals and not suffered to trade there and returning towards Bantam he sent one of his ships to Patani, the other for Jor; they were also at Cambodia and Pahang but brought nothing but victuals." It was the *Erasmus* that visited Johor, taking the fiscal Martinus Apius, who discovered that the factor at Batu Sawar, Cornelis Franck, had made a mess of things. Apius left Johor, after entreating the Sultan to strengthen Batu Sawar. He told Matelief that unless Dutch ships came to her relief, Johor would make peace with Portugal. In Johor the Company's outstanding capital was 10,000 and in Patani 63,000 reals. In January 1608 news came that the Portuguese had attacked Johor and though they had not landed the Malays had burnt their town and fled into the jungle: Raja Bongsu had gone to Lingga. Had it not been called to fight the Spaniards off Ternate, a Dutch fleet would have arrived at Johor early in 1608, when, as Matelief records "the king was drinking hard, the chiefs favoured Portugal and" the Dutch adherent "Raja Sabrang had no influence." Leaving Holland with thirteen ships on 22 December 1607 Admiral Verhoeff reached Malacca on 24 November 1608 and sent a letter to Abraham van den Broeck, factor at Johor (November 1607—February 1609), to invite Sultan 'Ala'u'd-din to attack Malacca by land while the Dutch attacked it by sea. Van den Broeck and the Sultan's envoy satisfied Verhoeff that the siege of Malacca was impracticable. He therefore sailed on 29 December for Batu Sawar and on 5 January 1609 anchored in the Johor estuary. On 8 January the Admiral disembarked from his *Chaloup* at Johor Lama, where the Sultan had sent a frigate with his principal chiefs to greet him. On their arrival at Batu Sawar an elephant was sent to escort the Admiral and Vice-Admirals to the palace. On the feast-day after the Fasting Month the Admiral saw the Sultan ride to the mosque on his elephant, with Raja Sabrang in front of him and a great chief behind on the animal's rump. Afterwards the Sultan rode back to his palace, where his chiefs sat in a circle and the Admiral paid his respects. Later in the day the Admiral made presents to the Sultan and his brother, Raja Sabrang, who took him by the hand and led him to a table prepared in the Dutch fashion, where they ate and listened to music and saw some farcical dances. Two days later the king and his brother appeared in a

frigate before the Dutch factory at Batu Sawar, to invite the Admiral to accompany them upriver to inspect a new settlement which the Sultan had just made. After this inspection they returned to Batu Sawar, where the Admiral stayed to dine with the Sultan. Clearly they did not go far up-river, and it seems certain that they visited Pasir Raja and that its site was near the modern Kota Tinggi (p. 127) and not to be confused with Pasir Raja that lies not far below Kuala Sayong: the large Batavian recension of the "Anna's" says (p. 202) that the grave of the murdered Sultan Mahmud is "at Kota Tinggi di-Rian Pasir Raja di-ulu Sungai Damar Makam Tauhid." Admiral Verhoeff wanted to erect a fort to protect Johor against the Portuguese, but the Sultan demurred, fearing that like the Portuguese the Dutch might molest Malay women. Verhoeff therefore left at Batu Sawar until 1609, a couple of ships *de Roope Leeuw met Pijlen* and *de Griffioen*, together with Jacques Obelaer as head and Abraham Willemsz de Rijck as under-merchants and Hector Roos as diamond-expert besides three assistants. Cornelis Francx also remained. The Sultan was given 3,000 reals of eight, some spices and lead. Signing himself as King of Johor and Malacca, the Sultan gave the Admiral a letter to the States-General begging Holland to destroy Patani. The Sultan's father had approved of a marriage between the daughter of the king of Patani and his eldest son. One of the younger sons accompanied the eldest and misbehaved with his eldest brother's wife, so that the eldest killed him and his erring wife. The king of Patani had thereupon murdered the eldest brother. As Netscher remarks, "while a powerful European enemy held the chief town of the Johor kingdom, the chief mart of the whole East, and from there continually besieged the Sultan's capital, the Johor princes were set only on avenging a private quarrel that went back at least as far as 1602 or 1603. For this the Sultan would even grant permission to build a fort in Johor, permission for which Verhoeff had sought in vain." The *Red Lion* and the *Griffin* had to leave Johor for Patani and China and Japan on 15 February 1609 but on 4 May arrived a *chalup* of the *Delft*. Owing to the prolonged absence of Dutch ships, Jacques Obelaer could not combat the Portuguese leanings of the Johor princes. In November 1609 Raja Bongsu wrote to Prince Maurice that there could be no safety till Malacca had fallen. On 16 October 1610 Joao Lopes d'Amoreira from Malacca got Johor to sign a treaty of peace with Portugal. It was arranged by the king's half-brother, ruler of Siak, to whose daughter the king's eldest son was married on 18 January 1610. However Raja Bongsu still protected the Dutch merchants who remained in Johor though they did little trade, and apparently through Raja Bongsu the Dutch got into touch with Sambas, a Bornean feudatory of Johor. Indeed, in January 1911 "Johor" as Muller remarks, "seems to have had a chance of playing a preeminent part in the history of the Far East. If their new head-office in Java had proved a failure, the Dutch had resolved to transfer it to Johor." Relieved of the Portuguese menace, in September 1912, (Peter Williamson

Floris, one of Purchas' (Dutch) Pilgrims, tells us) "the king of Jor overran the Suburbs of Pahang, burning all before him and likewise Campong Sina (= China) which caused great dearth in Pahang." It was rumoured that Joor "maketh great preparation to goe in hiw owne person for Pahang." But Johor was allowed little time for domestic quarrels. Enraged by the Portuguese treaty, the great Mahkota Alam brought an Achinese fleet that attacked Batu Sawar on 7 May 1613. On the third of July Thomas Best was in Acheh when the king "a proper gallant man of war of 32 years" arrived with his armade "and had been but twenty dayes from the coast of Jor to Achen. In Jor they took the Factorie of the Hollanders and made a prey of all their goods and brought hither prisoners of the Hollanders some twenty or twenty four." One day Captain Best got no audience with the king "as his army had returned from Joar, bringing back the King of that place as a prisoner." In a letter to the East India Company, dated 2 July, 1613, Captain Best says "the king's Armada came from Joor, bringing the King thereof with his brother, many of their people, and 22 Dutch prisoners, most of them of the factory there; the rest, of a Dutch ship then there riding." Floris relates how on 21 October there arrived at Patani "the unhoped for *Hope* from Johor, where arriving and going on shoare, before they could return aboard, the Armada of Achen was before the Towne to besiege it. Wherefore they sent a letter aboard for thirtie armed men to be sent by land, and to come as high as they could in the River with the shippe to fight the Acheners, which by reason of the shoalds they could not do high enough to hinder them but after twentie nine dayes the Towne was rendered by composition. Thus remained twenty three Hollanders prisoners." Best's purser, Ralph Crosse, prefers, as pursers do, a more romantic tale about the king of Johor and relates how "the Generall of the Army, for his welcome because he did not bring the ould King of Joor, who was an old decreped man and had assigned his kingdom to his son, was by the King forced to eat a platter of turdes, and afterwards to wash his bodie in them, to the King's great infamie and dishonour, for so base a thing to be published among foreyners and strangers. Although this seeme strange, yett yt is trew, as God is in heaven." But the Dutch head merchant at Acheh, A. Theaunemans, reported to headquarters that the old Sultan, his wife and children, his brother Raja 'Abdullah, three or four other princes and his chiefs and the Dutch prisoners were all taken to Acheh. Adr. van der Dussen, whom Governor-General Pieter Both had delegated to Johor, wrote on 25 August 1614, that the Sultan was again at Batu Sawar, where he and his chiefs had been brought by the Achinese Raja Lela Wangsa. A Dutch letter of 22 October, 1615, quoted in the life of Jan Pieters Coen, records—"The town Batu Sawar or Jhoor has been restored by the Achinese and much enlarged. Since October last we have had there an Assistant." Acheh even helped Johor in its old feud with Pahang, and Netscher surmises that Acheh must have made

peace with the Johor princes on condition that Johor helped in the war against the Portuguese. Perhaps therefore the prisoners were sent back very soon. Floris records how on 8 November 1613 when his ship was passing the river of Johor, "divers Prawes came aboard us hard by the straight, being of the Salettes under the King of Johor, which for the most part keep in their Prawes, with their Wives and Children and live on fishing. By these we understood that the king of Achen had sent Raja Boung Soe, younger brother of the king of Johor, backe again with great honour, attended with thirtie Prawes and two thousand Acheners to rebuild the Fort and Citie of Johor, having married him to his Sister, and that he should bee set up in the old King's place." But as Johor proved powerless or unwilling to help against the Portuguese, in 1615 Acheh attacked her again. In the beginning of 1616 the Dutch admiral Steven van der Haghen records how (postponing action to make sure of the Kerimun (Carimon) islands in place of Johor) he had sailed to the latter place in October (? 1615) with his ships the *Nieu-Seelandt*, *Hollandia*, *Middelburgh*, *de Sonne* and *de Maene*, in order to damage the Portuguese and waylay a carrack from Macao. In the Johor river he had found the king of Acheh with a fleet of three hundred sail and with 30 to 40 thousand men. They had burnt the town and Raja Bongsu had fled in boats and hid under Bintang. The Portuguese from Malacca came to the help of their ally, Johor, but were beaten. The date and manner of Sultan 'Ala'u'd-din's death are uncertain. Was he present at the second attack on Batu Sawar? Or was he still a prisoner in Acheh or was he already dead? Clearly he died between 1613 and 1615 and in Acheh, so that it is very doubtful if the grave thought to cover his bones at Makam Sultan, Kota Tinggi, is really his. His Bendahara, Tun Sri Lanang of the "Malay Annals" was a prisoner with the Sultan at Pasai and records in the introduction to that work that his master died at Acheh: he also says his master was a ruler who liked music better than administration. Matelief in 1606 describes 'Ala'u'd-din as a man of little energy, who slept till noon, then ate and washed and proceeded to drink himself drunk so that after noon it was impossible to do business with him: provided he had wine and women, he cared neither for his kingdom nor his subjects.

Raja Bongsu (or Sabrang), who now came to the throne as Sultan 'Abdullah Maayat (or Hammat) Shah, is described by Matelief as being in 1606 a man of about thirty-five, almost white, discreet, forbearing, not choleric, far-seeing, a foe to the Portuguese; industrious in affairs; in short, a man worthy to be king of Malacca and Johor, who would recognize any help rendered to him and was a staunch friend to the Dutch. He was the only one of the brothers who did not drink. He had got his nickname of the "Raja across-the-river" from living at the fort opposite Batu Sawar, whence also Batu Sawar acquired the name of Pengkalan Raja as this "Raja's landing-place." Of his sojourn at Sabrang only the name of the spot and the carved stones of a grave (known as the Famous

Grave, *Makam Mashhur*) remain; to reach this grave one goes ashore exactly opposite Makam Sultan and walks some chains downstream. Raja Bongsu was called also Raja di-Hilir because his fort lay further "downstream" than the Sultan's at Pasir Raja (p. 31). After Aceh had sacked Batu Sawar and taken Raja Bongsu captive to Aceh in 1613, he was, as already related, married there to a sister of the redoubtable Mahkota Alam and was escorted home by an Achinese fleet under Raja Lelawangsa. While at Pasai in Aceh 'Abdullah ordered Tun Sri Lanang to compose the "Annals," which was done between February 1614 and January 1615. That, at any rate, was the story based on the reading in the printed text, but with more probability other MSS. say (p.15) the order was given in earlier and happier days at Pasir Raja, or Pekan Tua—perhaps before Raja Bongsu came to the throne. The Bendahara annalist describes his royal patron as the glory of his place and time, a vizier in assembly, religious, and an ornament to any place where the pious were gathered, loyal and compassionate and a doer of good works, generous and just. He is the most pleasing and worthy figure among the rulers of old Johor and the most tragic. While Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Shah stands out as a fighter, Sultan 'Abdullah stands out as diplomat, who fell because he could not serve three masters. Apparently after being placed on his throne by the Achinese, Sultan 'Abdullah remained across the river, whence he sent a secret envoy to the Dutch at Bantam. Thereupon on 25 August 1614 Adriaen van den Dussen came to Batu Sawar to reiterate the request Verhoeff had made in January 1609 for leave to build a fort for its protection. Again this request excited distrust and was refused: had it been granted, Johor would have been saved the agony of many sieges and Malaya would probably be under Dutch instead of English protection.

There was casual contact between English and Johor. On 24 July 1614, Robert Larkin, the English factor at Patani, complained that "the 308 pieces of gold I had at Sukadana, being Johor gold, proves much short here of so many rials I wit they were esteemed at." Captain Arthur Spaight reported to the East India Company that "on 15 April 1615 we arrived in the road of Achin, the king being 23 leagues off at Pedir with the king of Johor who has married his sister. . . . Although he be his prisoner, they do often drink drunk together." In June a Johor junk brought pepper to Aceh and asked the English $6\frac{1}{2}$ *tahil* for a *bahara*. On 28 June John Millward and his company "found the king of Aceh sitting with the king of Johor in a place built for the reception of strangers. He used us very kindly and drunk much (ar)rack, which we must pledge." But 'Abdullah, abstemious from youth, evidently had no stomach for these potations. He was still partial to the Dutch and at their request advised the king of Jambi not to entertain the English who were drunkards and thieves. But overtures to the Dutch to rid him of his turbulent oppressor had failed; so, he started negotiations with a Portuguese envoy from Malacca, Fernão

da Costa, and in August 1615 he made peace with the Portuguese, agreeing to evict the Achinese who since 1613 had lived in Johor as spies. Thereupon in the same August Mahkota 'Alam sent an Achinese fleet, which arrived before Batu Sawar in September to find that the Sultan had fled to Bintan and the town was deserted. The Achinese razed it to the ground as in 1587 the Portuguese had razed Johor Lama. Sultan 'Abdullah led the life of a hunted wanderer. In November 1615, accompanied by five or six prahus, he went aboard an English ship at Singapore: "he durst not remain in his country but lived on the water like a fugitive." In July 1616 writing to King James the ruler of Aceh described himself as "the mighty sacrosanct warrior" (*johan berdaulat*) king of Aceh and other parts of Sumatra, with authority over Batu Sawar and all countries subject to Batu Sawar." In 1618 'Abdullah went to Lingga as he had done in 1608, thus choosing a spot that was destined later to be the capital of the Sultans of Johor. His chief income was derived from trade with Malacca, the junks of Siam, Patani, Java and Macassar bringing rice and other necessities to Lingga and Riau, whence the goods were transhipped in small craft to Malacca. Coen, a Dutch friend of the Sultan, warned him not to give passes to these craft, but the trade was essential for him. So in March 1623 an Achinese fleet expelled him from Lingga and in May of the same year he died of a broken heart on the Great Tambelan Island: it is, therefore, very improbable that this illstarred prince was ever laid in his so-called grave at Makam Sultan, Kota Tinggi. His widow, a daughter of the ruler of Jambi, fled with her son to her father, from whom Aceh claimed the fugitives.

The conquest of Batu Sawar by the Achinese in 1615 closes one chapter of Johor history as the conquest of Johor Lama by the Portuguese in 1587 had closed another, and it appeared to the Dutch Government that the renowned kingdom of Johor had come to an end. To this second chapter there is indeed an appendix that hardly concerns Johor but carries history down to that momentous year 1641 when the extinction of the male line of Achinese rulers and the capture of Malacca by the Dutch removed Johor's two greatest enemies and gave her a new lease of life. In 1612 Aceh had conquered Aru (Deli), in 1613 and 1615 Johor, in 1617 Pahang, in 1620 Kedah and Perak, in 1624 Nias. In 1629 when Aceh in vain attacked Malacca, their old ally Johor contrived to come to Portugal's aid. In 1635 Aceh took dire vengeance on Pahang for being friendly to Malacca. Beaulieu, but no Oriental writer, tells of a plot against the life of Mahkota 'Alam which led to the execution of a son of the king of Pahang and of a son of the king of Johor, whom, Mahkota 'Alam suspected, his own mother designed for the throne of Aceh. On 27 December 1636 Mahkota 'Alam (alias Iskandar Muda) died. In 1639 his successor, Iskandar Thani (= the Second), sent a gravestone to Pahang for the tomb of his father Ahmad, Sultan of Pahang who in 1618 had been

carried a prisoner to Acheh, and at Pahang the Achinese fleet found Johor attacking the town.

From 1624 onwards glimpses of Johor appear in the pages of the famous Dagh-Register, or daily journal of events sent to headquarters by the servants of the Dutch East India Company from all parts of the Malay world. As early as December 1623 Johor junks are found at the Moluccas and on 8 February 1624 Malays from Johor, Patani and other harassed places are noted as living in thousands at Macassar. In September of the same year entries tell of 500 Johor prahus fleeing from the wrath of Acheh to Jambi, which the Dutch hoped to save from invasion by Mahkota 'Alam. In 1632 the queen of Patani suggests an alliance of Holland, Patani, Johor, Cambodia, Jambi and Indragiri against Spain and Portugal. In June 1634 there were still Malays in Johor, for they told Commander Coper of the yachts *Noordwijck* and *Cleijn Nassome* that for eight months no Portuguese vessels had passed there. In February 1636 there is an entry that Indragiri was a friend of the Sultan of Johor, whom the Achinese had driven from his country. On 15 July 1636 forty Johor vessels had assembled at Bulang to resist the Achinese. In November 1636 a Portuguese fleet took refuge from the Dutch in Johor waters. Under 6 April, 1637, it is noted that Johor's friendship for the Dutch is strong, how the Portuguese disliked Johor's embassy to Acheh and how the Dutch fleet stayed at Kerimun to strengthen the friendship with Johor. In 1639 the Sultan sent envoys from Bintan to Batavia to arrange a new treaty but the upshot is unknown. In the siege of Malacca Acheh would take no part because Johor was an ally of the Dutch. But in spite of the efforts of the Laksamana the Johor contingent of 40 sail and 1,500 men was of little service during the siege except for digging earthworks. The siege lasted from June 1640 to 14 January 1641 when at last Malacca fell. On 15 February 1641 Iskandar Thani died. On 3 April 1641 the Dagh-Register records that the Johor empire then comprised the territory stretching from the river Klang to the Linggi and Cape Rachado, Muar, Batu Pahat, Singapore, Pulau Tinggi and other islands off the east coast of the Malay Peninsula, the Kerimun islands, the islands of Bintan, Bulang, Lingga and Ungaran and in Sumatra the rivers of Bengkalis, Kampar and Siak. A December entry adds Rembau to the vassals of Johor.

V.

JOHOR, HOLLAND, JAMBI, PAHANG.

Makam Tauhid, Batu Sawar, Riau.

Never had any period of Johor history opened with brighter prospects. 'Abdullah's successor, Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah, had been a wanderer since as a youth he ascended the throne in 1623. Now in April 1641, after a visit to Patani, he returned to a spot, that for the first time and only for the years 1641 and 1642 is mentioned in the Dagh-Register, namely Makam Tauhid, a place just above Batu Sawar and just below the modern Kota Tinggi. Her chiefs made a treaty stipulating that no Johor envoys should pay their respects to Taj al-'Alam, the new queen of Aceh, for fear friendship might lead to a marriage between her and the Johor Sultan, who might aspire to an Achinese throne as well as an Achinese consort: Aceh, therefore, was harmless. With Holland there was friendship, though at first the Sultan was sore with the Laksamana because Johor had got so little out of the capture of Malacca. Finally Johor was on terms of close friendship with Jambi. Sultan 'Abdullah had married a princess of that Sumatran State. In 1624 many Johor Malays had fled to Jambi to escape the wrath of Aceh. So close was the friendship that in September 1642 the Laksamana was busy fortifying Makam Tauhid against an expected attack from Jambi's enemy, Palembang. The stage was set for the chief actors in a new and apparently brighter scene.

In December 1641 the king of Patani had arrived at Johor for a year's visit which led in 1644 to a marriage between the queen of Patani and the youngest brother of Sultan 'Abdu'l-Jalil. The Laksamana of Johor was so free from cares of war that he could resent an attempt by the "head of the Malays of Ringi, Che Chijij," to settle near the Kesang river. In February 1642 the Fiscal Pieter Willemisz and Sabandar Jan Meine arrived at Johor on the yacht *Rijswijk* to welcome the Sultan on his return and found the Laksamana in high favour with his master. A new treaty was made. All Johor vessels sailing west of Malacca were to call there for passports and all slaves were to be mutually restored: the Duli Paduka Sri Sultan wrote from Makam Tauhid to Johan van Twist, Governor of Malacca, confirming this arrangement and sending one bezoar-stone, 10 tahils of camphor, one roll of flowered and one of black cloth. The Laksamana begged the Dutch envoys for two guns salvaged by his Malays from the wreck of the *Utrecht* but excuses were made. Nor would the Sultan help to build a new bridge across the river at Makam Tauhid. The envoys found the "black" Christian prisoners taken at Malacca very closely guarded and valued by the Sultan at 50 to 60 reals a head:—later the Dutch considered their ransom, as an increase in the population of Malacca was necessary! The Dagh-Register records visits in April of Javanese junks to Johor and Pahang for trade in pepper and how Malacca wanted to forbid

Javanese ships access to Johor and Perak, so that the natives of those two States should have to go to Malacca for their rice. In October 1642 the first blow fell on the new Johor settlement. The Bendahara had died and the Laksamana and many other nobles lay sick at Makam Tauhid. The king was in great distress and had changed the name of the place to Batu Sawar. Never again is Makam Tauhid mentioned in the Dagh-Register. The king moved across the river. Was it back to Batu Sawar across the Damar river or across the Johor? If the latter, did he go to a spot two miles above Kota Tinggi (up the modern Sungai 'Che 'Omar) where in a Chinese rubber-estate are two large grave-mounds side by side, with five and twenty-two graves respectively? All the graves have the carved stones of the period which alas! was too late for inscriptions such as occur at Sayong. Apparently the depletion of the population by this epidemic revived fears of Aceh. Four Johor Malays who had plundered the coast of Aceh were buried alive and two more were sent to Aceh for punishment to show that Johor wanted peace.

In 1644 the Dagh-Register records half a dozen visits of Johor vessels to Batavia. Mostly the crews consisted of fifteen or sixteen men and the cargo of sago, palm-matting (*kajang*), some tin and rice and salted fish-roe (*têrubok*). Only one vessel from Johor and Lingga had a crew of sixty men, and carried 20 baharas of tin, $1\frac{1}{2}$ tons of rice, 8 tons of sago and 100 pieces of palm-matting. In March a galleon visited Johor carrying cloth and Chinese wares; in May a *balouw* bringing gold-thread, Chinese wares and cloths, and a *penchalang* bringing 184 reals, cloths and a little gold-thread. But the peace of this year 1644 was threatened. In May the Sultan sent to Batavia 2 *bahar* of tin, 2 *bahar* of pepper, 1 *kati* of camphor, and 3 mats from Timor as presents to the Governor-General Antonio van Diemen together with a letter and two chiefs from Rembau, Sri "Maradia" Lela and Raja Lelawangsa to explain that the people of Rembau and Tampin who had stolen the goods of Jorge Fernandez and treacherously killed a Dutch captain, a collector, eight Dutch soldiers and some thirty others, were not subjects of his but Minangkabaus, tenants (*huyjders*) of the Dato' Bendahara! On 23 May of the same year the Sultan informed Malacca that his delegate, the *shahbandar* of Sungai Ujong, was guarding Dutch interests there. So anxious was Sultan 'Abdu'l-Jalil not to be involved in war with the Dutch that in October "assured of his treachery, the Minangkabaus very bravely removed their property from Pahang" and so, probably, Ulu Pahang (or the Temerloh region) ceased for ever to be one of the Negri Sembilan.

For now Pahang became awhile the scene of Johor's ambitions. As early as 1612 the king of Johor had wasted the "suburbs" of Pahang, apparently because the Pahang chiefs refused to let go the daughter of the deceased king of Pahang who was betrothed to a son of the Sultan of Johor. In 1614 the Achinese helped Johor to raid Pahang over the same quarrel. In 1615, in conformity with a

treaty with Johor signed at Malacca, the Portuguese conveyed the son of the Sultan of Johor to Pahang to take possession of that State. But in 1634 Johor and Pahang were allies of Portugal against the Dutch and sailed together to help Patani in her war with Siam. So Aceh attacked Pahang in 1635 and claimed the Pahang throne. In 1637, at Bulang, Pahang envoys made peace with Aceh, whose Sultan was now a son of the last of the old Malacca line of Pahang kings and still a claimant to his father's throne. And yet on 16 March 1637 the *Sultan* and *Laksamana* of Pahang made a treaty with the Dutch in Pahang to ally with them against the Portuguese and *promised to make a strong fort in Johor*. In 1638-9, when Iskandar Thani sent a stone for his father's grave in Pahang, the Achinese found Johor attacking it, their vassal. Evidently 'Abdu'l-Jalil Shah or his appointee now claimed to be Sultan of Johor and Pahang. Who else could offer to build a fort in Johor? And what other local claimant could have been on the Pahang throne after Aceh had wiped out the local Pahang-Malacca line? Johor's attacks on Pahang and claims to that throne kept Aceh from helping the Dutch to take Malacca in 1641. Another sign of dynastic ambition on the east coast was the marriage in 1644 between the queen of Patani and the youngest brother of the king of Johor. On 19 March 1648 three vessels arrived at Batavia bringing two envoys (Lela Wangsa and Tun Lela Pahlawan) and a letter from "the king of Johor and Pahang."* The envoys stayed a month, were taken by Governor-General Cornelis van der Lijn for a sea-trip to inspect shipping-yards at Pulau Onrust and were entertained by the General. They sailed home with cargoes free of toll.

On 27 July 1647 an Englishman Wylde visited Johor in the *Supply*. The broker was sent up to the King who "returned his boate and one of his people with courteous expressions desiring me to bring the ship to his towne; but unwilling to adventure her thither till I was acquainted with the people, the 30th ditto I accompanied the messenger to His Majesty, presenting the Company's letters with a present; which after perusal I was dismissed. The next day following, he demanded my desires; when I answered it was your request to have free trade in all his parts and dominions, not paying customes; which he and his orankayes at first seemed to admire my demands were so large on so small acquaintance. His answer was for this yeare our ship off goods was custome free, but in the future not to be expected: and that I had licence to build warehouses and unlade my goods if I pleased. After certain daies His Majestie sent messengers to make a contract how much money I would give him yearly upon a ship for trade; when I drew severall articles and promised him 100 taile (the Chinese ounce of silver); which after he had taken into consideraton and consulted with his orankayes (who command as much as himself) it was concluded to

*Note.—In 1862 a letter from the Laksamana Paduka Tuan to the Governor-General of Batavia calls (evidently with reference to formal installation) Sultan Ibrahim Shah the first king of Johor and Pahang.

be dangerous to lett the English have any residence in his country, by reason they deny the priviledge to the Dutch, which might cause warrs to the dequiteing of his wonted quiet living. Therefore their answere was to me: whereas the King had promised custom free for this yeare, it was granted, but should not have any residence in his country longer than the ship stayed, and that should not trade to any part of his kingdome but in Johore; and so if you would condescend to paying the following duties and customes, you might have trade, vizt. to pay 5 per cent off all goods brought thither for sale; to pay 6 masse (*mas*) Acheene on each *bahar* pepper bought; to pay 10 masse per *bahar* on tynn; to pay 104 tale lungargow or anchoridge, on each ship you send thither." These demands Wyld attributes to the Gujerati skipper of Haji Zahid Beg's vessel, "in hopes to have all the trade to themselves; who paid not any custome the last yeare and have liberty to trade to all his ports. They were invited thither by the King from Mollaco and therefore the more favoured." These Gujeratis had sold up all their goods and had bought up everything obtainable. "The chief commodities are tin, pepper, aggula (lignum-albes used for incense) and elephants' teeth. 'Aggula' is the principal product here." These goods came from Phaung (Pahang) Comper (Kampar), Boolaung (Bulang) and Keelaun (Klang), the first-named being "the greatest place of importance." Wyld found the Johor market glutted with Gujerat cloth and could sell no more than eight bales. He left Johor on August 28, sailed for the river mouth on September 2 and reached Malacca on September 8. The English complained that Acheh was now a very poor market and expected to desert the Malay seas "if Johore encourage us not"; the chief cause of the depression being the excessive export of Indian goods. The Dagh-Register records for 1648 only one visit a month by small Johor galleons bringing only palm-matting and poor oddments, contributory evidence probably of the preeminence of the Gujerati trade. In 1649 the East India Company noted Johor and Perak as places where broad-cloth was vendible at good rates and tin and other commodities might be bought.

On 19 March 1648 the "king of Johor and Pahang" sent, as we have seen, a letter to the Governor-General, saying that the king of Mataram threatened Johor and asking for a free pass for a vessel to Coromandel. Then there is hardly any mention of Johor in the Dagh-Register until November 1657 when Jambi asks Batavia to settle differences between it and Johor. For 1661 there are many entries. All Sumatra, Perak, Malacca and Johor are reported to be overstocked with English and Moor cloths brought from Surat and Coromandel by Chinese merchants in Malacca. The exports to Batavia from Johor now have more variety and include slaves, wax, mats, tin, sago, wooden platters, oil, pepper, betel-nuts, salt roes and rice. Johor had become an entrepot for Chinese trade. One entry under 21 April runs: "Gouqua from Johor with a gillon, 26 men and a cargo of eight cases of gold-thread, 100 iron pans,

4,000 pieces of coarse Chinese porcelain, 4,000 large cups, 100 basins, 100 coarse dishes, 12 bundles Chinese paper, $1\frac{1}{2}$ pikuls of tea, 100 packets of Chinese tobacco." In May two junks came to Johor from Canton and Amoy. The smaller had a cargo of rough porcelain and a little gold thread, which was eagerly bought by Achinese then visiting Johor. In July two Chinese junks lay off Johor with goods so inferior that the Johor folk did not want them. The Dutch frequently sent ships to Johor with cargoes of cloth.

On 2 July 1661 an English ship from Surat passed Malacca on her way to Johor, whereupon the Dutch Governor sent a letter to the Sultan of Johor asking him to refuse to trade with her and despatched a sergeant Hendrik Jansz and a Portuguese Manuel Damotta on the pretext of looking for runaway slaves at Johor but really to spy and report. They discovered that the English merchant was Joseph Heynmuers, who had lived in Holland and spoke Dutch, a choleric overbearing man, gruff and stern, with whom Malays were afraid to trade. He and his captain fed at different tables. He had paid 600 r^s for toll, given a present of 300 r^s and rented a house for six months. The king had refused him permission to build a large lodge. His cloth was mostly fine Surattee and he would not give more than 30 r^s for a buer of tin. From the letters received by the East India Company it appears that Joseph Hinners and William Forster were sent in the *Vinc* to Kedah and Johor and returned from Johor in 1662 having made a considerable freight. The English at Acheh also asked leave to build a house and trade at Johor or Bengkalis. In 1662 Clopton went from Acheh to Johor with goods he had to sell at a loss. About this time *damar* and copra and goglets of pottery appeared as articles of export from Johor. Slaves were imported: contrary winds drove a Makassar junk with 60 slaves for Johor into Jambi in April 1663. By the end of 1663, in defiance of Dutch injunctions, Johor boldly engaged in the tin-trade on a large scale and transported the metal to Johor for sale to the Chinese and others. Moreover the king and Raja Modliaer (= Mudeliar) sent a ship to Japara with the idea of despatching her to Coromandel. In March 1664 the "young king" (= Raja Muda) of Johor and the Laksamana were allowed passes to Perak on condition that like others they gave part of the tin bought to the Dutch, and sold the rest at Malacca for the usual price of 40 r^s. Even gold seems to have been exported from Johor seeing that in May 1664 there is an entry: "gold from Indragiri loses $10\frac{1}{2}$ and from Johor $23\frac{3}{4}$ per cent": and here one may add that a few years later, Alexander Hamilton tells us, "in Johore their *Macie* (*mas*) is a Gold Coin, in value about 3*sh.* 6*d.* *Sterling* and the *Coupang* is one fourth of a *Macie*." In 1665, after some hesitation, Holland decided to prevent Portuguese vessels from entering Johor to trade, and the Dagh-Register records that Johor was trying to attract trade from all outlying places in order to trade with the Portuguese in tin and gold and pepper from Jambi and

Indragiri. Moreover Johor's alliance with Aceh injured Dutch trade. Never had Johor been more prosperous. Even the rivers of Siak and Rekan were now under Shahbandars appointed by Johor and had no separate rulers. By 1669 Indragiri also was ruled by the Yang di-pertuan of Johor. But about this time Johor started another disastrous dynastic war.

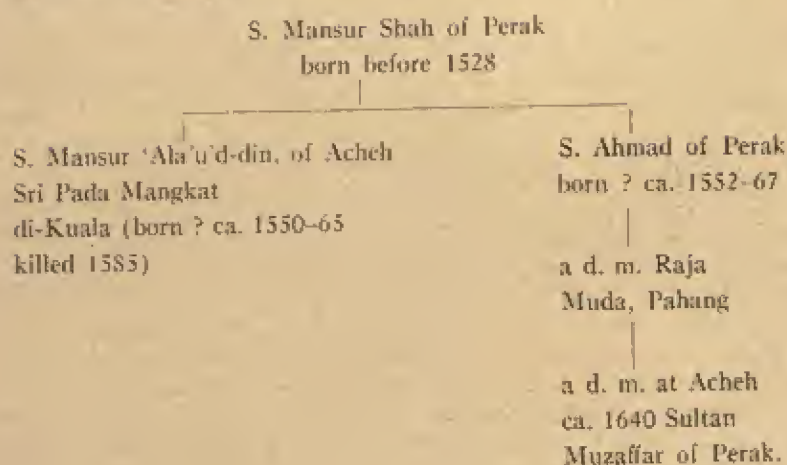
On 23 May 1661 the Yang di-pertuan Muda of Johor with many vessels and a great train visited Jambi. Under 6 February 1663 it is recorded how the brother of the King of Johor is betrothed to the daughter of the Pengiran of Jambi and is asked to come and marry her, to which the king answered that the Portuguese had retaken Ceylon and were expected at Malacca and therefore he could not come! On 22 May 1663 the queen mother of Johor died and the Governor-General sent his condolences but her death made no change in policy. In 1664 hearing that Jambi intended war, the Raja Muda sent envoys to explain that it was the fault of the Sultan ("old king") that he could not come to get married:—really it was because he had married the daughter of the Laksamana, feudal lord of Bentan. The Laksamana with 50 prahus and 2,000 men accompanied the envoy as far as Lingga to attack Jambi if the rumour of hostilities were true: the people of Jambi fled from their houses. Johor left 5 or 6 prahus to watch. On 21 May 1664 the young king of Indragiri sent envoys to Malacca to announce that he was going to fetch his bride "a daughter of Johor." Under 11 July 1664 the Pangiran Pati Enum, king of Jambi, complains that the Raja Muda of Johor had gone home, promising to return for his bride in six months but remaining away twenty-eight months:—in that same month the Laksamana and thirty Johor ships lay at Muar. Under December 1664 the king of Jambi tells the king of Johor he will nullify the marriage and wed the girl to another. Under September 1665 it is recorded that he had again asked the Raja Muda ("young king") of Johor to come, and getting no reply was marrying his betrothed to another and inclined to war. In July 1666 the Dutch try to settle the quarrel and in December Jambi asks Batavia for help, complaining that the Raja Muda of Johor had written to the Pangeran Ratu and then treacherously fired on the Jambi fleet. The Johor account says that the Jambi fleet attacked the Raja Muda as he was going to fetch his bride. In May 1667 Jambi again seeks help against Johor, which had burnt the villages on the Jambi river. In September 1669 Kee Deman Suranegara reported that Jambi had captured 1318 Johor folk and some guns, while Johor had captured 550 Jambi people: he sent as a present to the Governor-General one Johor Malay, a carpenter, and an elephant's tusk. By 1670 there was war. First Jambi reports to Batavia constant victory in her war with Johor: in November there are 80 Johor vessels in the Jambi river sacking all the villages: in December the Sultan of Jambi tells the Governor-General that there can be no peace until the Sultan of Johor comes or sends envoys to sue for pardon and give a person of royal birth

to replace Keey Deman Wira Perbangsa whom he had killed. In 1671 Governor Balthasar Bort of Malacca sent Adriaen Weyland to Johor to try to stop the war. In 1672 Johor sacked the villages on the Jambi river three times. On 15 May 1673 a letter reported that the Pangeran of Jambi with 75 vessels had surprised Bengkalis and then Johor (Batu Sawar), capturing 100 guns, muskets, and 100,000 guilders in gold: the king of Johor had fled to Pahang. On 21 November it was reported that four tons of gold and 2,500 prisoners, including the Bendabara, had been taken at the sack of Batu Sawar, but 1,200 prisoners escaped. An English ship took the news to Bantam and said that an Englishman Mr. Locq of Johor was captured with his ship and when he wished to complain to the Sultan of Jambi was strangled by the Pati who said he had hanged himself. In July 1674 there was hope of peace. The Pangeran of Jambi declared that he held the persons and property of the Johor prisoners as their "brother" and would return them. But war broke out again and another entry under 14 December relates how Sri Nara 'diraja of Johor had waylaid two great Jambi pirates, Langpassir and Pampouassa, and captured the former and taken him to the king of Johor (then an exile in Pahang), who had his hands and feet cut off, his backbone cut open and the wounds smeared with salt and pepper. Under August 1675 "with the death of the Johor Raja Muda, Jambi is inclined to peace" but in December it is rumoured that Johor had made an alliance with Siam in order to attack Jambi. In January 1678 Johor envoys reported at Malacca the death of their childless ninety-year-old king—according to Netscher, on 22 November 1677. In 1678 Balthasar Bort speaks of Malay vessels visiting Malacca from "Pahang where the King of Johor now holds his court."

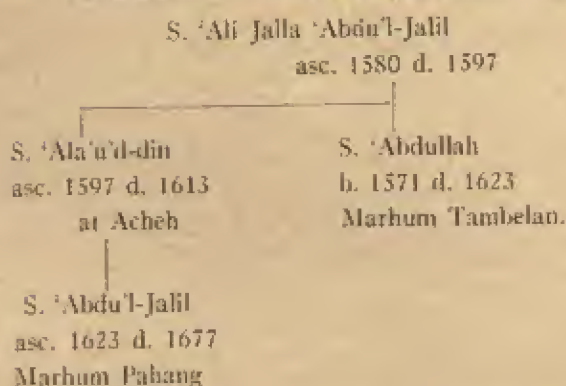
Here a dynastic puzzle confronts the historian. Who was Sultan Ibrahim, who now came to the throne of Johor? According to Bort "Johor was destroyed by the Jambinese in 1673 and the king with all his subjects went to settle in Pahang, a place belonging to his kingdom situated on the mainland 36 miles to the north of the Straits of Singapore. There he died at a great age leaving children and his cousin succeeded him in the same place. He is said to be busy getting Johor once more inhabited and even to fix upon it as his capital. This new king has announced the death of the other in a letter, which the Laxamana (living on the island Bintang which is well populated) has also done: he is an old man of great authority. We answered both these letters on the 9th of February last (i.e. 1678)..... The enmity between Johor and Jambi still goes on. On this account Johor still keeps many warships in readiness, on the designs of which a close watch must be kept, so as not to be surprised by them here, for the Johorites are not well disposed to Malacca

and must rather be regarded as false friends. However, all enmity must be avoided, as far as possible, especially now we are at war with the Manicabers, so as to give them no cause for going to the assistance of the latter." The Dagh-Register confuses this new ruler of Johor with a Sumatran adventurer who early in 1677 appeared in Naning and Rembau calling himself Raja (or Sultan) Ibrahim and apparently received the support of Sungai Ujong as well as of Rembau. Balthasar Bort writes: "he declares himself a cousin of the King of Johor but is, in fact, a fugitive Muslim priest who according to rumour was driven out on account of his turbulence by his own people in Sumatra." The Dagh-Register of 1677 says he was a Minangkabau, very holy and a miracle-worker, whose forefathers had possessed land in Malacca. But, whoever this pretender was, an entry under December 1680 informs us that he was treacherously murdered by a Bugis, Baggia, (for sixteen years the slave of Malacca Chinese but in 1677 a slave of Raja Mera, chief of Naning) who after the murder decamped to Pahang with his booty, was driven away by the Johor folk and finally imprisoned by the Paduka Raja at Riau. This disposes of yet another theory that this Naning Sultan Ibrahim was the later famous adventurer, Raja Kechil, who died a very old man in 1746. The *Tuhfat al-Nafis* says that Sultan Ibrahim was the son of a Yamtuan Muda of Pahang, who was a "brother" of Sultan 'Abdu'l-Jalil and lived in Pahang, where he died in 1676 A.D. An 18th century Perak genealogy says the daughter of a Marhum Muda Pahang was married at Acheh by Sultan Mughal or Iskandar (ruler of Acheh 1636-1641) to a Raja Sulong whom he raised to the Perak throne as the second Sultan Muzaffar Shah. The Perak account of her parents' marriage runs:—"Marhum Pahang," presumably Sultan 'Abdu'l-Jalil, the exiled ruler of Johor, who died in Pahang in 1677, "created his son Raja Muda of Pahang, because he was about to ask in marriage for him a princess of the royal family of Perak:—the object of this was to take advantage of the custom which requires reigning sovereigns to take their wives with them to their own countries. He then sent to Perak to demand the niece of Sri Pada Mangkat di-Kuala (Sultan 'Ala'u'd-din Mansur Shah who ruled Acheh 1579-1585), daughter of Sultan Ahmad of Perak (ascended ca. 1580)... The Raja Muda of Pahang was installed as Raja by his father and he returned to Pahang and reigned there and begot two daughters. After his death, his widow and his two children were sent back to Perak... and carried captive to Acheh"—presumably after the conquest of Perak in 1620: one of these children it was who married Raja Sulong or Sultan Muzaffar Shah. Now Sri Pada Mangkat di-Acheh was one of sixteen children, of whom three were sons. His father was born before 1528 when Muzaffar Shah was driven from

Kampar by Tun Fatimah to become first Sultan of Perak. This gives the following tree:—

The dates are coherent but they do not fit with the Johor tree:—

How could a Raja Muda of Pahang who married a Perak princess about 1600 succeed Marhum Pahang who died in 1677? The Perak genealogy gives further details. 'Ala'u'd-din, the eldest son of 'Abdu'l-Jalil, begot Raja Bujang (= S. 'Abdu'l-Jalil) whom when he died people called *Marhum Mangkat di-Pahang*. Marhum Tambelan had a son Raja Bajau, who became Raja Muda to Raja Bujang. Raja Muda Bajau had a son Raja Ibrahim who was adopted by Raja Bujang. He was the father of Marhum Kota Tinggi, last of the Malacca line. Bort, as we have seen, talks of Sultan Ibrahim as a cousin of Marhum Pahang. The idea that he was a grandson of Sultan 'Abdullah rests on the Bugis chronicle, and on the Perak story that 'Abdullah was the father of Raja Bajau.

The Dagh-Register talks once of a brother of the king of Johor—and several times of a Raja Muda of Johor—who was betrothed to a Jambi princess in 1663 (and explained in 1664 that it was the Old King or Sultan who prevented his marriage); who joined his father-in-law the Laksamana as a leader of pirates (*bajan*) in Johor's many raids on Jambi, and who in 1674 with the Laksamana invested the Jambi river. It is clear that the prince who broke the Jambi engagement cannot have been, as the Perak record would make him, a man of eighty or the warrior who attacked Jambi in 1674 a man of ninety. On the present evidence it looks as if a generation had been jumped between Sultans 'Abdullah and Ibrahim. But if the Johor-Malacca line was wearing thin, all accounts but the *Bustan* agree that down to 1699 it was still the Malacca line.

Balthasar Bort writing in 1678 notes how "Songujongh and Calangh produce yearly about 400 bhaers of tin, whereof Malacca gets a very small share, since most of it is taken to Aatchin and Bencal's, also to Pahangh and Riouw. The last is now beginning to come to an end, the people there" (*i.e.* in Sungai Ujong and Klang) "being Manicabers who, since the conquest of Johor by the Jambinese and the flight of the king thence to Pahang, have not rendered their due obeisance to that Kingdom and do still less now, being suspected of siding with the rebellious people of Nanning and Rombouw." Muar still belonged to Johor. The Bugis chronicle states that in 1678 Sultan Ibrahim removed to Riau, the home of the Laksamana and a good base for operations against Jambi, and the Dagh-Register now begins to record a small trade between the Dutch and Riau. In June 1679 Johor had 300 well-armed vessels ready to surprise Jambi and had found a Bugis ally, Daeng Mangika the earliest adventurer of his race to enter Johor history. Before the end of the year the Dutch thought they had made peace between Johor and Jambi, the king of Jambi to deliver to Johor 10,000 rix-dollars, two cannons and all the property and men carried away in 1673: two of the sons of the Pangeran of Jambi were to be sent to Johor as pledges that the treaty would be fulfilled. But in October 1680 Daeng Mangika, dissatisfied probably with his share of the spoil, attacked a ship conveying Jambi ambassadors to Johor and carried off 196 people. In January 1681 the Paduka Raja of Johor and his son the Laksamana helped Jambi to drub Palembang and its now ally, Daeng Mangika. The Laksamana took all the captured cannon and half the booty. Victorious over Jambi and with Jambi's help over Palembang and the Bugis, the "old Laksamana or Paduka Raja was" by May 1681 "drawing all power into his hands and ingratiating himself with the nobles and was grown so bold that he no longer paid proper respect to the Sultan at Riau who was thinking how to get rid of him. The Palembang campaign was perhaps to keep the Johor forces in his hands." On 15 May the king of Jambi sailed with 30 vessels and 600 men to Johor to thank the king for his help against Palembang, and in return for a visit from Johor envoys two envoys came from Siam and offered men and materials to help rebuild Johor (Lama). In February 1681 a French ship

the *de Voilteur*, had visited Riau on her way to Siam and brought a letter and gifts from the king of France to the Johor Sultan. On 2 April 1682 two letters from the king of Johor and his father-in-law the Laksamana Paduka Raja arrived at Batavia from their capital Riau. The Sultan and his chiefs were about to remove their capital to Johor Lama. The Sultan sent the Governor-General 4 Tioman mats, 4 elephant tusks and 114 catties of eagle-wood. The Paduka Raja sent a bezoar stone and 3 Tioman mats and described his master as the first ruler of Johor and Pahang. In the same year Kedah sent envoys to Johor and the Paduka Raja of Johor attacked Siak whose Minangkabau inhabitants had recognised as their prince a Minangkabau, Raja Hitam, perhaps the famous Raja Kechil of after years. On 16 February 1685 Sultan Ibrahim died; poisoned, rumour said, by three of his wives. His son, Sultan Mahmud, was a minor. His mother, therefore, became regent and her father, the Paduka Raja, in effect administered the government. On 6 April, 1685, a treaty was made with the Dutch as to trade in Johor's dependency, Siak, but the Paduka Raja's Malay version of the conditions differed so widely from the Dutch version that it never came into operation. The Malay version remarks that the Dutch had requested Johor to write to Rembau, Tampin, Sungai Ujong, Klang and Selangor to observe their old friendship with the Dutch at Malacca. In 1688 the (? Bendahara) Paduka Raja fled to Trengganu (where he died) and was succeeded by a Bendahara Sri Maharaja, namely Tun Habib 'Abdu'l-Majid who may have been the signatory to the 1685 Dutch treaty described as Dato' Bendahara Maharaja, son of Dato' Sri Maharaja. He at once took Sultan Mahmud to Kota Tinggi, just above the old Makam Taubid, where on 9 April 1689 a new treaty was made with the Dutch. The Company was to enjoy a monopoly and toll-free trade in the kingdom of Johor. No Moors or Hindus were to be allowed to settle in Johor territory, and their goods were to be heavily taxed. Johor trade with Malacca was to be toll-free. Until the Sultan came of age, the Company was to enjoy a toll-free monopoly in linens, cash, tin and gold on the Siak river, with permission to erect a wooden house. A small vessel with linens from the Bendahara was to be admitted there yearly. The Siak river-folk were to be allowed to sell timber to the Dutch. Subjects of Johor could trade on the Siak river in provisions and small goods but their vessels were subject to inspection and forbidden goods to confiscation. Extradition of runaway slaves and deserters was to be mutual. Kidnapping was punishable with death. The first runaway slave was, as a deterrent, to be put to death. The main object of this one-sided treaty was, Netscher suggests, to safeguard the tin recently discovered on the Siak river from being bought by the Johor Shahbandar at the estuary and exported by him to Bintan. Whether the treaty removed this hindrance to Dutch tin-trade is unrecorded. Governor Bort, too, has told how by 1678 Bengkalis, though only a fishing village, was the resort of Malays, Javanese and Moors who there foregathered for trade from Java,

Palembang, Jambi, Indragiri, Aceh, Kedah, Perak, Klang, Johor, Pahang, Patani, Cambodia and Cochin China, and how he kept sloops cruising round to cut ships off from going there and compel them to trade with Malacca. The new treaty was designed to crush all this Asiatic trade. No wonder that by April 1691 the Sultan sent envoys to Batavia to try to get it rescinded. "Throughout the 17th century there is not a single armed conflict between the Company and Johor, but there is a diplomatic struggle for commercial privileges.... At one time the Company thinks she has obtained the coveted trade monopoly and freedom of all tolls by her contracts of 1685 and 1689, but these are repudiated by Johor." Bort's Report for 1678 is full of illuminating detail. All subjects of Johor, nobles and common people, had to pay export and import duties at Malacca, though from courtesy—and policy!—the Governor generally excused the nobles. Any Johor (or Perak or Kedah) vessel trading in tin at Ujong Salang, for example, had half its tin removed and the owners were given a receipt, so that they had to visit Malacca and sell the rest of their tin there at the low fixed rate of 40 reals a *bahar*: if they refused to call at Malacca, all their tin was seized and they were paid only 30 ^{rs}. These regulations were often evaded and in 1663 the *Dagh-Register* complains that Johor vessels sailed to Perak and Sungai Ujong and bought tin, paying 56 reals, or more per *bahara* than the Company paid. Johor vessels voyaging to Bengkalis, Siak, Kampar and Rakan, Johor's own dependencies, were allowed to visit there without passes! But to prevent other vessels from going to Bengkalis without first calling at Malacca and paying the usual dues, a sloop was stationed "within and to the north of the Johor passage, so-called because the Johor vessels pass that way in great numbers, between the islands Tanjong Panchor and Tanjong Parpar Serattas" (= *Perepat Sa-Ratus*). All junks from China, Japan and Manila were driven away from Johor and brought to Malacca to trade there and to deprive Johor of their traffic. Such treatment did the monopoly system prescribe for Holland's "old and faithful allies."

In view of the long relationship between Holland and Johor it is part of the irony of the "Aristophanes of heaven" that the most intimate picture of Johor at the end of the 17th century should have been painted by the vigorous pen of an Englishman, Captain Alexander Hamilton:—

"The country is very woody, being daily refreshed with Showers and Breezes of Wind. It abounds in Tin, Pepper, Elephants Teeth, Gold, *Agala* Wood and Canes, but the Inhabitants are such Drones, that they sow very little Rice or other Grain. And the inland People subsist mostly on *Sagow*, the Pith of a small Twig split and dried in the Sun, and on their Fruits which grow all Seasons of the Year, and Roots, which they always have in great Plenty, and Poultry, which they rear up.

About the Sea-coast they feed mostly on Fish and Rice brought to them from *Java*, *Siam* and *Cambodia*. The People of Industry

are the *Chinese* who inhabit among them in their Towns; and there may be about 1,000 Families of them settled in the *Johore* Dominions, besides a much greater Number who drive a foreign Trade among them.

In Religion they are heretical* *Mahometans*, and are supplied with Priests from *Surat*; but the *Seids* are in most Esteem among them. They are great Lovers of Praying and Preaching, and frequent their Mosques very often, and look very devout; but their Practices are the most irreligious and immoral of any People I know.

"In Anno 1695 their King was a Youth of twenty Years of Age, and being vitiously inclined, was so corrupted by Adulation and flagitious Company, that he became intolerable. I went to *Johore* Lami at that Time, to traffick with his Subjects, and some *China* Men, with a Cargo proper for their Turn, and, according to Custom, went to compliment his Majesty with a Present, in which was a Pair of screw-barrelled Pistols. He desired me to prove them with a Shot, to try how far it would penetrate a Post that was at the Gate, which I did, and he much admired how so little Powder should have Strength to force a Ball so far in the Wood, and begged some Powder and Ball, which I gave him, and the next Time he went abroad, he tried, on a poor Fellow on the Street, how far they could carry a Ball into his Flesh, and shot him through the Shoulder.

"He was a great *Sodomite*, and had taken many of his *Orankays* or Nobles Sons, by Force into his Palace for that abominable Service. A *Moorish* Merchant, who was a Freighter on board my Ship, had an handsom Boy to his Son, whom the King one Day saw, and would needs have him for a *Catamite*. He threatened the Father, that if he did not send him with good Will, he would have him by Force. The poor Man had taken an House close by our Ship, and immediately came with his Son on board, imploring my Protection, which I promised him. He had not been half an Hour on board, till a Guard came in a Boat to demand him. I would suffer none to enter but the Officer, and an Interpreter for the *Portuguese* Language. The Officer told me his Errand, and, in an huffing Manner, threatened me, if I protected him. I made him no Answer, but taught him to leap into the River, and bid the Interpreter tell the King, that, if he offered the least Violence to any that belonged to me, I would fire down his Palace about his Ears. He had never been contradicted before, much less threatened, and he sent for his Orankays to know if I was a King or no. They told him that I was on board of my Ship, and that I would prove a dangerous Enemy, if provoked, and begg'd, that his Majesty would remove to a Village about twenty Miles up the River, and stay till our Ship was gone, which Favour he willingly granted us, and so we traded with some more Security, but were continually in Arms for fear of a Surprise.

*Note.—This was quite untrue R. O. W.

"He continued his insupportable Tyranny and Brutality for a Year or two after I was gone, and his Mother, to try if he could be broke off that unnatural Custom of Converse with Males, persuaded a beautiful young Woman to visit him, when he was a Bed, which she did, and allured him with her Embraces, but he was so far from being pleased with her Conversation, that he called his black Guard, and made them break both her Arms, for offering to embrace his royal Person. She cried, and said it was by his Mother's Order she came, but that was no Excuse.

"Next Morning he sent a Guard to bring her Father's Head, but he being an *Orankay* did not care to part with it, so the Tyrant took a Lance in his Hand, and swore he would have it; but, as he was entering at the Door, the *Orankay* past a long Lance through his Heart, and so made an End of the Beast."

Though it differs in detail, this account accords broadly with Malay tradition. The large Batavian recension of the "Malay Annals"* and the *Tuhfat al-Nafis*, that fine historical work which is the "Malay Annals" for the XVIIIth and XIXth centuries tell how Sultan Mahmud had a fairy wife, a genie who made him averse to all mortal women. One day while the Sultan slept some one brought a ripe jack-fruit to the palace. The wife of a captain, Megat Sri Rama, who was gone with child, begged for a section of the fruit. When the Sultan saw the damaged fruit, he was angry and ordered the woman to be ripped open. Whereupon Megat Sri Rama told the Bendahara, the Temenggong and Indrabongsu that he was going to avenge the death of his wife. These chiefs concurred and the Bendahara contrived the death of the Sultan's constant guardian, a captain Sri Biji-Wangsa, after which Megat Sri Rama smote the royal pervert on the head as he was being borne to the Kota Tinggi mosque on the shoulders of a follower. The *Tuhfat* says that the Sultan hurled his creese at his murderer and killed him also: the Batavian "Annals" declare that Megat Sri Rama lived four years in agony, grass growing in the wound on his foot! So, in August 1699 perished the last of the Johor branch of the Malacca royal line.

*The passage quoted by Mr. R. J. Wilkinson in JRASMB. vol. IX, p. 29 is not from a *Hikayat Johor*, as he wrote from memory (p. 28) but from pp. 198-9 of this MS.

PLATE VI.

VI.

RAJA KECHIL AND THE BUGIS.

Panchor, Riau, Johor Lama, Riau.

It seems possible that more than once in their long history the Bendaharas, like the Sultans, carried on their line through the distaff side and that the fresh blood thus recruited brought for a while the same access of energy which Mani Puridan had brought to the ancient house. In the third quarter of the seventeenth century the old Laksumana, Paduka Raja, had usurped all power, even signing the 1685 treaty with the Dutch before and above the Bendahara, and the Dutch heard that Ibrahim Sultan of Johor was seeking to get rid of this turbulent father-in-law. Suddenly in 1688 the Laksumana fled a refugee to Trengganu, where he died, while the Bendahara Sri Maharaja, Tun Habib (or ? Habab) 'Abdu'l-Majid, became lord of Riau and stepped into power. According to the present Temenggong of Muar (a collateral descendant of Tun Habib), this Bendahara was great-grandson of a Hadramaut Sayid, 'Aidarus, who had migrated to Aceh and whose son Zain al-'Abidin married a Kota Tinggi lady:—certainly *Habib* was a title given in Aceh to descendants of the Prophet. Rembau (and Naning) tradition relates that a daughter of Bendahara Sekudai married a Sayid and bore him a son who became Bendahara (pp. 135-6): Sungai Ujong tradition that she married a Sayid who was Temenggong of Muar (p. 136). Tun Habib 'Abdu'l-Majid died in 1697. It was with the connivance of his sons that Megat Sri Rama murdered the mad Sultan Mahmud, and it was Bendahara Paduka Raja, a son of Tun Habib, who stepped into the dead ruler's shoes and became on 3 September 1699 Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah. It looks as if foreign blood had again hardened a Bendahara's heart against the sacred person of a Malay ruler. Though it may appear strange that the descendants dropped the title of Sayid, the times were rude and remembrance of Aceh would be hateful; moreover, Johor tradition doubts the claim of 'Aidarus to be a real Sayid. Captain Hamilton describes 'Abdu'l-Jalil Shah as "a Prince of great Moderation and Justice, and governed well for eight or nine Years, that he held the Reins of Government in his own Hands. Trade flourished all over his Dominions, and he was beloved by all his Subjects, but being of a quiet Disposition, and a great Bigot to the Mahometan Religion, disposed himself to Prayer and hearing Sermons, and left the Management of his Government to a younger Brother, called *Rajah Moudah*, a covetous tyrannical Prince. The King never came out of his Palace, but devoted himself wholly to the Company of Priests, and his Brother keeping fair with the Priests, came to oppress the People, and keep the King ignorant. I had the Honour to be acquainted with him before he was King, and had free Access to him when he was King; but his Brother never suffered me to be alone with him, lest I should have discovered some of his evil Practices, which I certainly had done, if I could have found an Opportunity, and to have fore-warned him of the Danger he was falling into. *In Anno 1703* I called at *Johore* in my Way to *China*, and he treated

me very kindly, and made me a Present of the Island of *Singapore*, but I told him it could be of no Use to a private Person, tho' a proper Place for a Company to settle a Colony on, lying in the Center of Trade, and being accommodated with good Rivers and safe Harbours, so conveniently situated, that all Winds served Shipping both to go out and come into those Rivers. The Soil is black and fat: And the Woods abound in good Masts for Shipping, and Timber for building. I have seen large Beans growing wild in the Woods, not inferior to the best in *Europe* for Taste and Beauty; and Sugar-cane five or six Inches round growing wild also.

"In 1708 the King's Brother perswaded him to leave *Johore Lami*, and reside at *Rhio* on the island of *Bintang*, about three Leagues off the River of *Johore*, because he thought he could act his Tyranny with more Security than on the main Continent, and so at *Rhio* he engrossed all Trade in his own Hands, buying and selling at his own Prices, and punishing those who dared to speak against his arbitrary Dealings. At last, in 1712 a Rebellion broke out, that nothing could stop but a Revolution, which dissolved the State into Anarchy.

"Upon the Rising of the People, the Tyrant got on board of a Galley, with his Wives and Children, and carried with him above a Tun Weight of Gold, and, without taking Leave of his Brother, fled to *Johore Lami*, but finding a small Army of *Monacaboes* (whom the People had invited to their Assistance) had taken their Quarters there, he betook himself to the Woods with his Family, and left his Galley and Gold a Prey to them. He knew that there could be no long Safety in the Woods, and despairing of Mercy from the injured People, made Desperation supply the Place of Courage. He first killed his Wives and Children, but began to hesitate about killing himself, but a Page of twelve Years of Age asked him if he was afraid to die a Prince rather than be butcher'd like a Slave by some Villain or Slave's Hand, and that he, tho' innocent, and who might expect Mercy, would shew him the Way to die, and with that took a Cress, and run himself through the Body. The Tyrant presently followed the Youth's Example, and immediately expired; but the *Monacaboes* coming soon after to the tragical Place, saw what had been done, and found the Boy alive, and in his Senses. They stopt his bleeding Wound, and carried him to *Johore Lami* till his Strength returned.

"When the King heard of the People's Mutiny, and his Brother's Flight, he came out of his Palace, and proffered to settle the State in its former Tranquillity, and if that could not appease them, he thought nothing else could bring them to Reason, but his Life, which he would willingly sacrifice to atone for his Maladministration.

"The People told him, that he was too religious to make a good King, and that he might retire to *Pahaung* or *Trangano*, and

PLATE VII.

spend his Time, but as for *Johore* and the Islands between *Sumatra* and it, they would consider what to do with them, and so gave him some Vessels to carry him and his Family, with others who would follow his Fortune, to *Trangano*.

"On his Way thither, he called at *Pulo-aure*, *Tingi*, *Pissang* and *Timoon*, and the Inhabitants of those Islands received him with Demonstrations of Love, and promised to continue in their Duty as his Subjects. He put his eldest Son, a Youth about twenty Years of Age, ashore at *Pahanug*, to keep that Country from revolting, and went himself to *Trangano*.

"In 1720 *Trangano* was the place of refuge of the poor distressed King. I staid about a week and every day he wanted to see me. He often repented his taking the Weight of Sovereignty on his Shoulders and feared that his End would prove as tragical as his Brother's. While my ship lay in the Road, the *Bougies* came with a Fleet of two hundred sail of *Praws*, designing to plunder the Town of *Trangano*. They sent a *Praw* to my Ship, and the officer told me, that he had a commission to profer and pay me 3000 *Spanish* Dollars if I would let them pass quietly into the River. I ordered him away and threatened that, if they came, they should feel the Force of my Powder and Shot. When I came ashore, the King asked me if I would protect him. I told him I would with all the Force I had. He wept, as if he had been diffident and desired me to take him on board of my Ship, and carry him whithersoever I went, for his life was burdensome to him, and he could trust none of his own People. . . . He told me he had sent Ambassadors to the Dutch at *Malacca* for Assistance, according to the ancient League between his Ancestors and them, when they joyned their Forces to expel the Portuguese from *Malacca*; but instead of finding Relief there, his Enemies were assisted with Powder and Shot, and his rebellious Subjects had a safe Retreat at *Malacca*. I advised him to seek Protection from the *Dutch*, and allow them the Monopolezation of the Trade of his Country, and to part the Revenues between him and them. He seemed to be offended with the Proposal, but said he would be glad if the *English* would settle in his Dominions and fortify what places they pleased, and that he would willingly come under their Protection, and that there were none that ever entertained the Dutch in their Countries as Guests but would willingly be quit of them again if they could. . . . He told me, that when I came to *Bombay*, I should acquaint the Governor of the Desire he had to live under the Protection of the *English*, and that with 150 Men they might bridle the Insolence of his own rebellious Subjects, and their Allies the *Bougies* too." Hamilton says wrongly that *Abdul-Jalil Shah* was creessed by the Bugis at *Trengganu*. He states that *Patani* also fell within the kingdom of *Johor*. He also writes: "The Kings of *Johore* ever paid Homage to the Kings of *Siam* by sending them a Rose made of Gold in a Golden Box once in three Years. The Year 1719 happened to be the Year that the Rose came, for I saw the Messenger that brought it to *Siam*, where

he had Orders from his Master to know how my Affairs went." Inaccurate in detail Hamilton yet gives us the most vivid account of an unhappy reign.

It seems quite improbable that the heart of a religious man like 'Abdu'l-Jalil Shah was in the murder of Sultan Mahmud or that the hand of such a weak man played a decisive part. As the years went by, he devoted himself more and more to religion and became more and more infatuated by Che' Nusamah, his Achinese wife, who (scandal said) was originally a slave-girl exchanged for a dish-cover. His children by Che' Nusamah, Raja Sulaiman, Tengku 'Abdu'r-Rahman, Tengku Tengah, Tengku Kamariah and Tengku Mandak, these were regarded as being of royal rank, seeing that they were born after their father had become Sultan. His brothers seem to have been ambitious and got the highest offices. But his older children by ladies of good family, Tun Husain and Tun 'Abbas were never treated as royal. One doubtful account relates how in the end this drove Tun Husain into joining his father's enemies. But whatever may have been the attitude of the Sultan's older children, there seems little doubt that the chief who took most advantage of his weakness was the Laksamana. It is perhaps a significant token of that family's part in the Kota Tinggi murder that Megat Sri Rama is buried by the Sungai Kemang just above Kota Tinggi in a burial-ground known as the Laksamana's (*makam Laksamana*). Moreover legend has it that Raja Kechil the pretender who drove Sultan 'Abdu'l-Jalil from his throne and finally had him murdered was a posthumous son of Sultan Mahmud by Che' Apong, daughter of the then Laksamana. The story goes that from fear of the usurping ruler Che' Apong concealed the child's birth and that her father the Laksamana conveyed the infant to Raja Negara, the Batin of Singapore, who in turn handed him over to the Temenggong of Muar. This Temenggong pretended at Muar that he had adopted a child of Raja Negara but in 1707, when the boy was seven years old, he took him to Kota Tinggi to show to the Laksamana. The boy's likeness to Sultan Mahmud and his fondness for visiting the grave of that murdered prince aroused the suspicion of Sultan 'Abdu'l-Jalil. Hurriedly the Laksamana entrusted the boy to a Minangkabau trader, Nakhoda Malim, telling the man the secret of the child's birth. Nakhoda Malim styled his charge Tuan Bujang and taking the boy to Pagar Ruyong related his romantic story and presented him to the Yang Tuan Sakti, ruler of Minangkabau, who adopted him and brought him up. Having reached the age of thirteen Raja Kechil set out on his travels and went to Palembang where he became a page to the Sultan of Lemah-Abang. Driven from Palembang by a rival, this Sultan went to Johor to try to contract a marital alliance there but the Sultan of Johor was not disposed to become involved in a Palembang war and made the excuse that his daughter was too young. The Sultan of Lemah Abang passed on to Bangka-Kota where he met two Bugis chiefs Daing Parani and Daing Chelak and made an abortive arrangement

for them to help him take Palembang. So it was in the train of this Sultan of Lemah-Abang that Raja Kechil first saw Johor and met Bugis chiefs who were to be his future rivals. He now left the Sultan of Lemah-Abang and went to the Rawa country where he married a daughter of the Dipati of Batu Kuching and begot a son Raja 'Alam. Then he returned to Pagar Ruyong and got credentials sealed by the Yang Tuan Sakti. With these he proceeded to Siak, a dependency of Johor but with a large Minangkabau population that at once accepted credentials so authenticated. At Bengkalis he met again Daing Parani and Daing Chelak and promised to make the former Yang di-pertuan Muda of Johor if the Bugis forces would help him to take that country. But while the Bugis went to Langat to collect forces, the Johor Laksamana's sea-tribes under Raja Negara flocked to Bengkalis and, the *Tuhfat* tells us, were bribed by Raja Kechil not to announce the approach of his fleet to the Johor river. On land, too, there was treason; the guns filled with water failed to go off and Johor Lama was captured on 21 March 1717. All accounts agree that when Raja Kechil attacked, the Yamtuan Muda Mahmud (a brother of Sultan 'Abdu'l-Jalil) was playing chess and that seeing all was lost he ran amuck killing a wife famous for her beauty (and her golden loom) and many of his children: apparently (in spite of Hamilton) he, who as a younger man had campaigned in Batu-bara, Deli and Indragiri, died fighting. Sultan 'Abdu'l-Jalil fled to Kota Tinggi where he had lived formerly, tendered submission to the invader and was given his old office of Bendahara. Raja Kechil then usurped the Johor throne and adopted the style of Sultan 'Abdu'l-Jalil Rahmat Shah. That he was more than a swashbuckling pretender seems impossible. There is the misogynist history of his putative father, Sultan Mahmud. There is the suspicious connection with the Laksamana family. And finally there are chronological difficulties. If he was the son of Sultan Mahmud, he was born in 1699 or 1700 and conquered Johor at the age of 17. But a Dutch letter of instructions dated 15 February 1745 and addressed to the under-merchant Claas de Wind, who was then proceeding to Siak, speaks of Raja Kechil as "*now in extreme old age suffering from madness.*"

Again would a mere boy of 17 have acted as Raja Kechil acted in 1717? Betrothed to Tengku Tengah, the eldest daughter of the deposed Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah, Raja Kechil broke off the engagement to marry her younger sister, Tengku Kamariah, whom he had seen at a feast! Surely this was the act of a confident head-strong adult? The lady spurned apparently showed more spirit than her father. Anyhow she and her brother, Raja Sulaiman, now turned to Daing Parani, who was only waiting for some one to offer him the title and emoluments of Yang di-pertuan Muda, which Raja Kechil refused to bestow as he had anticipated the Bugis arrival in his conquest of Johor. The conspirators agreed that Daing Parani should marry Tengku Tengah and murder Raja Kechil. Tengku Tengah decoyed her sister away from Raja Kechil to her

father's house whereupon the deserted husband attacked the house and rescued his wife. Daing Parani hurried to Langat to recruit Bugis forces. The Bendahara and his elder daughter, Tengku Tengah, fled to Trengganu (or Pahang), while others of his family such as Raja Indrabongsu took refuge at Malacca. Finally the Bendahara found his way to Kuala Pahang, where his brother the Raja Indrabongsu joined him. Raja Kechil fearing that his father-in-law might cross the Johor border sent a Laksamana Sekam in 1720 A.D. to seize him. Actually the old man was cut down while engaged in prayer in his ship and is buried at Teluk Kandang at Kuala Pahang. Tengku Tengah sallied from her cabin dressed in fighting trousers and backed at her father's murderers. She was captured. Her brother, according to one account, escaped into Pahang; according to another and more probable story, he also was captured and according to romantic precedent became the page who carried Raja Kechil's betel-box. Either before or after this incident Raja Kechil moved his capital to Riau, which was easier to defend.

However in 1721 A.D. Daing Parani's chain-clad Bugis defeated with their muskets and blunderbusses Raja Kechil's cannons and swords and in a two days' battle drove him from Riau. Raja Kechil sailed off to Lingga, while the Bugis entered into negotiations with Raja Sulaiman. The Bugis retired to Selangor for reinforcements, while Raja Sulaiman sailed away to Ulu Pahang to get help from his elder brother Bendahara Hussain (or Peko'). In their absence Raja Kechil retook Riau. The Bugis from Selangor then attacked Linggi, a district of the kingdom of Johor. Raja Kechil came to the aid of Linggi and drove away the Bugis fleet which doubled back and once more took Riau. In October 1722 the Bugis elevated Raja Sulaiman to the Sultanate of Riau and Johor with the title Badr al-'Alam Shah. His elder brother, Tun 'Abbas, was created Bendahara Sri Maharaja of Riau. Daing Parani at last married Tengku Tengah, the Sultan's sister, and other Bugis chiefs married other ladies of the Malay royal family. The eldest of the Bugis brothers, Daing Marewah, was created Yang di-pertuan Muda with the title Sultan 'Ala'u'd-din Shah. An old Bugis chief, Daing Manompo, took the title of Raja Tua and married Tun Tipah an aunt of Sultan Sulaiman. The agreement known afterwards as the treaty of the Deceased-who-died-at-Sungai-Baru (namely Daing Marewah) was signed and ran as follows:—

"In the year *ha*, 1134, the 24th of the month Haji" (4 October 1722), "Sultan Sulaiman is established in authority over the kingdom of Johor and Pahang, by the Raja Tua (Daing Manompo) and the Raja Muda (Daing Marewah), at the time when Dato' Sri Maharaja is Bendahara.

"Accordingly there is contracted by the Sultan of Johor a bond of sincere friendship with the Bugis princes which shall never be broken by them, their children or their children's children.

"The Bugis princes and the Sultan of Johor shall treat one another as brothers and the interests of their different kingdoms

shall be regarded as the interests of one and the same kingdom. If either of the parties departs from this agreement, then shall God turn from him and grant no blessing either to him or to his children.

"As a token of recognition for the services shown him and his restoration to power over all the lands of the kingdom of Johor and Pahang, Sultan Sulaiman has adopted Daing Marewah as his brother, created him Raja Muda and given him the title of Sultan 'Ala'u'd-din Shah, while on the Raja Tua (Daing Manompo) he has bestowed the name of Sultan Ibrahim Shah.

"All Bugis and natives of Makassar, Bima and Sumbawa, whenever captured by men of the Straits (of Singapore), shall be delivered up to the Bugis.

"In all lands and ports of Johor, without exception, the Bugis shall have free entry.

"As we shall live as brothers, the Bugis and their descendants shall at all times be free to quit the lands of Johor."

After this, in spite of many raids on Riau, Raja Kechil had his headquarters and his throne at Siak. On one occasion (1727) he attacked Riau and recovered his wife, Tengku Kamariah, by force of arms:—she bore him a son, Raja Buang, afterwards Sultan Muhammad of Siak. At the beginning of 1728 he attacked Riau with Palembang as his ally but he was beaten and chased back to Siak. In 1735 he failed in yet another attack on Riau. In 1737 his eldest son, Raja 'Alam, led a fleet of 90 vessels against it, which the Bugis defeated on 15 August. Tengku Kamariah died and Raja Kechil went mad and slept beside her tomb, till in 1746 he died also.

By the '40s the chief actors in these petty wars had all passed away. Daing Parani had been killed by a cannon-ball in a Kedah campaign as early as 1723 A.D. Daing Marewah, the first Yang di-pertuan Muda, died on 7 August 1728 and was buried at Sungai Baru, Riau. Daing Manompo, the first Raja Tua, died on 3 May 1735 and was succeeded by his nephew Tun 'Abdullah who died in 1739. Daing Chelak succeeded his elder brother Daing Marewah and became second Yang di-pertuan Muda but died in May 1743, leaving two sons destined to become famous, Raja Haji of Teluk Ketapang and Raja Lumu first Sultan of Selangor. Before their passing these chiefs had established Bugis influence not only in the old kingdom of Johor but in the rich tin countries Selangor, Kedah and Perak (which last they conquered in 1743), while to the Malays were left only the remote and less wealthy States of Pahang and Trengganu. Moreover tin was not the only commodity that engaged the attention of the Bugis. It was Daing Chelak who introduced the planting of gambir to Riau, where at first the industry was in the hands of Bugis and Malay employers of Chinese labour. So redoubtable had the Bugis proved as fighters that some copyist of the old "Malay Annals" now interpolated a passage claiming that Hang Tuah was a Bugis Daing, the son of a Macassar prince.

VII.

RIAU AND THE BUGIS.

The power and prosperity of the Bugis soon excited the jealousy of the Malays and alarmed the Dutch at Malacca, who saw their tin monopoly disregarded and piracy wrecking their commerce; though down to 1759 when Sultan Sulaiman was so utterly weak as to make terms with Daing Kemboja, the Malays allied with the Dutch contrived to hold their own politically. In efforts to consolidate an impossible position the Bugis made treaty after treaty with the Malays, one in 1734, another in 1741, another in 1748 when Daing Kemboja was installed as Yang di-pertuan Muda and yet another in 1752, but all these protestations of brotherly love were from the circumstances scraps of paper.

In 1725 the first Raja Tua, Daing Manompo, had installed as Sultan of Trengganu Tun Zain al-'Abidin, son of Tun Habib 'Abdu'l-Majid and brother of Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah and uncle of Sultan Sulaiman Badr al-'Alam Shah. On 7 March 1733 Sultan Zain al-'Abidin died and was succeeded by his son, a ruler destined to play a leading part in the Malay struggle against Bugis dominance, namely Tun Dalam alias Raja Kechil, who at first used the style Yang di-pertuan Kechil. He married Raja Bulang the daughter of Daing Chelak, the Yamtuan Muda, and in 1739 Raja Bakul, daughter of Sultan Sulaiman. In 1740 Sultan Sulaiman went to Trengganu and formally installed his son-in-law as Sultan Mansur. One rumour said that when Daing Chelak died in 1745, he was poisoned at the instigation of this Sultan Mansur. Twice in that year (1745) the Dutch sent an under-merchant Claas de Wind to Riau to complain in friendly terms of breaches of their tin monopoly and of raids on their sea-borne trade. Sultan Sulaiman, Sultan Mansur of Trengganu and Raja Indrabongsu (Hasan son of a Bendahara Sri Maharaja, Tun 'Abbas) all looked to the Dutch to save the Malays from the Bugis yoke. Accordingly on 14 December 1745 Sultan Sulaiman (along with Raja Indrabongsu) made the gesture of ceding Siak to the Dutch for ever in return for help whenever he might be in difficulties with his neighbours: in the same treaty he undertook that, when he could exercise his former authority over Selangor, Klang and Linggi, he would observe all Johor's old treaties with the Dutch East India Company—a reference to the tin monopoly. Sultan Sulaiman with his heir, the Raja di-Baroh, and family came to Malacca and on 23 May 1746 a further agreement was signed that "henceforth Malacca and Johor folk shall be one as in old days according to the treaty of 1713," the matter of Siak being left to the friendly and final consideration of Baron van Imhoff, Governor-General of Netherlands India.

For now, alongside the inevitable commercial and racial rivalries of the time, was to arise another of those dynastic quarrels on which old Johor even in its most troubled days seemed ever ready to embark. Siak, which Johor owned only in theory, still belonged

actually to Raja Kechil, but Raja Kechil was mad and dying and both of his sons were claimants to the Siak throne, one of them Raja Muhammad (Buang) *a nephew of Sultan Sulaiman*. Raja Muhammad's claim was backed by his crazy father and by Sultan Sulaiman. Twice Sultan Sulaiman enabled his nephew to drive into exile his rival half-brother, Raja 'Alam, who at the beginning of 1745 fled and settled with 500 piratical followers on Siantan, one of the Natuna Islands. Was Sultan Sulaiman merely temporising in order to secure Dutch help not only against the Bugis but for his nephew, when in 1745 and 1746 he made a gesture of giving Siak to Holland and of restoring the Dutch tin monopoly in the Malay Peninsula? Anyhow the Bugis were alarmed. As early as 1745 the Bugis chiefs of Selangor had elected Daing Kemboja to succeed Daing Chelak as Yang di-pertuan Muda but it was not till January 1748 that he condescended to go to Riau to be formally recognised by Sultan Sulaiman. Possibly Daing Kemboja promised then to help in a campaign against Raja 'Alam, which Sultan Mansur of Trengganu was urging his father-in-law to undertake. In the event Sultan Sulaiman did not wait for Bugis aid. In October 1748 he and Sultan Mansur attacked Siantan in vain for five months, till they had to ask assistance from Daing Kemboja, an ally more dangerous than their foe. In July 1749 Daing Kemboja left Riau and having driven Raja 'Alam to Matan on the coast of Borneo sailed back to Riau in November. Soon after this Raja 'Alam returned to the Straits of Malacca and married Daing Katijah, a sister of Daing Kemboja! Again his nephew had to appeal to Sultan Sulaiman for help against Raja 'Alam who now had a Bugis backing! On this occasion the Bugis seem to have resorted to intrigue, as they could not decently employ force. When in October 1752 Sultan Sulaiman went to Siak with a large fleet, Sultan Muhammad his nephew dissembled and on 17 January 1753 fell on his uncle and drove him back to Riau with great loss of men and guns. The Bugis had spread the report that the wicked uncle only wanted to win Siak for the Dutch!

When Sultan Sulaiman got back to Riau, Daing Kemboja naturally found the attitude of Sultan Mansur of Trengganu and the Malay faction intolerable. He therefore removed the leading Bugis and the biggest guns to Linggi, where he established himself as an independent ruler. In May 1753 Raja 'Alam drove Sultan Muhammad out of Siak, proclaimed himself Sultan 'Azim u'd-din Shah and declared commercial war on the Dutch. In October Sultan Sulaiman once more sent a fleet to help his nephew but it only confronted Raja 'Alam's fleet and nothing happened. The Dutch saw that to restore their commerce with Siak they must oust Raja 'Alam but first it was politic to come to terms with Sultan Sulaiman. In October 1754 they sent envoys to him at Buru, near the Kerimun islands, and suggested a treaty. Whenever Sultan Sulaiman became master of Siak, he should put a Bendahara to govern it. He should allow the Dutch East India Company a settlement on Pulau Gontong

or elsewhere on the Siak river. All cloth should be bought from Malacca. No one should enter Siak without a Malacca pass or leave it without a Siak pass. The Dutch Company should be free of tolls and port dues and enjoy half the tolls paid by others. Sultan Sulaiman insisted on an additional clause promising him help against his enemies. To this clause Malacca objected as committing the Company unduly for the future, though for the immediate present it recognised that Sultan Sulaiman must be helped to conquer Siak. A small fleet was sent to Siak in 1754. A large Company's ship stayed there in 1755. A garrison of 37 Europeans and 30 Asiatics were stationed on Pulau Gontong under Lieutenant Daniel Poppal. Arij Verbrugge was sent to advise Sultan Sulaiman, and finally on 31 July 1755 a Dutch fleet was despatched to Siak, to find on arrival that His Highness had secretly left. Sultan Sulaiman afterwards ascribed his departure to the conduct of Lieutenant Poppal but Lieutenant Poppal complained that not only did the Johor leaders object to fighting but they sold supplies to the enemy. Anyhow on 13 August the Dutch drove out Raja 'Alam and captured his defences. On 6 January 1756 Sultan Sulaiman arrived at Malacca, accompanied by his heir 'Abdu'l-Jalil (Raja di-Baroh), Sultan Mansur Shah of Trengganu and the Bendahara Sri Maharaja, and on 19 January a treaty was signed. The agreement of 1754 was annulled. The Company agreed as far as possible to take any opportunity of recovering for the Sultan his lost possessions. Siak, brought by the help of the Company under the Sultan's sway, was to be ruled by a regent who would study the Company's interests. The Company could maintain or abandon the settlement at Gontong and its emissaries could visit the Siak river and deal with breaches of the treaty. No ship should enter Siak without the Sultan's pass. The Company and the Sultan were to have a monopoly for the sale of cloth on the Siak river. The Company's ships were to be free of toll everywhere in the kingdom of Johor. The Company was to have a monopoly of tin in Selangor, Klang and Linggi. No other Europeans were to be admitted to the kingdom of Johor without the Company's pass.

Before he left Malacca on 30 January 1756 Sultan Sulaiman is said to have written to Daing Kemboja, Raja 'Alam, Raja Tua of Klang and Sultan Salehu'd-din of Selangor enquiring whether they recognised his rule or not, and demanding from Daing Kemboja surrender of the Johor regalia. Daing Kemboja gave Raja 'Alam two armed ships to go to Batubara and replied that the Johor regalia were on Johor territory. He also complained to the Governor at Malacca that he was calumniated and that Dutch ships were cruising off Linggi. In his reply the Governor termed him a chief (Orang Kaya), not Yang di-pertuan Muda, and said he could escape calumny by allegiance to his Sultan. At the end of April the Bugis were burning houses in Malacca. Ever a diplomat (or according to Bugis historians a coward), Sultan Mansur of Trengganu hesitated to attack Linggi and in the presence of Arij Verbrugge met the Sultan

of Selangor at Tanjong Kling and tried to get him to abandon Daing Kemboja. After this conference the four or five vessels belonging to Raja Haji deserted the Trengganu fleet and went over to the enemy, the Bugis version being that the Sultan of Trengganu had been plotting for the Dutch to arrest Raja Haji! At the end of July the Dutch and Trengganu fleets attacked Linggi and drove the Bugis to abandon their ships, Raja Haji being wounded in the thigh by a bullet. In August the Dutch had to send a fleet to fight Raja 'Alam at Batubara. By October Malacca territory was being wasted by Daing Kemboja and his Rembau allies. Before the end of the year the Dutch were driven out of Klebang, a suburb of Malacca. Nevertheless they refused a proposal to desert Sultan Sulaiman. But it took a year before the Bugis were worsted. By May 1757 Daing Kemboja was driven to Linggi and there blockaded until in December a strong combined fleet caused its fall. Sultan Sulaiman now tried to get the better of his insubordinate Bugis subjects by giving up Rembau and Linggi to the Dutch. This cession was signed on 12 December by Sultan Sulaiman, Sultan Mansur of Trengganu and the Temenggong 'Abdu'l-Majid. About this time Sulaiman's son and deputy, 'Abdu'l-Jalil, gave a seal and title to the ruler of Jelebu. On 1 January 1758 at Fort Filipina, Linggi, Daing Kemboja, Raja Tua of Klang and Raja 'Adil of Rembau signed a treaty promising that the Company's friends, in particular the Sultan of Johor, should always be their friends, and that they would sell their tin only to the Company for 32 Spanish dollars the *bahar* of 300 katis plus a present of two dollars to the local ruler. Nevertheless so afraid was Sultan Sulaiman of the Bugis that he instructed his son-in-law of Trengganu to ask for a garrison of 25 Dutch soldiers for Riau. Sultan Sulaiman also asked Dutch help to gain the thrones of Siak and of Selangor. Daing Kemboja again rose to the occasion. He sent his vigorous nephew, the afterwards famous Raja Haji, to Riau to induce the Sultan to grant his uncle Daing Kemboja his former status in the Johor kingdom. Sultan Mansur of Trengganu, the leader of the Malay party, was away. The Bugis say that Raja Haji terrified the Malays by taking his ship past the muzzles of their guns and dropping anchor opposite the palace. Some one may have been bribed. Some one may have urged that friendship with the Bugis was necessary for Riau trade. Anyhow Sultan Sulaiman, having had an eventful and exhausting life, in December 1759 committed the folly of making terms with the Bugis, whose claims had cost the Malay so many lives and so much money, and in the middle of 1760 he sent his son Raja di-Baroh to invite Daing Kemboja to Riau! In that year died both Sultan Muhammad of Siak and Sultan Sulaiman of Riau and Johor. The latter became known as *Marhum Batangan* "He-who-died-at-the-river-bar."

The gods did not forgive the dead ruler's last weak move in the political game. They now loaded the dice against the Malays, who had they stuck only by the Dutch might have saved their

island kingdom from Bug's control for ever. Even Siak was lost to Johor in 1761: for, Sultan Muhammad having massacred the garrison on Pulau Gontong in 1759, the Dutch made friends with his old rival Raja 'Alam, who signed a treaty of submission to the East India Company. In January 1761 Sultan Sulaiman's successor, the Raja di-Baroh or Sultan 'Abdu'l-Jalil Muadzam Shah died in Selangor: the Malays said, from poison. As his father's regent he had ceded Rembau to the Dutch, to the Bugis and possibly (along with other territories) to Raja Melewar, ancestor of the present royal house of Negri Sembilan. In February Daing Kemboja, supported by a fleet of 45 vessels, brought the body to Riau and proclaimed himself guardian of Sultan Ahmad Riayat Shah, the young son of the deceased. This boy soon died, perhaps also from poison, and, though the Malays pressed for an adult brother of Sultan Sulaiman as his successor, the Bugis forces overawed the Bendahara and Temenggong and carried the election of Mahmud, an infant son of Raja di-Baroh born in 1760. From now till he died in 1777 Daing Kemboja (or Marhum Janggut as he was called after death) lived at Riau, on good terms with the Dutch but grumbling at restrictions on commerce and trading with the English openly and to his great profit in tin, opium and cloth. The Dutch claim for the cost of the Linggi war he is said to have defrayed out of the sale of opium. Raja Haji was his assistant, with the title of To' Klana.

This Raja Haji was the most romantic figures of his time. He was a great fighter whom every ruler was anxious to have on his side. He was invited to Jambi by its Sultan and given the hand of his daughter, Ratu Mas, and the title of Pengiran Suta Wijaya. He helped the Sultan of Indragiri against a Minangkabau invader and married his daughter, Raja Halimah. He fought a successful campaign in Kedah on behalf of the Sultan of Selangor. He fought for the ruler of Pontianak. While at Pontianak he heard of the death of Daing Kemboja and immediately sailed to Pahang where he got the Bendahara (Tun 'Abdu'l-Majid) to instal him in accordance with custom as Yang di-pertuan Muda. Raja 'Ali, the son of Daing Kemboja, whom Malacca had already recognised as his father's successor, yielded to this formidable rival. According to the pro-Bugis *Tuhfat* Riau now had a population of fifty to ninety thousand Malays, including 600 Rajas!, and became exceedingly prosperous. With the Dutch, Raja Haji lived on amicable terms until 1782 when they refused to give him any share in the money got from the capture at Riau of an East Indiaman, the *Betsy* commanded by Captain Robert Geddes and containing 1,154 chests of opium. The ship was seized by a French captain, Mathurin Barbaron, who declared that he had got Raja Haji's permission through a Malay intermediary. Raja Haji said he had never given permission and feared English vengeance: anyhow he claimed half the prize. When the Dutch shared the prize with the Frenchman and rejected his claim, Raja Haji invoked the aid of Selangor and Rembau and started raids in the Straits of Malacca. So serious was the position

that the Dutch determined to capture Riau, their Bugis enemy's head-quarters. It was expected that the Malays of Trengganu and Siak would come to their aid. A fleet of six ships under one of the Company's captains, a Dane, Toger Abo, was despatched from Batavia: it carried a force of 910 men including 362 Europeans. At the beginning of September seven more ships arrived with a further 594 men. Raja Haji was in command of the Bugis and was paddled from boat to boat directing operations: if any one of his crew ducked at passing shots, the redoubtable chief hit him with a rattan. But the prolonged blockade was beginning to be effective, when Batavia despatched a further force and gave the supreme command to Mr. Arnoldus Lemker, a senior civilian from Malacca. On 6 January 1784 a direct assault on Riau was started, when a shot or an accident caused Lemker's own ship, *Malakka's Welvaren* to blow up. The siege was at once raised and before the end of the month the whole of the Dutch fleet with its force of 1,594 men had returned to Malacca. Various excuses were made for this disaster: the civil command, the merchant fleet, bad shells and poor equipment, lack of fresh food and dysentery.

Raja Haji did not delay. Dropping Sultan Mahmud at Muar, on 13 February he landed a force at Teluk Ketapang five miles from Malacca and built two stockades there, where until the end he amused his thousand warriors and their 300 women with feasts and plays and dancing. Sultan Ibrahim of Selangor was already attacking Malacca from Tanjong Kling, and Rembau and Pedas joined the fray. The Bugis took and held Semabok and by March 14 were making night attacks on the outer batteries of Bunga Raya. Later the outer batteries of Bandar Hilir and Bukit China were also attacked nightly so that every one in Malacca stood to arms. On May 5 a letter came from the Sultan of Trengganu and on May 14, Raja Muhammad 'Ali, Yamtuan Muda of Siak, arrived at Malacca in person. The enemy, however, got bolder from continued success. But on 4 March a fleet of 6 ships, 326 guns and 2,130 men had reached Batavia from Holland under the command of Jacob Pieter van Braam, and on June 1 this fleet dropped anchor off Teluk Ketapang. The Dutch now redoubled their land attacks on the Bugis entrenchments at Semabok and Ujong Pasir, but skilful resistance and muddy ground frustrated their efforts. On the night of 18 June van Braam secretly landed 734 bayonets. At daybreak he opened fire with his big guns on the Bugis fleet and batteries. "At about 8 o'clock," the contemporary Malacca journal tells us, "it was seen from St. Paul's Hill that the ships with the landing party moved into Teluk Ketapang bay, and soon afterwards the heavy firing from the ships ceased. Then for more than half an hour were heard continual volleys of musketry, an unbroken running fire, and a little after 9 o'clock one could see over the point, on this side of Teluk Ketapang or Tanjong Palas a thick smoke rising, which lasted off and on the whole day. About 10 a.m. the flag-ship signalled that the landing had been successful." According to the

Tuhfat, when the Dutch had surrounded the stockade, the Bugis charged, one of the chiefs Arong Lenga sick and mounted on a pony, which like his master was shot down. Raja Haji stood with a dagger (*badik*) in one hand and a Muslim treatise *The Guide to Grace* in the other. He was hit by a musket-ball or, some say, a round shot while his followers were embracing him. On June 21 a wounded Bugis prisoner was brought in who told the Dutch that he had seen the corpse of Raja Haji being carried away in a mat slung from a pole by the Penghulu of Padang and a slave: it had been followed by some women and laid in a small thicket. The body having been identified from its shaven head, short teeth and other marks was brought under escort late in the evening of June 24 to Bandar Hilir and was buried the next morning at the foot of St. Paul's Hill. The report was circulated that it was to have been taken to Batavia on the *Dolphin* but the ship blew up. Actually the *Dolphin* blew up on June 25 the day after the burial.

Most of van Braam's fleet, accompanied by Raja Muhammad 'Ali of Siak, sailed to Selangor which they conquered on 2 August. Sultan Ibrahim fled to Bernam and thence to Pahang. Sultan Muhammad 'Ali was proclaimed ruler of Selangor, but soon returned to Siak.

Meanwhile having fetched Sultan Mahmud from Muar the Bugis fled to Riau and elected Daing Kemboja's son, Raja 'Ali, Yang di-pertuan Muda with the title Sultan 'Ala'u'd-din Shah. At the beginning of August (1784) two Dutch men-of-war, the *Hof der Linden* and *Diamant* arrived at Riau. Raja 'Ali asked for terms and sent an envoy to Malacca. The reply caused him to hasten on his fortifications. On 10 October the main Dutch fleet arrived. van Braam attempted to get Sultan Mahmud and the Malays to break with the Bugis but the Sultan was under duress and unable. van Braam then issued an ultimatum that all the Bugis must leave Riau and that in future there must be no Bugis Yang di-pertuan Muda. On 29 October the Bugis began a naval engagement. At dawn on October 31 the Malays reported that the Bugis had all fled in the black night, impressing a thousand Malays for paddlers. Sultan Mahmud thanked the Dutch for having expelled them. On November 1 Raja Tua, Raja Bendahara and Raja Temenggong went on board the *Utrecht* and signed articles of capitulation on behalf of Sultan Mahmud. All strongholds and munitions were to be surrendered. The Sultan was to keep his throne and the Malays their property. Chinese who had helped the Bugis were to keep their property but to pay a fine of \$20,000. As to paying the whole or part of the cost of the war waged by Raja Haji in the Sultan's name, a separate agreement was to be made. A reasonable sum was paid to the victors in lieu of looting and burning. On 10 November a formal treaty was signed. *The Sultan and chiefs acknowledged that the kingdom and port had become by right of war the property of the Dutch, which the Malays would hold as a fief under certain conditions. They annulled the*

various contracts made between the Johor ruler and the Bugis. On account of his youth and inexperience the Sultan would decide and execute nothing except in consultation with the Raja Tua, Raja Bendahara ('Abdu'l-Majid) Raja Temenggong (? Daing Kechil) and Raja Bongsu. Riau and the Netherlands East India Company were to have the same friends and foes and for its protection Riau would accept a Dutch garrison, to whose maintenance the Sultan would contribute yearly. There was to be no Bugis Yang di-pertuan Muda or other Bugis officer of state and all Bugis not born at Riau were to be expelled. The Company was to enjoy free trade everywhere in the kingdom of Johor and the people of Johor to all places within Malacca's jurisdiction subject to existing regulations. All vessels from Johor, Pahang etc., that passed Malacca, must there take out a Dutch pass. The Sultan would help the Dutch suppress piracy. There was to be rendition of runaway slaves on payment of \$10 a head. No Europeans other than Dutch were to be admitted to the Sultan's territory, except the ship-wrecked. Chinese and native craft might trade at Riau provided they did not come from Celebes or Borneo or carry cloves or mace and provided they did not carry tin from Palembang or Bangka. If these forbidden cargoes were brought to Riau, the Sultan would confiscate them and sell the spices to the Dutch for the usual cost price and the tin at \$15 a *pikul*. All tin from other places should be sent to Malacca or sold to the Company at 36 Spanish dollars a *bakar*. On the death of the Sultan, his successor had to be one of the Johor royal family approved by the Governor of Malacca. Such were the main conditions making the future safe for a Dutch monopoly of all important articles of commerce. It was recognised that as the Bugis had removed all valuable property the Sultan could not pay the cost of the war but he bound himself to pay 60,000 Spanish dollars as prize-money to van Braam and his men. van Braam accompanied by all his captains and escorted by grenadiers, sailors and a band called on the Sultan. After a Haji interpreter had sworn on the Kuran that no harm would come to him Sultan Mahmud returned the Dutch Admiral's call aboard the *Utrecht* but was so terrified that the ceremony was brief. A garrison of 254 men, including 38 European officers and gunners was left to protect Riau against the Bugis and the English. The booty taken was sold at Batavia for \$60,670 and distributed among the crews. Twenty two flags were captured and in 1795 were taken by van Braam to Holland.

Naturally during all these years the old mainland kingdom of Johor had sunk into insignificance.

VIII.

AT RIAU UNDER THE DUTCH.

On 19 June 1785 David Ruhdé took up his post as first Resident at Riau, living in a palm-mat house on Pulau Bayan; European troops and Sepoys were sent from Malacca and the top of Tanjong Pinang was fortified. But administration remained in the hands of Sultan Mahmud and his nobles and they cared little for the aims of European administration or were unable to accomplish them and they were hurt by the arbitrary methods of the Resident.

In December 1786 Sultan Mahmud, accompanied by the Raja Bendahara, the Raja Temenggong and Raja Indrabongsu, visited Malacca. At the same time (report afterwards said) he sent one Talib to entreat the ruler of Tempasok and his Hanun pirates to rid him of the Dutch! At Malacca he was received with punctilious ceremony being escorted ashore on Sunday 24 December by Councillors Abrahamus Couperus, Francois Thierens, Reinier Bernhard Hoijnck van Papendrecht and Christiaan Godfried Baumgarten, and by *ex-dispensier* Gerrit Leendert Velge. A guard of honour, three salvoes of musketry, thirteen guns and a company of twenty-six men under a Lieutenant to conduct him to his lodging outside Tranquerah gate—every formal courtesy was paid. On 7 February 1787 a convention was signed. The Sultan had to hand over the administration of Riau to the Dutch East India Company, receiving for the first three years and perhaps longer one third of the revenue for himself and his chiefs. He was freed of the guardianship of his four counsellors, the Raja 'Tua, Raja Bendahara, Raja Temenggong and Raja Indrabongsu, and would consult them only on high matters of state: except in case of great urgency or of his own household affairs all was to be done in consultation with the Dutch Resident. Foreigners, convicted on a capital charge, were to be sent to Malacca. Important Chinese cases and disputes between strangers and the inhabitants of Riau were reserved for the Resident. Death-sentences even on Malays and Bugis required the Resident's sanction. Only disputes between his Malay and Bugis subjects were left for the Sultan's decision. No longer were merchants to be expected to make presents to the Sultan and his chiefs or to the Resident. There was to be a 5% *ad valorem* duty on all imports and exports not specially exempted. Pahang was to admit no Chinese or other junks to its ports but to direct them to the receipt of customs at Riau. Produce brought to Riau by the Sultan's subjects paid only export duty: even the Sultan and his chiefs had to pay this duty. The Company was to pay import duty on all *except* spices, opium, tin and pepper! The Sultan was allowed no private monopoly of produce exempt from duty.

Two months later on 2 May 1787 a fleet of 40 sail was descried heading for Tanjong Pinang. Though Sultan Mahmud pretended surprise, it took his scouts three days to surmise that the ships were apparently not pirate but a fleet under some Bornean prince.

On May 7 the Sultan reported that they were people of Solok, blown off their course in a storm, who wanted to buy rice and repair some of their boats. They were given rice, fresh supplies and two pilots: they said they would sail back to Borneo with the first wind. On the night of the tenth the Riau garrison heard the noise of many voices on the water and the fort fired in their direction. On May 13 there was fighting for nine hours and owing to the remissness of the Sultan's men the enemy entered the inner bay and plundered and burnt houses outside the Tanjong Pinang fort. The Chinese rallied to the Dutch but the garrison was small. All the Dutch officers advised capitulation. The enemy offered the Resident and the garrison undisturbed retreat to Malacca. The Resident asked for three days for the removal of the property of the Company and the garrison. The Ilanun chiefs gave him till next day and forbade removal of the Dutch guns. That very evening the Ilanuns attacked again. The garrison left their posts. A dark night and the enemy's want of small vessels enabled the Resident, the Dutch officers and part of the garrison to escape in the *Benka* to Malacca with nothing saved but the Company's cash.

Malacca decided that Sultan Mahmud and Raja 'Ali, the Yamtuan Muda, were both involved. The *Hikayat Negeri Johor* and the *Tuhfat* both admit that the Sultan was responsible for the attack. As for Raja 'Ali, the Dutch had driven him in 1784 from Riau and then in 1786 from Sukadana, compelling him to retire first to Matan then to the Tambelan Islands and finally to Siantan where he had to live on the proceeds of his followers' piracies. Naturally he hated the Dutch. In February 1785 he addressed a letter to Bengal (in vain owing to the treaty) asking for English help. In this letter, which did not reach the Governor-General until February 1786, Raja 'Ali asked for a seal, a flag and an army to protect him at Sukadana and added that the Dutch had expelled him from Riau on account of the friendship between him and the English Company. In June 1785 his brother-in-law, Sultan Ibrahim of Selangor with the aid of Bendahara 'Abdu'l-Majid of Pahang had driven the Dutch out of Selangor and asked Captain Light for authority to hoist a British flag on his fort. In the same year Raja 'Ali had requested a passage through Rembau so as to attack Malacca from Pahang but the Rembau chiefs had refused it. If he was not present at Riau, it was probably because his Bugis followers were few and scattered, and, had he gone, he would have had to bribe the Ilanuns to retire, a course that left alone they were certain to take gratis.

No doubt it was good fun to drive the Dutch out of Riau, but after this exploit, like children after a naughty prank, the Malay chiefs had to skedaddle. Sultan Mahmud sailed off to Lingga with 200 boats, the Bendahara sailed to Pahang with 150 and others went to Bulang. In 1788 Sultan Mahmud had fled to Pahang where four soldiers captured at Riau heard that he sent Raja Indrabongsu to Solok to ask the Ilanuns to attack Malacca overland from Pahang:

if the story is true, the Ilanuns had enough sense not to embark on such a desperate enterprise. But the life of a hunted wanderer was neither pleasant nor profitable for Sultan Mahmud. What was the next move? There were three possible courses: either to make peace with the Dutch or to persuade the English to take the Malay side against them or finally for all the Malays to combine against the two European races. Sultan Mahmud tried them all. He got his grand-uncle, Sultan Mansur of Trengganu, to write to the Dutch Governor of Malacca enquiring if he could mediate between the Company and his erring grand-nephew. In a second letter Sultan Mansur said that Mahmud had handed over to him his State seal, begging him to plead with the Dutch to let him return to Riau or else to live unmolested in Pahang. The Sultan of Selangor also tried in vain to make Mahmud's peace with Malacca. Meanwhile overtures had been made to the English. Sultan Mahmud wrote to Captain Light at Penang telling him of the Ilanun capture of Riau, saying that Ruhd  had broken treaties and inviting his help. In the Penang archives under 1788 there is an entry "Trengganu: the king writes to Captain Light, and he was out of all patience, it seems, that if he, Captain Light, could not assist him, he was determined to put himself under the Dutch colours and send back the Union Jack, but to him, when he was attacked by the Dutch"—an attack that never came off. A letter from the Sultan of Trengganu to Bengal was lost in the wreck of the *Prince Henry*, whose captain Glass, the chief intermediary between Trengganu and England, was at the same time drowned. In 1788 at Trengganu Sultan Mahmud met Raja Said 'Ali of Siak (who had just sacked Singgora) and sought his help to persuade Malay rulers to restore him to Riau, if necessary by force:—the Dutch heard of this and got the Sultan of Siak to call his nephew home. On 20 May 1790 the Sultan of Trengganu wrote to Governor Couperus at Malacca offering to come to Malacca and enquiring if the Dutch would prefer Sultan Mahmud to live at Riau under their eyes or in Pahang.

For after the Ilanun attack in 1787 the Dutch had soon re-established themselves at Riau: to have abandoned it would have meant ruin for Malacca. But though for the first six months of 1788 it was declared a free port, all the Malays had scattered, most of them becoming pirates; the Ilanuns had gone home and the Bugis had migrated to Selangor, Siantan and Borneo, so that Riau remained a village of Chinese *gambir*-planters with an expensive garrison of 312 men of whom 104 were Europeans.

Accordingly on 22 October 1790 Batavia accepted Malacca's view that peace should be made with Sultan Mahmud in the hope that it would make for the prosperity of Riau. But now it seemed that the offer of the Sultan of Trengganu had not been sincere and that this ruler had other fish to fry. Under December 1790 Colonel Low wrote that Trengganu, Rembau, Siak, Solok, Lingga, Johor, Indragiri, Kota Karang (in the straits of Bulang) and Siantan, finding that the English would not oust the Dutch, had determined

to combine and drive them both out. Under 20 June 1790 the Penang archives contained a note that the coalition's fleet consisted of 400 boats, large and small, armed with 6, 9 and 12 pounders, 120 guns beside small arms, and 8,000 men: the land force was said to be 20,000 men. In November 1790 about fifty of the boats under Raja Endut of Siak besieged the fort at the Dindings for two weeks, until two Dutch frigates chased them away. Later a force of Ilanuns made an ineffectual landing on the coast of Penang: they were driven off and a letter implicating the Sultan of Kedah was found in their hands. Never had Malayan waters been so unsafe. On some of the pirate ships the majority of the rowers were European prisoners. There was, however, no unity of command. Sultan Mansur of Trengganu died in 1794 but though the grand coalition had failed Sultan Mahmud could not get free of his pirate friends from Siak and elsewhere. The Dutch were in a ridiculous fix. Without its ruler Riau could not flourish. How to induce him to return?

Early in 1788 Raja 'Ali ex-Yamtuan Muda had sailed from Siantan to Lingga to endeavour to patch up matters between Bugis and Malays but the big Malay chiefs had been obdurate and over-ruled Sultan Mahmud. In August Raja 'Ali, therefore, passed on to his brother-in-law, Sultan Ibrahim of Selangor, who sent envoys to Malacca on Raja 'Ali's behalf. Selangor was bellicose and had abundance of tin which it would as lief sell to Penang as to Malacca. So Malacca allowed Raja 'Ali to remain in the Peninsula until it got an answer from Batavia, and Batavia in its turn approved his staying, provided Raja 'Ali agreed to support the Dutch treaty with Selangor. Raja 'Ali then settled with his family at Muar. Now, (as his title of Yamtuan Muda depended on the return of Sultan Mahmud) he asked to go to Riau declaring that he would soon get Sultan Mahmud to follow. On 17 October 1794 Batavia consented, on condition that, as soon as a reconciliation had been effected between the Company and Sultan Mahmud, Raja 'Ali should give up his royal rank and agree to be the chief noble. But Sultan Mahmud got wind of this at Kota Karang. Hotfoot Raja Indrabongsu, one of his obdurate Malay counsellors, arrived with an offer of \$60,000 if the Company would put his master in full possession of Riau as Sultan Sulaiman had been. Pirates under the protection of Sultan Mahmud infested the coasts of Java. It was of the utmost importance that the roving Sultan should settle down. In a letter dated 29 May 1795 Batavia accepted the royal offer. As it happened, however, the English had now occupied Malacca. So the letter offering Riau to Mahmud, Sultan of Johor and Pahang, was signed by Governor Couperus on behalf of the Netherlands East India Company and by Henry Newcome and A. Brown the heads of His Britannic Majesty's forces at Malacca. On 9 September Commander Newcome sailed to Riau, removed the Resident and the garrison and handed the island over to Sultan Mahmud, who once more resided at Lingga.

Here a nice point arises. Netscher records that on 3 May 1796 Sultan Mahmud thanked the Governor-General at Batavia for restoring to him Johor, Pahang and his other dependencies but adds that the Dutch actually restored only Riau, retaining their sovereign rights over the kingdom of Johor in accordance with the treaty made on 10 November 1784 and refusing to make a fresh treaty while the English held Malacca. The English claimed that when handing over Malacca, the Dutch declared that Riau, Lingga, Johor and Pahang were not dependencies of that settlement. There can be no doubt that Governor Fullerton summed up the position correctly. When the Dutch handed over Malacca to the English, they naturally declared that the old kingdom of Johor was independent so as to save it from the English. But when the Dutch occupied Malacca again, they naturally declared that the kingdom of Johor was a dependency of that settlement, once more to keep it out of English hands. It was a process of argument common at that time to Malays, Dutch and English.

IX.

THE LAST PHASE OF THE HISTORIC KINGDOM.

So to the throne of his fathers returned Mahmud, Sultan of Johor, Pahang, Riau, Lingga, the Kerimuns, Singapore and other lesser islands and dependencies. Although gilded by the discovery of tin at Singkep, it was an uneasy throne. Frequently the Sultan got guns and munitions from the Dutch under the pretext of combating Ilanun pirates but actually to resist Raja 'Ali and the Bugis. At some time during the ensuing trouble Sultan Ibrahim seems to have come from Selangor to throw his weight on the side of Raja 'Ali and to have stayed about two years at Lingga. Anderson in his "Considerations relative to the Malay Peninsula" quotes a letter from him to the Governor at Pinang,—“Raja 'Ali's mother and my mother were sisters, and Sultan Mahmud's mother was my father's sister. Surely you will not separate the white from the black of the eye, flesh and blood. It would be unreasonable to prevent my going to Riau. Raja Bendahara, who is at Pahang and Enche' Muda at Bulang, with Raja Indrabongsu, are under Sultan Mahmud and Raja 'Ali. The Malay and Bugis Rajas in that country are like husband and wife: the Malay Raja as the wife and the Bugis Raja as the husband, because the Bugis Raja 'Ali made the present Sultan Mahmud Raja and a Malay Raja created the Bugis Raja and they govern jointly. I understand that Enche' Muda has assumed the government of Riau and this changing the government is the cause of all the disturbances.” At the end of 1800 the Dutch Resident of Palembang informed Batavia that after a fight which cost 40 or 50 lives Sultan Mahmud had instructed Raja Indrabongsu to set up Raja 'Ali as head of the Bugis at Riau. But Raja Indrabongsu was not going to undermine his own authority and the Malays successfully beat off Raja 'Ali. Since 1784 when the Dutch had ousted the Bugis, Riau had been in the possession of the Malays in the persons of Raja Maimunah and Engku Muda (son of her and of the Temenggong of Johor), who, according to the diary of a Dutchman, F. G. Smidt, then at Riau, styled himself Sultan of Riau. But Engku Muda did not long remain in possession of Riau: after the English had removed the Dutch ban on Bugis officers of state, Raja 'Ali and Engku Kraing Talibak (son-in-law of the famous Raja Haji) took the place and drove him to Bulang. In May 1801, according to Smidt, Engku Muda blockaded Riau with a fleet of eighty boats of which half were Ilanun. Bendahara 'Abdu'l-Majid summoned from Pahang to settle the feud, reported to the Sultan that he could effect nothing. Mahmud invited both the leaders to Lingga. But on 30 December 1801 Engku Muda replied that he was not to be inveigled into captivity a second time, having suffered it the year before at Riau, and he demanded \$10,000 for loss suffered at Riau: he added that, if the Sultan would not take up the matter, he himself would proceed to take vengeance on Raja 'Ali and Engku Kraing Talibak. In February 1802 the Bendahara persuaded the

combatants to let their envoys accompany him to Lingga. The Sultan tried a compromise. Raja 'Ali was to rule Riau for life only and Riau was to pay tribute to the Sultan at Lingga. Presumably Engku Muda was to rule Bulang on the same terms. In March 1803 this decision was conveyed to the parties and satisfied neither of them. Raja 'Ali thought of inviting foreign aid, and sent Engku Kraing to Malacca to seek the English who had restored the Bugis to office. On 3 September 1803 Sultan Mahmud sailed from Lingga to the island of Bulang, met Engku Muda Muhammad, Kraing Talibak and the Sultan of Siak and made peace between the Malays and the Bugis. On 21 December 1804 he settled Raja 'Ali as Yam-tuan Muda at Penyengat. A Johor manuscript account tells us that "Engku Muda had the rank of Temenggong and governed Riau and Johor, refusing however the title of Temenggong" as was natural, seeing that he had been *de facto* Yamtuan Muda. "If I can't be Raja Muda, I don't want a title. But all the islands and islets and Johor are under me and certainly Pahang belongs to my 'father' (*ayah-ku*) Dato' Bendahara 'Abdu'l-Majid: for today the Sultan no longer heeds Malays but lives at Lingga and gives Riau to the Raja Muda. Look at our case. We ought to own the country because we are co-inheritors with the Sultan. Why should he do as he likes. Like him we are descended from Sultan 'Abdu'l-Jalil (*Marhum Kuala Pahang*) and custom ordains we rule the country and how can he stop us? Although I am not installed who shall object to my rule? If Engku 'Abdu'r-Rahman wants to be called Temenggong, let him seek audience at Lingga. I won't! If I die, you, Engku, will rule the islands and never lose Johor because to my mind if the Sultan behaves like this we've got to look after ourselves or be worsted. Moreover the man who did most to wrest Johor from Raja Kechil of Siak was our grandfather Bendahara Tun 'Abbas and our grandmother, daughter of Him-who-died-at-Kuala-Pahang, so that she consented to marry our grandfather Upu Daeng Parani'....When Engku Muda ceased speaking, 'Abdu'r-Rahman said 'True. Please God I'll remember.' The Sultan heard of these remarks and came and told Engku Muda not to be hurt. 'As for the islets and Johor, do you, Enche' Muda and 'Drahman, take them.—I mean Temenggong 'Abdu'r-Rahman. And Husain, my son, do you, Enche' Muhammad, do as you like with him—as you and 'Drahman like. 'Abdu'r-Rahman I'm giving to the Raja Muda, for he will succeed me. I hope that Enche' Muda and 'Drahman and all your relatives and Dato' Bendahara 'Abdu'l-Majid of Pahang will not desert me.' Engku Muda replied. 'True but if we do not assert ourselves, we are lost. You and your son will be Sultans but we though Bendaharas are slighted.' Then Engku Muda circumcised Tengku Husain and married him to his daughter Raja Bulang. And the Sultan went to Riau and married Raja Hamidah (1218=1803).....In 1221 the Sultan installed at Lingga 'Abdu'r-Rahman as Temenggong Sri Maharaja and Tun 'Ali as Bendahara Siwa Raja of Pahang in place of his father Tun Koris."

During the life of Engku Muda, Temenggong 'Abdu'r-Rahman lived at Bulang. In 1805 Yamtuan Muda Raja 'Ali died on Pulau Bayan, and was succeeded by Raja Ja'far, another Bugis, son of the famous Marhum Ketapang.

On 12 January 1812 Sultan Mahmud Shah died at Lingga, leaving the succession to his throne unsettled and actual power in the hands of Yamtuan Muda Ja'far. The deceased had married a daughter of Tun 'Abdu'l-Majid, Bendakara Paduka Raja of Pahang (who died in 1803), and of a princess, whom Begbie calls Tuanku Besar. Had this consort, the Engku Puan, born Sultan Mahmud a son, history would have been utterly different, and in view of Dutch and English spheres of influence great difficulties might have arisen: for her father was the son of Tun 'Abbas, from whom the present Sultans of Johor and Pahang are descended and no one could have disputed the right of her son to the ancient and undivided throne. However this lady died childless long before Sultan Mahmud, and, according to Begbie, is buried in the royal cemetery of Pahang. Some years later, Sultan Mahmud married Enche' Makoh, daughter of a Bugis Daing Maturang alias Enche' Ja'far, who bore the Sultan his eldest Tengku Sulong alias Tengku Husain, later created by Raffles the first Sultan of Singapore. Owing to European ignorance of the Malay distinction between the children of royal consorts (*anak gahara*) and the children of commoner wives, doubts were thrown on the legitimacy of Sultan Husain and of his brother Sultan 'Abdu'r-Rahman. The same Malay word (*gundek*) was used for secondary wives and for concubines but to explain this to Europeans did not always suit the aspirations of Malay chiefs. In a letter addressed to the Resident Councillor of Singapore in 1827 Sultan Husain pointed out that the marriage between Sultan Mahmud and his mother Enche' Makoh was properly celebrated by one Imam Said, in the presence of Muhammad Tahir, Lebai Mustafa and five other respectable witnesses. In 1780 Sultan Mahmud was legally married to yet another wife, Enche' Meriam, daughter of a Bugis Bandar Hasan (of the family of Siringring) by Che' Senai, alias Pitis, a Balinese slave to Bandar Hasan's principal wife. This marriage was arranged by Raja Haji, the Bugis Yam-tuan Muda of Riau, and it was celebrated by one Haji Yakob, in the presence of the Suli-watang Ibrahim and the Shihbandar Muhammad. Enche' Meriam bore Sultan Mahmud his second son, Tengku 'Abdu'r-Rahman, afterwards recognised by the Dutch as Sultan of Lingga. In 1803 Sultan Mahmud married yet a fourth wife, Tengku Hamidah, daughter of the famous Raja Haji, the Yamtuan Muda of Riau who was killed at Teluk Ketapang fighting the Dutch in Malacca. This consort bore Sultan Mahmud a daughter who lived only an hour; but, best known as the Tengku Putri, Tengku Hamidah survived Sultan Mahmud, and stayed on in his palace at Pulau Penyengat, enjoying the revenue of several islands and being left in possession of the regalia.

Sultan Mahmud had failed to observe the Malay custom of formally naming his successor during his life-time. Which of his two sons had he meant to succeed him? Netscher's suggestion that rulers of Johor were designated by names beginning with 'Abd' is not convincing, nor does it seem that D. Ruhdé, the then Resident of Riau, had ground for his contention that the grandson of a Balinese slave-girl was of better parentage than Tengku Husain. According to the *Tuhfat al-Nafis* which takes the side of the author's relative, Yamtuan Muda Ja'far, and of the Dutch, Sultan Mahmud on his death-bed exhorted the Yamtuan Muda "Komeng, Ja'far! Komeng, Ja'far," meaning that his son 'Abdu'r-Rahman, nicknamed Komeng, should succeed. But such a cry might have borne any meaning and Tengku Putri Hamidah, sister of the Yamtuan Muda, who should have known her dead consort's wishes, took the other side and refused to give up the regalia until in 1822 the Dutch forced their surrender. Tengku Husain in his letter of 1827 claimed that he, the elder son, had been adopted originally by his father's first wife, the Bendahara's daughter, and was later adopted by his father's last and royal wife, Tengku Putri Hamidah, who was made keeper of the regalia on his behalf. Again when Sultan Mahmud sailed to Riau to settle the quarrel between the Yamtuan Muda 'Ali and the *de facto* Temenggong, Engku Muda, His Highness had taken with him his two sons, allowing Husain to fly the royal flag, while 'Abdu'r-Rahman flew a red flag; and when from Riau the Sultan had sailed on to Bulang, he there pointed out to the assembled chiefs the significance of his sons' different flags. Sultan Husain adds what would appear very doubtful that Sultan Mahmud openly declared to the Bendahara and Raja Indrabongsu that his younger son should inherit Lingga only and his elder all the other territory of the ancient kingdom:— according to Rafles 'Abdu'r-Rahman never claimed to be more than Sultan of Lingga and with a letter dated 12 February 1820 and addressed to Fort William Farquhar enclosed an epistle from Sultan Husain in which the Sultan declared how before his death Sultan Mahmud had let him choose Riau for his residence and seat of Government, a circumstance that led to the presence of 'Abdu'r-Rahman in Lingga. One thing certain is that, in order to hold that kingdom together, Sultan Mahmud had to please three masters the Bugis Yam-tuan Muda of Riau, the Malay Bendahara of distant Pahang and the turbulent Malay Engku Muda of Riau and Bulang. In marrying Tengku Hamidah in 1803 Sultan Mahmud married a sister of Raja Ja'far whom he proceeded in 1811 to create Yam-tuan Muda. He handed over his younger son 'Abdu'r-Rahman to the care of this brother-in-law, while his elder son Husain was entrusted to the *de facto* Temenggong Engku Muda, who had the youth circumcised and married to his daughter, Raja Bulang. A most significant fact is that, just before he died Sultan Mahmud escorted his elder son part of the way to Pahang to contract a second marriage with Wan Esah, a daughter of Tun Koris Bendahara of Pahang. Clearly Sultan Mahmud destined

Husain to maintain the balance of power against the Bugis, marrying him to daughters of the two greatest Malay chiefs in his kingdom, and both those great chiefs at first supported the claim of Husain.

Begbie gives the following vivid account: I have modernized the spelling of Malay names.

In the year 1811 "Sultan Mahmud Shah summoned his two sons, Tengku Husain and Tengku 'Abdu'r-Rahman, into his presence and addressed the former nearly as follows: 'You are my first born, and according to the law and constitution of the empire of Johor, you must succeed me on the throne. It is my earnest wish that, whilst I am yet alive, you will unite yourself in matrimony with Enche' Wan Esah, the daughter of Enche' Wan Koris and sister of Enche' Wan Ali, the present Bendahara of Pahang.'

"Then, turning to Tengku 'Abdu'r-Rahman he continued: 'As your turn of mind appears to be of a religious cast, I have designed you for the priesthood: you will therefore prepare yourself for a pilgrimage to Mecca.'

.... "That same year Tengku Husain quitted Lingga, accompanied by his father, who conducted him as far as Bulang, and as a proof of his attachment and intention that Tengku Husain should succeed to the crown, the Sultan caused him to hoist the royal standard, he himself displaying the white flag which is emblematical of a retirement from the cares and anxieties of empire. He further invested him with the grand seal of the empire, termed in Malay *chap kerajaan*, which Sultan Husain uses to this day.

.... "Sultan Mahmud Shah returned *via* Riau to Lingga, and again notified his desire that Tengku 'Abdu'r-Rahman should proceed to Mecca by the first favourable opportunity. The Sultan, however, suddenly expired shortly after his arrival at Lingga, not without strong suspicions of having been poisoned by Raja Muda Ja'far, the second person in the empire, who was then at Lingga."

"On the morning subsequent to the demise of Sultan Mahmud, the Raja Muda assembled such of the chiefs as were either able or willing to attend and thus addressed them: 'Our Sultan is no more. He died yesterday evening, but he has left us two sons. Say which of the two you will choose as your sovereign.'

"Two of the oldest and most influential of the chiefs, named Dato' Penggawa Bukka (*sic*) and Dato' Haji Peng-Hadji (*sic*), thus replied: 'Agreeably to the constitution of the empire, the eldest son must ever be selected to fill the vacant throne. We therefore wish that Tengku Husain may be proclaimed Sultan of Johor.'

"Upon hearing this speech, Raja Ja'far exclaimed in a peevish and discontented tone: 'Your wishes run exactly counter to my own.'

"The two chiefs replied: 'If your highness be desirous of acting contrary to the custom established by law and of subverting the fundamental principles of the empire, why did you assemble us

for the purpose of learning our sentiments? The desire that we have expressed is in strict accordance with the law of the State, and if your highness, Yang di-pertuan Muda, persist in your endeavour to set it aside, we must solemnly protest against it as a violent infraction of the constitution."

Begbie records that overpowered by these arguments the Raja Muda Ja'far quitted the council without reply and would probably have dropped his candidate except that that candidate's mother and uncles invoked the aid of Ja'far's step-sister, Tengku Buntit, and so persuaded him to proclaim Tengku Abdu'r-Rahman as sovereign that evening. Begbie then continues:—

"The following morning the members of the cabal proceeded to the residence of the newly elected monarch, who, having heard somewhat of the intrigues that were carrying on in his favor, had closely secluded himself since the death of his father, in the hope that when not encouraged by him they would die away. When the door of his room was opened (Raja Muda is accused of having forced it) this chief thus addressed him: 'The body of your late father, and our sovereign, lies still unburied. You are aware that, according to our custom, it cannot be committed to the earth, until the successor to the throne be appointed. Your brother is still absent and who can tell when he will arrive? There is consequently no one but yourself eligible to the crown and the election has fallen unanimously upon you.'

"Tengku Abdu'r-Rahman thus replied: 'My father, the late sovereign expressed his earnest desire, that my brother Tengku Husain should succeed according to custom, as well as that I should devote myself to the priesthood and with that view proceed to Mecca on pilgrimage. I dare not consequently, and positively declare that I *will* not disobey his wishes lest I draw down a curse from heaven and not a blessing. I therefore request you, Raja Ja'far, to act as Regent until the return of my brothers.'

"Raja Muda Ja'far, whose real reason for wishing to substitute Tengku 'Abdu'r-Rahman for his brother was that there was an existing feud between his family and that of Tengku Husain, in consequence of which he feared a serious diminution of his authority in the event of that prince's succession, while the weakness and vacillation of Tengku 'Abdu'r-Rahman's character held out to him a prospect of great power, especially as he was his own nephew, exclaimed in a tone of apparently great surprise: 'How can I venture to assume the authority of the Sultan when one of his sons is actually on the spot?'"

The weak and wavering 'Abdu'r-Rahman "vowing he'd ne'er consent, consented." Sultan Mahmud was buried and three days later 'Abdu'r-Rahman was installed and received homage—but, thanks to Tengku Putri Hamidah, not the sacred regalia.

So Begbie with an air of convincing realism, and right down to 1819 the Bendahara and Temenggong used seals given them by

the deceased Sultan Mahmud. But of all this, the author of the *Tuhfat al-Nafis*, nephew of Raja Muda Ja'far, says not a word. According to him, Sultan Mahmud died and 'Abdu'r-Rahman was unanimously proclaimed his successor: Tengku Husain came back to Lingga and having mixed his tears with those of the new ruler and the Yamtuan Muda Ja'far returned to Riau to live happily with the Yamtuan Muda Ja'far and Temenggong 'Abdu'r-Rahman! According to Begbie, Tengku Husain remained in Pahang delayed by the north-east monsoon and lulled by a crafty and antedated letter from the Yamtuan Muda ascribing the Sultan's death to the fatigue of the trip to Bulang and omitting all reference to 'Abdu'r-Rahman's installation. Tengku Husain afterwards claimed that Bendahara Tun 'Ali had installed him while still in Pahang—as Bendahara Tun 'Abdu'l-Majid had installed the famous Raja Haji as Yamtuan Muda of Riau in Pahang. At last he sailed for Lingga, landing "comparatively friendless, nearly all his partisans having quitted it under the new government." Sultan 'Abdu'r-Rahman received his brother with kindness and offered to abdicate, until the Yamtuan Muda warned his ruler that abdication would mean loss of the treasury and perhaps exile for himself and his supporters. Tengku Husain, therefore, sailed to Pulau Penyengat, where backed by Tengku Putri Hamidah he assembled forces and got the aid of his brother-in-law, Wan 'Ali, Bendahara of Pahang, for an attempt to recover the crown. Alarmed, Yamtuan Muda Ja'far complained of the young Bendahara's "piratical" intentions to the British Resident at Malacca, who sent Mr. Adriaen Koek to warn the Bendahara that intervention in the affairs of Lingga would displease Great Britain. Wan (or Tun) 'Ali took his forces at Bulang back to Pahang.

Netscher considers it incredible that with the regalia at their command the Bendahara and the Temenggong would not have ousted 'Abdu'r-Rahman in order to enthrone Husain, if he had had the rightful claim. But both those chiefs were young men, living in distant parts of the kingdom, and such a step would have meant war with the able and energetic Yam-tuan Muda supported by the Dutch, and for the Bendahara it might have meant war with Great Britain too.

Lingga prospered under Sultan 'Abdu'r-Rahman, though the author of the *Tuhfat* naively admits that he ruled under the close surveillance of the Bugis agents of Yamtuan Muda Ja'far. Seven years passed. Then having lost Java by the Treaty of Vienna Raffles returned in March 1818 from his house and his men-servants and his 'splendid equipage' in Berners Street to dreary derelict Bencoolen. "The Archipelago," as Coupland remarks, "with the exception of Bencoolen and its neighbourhood, had been recognised, to use the modern diplomatic phrase, as being a Dutch 'sphere of influence.' And it was vain for Raffles to hope, with the resources at his command, to keep native chiefs within that sphere true to their old engagements," (made with the English during the interruption of Dutch suzerainty), "even if they wished it, against the will of the

Dutch. It was indeed small kindness to them to attempt it." From "his second Elba," as with some lack of modesty he termed Bencoolen, Raffles attempted the doubtful kindness of offering Riau the protection of the British flag. Netscher quotes a Malay letter written by Raffles on 5 July 1818 to the Yamtuan Muda, telling that chief how he had returned from Europe and had got news from Batavia, that contrary to treaty Holland was going to take Riau! The letter advised the Yamtuan Muda "not to receive any Dutch envoy, for as he was disposed to remain under the protection of the British flag, they could remain friends as before, rendering each other mutual help." Raffles "hoped to visit Riau shortly and talk over matters." A letter dated 25 May 1819 from the Sultan of Lingga and the Yamtuan of Riau was preserved in the Lingga archives in Netscher's time, giving their account of what then followed:—

"I, Sultan 'Abdu'r-Rahman with Raja Ja'far, Yamtuan Muda of Riau, who was my agent in the transactions hereunder described, make known to the whole world how it came to pass we made a treaty with the English on 19 August, 1818, that is three months after the engagement between the English and the Governor-General of Netherlands India. For two hundred years Johor had a treaty with the Netherlands East India Company and was always understood to be on the side of those who governed Malacca. For long there was war between them but in 1784 peace was made and a treaty was signed, under which the Company opened a station at Riau that lasted till in 1787 Riau was captured by Ilanun pirates. The station was abandoned and the bond between the Dutch and Johor was weakened. When the Dutch struck their flag at Malacca, the English could then have taken their place with Johor but neither they nor Johor sought such a step.

"In 1818, shortly before Malacca was restored to Holland, Major Farquhar its Resident came and asked us to sign a treaty. He was most insistent and in a great hurry. At that time we had no treaty with any one and did not know whether our old friends the Dutch would renew the former bond or not. We received a letter from the British, stating that the Dutch would come with a strong force to take our country and that this was surprising, as it was contrary to the treaty enacted in Europe between Holland and England. When we read this, we thought that, though Malacca was being restored to the Dutch, there might be some other clause preventing us from making a new contract with our old friends. Only because of the arguments and candour of Major Farquhar and that English letter did we make a treaty with Major Farquhar that was not of the slightest use to us.

"Then came Rear-Admiral Wolterbeek, who had hoisted the Dutch flag at Malacca, and he told us that a little land for the former stations was again allotted to the Dutch and that absolutely nothing appeared in the treaty about Johor. We perceived that we had been tricked into signing a treaty in haste and had been deceived

as to a Dutch attack on our country; for our old friends wished only to renew the old alliance. We were therefore very glad, and considering it necessary for our safety have set aside a treaty entered into with indecent haste, and with much pleasure have made an alliance with our old friends. In this treaty both sides have considered the welfare of our kingdom and the benefit of our subjects."

At the end of June, 1818, Farquhar had sailed in the *John Bull* to Riau, where he talked for two hours with the Yamtuan Muda Ja'far about making a treaty. He had then sailed for Pontianak but finding a Dutch commissioner, Boekholtz, there, he had left on 9 August for Lingga to ask the Sultan to sanction a treaty. Sultan 'Abdu'r-Rahman was devoted to religion: he wore Arab dress on Friday, would weep at prayers, and having a fine voice liked to act as muezzin. Explaining to Farquhar that he no longer concerned himself with worldly affairs, His Highness left the whole business to the Yamtuan Muda. The same day Farquhar left for Riau, where, reminding the Yamtuan Muda that since 1795 the English had restored Riau to the Malays, he enjoined him that the Malays must resist any Dutch attack and call at once for English aid. This friendly attitude coupled with rich presents of guns and velvet induced the Yamtuan Muda to sign on 19 August a treaty of commercial alliance, in virtue of powers granted him by "Sri Sultan Abdul Rahman Shaw, *King of Johor, Pahang and Dependencies*." British vessels and merchandise were to enjoy in the ports of Johor, Pahang, *Lingga, Riau and elsewhere* the privileges granted to the most favoured nations. The Sultan was not to grant a monopoly of any of the produce of his territories to any one, nor to renew any treaty obstructing British trade. Farquhar then taking a ring from his finger handed it to the Yamtuan Muda and sailed away to restore Malacca to the Dutch.

After that the Malays started to build forts in order to resist the threatened Dutch attack. But Adriaen Koek came from Malacca and assured them that there was no fear of such an eventuality, and before the end of September Rear-Admiral J. C. Wolterbeek arrived from Malacca and opened negotiations that led to a treaty being signed on 26 November on behalf of Sultan 'Abdu'r-Rahman by the Yamtuan Muda Ja'far and by the *Temenggong of Johor*. A Dutch Resident and a Dutch garrison were to be stationed at Riau—and actually arrived on November 30. Riau and Lingga were to be free ports but *all other harbours in the Sultan's kingdom were to be free only to Dutch and local vessels*. All tin from Bangka and Palembang were to be sold to the Dutch at a fixed price and all spices from Borneo and the Moluccas at cost price. There was to be mutual surrender of runaway slaves. Monopoly and slavery, two of the old bugbears that made Raffles turn a blind eye both to Fort William and to international obligations! The *Tuhfat* tells how Major Farquhar returned and upbraided Yamtuan Muda Ja'far, who replied that the reason he had not applied for English aid was that the Dutch had used no force. Farquhar

(or his interpreter) next saw Tengku Husain and Temenggong 'Abdu'r-Rahman: Munshi Abdullah tells us that Farquhar gave Tengku Husain a considerable sum of money though Farquhar himself denied to Fort William that he had any communication directly or indirectly with His Highness 'immediately prior to his coming to Singapore.'

In November Raffles received his instructions from Lord Hastings and the Bengal government. He was first to go to Aceh and establish British interests there, and then, provided the Dutch had not started a settlement at Riau, to establish a port on that island. Additional Instructions gave him in December the option of negotiating for a port in Johor, after he had made enquiries with regard to "the actual political conditions and relations of the State, the degree of independent authority exercised by the chief, his power of maintaining any engagements which he may contract, his relations with other States, especially the Dutch settlements at Malacca and the Government of Siam." "There is some reason to think," the Instructions continued, "that the Dutch will claim authority over the State of Johor by virtue of some old engagements, and though it is possible the pretension might be successfully combated, it will not be consistent with the policy or present views of the Governor-General in Council to raise a question of this sort with the Netherlandish authorities."

Raffles returning from a visit to Bengal reached Penang on December 31 to find that Farquhar had written reporting the Dutch occupation of Riau. The Governor of Penang, Colonel Bannerman, strongly objected to Raffles sailing for Aceh pending certain representations he wished to make to Bengal. Raffles seized the excuse to tackle the vital Johor problem. Embarking on January 19, he overtook Major Farquhar, who favoured British occupation of the Kerimun (Carimon) islands, where on Saparua island the Temenggong of Johor had stayed for some time:—on October 15 Farquhar had already written to the Yamtuan Muda at Riau suggesting Kerimun as a suitable place for him to grant the British as a port. They found the islands uninhabited and covered with forest. So they sailed for Singapore and on the evening of 28 January 1819 anchored off St. John's Island. The next morning Raffles and Farquhar, accompanied by a Sepoy with a musket, landed and walked to the house of Temenggong 'Abdu'r-Rahman who gave them *rambutan*. When handing over Malacca in 1795 the Dutch had declared that Riau, Lingga, Johor and Pahang were not dependencies of that settlement, and now to his relief Raffles heard that there was no Dutch settlement at Singapore.

At that time the island was inhabited, according to Newbold, by the Temenggong, some 150 of his Malay followers, some 30 Chinese and about 30 proto-Malay families at Kampong Temenggong on the Singapore river. But Farquhar found at once a Chinese gambir plantation on Seligi hill and another to the westward of Government Hill towards the Panglima Prang's compound and

wrote that before British occupation the Temenggong had authorised Malays and Chinese to open about twenty plantations:—there were three gambir plantations on Mt. Stamford. How long the Temenggong had lived on the island is not certain. Crawford and Wa'Hakim, a proto-Malay eye-witness of the landing, say that the Malay and proto-Malay settlement was founded in 1811. Meursinge's *Leesboek* contains a letter written in 1814 by the Temenggong asking permission from the Sultan of Lingga to sail away to seek his fortune wherever fate might lead, and according to Munshi 'Abdullah he lived in voluntary exile from Riau. Netscher, as we have seen, says that he stayed for some time on Kerimun island. Newbold relates that the Temenggong had gone to Singapore "in 1815 or 1816 and subsisted by fishing and piracy," and Wa'Hakim declared as a very old man in 1882 that on Raffles' coming the Temenggong had the only large house, which stood back from the Singapore river, between it and the sea near the obelisk. The *Tuhfat* relates that the Temenggong had sailed there from Riau "in accordance with ancient custom" but only after Farquhar had suggested it and that he did not remove his family to the island until after Raffles had hoisted the British flag and installed Husain as Sultan. Probably he had visited the island pretty often but never settled there permanently before 1819.

On 19 August 1818 Farquhar had signed a treaty with Sultan 'Abdu'r-Rahman, King of Johor, Pahang and dependencies. On this occasion, according to a letter by Farquhar dated 12 February 1820 and addressed to Fort William, 'Abdu'r-Rahman publicly declared that he was not Sultan and asked Farquhar not to address him as such. In his letter of 15 October 1818 to the Yamtuan Muda of Riau asking for leave to found a settlement on the Kerimun Islands, Farquhar had apologised for not writing to the same Sultan 'Abdu'r-Rahman at Lingga, as the latter had delegated all power to the Yamtuan Muda. Now aware that under Dutch surveillance that ruler would not be able to convey any rights at Singapore to the British, Raffles determined to go back on the British recognition of the younger brother and to instal Husain as the rightful Sultan of the historic kingdom of Johor! Evidently the Temenggong abetted him and apparently the Bugis Yamtuan Muda Ja'far gave the arrangement his tacit consent, glad to be quit so easily of two discontented Malay leaders and to trim so conveniently between the Scylla of Holland and the Charybdis of Great Britain. That Raffles had any shadow of right so to interfere in the domestic politics of the Johor-Lingga kingdom, a kingdom bound for two centuries by intimate ties to the Dutch, no one can for a moment contend. However the Eastern seas had never been a school for fine sentiment, and Raffles was blinded to legal niceties by his hatred of monopolies and slavery and by chagrin at losing Java and Britain's place in the Malayan sun. On 30 January 1819 the Dato' Temenggong Sri Maharaja, who two months before had signed a treaty with the Dutch, now "in his own name

and in the name of Sri Sultan Husa'n Muadzam Shah, Raja of Johor " and in return for an annual grant of \$3,000 and for British protection, agreed to let the English company land, hoist the Union Jack and select land " at Singapore or other place in the government of Singapore-Johor " for the establishment of a factory.

Raffles now paid \$500 each to Raja Embong and Wan 'Abdullah to fetch the "rightful " heir from Riau. Tengku Husain pretended he was to go fishing in the Riau Straits and sailed to Singapore where in the name of the Governor-General of Bengal he was installed, in the open with the aid of a plumed and aiguilleted A.D.C., as Husain Muadzam Shah, Sultan of Johor. Raffles gave him a thousand dollars, and rolls of black and yellow cloth and on the same day, being 6 February, 1819, Their Highnesses the Sultan and Temenggong signed a treaty confirming the preliminary agreement of 30 January in return for annual allowances of \$5,000 to the Sultan and \$3,000 to the Temenggong and substituting " factories " for " factory ": the Temenggong was also to have half of the duties collected from native vessels. Both Sultan and Temenggong were promised British protection so long as they lived " in the immediate vicinity of the places subject to their authority." On 7 April 1819 the garrison at Singapore was reported by Farquhar to consist of four companies of the 1st Battalion of the 20th Regiment—a detachment of 29 European artillery and 25 Golundauze.

So was divided the old historic Sultanate of Johor, Pahang, Riau and Lingga.

Shortly afterwards the " Tuan Raja " Temenggong addressed a letter to " Tuan Raja Muda Adriaen Koek " of Malacca saying that Raffles and Farquhar had landed men and stores at Singapore before he could send word to Malacca or Riau and that Tengku Husain had come there to remove his son Tengku Besar and been seized by Raffles and installed as Sultan of Singapore. " At the same time we in no way separate ourselves from the Dutch." An almost identical letter was sent to the Yamtuan Muda of Riau. The newly installed Sultan also wrote on February 15 to the Yamtuan Muda: " the Raja of Johor came to me at midnight reporting that there were a great many ships at Singapore and that many soldiers and stores were being landed. I was surprised at the news and anxious and worried about my son who was there. Without thinking of what I was doing I set off the same night. I so lost my head I had no time to inform you. When I reached Singapore, I met Mr. Raffles who took hold of me and would not let me go but forced me into being installed Sultan. I could do nothing but follow his wish." Finally the Dato' Bendahara Siwa Raja of Pahang wrote to " Tuan Raja " Timmerman Thyssen, Governor of Malacca, expressing amazement that the inscrutable Creator had parted brother from brother, father from son and friend from friend, declaring the cryptic intention of being a friend to the friends of the Raja of Johor and requesting that a large bottle of rose-water should be sent to him in Pahang! The seals used by this urbane diplomat and by

the Temenggong still described them as the delegates of the deceased Sultan Mahmud, a description that could offend nobody! Indeed the Bendahara's letter is a perfect specimen of Malay diplomacy in those difficult times. The Malays had heard of English justice and fairness in Java but the Dutch had always been and were top-dog. The only course was to be a trimmer, and no one could be angry for long with diplomats who mixed rose-water with politics. Unfortunately the European did not always understand finesse and so, at Farquhar's demand, the Temenggong of Singapore had to write on March 1 a declaration "freely acknowledging that I did write letters to Mr. Adriaen Koek of Malacca and one to the Raja Muda of Riau, but my motive for so doing arose solely from the apprehension of bringing on me the vengeance of the Dutch at some future period. I here call God and His Prophet to witness that the English established themselves at Singapore with my free will and consent; and that from the arrival of the Honourable Sir Thomas Stamford Raffles no troops or effects were landed, or anything executed but with the free accord of myself and the Sultan of Johor." Sultan Husain also affixed his seal to this disarming document.

For Raffles was still nervous as to Dutch intentions. He warned Farquhar that the Dutch might occupy Trengganu and that, even if British establishments in those quarters should prove unnecessary, he was to cultivate friendship with Trengganu, Pahang and Lingga, a good opportunity being to comply with Trengganu's request for arms.

The parting of "brother from brother" was not a clean-cut process. In 1820 two complications arose. A Bugis chief, Arong Bilawa, and five hundred followers migrated in February from Riau to Singapore, and the British refused to surrender him to the Dutch at Malacca. Batavia also complained to Bengal that with British connivance the Temenggong had sent a letter to the Sultan of Sambas inciting him against the Dutch. In February 1823 Sultan Husain in the presence of the Temenggong and Raffles handed an English flag to the Penghulu of Johor to fly in that State in order to protect it against the risk of occupation by Holland's allies at Riau. In August confidential orders came from Bengal to strike the flag and Mr. Crawford, then Resident Councillor at Singapore, gave instructions accordingly. But a Dutch commission discovered that the Union Jack continued to be flown at Johor Lama on Sundays and feast-days and whenever a ship entered or cleared. It decided that whenever the Union Jack was found flying there, it was to be hauled down and replaced by the Dutch and Johor flags; that if the English flag was not flown, then only the Johor flag should be flown in the name of 'Abdu'r-Rahman Sultan of Lingga and Johor; and that if the Union Jack was flown under protection of a military guard, the matter should be merely reported! In November the Commission visited Johor Lama and met a new Penghulu, who declared that the Union Jack had been flown not by him but his predecessor and that, though appointed by Sultan Husain and the Temenggong, he would

recognise 'Abdu'r-Rahman as the rightful Sultan as soon as he was given the Johor regalia. And in fact " finding that his authority over his subjects was little more than nominal for want of the regalia " Sultan 'Abdu'r-Rahman (and his son the Tengku Besar) had left Lingga as early as 1821, advancing the excuse of a marital alliance but intending not to return unless and until he did get the hallowed regalia. He had sailed first to Pahang, whence the Bendahara, Tun 'Ali, escorted him to Trengganu. There he and his son remained, while according to Dutch rumour Sultan Husain made many efforts at British instigation to get the regalia from Tengku Putri Hamidah, even offering her \$50,000 Spanish dollars. Finally in October 1822 the Governor of Malacca, Timmerman Thyssen, accompanied by Adriaen Koek went to Pulau Penyengat, where finding no argument would prevail, they marched, it is said, a body of troops with their pieces loaded into the presence chamber and took the regalia from Tengku Putri Hamidah by force. Sultan 'Abdu'r-Rahman was then invited to return at once to Riau, accompanied by Bendahara 'Ali of Pahang. From fear of the Tengku Putri His Highness delayed, until a Dutch brig took the Yamtuan Muda to Trengganu to fetch him. The main mast of the brig was struck by lightning in the Trengganu roads and she had to return. But on November 3 the Sultan and the Yamtuan Muda arrived at Riau. On November 27 Sultan 'Abdu'r-Rahman was formally invested with the regalia. The Temenggong was away in Singapore and supported Sultan Husain; the Raja Tua had long since migrated to Sambas; the Raja Indrabongsu had died in Pahang and his office was vacant; Bendahara 'Ali had written from Pahang authorising the Yamtuan Muda to represent him—in 1819 he had refused the British permission to hoist the Union Jack in his country and had assured Sultan 'Abdu'r-Rahman, distant and unassertive, of his allegiance; though he was soon to acknowledge Sultan Husain. Only the Yamtuan Muda Ja'far of all the great chiefs was present to see the consummation of the plot he had contrived in 1812. After the investiture Sultan 'Abdu'r-Rahman sent two Dutchmen and a party of Malays to claim Johor and hoist his own and the Dutch flag there. Crawford declined to interfere, pointing out that no clause of any treaty bound the British Government to maintain the authority of the joint protesters, Sultan Husain and Temenggong 'Abdu'r-Rahman, outside Singapore.

Then on 17 March, 1824, by the treaty of London Holland ceded Malacca to Great Britain, agreeing never to establish a settlement in the Malay Peninsula or make treaties with any of its Malay chiefs; and while Great Britain agreed never to establish settlements on the Kerimun islands, Batam, Bintang (Riau), Lingga or other islands lying south of the Singapore Straits, Holland gave up all claim to Singapore. This led on 1 October, 1824, to Mr. John Crawford, Resident of Singapore, writing to the Secretary to the Government at Calcutta: " The Carimon (Kerimun) Islands and the Malayan settlement of Bulang are two of the principal

possessions of the Temenggong of Johor or Singapore and his claim to them is not only allowed by the rival chiefs, but more satisfactorily ascertained by the voluntary and cheerful alliance yielded to him by the inhabitants. By the present treaty, however, he must either forego all claims to these possessions, or removing to them, renounce his connexion with the British Government." The cheerful inhabitants were mostly Malays from the Johor mainland who used the Kerimun islands for piratical purposes, while Sultan Husain had given an Englishman and a Sayid Akil permits to work the tin mines there. On 13 August 1827 Resident Elout informed the Resident of Singapore, that Sultan 'Abdu'r-Rahman was going to assert his rights over the Kerimun Islands but that it was not the intention to hoist the Dutch flag: the Yamtuan Muda Ja'far also wrote to Sultan Husain that his half-brother Sultan 'Abdu'r-Rahman was about to hoist his flag on the islands. The Yamtuan Muda then sent Engku Sayid Muhammiad Zin al-Kudsi to plant the black and white flag of Riau. The "Sultan of the Straits," as the Riau Malays termed Husain, paid no heed. "On September 17 Husain told the Resident that the Yamtuan Muda had gone with twenty sail to take forcible possession of the Carimons but that on their arrival Sultan Husain's followers had refused to allow them to land, so they went to the south-east of the island and hoisted a flag and returned to Riau. Husain then wrote to his brother Abdu'r-Rahman remonstrating with him for trying to exclude him from his rights." The author of the *Tuhfat*, however, says that Temenggong Ibrahim told his father that no Teluk Belanga people took part in the fighting at Kerimun, which was not the work of Sultan Husain but of his wife. Anyhow Resident Elout wrote that he was bound to interfere and was sending two Dutch ships to reinforce the fleet of the Yamtuan Muda of Riau. Singapore replied that Sultan Husain was independent and the British Government had nothing to do with his movements beyond the limits of Singapore. On November 8 the Dutch Resident with two officers and fifty Dutch European troops landed and took the Kerimuns, which have ever since remained in Dutch hands. All land right of the East Indiamen's course to China now fell within the Dutch sphere of influence, and all land to the left of that course fell within the British sphere. "Brother had been parted from brother" politically for ever.

X.

SULTAN HUSAIN AND TEMENGGONG
'ABDU'R-RAHMAN.

In March 1819 Raffles sent from Penang to Singapore, building materials, tools and changkuls worth 2,143 Spanish dollars and provisions, ghee, biscuits and bullocks worth \$3,384. When in February the Singapore treaty was signed with Sultan Husain Muazam Shah and the Dato Temenggong Sri Maharaja 'Abdu'r-Rahman there were few inhabitants of the place, living in huts. On 26 June the Sultan and the Dato or Engku Temenggong, as he was variously called, signed regulations for this infant settlement, whereunder the Temenggong's people moved across the river and the Sultan and Temenggong (or their deputies) and the Resident were to meet every Monday at 10 o'clock at the Court in the Temenggong's compound in order to listen to petitions and grievances and to decide on the substance of proclamations: the consent of all three was required for the imposition of customs and duties and the establishment of farms. The Sultan was then receiving \$5,000 a year and the Temenggong \$3,000 and a half of the duties collected from native vessels. When the Sultan complained of the inadequacy of his allowance, Raffles suggested that he could arrange with a merchant-house in Bengal for the Sultan and Temenggong to receive large stocks of goods that they could sell on commission. The chiefs laughed and retorted that trade was not for men of their standing. By October Raffles had returned to Bengkulen and in November, against Raffles' wish, Farquhar started farms for opium, spirits and gambling, paying one-third of the proceeds to the Sultan and one-third to the Temenggong: from this source in 1820 the Sultan and Temenggong received between them \$325 a month—in October 1822 Raffles commuted this for \$500 a month.

"At that time," Munshi 'Abdullah tells us, "the Temenggong's men and the Sultan's men and traders of every nationality all went armed: there were some who robbed in broad daylight, others broke in and robbed people's goods, because they were afraid of nothing, for the town was not yet in a settled state, and there were not yet many Europeans and the Sepoys had not yet come and there were only four or five policemen. The people who began the fighting every day were the Temenggong's people, and they acted towards the Malacca people like sheep, for the Malacca people were never armed and did not know how to fight with a creese and they had never seen any bloodshed." Before the end of 1819 Sultan Husain started to build a large rambling palmleaf palace at Kampong Glam and there were daily murders on the jungle path to the royal settlement. The Resident had no control over the inhabitants of the Sultan's and Temenggong's compounds. By March 1820 the gift of presents from native vessels to the Sultan and Temenggong had been stopped but as late as February 1820, when the first junk

arrived from Amoy, the Nakhoda was seized and put in the stocks by the Sultan's followers, because he refused to wait on their master with presents.

In October 1822 Raffles came on a last visit to his political child, which now had 10,000 inhabitants. Lawlessness was still rife. On 11 March 1823 Farquhar was stabbed by an Arab who had run amuck, but so suspicious were the times that the commander of the Sepoys trained his guns on the Temenggong's quarters and would have fired had not Raffles counselled enquiry. Raffles persuaded the Temenggong to remove from the town to Teluk Blanga. He wanted to send one son of the Sultan and one of the Temenggong to Bengal to be educated but their mothers would not consent. Raffles then founded the educational Institution that still bears his name, subscribing \$2,000 himself and putting down the Sultan and Temenggong for \$1,000 each. On this visit he prohibited gambling, cock-fighting and slavery. In June 1823 he arranged for the Sultan to receive in future \$1,500 a month and the Temenggong \$800, their Highnesses to forego their monopolies of certain timbers and all claims to presents and customs from Chinese junks and Chinese generally and to put the whole of Singapore, outside their demesnes, at the disposal of the British. Their Highnesses were "relieved from personal attendance" at the Monday court but were always "entitled to a seat on the bench, and to all due respect" when they thought proper to attend. In forwarding a copy of this engagement to Mr. Crawford, who succeeded Farquhar as Resident, Raffles wrote, "I have had reason to be much satisfied with the honest intentions of these chiefs and particularly of their attachment to our Government and I recommend them particularly to your personal kindness and attention. There are not wanting mischievous people, however, to mislead them and you should be on your guard against these." In February 1824 the Resident sent a peon to Kampong Glam to proclaim that no one might wear a creese but the peon was afraid and sought audience of the Sultan who told him if he issued the proclamation he would have him creessed on the spot! However the Temenggong consented and the Sultan gave way.

Raffles regarded his 1823 engagement "as the basis of a more definite treaty to be entered into, after the permanency of the Settlement has been established." This permanency the Anglo-Dutch treaty of March 1824 secured but even before that in forwarding on January 10 to Bengal a memorial from the Sultan and Temenggong complaining of British protection having been removed from Johor and demanding that the Malay law of slavery should not be altered, Crawford had taken the opportunity of asking authority to negotiate a new treaty stipulating the unequivocal cession of Singapore and the freedom of the British Government from affording protection to the two Malay magnates outside Singapore. The same despatch forwarded a separate letter from the Temenggong demanding further compensation for the expense of removing to Teluk Blanga, and demanding also a residence in the town of Singapore. To avoid "even

a possible suspicion of ill-faith " Crawfurd recommended approval of the pecuniary demand but added:—" the residence of the Temenggong and his numerous and disorderly followers was a nuisance of the first magnitude. Three thousand dollars have actually been paid for his removal. Three thousand more are demanded for the same object, and yet he wished to preserve a temporary residence in the very same spot, and to occupy all the ground which he had ever occupied. This would have been to have perpetuated every nuisance for abating which so large an expense had been incurred. The matter would probably have been aggravated, when the followers of the Temenggong were living in his enclosure removed from the control of their chief. The present Sultan, when he connected himself with us, was not only destitute of all authority but living in a state of complete indigence. The condition of the Temenggong has not been ameliorated to the same extent, but I am not aware of any honest emolument which he has forfeited by his change of circumstances, and it may be added, although he is perhaps not entirely convinced of the beneficial nature of the change, that he has been rescued from a course of life of not the most respectable description. He is, at all events, unquestionably at present living in a greater state of affluence, security and comfort than it was possible for him to have enjoyed without our protection." Crawfurd wound up by declaring that the chiefs, whom Raffles had commended to his kindness and attention, were not fit to take part in the government of Singapore.

On 2 August 1824 a final treaty was concluded by which " Their Highnesses the Sultan and Temenggong of Johor " alienated for ever all right and title to Singapore and assumed the position of private individuals while residing within the island. Munshi 'Abdullah declares that Crawfurd only got their signatures by delaying the payment of their monthly allowances! The Sultan was to receive \$33,200 and a stipend of \$1,300 a month for life; the Temenggong was to receive \$26,800 and a stipend of \$700. If ever they or their heirs wanted to remove from Singapore, they were to be paid compensation fixed by the treaty. The Malay chiefs were to enter into no alliance with any foreign power without the consent of the East India Company. Neither party was bound to interfere in the internal affairs of the other's government or to support each other by force of arms against any third party whatsoever. The Sultan and Temenggong engaged to maintain a free and unshackled trade within their dominions and to admit the trade and traffic of the British nation into all the ports and harbours of the kingdom of Johor on the terms of the most favoured nation. Crawfurd reported that " the Temenggong in particular, the most influential and intelligent individual of the two, has been highly respectable and steady throughout the whole of the present negotiations and I owe in a great measure to his support such success as I may venture to anticipate." The main difficulty had been the chiefs' demand that their pensions should be made hereditary and perpetual.

Temenggong 'Abdu'r-Rahman died on 8 December 1825. Sultan Husain outlived him by ten unhappy years. Munshi 'Abdullah has left a picture of the Sultan's small neckless head, his pot belly, his thin legs, his awful husky voice and his habit of falling asleep whenever he sat down. He has also described his indolence and extravagance and dependence on unreliable followers. At last in despair his royal wife, Tengku Perbu, got a Tamil, 'Abdu'l-Kadir, son of an old mercantile friend, to manage their affairs. His economies infuriated the Sultan's dependents and Tengku 'Abdu'l-Jalil, the Sultan's eldest son, headed a party that started a scandal about 'Abdu'l-Kadir and his royal mistress. One night at Kampong Glam the Sultan saved the life of this 'Abdu'l-Kadir by taking him disguised as a woman in his royal trap down to a ship, where the Tamil embarked for Malacca. Very soon (1834) Sultan Husain also removed to Malacca. His Singapore dependents even planned to bring him back to Singapore by force and they stabbed 'Abdu'l-Kadir. Two days later the Tamil was given the style of Tengku Muda and married to Tengku Safriah (or Andak) a daughter of his royal master. Munshi 'Abdullah with cynical amusement designed a seal for the upstart as *al-wathik bi'llah Tengku Muda 'Abdu'l-Kadir ibnu's-Sultan Husain Shah*. But still Tengku 'Abdu'l-Jalil and his faction circulated their scandalous reports, so that when on 5 September 1835 Sultan Husain died, his widow got no pension, although each of his four children received a gratuity of \$70 a month. The funeral service of the Sultan was read by a Muslim Tamil. Tengku 'Abdu'l-Jalil and the Temenggong of Johor arrived later and wanted to take the body to Riau. Two years later the Tamil, 'Abdu'l-Kadir, died also.

What all this time was the condition of the ancient kingdom of Johor, so famous in story, so neglected in fact. Begbie, whose book was published in 1834, gives the population of places within the modern State as follows: Johor 1,000 persons, Pulau Tinggi 225 persons under a Batin and Sungai Papan 775 under a Batin, Segamat 400 houses. Newbold, whose book was published five years later, gives a larger population, namely, at Johor Lama about 300 houses, at Sedili about 70 houses, in the Padang district between Parit Siput and Pinang Sa-ribu about 200 people, at Segamat 2,400 people; besides these places there was "Polais" near Pontian, under Raja Semat, with about 100 houses, Pontian and Benut small villages under Penghulus, the district of Batu Pahat which ran from Pinang Sa-ribu to the Batu Pahat river and the large district of Muar with its villages Bokko (? Bekok), Langkat, Grisek, Ring, Pagoh and (the residence of the Muar Temenggong) Pengkalan Kota. Newbold estimated Johor's total population (exclusive of the islands) at 25,000 but all the figures are probably guess-work. At this time and down to the time of Temenggong Abu-Bakar Sedili Besar was the boundary with Pahang as it had been in the days of the Malacca Sultanate.

The Temenggong of Muar—and Segamat—had under him eight Penghulus,—four up-river, the Penghulu Besar, Penghulu Tanjong, Penghulu Dagang and Penghulu Mungkal (the last two, Minangkabau styles) and four downstream, namely at Grisek, Bukit Raya, Liang Batu and Ring. He sent annually to Sultan Husain the duty of \$1 levied on each house of the Padang settlers and 200 bags (*kampit*) of rice. He was also empowered by Sultan Hussain to levy duties on imports; \$20 on each *kati* of opium, \$2 on every *koyan* of rice, \$1 on every *koyan* of salt; and also duties on certain exports, \$1 on every *bhar* of ebony, \$1½ on every *bhar* of tin. Padang and Johor Lama were under Orang Kayas. The immediate sway of the Temenggong of Johor ran from Pontian round Cape Rumenia to Sedili Besar. But Engku Konik, Temenggong of Muar from 1801 till 1830, was appointed by 'Abdu'r-Rahman, Temenggong of Johor and Singapore. The government of Johor was vague and vacillating. When Engku Konik died, Segamat broke away from Muar. Sultan Husain was nominal suzerain over the whole but exercised only one prerogative, that of trying to exact money for his privy purse. As a Malay MS. observes, the sole relics of a former kingdom were the dilapidated tombs of its nobles and a few gold coins. Then, when the English opened Singapore, traders got the Jakuns to bring down from Johor's rivers rattans, wax, lime, damar, eagle-wood, wood-oil and so on. Newbold enumerates these exports more closely though possibly inaccurately. Padang exported fruit, and Batu Pahat about 400 pikuls of ebony, 1,000 bundles of rattans and 15 pikuls of aloe-wood annually, some ivory, damar, wax and sandal-wood; above Johor Lama were tin and gold mines; Segamat produced a little rice, sago, ivory, ebony, gold-dust, tin, wax, aloe-wood, gum benzoin, camphor, rattans, damar, jaggery, lakka wood, and guligas from the heads of porcupines. But at Segamat "there were perpetual brawls among the petty chiefs. Thriving rice-fields have degenerated into barren marshes; an enormous forest, peopled with wild elephants, overshadows a soil naturally rich and prolific, while the gaunt rhinoceros and uncouth tapir stalk unmolested over spots once, if tradition belies them not, the sites of large and populous towns." One is glad to record that the gaunt rhinoceros and uncouth tapir still stalk unmolested a hundred years later, though the brawls were soon to cease and the age of the creese and pirate to yield to an age of peaceful trade justice and education.

PLATE VIII.

XI.

TEMENGGONG DAING IBRAHIM.

Temenggong 'Abdu'r-Rahman was succeeded not by his elder son, the eccentric 'Abdullah, but by his second son, Tun Ibrahim or Daing Ronggek,* who was also called Tengku Chik and Daing Kechil. "Although the treaties ceding Singapore did not require the Company to pay any pensions to the descendants of the Sultan and the Temenggong, it allowed the new Temenggong a pension of \$350 a month, because his father had lived to enjoy his subsidy so short a time." But not until 19 August 1841 was Tun Ibrahim formally installed as Temenggong Sri Maharaja. Probably the delay of sixteen years was due to hesitation on the part of Sultan Husain of Singapore to usurp the prerogative of the Sultans of Lingga and to the fact that after Sultan Husain's decease in 1835 there was no Sultan of Singapore until 1855. Anyhow after the installation at New Harbour in the presence of Governor Bonham and of Bendahara Tun 'Ali of Pahang, the Temenggong visited the new ruler of Lingga, Sultan Mahmud, one of whose sisters he married.

In 1846 at Government House, then on Fort Canning, the Temenggong was presented by the Indian Government with a sword of honour for his "powerful aid" in the suppression of piracy. Not only had he put down this evil off Singapore but he had persuaded the Rajas of Pahang and Trengganu to refuse to let pirates refit in their waters or dispose of their plunder and captives. In replying to Colonel Butterworth's speech he showed that liking for British ways which was to become a characteristic of his house:—"You govern wisely. May you govern long and may He who rules the destinies of Muhammadans and Christians watch over you in all your wise and good works." On St. Andrew's day, 1848, he showed the same liking by giving an exhibition of fireworks and a supper in a pavilion erected at Pantai Chermin. He had then built for himself "several extremely neat houses and *balais* in European style, gay with green and white paint," and many of his followers had done the same, "their smart green venetianed, tile-roofed houses being in extreme contrast to the rude huts in which they formerly were content to live." The hills above Teluk Blanga, which formerly were covered with tiger-infested jungle, had been planted with fruit and spice trees. "Moreover" as Mr. Mills has pointed out, "between 1835 and 1840 the failure of the spice plantations on the island of Singapore caused many of the Chinese to migrate across the strait of Johore. Here they established pepper plantations so that the country at last began to produce a revenue. The opium-farmer of Singapore offered the Temenggong \$300 a month for the opium farm of Johore." Then in 1843 gutta percha was discovered and fetched such a high price that the few Malays left in Johor

*Munshi 'Abdullah wrongly calls him Ganggek, I elsewhere Renggek.

abandoned their rice-fields to collect it. Indeed by 1855 Temenggong Ibrahim possessed a considerable fortune, which he had mainly acquired by trading in this gutta percha. In March 1848 the Singapore Chamber of Commerce complained that the Temenggong was monopolising this trade. His armed followers intercepted native boats bringing gutta percha for sale in Singapore. The trade then amounted to between 10,000 and 12,000 pikuls, valued at \$150,000 to \$200,000, a year and of this "about nine-tenths of the import had been, in defiance of all opposition, secured by the Temenggong, whence it was inferred that extreme influence of some kind was used, or some part of it would have found its way to parties who offered much higher prices for it than that which the traders received from him." Even if the Sri Maharaja had copied the old Dutch method of monopoly, the money earned was wisely expended and in fact enabled him to buy out Sultan 'Ali's vague rights over Johor.

On his father's death in 1835 'Ali had been too young to clamour for recognition as Sultan. Governor Murchison had then written to Bengal that "the late Sultan was never recognised by the Malay States as Sultan of Johore, and enjoyed neither revenue nor political sway in that country. He was pronounced Sultan by the British; but it was for a particular object, and no reason now exists for the recognition of a mere titular prince." In 1840 a proclamation was issued that 'Ali "is looked upon by the the British Government in every respect as the successor of his late father and entitled to all the property granted to the late Sultan by the East India Company" at Singapore. This, however, was meant and held merely to recognise 'Ali's right to property and not to the Sultanate. So in 1847 'Ali again petitioned the Government of Bengal to be recognised as Sultan. Governor Butterworth pointed out that Sultan Husain had been a mere figure and that Temenggong 'Abdu'r-Rahman had been "the chief, I may say, the only negotiator" in the cession of Singapore; ever since 1819 the Temenggong had controlled Johor, and not only was 'Ali unfit for rule but to create him Sultan would involve the grant to him of a larger allowance. The Directors decided: "unless compelled by positive engagement, we see no reason for your acknowledging a successor to this merely titular dignity." Then in 1852 Blundell acted as Governor and, though he admitted the superior capabilities of the Temenggong, he was "impressed with the injustice of disregarding the claims of the son of the prince from whom we obtained the island of Singapore, simply because it is less troublesome and perhaps more advantageous to us." The Indian Government retorted that neither the Treaty of 1819 nor that of 1924 bound the Company to interfere in the internal affairs of Johor, and it was not prepared to be involved in dissensions. In 1853 Blundell wrote again, saying he had arranged for the Temenggong to instal 'Ali as Sultan and pay him half the revenue of Johor, with the stipulation that 'Ali was never to interfere in the government. Half the revenue had been fixed at \$300

a month for three years, after which it was to be revised. The Indian Government disapproved of this "meddling in the face of its instructions not to interfere." If however the Temenggong "should be willing to purchase entire sovereignty by a sacrifice of revenue in favour of the Sultan, I conceive the measure would be a beneficial one to all parties."

In 1854 Butterworth returned and in 1855 'Ali accepted a settlement less favourable to himself than that arranged by Blundell two years before. Instead of a pension to be revised every three years, he agreed in return for \$5,000 Spanish dollars and an allowance of \$500 a month to himself, his heirs and successors to cede the full sovereignty of Johor to His Highness Dato' Temenggong Daing Ibrahim Sri Maharaja, his heirs and successors for ever, reserving for his own house only sovereignty over the territory between the Kesang and Muar rivers, which he prized *because some of his ancestors were there buried*. Two views were taken of this treaty at the time according as its critics were partisans of the indolent indigent Sultan or partisans of the able and energetic Temenggong. The former stated in the Legislative Council that the Sultan was the victim of cajolery and even of threats and that the Governor had exercised his power in favour of a personal predilection. The latter pointed out that Temenggong 'Abdu'r-Rahman had been in fact owner of Singapore and Johor, that the *de jure* suzerain (if legal rights were to be carefully observed) was not Raffles' puppet the Sultan of Singapore but his brother of Lingga, and Dutch and British spheres of influence had cut away Pahang and Johor from the old Lingga empire for ever and left them to the Bendahara and the Temenggong who were actually ruling on the spot. Moreover though Temenggong Ibrahim was a boy of fifteen at his father's death in 1825, never had Sultan Hussein even then asserted any claim to Johor, while on this Sultan's death in 1835 the British refused for twenty years to recognise any successor to his throne. Only Governor Blundell, favouring the Kampong Glam family and looking for some way of supporting its members without cost to the Bengal Government, coerced Daing Ibrahim into recognising Tengku 'Ali as Sultan, paying His Highness a large sum in return for territory which the Temenggong already owned, and surrendering his possession of the Kesang territory to a Sultan who for some years at European instigation had encroached on the Temenggong's rights in Johor. Daing Ibrahim himself could not see why he should have to foot a bill which, if the claim were just, should be defrayed equally by Pahang as by Johor. On one occasion he abruptly left Blundell's* presence, requesting the Governor to convey his wishes through his eighteen-year-old son, Abu-Bakar, who showed his mettle by telling the Governor that if he insisted on the Temenggong acknowledging Tengku 'Ali as Sultan and giving him a share of

*Note.—In his "History of the Peninsular Malays" Mr. Wilkinson wrongly says it was Colonel Butterworth. The Temenggong liked the Colonel and never suspected him of designs to elevate Sultan Ali to the Johor throne.

Johor revenue, they could not help themselves but of their own free will they would not consent, and the youth added, pointing to the police sentry, "If Your Honour insisted on making that policeman Sultan, we should have to submit." There was no doubt that the British were swayed mainly by practical considerations, which the event amply justified. The Temenggong was vastly superior to the Sultan and he had jealously cooperated in stamping out piracy. He had persuaded Tie-chiu Chinese to open gambir and pepper estates on the Sekudai in Johor. From Teluk Blanga he appointed headmen and arranged for the building of a town, then called Tanjong Putri but later Johor Baharu. In 1856 the opium and spirit farms of Johor brought him \$3,750 a month and in the following year \$5,000.

Though he used the (eighteenth century) style of Raja Temenggong Sri Maharaja of Johor, Tun Ibrahim still lived in Singapore. In 1855 he promised \$1,000 a year for the support of English and Malay schools at Teluk Blanga, the schools to be government institutions under the control of the well-known missionary, Mr. Keasberry: he offered also to defray part of the cost of building and to give a site. In 1856 he agreed to pay 500 rupees a month, being half the cost of maintaining two gun-boats to guard the Old Straits and suppress pirates: four years later he suggested as more effective four fast sampans, each carrying eight armed men, to be stationed at Tanah Merah Besar, Changi, Serangoon and Tanjong Merawang.

Unfortunately the sojourn of this independent ruler on British territory was attended by political difficulties. The unhealthiness of Blakang Mati was ascribed to the miasma arising from the decaying leaves of the Temenggong's pineapples! This was ludicrous. But in 1856 Governor Blundell, who loved red tape and the royal house of Kampong Glam, sent the Temenggong a copy of a letter he had addressed to the Government of India declaring that "the residence of an independent ruler in Singapore is the cause of some embarrassment to Government," and that, if he liked, the Sri Maharaja could stop the prevention of crime in Singapore by Johor subjects who then took refuge on the mainland. The Temenggong replied, "It would be with much pain and the strongest reluctance I should feel myself compelled by any measure of the Government of India, in furtherance of Your Honour's views, to relinquish my residence in this island. I am attached to Singapore by many and powerful ties, not the least strong among which are those that unite me to the British Government from my grateful recollection of the many good offices myself and my family have received at its hands." But the Temenggong's residence at Singapore caused far greater embarrassment on the outbreak of war in Pahang. In July 1857 he informed the Governor that Wan Ahmad (afterwards Sultan of Pahang) was fitting armed vessels at Pulau Tekong to attack the Bendahara (Tahir) of Pahang and asked that it should be stopped. In November the Bendahara's son, Wan Koris, married one of the Temenggong's daughters. In December the Governor was

informed that a letter from Sultan 'Omar of Trengganu to the Bendahara denouncing Wan Ahmad's invasion of Pahang had thrown its defenders off their guard and the Bendahara had had to flee the country before Wan Ahmad's attack. However the Governor refused to let Temenggong Ibrahim make Singapore a base for attacks on Wan Ahmad and in February 1858 the Temenggong referred to "the unfriendly sentiments which Your Honour is understood to entertain towards myself and family, the traces of which I have observed with pain and I cannot fail to contrast the alacrity with which Your Honour adopts measures to prevent aid being sent to my friend and ally the Raja Bendahara with the indifference manifested by you as to the preparations openly made in this Settlement by Enche' Wan Ahmad for his hostile inroad into Pahang.... I respectfully submit I must be considered as left at liberty to regulate my proceedings in this matter..... Your Honour is therefore to understand that it is my intention to assist the Raja Bendahara with a force from the Johor territory to expel Enche' Wan Ahmad and his marauding followers." At this ultimatum Governor Blundell was evidently incensed. But the Temenggong's legal adviser, Mr. William Napier, indicted an even more stinging epistle for his client, declaring that Blundell's objection to the tone of the last missive seemed out of place in a letter viewing the Temenggong as "a simple citizen of Singapore," and threatening to treat him as a criminal for waging war on a power at peace with Britain. Would "a simple citizen" be given a sword of honour? or help the Colony maintain gun-boats? or conclude in 1885 a treaty with Sultan 'Ali? or share the revenue of the Johore and Singapore farms* with the Bengal Government. The Bendahara represented a power at peace with Great Britain and Wan Ahmad was attacking that friendly power. The Temenggong was ready, when required, to put Johor under the protection of Great Britain but the paramount power must maintain order in the Peninsula. When the Temenggong's son Wan Abu-Bakar had told the Resident Councillor that Wan Ahmad was taking three vessels and thirty or forty Bugis from Singapore to Pahang, that gentleman had told him "to go to the police and swear to it, a proceeding of which he did not understand the meaning at the time and which he would not personally have adopted had he understood it." Later (22 May, 1858) Ibrahim regretfully respects the decision of the Government of India that he may not interfere in the affairs of Pahang but in 1860 he contracted a treaty of friendship and alliance with Bendahara Mutahir, agreeing that each should help the other in case of attack and that both should help the British if ever there were trouble in Singapore. On 29 November 1860 he informed the Governor that the Bendahara was returning to Pahang; on 14 February 1861 that Wan Ahmad, a Bugis free-booter Suliwatang and chiefs from Rembau and Sungai Ujong, had assembled at Muar under Sultan 'Ali to attack Johor; on 23 April

*Note.—Not till 1861 were they let separately.

1861 that Wan Ahmad had burnt Kuantan and appeared off Kuala Pahang with fourteen boats; on 17 May that Wan Ahmad had captured Endau.

Temenggong Ibrahim did not live long enough either to see the end of the Pahang war or to put the domestic affairs of Johor on a modern basis. Governor Cavenagh gives us a glimpse of the then lack of any judicial system applicable to the mixed population of the growing State. In September 1861, the Governor relates in his "Reminiscences" (pp. 312-4), "a complaint having been preferred by some Chinese fishermen against the officials of the Temenggong of Johore, I determined to investigate the case in person, and having requested his eldest son to accompany me, I proceeded in one of the Government steamers to the spot where the collision had taken place. The young chief at once acknowledged that his people were in the wrong, and promised that redress should be afforded. I took the opportunity of pointing out to him the injudiciousness of the course his father had been pursuing, as although I was anxious to show him every kindness, I could not allow our subjects to be ill-treated. He acknowledged this, and stated that he and his father were much grieved at having incurred the displeasure of the British Government, and were desirous of meeting my wishes. I asked, if this was the case, why instead of writing improper letters, he or his father did not come to the Resident Councillor or myself to offer a verbal explanation on any point on which there might be disagreement? He said that he would be very glad to adopt that course, which he was not previously aware that I would sanction; that his father was often ignorant of the contents of the letters to which he attached his seal, and for the preparation of which he sometimes paid 2,000 or 3,000 dollars.

"I then referred to the case of some Chinamen who had been confined on a charge of gambling, remarking that although I did not wish to interfere with his authority, or to prevent criminals from being punished, I could not permit British subjects to be at the mercy of the caprice of any chief, and, therefore, required them to be sentenced according to some known law. He asserted that the law in force was the *Hukum Shara'* (ecclesiastical law), according to which the Chinese might have had their hands cut off, and he had inflicted a more lenient punishment. I pointed out that the *Hukum Shara'* applied to all gamblers, and consequently that their accusers should have been punished also. Upon this he observed that Mahomedans who violated the *Hukum Shara'* would be punished by the Almighty, and consequently human punishment was unnecessary. To this I replied that, if so, the Chinese should not have been punished at all, as the *Hukum Shara'* was not applicable to unbelievers. He then changed his ground, and stated that they had been punished according to the '*Adat* (common law), for cheating. I inquired whether he could furnish me with a copy of the rules prescribed by the '*Adat* that I might become aware whether our subjects had broken any law, and if so, to what extent of punish-

ment they had rendered themselves liable. He then confessed that there were no rules, and that the sentences were passed according to his own judgment. I told him that this was the very circumstance of which I complained; that there was no regularity or certainty about judicial proceedings in Johore, and that I could not allow persons under my charge to be punished according to his will. Upon which he promised to draw up a code and submit it for my consideration, and shortly after the prisoners were released. Upon his inquiring, with reference to the terms of the treaty defining the authority of Great Britain, what I considered low-water mark, I mentioned that although I was not quite certain of the law upon the subject, I believed that low-water mark was that limit to which, on the tide receding, a person could walk dryshod and would not include mud banks which were never properly dry; at the same time, although I could not abandon the control over the Straits conferred upon us by the treaty, under any circumstances, our rights would not be exercised in such a manner as to cause him unnecessary annoyance."

For one of Ibrahim's last political acts was to protest that the phrase "adjacent seas, straits and islets, to the extent of ten geographical miles from the coast" in Article Two of Crawford's treaty of 1824 was never meant to imply the surrender of all Johor's southern parts to the British. At the beginning of 1862 the Temenggong contracted fever and though for three weeks he persisted in going about as usual, mounting and alighting from his carriage, on 31 January, after two days of high temperature, he died, leaving Johor and the Pahang war as legacies of responsibility for his successor. Courageous, wise, energetic, Tun Ibrahim was the founder of his family's political and material fortunes, though his career has been overshadowed by time and the more spectacular achievements of his son.

XII.

SULTAN ABU-BAKAR.

On the eve of his twenty-ninth birthday, Abu-Bakar eldest son and eminently suitable succeeded his father. Governor Cavenagh described him as being in 1859 "an intelligent lad, most anxious to meet the wishes of our Government as well as to advance the prosperity of his own state. A few earnest but kindly words of counsel convinced him that he would always find a good friend and adviser in the Governor, and he has always maintained with my successors the friendly relations that existed with myself." There was not the customary installation. In 1855 Sultan 'Ali had ceded the full sovereignty of Johor to Temenggong Ibrahim, his heirs and successors for ever: the Singapore branch of the old Johor royal house of Lingga had thus renounced an overlordship of doubtful validity. In 1853 Bendahara Mutahir of Pahang had renounced allegiance to the same royal house and claimed independence: the Bendaharas, therefore, were no longer senior chiefs in the Lingga or Singapore court or competent to instal a Temenggong, even if he had not been independent. Though living in a British colony Tun Abu-Bakar came in effect to a throne, installed by no suzerain or chief senior to himself, an independent ruler. Did he yet realize that he was a sovereign prince? Though XVIIIth century treaties speak of the Raja Bendahara and the Raja Temenggong, he follows at first the older style—"the commoner chief (*dato'*) Temenggong Sri Maharaja of Johor," but only when addressing the representatives of the old Johor royal family, namely the Sultans of Singapore and of Trengganu, does he from courtesy use a honorific (*sri paduka*) higher than the one (*paduka*) he applies to himself. He addresses Sultan Ja'far of Perak with the higher honorific (*sri paduka*) but in that letter he arrogates it also to himself. To inferiors he styles himself Engku (or His Highness the) Temenggong and even in the first year of his rule (after the words Sri Maharaja which among Malays was not a royal title) he adds the description "Raja of Johor," thus claiming royal status and putting himself already on a level with the Raja of Kelantan. At the same time he terms his Pahang brother-in-law the Bendahara "Raja" of Pahang. A sovereign ruler he announces the death of his father to the Raja and Raja Muda of Kelantan, the Sultans of Trengganu, Perak, Kedah and Mempawa. He lived as a young man half in the old traditional Malay world and half in the world of a cosmopolitan British port. As an old-world Malay solicitous for his people, while rebuking a minor Johor chief for executing a murderer without trial, he advised him, if the British police enquired, to say the murderer was running amuck. As an old-world Malay he offered a reward of \$500 for the head of Wan Ahmad (afterwards first Sultan of Pahang) and \$10 each for the heads of his followers. As an enlightened ruler he informed the Tengku Empuan at Riau that he could not summarily arrest her runaway slave-girls

PLATE IX.

in a British port. As an enlightened ruler and the pupil of a missionary, Mr. Keasberry (whose grave he afterwards erected), he did not scruple just after accession to write his mind to Tun Koris, Bendahara Muda of Pahang, about the evils of opium-smoking:—"We are like two brothers, but now night and day you neglect your friends, your counsellors, your country. Of what use is opium? Is it good for the mind or the body? If so, I and my relatives will take to it. If you do not think of your country, it will be destroyed."

Able, energetic, trained in business and affairs as Abu-Bakar was, opium can have had no attraction for one of his industry and ambition. He carried on the commercial pursuits of his father and embarked on new ventures. One day he writes to a relative in the Archipelago to release a *tongkang* that belongs to a Singapore Tamil. Another day he addresses the Raja of Kelantan to help some Chinese recover debts due to them in that State. Yet another time he gives an English trader a letter to the Sultan of Deli. No detail or transaction is beneath his notice. For some years however he had conducted also the more important business affairs of his father. In 1856 Temenggong Ibrahim had asked for the abrogation of articles 6 and 7 of the treaty contracted in 1824 between the East India Company on the one hand and Husain Sultan of Singapore and 'Abdu'r-Rahman Temenggong of Johor on the other. Those articles provided that if ever the Temenggong, his heir or successor should prefer to remove from Singapore and reside permanently in his own State, then the East India Company would pay Temenggong 'Abdu'r-Rahman, his heir or successor 15,000 Spanish dollars, in return for which the Temenggong his heir or successor should relinquish all right and title to all his immovable property, whether in lands, houses, gardens, orchards or timber trees in Singapore. Temenggong Ibrahim had pointed out that in thirty years the value of his land at Teluk Blanga had greatly increased. In 1857 Ibrahim objected to the opening of coal wharves at New Harbour near his palace and he asked for a reply to his former letter about this property. In 1860 he consented to the transfer of Mount Faber flagstaff to a new site on his land. In 1861 he offered in return for the abrogation of articles 6 and 7 to relinquish without compensation the sea-frontage from the P. & O. Wharf to the Patent Slip and Dock Company's property as far inland as the public road; the Government to give him a title in fee simple for the remainder of his land. In 1862 the Government consented and made a fresh treaty with Temenggong Abu-Bakar, who relinquished not only the sea-frontage but the sites occupied by the signal and battery stations on Mt. Faber with means of access and also a piece of land for a road running down to the sea opposite Pulau Brani. Another investment which occupied Abu-Bakar's attention was his mining concession at Sungai Blat near Kuantan, Pahang. Very soon after his father's death he wrote to the Bendahara Muda of Pahang, saying that till letters of administration had been granted he had much

property but no cash and could Tun Koris send four or five fishing-boats to bring his tin-ore to Singapore. Later the Engku Besar Pahang made trouble, ostensibly over non-payment of Chinese miners by the Temenggong's agent. Abu-Bakar wrote to his agent that the Pahang people were distrustful but that he was not dependent on Pahang for his living or his wealth. On the same day he refused a loan of \$2,000 to Tun 'Abdu'r-Rahman, the brother of Bendahara Muda, and sent instructions to Kuantan to mine hard and pay Pahang its 10 per cent royalty.

The biggest Malay political affair of that day was the invasion of Pahang by Wan Ahmad and for some time Abu-Bakar had taken part not only in his father's business concerns but in affairs of State. As early as 1858 he had been sent by his father to watch what was happening in Pahang and by the blunder of the then Resident Councillor of Singapore he had been arrested at Kuala Sedili as a pirate for taking a few spears out of some Pahang boat in Johor territorial waters! Though the East India Company and Governor Blundell had forbidden Temenggong Ibrahim to interfere in Pahang affairs, yet at the end of 1861 a treaty between Johor and Pahang had been drafted and on 17 June 1862 Governor Cavenagh and the British Government, afraid of Siamese designs, gave it their blessing at a Singapore Durbar. It contained clauses promising mutual assistance in the event of attack. This promise Abu-Bakar now eagerly observed. He was impelled by several motives. In 1857 the Bendahara designate (Muda) of Pahang, Tun Koris, had married one of his sisters Che Engku Besar. Abu-Bakar himself, before his father's death, had married Che' Engku Chik, a daughter of Bendahara Tahir and a sister of Tun Koris. These alliances had not been without political motive and Tun Tahir had even given Johor the territory between Endau and Sedili Besar in return for a promise of its assistance. For ever since the grand-father of Tun Koris, namely Bendahara Wan 'Ali, had died in 1847, his younger brother Wan Ahmad had disputed the succession with Tun Koris. "Neither side," as Mr. L. A. Mills tells us, "did much harm to the other, but between them they wrought havoc with the growing British trade in Pahang. The Singapore merchants complained, and the Governor of the Straits Settlements, Colonel Cavenagh, offered to mediate between the two brothers. The Bendahara agreed, and promised to allow Wan Ahmad whatever pension Cavenagh might name. Ahmad refused the amount offered, and the war continued until about July 1861 his forces were driven out of Pahang by his brother.

"At this point Siam appeared upon the scene. Shortly before the Dutch had deposed and banished the Sultan of Lingga because of his incurable propensity for intriguing. The Sultan was the descendant of Sultan 'Abdu'r-Rahman of Johor, whose career was described in the chapter on the foundation of Singapore. By virtue of his descent the banished Sultan declared himself to be the rightful ruler of Pahang and Johor. This claim the British Government

refused to recognise, since it challenged the basic principal of the Anglo-Dutch treaty of 1824, the division of the Empire of Johor into British and Dutch spheres. Eventually the banished Sultan went to Bangkok, and the Siamese Ministers saw in him a fit instrument for their designs. They had determined to depose the Sultan of Trengganu, because he firmly refused to do homage in person at Bangkok, or to acknowledge the supremacy of Siam except by the customary gift of the Bunga Mas. It was decided to instal the Sultan of Lingga in his place. Wan Ahmad had also come to Bangkok, and seems to have reached an understanding with the Siamese. Cavenagh received information of the Ministers' intentions, and asked the British Council at Bangkok, Sir Robert Schomburgk, to investigate the matter. By this time, July 1862, the Sultan had been taken to Trengganu on a Siamese warship. He was apparently accompanied by Wan Ahmad, and a small fleet of praus. Schomburgk was assured by the Siamese that the Sultan's departure had no political significance: he merely wished to visit his aged mother in Trengganu, and the Emperor of Siam, touched by this display of filial affection, had given him a warship to make the journey. Although Schomburgk and Cavenagh had to accept this explanation, they both took the liberty of doubting its truth. For one thing, the Sultan's arrival synchronised suspiciously with the appearance in Trengganu of three Siamese warships on which were the Crown Prince and the Chief Minister of Siam. Cavenagh had learned of their intended visit, and sent the *Hooghly*, a small gunboat, to watch them. When the Siamese squadron found her at Trengganu the Prince and the Minister decided not to land, but went on to Singapore. Wan Ahmad began to prepare for another attack on his brother. In this he was assisted by the Sultan of Lingga, who, Cavenagh suspected, had been the real instigator of the attacks on Pahang. The Sultan of Trengganu also assisted Ahmad by allowing him to gather arms and recruits, and prepare his forces in Trengganu.

"Colonel Cavenagh viewed this twofold design against Pahang and Trengganu in the gravest light. He was convinced that Siam intended to use the Sultan of Lingga and Wan Ahmad as tools to bring both states under the control of Bangkok. The success of this policy would do great injury to British trade; and even if Wan Ahmad's attempt on Pahang should in the end fail, the renewal of civil war with the Bendahara would be harmful to the commerce of Singapore. Cavenagh was therefore convinced that he had the right to intervene in Pahang, as he had done in the preceding war, and the more so as the Siamese themselves advanced no pretensions to supremacy over it."

Abu-Bakar worried less about Siam than about Mahmud Muzaffar Shah ex-Sultan of Lingga, *de jure* head of the royal house of Johor, Pahang and Lingga who deposed by the Dutch in 1857 was now looking for a new throne. If this ex-ruler were installed as Sultan of Trengganu, Abu-Bakar could foresee endless trouble.

The Resident Councillor of Singapore had even told him that it was rumoured the king of Siam thought of giving the ex-Sultan the throne of Kelantan:—so at least Abu-Bakar wrote to the Raja of Kelantan. If Wan Ahmad conquered Pahang, the Lingga house would probably get a footing there too and would certainly claim its former hegemony over Johor as well as over Pahang. By the 1862 treaty Johor had got Tioman and all the islands south of it and had fixed its northern boundary at the Endau river. In the old days Tioman and the islands north of the Endau had belonged to Pahang and Wan Ahmad would certainly want them restored. What was the British Government doing for the Bendahara? Would it do more for Johor, if it were attacked? At best Wan Ahmad was a disturber of that order, peace and trade which the Temenggong loved. At the worst he might become a serious political rival. On the other hand Abu-Bakar's brother-in-law, Bendahara Tun Koris, was a puppet. He smoked opium: he refused audience. Abu-Bakar wrote to him to consult the old men and the Hajis and not to lend his seal! He advised him to levy the old taxes on opium, tobacco and salt and not to introduce new taxes on boats and rice. He wrote as to a child or an inferior. Later he wrote to one of his own captains that rulers ought to have brains but Koris was a fool! Before the end Pahang chiefs excused themselves from attacking Wan Ahmad on the ground that the Temenggong was running the war and owned Pahang. Well, his ancestors had stepped into the shoes of incompetent rulers before.

In May 1863 Abu-Bakar reported to the Governor that Wan Ahmad, supported by Omar Sultan of Trengganu and Mahmud ex-Sultan of Lingga had been continually attacking Pahang: he himself had sent a small force to help the Bendahara but the expense was a drain on the Johor revenue. His correspondence in 1862 and 1863 with Malay chiefs shows that the expense must have been large and the part he played in the war all important. He had early informed the Sultan of Trengganu that Wan Ahmad was Johor's enemy as well as the Bendahara's and had begged him to prevent Wan Ahmad from accepting the invitation of the Maharaja Purba to descend from Dungun on Ulu Pahang. He had written to Sultan Ja'far of Perak thanking him for a long creese and satin-wood (intended as presents for the deceased Temenggong Ibrahim) and asking the Sultan not to sell arms to Wan Ahmad's Rawa and Pahang followers: he explained that the fate of Pahang was entrusted to him (*sudah terserah negeri Pahang itu kepada seri paduka anak-anda jahat baik-nya*). He sent to Pahang Engku 'Ali with the gun-boat *Muar* and Raja Kechil with a schooner. He forwarded guns, swords, oil with precise instructions for cleaning weapons, and medicine for fever with exact prescriptions as to the doses. He entreated Bendahara Koris not to keep his Johor helpers waiting for an audience. He wrote that engaged in the collection of men and material he could not himself sail for Pahang. He arranged to pay \$2,000 to two Perak warriors, Haji Abu-Bakar and Haji

Muhammad Taib a Minangkabau settler in Larut, to cross over to Ulu Pahang and stop Rawa people from enlisting with Wan Ahmad. He even issued a proclamation to the chiefs of Ulu Pahang to listen to those two warriors as to himself and he informed them that the fate of Pahang was entrusted to him. He exhorted Bendahara Koris to go upstream and hearten his defenders, again regretting that he himself was too occupied to sail to Pahang but he would defray the cost of the Bendahara taking the field. Early in the month of Rabi'ul-awal 1279 (1862) he despatched another letter to Tun Koris and his brother Tun 'Abdu'r-Rahman, to his own cousin Raja Kechil, to the To' Kaya Temerloh, and to Sayid Omar al-Attas, exhorting them to fight, promising to supply men and munitions and declaring that if the Sultan of Trengganu or Mahmud ex-Sultan of Lingga helped Wan Ahmad, Johor would declare war on them. In that letter he offers a reward of \$500 for the head of Wan Ahmad! The Resident Councillor of Singapore may go to Trengganu and order Sultan Omar to surrender the rebel but kill him, if possible, before the Resident arrives. Johor is despatching 500 men to Pahang. Haji Abu-Bakar will descend from the Perak pass and attack upriver: his own cousin, Raja Kechil and the Johor forces should await Wan Ahmad at Temerloh. He gave a Bugis follower the old Bugis warrior title of Suliwatang and despatched him also with fighting men to Pahang. Then he waited but no news came. Again he wrote to Bendahara Koris that if need arose he would himself sail for Pahang. He added that at the Governor's request the king of Siam was removing the ex-Sultan of Lingga from Trengganu. He grumbled to his relative Raja Kechil that if the Bendahara's forces persisted in remaining at Pekan it would take ten years to finish the war. A month later he promised Raja Kechil 400 more Bugis fighters and implored him to persuade the Pahang people to go upstream and fight or at least to build forts and not let Pekan fall. He despatched a similar letter exhorting his Malay and Bugis captains to go upstream and build forts at Pulau Manis. The Governor was going to Pahang: if Pekan still belonged to the Bendahara, His Honour would arrest Wan Ahmad; if it had fallen, God knew what would happen! Raja Kechil ~~must~~ not leave all the women-folk in boats at the Pahang estuary or the Governor would think that Pahang was conquered. He must put them in a fort at Pekan and defend the capital to the last. Apparently Haji Abu-Bakar had failed to invade Pahang from Perak, for now the Temenggong wrote to the Yamtuan at Sri Menanti to let a Haji Abu-Bakar cross over Ulu Serting. He instructed Wan Idris and Wan Muhammad 'Ali at Muar to persuade the Dato' Johol to send help to the Bendahara, and to collect Muar men to accompany the force. Haji Muhammad Taib, the other Perak fighter, would attack Pahang from Ulu Muar. Eighty more Bugis were hurried to Pahang with letters informing the Bendahara and Raja Kechil that Colonel MacPherson, the Resident Councillor, was sailing to Trengganu with the sloop, *Coquette*, the 21 gun cor-

vette *H.M.S. Scout* and *H.M.S. Tortoise*, to remove the ex-Sultan of Lingga to Siam and to order the Sultan of Trengganu to recall Wan Ahmad or take the consequence. The Temenggong forwarded more supplies: 2 *koyan* of salt, 716 *pikul* of rice, 40 baskets of Javanese tobacco, 40 tins of biscuits, 50 guns bought from John Little. Raja Kechil could send Tengku Maimunah and other ladies by schooner to Tanjong Surat for safety but the old Bendahara should remain in Pahang to discourage deserters and be an example to his supporters. Still the Bendahara's forces lingered at Pekan.

Meantime the British were doing more than Abu-Bakar could have known. From July till October 1862 Cavenagh and Schomburgk tried in vain to persuade Siam to remove Wan Ahmad and the ex-Sultan of Lingga from Trengganu. Let Mr. Mills continue the narrative: "On 23 October 1862 the Government of India approved of Cavenagh's action in asking Schomburgk to call upon the Siamese to remove Ahmad and the Sultan of Lingga from Trengganu. About the same time, Schomburgk informed Cavenagh that the Siamese had at last consented to remove the Sultan. In his reply Cavenagh wrote that if the disturbances in Pahang continued he would, in accordance with the Governor-General's instructions, take whatever measures seemed necessary to protect British interests and maintain peace in the Peninsula.

"Barely a month later it became necessary to carry the threat into execution. The time of the North-East monsoon was rapidly approaching, when from the high surf it would be impossible to make a landing at any harbour on the East Coast of the Peninsula. The Siamese kept evading the fulfilment of their promise, and made no attempt to equip a warship for the voyage to Trengganu. It appeared that they were deliberately postponing action so that it would be impossible to carry out their pledge until the change of the monsoons in April 1863. In the meantime the Sultan of Lingga and Wan Ahmad would have several months in which to carry out their plans. About the end of October 1862 the Singapore Chamber of Commerce complained to Cavenagh that their Pahang trade was at a standstill owing to a fresh invasion by Wan Ahmad, which was openly supported by the Sultan of Lingga and Trengganu. They also pointed out that the change in the monsoons would occur in eight or ten days, and begged him to act speedily. Cavenagh satisfied himself of the truth of their information about the monsoons, and then being convinced by the despatches from Bangkok that the Siamese intended to take no steps until the weather made effective action impossible, he determined that drastic measures were necessary. A warship was sent to Trengganu with orders to bombard the port and blockade it unless within twenty-four hours after its arrival the Sultan of Trengganu handed over the Sultan of Lingga for conveyance to Bangkok, and promised that no further assistance should be given to Wan Ahmad."

In November, 1862, Colonel MacPherson reached Trengganu and when Sultan Omar refused to surrender his Lingga relative, for

a few hours Trengganu was bombarded and some 20 men were killed. Again the Temenggong wrote to Pahang, pointing out that the destruction of Trengganu should deter men from deserting to Wan Ahmad and that now was the time for Koris or his brother 'Abdu'r-Rahman to go upriver and attack the rebel. As a last resource, he sent to Pahang still more Bugis under a Eurasian (کرنی), who appears to have been Mr. N. N. Carnie a well-known tiger-shooter of Singapore. Abu-Bakar begged Suliwatang and the other chiefs to remember that they and their forefathers had served the Temenggongs time out of mind, to work therefore amicably under this Eurasian and to go up the Pahang river and fight or at any rate to defend their forts, until after the monsoon when Colonel MacPherson would arrive to arrest Wan Ahmad. Carnie went back to Singapore. But he could not be dismissed or all their secrets would be revealed. So Carnie returned to Pekan with more Bugis and the news that Wan Ahmad was sick and short of supplies and had offered Pahang to To' Klana of Sungai Ujong if he would help him. Word came too that the Dato' Johol would enter the fray. The Temenggong sent presents of guns to the To' Kaya of Temerloh and four other chiefs, asking them to join Haji Abu-Bakar in his descent from Chenor. But Wan Ahmad was poled up to Kuala Bra and so heartened his forces that the fort built on that river by Haji Abu-Bakar and Shaikh Haji Muhammad Taib was taken, many of their men were ambushed and the invulnerable Shaikh driven to flee for his life through the swamps round Bra Lake. Men from Johor Lama were despatched to Pekan and on the 1st Rejab 2 swivel-guns, 23 muskets, 8 barrels of gunpowder, one cannon, 10 spears, 15 cresces and 1000 cartridges. It was all in vain. In May 1863 Bendahara Tahir and his son Koris fled to Johor: the old chief died on the voyage at Sedili (11 *Zu'l-Hijjah*) and his son four days later, both being buried at Johor Baharu. The Temenggong so informed the Governor, suggesting that Wan Ahmad should be made Regent and that Tun 'Abdu'r-Rahman, the eldest son of the old Bendahara, should succeed to the throne. But Tun 'Abdu'r-Rahman had long made himself unpopular by his lawless habits and opium-smoking and his uncle Wan Ahmad was in no mood to have his principal enemy arbiter of Pahang's destinies. In October Wan Ahmad condescended to inform the Governor that he had been invited from Kelantan to Pahang by four major chiefs and had conquered it at 7 a.m. on Tuesday the 22nd of the month *Zu'l-Hijjah*. The Pahang chiefs had elected him as their ruler in preference to Engku 'Abdu'r-Rahman younger brother of Bendahara Koris. Sultan 'Ali hurried over the Seriting to offer to instal the victor provided the victor would instal him! He was given a wife as a compromise.

Already in August the Temenggong had complained to the Governor that Wan Ahmad was claiming Pulau Tinggi, spent all his time in Kampong China and was going to send the Governor a tiger or a deer as a present!

In October Wan Ahmad summoned the chiefs of Pulau Tinggi, Tioman, Pulau Aur and Pekan to Merling. Next the ex-Sultan of Lingga escaped from Siam and crossed the Peninsula to beg Wan Ahmad to attack the Dutch. With Sultan 'Ali at Muar he was supposed to be plotting further trouble. So the Temenggong reported correctly but the ex-Sultan of Lingga died at Pekan and moreover the Temenggong found at last that he was no longer to be allowed to add fuel to dying fire. Seven thousand miles away from a personality whose charm had won Colonel Cavenagh and was soon to attract the regard even of Queen Victoria, the India Office on 24 June 1864 summed up the position with great acumen:—

"By the treaty of 1862 between the Bendahara of Pahang and the Temenggong of Johor, the latter was bound to render assistance to Tun Koris and his successors, whenever it might be claimed. The conclusion of this treaty was sanctioned by the British Government and it would appear that Colonel Cavenagh has since given his support to the party represented by the Temenggong and the Bendahara against that of Enche' Wan Ahmad and the ex-Sultan of Lingga, who is a member of the family of the Sultans of Johor. The Temenggong has obviously a strong interest in maintaining the elder branch of the Pahang family, and he will, doubtless, adduce the provisions of the Treaty of 1862 and its approval by the British Government as sufficient grounds for the active assistance which he has afforded to Tun Koris and his son. But the whole tenor and spirit of this Treaty and of our own treaties with the Temenggong are opposed to the supposition that he is to be allowed whilst resident at Singapore and in receipt of a pension from the British Government to disturb the peace of the Peninsula by fitting out hostile expeditions against neighbouring Chiefs. In what condition the family of Tun Koris is now left and who may be the rightful lineal claimant to the Government of Pahang, does not appear from the papers before me; but it would seem that before the end of last year, the people of Pahang were according to Colonel Cavenagh's statement 'becoming reconciled to their present ruler' (Enche' Wan Ahmad) and that the country 'was rapidly become tranquillized and trade reviving.' If this be the case, it would be sound policy to recognize Enche' Wan Ahmad as the *de facto* ruler rather than a child, who would be little more than an instrument in the hands of the Temenggong of Johor for the advancement of his own designs."

To that letter the Governor replied that "ever since the death of the late Bendahara Tun Koris, further than affording an asylum to the family of the deceased, His Highness the Temenggong has abstained from all interference in the affairs of Pahang, whilst his warlike preparations have been strictly restricted to the adoption of measures to repel aggressions upon his own territories; he has, moreover, though unsuccessfully made friendly advances to Enche' Wan Ahmad." The Governor asked sanction to inform Wan Ahmad that should he attack Johor, the British would help to clear it of the

invader. To this Fort William replied that "the proposed assistance to the Temenggong is, of course, out of the question. His Excellency in Council does not see how the British Government could help the Temenggong to clear his country of invaders without engaging in actual hostilities with them." The Temenggong's fears for his country had not been groundless.

In July 1865 two men-of-war steamers were sent to Pulau Tinggi to look for one, Che' Bujang, who had plundered and murdered a Chinese wood-cutter, a British subject, on Pulau Sri-buat. As he could not be traced, the Governor invoked the assistance of Wan Ahmad, now styled Bendahara Siwa Raja. Wan Ahmad replied that he would be delighted to look for him as he was a Johor man trespassing on islands that belonged to Pahang! In spite of Colonel Cavenagh's erroneous assertion that the islands had always belonged to the Temenggongs, Wan Ahmad stuck to his claims, until in 1867 Abu-Bakar offered to cede to Pahang the islands Tioman, Sribuat, Kaban and others to the north of latitude $2^{\circ} 40'$ and in 1868 Governor Sir Harry Ord awarded them to the Bendahara and so ended the first Pahang war.

Straitened perhaps by his Pahang expenses, Temenggong Abu-Bakar offered in June 1864 to sell Tyersall and its 50 acres of land to the Singapore Government for \$20,000. Even during the Pahang war he had still found time for business letters. He wrote to his agents at Sungai Blat warning them not to let Carnie get a concession from the Bendahara:—Paterson was his own partner. He wrote again fixing the price on his mine for 100 *gantang* of a rice at 1 *pikul* of tin, of one lump of opium at $2\frac{1}{2}$ *pikuls*, of tobacco, fish, oil, joss-sticks, *damar* and iron tools, at the rate of 10 cattles of tin for every dollar's worth. He wrote, later, a letter partly commercial, partly political: Raja Kechil was not to worry about Paterson's men on the Kuantan mine: if Wan Ahmad molested them, the British would destroy him. He wrote to his relative, Raja Husain of Pulau Trong, that owing to the war he had no cash to buy him a case of opium. Other wartime letters deal with Chinese cutting timber on alienated land at Tanjong Surat, with the release of a suspected smuggler detained at Penerang on insufficient evidence, with the indebtedness of Batu Pahat sawyers to a *taukeh*, with a robbery at Tanjong Surat, with a permit to a Malay to buy durians in Johor, with the grant of a small grave-yard to a Chinese at Teluk Blanga. Amazing industry in the tropics! and what a mind for detail in spite of the distraction of a war! In 1864 he leased St. James bay from the British Government for \$10 an acre for his followers. In 1865 he got a steamer from England and invited the Governor to go on a picnic on Easter Monday: but on the preceding Saturday the boiler blew up killing five Europeans and about thirty Malays, including a son of Raffles' biographer, Munshi 'Abdullah! Like the Pahang war, the S. S. *Johor* was a bad bargain but with his customary astuteness the Temenggong cut his losses and disposed of the ill-starred vessel to the Dock Company. His

business and political sense led him to change the fanciful name of his new capital to one that all races could remember and all Malays associate with the old-time history of the State: from 1 January 1866 Tanjong Putri became Johor Baharu. For the convenience of gambir and pepper planters the Temenggong established customs stations at Johor Baharu, Pendas, Kekup, Batu Pahat, Tanjong Surat, Penerang. Under 24 January 1866, Colonel Cavenagh records in his *Reminiscences* (p. 361) how he was consulted as to the Temenggong levying duties in Johor. "I pointed out that it would be out of my power to sanction any duties being levied upon produce exported, as that would be a breach of the treaty, and if once we consented to its violation in any one respect, it would be difficult to require due adherence to its provisions in others, as His Highness might fairly claim freedom from its obligations on the ground that they had never been strictly enforced. As it was then represented that the Temenggong from 1,200 bamboo plantations did not receive more than \$1,000 a month, I stated that, from what I had heard, I believed the Chinese would willingly pay a higher land revenue, provided that they could obtain some document in the way of a title-deed that might be transferable and of which the validity could not be disputed; that what they complained of at present was the want of security for any capital they might expend. I therefore recommended that such title-deeds should be issued. The following day the Temenggong himself paid me a visit when I gave him the same advice." With the help of the Singapore government Abu-Bakar now drew up Johor land laws.

In 1866 accompanied by Ja'far bin Haji Muhammad (later Mantri Besar or Prime Minister of Johor) Abu-Bakar paid his first visit to Europe, was granted an audience by Queen Victoria, met the Prince of Wales and toured England with an eye on the needs of his own country. Perhaps that visit taught him that the title Temenggong was unknown in Europe. Perhaps his gracious reception by royalty set him thinking. Perhaps it was his English friends in London who stirred his ambition. As far back as 1855 Sultan 'Ali, that spendthrift representative of the Singapore line, had ceded (what it is doubtful if he possessed) the full sovereignty of Johor to Temenggong Ibrahim. Mahmud ex-Sultan of Lingga had died in 1864 in Pahang. It is true Wan Ahmad was troublesome—until Sir Harry Ord settled the boundary question on 1 September 1868—but what harm could Wan Ahmad do to a ruler who had kissed the hand of Queen Victoria and sent Manila cheroots to the Prince of Wales, a ruler who first of all Malay chiefs had on his return from Europe been made an honorary Knight Commander of the Star of India? Only lately he had got the British to recognise that Tanjong Surat, as part of the mainland belonged to Johor. It was a small matter but it showed his influence. Why should he not assume a title more in accord with his birth, his power and his place? Accordingly on 18 April, 1868, Abu-Bakar sent his cousin Engku Haji Muhammad and his Dato' Bentara (Ja'far bin Haji Muham-

mad) to Riau to that genealogist and prolific historian Raja Haji 'Ali (his deceased uncle's brother-in-law) to needle the way to the Yamtuan Muda and enquire if the Temenggongs could now assume "sovereign power,"—which in fact they had assumed already, but at Riau it was a euphemism for "a royal title." The envoys met that student of Islamic mysticism, the Yamtuan Muda, in his half-finished stone palace, partook of cakes and coffee, talked of the wonders of London and the power of the white man, while Engku Haji Muhammad with Victorian sententiousness told the consort of their host that she must cherish her husband as man, royal master and relation! They visited the graves of Habib Shaikh and of Raja 'Ali a former Yamtuan Muda. They scanned Raja Haji's genealogies and talked of the time of the first Bendahara Sultan, son of Tun Habab. The critical historian put some shrewd questions to the visitors. Was Johor ever the property of Sultan Husain seeing that his brother was Sultan of Lingga? Why had Sultan Husain delayed appointing a successor to Temenggong 'Abdu'r-Rahman? Who installed Sultan 'Ali and did the English inform all Malay rulers as was the custom? The envoys went finally to the house of Heer von de Wall and had audience of its temporary inmate Sultan Sulaiman of Lingga, a neat attractive slip of white-blooded royalty with easy manners, who was on his way from Batavia and gave them presents of *batik* garments. On the last day the oracle spoke, "Tell the Temenggong to study all my genealogies. I and the Yamtuan Muda would like him to become Raja. It can be done, if he will let the Yamtuan Muda go to Singapore and instal him. The Bendahara too, can be made Raja but it would be difficult. If the Temenggong's people want it, that will be one good reason. Try and persuade Sultan 'Ali also to agree. But we must call the Temenggong by some name other than Sultan or Yamtuan, and I must come to Teluk Blanga to arrange things." On 7 May Raja Haji 'Ali and his son arrived: they were taken to see the noonday gun fired from the fort; they saw gas for the first time: after twelve days they left for Riau with the present of a twin-screw steamer from the Temenggong. On 30 June Abu-Bakar wrote to the Governor, Sir Harry Ord, thanking Her Majesty's government for acceding to his wish to be styled Maharaja. The Great Maharaja was the Malay translation for the Governor-General of Bengal: Maharaja was the title of Indian princes of the highest rank, and though unknown to Malays it was an obvious and convenient abbreviation of the old title Sri Maharaja.

The '70s were troublous years in the Malay States, and in all those troubles the Governors of the Straits Settlements turned to the ruler of Johor, the only Malay they could trust for information and help.

In 1868 Sultan 'Abdu's-Samad had made his Kedah son-in-law, Tengku Zia'ud-din, viceroy of Selangor, an appointment bitterly resented by Selangor magnates like Raja Mahdi of Klang, who summoned to his side exiles from Pahang and Engku 'Abdu'r-Rahman

(*de jure* Bendahara), their leader. The British gave their blessing to Zia'u'd-din and the Maharaja sent a Wan 'Abdu'r-Rahman to help the British protégé. In November 1871 this Johor chief was captured by the Viceroy's enemies. Raja Mahdi then got together at Bengkalis in Sumatra a fleet of four vessels with money and munitions and boasted that the Maharaja of Johor had given him a ship! The British got the Dutch to seize these vessels, whereupon Raja Mahdi went for redress to Singapore, where the lawyers considered we "should not interfere with legitimate warlike operations carried on without prejudice to the interests of neutrals." Raja Mahdi crossed over to Johor and the Maharaja assured the Governor that Raja Mahdi had no hostile designs against Selangor. Two months later, in July 1872, Raja Mahdi vanished from Johor and again started war in Selangor! The Maharaja's inveterate critic, Mr. W. H. Read, knew that that ruler's sympathies were really opposed to Tengku Zia'u'd-din, brother of Tengku 'Alam's brother-in-law, the Sultan of Kedah, and he openly declared in the Legislative Council that the Maharaja had assisted Raja Mahdi. Abu-Bakar was indignant. He had arranged the meeting between Raja Mahdi and Governor Ord. The Governor had asked him to let Raja Mahdi stay in Johor. It was ridiculous to suggest that the Raja could have left Johor Baharu with armed forces in boats, in full sight of a British police-station across the narrow Strait! Abu-Bakar added that he had not seen eye to eye with the British Government over the Selangor troubles and had said so with "the full knowledge that I should not lose a tittle of the confidence or consideration of your Government, because my views did not coincide with yours. Instead I may lay claim to more if anything, as my own sentiments were suppressed, because opposed to those of your Government I have acted in conformity with the latter." Lord Kimberley declared that he had never suspected the good faith of the Maharaja.

In November 1875 Mr. Birch, Resident of Perak, was murdered. As always the Maharaja of Johor proved a useful intermediary between his own race and the British. To him Sultan Isma'il of Perak wrote several letters in order that their contents might be communicated to the Governor: the Maharaja advised Isma'il to surrender and when finally it was decided to banish him and his followers from Perak, the Maharaja arranged to keep them under his eye in Johor Baharu. It was to the emissaries of the Maharaja of Johor that the Maharaja Lela, Dato' Sri Agar and Pandak Indut, the three chiefs mainly implicated in Mr. Birch's murder, surrendered: though they declared they had been promised the same treatment as Sultan Isma'il, they were tried and hanged.

In consequence of this loyal service to the British there was some suggestion from London that the Maharaja might be created a Sultan and given the throne of Perak. Sir William Jervois was alarmed. On 19 August 1876 he wrote a despatch which was unfortunately published in a Blue-book (C 1709 of June 1877, pp. 52-57) and brought to the notice of the Maharaja. As sum-

marized by Abu-Bakar, the despatch contended that the post of Temenggong was not hereditary but elective, rarely held by a chief of royal blood, and not one conferring independent sovereignty. With the help of the British and of wealth acquired by trade, Ibrahim had bought sovereignty from Sultan 'Ali, in 1855, and it was the British who had styled him Maharaja; the Malays smiled at the title and did not regard him as a raja and Malaya would be incensed at his elevation to a Sultanate. Until his death Sultan 'Ali was regarded as the best-born ruler in Malaya and the Sultan of Trengganu was regarded as the next best-born. To recognize the Maharaja as a Sultan would be to assume a power we had not got and lower us in the eyes of Malay rulers. In answer to this the Maharaja wrote claiming descent from Tun 'Abbas, a son of Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah of Johor (who was murdered in 1719), a brother of Sultan Sulaiman of Lingga and nephew of the first Sultan of Trengganu. Abu-Bakar did not amplify his argument and owing to the partisan feeling of that time the Johor house has long suffered from undeserved criticism of its escutcheon. Until circumstances made them both territorial magnates, a Temenggong was ordinarily promoted to be a Bendahara, and his royal ancestor Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah had been a Bendahara. Again even sceptics who hint for no reason save the Bugis titles of Engku Muda's brothers that this descent from Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah was only on the side of Raja Maimunah admit that on the male side Abu-Bakar was descended from a Daing or Bugis noble, one of the class that furnished Sultans for Selangor and Raja Mudas for Riau, while Temenggong 'Abdu'r-Rahman, who it is hinted was the grandson of this mixed marriage, was actually a brother-in-law of the Sultan of Lingga! So far however from Engku Muda and Daing Kechil having Bugis blood in their veins except on the distaff side and from Daing Parani, it was just because he was a Malay that Sultan Mahmud could not recognize Engku Muda as Yamtuan Muda of Riau. Even the Kampong Glam genealogy makes Daing Kechil (whose personal name seems to have been Engku 'Abdu'l-Hamid) a Temenggong, son of Temenggong 'Abdu'l-Jamal and nephew of Bendahara 'Abdu'l-Majid! If, as is not the case (p. 150), that tree were correct in making the ancestor of the Johor house a brother instead of a son of Sultan 'Abdu'l-Jalil, it would be pedantry to deny it royalty. Certainly the Temenggongs like the Bendaharas were subordinate to the Sultans of Lingga and installed by them. But the Temenggongs were relatives of the Lingga family and always the most suitable adult male of the branch was installed Temenggong as a matter of course. The coming of the Dutch and English split the old Lingga Empire, which once included Pahang and Johor, into two parts, the one on the starboard side of Indiamen facing to China being under Dutch influence and the other on the port side being under English influence. The Temenggong in Johor (and the Bendahara in Pahang), to quote Crawford, "not only

virtually exercised the powers of government, but were, like other Asiatic sovereigns, *de facto* the real proprietors of the soil." Temenggong 'Abdu'r-Rahman had opened and administered Singapore and, so far as it was governed at all, ruled Johor, "though" (to quote Abu-Bakar's letter) "the suzerainty of the Sultan might well be, as it was, acknowledged by him, as well as by the Raja Muda (of Riau), the Bendahara (of Pahang) and the Chiefs of the Nine States round Malacca." But of which Sultan? If Johor had belonged *de jure* to the Lingga house, suzerainty had belonged not to Raffles' creation Sultan Husain or to his descendants of the Singapore-family but to the then Temenggong's brother-in-law Sultan 'Abdu'r-Rahman away at Lingga, whose "title and dignity over the Malay peninsula had," as the Maharaja said, "then become titular and an empty shadow."

The royal house of Lingga lasted till 1911 but the royal house of Singapore came to an end in 1877. In that year the death of its last Sultan 'Ali, raised one of the biggest political questions of Abu-Bakar's reign, namely the sovereignty of Kesang or, as it was more generally called, Muar. When in 1855 Sultan 'Ali had ceded Johor to Temenggong Ibrahim and his successors, the Temenggong withdrew all claim to the territory lying between the river Kesang and the river Muar. But Sultan 'Ali spent a very short time in his tiny kingdom of Muar. The population was only 800. The Sultan organised no Government and derived no revenue: what little authority prevailed was exercised by a Temenggong Paduka Tuan of Muar whose ancestors since the beginning of the XVIIIth century had held undisputed possession under the Sultans and Temenggongs of Johor. Sultan 'Ali made, it is true, an agreement with a Bugis entitled Suliwatang to govern Muar and send him two-thirds of the revenue, but all Suliwatang's agents were shot or poisoned. In 1862 being heavily indebted to a Kavana Chana Shellapa Chetty, Sultan 'Ali gave this Tamil money-lender the right to sell Muar to the British or the Temenggong of Johor or any one else in liquidation of his debt and handed him the originals of the treaties made between the British Government and his father Sultan Husain and between himself and Temenggong Ibrahim! In 1868 'Ali gave a power of attorney to one Babu Ramasamy, a schoolmaster to act on his royal behalf and collect the non-existent revenues of Muar. In 1872 he granted an European exclusive mining rights for five years. In 1875 he gave a concession over 45 square miles to an American. Nobody made any money or had an indefeasible title and on 20 June 1877 the irresponsible Sultan 'Ali died at Umbai, Malacca, heavily in debt.

Ever since the 1855 agreement relations between Muar and Johor had been strained. One of the first official letters of Temenggong Abu-Bakar had been to remind Sultan 'Ali that Segamat belonged not to Muar but to Johor and that the Sultan could not give Isma'il the Temenggong Paduka Tuan of Muar authority over that inland district. A little later he instructs his agent Raja Kechil that when the Governor visits Muar, it is to be explained to him

that formerly the Sultans and the Temenggongs of Johor both ruled Muar but since 1855 the Sultan has ruled the right and the Temenggong of Johor the left bank of the Muar river, and if Temenggong Isma'il of Muar argued that Muar was his indivisible property, he was to be reminded that his predecessor Konik had been appointed by Temenggong 'Abdu'r-Rahman of Singapore and that if the Temenggong of Muar did not obey Sultan 'Ali and Temenggong Abu-Bakar, they could divide him from top to bottom and take half each! A rather impetuous and youthful letter but drafted under provocation: the Muar muddle must have offended the orderly mind of Abu-Bakar. In 1857 the Resident Councillor of Malacca found the Temenggong had 400 men under arms against the Suliwatang's 70 or 80. Apparently Temenggong Isma'il stayed on in Segamat, for Abu-Bakar's next Muar letter (in 1861) warns Raja Kechil to remain at Pengkalan Kota and let the Governor evict the trespasser. Matters, however, went from bad to worse. On the 12th Muharram 1279 (1863) Abu-Bakar writes for Raja 'Abdullah to bring to Johor Baharu all the wounded, all the relatives of the killed and all foreigners robbed of property in the recent disturbance between him and the Temenggong Paduka Tuan of Muar. In 1873 the Suliwatang's attempt to collect custom dues at the Muar estuary led to further fighting.

Even at his death Sultan 'Ali wrought confusion, nominating as his heir not his well-born eldest son, Tengku 'Alam, but a boy of eleven, Tengku Mahmud, the son of his third and commoner wife and omitting to present this boy formally to chiefs and headmen, as Malay custom ordains. Pending a settlement of this disputed succession, Colonel Anson who was administering the Government of the Straits Settlements, rather imprudently, as it happened, wrote a letter dated the 29th June asking Abu-Bakar, then Maharaja, to undertake temporarily the guardianship of Muar. The Maharaja accepted, expressing himself "sensible of this further expression of confidence of Her Majesty's Government." Tengku 'Alam and Temenggong Isma'il both protested. Colonel Anson, however, frankly considered that the best policy for the British Government was to forego its prior right of purchasing Muar under the treaty of 1855 and to grant the Maharaja all lawful assistance to reannex it to the territory of Johor on condition that he provided for the family of Sultan 'Ali. On September 25 Lord Carnarvon replied: "I am fully alive to the fact that a good settled government in Muar is greatly to be desired, and I presume that for administrative and general ability no Malay ruler can compare with the Maharaja of Johor: but these advantages must not be purchased at the expense of setting aside whoever may be the rightful heir and the ruler acceptable to the people. I am unable at present to sanction any step being taken for the permanent annexation of this little state to Johor." Six of the nine electors (two being ill) had said they favoured the Maharaja, but, Lord Carnarvon was sceptical:—"I observe they were summoned to Government House at Singapore

and it must therefore be borne in mind that it would be in accordance with Malay character, in these circumstances, if they merely put their signatures to a document which at the moment they thought would be agreeable to the Colonial Government." Actually on 26 July the son of the Temenggong of Muar and six others and on 28 July Temenggong Isma'il himself had addressed letters to Colonel Anson thanking God that their proper lord, the Maharaja, had charge of Muar. They were such lay lawyers as to add that some of them had heard Sultan 'Ali remark "My affairs and my dominions have been made over to His Highness the Maharaja of Johor and of course all of you" and they even invited His Excellency's attention to the difference in condition between the Johor and Muar sides of the river. The local press declared that Temenggong Isma'il had been forcibly arrested, taken to Johor Baharu and compelled to sign the letter. This rumour was due to the indiscretion of Colonel Anson in making a candidate for the Muar throne its temporary ruler and in asking him to despatch one of his launches to invite the electors to Singapore! The Maharaja indignantly denied the "arrest" and put up the sworn statements of his men. With its usual ardour his practical mind had lost no time in trying to put the crooked straight at Muar. He had offered Tengku 'Alam \$68 being his monthly share, according to Muslim law, of the \$500 due to Sultan 'Ali's family under the 1855 treaty, though it is hardly surprising that Tengku 'Alam had used abusive language and refused to take this pittance. Tengku Mahmud had been delivered to Mr. Armstrong of Raffles Institution, tutor to the two sons of Sultan 'Abdullah of Perak. The Maharaja had also invited Colonel Anson's attention to Sultan 'Ali's concessions in Muar. He had selected sites and arranged for police stations on the Kesang and Muar rivers. And he was bearing all the expenses of the administration.

The British Government decided to let the Temenggong and headmen of Muar elect their permanent ruler. In spite of the contention of Tengku 'Alam that Sultan 'Ali's family should be the electors, the British Government took the only course. Sultan 'Ali had been a ruler without a court. The great dignitaries of the court of the old Sultans of Johor had died out: the Bendahara and the Temenggong had broken away and become independent rulers; there was no Indrabongsu; the Suliwatang was a Bugis adventurer. To have let a ruler's own relations, a few rajas without office, elect his successor would have been against all Malay custom. On 17 October the Muar chiefs again wrote to the Governor that they had always wanted the Maharaja as their ruler, and at 9 a.m. on 8 November 1877 "their sails dotted about the bay like so many boats in a regatta," they assembled at Kuala Kesang and (in the presence of the Assistant Colonial Secretary, Mr. A. M. Skinner) "spontaneously" elected him. Tengku 'Alam now lodged a further protest because the Johor gunboat *Pulai* had brought Enche' Andak (Muar's prospective Resident) and other Johor officials for the

election. But the British Government had done its best in unique circumstances and on 11 April 1878 the Secretary of State cabled that he was not prepared to interfere or upset the election. Backed by European and Asiatic partisans Tengku 'Alam, a quiet pleasant gentleman, still struggled in the toils of fate. On 25 September, the Muar chiefs, timorous but ever open to suggestion, sent the Governor a private letter by special messenger, saying they had elected the Maharaja because his men had fetched them to Johor Baharu, made them swear in the mosque to vote for their master and had then watched the election. On 11 January 1879 at Kampong Glam, Singapore, a few hundred Malays and Bugis proclaimed Tengku 'Alam Sultan 'Ala'u'd-din 'Alam Shah, king of Johor and Pahang, but on afterthought the government was informed that this was a purely religious title for the proper celebration of marriages! This was farcical, though the title assumed showed that Abu-Bakar's fears of the ex-Sultan of Lingga in the '60s had not been unwarranted. A difficult problem was that of monetary provision for Tengku 'Alam and his relations. They would not take money from the hands of the Maharaja. It was arranged that they should draw their allowances through the Colonial Treasury. But what were those allowances to be? Under the Singapore treaty of 1824, Tengku 'Alam's grandfather, Sultan Husain had received \$1,300 a month, a pension which died with him. His successor, Sultan 'Ali, on account of his poverty drew an eleemosynary grant of \$170 a month from the East India Company, which again died with him, and by the Johor treaty of 1855 he, his heirs and successors drew \$500 a month from the Temenggong family. Over this last \$500 the Maharaja had had infinite trouble. Sultan 'Ali had wanted it paid now to himself, now to his creditor Kavana Chana Shellapa Chetty, then again to himself and so on: he had also tried to borrow money from the Maharaja on the security of this treaty pension! With his business brain Abu-Bakar wanted to know where he stood. Muar was producing no revenue and a pension of \$500 a month, to end with the living members of Sultan 'Ali's family, seemed an adequate price to pay for it—in addition to the existing Johor treaty pension of \$500 a month in perpetuity. Moreover the British Government had persuaded the Maharaja to buy up some of Shellapa Chetty's Muar rights: would some future Governor want him to defray Sultan 'Ali's huge indebtedness to that Chetty and give the Kampong Glam royal family pensions in addition? Then again, though here he overrated his rival, his political instinct was against paying Tengku 'Alam a lion's share of the allowances and so enabling this 'king of Johor and Pahang' to bite the hand that fed him: the Governor, generous to the defeated, talked of recognizing Tengku 'Alam as social head of his family, but would Tengku 'Alam observe this nice distinction? Finally in addition to the Johor treaty money of \$500 a month (of arguable validity now that there was no longer a Sultan), the Maharaja agreed to pay the late Sultan's family \$750 a month, terminable with the consent of the British Government.

If Shellapa Chetty's claims against the treaty money were ever upheld by a competent court, then the Maharaja was to be relieved of paying so much of the treaty money as might be required to meet those claims. At last the Muar affair was settled, though Mr. W. H. Read and other incorrigible royalists now joined Abu-Bakar and his father as traitors to the old Sultanate and it was whispered in Singapore that the Sultan of Trengganu refused to sit at table with the Maharaja. In fact, of course, the Singapore Sultanate dated from 1819 and was of Raffles' creation. Moreover the Maharaja had acted with generosity and Tengku 'Alam was far better off than he could have been as lord of 800 impoverished peasants with Shellapa Chetty as keeper of a royal but empty purse.

1877 was to witness the apogee of the Maharaja's dynastic hopes. Until 1757, when Sultan Sulaiman assigned his rights to the Dutch, Johor had possessed nominal authority over Nanning, Sungai Ujung, Rembau and Johol, and now that the Dutch had long left the Peninsula, the Maharaja cherished thoughts of regaining Johor's suzerainty over Rembau and Johol, a design which the British welcomed at first as making for peace but which Sir Frederick Weld was to abandon in the next decade for the more speedily effective Residential system. By a series of treaties signed at Government House in 1876 and 1877 (just before the death of Sultan 'Ali) the chiefs of Johol and Ulu Muar, of Rembau and of Jelebu agreed that if they could not settle any disputes or difficulties arising in any of their States, they would refer them to the Maharaja of Johor. In July 1877 when the Colonial Secretary (Mr. Douglas) made a tour up the Muar river, he found "that Enche' Andak who was in charge of the Lingga district, was away in Sri Menanti, having been sent up as a sort of Resident to those States by the Maharaja." On the date when Tengku 'Alam's partisans declared that this same chief had been one of the men who dragged Temenggong Isma'il to Johor Baharu, Enche' Andak was in Segamat "having just arrived there from Sri Menanti, where he had been upwards of a month previously," and on 23 July he was at Segamat with the Yamtuan of Sri Menanti "who was to wait for the arrival of the Maharaja there." Rembau was the first to repudiate Johor suzerainty. As Sir Frederick Weld discovered, the treaty of 1877 had been signed by the territorial chief only and not by the tribal headmen and was therefore invalid. The territorial chief, Haji Sahil, had in fact contracted that treaty with the Maharaja (while that ruler was visiting Rembau) because he was at loggerheads with the tribal headmen and he had presumed on it to get titles and to borrow money from Johor. In 1883 the Rembau tribes deposed Haji Sahil and chose the Governor as their arbiter in place of the Maharaja. In the same year Jelebu asked for a British adviser. And in 1887 Sri Menanti, Johol, Ulu Muar and the smaller states of that area also asked the Governor to conduct their foreign affairs. Out of the old Negri Sembilan, only Segamat and Pasir Besar fell to Johor, the Maharaja having settled a boundary dispute between Batin

Gemala of Pasir Besar and the Dato' of Johol, the latter of whom had claimed that Pasir Besar was under his jurisdiction. Did the last of the Maharaja's dynastic dreams concern Pahang, the scene of his early ambitions? In 1886 His Highness was approached by the British Government to help bring peace and security to that troubled State. He sent his Prime Minister, the Mantri Besar, to live at Pekan for months. In 1887 the Sultan of Pahang signed a treaty with the British Government identical with the Johor treaty of 1885, agreeing if the British Government so desired to accept a British officer as Agent with the functions of a Consular officer. Then came the murder of a Chinese, a British subject, at Pekan. Again Sultan Abu-Bakar rendered service as an intermediary. But suddenly without his knowledge in August 1888 the Sultan of Pahang accepted a British Resident, and (his Malay biographer tells us) when Abu-Bakar heard of it "not a word came from his lips." His vision of suzerainty outside the territory of Johor, if indeed he had nursed such a vision, had faded for ever.

It was, however, in Johor itself that Abu-Bakar worked miracles. In the early '70s there were 29 Johor rivers with Chinese estates on their banks and ten years later double that number of rivers were opened. Where until 1855 there had been a fishing-village, the Duke of Sutherland found thirty years later a gay little Malay town "with an admixture of ten thousand Chinese, centralised by a market-place of architectural pretensions": years afterwards, in 1892, the Emperor of China was to give Abu-Bakar the first class order of the Double Dragon for his justice to the Chinese in Johor. The Duke found the present Astana Besar, its gardens sloping down to the sea and planted with palm-trees and flame-of-the-forest. Its master had always been a keen gardener: long ago as a young man he had written to the agents at his Kuantan mine to send him creepers, orchards, flowering trees, and shrubs with variegated leaves from the Pahang forest, and tradition has it that rising as always at daybreak he himself superintended the lay-out of the roads and flower-beds of his new Johor palace. Round the town the ducal party drove through plantations of coffee, tea, cloves, gambir, pepper and vegetables for the Singapore market:—at that time its ruler hoped to make Johor a coffee-producing land. They saw also gaol and hospital and police-stations and schools and a steam saw-mill reputed to be the largest in Asia. The Maharaja was concerned at the destruction of the gutta-percha forests and thought of replanting them. When his visitors left he escorted them by sea as far as Bandar Maharani, then recently (1884) founded at Muar. In those strenuous '80s there was talk of floating a company to build a railway from Tanah Merah on the Sekudai to a point at the north corner of the Pulai range, about twenty miles, to form later part of the main line to Malacca. There was talk, too, of a loan on the security of the revenue of the Opium and Spirit Farms in order to develop the State:—the Sultan had thanked the British Government before, for warning him against

granting concessions over large areas of land. His correspondence with the Governor was indeed voluminous. There were many letters dealing with the trial and rendition of criminals, until in 1889 Her Majesty's Government agreed to the mutual extradition of fugitive criminals between Johor and the Colony. Johor lunatics, too, were sent to Singapore asylum and as from 1887 Johor agreed to defray the cost of their maintenance. In 1886 the Sultan offered three acres of land on the Mahmudiah Road for a house for a British Consular Agent as agreed in the treaty of 1885. Johor's ties with Singapore were many. In 1887 the Sultan subscribed towards a battery of Maxim guns for the Singapore Volunteer Artillery. In the same year he asked for the site of the old gaol on Stamford Road to build a rest-house for Johor officers visiting Singapore. It was not till 1889 that he removed his relatives from Singapore to Johor Baharu. In 1892 the Johore Military Forces went to Singapore for musketry training and the Governor opened the new palace of Tyersall in the presence of the Sultan of Pahang and the Yamtuan of Riau. But Abu-Bakar's health was beginning to fail and in April 1895 he promulgated a Constitution for his State, one of the great accomplishments of his reign. It provided for the election of the sovereign, and the state allowance to him and his family and for the succession. It provided also for the constitution and duties of a sort of Privy Council, called The Council of Ministers, and of a State Council with functions similar to those of the Legislative Council of a British Colony, its enactments requiring the consent of the Sultan, which under certain conditions must be given.

Sultan Abu-Bakar played cricket and billiards, kept a stud of horses and was a lavish host. In 1882 he entertained Prince Albert Victor and Prince George of Wales. The royal princes found "the huge drawing-room like one of the state-rooms at Windsor and furnished from London" and they appreciated bathing from a dipper. From the Sultan's steam-launch, the *Gazelle*, they witnessed a regatta when for the first time a Malay crew rowed in outrigger boats against an English crew. After dinner they were entertained by Chinese conjurers and at 8 a.m. saw a ram-fight in the garden. In the afternoon the Sultan drove a four-in-hand to the Singapore races, with His Majesty the present King beside him on the box:—the Sultan won four out of five races, his best horse being an Australian 'Lord Harry.' A few years later the Sultan entertained the Duke of Sutherland for several days regaling the ducal party with "still hock that was a dream," durians that reminded them of the Wat Sraket at Bangkok and wonderful curries of which another guest the Prince of Saxe-Weimar was as much afraid as of the Duke's bag-pipes. "Other curries," writes Mrs. Caddy, the historian of the cruise, "other curries will be sorrow's crown of sorrows," making us remember happier dishes—and, she might have added, the Ellenborough gold plate. Tennyson was quoted by everybody then and seeing the ladies sipping coffee under the palms, "their gallant

host" (whose English was good) remarked "A dream of fair women." The Palace Library preserved this Victorian atmosphere, containing many of Wilkie Collins' novels and volumes of *Punch* and the *Art Journal*. His Highness gave all the party sarongs, which they wore one day at tiffin. He also gave the men Malacca canes and the Duke a box of Johor tea. They saw fireworks, and the then famous gambling-houses and they drove over to Tyersall to visit the Sultanah. His Highness liked to talk of his travels and of his reception at Marlborough House where according to Mr. W. H. Read "the Malay curries prepared by His Highness' own cook were duly appreciated." He was a great traveller. As a young man he had sailed along with Mr. Napier in 1857 as his father's envoy to fetch Tengku Teh, mother of the deposed Sultan Mahmud Muzaflar Shah from Lingga. In 1875 he went to Calcutta to meet the Prince of Wales. In 1881 he toured all over Java. In 1883 he visited Hongkong, Shanghai, Peking, and Japan. He made many trips to Europe, first of all, on 22 March 1866 returning in November. On 2 August 1878 he wrote from 62 Queen's Gate South Kensington, to Colonel Anson at Penang:—"I intend, if possible, to visit Paris, Vienna and perhaps Italy. The Prince Henry of Lichtenstein has kindly honoured me with an invitation to Vienna and I shall certainly try to go there if I can.... I am highly delighted with my visit to this friendly people. Her Majesty the Queen has honored me with an audience, and I have had the honour of meeting the Prince and Princess of Wales and attending a State Ball at Buckingham Palace." He visited London again in 1885 when with the Queen's approval he arranged the treaty in which at last the British Government recognised him as Sultan and so safeguarded his dynasty for ever against the revival of legitimist claims by Sultan 'Ali's successors. For her Jubilee in 1887, he had presented Queen Victoria with a silver model of the Albert Memorial, which she treasured at Windsor. On 25 February 1891, he was invited to dine and stay at the Castle. The ruler with whom the Sultan of Trengganu had once refused to sit, dined seated at the right hand of the Queen, heard Her Majesty propose his health, responded in courtly Malay phrases and was carried off to another apartment to talk for hours with her whose words the East held sacred. In March the Queen wrote in her own hand a letter to the Sultan thanking him for a walking-stick and signing herself his "affectionate friend." In the summer the Queen sent the Sultan her bust in marble. Two years later he visited Europe with a physician in attendance. The climate improved his health: he travelled and met the Kaiser, the Emperor Francis Joseph, the King of Italy, and Sultan 'Abdu'l-Hamid of Turkey. In 1895 His Highness fell ill again, so ill that

he had to be carried aboard at Singapore in a chair. On May 10 he reached London and stayed at Bailey's Hotel. He was not allowed to receive many visitors but twice the Duke of Connaught sat by his bedside and the Queen sent her own physician, Douglas Powell, to attend him. Alas! the voyage had been in vain: the eager indomitable heart had worn itself out. On a summer evening, (4 June) in Mayfair, after a life of untiring industry,* great schemes and notable accomplishments for his people and his country, the father of modern Johor passed to his rest. The remains were brought back to the East and Sultan Abu-Bakar was buried at Johor Baharu on 7 September, being succeeded by Ibrahim his son.

*d'Albuquerque had the same industry. "If I do not go into details myself" he declared, "nothing goes ahead" and he wrote "*mandados* to provide flags for a galley, the cloth for which was to be cut in the factor's presence, material to bind up the wounded foot of an elephant and food for one of these animals and for a panther on their voyage to Portugal; to reward two native gate-keepers at Goa who had refused to admit a Portuguese at night, to remit a fine imposed on a man who had omitted to teach his slave the Pater Noster and the Ave Maria and to send a pipe of very good wine to the ambassador to the King of Ormuz. Most of the orders refer to payments in money, and the recipients include niggers who had carried oyster-shells to make mortar, and Indians who had brought in the heads of Moors they had slain."—*Afonso de Albuquerque* by Professor E. Prestage, Watford, 1929, pp. 80-1.

APPENDICES.

A

MALAY FORTS AT SAYONG PINANG, SUNGAI TELOR
AND JOHOR LAMA ON THE JOHOR RIVER.

Blagden's Variant Version of the *Sejarah Melayu* tells us that Sultan 'Ala'u'd-din Riayat Shah, (son of Sultan Mahmud, last King of Malacca, who was expelled from his kingdom by the Portuguese) lived at Pekan Tua, and expecting invasion by the Portuguese, constructed a fort, Kota Kara, above the Sungai Telor. Dr. Winstedt first surmised, that these two places were upstream from Makam Tauhid, which is near the town of Kota Tinggi on the Johor River. The story goes on to say, that the Sultan got word that the Portuguese were coming upstream to attack him, with a fleet of 3 galiasses, 2 long galleys, 10 fustas and 30 bantings (two-masted sailing vessels). So he ordered Kota Kara to be prepared for defence, and set in position 12 cannon which had a bore the size of a lime-fruit, and an outside of the thickness of a Chinese orange. The Portuguese came upstream and "began to fire their cannon without ceasing, with a noise that was most awe-inspiring, but they did not attempt to storm the fort." The cannonade continued for three days and three nights. "It was like heavy rain." We read how some of the defenders had broken arms, some broken legs and others broken necks, and the number of slain could not be counted. The Sultan left Pekan Tua and fled by boat to Sayong. The Portuguese followed, but at one place, still known as *Rebat* "The Obstruction," his followers felled a tree across the river, and the Portuguese could go no further. I had heard from a Chinese friend that there were stone walls in the jungle at Sayong Pinang, and on 14 December 1931, through the courtesy of Engku Abdul Aziz, I went with a party who were going to take casts of the tombs Dr. Winstedt had discovered there. It took 8½ hours in a motor-boat to reach Sayong Pinang. We saw the headman, but he and all the other inhabitants denied that there were any walls extant. They said they remembered my Chinese friend coming, but they had never told him there was anything except the tombs. They said they were born there and knew all the country round. There was an old Chinese *kangka* built perhaps 60 or 70 years ago, when there many pepper planters there. They had never found anything while digging. I went to see the old *kangka* which has fallen down. It seemed to be of the usual type and had a cement floor. I went into the jungle and soon found the south wall of a fort—namely, a low earth rampart, about 4 feet high on the inside crowning a steep slope that runs down to the river. About 30 feet down the slope, there was a ditch running parallel to the wall about 10 feet wide and 4 feet deep, though it must originally have been much deeper. As the ditch was so far from the rampart, it probably had a stockade on its inner

side, the earth rampart being an inside line of defence. On the western side the ground was level and there was a double wall with a space about 40 feet between the two walls. The ditch was here about 20 feet wide by 10 deep. I fancy all these earth walls of ramparts must have been crowned by a stockade, but I discovered no trace of this. There was a lot of stone in these earth walls, mostly squared blocks of coral though I found also some undressed sandstone. The soil was rather sandy and the stone had been used to rivet it to prevent it slipping. The wall had been destroyed in places, probably by pepper planters, as I could trace beds where the wall had been. The south wall continued with some breaks eastward and disappeared in very thorny *belukar*, where I could not find it again. Inside the fort, there were traces of cultivation, lines of drains, etc. There were blocks of coral probably used to support house-posts, some small wells, a long mound and a square one that may have been a grave. This was all in big jungle. The next day we got the undergrowth cleared and some people showed Engku Aziz the eastern wall which I could not find in the thick scrub; they said the walls used to be much longer than they are now and ran all round where the old *kangka* is, but the pepper planters had destroyed them and built the floor of their *kangka* with stone from the walls: many people had removed stones from the walls.

I paced out the length of the fort as well as I could through jungle, and made it 370 paces, say 300 yards. If the walls originally enclosed the old *kangka* their length must have been 450 yards at least. There is one curious detail about this fort. There are several holes, like wells in the parapet of the walls about 3 feet across and 4 feet deep. They cannot be wells. Any one looking for buried treasure would have demolished the whole wall. One can only suppose that there was something in the wall in plain view that the pepper planters wanted. They may have been small gun platforms of stone which the Chinese wanted. The scrub was thick and our time was short. So we cleared only enough to walk along the top of the eastern wall and did not explore the ditch. We were told that many years ago, our guide's father had found two large jars covered with figures, which all the Chinese had said were very old, and they were taken to China. We were also told that sometimes they found knives and other things in the ground which were usually but not always useless.* In a house on a rubber estate nearby I was shown a large blue and white Ming jar about 4 feet high. This is said to have come from the old *kangka* but I suspect that it originally came from the fort. In the fort I found one undoubted fragment of 16th century Ming, a very rusty *parang*, and part of a knife (*tumbok lada*). Outside the fort I found an

*The District Officer, Kota Tinggi, had brought to him from Sayong Pinang an old curry-stone (with hollowed centre) and a heavy verdigris-green cannon of European type about a foot long with a plain handle for carrying it on the side, clear of the touch-hole. The butt had a deep rectangular groove. These objects are now in the Fort at Johor Baharu. (R. O. W.)

earthenware jar, and a small blue and white bowl. These appear to be old but unfortunately cannot be dated. Afterwards I obtained a blue and green glazed earthenware jar, said to have been dug up at Sayong. All these, together with a stone from the wall, are now in the Singapore Museum.

Sultan 'Ala'u'd-din Riayat Shah built a fort Kota Kara *di-hulu Sungai Telor* to defend his town of Pekan Tua. Dr. Winstedt suggested that these places were above Kota Tinggi as soon as he saw a Sungai Telor marked on the map about 6 miles above that town. I arranged with Engku Aziz to explore on the 3rd February 1932 though unfortunately he could not come and I had to go alone. *Di-hulu Sungai Telor*, suggested Dr. Winstedt, might be up the Telor or up the Johor above the Telor. Up-the-Telor proved to be so small that it could not have been the place, as Kota Kara must have been on a large river, where the Portuguese galliasses could go. So I searched the banks of the Johor River above the junction with the Sungai Telor, and about $1\frac{1}{2}$ miles up on the right bank (*kiri mudek*) of the main river were the remains of what must have been an old fort. There are three rows of trenches running roughly parallel with the river, which would seem to be outworks, and about 100 yards inland there is a space enclosed by a ditch about 20 feet wide and 10 to 15 feet deep. The earth from the ditch had been used to raise the level of the ground inside this enclosure, which seemed to be about 200 yards long by 100 yards wide. This enclosure is further cut up by cross trenches, presumably so that if one part was taken by assault, the rest could be defended, and also possibly to obtain more earth to raise the level of the enclosed ground. The absence of any parapet at first puzzled me, as all other Malay forts which I had seen had earth walls, but people in 1535 even in Europe trusted either to stone walls or else timber stockades, and as the biggest guns of Kota Kara fired a ball the size of a lime fruit, the people who used such small cannon would probably consider a stockade ample defence against artillery and a high stockade with outworks would be a nasty place to take by assault. The Portuguese evidently thought so, as they bombarded the place night and day with their guns until the defenders could stand it no longer and the Sultan fled to Sayong. Unfortunately I had no *parang* with me, and the undergrowth was thick. I got all round it, but could not pace distances or make an accurate plan, as Dr. Winstedt has since had done. As it was getting late, I had no time to go upriver to look for Pekan Tua. There is a place marked on the map, *kangka Lubok Pekan* and Dr. Winstedt and Engku Aziz found fragments of 17th century Muslim tombs there. I wonder if there is any Portuguese account of the siege of this Kota Kara?

On 21 February 1932 I found a small Malay fort, Kubu Budak, on the Sungai Johor Lama which is built like Kota Kara minus the outworks: it is a raised platform of earth which must have been crowned by a stockade. So the Malays did build forts without earth parapets.

B

ANTIQUITIES AND ANCIENT SITES.

(a) on the Johor River and its tributaries.

Sungai Lenggiu. "After Gongga-negara had been conquered, Raja Suran left and after some journey came to Ganggayu. Formerly it was a large country with a fort of black stone, which still (ca. 1614 A.D.) exists on an upper reach of the Johor river. The name is derived from Klang Kiu, which in Siamese means a store-house for jewels: we mispronounce it Ganggayu. The king of the country was Raja Chulan, a great raja to whom all the rajas 'below the wind' were subject"—*Malay Annals*, chapter I.

Did this Black Stone Fort ever really exist? If so, would not the author of the "Malay Annals" have defined the site more closely? A proto-Malay, Pa' Kombong (d. 1930) claimed to have seen it, in good condition built on white sand, its gate guarded by a serpent! It was, he declared, two days' journey from Pengkalen Rumpit on the Sungai Lenggiu. A Johor Game Warden (Captain Ahmad bin Muhammadun) once travelled for three days from Ulu Sembrong Ayer Rawa (or Sembrong Mati) where is a Jakun village, Menjar, to Pasir Chawil on the head-waters of the Lenggiu. A little further on, the Lenggiu was blocked with sand at a place called Selong. Half a day's march brought him to Sulor Kantan. His guides Batin Tala and Batin Jebus told him that travellers, who lost their way there, sometimes found themselves in orchards and among buildings surrounded by a Black Stone Fort called Kota Gelanggi. Travellers could eat the fruit on the spot but not take it away or they could never find their way out! There is a Kota Gelanggi a few miles from Pulau Tawar on the Pahang river!

The topographical surveyors have missed the Black Fort, if it exists, and the Jakuns have so far failed to get the reward offered for its discovery.

Other place-names on the Lenggiu River, to which Dr. Rouffaer called attention as possibly having an historical interest, are *Pasir Berhala* "The sand of the Image" and *Gajah Mina*, an expression that may signify a Hindu Makara.

Sungai Sayong. The most important spot yet discovered on this tributary of the Johor is Sayong Pinang on the left bank (*kanan mudek*). Blagden's variant version of the "Malay Annals" (JRASMB. 1925, p. 38) tells us that after the Portuguese had taken Kopak and driven Sultan Mahmud from Bentan, "the Paduka Tuan and his family went down at the back of Bentan and thence to Sayong" Again. After the Portuguese had taken the outer fort (*kota kara*) on Sungai Telor (*infra*), Sultan 'Ala'u'd-din Riayat Shah (the founder of Johor ca. 1530) fled from Pekan Tua by boat up to Sayong (*ib.* pp. 48, 52). At Sayong, too, (*ib.* p. 49) was

buried his Sri Naradiraja, getting the posthumous title of the Chief-with-the-big-tombstone (Dato' Nisan Besar). The mother of Tun Sri Lanang was called Dato' Sayong. This secluded refuge may well have been Johor's first capital. The fort there is described on pages 121-3 and all the inscribed tombstones are illustrated in this book. The position of the grave-yards is shown in the plan on page 17. One grave-yard has 10 and another 11 graves and there are two small grave-yards containing only 2 graves each. A picture of the most important grave-yard faces page 17. That facing p. 8 is the tomb of Sulaiman Shah ibni Sultan Mansur Shah ibni Sultan Muzaffar Shah " of Malacca. Cement replicas of all the inscribed stones are on view in Raffles Museum, Singapore. A stone grinding-slab, broken shards of Chinese pottery and a short thick bronze cannon (portable and with a small bronze handle of European type) have been found at Sayong Pinang. The gun and the slab are now at the Fort, Johor Baharu.

Rebat. Vide pp. 16, 17.

Batu Belah. Vide pp. 4, 17.

Batu Sawar. This spot that lies on the left bank of the Johor more than 2 hours' paddling below the junction of its two tributaries is not to be confused with Batu Sawar, the ancient capital just below Kota Tinggi. It is a not uncommon descriptive term for a rock,—the Rock like a Fishweir.

Rantau Raja, the " Raja's Reach," bears a name that must presumably date from the time when Sayong Pinang was a royal capital.

Pasir Raja just above Kampong Semangar and below the " Raja Reach " is not to be confused with the 17th century capital above the mouth of the (now unknown) Sungai Riun and near Kota Tinggi vide p. 31. It is too high up the river.

Pekan Tua, " The Old Town." Is the modern site of this old capital Kangka Lubok Pekan where are a few fragments of old tombstones, too small for identification but apparently of the 17th century? The " Old Town " was not very far below Kuala Sayong (pp. 16, 17) and it lay on a reach so narrow that no Malay dugout could escape the shots from Portuguese galleasses lying there. Also it was not very far above the *kota kara* at Sungai Telor (pp. 15, 16). For when the Portuguese from Malacca assailed that fort, (ca. 1535 A.D.) the Bendahara was paddled to it downstream from Sultan 'Ala'u'd-din's capital at Pekan Tua, and quickly returned up-river to say that the Malays could not hold out and to advise the Sultan to flee further upstream to Sayong (JRASMB. 1925 pp. 47-95).

But was it the same Pekan Tua where according to several Leiden MSS. (p. 15) Johor's ruler lived when he ordered the

compilation of the "Malay Annals"? Probably not. It is a common place-name and may have been used of Makam Tauhid when the court had moved to Batu Sawar or of Batu Sawar when the capital was Kota Tinggi or of Pasir Raja.

Sungai Sisek is, of course, the river where Badang found the demon taking fish from his trap (Malay Annals, ch. 6).

Sungai Telipok, "Lotus River." Beside this tributary and close to the Johor River are three carved graves and one of uncarved boulders on a high banked mound where some tall old fruit-trees are growing in the jungle. Two graves are of the common Malayo-Achinese type and one of a pattern unique in Johor, neat and shapely with foliate carving and medallions containing the Muslim creed in lapidary script (p. 52):—there are no inscriptions on the other stones. Below the banked mound here as elsewhere the common folk would have their graves. "Lotus River" is on the left bank (*kanan mudik*) of the Johor River: half an hour's run downstream in a motor-boat takes one to Kota Tinggi.

Danau Raja. This spot, a few chains below Lotus River and on the same bank, is now part of a European rubber estate (Pelepah Valley). In a *lalang* patch beside the river are four or more broken graves: three small inferior specimens of the elaborately foliate type (as on p. 52) and one of the European-lantern (or 'pine-apple') type (as on p. 50 top-foreground).

Sungai Che' Omar. Below Danau Raja one passes Kuala Panti, Sungai Beting, Sungai Penaga and then on the opposite (or right) bank two miles above Kota Tinggi one reaches a tiny inlet, with the modern name of Sungai Che' Omar, up which in a Chinese rubber estate are two large grave-mounds, side by side, with 5 and 22 graves respectively. Most of these are of the usual XVIIth century type and have no inscriptions beyond the Muslim creed. One grave has a border of bevelled stone (like the border of a Christian grave) with cut stone pegs fastening the slabs to their stone foundations. One is of the European-lantern type. Two pairs of the carved stones are the tiny stones of a child's grave and four are the graves of young persons.

Sungai Kemang on the left bank (*kanan mudik*) and within sight of Kota Tinggi is the Kemang river where Favre saw "the remains of an ancient fort." Here is a small bricked mound (perhaps 20 feet square), close to the Johor river, known as Makam Laksamana or Makam Megat Sri Rama (who killed Sultan Mahnuud in 1699). In it are one carved female grave of the ordinary type for that period with no inscription and also the body slab of a child's grave bearing the Muslim creed thrice over in flowery script, once with letters running from right to left and once, a tour-de-force, with letters running backwards from left to right:—it is the only stone so far discovered in Johor of the same type as the flat foliate

body-stone that was presented to Raffles Museum, Singapore, in 1875 by Maharaja Abu-Bakar from some place unknown on the Johor river.

Kota Tinggi, the capital of Johor from 1688 until 1699 A.D., namely till Sultan Mahmud's murder. Here are four principal graveyards:—

(1) *Makam Sultan*, near the river, was revealed in a dream to the Mufti of Johor as the site of the graves of Sultans 'Ala'u'd-din, Abdullah and Mahmud. Under roof are 15 graves, four of the European-lantern type; the two end graves have ornate European-lantern stones with no inscriptions but were revealed as the graves of Sultans 'Ala'u'd-din and 'Abdullah, the former of whom died in Aceh and the latter on the Tambelan Islands. There are also two large Chinese-lantern graves, revealed as those of Sultan Mahmud and Sultan 'Abdu'l-Jalil his successor, the latter being actually buried at Kuala Pahang. Another of the roofed graves is said to be that of Sayid Salim al-'Aidarus. Outside the roofed shrine are several ancient graves:—two small ones of the Chinese-lantern type, one of the common carved female type and two children's graves. In the caretaker's kiosk is what appears to have been the stone-base to a wooden house-pillar: it may be Chinese.

(2) *Makam Bendahara*. This lies inland from the river off the road leading to Makam Sultan on a plain called Padang Saujana. Under a roof are 12 ancient graves and 11 outside. There are several, including the so-called Bendahara's grave i.e. of Tun Abdu'l-Majid (d. 1697 A.D.), of the Chinese-lantern type—found also at Pekan, Pahang, (JRASSB. No. 60, p. 36)—and a number of the European-lantern type. The only inscriptions are Kuranic texts in debased lettering.

(3) *Makam Sayid*. This lies inland near Sungai Pemandi. It is a mound with a well-built brick wall having a bevelled top. There are steps and a gate, damaged by a tree. It contains 3 graves of the common carved type (of which Raja Puteh's grave at Panchor and Makam Masshor at Sabrang are the most ornate examples), one child's grave and one small European-lantern grave. Outside and close to the roofed graves is one large European-lantern grave, and further away are 3 more graves of the same type.

(4) *Makam Tauhid*, a little downstream from Kota Tinggi and 6 chains from the Sungai Damar, consists of a small mound containing 1 small female grave of the common type and 1 male of the European-lantern type. The identification of this exact spot (18½ chains from Makam Sultan) as Makam Tauhid is perhaps uncertain. Between it and Makam Sultan further upstream runs one wing of the earth escarpments of a fort (? Kota Tinggi, "The Tall Fort") with a very deep bank and ditch outside it. The "Malay Annals" place Makam Tauhid *di-hulu*

Sungai Damar (i.e. above it on the Johor, as it is still sited) *di-dalam Sungai Batu Sawar itu*. It was the capital in 1641 and 1642. In the latter year an epidemic, the contemporary *Daghregister* tells us, caused removal to Batu Sawar. Unless the contemporary Dutch confused names, Makam Tauhid therefore and not Batu Sawar must have been the unhealthy settlement at Tanah Puteh which was the capital for two years only:—the appendix to the “*Malay Annals*” said it was Raja ‘Omar (Sultan Ali Jalla ‘Abdu’l-Jalil Shah 1580–1597) who made his settlement at Tanah Puteh *alias* Batu Sawar but the appendix was written much later and may well be wrong as to date and place and ruler. There can hardly have been two famous epidemics. The *Daghregister* says that the epidemic made the king change the name of Makam Tauhid to Batu Sawar, but this seems improbable, as it adds that “the king moved across the river” i.e. the Sungai Batu Sawar or the Sungai Damar. The first Bendahara Sultan, ‘Abdu’l-Jalil Shah, made Makam Tauhid his capital for a year after the murder of Sultan Mahmud at Kota Tinggi in 1699 A.D.

Batu Sawar, literally ‘Fishweir Rock,’ was described by Matelief in 1606 as lying opposite to Sabrang (viz. below Makam Tauhid). The rock is pointed out today about 2 miles below Kota Tinggi and half a mile below Tanjong Putus under the opposite bank but the settlement may well have been higher or perhaps have stretched for some distance upstream. The Dutch described the fort there as 1300 paces round with high palissades close to the river;—the fort on the opposite bank, Kota Sabrang, was smaller. In his letter of 1615 A. D. Iskandar Muda, Sultan of Aceh, describes himself to James I of England as lord of Batu Sawar and its dependencies.

There is no foundation for Rouffaer’s surmise that the same place was called Tanah Puteh (before 1587 A.D.), Batu Sawar (1587–1613), Pangkalan Raja (1609–1613) and Makam Tauhid (1614–1673 A.D.). The last three were separate but adjacent hamlets and, as I have said, only Tanah Puteh may have been another name for Makam Tauhid.

Sabrang—where Raja Bongsu (alias Raja di-Hilir), afterwards Sultan ‘Abdu’l-lah had his fort. Here a few chains below Makam Tauhid (Pangkalan Raja) and on the right or opposite bank is *Makam Masshor*. It is on a small mound in a Chinese holding. There are two elaborately carved stones almost identical with Raja Puteh’s grave at Panchor.

In a rubber estate on the left (*kanan mudik*) bank just below Batu Sawar rock are one man’s grave with two fine stones of the European-lantern type, two men’s graves with one stone each of the same type, one small stone of foliate pattern and the fragments of a child’s grave. One of the single stones is about 4 chains upstream from the others.

STONE RELIC AT PANCHOR, JOHOR RIVER.

Tanjong Sibadam (so pronounced and not as Si-Badang). On the opposite bank, in Nam Heng Estate, about 4 chains from the river is a grave mound ($4 \times 24 \times 15$ feet), walled with shallow bricks of the old Malacca type and containing one adult grave in perfect condition and fragments of two children's graves. The first has two stones of inferior marble with a pink tint. They each have carved foliate bases and carved rosettes into which the *kalimah* is skilfully worked, so that they remind one of the graves at Sungai Telipok, Sungai Kemang and Makam Masshor. Tradition says the adult grave is that of Che' Puan Luar, a royal consort killed for being a gad-about. A cast of one of the two identical stones is in Raffles' Museum.

Bukit Seluyut. At a landing-spot 16 chains up the Seluyut River on the left bank (*kanan mudik*) and $5\frac{1}{2}$ chains inland at the foot of the hill are one small Chinese-lantern grave and one grave plain and uncarved. Five chains away up the hill, just above the flat ground and on the way to the earthen escarpments of the fort on the hill-top are 3 graves, two large and inscribed and one child's grave. A cast of the two perfect inscribed stones of one grave and of the inscriptions on the broken adult grave are in Raffles Museum. According to the "Malay Annals" (chapter 38) Sultan Muzaffar Shah (reigned ca. 1564-1580) removed from Johor Lama and settled here. He and his sister, Raja Fatimah, wife of Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah (reigned 1580-1597 A.D.), are said in the "Annals" to have been buried here. (*Vide* p. 22 *supra*). It is from Bukit Seluyut that Temenggong Abdu'r-Rahman is said by Crawford (Viator) to have removed to Singapore old cannons now at the Fort, Johor Baharu.

Panchor. Here in the river at low tide are visible two long stone posts with oblong rectangular sockets near their tops (*vide* illustration). The stones are 9 feet 5 inches long, 1 foot 10 inches broad at the wider end and 1 foot 2 inches at the narrower. The holes are 1 foot 1 inch square. The Malays call them Achinese anchor-stones: if Achinese, they must date back to the siege of Johor Lama about 1587, not to 1613 when Batu Sawar was the object of the Achinese attack. Panchor is not mentioned in the "Malay Annals" or by d'Eredia. At Panchor near Sungai Tukul and on a height where the earthen escarpments of a fort can still be traced is a Malay grave with two fine stones (p. 52) elaborately carved in foliate pattern resembling that at Makam Masshor—a cast of one of the stones is in Raffles Museum. It is known as the grave of Raja Puteh. In Harvey's time (1879) there was an iron gun near by. He described the fort as being 50×160 yards in area with escarpment 8 or 10 feet high. Below on the flat, where Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah is said to have built a palace in 1112 A.D. (1700 A.D.) which was destroyed by fire a few years later, there is another grave with stones of the Chinese-lantern type. There are many other grave-mounds with a few fragmentary stones in a Japanese rubber estate at Panchor. None have inscriptions.

Kota Budak. Here are the remains of a fort described by Mr. Gardner above (p. 123).

Johor Lama, capital of Johor from 1530 until 15 August 1587, when it was sacked by the Portuguese. The Portuguese called it also *Cottabato* (Kota Batu). The remaining escarpments of the large fort are shown in the plan on p. 18. The remains of two ancient Malay ships are extant (1932), one on the beach buried under a tall coconut palm and one at Pangkalan Raja, inland on the Sungai Johor Lama, just behind Johor Lama village. Every blow from a *changkul* will unearth some of the innumerable shards of Chinese earthenware of the period. At the back of the fort are two old graves, one inscribed with texts. The village was never wholly abandoned. It was here that Raffles hoisted the British flag in 1823 to the annoyance of the Dutch. In 1826 its chief was the Suliwatang of Kampong Bugis—that lay between the Rochor and Kalang rivers in Singapore. In 1846 it was still a Bugis village (*Journal of the Indian Archipelago* V, p. 264).

Tanjong Belading has a burial ground with four ancient graves with no inscriptions.

Tanjong Surat. No remains have been found here in spite of Rouffaer's guess that the name may betoken the site of a Majapahit inscription. Could it have been the port for the frequent traders from Surat? If so, it should strictly be Tanjong Surati.

Pengerang. This may be the place d'Eredia calls Pangaranian.

Tanjong Si-Tapa is at the south-west end of the Jelutong district (? = Chau Ju Kua's *Ji(h)-lo-ting* of 1225 A.D.). Crawford's "Journal of a Voyage round the island of Singapore" (Moor's "Notices of the Indian Archipelago," pp. 269-273) records that "our Malay guides informed us that indications of an ancient population did exist along the whole of the coast in the presence of bricks, fragments of Chinese pottery and those stone pedestals which are used in the best description of Malay buildings."

(b) on the Muar River.

Muar is mentioned in the *Nagarakretagama* (composed 1365 A.D.) as subject to Majapahit.

Blawak Busok along with Kota Burok was visited by the fugitive ruler of Singapore about 1360 after the sack of Singapore. (Malay Annals ch. XI). No remains have been found.

Kota Burok. Here in an old orchard close to the Muar river is a grave having two small *nisan* with foliate carving of the type of the early XVIIIth century grave of the wife of Sri Agar'diraja, Temenggong of Muar, at Segamat (Lubok Batu)—a far less elaborate copy of the Makam Masshor and Makam Raja Puteh on the Johor river. It is surrounded by graves of modern type. Across a small tributary of the Muar is what the Malays call a wall, *tembok*, (apparently an earth escarpment) about 18 yards long, in which are found some thin Malacca bricks. A specimen brick has been deposited in Raffles Museum.

Kampung Raja, Pagoh, 17 miles from Muar by road. The Pagoh is a left (*kanan mudek*) bank tributary of the Muar, a few miles above Panchor. Here on a pleasant knoll in a grave-yard above the river are two graves, said by village tradition to be those of Raja Berdarah Puteh ("The White-blooded Raja") and his wife. One day on his return from the hunt, this prince from Pagar Ruyong found his sister dead for no apparent cause. Had she died from the prick of a needle? He tried the needle on himself and fell dead. But both the graves have inscribed stones of a style that belongs to the XVth or early XVIth century, like stones from Malacca, Sayong Pinang and Pekan, Pahang and are older than the coming of the Minangkabau Malays. One is inscribed Sultan 'Ala'u'd-din son of Sultan Mansur son of Sultan Muzaffar and as all four stones are of different type they may mark the place of four graves. One is unique in having an inscription from the "Arabian Nights." The occurrence of so many single stones from Malacca, Pekan Pahang, Sayong Pinang and Ulu Pagoh suggests that XVth century graves in Malaya were marked by one stone only. Casts have been placed in Raffles Museum.

(c) near Segamat.

At Lubok Batu, near to Segamat, is the grave of "The Lame Bendahara" (Bendahara Tepok)—*Sejarah Melayu*, ch. 34. The local tradition is that just as the Portuguese were about to take Malacca, his followers carried off this chief first to Bukit Berlubang in Ulu Jementah and thence to Lubok Batu which then had no name. Reaching that spot the Bendahara recovered consciousness and asked why he had been carried off and made to desert his Raja: he also asked the name of the spot. When he was told that it had no name, he flung a stone into the pool, exclaiming, "Only if that stone rises, will I return to Malacca." So the spot was called The Pool of the Stone. At that time Segamat was still called Leban Chondong. The story continues that the Bendahara lived four years at Lubok Batu before he died. "Then Dato' Sagar 'diraja bin Sayid Ja'far came from Kota Tinggi and opened Segamat. He was succeeded by his son Sa' Amar 'diraja and then by his grandson Paduka Tuan and then by his great-grandson, Wan Idris."

(d) Batu Pahat.

"The well at Batu Pahat was made by the Siamese"—*Sejarah Melayu*, ch. 13. Actually it is a natural formation, due to a flaw in the granite bed at the estuary, and is still used. The granite face is now being quarried and the granite formation is the most striking feature of the estuary. Hence and not, as Rouffaer suggests, from any inscribed stone must the place have got its name.

THE RULERS OF JOHOR, 1530-1564.

MUHAMMAD, S. of Pahang

according to the *Bustani's-Salatin*.

'ALA'U'D-DIN RIAYAT SHAH.

AHMAD, S. of Pahang

S. of Malacca.

MAHMUD SHAH,
last S. of Malacca,

m. (a) Putri Onang Kening, (b) Tun Fatimah.

P. Fatimah m.

MANSUR, S. of Pahang.

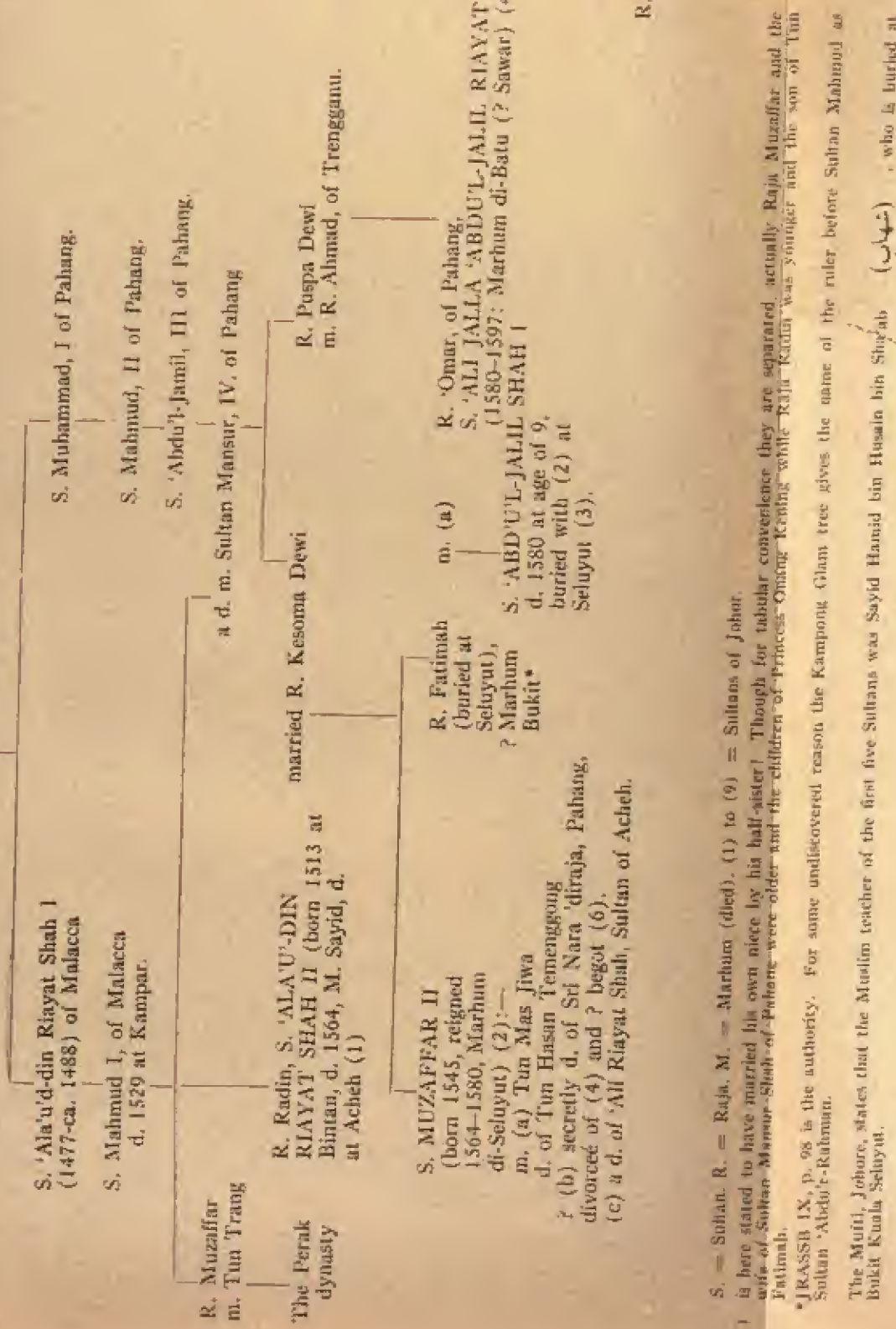
R. MUZAFFAR,
1st S. of PerakPutri Dewi,
m. ZAIN AL-'ABIDIN,
S. of Pahang.R. Radin, 'ALA'U'D-DIN RIAYAT SHAH, no issue.
first S. of Johor.

m. (a) a Pahang princess, sister (saudara) of S. Zain al-'Abidin, (b) a commoner wife

The Perak S. MANSUR SHAH
dynasty of Pahang, m.
P. FatimahP. Khatijah m. Mahmud, R.
Kechil Besar,
d. in Pahang.P. Fatimah
m. S. MANSUR
SHAH of Pahang.Radin Bahr,
S. of Johor, asc. 1564.

no issue

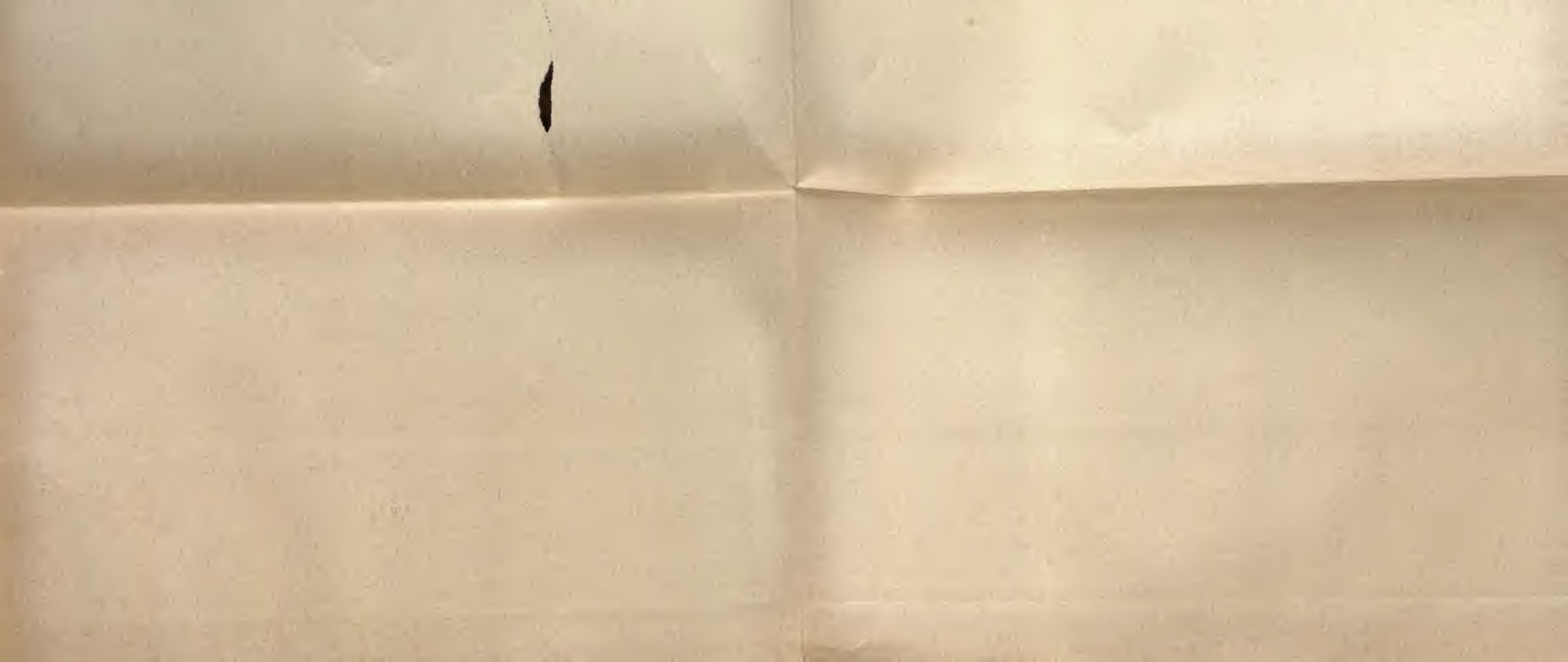
- (1) This table is taken from the *Journal of the Straits Branch of the Royal Asiatic Society*, No 81, pp. 39-47. S = Sultan, P = Puteri, R = Raja.
- (2) In one passage the *Bustani* says that S. Mansur Shah of Pahang and Putri Fatimah had no issue; in another it gives them two children, Putri Puteh (alias Putri Kechil Besar) and Salleb alias Subang. The last entry of the Johor column in JRASMB p 40 vol. X, Part I is in error.
- (3) The *Bustani* says Radin Bahr was poisoned and that his death ended the Malacca line of Johor rulers. The next Sultan of Johor, Raja Omar of Pahang, would then be a usurper and may, as the "*Malay Annals*" say, have married Putri Fatimah, after the death of her husband, Sultan Mansur Shah of Pahang. How else could he have come to claim the Johor throne?

I
SULTANS OF JOHOR, RIAU—LINGGA, TRENGGANU, SINGAPORE AND PAHANG.

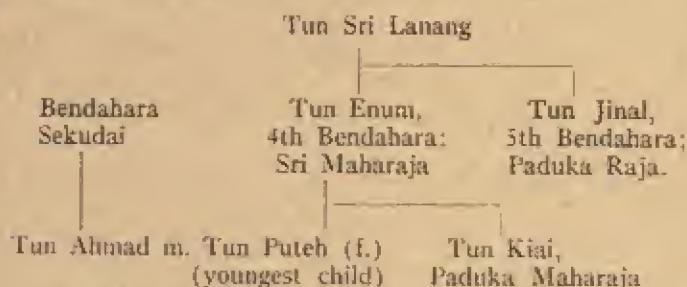
Notes.—These trees follow the *Tuhfat al-Nafis*, except for (i) Tun Abbas and the Johor branch, which is derived from sources cited in my paper on "The Bendaharas and Temenggongs"; (ii) the Trengganu branch which is taken from the Johor MS., described in that article, Wilkinson's "Mahmud II and Abdul-Jalil III" (JRSMB, 1931, pp. 38-43) and the Kampong Glam tree; (iii) the Pahang Branch, taken from Mr. Luchan's paper (JRSMB 1923, p. 334) and the Johor MS.; and (iv) some dates and events after 1856 taken from Netscher (Verhandlungen v. d. Bat. Gen. v. Konsten en Wetenschappen, Deel XXXV, Batavia (1870), while some are from Begbie's "The Malayan Peninsula," pp. 274-285. S. = Sultan. Y. T. = Yang-dipertuan. Y. T. M. = Y. T. Muda. R. = Raja. B. = Bendahara. b. = buried. Tem. = Temenggong. T. = Tengku. E. = Engku. M. = M. Marhum. m. = married. D. = Daing. d. = (1) died (2) daughter. asc. = ascended. en. = *enca*. B. S. M. = Bendahara Paduka Raja. B. S. R. = Bendahara Siwa Raja. s. = sister. The Siuntaran pretender to the Johor throne, Raja Kechil, styled himself S. Abdu'l-Jalil Rahmat Shah (1717-1722). (a) The royal Kampong Glam tree gives his name as Endie' Kamis, calls him Temenggong and also makes him a son of Tem. Abdu'l-Jamat. A Johor tree, almost identical with that of Kampong Glam, calls him Engku Abdu'l-Hamid son of Abdu'l-Jamat. A gloss on an 1866 MS. of the *Tuhfat* calls Engku Muda Muhammad. (b) S. Mahmud Shah of Lingga, d. 1812 m. (1) E. Puan, d. of R. Abdu'l-Majid (Johor MS.) Pahang, no issue; (ii) Che Mekoh, d. of D. Maturang, *alias* Che' Jaafar, issue T. (S.) Hussain of Singapore; (iii) in 1780, Che Meriam, d. of 'Bandar Hassan, (and a Balinese slave—Begbie) issue R. (S.) Abdu'r-Rahman; (iv) T. Hamidah (E. Putri, who kept the Johor regalia) d. of R. Haji (M. Ketapang)—Netscher pp. 246. (c) Not *gohara* i.e. not noble on both sides *ib.* After his death in 1855 there was no heir on the male side and the Lingga throne was vacant till 1885. This was the time when Tem. Abubakar took the title of S. of Johor, about which he had approached Riau in 1868 when he assumed the style of Maharaja. (d) Formally installed as heir apparent by Bendahara Ali who came from Pahang to Lingga.

D

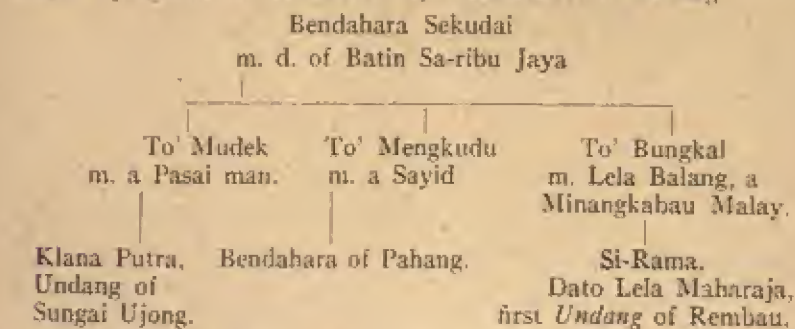
BENDAHARA SEKUDAI AND NEGRI SEMBILAN.

Who was this Johor Bendahara? From the *Malay Annals* (Shellabear's 2nd edition, romanised, 1909, p. 173) we know that a son of his married a granddaughter of Tun Sri Lanang, author of that history. Now Tun Sri Lanang was created third Bendahara of Johor with the title Paduka Raja shortly after 1580 when Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Riayat Shah came to the throne (*ib.* p. 262). His later patron Raja Bongsu, afterwards Sultan 'Abdullah of Johor, was described by Matelief in 1606 as a man about thirty-five years old. Tun Sri Lanang, therefore, cannot have been born later than 1560. He was still flourishing in 1614, when he is said to have written the *Annals* (*ib.* p. 2). A man of the next generation, as Bendahara Sekudai appears to have been, might have been born between 1580 and 1595 and have still been alive and vigorous in the '40s of the next century. The tree is

That is all one can learn from Shellabear's edition *Annals* except that Tun Kembak, a daughter of Bendahara Sekudai, married Tun Mahmud, Paduka Sri Indra of the Bendahara family (*ib.* p. 121).

Now turn to Negri Sembilan. Rembau tradition records that Bendahara Sekudai "a great chief, a man of title" married the daughter of a Jakun chief and had three children, who became two of them aboriginal ancestresses of the ruling houses of Rembau and Sungai Ujong and one the *mother of a Bendahara* of Pahang:—

(JRASSB. No. 56, 1910, pp. 2-3). Parr and Mackray further

record a tradition that *Bendahara Sekudai passed on to Pahang*. (ib. p. 11). A Rembau MS. confirms this and gives the Bendahara the title of Sri Maharaja.

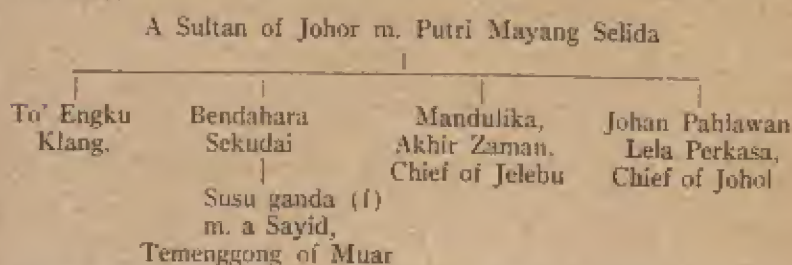
Naning has a variant legend. One day while hunting Nenek Bangkong, of Ulu Jelevu, found a beautiful girl child, Puteri Mayang Selida in a cave and adopted her:—later she is called the daughter of Batin Sa-ribu Jaya and styled Nenek Berchanggai Besi. She married Chahaya Putra (a son of Sultan 'Abdu'l-Jalil of Johor) who became Bendahara Sri Maharaja of Sekudai. The couple had many children:—

- (a) Nenek Tukul (JRASMB., 1931, pp. 134-5), who opened Pengkalan Pauh at Klang;
 - (b) Nenek Jelondong, who opened Sungai Lumut in Jelevu;
 - (c) Nenek Landasan, who opened Bandar Lima, i.e. Rahang in Sungai Ujong.—Batin Sa-Ribu Jaya being the feller of the jungle and being buried on Bukit Hitam at Ulu Langkat;
 - (d) Nenek Kerbau, who founded Lantai Kulit in Johor;
 - (e) Dato' Mudek, who married a Pasai man, Khatib Muhammad;
 - (f) Dato' Bungkal, who married Lela Balang of the Tiga Nenek tribe, at Kampong Bedara, Rembau;
 - (g) Dato' Mengkudu, who married *Tun Shahid of Pahang*.
- (e) and (g) differ slightly from the Rembau account.

The Sungai Ujong tradition, written down in 1908 for the then Resident, Mr. D. Campbell, gives another variant.

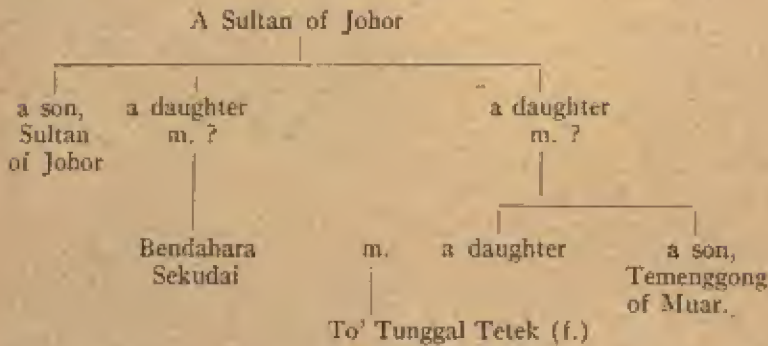
Batin Berchanggai Besi, "the aboriginal chief with the iron finger-tips" was married to Bedurai Besi of Berenang,—Bedurai being the usual Malay corruption of Wizurai, — the Portuguese Viceroy—who had a sister Ketopong Besi "of the iron helmet." One wonders if these aboriginal chiefs had been recognised by the Portuguese and given insignia by them?

Batin Berchanggai Besi found the girl child, Mayang Selida, in a cave. When she grew up, she was taken in marriage by a Sultan of Johor, going ashore at Tanjong Putri, so named after her. The tree runs:—

This account adds that *Bendahara Sekudai was Penghulu of Rembau, till he went to Pahang*.

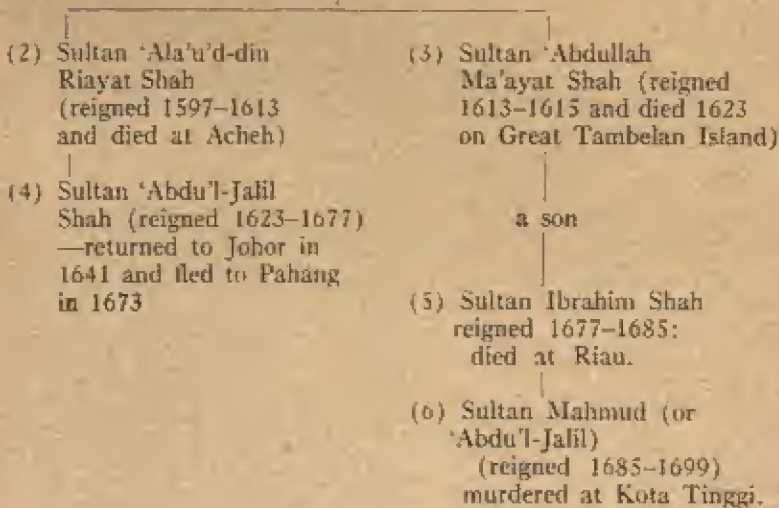
Mr. Bland collected yet another Sungai Ujong account in 1895 (JRASSB. No. 28, pp. 53-66). Its tree runs:—

This version also says that this Bendahara sailed to Kuala Linggi, proceeded to Sempang Rembau, and got the Batin Sa-ribu Jaya to acknowledge his overlordship and take him to Sungai Ujong. *After that the Bendahara went to Pahang.*

Can anything be got from this farrago of legends? The rulers of Johor for the period were:—

- (1) Sultan 'Ali Jalla 'Abdu'l-Jalil Riayat Shah
(reigned 1580-1597 and died at Batu
Sawar on the Johor river)
m. a daughter of Sri Nara'diraja of Pahang

Clearly Negri Sembilan legend is wrong in calling Bendahara Sekudai the son of any of these rulers. None of the sons of Sultans

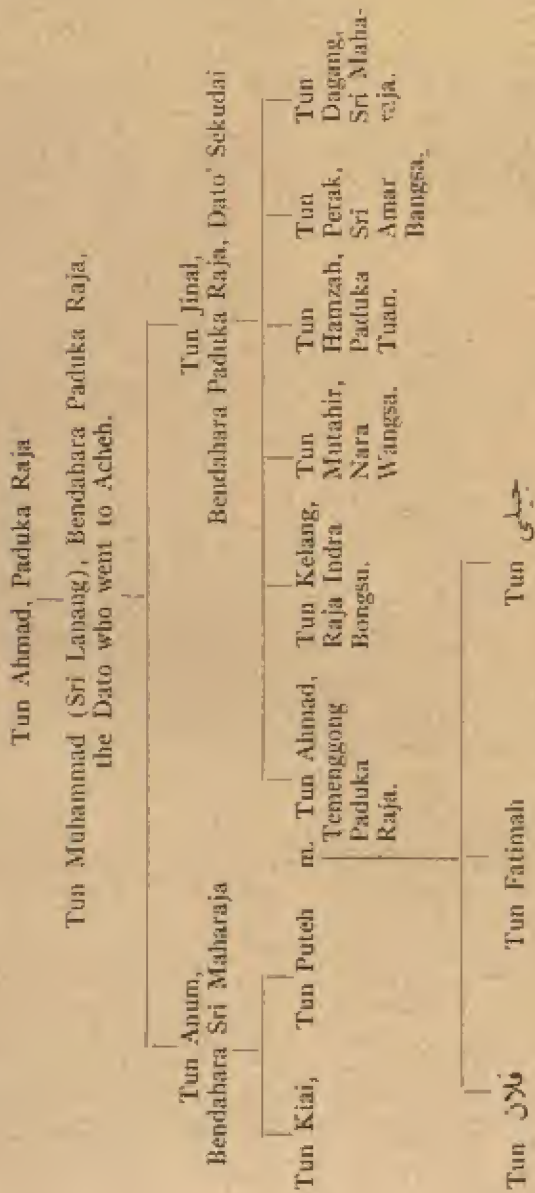
ever were Bendaharas until, after the murder of Sultan Mahmud in 1699, the Bendahara line inherited the Johor throne. Nor yet can he have been the grandson of any of these Sultans. But at the date in question he must have been of the old Bendahara family though later a Sayid family apparently got the office of Bendahara by marriage with a girl of the old Malacca house. The large Batavian recension of the "Annals" (van Ronkel's CCCXLV, von de Wall 190) says that the Bendahara who did treason to the mad Sultan Mahmud, was a good man, a descendant of Demang Lebar Daun and of the blessed (*bertuah*) Dato' Sekudai.*

The story that the Bendahara Sekudai had a daughter with four breasts (*susu gandu*) and an aboriginal name, must also be discarded. Wilkinson has disproved the tradition that Malay noblemen of Malacca sought their title to the hinterland through aboriginal wives: it was only a theory of Minangkabau sticklers for a matrilineal title to their Negri Sembilan settlements (*Papers on Malay Subjects: Wilkinson's Malay History, Part V, Notes on the Negri Sembilan*, Kuala Lumpur 1911, pp. 11-12). The ancestors of the territorial chiefs of Negri Sembilan were kinsmen and nominees of the Bendaharas of Malacca: the ancestors of the tribal chiefs were Minangkabaus of good family. But discard his aboriginal amours and Bendahara Sekudai remains a notable figure on the west coast of Johor and there is no doubt that he travelled extensively in Negri Sembilan asserting Johor's suzerainty. He may probably have been the "father" of some of the Negri Sembilan chiefs in the loose sense in which the Minangkabaus use the term "father" to cover "uncles" and all relations of the same generation as a man's real father, so that *they would be ready to term any of the younger branches of the Bendahara's family tree his sons*.

When can this chief have had occasion to administer Negri Sembilan? Certainly not before 1614. Tun Sri Lanang was still Bendahara then. Moreover Tun Sri Lanang was succeeded immediately by two of his sons. If the universal tradition in Negri Sembilan that the Bendahara Sekudai bore the title of Sri Maharaja, is correct, then following the system of rotation (JRASMB., 1931, p. 30) it appears that he must have succeeded Tun Jinal, the fifth Bendahara, whose style was Paduka Raja (*see above*). But can Negri Sembilan tradition be wrong, borrowing the title Sri Maharaja erroneously from the now century-old title of the Rulers of Johor? The Batavian large recension of the "Annals" which corresponds with Dulaurier's Codex A, says it was actually Tun Jinal, Bendahara

*Immediately after *pada zaman ini-lah* (Shellabear p. 264) is a corrupt passage: *dan Bendahara yang Batu la luti-nya mangkat kerja Raja Johor karna Bendahara keturunan Demang Lebar Daun dan keturunan anak chuchu To' Sekudai bertuah, sampai-lah kepada anak chuchu-nya dia-lah yang durhaka kepada Raja Johor* (MS. p. 197).

Paduka Raja, who was called Dato' Sekudai and gives the following circumstantial tree—one of his daughters married Sri Pekerma Raja Tun Mas son of Orang Kaya Sri-Besar Tun Muda Hassan.

Was Tun Dagang with that name a son or Sayid Zain al-'Abidin, son-in-law of Dato' Sekudai? And as Sri Maharaja was he Bendahara? All the MSS. of the *Sejarah Melayu* must be collated before we can reach certainty.

The Sungai Ujong tradition which says that a daughter of Bendahara Sekudai married a Sayid, who was Temenggong of Muar is interesting. Elsewhere I have recorded the Muar tree.*

A Hashimite Sayid 'Aidarus of
Kampong Pasir, Aceh

Zain al-'Abidin,

m. al-Marhum كَيْشِي of Kota Tinggi, Johor

Maharaja Sri 'diraja

m. daughter of a Muar chief, Orang Kaya Derma.

Dato' Pasir 'diraja, ruled Muar from 1699.	Bendahara Sri Maharaja, of Padang Saujana, d. 1697 (father of Tun 'Abdu'l-Jalil who in 1699 became Sultan of Johor).	Putri Bakal m. Sultan Mahmud, murdered 1699.
---	---	--

What does Marhum كَيْشِي mean? Is it "the lady who was taken to Aceh"? or was it the daughter of Bendahara Sekudai to whom Rembau tradition refers as the mother of a Bendahara? Is her son the Maharaja Sri 'diraja identical with the Dato' Sri Maharaja father of the Bendahara Maharaja of the 1685 treaty (p. 47)? And was the same title borne by three Bendaharas in succession because the Laksamana was promoted Paduka Raja and lived to be very old? One Segamat MS. reads *gengsi* 'kin' instead of *al-Marhum Kaishi*. It also makes Putri Bakal consort of *al-Marhum Kota Tinggi* and by him mother (and not consort) of the Sultan Mahmud murdered in 1699. And it claims that Dato' Pasir 'diraja was regent during Sultan Mahmud's boyhood and refused the throne after his murder. Another Segamat MS. gives Dato' Pasir 'diraja the personal name of Sayid Ja'far.

From November 1615, when the Achinese razed Batu Sawar the then capital of Johor to the ground, Sultan 'Abdullah led the life of a hunted wanderer. In 1618 he settled at last at Lingga. In 1623 an Achinese fleet drove him even from that refuge and he died on Great Tambelan Island of a broken heart. It appeared to the Dutch that after 1615 the renowned kingdom of Johor had come to an end. In 1617 the Achinese conquered Pahang, in 1620 Kedah and Perak, in 1629 they attacked Malacca. in 1635 they again sacked

*The Segamat MSS. make Sa' Amar 'diraja second Temenggong of Muar and father of the three sons ascribed in the Muar MS. to Ferdana Mantri.

Pahang. Not till 1641 did the extinction of the male line of Achinese rulers and the capture of Malacca by the Dutch and their Johor allies relieve Johor of her two invincible enemies the Achinese and the Portuguese. April of that year saw a ruler of Johor once more living on the Johor river *for the first time since 1615*. All those troubled years, when the Johor court was in exile and the country was struggling unobtrusively for bare existence, can have furnished no opportunity or desire for founding settlements at Sekudai or for extensive colonisation at the back of Malacca. Johor imperialism must have revived in 1641, and Bendahara Sekudai was its agent. He was already Bendahara before he toured the Negri Sembilan. When did he succeed to the title? In October, 1642? According to the *Dagh-Register*, a Bendahara died in an epidemic at Makam Taahid (Kota Tinggi). Bendahara Sekudai must have been appointed then, just before affairs in Rembau and Naning began to demand the attention of Holland and her close ally Johor.

On 15 August 1641 Johan van Twist, Governor of Malacca, made a treaty with the chiefs of Naning. In 1643 the inhabitants of Naning and Rembau were rebellious, refusing to obey Raja Merah, first Penghulu of Naning, because the Dutch had banished one of their chiefs from Malacca territory. In the first half of 1644 Captain S. Alexander Mendos led an expedition of 180 men, accompanied by Governor van Vliet, to Naning and forced the chiefs to sign another and more stringent treaty. Soon after this, the Naning people killed two Dutch officers, Captains "Forsenberg and Menie." The Dutch then sent Pieter Soury to arrange matters with Johor (JRASSB. No. 67, 1914 p. 74). So much Newbold (*Political and Statistical Account of the British Settlements in the Straits of Malacca*, Vol. I, pp. 199-212) gleaned from the Dutch archives at Malacca. The *Dagh-Register* tells us more. In May, 1644, the Sultan of Johor sent to Batavia 2 *bhar* of tin, 2 *bhar* of pepper 1 *catty* of camphor and 3 mats from Timor to Governor-General Antonio van Diemen together with a letter and two chiefs from Rembau, "Sri Maharia Lela and Raja Lelawangsa" to explain that the people of Rembau and Tampin who had stolen the goods of Jorge Fernandez and treacherously killed a Dutch captain, a collector, eight Dutch soldiers and some thirty others were *not subjects of his but Minangkabaus, tenants (hijrdrers) of the Data' Bendahara!* On 23 May 1644 the Sultan informed Malacca that his delegate, the Shahbandar of Sungai Ujong, was guarding Dutch interests there. In October, 1644, "assured of the treachery" of the Sultan of Johor "the Minangkabaus very bravely removed their property from Pahang" and so probably Ulu Pahang (or the Temerloh region) ceased for ever to be one of the Negri Sembilan.

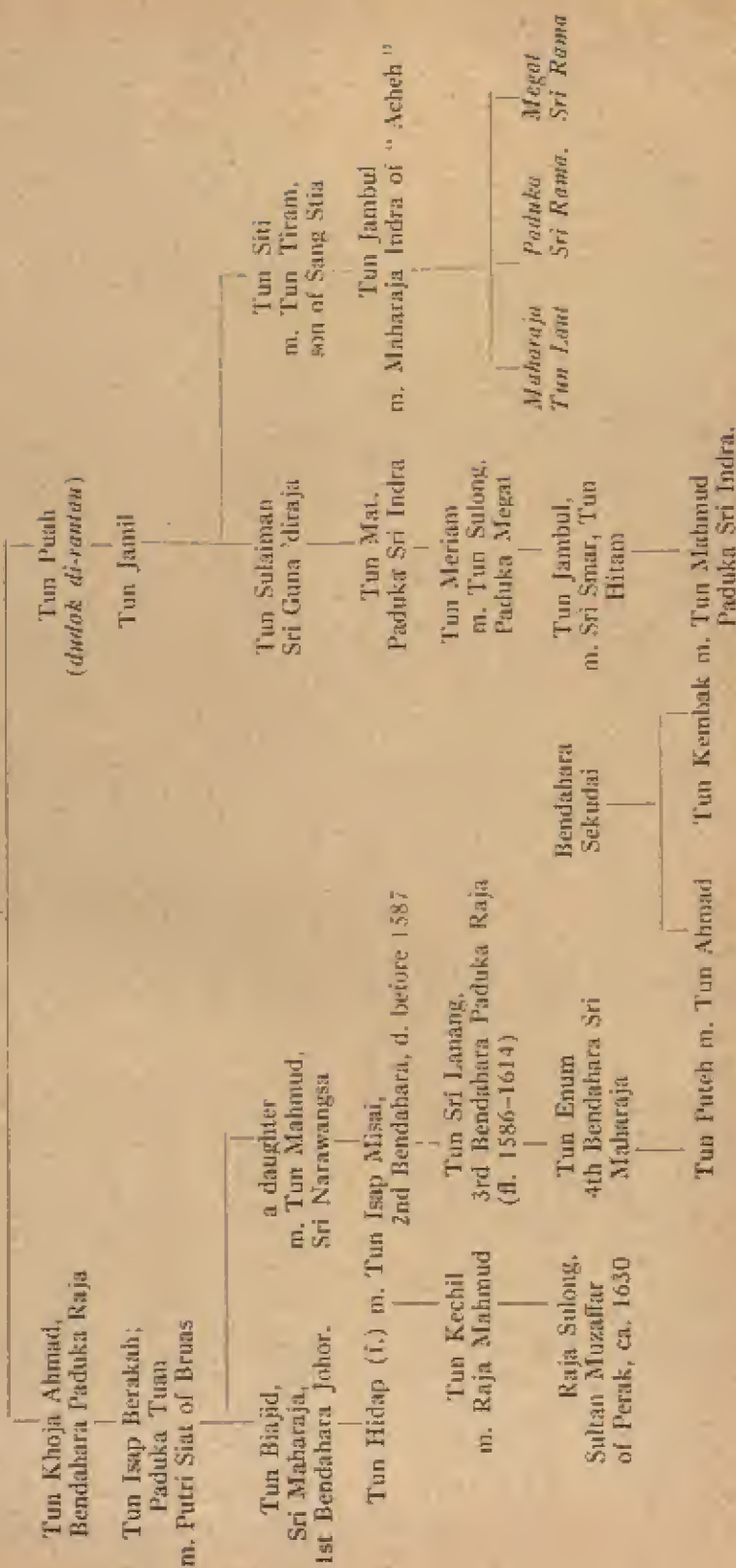
These records make it clear that Sultan 'Abdu'l-Jalil Shah of Johor put all responsibility for managing the Minangkabau people of Negri Sembilan on to his Bendahara, and there is no doubt that the Bendahara had to take action, as Johor was most anxious to be

on the best of terms with the Dutch. All Negri Sembilan tradition bears witness that after settling their affairs Bendahara Sekudai passed on to Pahang and the entry in the Dagh-Register for October 1644 leads one to suppose that his coming was feared. Pahang was a different problem to the strong and populous Minangkabau settlements behind Malacca: it was isolated and could be reached over the Jempul watershed or more easily by the Johor fleet up the Pahang river. But in Rembau the Bendahara proceeded by the diplomatic method of putting his "grandson," that is, a relative and nominee in power, and the other Minangkabau States were eager to claim descent for their rulers from the same great house. The Jempul tradition, mixing up Johor and Minangkabau history relates:—"Two brothers came from Minangkabau, Temenggong and Bendahara. To Temenggong founded a settlement in Johor: To Bendahara first at Sungai Terap*, then at Sekudai, where after founding a settlement he died, leaving a son To' Panjang Rambut. *Waris* of his removed from Sekudai to Pasir Besar, where they made a settlement and later some of their descendants went from Pasir Besar to Johol" and became Undangs of Johol (Papers on Malay Subjects, *Johol* by J. E. Nathan and R. O. Winstedt, pp. 7-8, Calcutta 1920).

The Rembau tradition that Bendahara Sekudai was grandfather of a Si-Rama, first Undang of Rembau, must not be taken as proof that he was grandfather of Megat Sri Rama, the murderer of Sultan Mahmud in 1699 A.D. at Kota Tinggi on the Johor river. The frequency of the rare name Sri Rama at that time is puzzling. Under 9 July 1664 the Dagh-Register records that Raja Merah, Penghulu of Naning, went to Malacca on 27 March, 1664, to report that Orang Kaya "Siriana" had succeeded a deposed Raja Setia Wangsa as his second-in-command. The Ulu Muar story is that "Mogek" (the Minangkabau equivalent for Megat) Si-Rama (= Sri Rama) was the founder of Pasir Besar, Sri Menanti and Pasir Panjang, and that it was while he was so engaged that Sultan Mahmud of Johor murdered his wife. There is a Megat Sri Rama mentioned in chapters 17 and 33 of the *Malay Annals* (pp. 121, 173) with the following genealogy:—

*In the Padang highlands of Sumatra.

Bendahara Paduka Tuan
of Lubok Batu

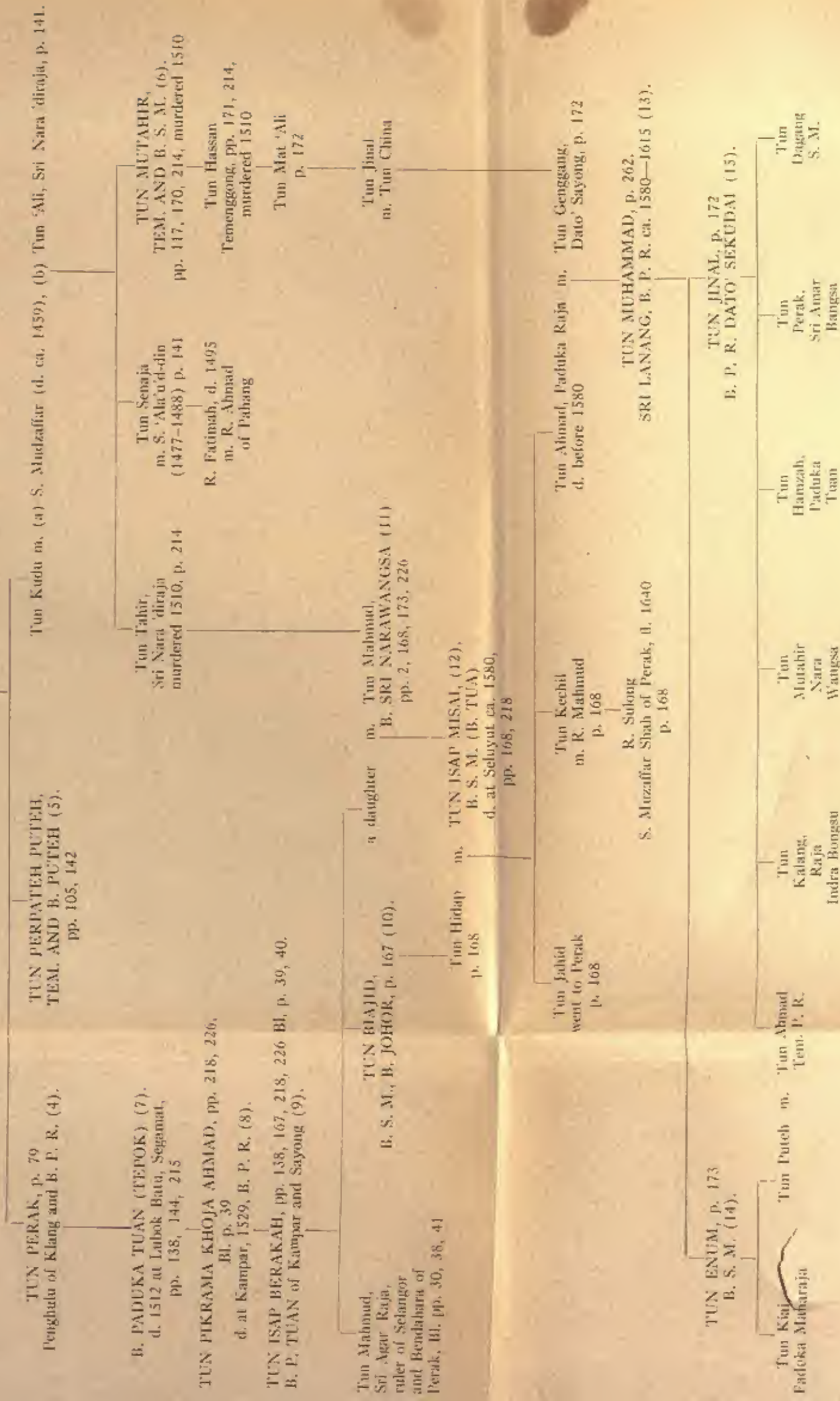
It is a strange coincidence that Rembau tradition (JRASSB. No. 56, pp. 3-4) makes one of the first founders of Rembau a 'To' Laut Dalam, and another Dato' Lela Maharaja Sri Rama and that Naning had also a chief called Sri Rama. The Rembau To' Laut Dalam was a chief who had a 'Javanese' wife hard to fit into the Minangkabau matriarchy. Has Minangkabau ignorance of old Malacca and early Johor history wrongly turned these early settlers into Sumatrans, when really they were representatives of their Bendahara suzerain? Did junior branches of the great house of the Bendaharas adopt such magniloquent titles as Maharaja from its Minangkabau subjects? The only title it had possessed containing that word was its ancient style of Sri Maharaja. Maharaja Indra is still the title of a Rembau chief (*lambaga*) of the Tanah Datar tribe: it is not a title of royalty and the sons of a man bearing it were not properly given, outside Minangkabau circles, such titles as Maharaja and Megat.

When Dato' Sekudai died is uncertain. If the corrupt passage on p. 197 of the Batavian MS. intends to describe as Bendahara the chief who was lost at Tanjong Batu after Jambi destroyed Johor Lama in 1673 (Shellabear p. 264) then we have a date but a date probably too late for the death of Dato' Sekudai; nor could a chief who died a fugitive be properly described as lucky (*bertuah*). According to Netscher (pp. 36, 38, VIII) a *Bendahara* Paduka Raja died a fugitive to Trengganu in 1688: "the Laksamana promoted *Paduka Raja* died in Trengganu in 1009 A. H." says the *Hikayat Negeri Johor* perhaps more accurately. In 1685 a Bendahara Maharaja (son of Dato' Sri Maharaja) presumably Tun Habib 'Abdu'l-Majid, signed the treaty with the Dutch: Tun Habib died in 1697 (JRASMB. 1932 vol. X, pp. 57-8). If Dato' Sekudai was installed Bendahara Paduka Raja in 1642, it looks as if he must have been followed by a Bendahara Sri Maharaja who died before 1673 to be followed by the virtual interregnum of the *Laksamana* Paduka Raja, whose power fell to one who was already Bendahara Sri Maharaja Tun Habib 'Abdu'l-Majid.

THE BENDAHARAS OF MALACCA AND XVIIth AND XVIIIth CENTURY JOHOR.

TUN PERPATEH BESAR,
B. SERIWA RAJA (1).

TUN PERPATEH SEDANG,
B. SERIWA RAJA (3).

S. = Sultan. B. = Bendahara. Tem. = Temenggong. P.R. = Paduka Raja. S.M. = Sri Maharaja.

When Raja Kecil Besar became Muslim and took the title Sultan Muhammad Shah, he instituted the title of Bendahara and created Tun Perpatih Besar Bendahara Seribu Raja (p. 63). One Raja Kecil Muda was created Sri Nara 'diraja and by a daughter of the first Bendahara Seribu Raja begat Tun Rakna Sandari, who married a Tamil nobleman, Mani Purindan (= keeper of jewels, Bendahara) ancestor of the Pusi royal house (p. 70). The tree then is

Mani Purindan m. Tun Rakna Sandari

Tun 'Ali
m. Tun Kudu
(see above)

Tun Wati
m. S. Muhammad Shah

Raja Kasim,
S. Muzaffar Shah d. ca. 1459

The first Bendahara Seribu Raja was succeeded by a Bendahara Sri Amar 'diraja, father-in-law of Sultan Mansur Shah (p. 74), who in turn was succeeded by Tun Perpatih Sedang, son of the first Bendahara, who took his father's title. He was succeeded by Sri Nara 'diraja (p. 74) who however was either not installed or soon resigned in favour of Tun Perak. All the descendants of Tun 'Ali are of mixed blood. Mr. Wilkinson is responsible for the corrections in the Bendaharas' tree down to Tun Sri Lanning in an article explaining the changes that will appear in a later JRASMB, and he rightly points out that it was not Mani Purindan but Tun Sri Lanning with the *posthumous* honorific *Kadidasa Allah Sirrahan* 'God bless his secret being' (p. 2), who was a mystic. References are to the pages of Shellabene's 2nd romanised edition of the Sejarah Melayu (Singapore, 1909). Hl. = Hagden's Varient Version, JRASMB, 1925.

F

THE BENDAHARAS AND TEMENGGONGS OF THE XVIIIth CENTURY.

Since I compiled the list on page 60 of the JRASMB. vol. X, 1932, I have examined two more genealogical trees, one kindly lent to me by Tengku 'Abdu'l-Kadir bin Tengku Muhammad J. P. the head of the Singapore royal family and the other borrowed for me in Johor Baharu by Engku 'Abdu'l-Hamid bin Engku 'Abdu'l-Majid. The former I call the Kampong Glam tree, the latter the variant Johor tree. They are both almost identical with the Kampong Glam tree given on page 83 of Mr. R. J. Wilkinson's "A History of the Peninsular Malays," 3rd edition, Singapore, 1923 except (1) that *both make Temenggong Daing Kechil a son of Temenggong 'Abdu'l-Jamal*; (2) my Kampong Glam tree makes Hasan not Husain son of the first Bendahara Tun 'Abdu'l-Jamal; and (3) the variant Johor tree rightly makes Husain a brother of Sultan Sulaiman. Both also make Tun Mutahir a brother of Sultan 'Abdu'l-Jalil and the variant Johor tree says that as Temenggong he was given for his province (*dairah*) Tanjong Batu—presumably on the Sungai Bebar, Pahang. For want of contrary evidence I accept Mu(tahir) now as a son of Marhum Padang Saujana following the two Kampong Glam and variant Johor trees. In 1740 when Sultan Sulaiman repaired his father's grave in Pahang (*Hikayat Negeri Johor*), Tun Mutahir was still Temenggong but had a son Tun 'Abdu'r-Rahman old enough to be mentioned as one of the Pahang chiefs along with Bendahara Husain, a Tun 'Abdu'l-Majid and Raja Muhammad son of Yamtuan Muda Mahmud who was killed in a Pahang brake in 1719. Was Tun Mutahir ever Bendahara? The Kampong Glam and all the Johor trees, official (Wilkinson's "Peninsular Malays" p. 82) and variant, omit him from the list. Linehan's Pahang tree (JRASMB. 1925, pp. 335-6) is so utterly wrong over his children and also in calling him first Bendahara of Pahang that it cannot be accepted as good evidence. It is certain that Mutahir was a Temenggong and ruled in Pahang, but later when there had ceased to be Temenggongs in Pahang he has been erroneously promoted Bendahara. In my last tree I put him down as being Temenggong as early as 1734 owing to uncertainty as to the date of Sultan Sulaiman's visit to Trengganu (*ib.* 1932 p. 62). If, as seems certain, he were appointed Temenggong in succession to Tun 'Abbas in 1722 he would be a Paduka Raja and that suits the rotation.

Tun Mutahir removed, the list of Bendaharas becomes clear. Before his installation by the Bugis in 1722 A.D. Sultan Sulaiman, the *Tuhfat* and Batavian recension of the "Annals" (p. 215) record,

went to Ulu Pahang to his brother, Bendahara Husain or Peko,' for help against Raja Kechil. This Bendahara *Paduka Raja*, as my Kampong Glam and variant Johor trees call him, was therefore already in office then, and he was Bendahara still in 1740 A.D. at the time of the visit of Sultan Sulaiman when Tun Mutahir was Temenggong. But, according to Wilkinson (*ib.* 1931, p. 32) his title *Sri Maharaja* appears in the Dutch treaty of 1734 A.D.! The explanation is that when Sultan Sulaiman was installed in 1722 he created his other brother, Tun 'Abbas, Bendahara Sri Maharaja, Riau, and it was Tun 'Abbas who signed the 1734 treaty. A Johor MS., *Hikayat Kerajaan*, compiled at a time when the Bendaharas were always stationed in Pahang, relates that in 1722 'Abbas became first Bendahara of Pahang, a statement that contains two mistakes: he was neither *first* Bendahara of Pahang nor Bendahara of Pahang at all but of Riau. He went mad in 1736 and died at Bulang.

When Tun 'Abbas died, Husain was still Bendahara Paduka Raja and Tun Mutahir was Temenggong; therefore Tun Hasan, son of a Bendahara Sri Maharaja (i.e. 'Abbas p. 58; Netscher p. XXIX) not getting special promotion as a king's brother, had only the inferior title of Raja Indrabongsu until in 1748 he was appointed Bendahara Sri Maharaja (JRASMB. 1932, p. 59), all authorities saying that an Engku Indra Bongsu was then appointed; instead presumably of the aged Temenggong Mutahir. Hasan, according to the *Tuhfat*, was still Bendahara in 1764 but had died before 1777 A.D. Temenggong Mutahir must have died before 1757 when 'Abdu'l-Majid signed the Dutch agreement of 12 December 1757 as Temenggong. Tun 'Abdu'l-Majid was alive in 1802, outliving his (? elder) brother 'Abdu'l-Jamal Temenggong of Riau. The Johor MS., *Hikayat Kerajaan*, says that 'Abdu'l-Jamal was a Paduka Raja, the son of Paduka Raja Tun 'Abbas and that his grave is at Bulang. 'Tun Abbas was certainly Sri Maharaja but at Johor Baharu is preserved the seal (that appears on all the treaties with Raffles) appointing 'Abdu'r-Rahman Temenggong: *Al-Wakil Sultan Mahmud Shah Dato' Temenggong Sri Maharaja Chuchu* (i.e. grandson of) *Temenggong Paduka Raja*. Does this refer to the long-lived grand-uncle Tun 'Abdu'l-Majid, whom Engku Muda of Bulang called father (*ayah*)—p. 72 *supra*—or was Tun 'Abdu'l-Jamal for a short time Temenggong *before* Tun 'Abdu'l-Majid? If the reference were to the grand-uncle we should expect *Bendahara Paduka Raja*.

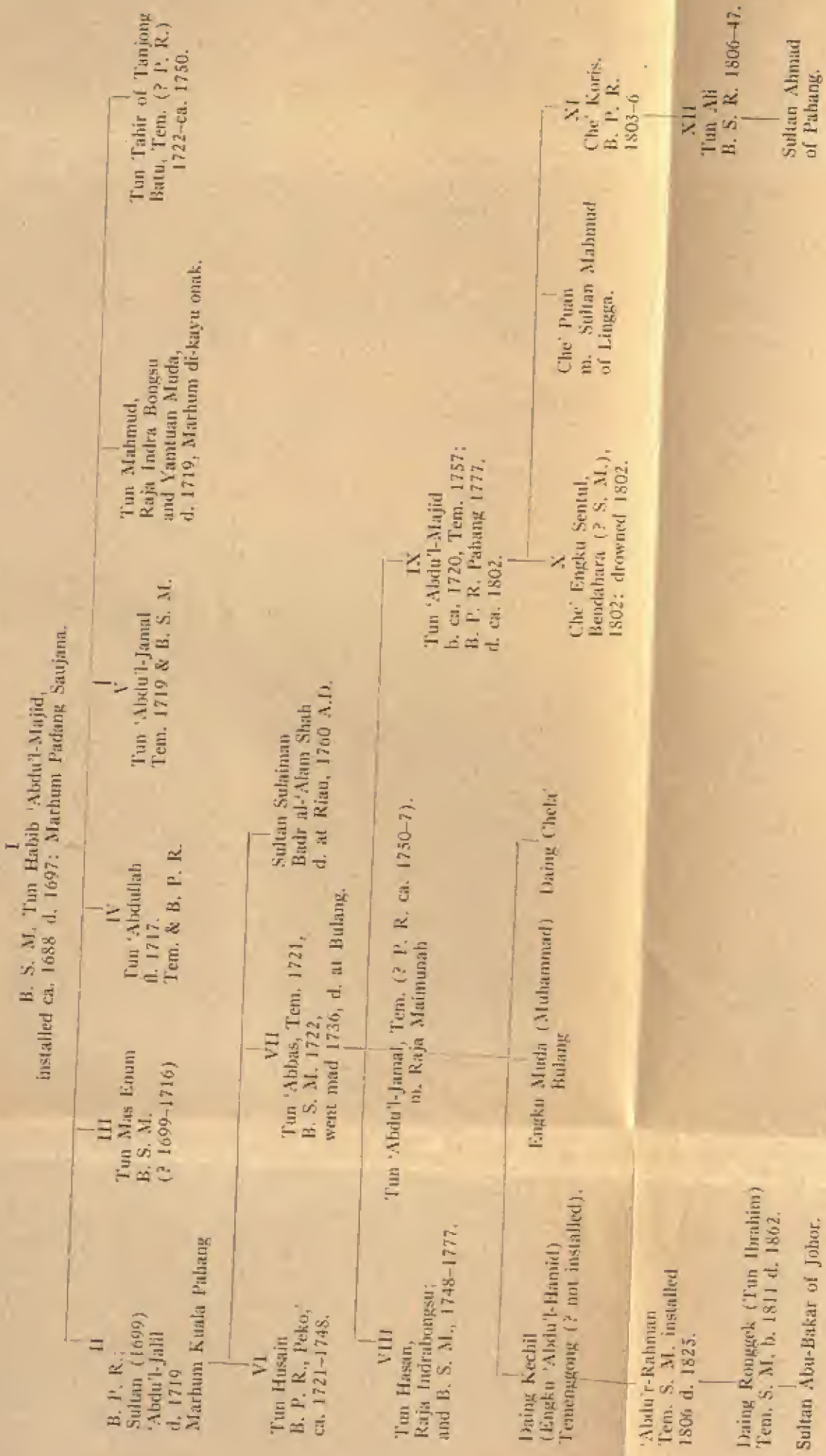
One other point. Mr. Wilkinson makes the fifth Bendahara 'Abdu'l-Jamal a Paduka Raja: my Kampong Glam tree makes him a Seriwa Raja and my variant Johor tree a Sri Maharaja, which latter I accept as it preserves the rotation of titles.

My Kampong Glam tree gives Che' Kamis and my variant Johor tree Engku 'Abdu'l-Hamid as the personal name of Engku Daing Kechil, Temenggong:—the seal just quoted leads one to suppose that he was never formally installed as Temenggong.

My table now is the first to show all the Bendaharas in proper rotation. It explains the errors in my Kampong Glam and the Pahang and the variant Johor trees. The first makes Hasan father of 'Abdu'l-Majid and 'Abdu'l-Jamal because he was the Bendahara immediately before 'Abdu'l-Majid; the second makes Tahir their father because he was the Temenggong immediately before 'Abdu'l-Jamal; the third makes their father Raja Indra Bongsu Bendahara, because Hasan immediately preceded 'Abdu'l-Majid as Bendahara and never was Temenggong but only Raja Indra Bongsu. In Wilkinson's Kampong Glam tree Husain is set down as son of the first 'Abdu'l-Jamal because he succeeded him as Bendahara; in my Kampong Glam tree Hasan is confused with Husain because Hasan must have immediately preceded the later 'Abdu'l-Jamal as Raja Indrabongsu: therefore the first 'Abdu'l-Jamal becomes wrongly the grandfather of the later 'Abdu'l-Jamal through a composite son Husain-Hasan.

In 1806 Tun 'Ali may have taken the title Siwa Raja because Temenggong 'Abdu'r-Rahman had been installed Sri Maharaja just before the death of Bendahara Paduka Raja Koris and Tun 'Ali would not have liked to take the title of his deceased father, when he and not as formerly the Temenggong became Bendahara.

*The variants for the Temenggong branch are: (a) Wilkinson's Kampong Gelam tree:—Marhum Padang Saujana begat Bendahara Tun Abdu'l-Jamal who begat Ben. Tun Husain who begat Tem. Abdu'l-Jamal who begat a daughter who married Daing Kechil; (b) my Kampong Gelam tree: Marhum Padang Saujana begat Ben. Siwa Raja Abdu'l-Jamal who begat Ben. Hasan who begat Tem. Abdu'l-Jamal who begat 'che' Kainis, Tem. Daing Kechil; (c) the Johor variant tree:—Marhum Padang Saujana begat Ben. Sri Maharaja 'Abdu'l-Jamal, who begat Raja Indra Bongsu Bendahara, who begat 'Abdu'l-Jamal who begat Tem. Engku 'Abdu'l-Hamid. Engku Muda Bulang and Daing Chala.'

Note.—B. S. M. = Bendahara Sri Maharaja. B. P. R. = Bendahara Paduka Raja. B. S. R. = Bendahara Siwa Raja. I-XII = Bendaharas.

G

Extracts from "The Adventures of Five Englishmen from Pulo Condore, A Factory of the New Company in the East-Indies, who were Shipwreckt upon the little Kingdom of Johore" etc. by Mr. Vaughan, London, 1714.

In spite of strange dreams and his nose dropping six or seven drops of blood on his hand, as he was smoking a pipe in the larboard gang-way, Mr. Vaughan with six other men and the Smith's wife and her young child set sail in stormy weather from Pulo Condore on 18 January 1702/3. Hard gales forced them to throw overboard their four gun-cartridges, and a butt of lime to lighten the boat, and drove them at last on 27 January, half starved to the mouth of the Endau, where the Captain di-Kuala gave them boiled yams, salt and fresh water. "There was not above fifteen men belonging to the place," but it was infested with tigers and wild hogs. "There were two English ships at Johore and if we would give him fifty dollars he would carry us thither." "Capt. Dequallo had another old plantation on the banks of a small river that runs from the Northward into the great one, about half way from his house to the river's mouth." It had three houses in trees more than 3 yards above the ground, more than 30 people having been killed by tigers and elephants in the year, the remainder being not above 40 men, women and children in both places. Soon afterwards "another grandee who said he was Captain of the men in the woods came down the river and bought canes for the merchants at Johore. He spoke Portuguese and sold Arse-clouts, taking canes for them, which he sold at \$3 a hundred"—others would take \$2 or an Arse-clout *per* hundred. Not till March 17 did a Grandee take the shipwrecked Englishmen to Johore. At 9 p.m. on March 19 the Englishmen pressed as paddlers reached "New Johore, where we found six great China junks and several proes." The next morning the King sent for a Dutch Renegado to interpret and asked if they wished to live in Johore. "Some of his nobles were at us to slarn, i.e. be circumcised and be of their belief, telling us what great matters we might expect, as wives, money &c., but we all refused it, begging that we might pass to Malacca." They were conducted back to the "Datto Bandaro, who again told us we must slarn's but we all agreed rather to die." Given a bag of rice and a gold dollar to buy fish they "were conveyed to a house into which they put cast-away men, and those designed to be the King's slaves. The name they have for this place is *Poonurluc* and *Baililee*" (? = *Balai Pengulu*) "We have been told by the inhabitants of Johore that the Datto Bandaro has as much land as the King; that this present King had murdered the other with his own hands; that he who is *Datto Bandaro* at the death of the King succeeds in the Throne, this having been the title of the present King in the reign of the former, who had been murdered about six years ago, he being a very Tyrannical Prince, who never miss'd a day without killing one

or other with his own hands. There are several *China-men* which live and trade in the place. Here we saw a man who is reported to have been maintained in splendor by the late King of *Johore Raja Coohesle*, his only business being to murder those to whom his master was not well affected. But the present King *Raja Busra* being a more merciful man and of a milder temper, having no occasion for this inhuman butcher, who is now called *Conechine* or cat, suffers him to beg alms about the Street." On the 24th the Dutch Renegade took them to the *Datto Bandaro* and "a convocation of Clergymen" who put it to them to slarn, holding out the choice of wives and gold or of death. On March 29 they pleased the *Datto Bandaro* and his wives by singing English songs. Next morning they were taken to fire a gun at a mark. "From thence they carried us to the Southmost fort, standing on the same side of the river with the Town; it is built upon a small rising on a point, made by a small river running into the great one. It is mounted with twelve brass guns, seeming very fair to the eye, five of which command cross the great river, and the other seven down it, guarding the entrance of the small one. We were ordered to fire one of those looking over the river, carrying a 9 lb. shot. This Fort is a long square, built with thick logs of wood, laid one on the other 12 foot from the ground on the outside and has a level raised within about five foot; the Ports are all cut so small that a man can't traverse a gun four points both ways." In the evening they were given beetle-nut, seery, pine-apples and sugar-canes and desired to sing and dance. Vaughan showed a conjuring trick with string. The next night they did the same for the King "and tumbled and walkt on their hands." The King now showed no anger when Vaughan refused to slarn, but "put Mr. Bright and Bethall in Malayan Habits." About noon on the 15th "the King sate in the Publick House on the right hand as you go into the Palace, the pillars of which were covered with cotten cloth of all colours, and roof hung with as great variety of very rich silks. At the upper end of the hall the King was seated in a small raised square, hung round with very fine silk curtains decently furled, so as he might be seen. The House was round beset with a great number of wax-candles, and for a farther augmentation of the Solemnity, all his Musick was plac'd in another house not far distant, where they continually play'd during the time the King sate thus exposed to publick view. *Datto Bandaro*, with all the King's women and his own, were at their devotions in the Pagoda, that is, to the Eastward of *Datto Bandaro's* compound. Having ended their devotions, they all (both Clergy and Laity) made a solemn and regular procession with Musick before them to the Palace, where being arriv'd, all was ended with the noise of Musick and firing of guns, but with so great a silence of the natives, as was admirable, and quite contrary to the practice of Europeans on such occasions." Next day "the Supream of their Priests" cut the throats of two buffaloes stak'd down on the East side of the Mosque and the

Datto Bandaro had 60 fowls sacrificed. About 600 Chinese armed with swords and targets "march'd with China plays" and then fenced. In vain the Englishmen begged leave to depart. A master of one of the biggest Malay Proes was now put in stocks in their room. From necessity Vaughan now posed as a doctor. At the beginning of May the four guns salvaged from their boat arrived from Endau and were placed at the lower end of the Market-Place. "Soon after there came to anchor abreast the Town a *Portuguese* sloop and a *Moors* ship from Cadda (? = Kedah); the sloop had two European Portuguese belonging to her, whereof the Captain was one, but aboard the ship was never a Christian. . . . The greatest of the Natives put great faith in me, seeing the many great cures I performed. I gave good sound purges and sweats, and infallibly cured agues after this manner. I infused tamarinds and tobacco all night in water, and the next morning strain'd it, and making it palatable by champoring honey with it, administered it at the time of the agues coming, (at the same time giving them a charm to hang about them,) which working by vomit, never fail'd of a perfect cure in two or three times giving. Nor was it physick only I pretend to, for I took the skin off a woman's right eye, which had for some years deprived her of sight, to which she was by this operation perfectly restored." They were now well off and a great man and his Syam wife "would needs have me call them father and mother, as they did me child." These two and the prisoner now released from the stocks would talk of Christianity and England. In June the King's son wounded an islander to whom he was indebted who "repaid the wound in the same Coin." Hundreds of men were under arms before they dared spear the offender. On the 9th a "Malaya and a Macasser fell out in their play for a woman" and the Macasser stabbed the Malayan and then armed and with 6 or 7 of his countrymen, with their hair let fall, went to the palace and got pardon from the King. "On the 15th the *Supply* sloop came hither, whereof Mr. Hall was merchant and Mr. Clifton Captain," and gave the five Englishmen pork and punch "at that time a very great Rarity." At 2 a.m., the hour of the full moon, on the 17th their fellow prisoner from the stocks was creased and his wife thrown into the river with a stone round her neck. Towards the end of the month the *Datto Bandaro* agreed with Mr. Hall to release the Englishmen for \$200. In July Mr. Hall bought a Chinese sloop and gave \$1,800 for her cargo viz. 500 pikuls of sugar. "August 3rd arrived here a country ship belonging to Delton, John Monkester Commander, from Achein." The same day Mr. Hall sailed for Malacca with his sloop *Supply*. He took Mr. Bright and Mr. Bremeridge but left the others to guard his large sloop in the Johor river. On the 24th the King was taken very ill and on September 2 four large Proes adorned with silks and furnished with Musick escorted a smaller Proe (= a *kapal hantu*) out to sea. "They had been to return thanks to the devil and make him presents for the King's recovery. On the 4th the King's sister, who was wife to

the Shebander, died in childbed,—“most part of the City went into mourning for her, which they do by shaving their heads, and tying a string of white cotton twisted about them; their mourning cloaths are red white and blue, and environed with so great variety of fancies, that it's rare to see two alike. Her grave was for several days after visited by a great many young girls singing over it.” At the end of September Mr. Hall, who had returned from Malacca, took both his sloops to Johore Lama for repair. “October 6th a Malayan man and his wife were put to death by Datto *Bandaro's* order; because (according to his own report) during the time of his sickness, whenever he slept or slumber'd, this man and his wife would appear to him, and taking him by the throat endeavour to strangle him. On the 7th Mr. Hall told us he had procured our freedom by a letter to *Datto Bandaro* from the Governor of *Malacca*.” Later a vessel from Malacca took them back safely to Pulo Condore.

Vaughan describes the Johore palace:—“it is a large irregular square, built with great logs of wood, or piles set an end in the ground close to one another, and about 16 foot high; within 4 foot of the top there is a gallery 6 foot broad, built quite round it for his men to stand on; on the top of the piles are placed brass rammeters in swivels, about 5 yards one from the other, that carry a ball of a pound weight; below are ports cut at a convenient distance, to run guns out at, some of which are supplied, but the greatest are altogether useless.” He notes that Johor abounded with pepper and praised their half-moon Proes, which turn up so much at each end from the water.

H

LIST OF WORKS CONSULTED.

JRASSB = *Journal of the Royal Asiatic Society, Straits Branch.*
 JRASMB = *Journal of the Royal Asiatic Society, Malayan Branch.*

Chapter I.

"Le Royaume de Crivijaya," by G. Coedès *Bulletin de l'École française d'Extrême-Orient* XVIII (1918), No. 6; Nagarakrtagama ed. Kern-Krom (1919); Gerini's "Researches on Ptolemy's Geography of Eastern Asia" (London 1909) pp. 531-2; Hindoe-Javaansche Geschiedenis by Dr. N. E. Krom (1931) 241-2, 307, 417; Shellabear's *Sejarah Melayu* (Malay Annals) romanised, 2nd ed., Singapore, 1909, ch. I and VI; "Was Malaka Emporium voor 1400 A.D. genaamd Malajoer? en waar lag Woerawari, Ma-Hasin, Langka, Batoesawar" by G. P. Rouffaer, *Bijdragen tot de Taal-Land-en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië, Deel 77, Af. 1, 3-4*, (1921) *Eerste Gedeelte, passim*; JRASSB. vols. VIII, pp. 110-2, III, pp. 97-99, XXV pp. 1-10.

II.

Rouffaer *op. cit.*; Pararaton ed Brandes-Krom, *Verhandelingen Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen* LXII (1920); W. P. Groeneveldt's "Notes on the Malay Archipelago and Malacca," *Essays on Indo-China*, 2nd series, vol. I; Krom *op. cit.*, pp. 365, 436-9, 453-8, d'Albuquerque's "Commentaries," London, 1880, vol. II, pp. 82-169; "The Book of Duarte Barbosa" tr. by L. M. Dames, 2 vols., London 1918-21; Shellabear *op. cit.* chs. 5, 10-34; *Papers on Malay Subjects*, Wilkinson's "History, Parts I and II," Kuala Lumpur 1908, pp. 74, 77, "History of the Peninsular Malays," 3rd ed., Singapore, 1923, pp. 18-25, 85-88; JRASMB. vols. VI, pp. 1-4, VIII (d'Eredia), III pp. 14, 15; *Oendang-Oendang Melaka*, ed. by Ph. S. van Ronkel, Leiden 1919, pp. 4, 11; Dagregister Gehouden uit Casteel Batavia sub 1644; JRASSB. Nos. LIII p. 149, LXXXI, pp. 39-47, LXXXV, pp. 1-3, LX 37-39.

III.

d'Albuquerque *op. cit.*, vol. II, pp. 82-169; JRASSB., Nos. VIII p. 112, IX p. 85-108, XIII p. 74B, XV pp. 119, 128, XVII pp. 117-150, LXXXI 39-47; JRASMB. vols. III, pp. 10-25, 36, 38, VI pp. 58-62, VIII, pp. 3, 23, 57-8, 71-2, 94, 231-2 and Plate I, X pp. 32-39, XIII 49-74B, XV 119-127; Rouffaer *op. cit.*, pp. 550-6, 583; Shellabear, *op. cit.*, pp. 38-40, 225-263, ch. 6; P. A. Tiele's "De Europeers in den Maleischen Archipel," Bij. tot de T. L. en Vk. van N. I., volg. 4, dl. III, IV and V; Linschoten's "Voyage to the East Indies," London, 1885, vol. II, pp. 198-200; "Critisch Overzicht van de in Maleische Werken vervatte gegevens over de geschiedenis van het Sultanaat van Atjeh," by Raden Hoessein Djajadiningrat, Bij. T. L. en Vk., Deel 65 (1911), pp. 135-265; Mendoz

Pinto, *Voyages and Adventures of Ferdinand*, tr. by H. Cogan, London 1891, pp. 49-76; "De Nederlanders in Djohor en Siak (1602 to 1865)" by E. Netscher, *Ver. Bat. Gen. V. K. en W.*, deel XXV, p. 3; Jan Pieters Coen, ed. Dr. H. Colenbrander, *The Hague*, 1919, vols. I pp. 27, 135.

IV.

Purchas his *Pilgrimes*; Anderson's "English Intercourse with Siam," London 1890, p. 37; P. A. Tiele *op. cit.*; R. H. Djajadinin-grat *op. cit.*; Lancaster's "Voyages to the East Indies," London, 1877 p. 257; Letters received by the East India Company, 4 vols., F. C. Danvers, London 1896, vols. I, pp. 6, 150, 270, II pp. 31, 40, III pp. 127, 189, 190, 212, 225, 324, IV pp. 26, 70, 123; Netscher, *op. cit.*, pp. 7-33; JRASSB Nos. LXVII, pp. 57-84, XXXI pp. 123-131, XV pp. 127-138, XVI 289-301, XXII pp. 225-239; JRASMB, vol. VIII pp. 3, 57-8, 71-2; Rouffaer *op. cit.*, pp. 436-496; *Daghregister*; "Graffmonumenten op het Maleische Schiereiland," by Dr. Ph. S. van Ronkel, *Bij. tot de T. L. en Vk. van N.L.*, deel 76, pp. 162-171.

V.

Daghregister; "The English Factories in India" by W. Foster C.I.E., Oxford (1914), pp. 83, 89, 114, 168-9, 279; Netscher *op. cit.*, pp. 33-42; *Tuhfat al-Nafis* JRASMB, vol. X, part II, *Hikayat Negeri Johor*, *ib.* X p. 164 seqq., Balthasar Bort's Report on Malacca, 1678, *ib.* vol. V; Rouffaer *op. cit.*, pp. 495-505; JRASSB, No. IX, pp. 100-1; "A New Account of the East Indies" by Captain Alexander Hamilton, Edinburgh 1727.

VI, VII and VIII.

Daghregister; Netscher *op. cit.*, pp. 43-111, 166-202, 203-245; *Hikayat Negeri Johor*; *Tuhfat al-Nafis*; *Sejarah Raja-Raja Riau Collectie von de Wall* 195 (*Batavian Society's Library*) van Romkel's *Catalogus* pp. 276-7, *Ver. Bat. Gen. v. K. en W.* Deel LVII; *Sejarah Melayu* IV Collectie v. d. W. 190, *ib.* p. 269; A. Hamilton *op. cit.*; *Salasilah Melayu dan Bugis*, Singapore A. H. 1329 and JRASMB, vol. IV, pp. 338-381; Begbie's "The Malayan Peninsula," Vepery Mission Press, 1834, pp. 48-70, 277-280; JRASMB, vols. IX, pp. 28-34, X, pp. 30-1, 55-66; JRASSB, Nos. XXII, pp. 173-224, 321-4, LXVII pp. 68-78; T. J. Newbold's "Political and Statistical Account of the British Settlements in the Straits of Malacca," London 1839, vol. II, pp. 48-51; Marsden's "A Grammar of the Malay Language," 1812 pp. 152-7; "Malay History Part V. Notes on the Negri Sembilan" by R. J. Wilkinson, *Papers on Malay Subjects*, Kuala Lumpur, 1911; *Journal of the Indian Archipelago*, New Series, vol. II pp. 187, 203.

IX and X.

Netscher *op. cit.* pp. 246-289; Begbie *op. cit.* pp. 71-84, 263-277, 288-9, 303-348; *Journal of the Indian Archipelago*, vol. IX.

pp. 442 seqq.; JRASSB. Nos. X p. 285, XII p. 282, XXIV pp. 1-12, LXIV pp. 1-68, LXVII, pp. 78-84 *ib.* Notes and Queries IV, pp. 104-111, 114; "An Anecdotal History of Old Times in Singapore" by C. B. Buckley, 2 vols. Singapore 1902, vol. I, pp. 1-285; *Tuhfat al-Nafis*; "Raffles," by R. Coupland, Oxford, 1926 pp. 69, 82; "Sir Stamford Raffles," by H. E. Egerton, London 1900; "The Life of Sir Stamford Raffles," by D. C. Boulger, London, 1897; *Tjukap-tjakap Rampai-Rampai, bahasa Malajoe Djohor* by Hadji Ibrahim (assisted by H. von de Wall) Batavia, 1875—it gives accounts of (a) the hoisting of the Lingga and Dutch flags at Johor Lama to counter the hoisting of the Union Jack by Raffles' orders and (b) the official nobility of Johor with their duties and prerogatives e.g. the Bendahara, Temenggong, Indrabongsu and Suliwatang; Anderson's "Considerations relative to the Malay Peninsula," Penang, 1824 pp. 194-5, XXIV-XXVI; Meursinge's "Leesboek," 3rd edition, Leiden 1880, pp. 46-7; *Hikayat Abdullah*; a Johor MS.; Newbold *op. cit.* pp. 475-482; "Treaties and Engagements affecting the Malay States and Borneo" by W. G. Maxwell and W. S. Gibson, London 1924, pp. 6-19, 115-122; Moor's "Notices of the Indian Archipelago," Singapore, 1837, p. 244, Appendix 73-76, 87-90; Farquhar's letters, Colonial Secretariat, Singapore; Straits Settlements Records, Vols. L 6 and 11; De Stichting van Singapore, de Afstand ervan met Malakka door Nederland, en de Britsche Aanspraken op den Lingga-Riouw—Archipel by P. H. van der Kemp, *Bij. tot T. I. en Vh. van N. I.* ser. 6, vol. X, pp. 313-476.

XI.

Hikayat Abdullah (Dari hal Gereja Inggeris Singapura. *Ist para.*; *Tuhfat al-Nafis*; JRASMB (Mills' British Malaya) vol. III (1925) pp. 178-184; Buckley *op. cit.* pp. 45, 354, 613-615, 688; "A Sailor's Life under four Sovereigns" by Admiral Sir Henry Keppel (London 1899), vol. I, pp. 135-146; Return to an Order of the House of Lords, dated 27th May 1879 for Copy of the Treaty of 1855 between the Sultan of Johore and his Tumenggong, and for the Correspondence respecting Muar since the death of the late Sultan of Johore; Journal of the Indian Archipelago Vol. IX 1856, p. 69 (*Notes to illustrate the Genealogy of the Malayan Royal Families*); "Treaties and Engagements," pp. 126-8; "Our Tropical Possessions in Malayan India" by J. Cameron, London, 1865, pp. 12, 23; Correspondence regarding Johore and Muar in 1878, privately printed, Singapore, Government Printing Office; Johor MS. book of copies of English letters of Temenggongs Ibrahim and Abu-Bakar to the Governor of Prince of Wales' Island, Singapore and Malacca, the Resident Councillor, Singapore, and the Secretary to the Government of the Straits Settlements 1855-1868; "Reminiscences of an Indian Official" by General Sir Orfeur Cavenagh, K.C.S.I., London, 1884, pp. 312-4.

XII.

Tuhfat al-Nafis; Johor MS. book of copies of Malay letters of Maharaja Abu-Bakar A. H. 1275-1279 (1885-1893 A.D.); "Treaties and Engagements," pp. 129-133; Johor MS. book of copies of English letters of Temenggongs Ibrahim and Abu-Bakar v. *supra*; a MS. *Hikayat Pahang*; Cavenagh's "Reminiscences" pp. 273-4, 303-8, 312-4, 324; JRASMB (Mills) vol. III, 1925, pp. 164-6, 168, 183-4; Buckley *op. cit.* pp. 45, 688, 719-722, 729; Malay MS. account of visit of Engku Haji Muhammad (? son of Engku Haji Abdullah and cousin of Maharaja Abu-Bakar) and Dato' Bentara to Riau in 1868; Wilkinson's "History of the Peninsular Malays," Singapore, 1923, pp. 80-84; "Play and Politics," by an old Resident (W. H. Read, c.m.g.), agent to the Sultan of Johore 1850-1877, London, 1901, pp. 9-28; Correspondence regarding Johore and Muar in 1878 v. *supra*; Further Correspondence relating to the Affairs of certain Native States in the Malay Peninsula (c. 1709 of 1877) presented to both Houses of Parliament, London, 1877; "About Others and Myself," by Major-General Sir A. E. H. Anson, k.c.m.g., London, 1920, pp. 300, 354-8; *Hikayat Johor* by Haji Mohamed Said bin Haji Sulaiman, Methodist Publishing House, Singapore, 1916; The Constitution of the State of Johore with Supplements, Government Printing Office, Johore, 1931; "To Siam and Malaya in the Duke of Sutherland's Yacht *Sans Peur*," by Mrs. Florence Caddy, London, 1889; "The Cruise of H.M.S. *Bacchante* 1879-1882," London, 1886.

INSCRIPTIONS ON ANCIENT JOHOR GRAVE-STONES

By

ENGKU 'ABDU'L-HAMID BIN ENGKU 'ABDU'L-MAJID.

Kampong Raja, Ulu Pagoh.

There are four stones at this village in the Muar district which are figured on Plates II, X, XI (1) and (2) and XV to XX.

Plates II, X and XI (2) illustrate the grave-stone of 'Ala'u'd-din Shah, Sultan of Malacca from 1477 until about 1488 (See p. 7 above).

The inscriptions are

PLATE II

لا اله الا الله	Top
هذا القبر المنور المرحوم السطير السلطان	Line 1
السلطان علاء الدين ابن السلطان منصور شاه	" 2
ابن السلطان البطرق شاه (سلام الله بالمرحوم وليا صغيرا؟)	" 3
<i>There is no God but God</i>	Top.
<i>This is the grave of the brilliant</i>	
<i>the blessed, the pure</i>	1.
<i>Sultan 'Ala'u'd-din, son of Sultan</i>	
<i>Mansur Shah,</i>	2.
<i>son of Sultan Muzaffar Shah</i>	
<i>(? the pure friend of the Holy).</i>	

PLATE X. This is the reverse face of the same stone. It has been so badly damaged that the lettering in lines 2 and 3 have been defaced.

محمد رسول الله	Top
قد ار تحل من دار الفنا الى دار البقا	Line 1
Top. <i>Muhammad Apostle of God.</i>	
Line 1. <i>He has departed from the perishable world to the everlasting world.</i>	

On the apex of this Sultan's tomb the *Kalimah* is inscribed in Kufic.

On the top of this Sultan's tomb-stone are two side inscriptions:—

الناس نيام	Top
اذا ماتوا انتبهوا	
<i>All human beings are asleep;</i>	
<i>When they have died, they awake.</i>	
ولا العل الا من رحم محله	
لا يموت احد الا باجله	
<i>And nothing can overcome difficulty</i>	
<i>except through the compassion of</i>	
<i>God.</i>	
<i>None will die but at the appointed time.</i>	

On the sides are the following:—

الموت باب وكل الناس داخله

Side

Death is a door and every human being shall enter it.

الموت كأس وكل الناس شارب

Side

Death is a cup and every human being shall drink of it.

PLATE XV. The footstone of Sultan 'Ala'u'd-din's grave.

الله لا اله الا هو الحي القيوم Line 1

لا تأخذه سنة ولا نوم له ما في السموات وما في الارض من ذ „ 2

الذي يشفع عنده الا باذنه يعلم ما بين ايدي „ 3

Line 1. *God, there is no God but He, the living, the eternal.*

„ 2. *Nor slumber seizeth Him nor sleep. His whatsoever is in the heavens and whatsoever is in the earth. Who*

„ 3. *is he who can intercede with Him but by His own permission. He knoweth what hath been before* (Continued on Plate XVI). Sura II v. 255.

PLATE XVI (continued from Plate XV).

يهم وما خلقهم ولا يحيطون بشئ من علمه الا بما شاء وسع Top Line 1

كرسيه السموات والارض „ 2

ولا يؤده حفظهما وهو العلي العظيم „ 3

Line 1. *them and what is behind them, and they cannot comprehend anything of His knowledge save what He willeth. His Throne*

„ 2. *extends over the heavens and the earth, and the upholding of both*

„ 3. *tireth Him not. And He is the High, the Mighty, Sura III v. 255.*

The stone figured in Plates XV and XVI has two side inscriptions:—

لو كانت الدنيا

تدوم لا هلكا

لكان رسول الله

If the earth were eternal for its inhabitants, then the Prophet of God

حيا وبقيا خرجت

الى التراب فعدت

الى التراب الذي خرجت منه

would still remain alive. Come forth from the earth and return to the earth whence ye came.

PLATE XVII.

قال الله تعالى	Top
بسم الله الرحمن الرحيم	Line 1
كل نفس ذائقة الموت. خلقت من	" 2
التراب قصر (ت) حيا وعملت الفصاحة في	" 3
الخطاب وعدت الى التراب قصر (ت)	" 4
ميتا كأنك ما برحت من الترابي	" 5

Top. God Most High said.

Line 1. In the name of God, the most Merciful, the most Compassionate.

" 2. Every living things must suffer death. (Sura XXIX verse 35 and also Sura XXIX verse 57).

With the last two words of line two begins a quatrain from the *Alf Laila wa-Laila* (vol. II page 164 Bulaq Arabic edition, A.H. 1279)—

خلقت من التراب فصرت حيا	وعملت الفصاحة في الخطاب
وعدت الى التراب فصرت ميتا	كأنك ما برحت من التراب

which Burton (*Arabian Nights*, vol. IV page 190, the story of Ali Sher and the Slave Girl Zamrud, on the 309th night) translates:

"Thou wast create of dust and cam'st to life, And
learned'st in eloquence to place thy trust;
Anon, to dust returning, thou becamest
A corpse, as though ne'er taken from the dust."

In the third line *عملت was done* is a carver's error for *عملت was taught*: it upsets the balance of the metre and the sense but carver's errors on tombstones are not uncommon. Similarly in lines 3 and 4 *ت* is missing from the end of *قصر*. In line 5 *التراب* is wrongly spelt *الترابي*.

PLATE XVIII. This figures the reverse of Plate XVII.

قال الله تعالى	Top
بسم الله الرحمن الرحيم	Line 1
كل من عليها فان ويبقى وجه ربك	" 2
ذالجلال والاكرام كل شيء ها	" 3
لك الا وجهه له الحكم واليه ترجعون	" 4
منها خلقناكم وفيها نعيدكم ومنها	" 5
نخرجكم تارة اخرى	" 6

Top. *God the Most High said.*

Line 1. *In the name of God, the most Merciful, the most Compassionate.*

" 2. *Every thing on earth must perish. And there will endure for ever the Being of thy Lord, the Lord of glory and honour. Sura LV v. 26.*

Part of line 3. *Every thing is perishable but He; His is the judgment, and to Him you shall be brought back. Sura XXVIII v. 88.*

Line 5. *From it We created you and into it We shall send you back and from it will We raise you a second time. Sura XX verse 55.*

PLATE XIX.

شهدنا انه لا اله الا هو واللا Line 1

نكة واولو العلم قاتما بالقسط " 2

لا اله الا هو العزيز الحكيم " 3

Line 1. *God hath borne witness that there is no God but He. And the angels*

" 2. *and those who are endowed with wisdom profess the same; who executeth righteousness,*

" 3. *There is no God but He, the Mighty, the Wise.*

PLATE XX. The reverse of Plate XIX.

هوذا الذي لا اله الا هو الملك Line 1

القدس السلام المؤمن المهيمن العزيز " 2

الجبار المتكبر الخالق البارئ المصور " 3

Line 1. *He is God, besides whom there is no God. The King,*

" 2. *the Holy, the Giver of Peace, the Faithful, the Guardian, the Powerful,*

" 3. *the Strong, the Most High, the Creator, the Maker, the Fashioner.*

Sayong Pinang.

All the graves described below come from Sayong Pinang (see pp. 121-2, 124-5 above).

PLATE III. This is the grave of a Malacca prince mentioned only by d'Albuquerque (see p. 7 above).

كل شيء هالك الا وجهه Top

هذا القبر المرحوم سليمان شاه ابن Line 1

سلطان منصور شاه ابن سلطان مظفر شاه " 2

Top. *Everything shall perish except His face. Sura XXVIII, v. 88.*

Line 1. *This is the grave of the deceased Sulaiman Shah son of*

„ 2. *Sultan Mansur Shah, son of Sultan Muza'far Shah.*

There are two side inscriptions:—

اللهم صلى على سيدنا محمد

وعلى آله وصحبه

*The blessing of God on the Beloved
Muhammad and on his family and
companions.*

ادخلهم الله بجنات الخلد

May God give them entrance to the paradise of eternal bliss.

PLATE IV. This shows the same tomb with the inscription on Plate III in the foreground. Behind is the stone shown in Plates XXV and XXVI.

PLATE XIII. The reverse face of Sulaiman Shah's stone (Plate III).

لا اله الا الله محمد رسول الله Top

كل من عليها فان Line 1

كل نفس ذائقة الموت „ 2

Top. *There is no God but God and Muhammad is His Prophet.*

Line 1. *All on earth shall pass away. Sura LV, v. 26.*

„ 2. *Every living thing must suffer death. Sura XXIX, v. 35.*

PLATES XXV & XXVI give the footstone of Sulaiman Shah's grave

PLATE XIV. A face of one of two stones near the river.

It repeats eight times over

لا اله الا الله

There is no God but God.

Is it the grave of a mystic?

PLATE XXI (and PLATE XII 3). The reverse face to Plate XXII.

والشفاعة حتى Top

برحبها الله توه من جومة قد نقلت من Line 1

دار الفنا الى دار البقا „ 2

فى يوم الاربعا تاسع يوم مضت „ 3

Top. *And the blessing is ours.*

Line 1. *God bless Tu'han (? = Tun or 'To Hang) Jumat who has
departed from*

„ 2. *the perishable world to the world everlasting*

„ 3. *on Wednesday the 9th day he passed.*

On the sides of this tombstone are the same two texts as on the sides of the tomb of Sultan 'Ala'u'd-din.

PLATE XXII (and PLATE XII 2).

الموت	Top
حق حق	
من ربيع الاخرى	Line 1
اللهم اغفر لا هل القبور	" 2
من المسلمين والسلمات	" 3

Top. *Death is certain.*

Line 1. *In the month of Rabi 'al-akhir.*

" 2. *God forgive the deceased in the grave*

" 3. *of the male and female Muslims.*

PLATE XXIII.

يا الله	Top
كل شيء هالك الا وجهه	Line 1
كل من عليها فان ويبقى وجهه	" 2
ربك ذو الجلال والاكرام	" 3

Top. *Oh God!*

Line 1. *Everything shall perish except Himself*

" 2. *All on the earth shall pass away, But the Being*

" 3. *of thy Lord shall abide resplendent with majesty and glory.*

Sura XXVIII, v. 88 and LV v. 26.

The side inscriptions are

اللهم صلى على سيدنا محمد

*The blessing of God on our beloved
Muhammad*

وعلى اله محمد وسلم

and on Muhammad's family, and peace.

PLATE XXIV. The reverse of Plate XXIII.

يا رحمن	Top
لا اله الا الله	Line 1
محمد رسول الله وحيبيه	" 2
كل نفس ذائقة الموت	" 3

Top. *Oh Merciful God.*

Line 1. *There is no God but God*

" 2. *and Muhammad is His Prophet and His Beloved.*

" 3. *Every soul shall taste of death. Sura XXI, v. 35 and XXIX v. 57.*

PLATE XXV. The footstone of Sulaiman Shah's grave.

يا الله يا رحمن يا رحيم
الله لا اله الا هو الحي القيوم
لا تأخذه سنة ولا نوم له ما في
السوات وما في الارض من ذ
الذي يشفع عنده الا باذنه

Sura II v. 255. See Pl. XV above.

PLATE XXVI. The reverse of Plate XXV.

ان الله قوي عزيز	Top
يعلم ما بين ايديهم	Line 1
وما خلفهم ولا يحيطون بشيء	" 2
من علمه الا بما شأ وسع كرسيه	" 3
السوات والارض ولا	" 4
يؤوده حفظهما وهو العلي العظيم	" 5

Top. *Verily God is powerful, strong.* Sura LVII, v. 25.

Lines 1-5. *He knoweth what hath been before them etc.,* Sura II v. 255 - See Plate XVI above.

On the top of this stone is the *Kalimah* in Kufic and on the sides

اللهم صلى على محمد
The blessing of God on Muhammad
وعلى آل محمد وبارك وسلم
and on his family benediction and peace.

PLATE XXVII.

الله	Top
كل شيء هالك الا	Line 1
وجهه له الحكم	" 2
واليه ترجعون	" 3

Top. *God.*

Line 1. *Everything shall perish except*

" 2. *His Being. Judgment is His*

" 3. *and to Him shall ye return.* Sura XXVIII, v. 88.

PLATE XXVIII. The reverse of Plate XXVII.

الله	Top
كل من عليها فان	Line 1
ويبقى وجه ربك	" 2
ذوالجلال والاكرام	" 3

Top. *God.*

- Line 1. *All on earth shall pass away*
 „ 2. *but the Being of thy Lord*
 „ 3. *shall abide resplendent with majesty and glory. Sura LV, v. 26.*

PLATE XXIX.

- Line 1 *تولج الليل في النهار وتولج النهار في الليل وتخرج*
 „ 2 *الحي من الميت وتخرج الميت من الحي وترزق من تشاء بغير حساب لقد جاك*
 „ 3 *رسول من انفسكم عزيز عليه ما عنتم حريص عليكم بالسوء منين رؤوف رحيم*
 Line 1. *Thou causest the night to pass into the day, and thou*
causest the day to pass into the night. Thou bringest
 „ 2. *the living out of the dead, and thou bringest the dead out*
of the living; and thou givest sustenance to whom thou wilt,
without measure. Now hath
 „ 3. *an Apostle come unto you from among yourselves: your*
iniquities press heavily upon him. He is careful over you,
and towards the faithful, compassionate, merciful. Sura
III v. 26 and IX v. 128.

PLATE XXX. The reverse of Plate XXIX.

- Line 1 *شهد الله انه لا اله الا هو الملائكة واولوا*
 „ 2 *العلم فانما بالقسط لا اله الا هو العزيز*
 „ 3 *الحكيم ان الدين عند الله الاسلام قل اللهم ما*
 Line 1. *God witnesseth that there is no god but He; and the angels,*
and men endued with
 „ 2. *knowledge, established in righteousness, proclaim "There*
is no God but He, the Mighty,
 „ 3. *the Wise." The true religion with God is Islam. Sura III*
v.v. 17 and 18.

PLATE XXII. A side inscription on the same stone.

- Line 1 *لك الملك توه تي الملك من تشاء وتنزع*
 „ 2 *الملك ممن تشاء وتعز من تشاء وتذل من تشاء*
 „ 3 *بيدك الخير انك على كل شيء قدير*
SAY: O God, possessor of all power, Thou givest power to
whom Thou wilt, and from whom Thou wilt, Thou takest it away.
Thou raisest up whom Thou wilt, and whom Thou wilt Thou dost
abase. In Thy hand is good; for Thou art over all things potent.
Sura III, v. 25.

PLATE XXXII. Another side of the same stone.

- Line 1 *فان تولوا فقل حسب الله لا*
 „ 2 *اله الا هو عليه توكلت وهو رب العرش*
 „ 3 *العظيم الله الله*

If they turn away, Say: God Sufficeth me: there is no God but He. In Him put I my trust. He is the possessor of the Glorious Throne. Sura IX, v. 130.

PLATE XI (3). The face of a gravestone at Sayong Pinang.

الفاتحة للمرحومة المغفورة	1
في يوم الاثنين من شهر	2
شعبان سنة سبع وخمسين	3
وثمان مائة ماتت جدّة المرحومة	4
للسيد المرحوم منصور	5
انتقلت الى رحمة الله تعالى	6
1. *The Fatihah for the blessed lady who has obtained forgiveness!*
 2. *On Monday in the month of*
 3. *Sha'aban the year fifty seven*
 4. *and eight hundred = 1453 A.D.! The deceased lady was the Grandmother of*
 5. *the honoured blessed Mansur.*
 6. *Returning to the Glory of Almighty God.*

PLATE XXXIII. The reverse of the same stone.

الموت كأس وكل الناس شارب	1
والموت باب وكل الناس داخل	2
لو كانت الدنيا تدوم لا أهلها	3
لكان رسول الله فيها حيا	4
وما احد منا باقيا	5
وما للناس احد حيا	6
1. *Death is a Cup of which all men drink.*
 2. *Death is a door through which all men enter.*
 3. *If the world were everlasting for its inhabitants*
 4. *then the Prophet of God would have lived for ever.*
 5. *None of us can remain everlasting.*
 6. *And no human being can live for ever.*

PLATE XXXIV. This is one face of the footstone of the grave illustrated in Plates XI (3) and XXXIII. Both faces are inscribed with Kuranic texts which seem corrupt and are hard to read.

I am indebted not only to Tuan Bagus bin Sayid Hasan but also to Sayid 'Abdu'l-Kadir bin Mohsin al-Atas, Mufti of Johor, and to Haji Amin bin Ahmat of Johor for help in deciphering all these inscriptions.

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 श्रीमद्भगवद्गीता
 अध्यायः प्रथमः

[illegible]

1

2

3

PLATE XIII.

PLATE XIV.

PLATE XVI.

PLATE XVIII.

PLATE XXII.

PLATE XXIII.

PLATE XXVII.

PLATE XXIX.

PLATE XXXI.

PLATE XXXIII.

PLATE XXXIV.

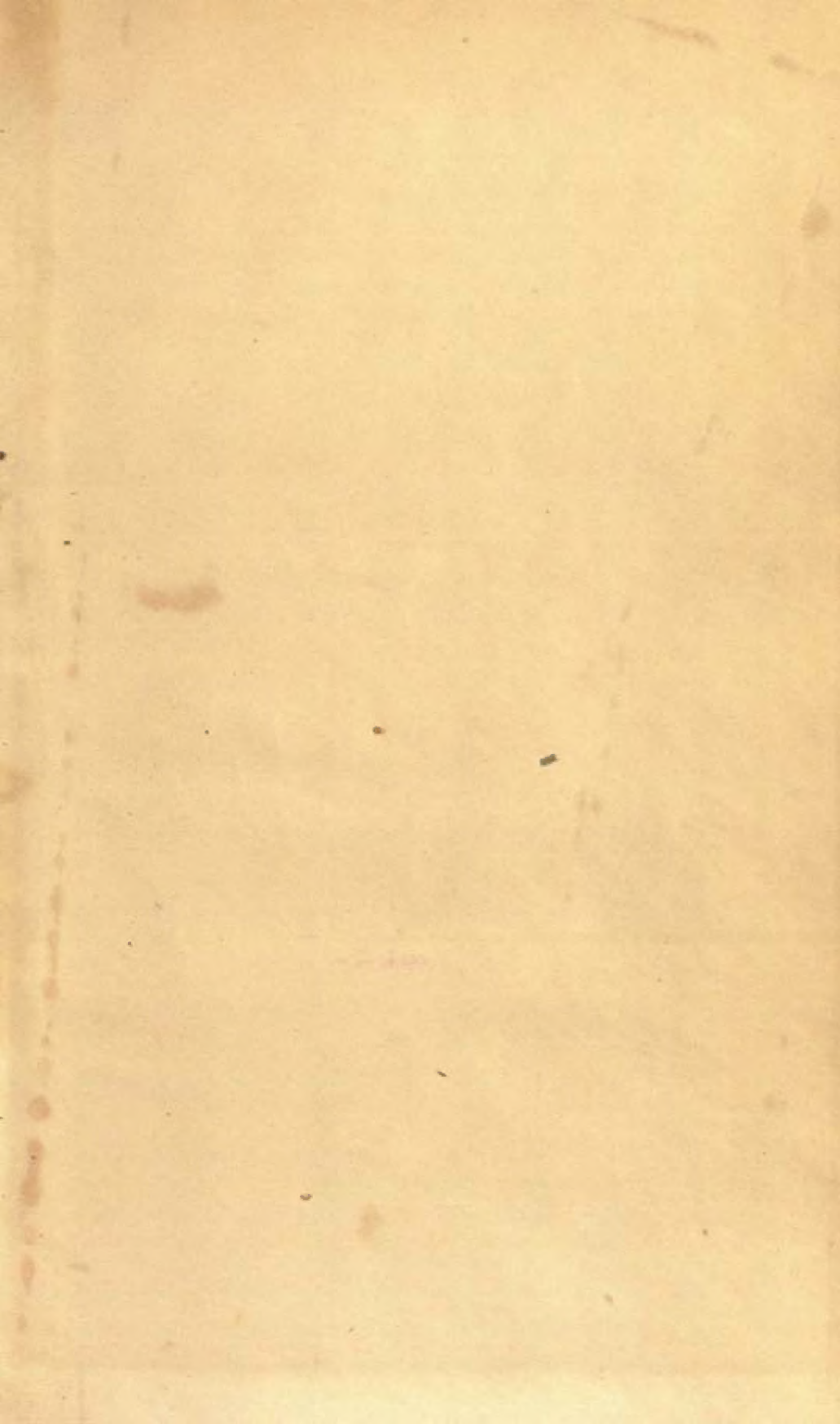
CORRIGENDA.

Preface. For *J. D. Hughes* read *T. D. Hughes*

- p. 5, ll. 10-11, for *lived an Indian Buddhist who possessed an armillary sphere* read *were Indian Buddhists who erected a stone to the illustrious feet of Gautama whom Mahayanists identify with the universe* (lit. *armillary sphere*) and add a footnote "*Vide Kern, Notulen Bat. Gen. 1888, p. 155 and Kern's Verspreide Geschriften VII, pp. 141-2.*"
- p. 17, l. 16, for *rivetted* read *revetted*.
- p. 18, note, for *Sausa* read *Sousa*.
- p. 19, l. 12, for *Malacca* read *Malabar*.
- p. 31 (bottom); for 1911 read 1611 & for 1912 read 1612.
- p. 38, l. 42 delete *and so, probably, Ulu Pahang (or the Temerloh region) ceased for ever to be one of the Negri Sembilan.*
- p. 39, note, for 1862 read 1682.
- p. 47, l. 23 delete (*? Bendahara*).
- p. 62, l. 24 for *figures* read *figure*.
- p. 65, l. 4 delete (*? Daing Kechil*).
- p. 94, third paragraph l. 2, after *difficulties* add on 3 December 1856 the Governor regretted he could not allow fifty of the Temenggong's followers to go armed in Singapore.
- p. 98 l. 13 for *Mutahir* read *'Ali*.
- p. 100 ll. 32, 33 for 1847 read 1858 and for *Koris* read *Tahir*.
- p. 134, for *D. Kechil (a) Tem. 'Abdu'l-Hamid* read *D. Kechil (a), Tun 'Abdu'l-Hamid*.
- p. 148, ll. 35-40 delete and read *This refers to Tun 'Abdu'l-Jamal who succeeded 'Abdu'l-Majid as Temenggong.*
- pp. 148, 150. On 20 Sha'ban 1160 A.D. (18 July 1747) Sultan Sulaiman and Bendahara Tan Hussan (= Tun Husain) made a treaty with William Decker on behalf of the Dutch East India Company as to rewards for the apprehension of slaves absconding by sea—to Linggi, Ayer Hitam, Jugra, Klang, Selangor, Muar, Padang, Batu Pahat and Pontian. Again at the house of the same Bendahara, in Malacca, Sultan Sulaiman decreed for the Dato' Kapitan (i.e. of the Malays) the fine for incivility to Penghulus. Tun Husain also laid down the qualifications for Malay headmen. And he paid the marriage price for the daughters of manumitted slaves, adding to the law promulgated "by the Sultan, Mangkat di-julang, after him, the Yang di-pertuan Besar, called Mangkat di-kayu anak, who followed the *'adat* of Sultan Mahmud Shah, King of Malacca." Newbold's *British Settlements in the Straits of Malacca*, vol. II, pp. 272-3, 276, 285, 289.

- p. 150, for *Tun 'Abdu'l-Jamal, Tem. (? P.R. ca. 1760-7)* read *Tun 'Abdu'l-Jamal, Tem. P.R. ca. 1760.*
 For *Daing Kechil, Temenggong (? not installed)* read *Daing Kechil.*
 Add *XIII Bendahara Tahir d. 1863* as elder brother of *Sultan Ahmad of Pahang.*
- p. 159 for *Plate II* read *Plate III.*
 For *هذا القبر المنور والمرقد* read *هذا القبر المنور والمرقد*
 and translate: *This is the gleaming grave and the pure sleeping-place of the Sultan, etc.*
 For *سلام الله يا مرحوم وليا صفيا* read *سلام الله يا مرحوم وليا صفيا*
 and translate *May God fill his grave with gleam and light.*
- p. 166, 1.28 for *XXII* read *XXXII* and for *XXXII* read *XXXI.*
- p. 167 *Plate XXXIII*, for *The reverse of the same stone* read *Inscription on the footstone of the same grave.*

62 N.J.

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY

GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI.

Please help us to keep the book
clean and moving.